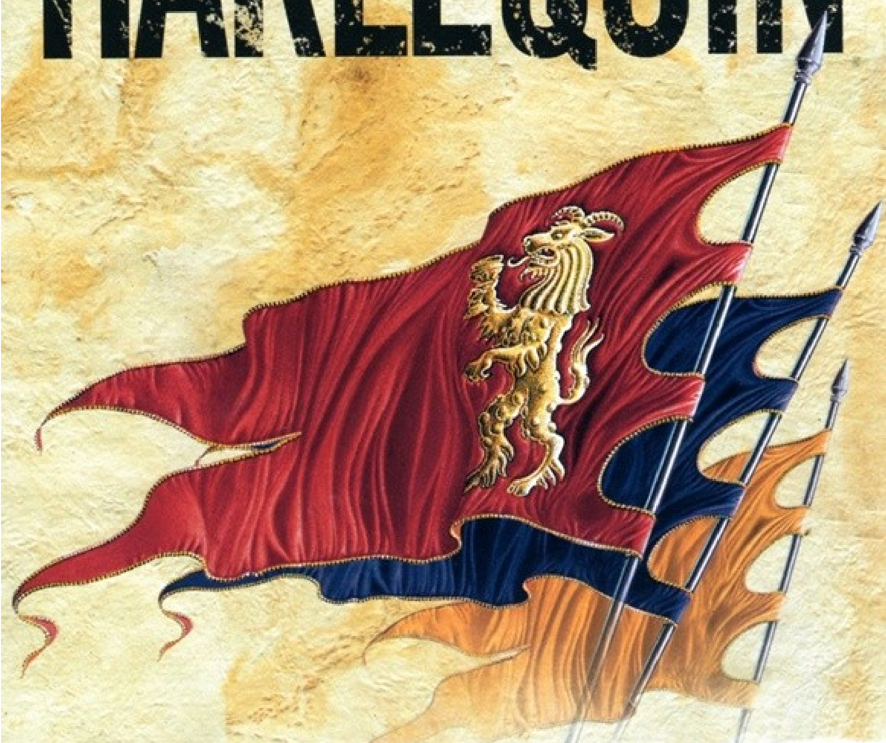
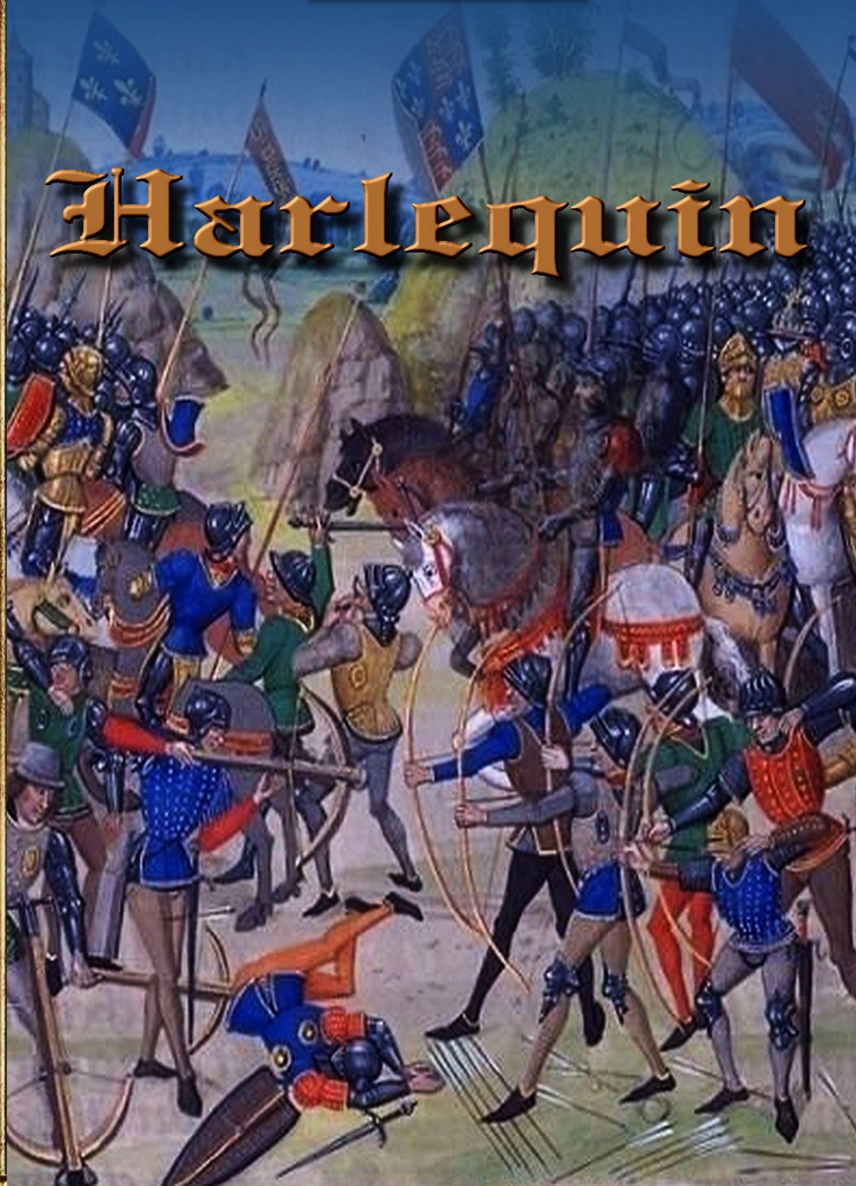
Bernard Cornwell

HARLEQUIN

Bernard Cornwell

Harlequin

Bernand Cornwell

Harlequin

ÎN CĂUTAREA GRAALULUI

Traducere din limba engleză
LUCIANA RĂDUCANU

Harlequin este dedicată lui Richard şi Julie Rutherford-Moore

„… Multe lupte crâncene au avut loc, cu oameni ucişi, biserici jefuite, suflete distruse, tinere fecioare dezvirginate, soţii respectabile şi văduve dezonorate; oraşe, domenii şi clădiri au ars, iar jafurile şi ambuscadele aveau loc la drumul mare. Nu mai exista dreptate. Religia creştină a pierdut teren, comerţul a pierit, iar nenumărate ticăloşii şi lucruri oribile au urmat aceste războaie, despre care nu se poate vorbi sau scrie.“

IOAN AL II-LEA, REGELE FRANŢEI, 1360

Harlequin, cuvânt derivat din franţuzescul *hellequin:* o trupă de călăreţi din armata diavolului

CUPRINS

PROLOG

PARTEA ÎNTÂI *Bretania*

PARTEA A DOUA *Normandia*

PARTEA A TREIA *Crecy*

NOTE ISTORICE

PROLOG

Comoara din Hookton fu furată în dimineaţa Paştelui din 1342.

Era un vestigiu sfânt, ce atârna de grinda bisericii, şi era extraordinar ca un obiect atât de preţios să fie păstrat într-un oraş atât de obscur. Unii socoteau că nu avea ce căuta aici şi că ar fi trebuit să fie păstrat cu sfinţenie într-o catedrală sau în vreo abaţie, pe când cei mai mulţi spuneau că nu era ceva veritabil. Numai proştii credeau că relicvele erau autentice. Oameni buni de gură băteau drumurile Angliei, vânzând oase îngălbenite despre care se spunea că ar fi fost de la degetele sau coastele unor sfinţi binecuvântaţi şi, câteodată, oasele erau de om, deşi mult mai des proveneau de la porci sau chiar de la căprioare, dar, chiar şi aşa, oamenii de rând le cumpărau şi se rugau la ele.

— Poate cineva se roagă chiar la Sfântul Guinefort[1], spuse părintele Ralph, izbucnind într-un râs batjocoritor. Se roagă la oase de animale, de animale! Porcul binecuvântat!

Părintele Ralph era cel care adusese comoara în Hookton şi nici nu voia să audă ca aceasta să fie dusă într-o catedrală sau într-o abaţie. Aşa că, timp de opt ani, relicva atârnase în bisericuţă, adunând praf şi pânze de păianjen, care răspândeau o lumină argintie când soarele pătrundea prin geamul de sus al turnului de vest. Vrăbiile se aşezau pe ea, iar în unele dimineţi mai găseai şi lilieci atârnaţi de mânerul acesteia. Foarte rar era curăţată şi aproape niciodată coborâtă la sol, deşi, din când în când, părintele Ralph cerea să i se aducă scara şi să o elibereze de lanţuri, ca apoi să se roage la ea şi să o atingă. Nu se lăuda niciodată cu ea. În posesia unui astfel de minunăţii, alte biserici sau mănăstiri ar fi profitat de prilejul de a atrage pelerinii, dar părintele Ralph îi îndepărta.

— Nu e nimic, îi spunea unui străin dacă întreba de vestigiu.

---

1 Saint Guinefort a fost un câine care a trăit în secolul al XIII-lea şi care a fost venerat ca un sfânt după ce la mormântul său au avut loc tot felul de miracole. (n.tr.)

Un fleac. Devenea nervos dacă vizitatorii insistau. Nu e nimic, nimic, nimic!

Părintele era un om înfricoşător, chiar şi când nu se înfuria, dar temperamentul său era acela al unui diavol sălbatic şi accesele lui de mânie protejau comoara, deşi el credea că ignoranţa e cea mai bună modalitate de protecţie. Dacă oamenii nu ştiau de ea, Dumnezeu o avea în pază. Şi aşa a şi fost, pentru o vreme.

Obscuritatea lui Hookton era cea mai bună protecţie pentru comoară. Sătucul se întindea pe coasta de sud a Angliei, acolo unde Lipp, o fâşie de apă aproape cât un râu, curgea în mare străbătând o plajă pietruită. Şase bărci pescăreşti erau protejate noaptea până şi de Hook, care era o limbă de pietriş ce se termina la capătul lui Lipp, chiar dacă în timpul faimoasei furtuni din anul 1322 marea trecuse de Hook şi sfărâmase bărcile în bucăţi, izbindu-le de plajă. Satul nu-şi revenise niciodată cu adevărat din acea tragedie. Nouăsprezece bărci plecaseră de lângă Hook înainte de furtună, dar, douăzeci de ani mai târziu, doar şase vase micuţe navigau împotriva valurilor dincolo de fâşia nesigură de apă a lui Lipp. Restul sătenilor lucrau în mine de sare sau păşteau oi şi vite pe dealurile din spatele colibelor cu acoperiş de paie strânse în jurul bisericii unde comoara stătea atârnată de grinzile înnegrite. Acesta era Hookton, un loc pentru bărci, peşti, sare şi vite, cu dealuri verzi în jur, plin de ignoranţă şi dincolo de mare.

Ca în orice alt loc din cuprinsul creştinătăţii, oamenii ţineau un priveghi în ajunul Paştelui, iar în 1342 această datorie solemnă fu îndeplinită de cinci bărbaţi care urmăriră cum părintele Ralph sfinţi hostia de Paşte şi apoi puse pâinea şi vinul pe altarul decorat în alb. Hostiile erau într-un castron simplu de lut, acoperit cu o bucată de pânză înălbită, iar vinul într-o cupă de argint ce îi aparţinea părintelui Ralph. Cupa reprezenta o parte din misterul său. Era un bărbat foarte înalt, pios şi care învăţase prea mult ca să devină doar preot. Se zvonea că ar fi putut fi episcop, dar diavolul îl persecutase cu coşmaruri şi mai mult ca sigur că, înainte să vină în Hookton, fusese închis într-o chilie de mănăstire pentru că era posedat de demoni. Apoi, în 1334, demonii îl părăsiseră şi el fu trimis la Hookton, unde înspăimântase oamenii ţinându-le predici pescăruşilor sau plimbându-se pe plajă şi plângând pentru păcatele sale, în timp ce se lovea în piept cu pietre ascuţite. Urla ca un câine când conştiinţa sa era mult prea încărcată cu răutate, dar îşi găsea,

de asemenea, un fel de pace în satul îndepărtat. Îşi construise o casă mare din lemn, pe care o împărţea cu îngrijitoarea sa şi se împrietenise cu Sir Giles Marriott, care era stăpân în Hookton şi care trăia într-un burg la cinci kilometri depărtare către nord.

Sir Giles, bineînţeles, era un gentleman şi aşa părea a fi şi părintele Ralph, în ciuda părului său răvăşit şi a vocii sale furioase. Colecţiona cărţi care, după comoara pe care o adusese bisericii, erau cele mai mari minunăţii din Hookton. Câteodată, când lăsa uşa deschisă, oamenii priveau lung la teancul de şaptesprezece cărţi îmbrăcate în piele de pe masă. Majoritatea erau în latină şi câteva în franceză, care era limba maternă a părintelui. Şi nu franceza Franţei, ci franceza normandă, limba stăpânilor Angliei, iar sătenii îşi considerau părintele născut dintr-o familie nobilă, chiar dacă nimeni nu îndrăznea să-l întrebe în faţă. Tuturor le era prea frică de el, dar el îşi îndeplinea obligaţiile faţă de ei: îi boteza, le ţinea slujbele, îi căsătorea, le asculta confesiunile, le ierta păcatele, îi certa şi îi îngropa, dar nu îşi petrecea timpul cu ei. Se plimba singur, cu o faţă aspră, părul strâmb şi privirea încruntată, dar sătenii tot erau mândri de el. Multe biserici de la ţară se plângeau de preoţi ignoranţi, cu feţe inexpresive, care erau mai puţin educaţi decât enoriaşii lor, dar Hookton avea în părintele Ralph un adevărat învăţat, prea inteligent ca să fie sociabil, probabil un sfânt, poate născut într-o familie nobilă, un păcătos căit, poate nebun, dar cu siguranţă un preot adevărat.

Părintele Ralph binecuvânta hostiile, apoi îi avertiză pe cei cinci bărbaţi că Lucifer bântuia în noaptea din ajunul Paştelui şi că diavolul nu voia nimic mai mult decât să înşface hostia de la altar, deci cei cinci trebuiau să păzească cu sârguinţă pâinea şi vinul. La scurt timp după ce preotul plecă, aceştia stătură ascultători în genunchi, holbându-se la potirul ce avea un blazon heraldic gravat pe partea argintată. Blazonul înfăţişa un animal mitic, un yale[2] care ţinea un potir, acesta fiind însemnul nobil ce le sugera sătenilor că părintele Ralph era într-adevăr un om de origine nobilă, care însă decăzuse din rang, fiind posedat de demoni. Potirul de argint părea că sclipeşte în lumina a două lumânări foarte înalte, ce ar fi putut arde toată noaptea.

---

2 Yale - un animal mitologic negru, mare cât un cal, cu coadă de elefant şi fălcile unui mistreţ sălbatic. Coarnele sale sunt lungi şi mobile: unul se poate îndoi în spate, în timp ce celălalt e folosit în luptă. (n.tr.)

Majoritatea sătenilor nu îşi permiteau lumânări mari de Paşte, dar părintele cumpăra în fiecare an câte două de la călugării din Shaftesbury, iar sătenii intrau sfioşi în biserică să se uite la ele. Dar în noaptea aceea, după căderea întunericului, doar cei cinci bărbaţi văzură flăcările nemişcate ale lumânărilor.

Apoi, John, un pescar, slobozi un vânt.

— Cred că ăsta e destul de copt să-l ţină pe diavol departe, spuse el, iar ceilalţi patru izbucniră în râs.

Apoi părăsiră cu toţii scările de lângă altar şi se sprijiniră cu spatele de peretele navei. Soţia lui John îi pregătise acestuia un coş cu pâine, brânză şi peşte afumat, în timp ce Edward, care era proprietarul unei ocne de pe plajă, adusese nişte bere.

În bisericile mai mari ale creştinătăţii, cavalerii privegheau în fiecare an. Îmbrăcaţi în armură din cap până-n picioare, îngenuncheau, cu veste brodate cu lei grozavi, şoimi în zbor, vulturi cu aripile desfăcute larg şi capete de topor, cu coifurile cu creste împănate. Dar în Hookton nu erau cavaleri şi doar cel mai tânăr dintre cei cinci, pe care îl chema Thomas şi care stătea puţin mai departe de ceilalţi patru, avea armă. Era o sabie veche, tocită şi uşor ruginită.

— Ai impresia că lama aia veche o să sperie diavolul, Thomas? îl întrebă John.

— Tata a spus că trebuie să o aduc, spuse Thomas.

— Ce face tatăl tău cu o sabie?

— Doar ştii că nu aruncă nimic, spuse Thomas ridicând vechea armă.

Era grea, dar el o ridică uşor; la optsprezece ani, tânărul era înalt şi extrem de puternic. Era foarte plăcut în Hookton deoarece, în ciuda faptului că era fiul celui mai bogat om din sat, era un băiat foarte muncitor. Nimic nu-i plăcea mai mult decât o zi pe mare, trăgând de plasele de pescuit care îi înăspreau şi însângerau mâinile. Ştia cum să navigheze şi avea puterea să vâslească atunci când vântul nu era tocmai prietenos; putea să pună capcane, să tragă cu arcul, să sape un mormânt, să castreze un viţel, să adune paie sau să cosească toată ziua. Era un băiat de la ţară, brunet, osos, dar Dumnezeu îi dăduse un tată care îl dorea deasupra lucrurilor comune. Voia ca fiul său să fie preot şi Thomas tocmai terminase primul său semestru la Oxford.

— Ce faci la Oxford, Thomas? îl întrebă Edward.

— Tot ce nu ar trebui să fac, spuse Thomas.

Îşi dădu părul negru de pe faţa osoasă, la fel ca a tatălui său.

Avea nişte ochi foarte albaştri, falca lungă, pleoapele lăsate şi un zâmbet plăcut. Fetele din sat îl găseau chipeş.

— Sunt fete la Oxford? întrebă John cu viclenie.

— Şi încă prea multe, răspunse Thomas.

— Să nu-i spui asta tatălui tău, zise Edward, sau o să te biciuiască din nou. Un om bun cu un bici ăsta e tatăl tău.

— Nu-i altul mai bun, consimţi Thomas.

— Vrea ce-i mai bun pentru tine, spuse John. Nu poţi să-l învinuieşti pentru asta.

Thomas însă îşi învinuia tatăl. Întotdeauna îl învinuise. Se certase cu tatăl său ani de zile, însă nimic nu îi făcea să se certe mai tare ca obsesia lui Thomas pentru arcuri. Tatăl mamei lui fusese arcaş în Weald, iar Thomas locuise cu bunicul său până în jurul vârstei de zece ani. Apoi tatăl său îl adusese în Hookton, unde îl întâlnise pe vânătorul lui Sir Giles Marriott, un alt arcaş priceput, care de altfel devenise noul său tutore. Băiatul îşi confecţionase primul arc la vârsta de unsprezece ani, dar, când tatăl lui găsise arma din lemn de ulm, o rupsese în două peste genunchi şi folosise bucăţile pentru a-l altoi pe fiul său. „Nu eşti un om de rând“, striga tatăl său la el, lovindu-l cu beţele pe spate, picioare şi cap, dar nici cuvintele, nici bătaia nu fuseseră de nici un folos. Şi, cum tatăl lui Thomas era de obicei ocupat cu alte lucruri, băiatul avea destul timp pentru a se îndeletnici cu arcul.

La cincisprezece ani era un arcaş la fel de bun ca bunicul său, ştiind parcă din instinct cum să şlefuiască lemnul de tisă, astfel încât miezul de lemn din interiorul copacului să alcătuiască partea centrală a arcului, iar lemnul mai moale, dinspre scoarţă, să formeze extremităţile acestuia. Când arcul era încordat, miezul de lemn tare tindea să-şi recapete poziţia iniţială, iar lemnul mai moale acţiona ca un muşchi, permiţând acest lucru. Pentru mintea ageră a lui Thomas un arc bun era ceva elegant, simplu şi frumos. Neted şi puternic, un arc bun era ca abdomenul plat al unei fete, iar în acea noapte, petrecând ajunul Paştelui în biserica din Hookton, Thomas îşi aminti de Jane, care muncea în cârciuma din sat.

John, Edward şi ceilalţi doi bărbaţi vorbeau despre treburile din sat: preţul mieilor la târgul din Dorchester, vulpea bătrână ce furase un grup întreg de gâşte într-o noapte, în Lipp Hill, îngerul care fusese văzut deasupra acoperişurilor din Lyme.

— Cred că au băut prea mult, spuse Edward.

— Eu văd îngeri când beau, spuse John.

— Cred că e Jane, zise Edward. Arată ca un înger, cu siguranţă.

— Dar nu se comportă ca unul, spuse John. Doar este însărcinată.

Şi toţi patru se uitară la Thomas, care privea inocent la comoara agăţată de grinzi. Thomas era speriat că acel copil putea fi într-adevăr al lui şi era îngrozit la gândul a ce va spune tatăl său când va afla, dar în acea noapte se făcea că nu ştie de sarcina lui Jane. În timp ce ceilalţi patru adormeau uşor, stătea şi se uita pur şi simplu la comoara ce se afla acum într-o lumină obscură din cauza unei plase de pescuit atârnate pentru a se usca. Un curent de aer rece mişcă lumina flăcărilor de la cele două lumânări. Un câine urla undeva departe în sat şi, ca întotdeauna, la sfârşit, Thomas putea auzi pulsând inima mării când valurile loveau pietrişul, apoi se retrăgeau şi, după o mică pauză, se loveau iar de mal. Îi asculta pe cei patru cum sforăiau şi se ruga ca tatăl său să nu afle niciodată despre Jane, deşi era puţin probabil, pentru că ea insista ca ei să se căsătorească şi el nu ştia ce să facă. Poate, se gândea el, ar trebui să fugă, să-şi ia arcul şi pe Jane, dar nu era sigur că-şi doreşte asta, aşa că se tot uita lung la vestigiul de pe acoperişul bisericii şi se ruga la sfinţi pentru ajutor.

Comoara consta dintr-o lance. Era imensă, cu trunchiul cât un antebraţ, lungă de două ori cât înălţimea unui om şi probabil fabricată din lemn de frasin, deşi era atât de veche încât nimeni nu putea spune cu exactitate; timpul îi îndoise trunchiul înnegrit, deşi nu cu mult, iar capătul său nu avea o lamă din fier sau oţel, ci un vârf din argint, lustruit şi ascuţit. Trunchiul nu proteja priza, dar era neted ca la o suliţă sau la un goad; într-adevăr, vestigiul arăta ca un ox-goad[3] supradimensionai, dar nimeni nu ar fi împuns un bou cu un ox-goad cu argint. Aceasta era o armă, o lance.

Dar nu era o lance oarecare. Era lancea pe care Sfântul Gheorghe o folosise ca să ucidă balaurul. Era lancea Angliei, deoarece Sfântul Gheorghe era sfântul Angliei, iar tocmai asta o făcea o comoară deosebită, chiar dacă stătea atârnată de acoperişul împăienjenit al bisericii din Hookton. Erau mulţi care

---

3 Ox-goad - unealtă de fermă, întâlnită mai mult în Biblie, lungă de 2-3 metri, ascuţită la un capăt uneori chiar cu metal, pentru a împunge boii la arat, celălalt capăt având un fel de răzătoare pentru a îndepărta bolovanii care rămâneau blocaţi în plug (n.tr.)

spuneau că nu avea cum să fie lancea Sfântului Gheorghe, dar Thomas credea acest lucru şi îi plăcea să-şi imagineze praful înălţat de copitele calului acestuia şi respiraţia balaurului, cu flăcări mistuitoare, în timp ce calul se cabra şi călăreţul îşi retrăgea lancea. Lumina soarelui, sclipitoare ca aripa unui înger, probabil că strălucea în coiful lui, iar Thomas îşi imagina şuieratul balaurului, şfichiuirea cozii lui solzoase, calul nechezând înspăimântat şi pe Sfântul Gheorghe stând în cureaua de la scara şeii, înainte de a înfige vârful argintat al lăncii în pielea puternică a monstrului. Lancea îi străpunge inima, iar ţipetele balaurului ajung până în Rai, în timp ce sângerează, apoi moare. Praful se aşază, sângele balaurului prinde crustă pe nisipul pustiu, iar Sfântul Gheorghe trebuie să fi scos lancea şi, nu se ştie cum, aceasta ajunsese în posesia părintelui Ralph. Dar cum? Părintele nu ar povesti despre asta. Şi iat-o agăţată aici, o lance mare, neagră, îndeajuns de grea ca să distrugă solzii unui balaur.

Aşa că în acea noapte Thomas se rugă la Sfântul Gheorghe, în timp ce Jane, frumuseţea cu părul negru al cărei pântec se rotunjea purtând copilul nenăscut, dormea pe tejgheaua cârciumii, părintele Ralph ţipa în coşmar, de frica demonilor din întuneric, iar vulpile urlau peste deal, în timp ce valurile nemărginite prindeau ca o gheară pietrişul din Hook, absorbindu-l.

Era noaptea din ajunul Paştelui.

Thomas se trezi la cântatul cocoşilor din sat şi văzu că lumânările cele scumpe arseseră aproape până la suporturi. O lumină gri acoperea geamul de deasupra altarului alb. Într-o zi, părintele Ralph le promisese oamenilor că acel geam va fi numai din sticlă colorată, înfăţişându-l pe Sfântul Gheorghe în timp ce-şi înfige lancea cu vârful de argint în balaur, dar, pentru moment, în rama de piatră se afla un geam fumuriu, care făcea ca aerul din biserică să aibă culoarea urinei.

Thomas stătea în picioare, simţind nevoia să urineze, când primele ţipete groaznice se auziră dinspre sat.

Paştele sosise, Cristos se înălţase, francezii erau pe ţărm.

Invadatorii veneau din Normandia, în patru corăbii care navigaseră noaptea împotriva vântului de vest. Conducătorul lor, Sir Guillaume d'Evecque, Sieur d'Evecque, era un războinic experimentat, care se luptase cu englezii în Gasconia şi Flandra şi care condusese două atacuri pe coasta de sud a Angliei. De

cele două dăţi îşi adusese bărcile acasă în siguranţă, încărcate cu lână, argint, animale domestice şi femei. Locuia într-o casă de piatră în Ile St. Jean din Caen, unde era cunoscut drept cavalerul mării şi al uscatului. Avea treizeci de ani, era lat în spate, blond, cu faţa bronzată de vânt. Era un om voios, care nu stătea prea mult pe gânduri şi care se întreţinea din pirateria pe mare şi intrând în serviciul cavalerilor pe ţărm, iar acum venise în Hookton.

Era un loc nesemnificativ, foarte puţin probabil să-şi câştige în vreun fel un renume, dar Sir Guillaume avea de îndeplinit o sarcină, iar dacă dădea greş în Hookton, dacă nu punea mâna pe nici un bănuţ de la săteni, tot şi-ar fi primit partea de profit, pentru că îi fuseseră promise o mie de livre[4] pentru expediţia sa. Înţelegerea era semnată şi pecetluită şi îi acorda lui Sir Guillaume cele o mie de livre împreună cu orice ar fi jefuit din Hookton. O sută fuseseră deja plătite, iar restul stăteau în grija fratelui Martin, de la Abbaye aux Hommes din Caen, iar tot ce trebuia să facă Sir Guillaume pentru a dobândi restul de nouă sute era să-şi aducă bărcile în Hookton, să ia ce dorea, dar să lase odoarele din biserică celui care îi oferise un contract atât de generos. Acesta stătea acum lângă Sir Guillaume, în corabia din faţă.

Era un bărbat tânăr, până în treizeci de ani, înalt, brunet, care vorbea rar şi zâmbea puţin. Purta o armură scumpă până la genunchi şi peste ea un veşmânt dintr-un material gros, negru, care nu avea blazon. Dar Sir Guillaume presupunea că bărbatul era de origine nobilă, deoarece avea aroganţa unui om de rang înalt şi încrederea celui privilegiat. Cu siguranţă că nu era dintre nobilii normanzi, pentru că Sir Guillaume îi cunoştea pe toţi. Sir Guillaume se îndoia că acesta ar veni de pe lângă Alenton sau Maine, deoarece călătorise cu aceştia destul de des, dar nuanţa gălbuie a pielii străinului sugera că ar veni din provinciile mediteraneene, probabil din Languedoc sau din Dauphine, iar acolo toţi erau nebuni. Nebuni de legat. Sir Guillaume nici măcar nu ştia numele bărbatului.

— Unii îmi spun Harlequin, spuse străinul când întrebă Sir Guillaume.

— Harlequin? repetă Sir Guillaume numele, apoi îşi făcu cruce, deoarece cu un astfel de nume nu prea poţi să te lauzi.

4 Veche monedă franceză (n.tr.)

Vrei să zici ca şi hellequin[5]?

— Hellequin în Franţa, recunoscu bărbatul, dar în Italia se spune harlequin. E acelaşi lucru.

Bărbatul zâmbi şi ceva din acel zâmbet îi spuse lui Guillaume că mai bine şi-ar ţine în frâu curiozitatea dacă dorea să primească restul de nouă sute de livre.

Bărbatul care îşi spunea Harlequin se holba acum la ţărmul ceţos, de unde îşi făceau apariţia un turn butucănos de biserică, o grămadă de acoperişuri vagi şi o pată de fum de la focurile înăbuşite ale ocnelor.

— Ăsta e Hookton? întrebă el.

— Aşa zice el, răspunse Sir Guillaume, arătând cu capul spre cârmaci.

— Atunci să-l aibă Dumnezeu în pază, spuse bărbatul.

Îşi scoase sabia, chiar dacă cele patru ambarcaţiuni erau la opt sute de metri de ţărm. Arbaletrierii din Genova care veniseră în această călătorie îşi făcură semnul crucii şi-şi pregătiră armele, când Sir Guillaume ordonă ca stindardul să fie ridicat la catarg. Era un steag albastru, decorat cu trei şoimi galbeni, care aveau aripile larg deschise şi ghearele încovoiate, gata să prindă prada. Sir Guillaume putea simţi mirosul focurilor de la ocnele de sare şi auzea cântatul cocoşilor pe uscat.

Cocoşii încă mai cântau când săgeţile loviră pietrişul.

Sir Guillaume şi Harlequin ajunseră primii pe ţărm, dar după ei veniră nenumăraţi arbaletrieri din Genova, care erau soldaţi profesionişti şi ştiau ce trebuie să facă. Căpitanul îi duse sus pe plajă, prin sat, ca să blocheze valea şi să nu-i lase pe săteni să scape cu bunurile cele mai de preţ. Ceilalţi jefuiau casele, în timp ce marinarii stăteau pe plajă ca să supravegheze bărcile.

Fusese o noapte lungă, rece şi agitată, dar acum venea recompensa. Patruzeci de soldaţi invadară Hookton. Purtau coifuri strânse pe cap şi zale peste haine, căptuşite cu piele, aveau săbii, topoare sau suliţe şi erau gata de atac. Majoritatea erau veterani în atacurile lui Sir Guillaume şi ştiau clar ce aveau

---

5 Hellequin, personaj din operele dramatice franţuzeşti, este una din originile sugerate pentru cuvântul modem „Harlequin“. Apariţia fizică a lui Hellequin oferă o explicaţie pentru culorile tradiţionale ale măştii unui arlechin: roşu şi negru. Hellequin desemnează şi un emisar al diavolului, cu faţa întunecată, despre care se spune că a cutreierat ţara cu un grup de demoni pentru a izgoni sufletele blestemate ale oamenilor răi în iad. (n.tr.)

de făcut. Să doboare uşile fragile şi să omoare bărbaţii. Să lase femeile să ţipe, dar să omoare bărbaţii, pentru că aceştia se apărau mai cu forţă. Unele femei fugeau, dar arbaletrierii erau acolo să le oprească. Odată bărbaţii ucişi, putea începe jaful, iar acesta lua ceva timp, deoarece sătenii ascundeau peste tot orice lucru de valoare, iar locurile trebuiau depistate. Acoperişurile din paie erau dărâmate, fântânile examinate, podelele cercetate, dar nu găseau multe lucruri ascunse. Puteai găsi un jambon pus deoparte pentru masa de Paşte, peşte afumat sau uscat, grămezi de plase, vase bune de gătit, furci de tors şi fusuri, ouă, putineie, butoiaşe cu sare toate destul de modeste, dar suficient de valoroase ca să fie luate la întoarcerea în Normandia. În unele locuinţe se găseau grămăjoare de monede, iar o casă, cea a preotului, adăpostea o farfurie de argint, sfeşnice şi ulcioare. Erau chiar şi nişte zăvoare bune din lemn în casa preotului şi un pat sculptat, precum şi un cal sănătos în grajd. Sir Guillaume se uită la cele şaptesprezece cărţi, dar se decise că erau fără valoare. Aşa că, după ce le luă lacătele de bronz de la copertele din piele, le lăsă ca să ardă când casele aveau să se mistuie în flăcări.

Se văzu nevoit să o omoare pe menajera preotului. Regretă acea moarte. Sir Guillaume nu se dădea în lături să ucidă femei, dar moartea acestora nu-i aducea onoare şi de aceea descuraja un astfel de masacru, mai puţin în cazul în care femeia cauza probleme, iar menajera preotului vrusese să se împotrivească. Îi lovise pe soldaţii lui Sir Guillaume cu o frigare de prăjit, îi făcuse fii de târfe şi de diavoli, iar în final Sir Guillaume o ucisese cu sabia, pentru că nu voia să-şi accepte soarta.

— Târfă proastă, spuse Sir Guillaume, călcând peste cadavrul ei ca să se uite mai atent la cămin.

Două bucăţi de jambon erau la afumat în şemineu.

— Dă-le jos, îi spuse unuia dintre oamenii săi, apoi îi lăsă să percheziţioneze casa în timp ce el o luă către biserică.

Părintele Ralph, trezit de ţipetele enoriaşilor săi, îşi trăsese o sutană pe el şi fugise în biserică. Oamenii lui Sir Guillaume îl lăsaseră în pace din respect, iar el, odată intrat în bisericuţă, începu să lovească invadatorii, până când Harlequin sosi şi mârâi la soldaţi să îl ţină pe preot. Îl apucară de braţe şi îl ţinură în faţa altarului cu faţada cea albă de Paşte.

Harlequin, cu sabia în mână, făcu o plecăciune în faţa preotului.

— Milord, spuse el.

Părintele Ralph închise ochii, probabil că se ruga, deşi părea mai mult exasperat. Apoi îi deschise şi se holbă la faţa frumoasă a lui Harlequin.

— Eşti fiul fratelui meu, îi spuse el, şi nu părea supărat deloc, doar plin de regret.

— Într-adevăr.

— Ce mai face tatăl tău?

— E mort, spuse Harlequin, la fel ca şi tatăl lui şi al vostru.

— Dumnezeu să-i odihnească în pace, spuse pios părintele Ralph.

— Şi când vei fi mort, bătrâne, eu voi fi conte, iar familia noastră se va ridica din nou.

Părintele Ralph zâmbi cu jumătate de gură, apoi clătină din cap şi se uită sus la lance.

— Nu o să te ajute cu nimic, spuse el, pentru că puterea ei este numai pentru oamenii virtuoşi. Nu va funcţiona pentru un răufăcător ticălos ca tine.

Apoi părintele scoase un icnet, în timp ce rămânea fără răsuflare, şi îşi coborî privirea spre pântec, unde nepotul său îi înfipsese sabia. Se luptă să vorbească, dar pe buze nu i se ivi nici un cuvânt, iar când soldaţii îl eliberară se prăbuşi lângă altar, într-o băltoacă de sânge.

Harlequin îşi curăţă sabia cu ştergarul pătat de vin de pe altar, apoi îi ordonă unuia dintre oamenii lui Sir Guillaume să găsească o scară.

— O scară? întrebă soldatul confuz.

— Îşi căptuşesc acoperişurile cu paie, nu? Deci au şi scară. Găseşte-o!

Harlequin îşi puse sabia în teacă, apoi se uită la lancea Sfântului Gheorghe.

— O apără un blestem, spuse părintele Ralph cu voce slăbită.

— Blestemul tău, Milord, mă îngrijorează la fel de mult ca băşina unei cârciumărese.

Harlequin aruncă suporturile de lumânări către un soldat, apoi luă toată anafura şi o înghiţi. Luă castronaşul de lut şi se uită atent la suprafaţa sa înnegrită, gândindu-se că e ceva fără valoare, aşa că îl lăsă pe altar.

— Unde este vinul? îl întrebă pe părinte.

Părintele clătină din cap.

— *Calix meus inebrians,* spuse el, iar Harlequin râse.

Părintele Ralph închise ochii, în timp ce durerea îi cuprindea tot pântecul.

— Doamne, gemu el.

Harlequin se ghemui lângă unchiul său.

— Doare?

— Arde ca focul, spuse părintele.

— Vei arde în iad, Milord, spuse Harlequin şi văzu cum părintele se apasă pe abdomenul rănit, ca să oprească sângerarea, aşa că îi îndepărtă mâinile, apoi, din picioare, îl lovi cu putere în stomac. Părintele se chirci, abia mai respirând.

— Un cadou din partea familiei, spuse Harlequin, apoi se întoarse pentru că fusese adusă scara.

Satul vuia de urlete, majoritatea femeilor şi copiilor erau încă în viaţă, iar chinul lor abia începea. Toate tinerele erau violate brutal de bărbaţii lui Sir Guillaume, iar cele mai drăguţe dintre ele, inclusiv Jane cârciumăreasa, erau duse la bărci pentru a fi luate în Normandia, unde urmau să devină târfele sau nevestele soldaţilor lui Sir Guillaume. Una dintre femei ţipa pentru că avea copilul rămas în casă, dar soldaţii nu o înţeleseră şi o loviră ca să tacă, apoi o dădură pe mâinile marinarilor, care o întinseră pe pietriş şi îi ridicară fusta. Plângea neconsolată, în timp ce casa ei era în flăcări. Gâşte, porci, capre, şase vaci şi calul cel bun al preotului erau mânate către bărci, în timp ce pe cer pescăruşii zburau ţipând.

Soarele abia răsărea peste dealurile de est, iar prada se dovedea mai bogată decât ar fi sperat Sir Guillaume.

— Am putea să înaintăm mai mult pe uscat, le sugeră căpitanul arbaletrierilor din Genova.

— Avem ceea ce ne-am dorit, interveni Harlequin îmbrăcat în negru.

Puse lancea Sfântului Gheorghe pe iarba din cimitir, iar acum se uita la vechea armă ca şi cum încerca să-i înţeleagă puterile.

— Ce este? întrebă arbaletrierul din Genova.

— Nimic care să-ţi fie ţie de folos.

Sir Guillaume rânji.

— Loveşte cu ea, spuse el, şi o să sfărâme ca fildeşul.

Harlequin ridică din umeri. Găsise ce-şi dorea, iar opinia lui Sir Guillaume nu-l interesa.

— Spre interior, sugeră din nou căpitanul.

— Câţiva kilometri, poate, spuse Sir Guillaume.

Ştia că arcaşii de temut ai Angliei ar fi venit eventual în Hookton, dar probabil nu până la amiază şi se întrebă dacă nu cumva mai era vreun sat prin apropiere care merita să fie jefuit.

Se uită la o fetiţă îngrozită, probabil de vreo unsprezece ani, care era adusă pe plajă de un soldat.

— Câţi morţi? întrebă el.

— Ai noştri? Căpitanul fu surprins de întrebare. Nici unul.

— Nu ai noştri. Ai lor.

— Treizeci de bărbaţi? Patruzeci? Câteva femei?

— Şi noi nu avem o zgârietură! se bucură triumfător Sir Guillaume. Ar fi păcat să ne oprim acum.

Se uită la stăpânul său, dar acesta părea că nu e interesat de ce anume făceau, în timp ce căpitanul mormăia, ceea ce-l surprinse pe Sir Guillaume, deoarece credea că bărbatul era dornic să extindă atacul, dar apoi văzu că mormăiala posomorâtă nu era cauzată de lipsa de entuziasm, ci de o săgeată cu pene albe ce îi străpunsese pieptul. Săgeata îi despicase zalele şi haina căptuşită, la fel cum ar fi trecut printr-o pânză oarecare, omorându-l pe arbaletrier aproape instantaneu.

Sir Guillaume se lăsă la pământ şi în secunda următoare o altă săgeată zbură pe deasupra lui, oprindu-se în iarbă. Harlequin înhăţă lancea şi alergă către plajă, în timp ce Sir Guillaume se târa către adăpostul din prispa bisericii.

— Arbalete! urla el. Arbalete!

Cineva contraataca.

* * *

Thomas auzise ţipetele şi, ca şi ceilalţi patru bărbaţi din biserică, se dusese la uşă ca să vadă ce se întâmpla, dar nici nu ajunseseră bine la prispă că o armată de bărbaţi înarmaţi, cu zale şi cu coifuri gri-închise în lumina zorilor de zi, se iviră în cimitir.

Edward închisese uşa cu zăvorul apoi îşi făcuse cruce. „Sfinte Isuse!“, spusese el uimit, apoi tresărise când un topor străpunsese uşa. „Dă-mi aia!“, zise el, apucând sabia de la Thomas.

Thomas îl lăsase să o ia. Uşa bisericii se clătina sub loviturile a două sau trei topoare care tăiau lemnul vechi. Sătenii crezuseră dintotdeauna că Hookton era un oraş mult prea mic pentru a fi jefuit, dar uşa bisericii se despica în faţa ochilor lui Thomas şi el ştia că trebuie să fie francezii. Se tot spuneau poveşti despre asemenea debarcări şi se rosteau rugăciuni pentru a-i feri pe oameni de atacuri, dar inamicul era aici, iar biserica răsuna din cauza loviturilor de topor.

Thomas intrase în panică, dar nu-şi dădea seama de acest

lucru. Ştia doar că trebuie să scape din biserică, aşa că alergase şi sărise peste altar. Lovise potirul de argint cu piciorul drept şi-l dăduse jos de pe altar când se căţărase pe pervazul geamului dinspre est, pe care îl zguduise, dărâmându-l în curtea bisericii. Văzuse oameni îmbrăcaţi în haine verzi şi roşii alergând pe lângă cârciumă, dar nici unul nu îl zărise când sărise în curtea bisericii şi alergase către şanţ, unde îşi rupsese hainele străduindu-se să treacă dincolo de gardul viu cu ţepi. Trecuse strada, sărise peste gardul din grădina tatălui său şi ciocănise la uşa bucătăriei, dar nu-i răspunsese nimeni, iar o săgeată lovise pragul de sus la câţiva centimetri de faţa sa. Se ferise şi fugise prin fasole către grajd, unde tatăl său ţinea un cal. Nu avea timp să salveze animalul, aşa că Thomas se urcase în podul plin de paie, unde îşi ţinea ascunse arcul şi săgeţile. O femeie ţipa pe undeva prin apropiere. Câinii urlau. Francezii strigau când dărâmau uşile. Thomas îşi luase arcul şi tolba cu săgeţi, îndepărtase paiele de pe căpriori, se strecurase prin gaură şi ajunsese în livada vecinului.

Apoi alergase ca fugărit de diavol. O săgeată lovise pământul lângă el când trecuse pe lângă Lipp Hill, iar doi arcaşi din Genova se luaseră după el, dar Thomas era tânăr, înalt, puternic şi rapid. Alergase printr-o păşune plină de ciuboţica cucului şi de margarete, sărise peste un obstacol care bloca o deschizătură într-un gard viu, apoi se îndreptase către creasta dealului. Mersese până la pădurea de pe partea cealaltă a dealului, iar acolo se oprise ca să-şi tragă sufletul în mijlocul unei pante cu clopoţei. Stătuse acolo, ascultând mieii dintr-un câmp apropiat. Arcaşii abandonară urmărirea.

Thomas stătuse mult timp printre clopoţei, dar în sfârşit se strecurase cu precauţie înapoi în vârful dealului de unde putea vedea nişte femei bătrâne şi copii împrăştiaţi pe dealul din depărtare. Scăpaseră cumva de arcaşi şi, cu siguranţă, fugeau către nord ca să-l avertizeze pe Sir Giles Marriott, dar Thomas nu li se alăturase. În schimb, se îndreptase spre dumbrava în care înfloreau brei şi de unde putea vedea moartea satului său.

Bărbaţi cărau prada de război către cele patru ambarcaţiuni ciudate care erau ancorate în Hook. Se dăduse foc unui prim acoperiş de paie. Doi câini erau morţi în stradă, chiar lângă o femeie, aproape goală, care era ţinută la pământ în timp ce francezii se dezbrăcau de armuri ca să-şi facă mendrele cu ea. Thomas îşi amintise cum, nu cu mult timp în urmă, femeia se măritase cu un pescar a cărui primă soţie murise la naştere. Era

atât de sfioasă şi de fericită, iar acum, când încerca să se târască din drum, un francez o lovise drept în cap, apoi se îndoise de râs. Thomas o văzuse pe Jane, fata pe care se temea că o lăsase însărcinată, cum era târâtă către bărci şi se simţise ruşinat că îl bucura gândul că nu va mai trebui să vorbească despre ea cu tatăl său. Mai multe case erau în flăcări, deoarece francezii dăduseră foc acoperişurilor din paie, iar Thomas se uita la fum cum se încreţea şi se îngroşa, apoi îşi făcuse loc printre puieţii de alun către un loc unde florile albe de păducel erau foarte dese. Acolo întinse coarda arcului.

Era cel mai bun arc pe care îl făcuse vreodată. Fusese tăiat dintr-o stinghie adusă la mal, care provenea dintr-o barcă ce se scufundase în canal. Douăsprezece stinghii ajunseseră pe pietrişul din Hookton aduse de vântul de sud, iar vânătorul lui Sir Giles Marriott spunea că ar fi din lemn italienesc de tisă, fiind cel mai frumos lemn pe care îl văzuse vreodată. Thomas vânduse unsprezece stinghii cu fibră solidă în Dorchester, dar o păstrase pe cea mai bună. O cioplise, ţinuse capetele în aburi ca să le dea o curbură mică, apoi o vopsise cu un amestec de funingine şi ulei de in. Fiersese amestecul în bucătăria mamei lui în zilele când tatăl său era plecat, iar acesta nu aflase niciodată de fapta lui, deşi câteodată se mai plângea din cauza mirosului, iar mama lui Thomas îi spunea că făcuse o poţiune pentru a otrăvi şobolanii. Arcul trebuia vopsit, ca să nu se usuce, pentru că lemnul ar fi devenit casant şi ar fi cedat sub presiunea coardei întinse. Vopseaua ieşise de un auriu-închis, exact ca aceea de pe arcurile pe care bunicul lui Thomas obişnuia să le facă în Weald, dar Thomas voia să fie mai închisă, aşa că pusese mai multă funingine pe lemn, pe care îl unsese apoi cu ceară de albine şi continuase să facă asta timp de două săptămâni, până când arcul deveni la fel de negru ca lancea Sfântului Gheorghe. La capetele arcului fixase două bucăţi de corn crestate, pentru a ţine o coardă făcută din fire de cânepă urzite, care fuseseră înmuiate în clei de copite, apoi întărise coarda în locul unde se atinge săgeata cu şi mai multă cânepă. Furase monede de la tatăl său pentru a cumpăra capete de săgeţi din Dorchester, apoi făcuse săgeţile din lemn de frasin şi din pene de gâscă, iar în dimineaţa sărbătorii de Paşte avea douăzeci şi trei de astfel de săgeţi în tolba sa.

Thomas îşi pregăti arcul, luă o săgeată cu pene albe din săculeţ, apoi se uită la cei trei bărbaţi care stăteau lângă biserică. Erau destul de departe, dar arcul negru era o armă

nemaivăzut de mare şi într-adevăr redutabilă. Unul dintre bărbaţi avea nişte zale obişnuite, altul o vestă neagră simplă, în timp ce al treilea un veşmânt roşu cu verde peste zale, iar Thomas se decise că bărbatul mai ţipător îmbrăcat trebuie să fie căpitanul, cel care condusese atacul, aşa că trebuia să moară.

Mâna stângă a lui Thomas tremura în timp ce trăgea de arc. Avea gura uscată şi era speriat. Ştia că va trage cu putere, aşa că îşi lăsă mâna mai jos şi eliberă tensiunea din coarda arcului. „Aminteşte-ţi, îşi spuse el, aminteşte-ţi tot ce ai învăţat. Un arcaş nu ţinteşte, ci ucide. Totul ţine de cap, braţe, ochi şi nu e nici o diferenţă între a ucide un om şi a vâna o cerboaică. Trage şi apoi lasă liber, asta era tot.“ De aceea exersase timp de mai mult de zece ani, pentru ca această acţiune a întinderii arcului şi a lansării săgeţii să fie la fel de naturală ca respiraţia şi la fel de fluentă ca apa ce curge dintr-un izvor. „Uită-te şi azvârle săgeata, nu te gândi. Trage de coardă şi lasă-l pe Dumnezeu să călăuzească săgeata.”

Fumul se îngroşa peste Hookton, iar Thomas simţea un val de furie imensă ca o dispoziţie sumbră, îşi împinse mâna stângă înainte, trase de coardă cu dreapta şi nu-şi luă deloc ochii de la haina roşie cu verde. Întinse arcul până când coarda îi ajunse la urechea dreaptă şi apoi îi dădu drumul.

Era prima dată când Thomas din Hookton trăgea cu arcul într-un om şi ştia că fusese bine din momentul în care sări de pe coardă, iar arcul nu tremură deloc. Săgeata zbură şi el o urmărea cum se îndoia, coborând din deal pentru a lovi adânc şi cu putere haina roşie cu verde. Azvârli a doua săgeată, dar bărbatul îmbrăcat în zale se lăsă în jos şi se grăbi spre portalul bisericii, în timp ce al treilea bărbat ridică lancea şi fugi către plajă, unde îl învăluia fumul.

Thomas mai avea douăzeci şi una de săgeţi. Câte una pentru Sfânta Treime, se gândi, şi alta pentru fiecare an din viaţa lui, viaţă care era pusă în pericol, pentru că doisprezece arbaletrieri alergau către deal. Trase a treia săgeată, apoi se rătăci înapoi printre aluni. Deodată se simţi foarte vesel, plin de simţul puterii şi al satisfacţiei. În acel moment, când prima săgeată străpunse cerul, ştia că nu mai vrea nimic altceva de la viaţă. Era arcaş. Oxford putea să se ducă la naiba, pentru că Thomas îşi găsise menirea. Urla de bucurie în timp ce alerga în susul dealului. Săgeţile arbaletelor tăiau frunzele alunilor şi observă că fac un zgomot puternic, aproape bâzâitor în timp ce zboară. Apoi ajunse peste creasta dealului, unde o luă spre vest cale de

câţiva metri, înainte să se întoarcă iar pe vârf.

Thomas îi conducea pe arbaletrierii din Genova în dansul morţii – dinspre deal către gardul viu, pe poteci pe care le ştia de când era copil –, iar aceştia îl urmăreau, ca proştii, pentru că mândria lor nu îi lăsa să admită că erau învinşi. Şi erau învinşi, iar doi dintre ei muriseră înainte să sune trompeta de pe plajă care îi chema pe invadatori înapoi la corăbii. Atunci genovezii se întoarseră, oprindu-se doar ca să ia arma, săculeţul de săgeţi, armura şi veşmântul unuia dintre morţii lor, dar Thomas mai omorî un genovez aplecat peste trupul camaradului ucis, şi de data asta supravieţuitorii o luară la fugă.

Thomas îi urmări până la satul acoperit de fum. Trecu de cârciumă, care arăta ca un infern, apoi ajunse la pietriş, unde cele patru ambarcaţiuni erau împinse către mare. Marinarii le împingeau cu vâsle lungi către mare. Remorcară trei bărci, cele mai bune din Hookton, şi le lăsară pe celelalte să ardă. Satul, de asemenea, ardea, paiele învârtindu-se în aer, în scântei, fum şi rămăşiţe scânteietoare. Thomas trase o ultimă şi inutilă săgeată spre plajă şi o urmări cum plonjează în mare imediat lângă invadatorii care se îndepărtau, apoi se întoarse şi porni prin satul ce ardea, puţea şi sângera către biserică, singura clădire căreia invadatorii nu-i dăduseră foc. Cei patru tovarăşi cu care stătuse de veghe erau morţi, dar părintele Ralph era încă în viaţă. Stătea cu spatele sprijinit de altar. Mantia sa era plină de sânge, iar faţa sa lungă era anormal de albă.

Thomas îngenunche lângă acesta.

— Părinte?

Părintele Ralph deschise ochii şi văzu arcul. Se strâmbă ori de durere, ori în semn de dezaprobare. Thomas nu putea să-şi dea seama.

— Ai omorât vreunul, Thomas? întrebă preotul.

— Da, spuse Thomas, o grămadă.

Părintele făcu o grimasă şi apoi se cutremură. Thomas îl considera pe preot unul dintre cei mai puternici bărbaţi pe care îi cunoştea, pătat poate, dar tare ca o stinghie din lemn de tisă. Acum însă părintele era pe moarte şi în vocea lui se amesteca un scâncet.

— Nu vrei să fii preot, nu-i aşa, Thomas? îl întrebă pe acesta în franceză, limba sa maternă.

— Nu, răspunse Thomas în aceeaşi limbă.

— Vei fi soldat, spuse preotul, la fel ca şi bunicul tău.

Făcu o pauză şi gemu iar, pentru că, din nou, durerea din

stomac îi tăia răsuflarea. Thomas voia să îl ajute, dar de fapt nu mai era nimic de făcut. Harlequin îşi înfipsese sabia în abdomenul său şi numai Dumnezeu îl putea salva acum.

— M-am certat cu tatăl meu, spuse bărbatul pe moarte, iar el m-a renegat. M-a dezmoştenit şi eu am refuzat să-l recunosc din acel moment până acum. Dar tu, Thomas, tu eşti ca el. Îi semeni foarte mult. Şi tu te-ai certat mereu cu mine.

— Da, părinte, spuse Thomas.

Luă mâna tatălui său, iar preotul nu se opuse.

— Am iubit-o pe mama ta, spuse părintele, iar acesta mi-a fost păcatul şi tu eşti fructul acelui păcat. Am crezut că, devenind preot, ai putea să treci peste păcat. Ne învăluie, Thomas, ne învăluie. Este peste tot. L-am văzut pe Satana, Thomas, l-am văzut cu ochii mei şi trebuie să-l învingem. Numai Biserica poate face asta. Numai Biserica.

Lacrimile îi curgeau peste obrajii scobiţi şi nebărbieriţi. Se uită peste Thomas către acoperişul naosului.

— Au furat lancea, spuse supărat.

— Ştiu.

— Străbunicul meu a adus-o din Ţara Sfântă, spuse părintele, şi eu am furat-o de la tata, iar fiul fratelui meu a furat-o astăzi de la noi. Vorbea încet. Va face numai rău cu ea. Adu-o acasă, Thomas, adu-o acasă.

— Am s-o aduc, îi promise Thomas.

Fumul începu să se îngroaşe în biserică. Invadatorii nu îi dăduseră foc, dar paiele prinseseră flacără de la rămăşiţele pâlpâinde din aer.

— Spui că a fost furată de fiul fratelui tău? întrebă Thomas.

— Vărul tău, îi şopti părintele Ralph cu ochii închişi. Cel îmbrăcat în negru. A venit şi a furat-o.

— Cine e el?

— Este diabolic, spuse părintele, diabolic.

Plânse şi trupul i se cutremură.

— Cine e el? insistă Thomas.

— *„Calix meus inebrians”,* spuse părintele Ralph cu o voce aproape şoptită.

Thomas ştia că era un vers dintr-un psalm[6], care însemna „potirul meu mă îmbată”, şi observă că mintea părintelui său se înceţoşa, în timp ce sufletul lui pâlpâia în aşteptarea morţii trupeşti.

---

6 Psalmul 23, 5 (în lat. în orig.)

— Spune-mi cine a fost tatăl tău! ceru Thomas. Spune-mi cine sunt, voia să zică. Spune-mi cine eşti, părinte!

Dar ochii părintelui Ralph erau închişi, chiar dacă încă strângea cu putere mâna lui Thomas.

— Tată?

Fumul cobora în biserică şi se cernea pe geamul pe care Thomas îl spărsese ca să evadeze.

— Tată?

Dar tatăl său nu-i mai vorbi niciodată. Muri, iar Thomas, care se certase cu el toată viaţa, plângea ca un copil. Uneori era ruşinat de tatăl său, dar în această dimineaţă fumurie de Paşte îşi dădu seama că îl iubeşte. Majoritatea preoţilor îşi renegau copiii, dar părintele Ralph nu îl ţinuse ascuns niciodată pe Thomas. Lăsase lumea să creadă ce vrea şi recunoscuse că era şi om, pe lângă faptul că era preot, şi, dacă păcătuise cu iubirea pe care o purtase îngrijitoarei sale, atunci acesta fusese un păcat dulce, pe care nu-l negase niciodată, chiar dacă avusese remuşcări din cauza lui şi se temuse că în viaţa de apoi va fi pedepsit pentru asta.

Thomas îşi trase tatăl de lângă altar. Nu voia ca trupul său să fie ars când acoperişul se va dărâma. Potirul de argint pe care Thomas îl dăduse jos din greşeală era sub roba plină de sânge a mortului, iar Thomas îl băgă în buzunar înainte să tragă cadavrul afară în cimitir. Îşi întinse tatăl lângă corpul unui bărbat îmbrăcat în roşu şi verde şi apoi se ghemui, plângând şi ştiind că dăduse greş în prima sa veghe de Paşte. Diavolul furase hostia, lancea Sfântului Gheorghe dispăruse, iar Hookton era distrus.

La amiază, Sir Giles Marriott veni în sat cu nenumăraţi oameni înarmaţi cu arcuri şi cu cosoare. Chiar Sir Giles purta zale şi avea sabie, dar nu mai era nici un inamic cu care să se lupte, iar Thomas era singura persoană care mai rămăsese în sat.

— Trei şoimi galbeni pe un fond albastru, îi spuse Thomas lui Sir Giles.

— Thomas? întrebă Sir Giles, nedumerit.

Era stăpânul moşiei. Îmbătrânise, deşi la vremea lui purtase lancea atât împotriva scoţienilor, cât şi a francezilor. Fusese prieten bun cu tatăl lui Thomas, dar nu-l înţelegea pe băiat, despre care socotea că ajunsese sălbatic ca un lup.

— Trei şoimi galbeni pe un fond albastru, spuse Thomas pe un ton răzbunător, reprezintă blazonul celui care a făcut asta.

Era blazonul vărului său? Nu ştia. Erau atâtea întrebări la care tatăl său nu îi răspunsese…

— Nu ştiu al cui e blazonul ăsta, spuse Sir Giles, dar mă voi ruga la Dumnezeu să ardă în iad pentru ceea ce a făcut.

Nu mai era nimic de făcut până când nu focul se stingea, doar atunci putând fi scoase cadavrele din scrum. Cei arşi fuseseră carbonizaţi, iar trupul li se scurtase într-un mod grotesc, încât chiar şi cei mai înalţi arătau ca nişte copii. Sătenii ucişi fură duşi în cimitir pentru o înmormântare corespunzătoare, iar cei patru arbaletrieri fuseseră duşi către plajă, unde fuseseră dezbrăcaţi.

— Tu ai făcut asta? îl întrebă Sir Giles pe Thomas.

— Da, Sir.

— Atunci îţi mulţumesc.

— Primii mei francezi ucişi, spuse Thomas furios.

— Nu, zise Sir Giles, şi ridică una din tunicile celor patru ca să-i arate lui Thomas un blazon cu un potir verde, brodat pe mâneca sa. Sunt din Genova, spuse Sir Giles. Francezii îi angajează ca arbaletrieri. Am omorât şi eu câţiva la vremea mea, dar sunt întotdeauna mai mulţi acolo, în ţara lor. Ştii ce reprezintă blazonul?

— Un potir?

Sir Giles clătină din cap.

— Sfântul Graal. Ei consideră că l-ar avea în catedrala lor. Mi s-a spus că ar fi ceva verde, încrustat cu smaralde, adus din cruciade. Aş vrea să-l văd într-o zi.

— Atunci vi-l voi aduce, spuse Thomas cu amărăciune, aşa cum voi aduce înapoi şi lancea noastră.

Sir Giles se uită către mare. Ambarcaţiunile invadatorilor erau mult prea departe şi nu se putea vedea nimic altceva decât soarele deasupra valurilor.

— De ce ar veni aici? întrebă Sir Giles.

— Pentru lance.

— Mă îndoiesc să fi fost măcar autentică, spuse Sir Giles. Avea faţa roşie, părul alb şi o privire serioasă. Nu era decât o suliţă veche, nimic mai mult.

— Este autentică, insistă Thomas, şi de aceea au venit.

Sir Giles nu se împotrivi.

— Tatăl tău, spuse în schimb, ar fi vrut să-ţi termini studiile.

— Studiile mele sunt terminate, spuse Thomas hotărât. Plec în Franţa.

Sir Giles dădu din cap aprobator. Socotea că băiatului i se

potriveşte mai mult să fie soldat decât preot.

— Te duci ca arcaş? îl întrebă el, uitându-se la arcul cel mare de pe umărul lui Thomas, sau vrei să mi te alături şi să te antrenezi ca să fii soldat? Zâmbi cu jumătate de gură. Eşti născut într-o familie de nobili, ştiai?

— Sunt fiu bastard, replică Thomas.

— Tatăl tău a fost de origine bună.

— Ştii din ce familie? întrebă Thomas.

Sir Giles ridică din umeri.

— Nu a vrut niciodată să-mi spună şi, dacă stăruiam, îmi spunea că tatăl său este Dumnezeu, iar mama sa Biserica.

— Şi mama mea, spuse Thomas, era îngrijitoarea unui preot şi fiică de arcaş. Mă voi duce în Franţa ca arcaş.

— Ai mult mai multă onoare ca profesionist, observă Sir Giles, doar că Thomas nu voia onoare. Voia răzbunare.

Sir Giles îl lăsă să-şi aleagă ce voia de la inamicii morţi, iar Thomas îşi alese o armură, o pereche de ghete lungi, un cuţit, o sabie, o centură şi un coif. Era un echipament simplu, dar folositor, doar zalele mai având nevoie de câteva reparaţii, pentru că le străpunsese o săgeată. Sir Giles spunea că deţine banii tatălui lui Thomas, lucru care se putea sau nu să fie adevărat, dar îl despăgubi pe Thomas dându-i un cal în vârstă de patru ani.

— Vei avea nevoie de un cal, îi spuse el, pentru că în zilele noastre toţi arcaşii sunt călare. Du-te la Dorchester, îl sfătui pe Thomas, acolo se recrutează arcaşi.

Cadavrele genovezilor fură decapitate, corpurile lăsate să putrezească, iar capetele lor fură înfipte în pari şi puse de-a lungul crestei de pe pietrişul din Hook. Pescăruşii se hrăniră cu ochii celor morţi şi le ciuguliră toată carnea, până când capetele fură jupuite până la os şi păreau să privească absent spre mare.

Dar Thomas nu văzu craniile. Plecase pe mare, îşi luase arcul cel negru şi se alăturase războiului.

PARTEA ÎNTÂI

Bretania

Era iarnă. Un vânt rece de dimineaţă adia dinspre mare, aducând un miros acrişor de sare şi o ploaie măruntă, care, inevitabil, slăbea puterea coardelor de arc dacă nu se oprea.

— Ce este, spuse Jake, este o pierdere nenorocită de timp.

Nimeni nu-l lua în seamă.

— Mai bine rămâneam în Brest, bombăni Jake, stăteam lângă foc şi beam bere.

Din nou, fu ignorat.

— Ce nume caraghios pentru un oraş, spuse Sam după o vreme. Brest îmi place totuşi. Se uită la arcaşi. Poate o vedem pe Pasărea-Neagră din nou, sugeră el.

— Poate îţi pune un lacăt la limbă, mormăi Will Skeat, şi ne-ar face tuturor o favoare.

Pasărea-Neagră era o femeie care lupta de pe zidurile oraşului de fiecare dată când armata ataca. Era tânără, avea părul negru, purta o mantie neagră şi trăgea cu arbaleta. La primul atac, când arcaşii lui Will Skeat erau în avangardă şi pierduseră patru oameni, fuseseră destul de aproape ca s-o vadă clar pe Pasărea-Neagră şi toţi o considerau frumoasă, deşi, după o campanie eşuată, rece, plină de noroi şi foame, aproape orice femeie li se părea frumoasă. Totuşi, Pasărea-Neagră avea ceva deosebit.

— Nu-şi încarcă singură arbaleta, spuse Sam, nemişcat de tăcerea lui Skeat.

— Bineînţeles că nu, spuse Jake. Nu există femeie pe lumea asta care să poată arma o arbaletă.

— Dozy Mary poate, spuse alt bărbat. Are muşchi pe ea ca un juncan.

— Şi trage cu ochii închişi, zise Sam, vorbind încă despre Pasărea-Neagră. Am observat.

— Ai observat pentru că nu-ţi făceai afurisita de treabă, mârâi Will Skeat, aşa că taci din gură, Sam.

Sam era cel mai tânăr dintre oamenii lui Skeat. Pretindea că are optsprezece ani, deşi nu era sigur, pentru că pierduse numărătoarea. Era fiul unui postăvar, avea o faţă de heruvim,

cârlionţi cafenii şi o inimă întunecată. Totuşi, era un arcaş bun; nimeni nu-l putea servi pe Will Skeat dacă nu era bun.

— În regulă, flăcăi, spuse Skeat, pregătiţi-vă.

Văzuse agitaţia din tabăra din spatele lor. Inamicul îi va observa imediat, iar clopotele bisericii vor suna alarma şi zidurile oraşului se vor umple de apărători înarmaţi cu arbalete. Acestea îşi vor trimite săgeţile către atacatori, iar slujba lui Skeat de azi era să scape de arbaletrierii de pe zid. Ce mai şansă, se gândea el cu amărăciune. Apărătorii se vor ghemui în spatele crenelurilor şi astfel oamenii lui nu vor avea nici o şansă ca să-i ţintească şi, fără nici un dubiu, acest atac se va termina ca şi celelalte cinci, cu un eşec.

Fusese o întreagă campanie eşuată. William Bohun, contele de Northampton, care conducea această mică armată, lansase expediţia de iarnă în speranţa că va cuceri o fortăreaţă din nordul Bretaniei, dar atacul din Carhaix fusese un eşec umilitor, apărătorii din Guingamp râzându-le în faţă englezilor, iar zidurile din Lannion[7] respinseseră toate atacurile. Cuceriseră Treguier, dar, cum acel oraş nu avea ziduri, nu era o realizare foarte mare şi nici nu era un loc care să servească de fortăreaţă. Acum, la sfârşitul anului, cum nu avea nimic mai bun de făcut, armata contelui se oprise lângă un oraş mic, care abia dacă era un oraş înconjurat de ziduri, dar chiar şi în acest loc mizerabil fusese învinsă. Contele lansase atac după atac, dar inamicii rezistaseră. Englezii fuseseră întâmpinaţi de o furtună de săgeţi, scările lor de asalt dărâmate de pe metereze, iar apărătorii se bucuraseră de toate eşecurile lor.

— Cum naiba se numeşte locul asta? întrebă Skeat.

— La Roche-Derrien, răspunse un arcaş înalt.

— Bineînţeles că tu ştii, Tom, spuse Skeat, tu ştii totul.

— E adevărat, Will, spuse Thomas pe un ton solemn, aproape adevărat.

Ceilalţi arcaşi râseră.

— Atunci, dacă ştii atât al naibii de multe, zise Skeat din nou, mai spune-mi încă o dată cum se numeşte locul ăsta.

— La Roche-Derrien.

— Un nume al naibii de tâmpit, spuse Skeat.

Era grizonat, cu faţa slabă şi avea aproape treizeci de ani de luptă. Venise din Yorkshire şi-şi începuse cariera ca arcaş

---

7 Lannion este unul dintre cele mai cunoscute oraşe din Bretania datorită poziţionării şi istoriei sale. (n.tr.)

luptând împotriva scoţienilor. Pe cât era de norocos, pe atât era de priceput, aşa că jefuise, supravieţuise luptelor şi crescuse în rang până când fusese în stare să aibă propria trupă de oşteni. Acum conducea şaptezeci de soldaţi şi tot atâţia arcaşi, care erau în serviciul contelui de Northampton şi tocmai de aceea se ghemuia în spatele unui gard viu la o sută cincizeci de paşi depărtare de zidurile unui oraş al cărui nume nu-l putea reţine. Soldaţii săi erau în tabără, având o zi liberă după ultimul atac eşuat. Will Skeat ura eşecul.

— La Roche şi mai cum? îl întrebă pe Thomas.

— Derrien.

— Ce naiba înseamnă asta?

— Asta, trebuie să recunosc, nu ştiu.

— Sfinte Isuse, observă Skeat cu o uimire batjocoritoare, nu ştie chiar totul!

— Oricum, este aproape de *derriere,* care înseamnă fund, explică Thomas. Piatra fundului e cea mai bună traducere a mea.

Skeat tocmai deschise gura ca să zică ceva, dar chiar în acel moment primul clopot al bisericii din La Roche-Derrien sună alarma. Era un clopot spart, care suna aspru, iar în câteva secunde celelalte biserici băteau şi ele clopotele, astfel încât vântul umed se umplu acum de dangătul lor. Sunetul fu întâmpinat de o veselie englezească fără vlagă, în timp ce trupele de atac veneau dinspre tabără şi sfărâmau drumul dinspre poarta de sud a oraşului. Cei din faţă aduceau scări, iar ceilalţi aveau săbii şi topoare. Contele de Northampton conducea atacul, aşa cum o făcuse şi în celelalte rânduri, remarcabil în armura sa din plăci, pe jumătate acoperită de o tunică brodată cu blazonul lui cu lei şi stele.

— Ştiţi ce aveţi de făcut! zbieră Skeat.

Arcaşii îşi luară poziţia de tragere, îşi încordară arcurile şi traseră. Nu erau ţinte pe ziduri, pentru că apărătorii se adăposteau, dar zăngănitul săgeţilor cu vârfuri de oţel pe pietre ar trebui să-i împiedice să iasă la iveală. Săgeţile cu pene albe şuierau în aer. Alte două grupuri de arcaşi îşi adăugau propriile săgeţi, multe dintre ele fiind trase foarte sus în aer, astfel încât cădeau vertical deasupra zidului, iar lui Skeat i se părea imposibil ca cineva să supravieţuiască sub ploaia de săgeţi cu vârful din oţel şi, cu toate acestea, imediat ce coloana de atac a contelui ajunsese la o sută de paşi, săgeţile trase de arbalete începuseră să zboare dinspre zid.

Era o breşă chiar lângă poartă. Fusese făcută de o catapultă, singura maşină de atac care avea reparaţii decente, şi era o breşă îngustă, pentru că numai o treime din zidul de sus fusese demolată de pietrele cele mari, iar localnicii o astupaseră cu bucăţi de lemn şi grămezi de cârpe, dar zidul era slăbit, iar cei cu scara se repezeau la ea, urlând, în timp ce săgeţile îi biciuiau. Oamenii se împiedicau, cădeau, se târau şi mureau, dar rămăseseră destui ca să arunce două scări în acea spărtură şi primii soldaţi începură să urce. Arcaşii trăgeau cu arcurile cât de repede puteau, acoperind breşa cu săgeţi, dar apăru un scut ce fu imediat blocat de o grămadă de suliţe, iar din spatele scutului, un arbaletrier ţinti chiar într-una din scări, omorându-l pe asediator. Apăru un alt scut, o altă arbaletă îşi azvârli săgeata. O oală fu îndesată deasupra breşei, apoi răsturnată peste aceasta, iar un şuvoi de lichid aburind se vărsă şi-l făcu pe unul dintre atacatori să ţipe în agonie. Apărătorii aruncau cu bolovani peste spărtură, iar arbaletele lor pocneau.

— Mai aproape! ţipă Skeat, iar arcaşii săi împinseră prin gardul viu şi ajunseră la o sută de paşi de şanţurile oraşului, unde, din nou, îşi încordară lungile arcuri de război şi-şi trimiseră săgeţile către spărtura din zid.

Unii apărători mureau, pentru că trebuiau să se arate pentru a-şi trage săgeţile în mulţimea de oameni care se împingeau la picioarele celor patru scări de pe ziduri. Soldaţii se căţărau, un apărător împingea o scară înapoi cu o prăjină bifurcată, iar Thomas îşi smulse şi mâna stângă pentru a-şi schimba ţinta şi eliberă coarda arcului pentru a-şi trimite săgeata în pieptul bărbatului care împingea prăjina. Acesta era acoperit de un scut ţinut de un tovarăş, dar scutul se mută pentru o clipă, iar săgeata lui Thomas trecuse prima prin despărţitura mică, deşi mai urmară încă două înainte ca bărbatul să-şi dea sufletul. Ceilalţi reuşiră să răstoarne scara. „Sfântul Gheorghe!”, strigau englezii, dar sfântul trebuie să fi adormit, pentru că nu îi ajuta pe atacatori deloc.

Şi mai multe pietre erau aruncate de pe metereze, apoi o grămadă de paie în flăcări fură azvârlite în mulţimea de atacatori. Un bărbat reuşi să ajungă aproape de spărtura din zid, dar fu imediat omorât de un topor care îi despărţi în două atât coiful, cât şi craniul. Se prăbuşi peste trepte, blocând urcarea, iar contele încercă să-l tragă de acolo, dar fu lovit în cap de unul din bolovani şi căzu la pământ la baza scării. Doi dintre soldaţii săi îl luară pe contele năucit înapoi în tabără, iar

plecarea sa scăzu moralul atacatorilor. Acum nu mai strigau. Săgeţile încă zburau, iar oamenii încercau să se caţere pe zid, dar apărătorii simţeau că respinseseră acest al şaselea atac, iar arbaletele lor trăgeau fără oprire. Atunci o văzu Thomas pe Pasărea-Neagră în turnul de deasupra porţii. Îşi întinse săgeata de oţel drept spre pieptul ei, ridică arcul puţin şi apoi îl zdruncină cu mâna astfel încât săgeata să zboare în altă parte. Prea frumoasă ca s-o omor, îşi spuse el, şi ştia că e un prost că gândea aşa. Ea îşi eliberă săgeata şi dispăru. Şase săgeţi izbiră cu zgomot turnul, unde stătuse ea, dar Thomas presupuse că toţi cei şase arcaşi o lăsaseră să tragă înaintea lor.

— Isus a plâns, spuse Skeat.

Atacul eşuase, iar soldaţii fugeau de arbalete. De spărtură se mai sprijinea o scară, cu omul mort atârnat de treptele de sus.

— Retragerea, ţipa Skeat, retragerea!

Arcaşii alergară, urmăriţi de săgeţi, până când trecură prin gardul viu şi se aruncară în şanţul de apărare. Apărătorii aclamau, iar doi bărbaţi îşi expuseră fundurile în turn în faţa învinşilor englezi.

— Nenorociţii, spuse Skeat, nenorociţii. Nu era obişnuit cu eşecul. Trebuie să fie o cale de a pătrunde, mormăi el.

Thomas scoase coarda de pe arcul său şi o puse sub coif.

— Ţi-am spus cum, îi zise lui Skeat, ţi-am spus în zorii zilei.

Skeat se uită la Thomas pentru mai mult timp.

— Am încercat, puştiule.

— Am ajuns la pari, Will. Jur că am ajuns. Am trecut de ei.

— Mai spune-mi o dată, spuse Skeat, iar Thomas îi zise.

Se ghemui în şanţ, în ciuda batjocurii apărătorilor din La Roche-Derrien, şi îi spuse lui Will Skeat cum să deschidă porţile oraşului, iar Skeat îl asculta, pentru că bărbatul din Yorkshire învăţase să aibă încredere în Thomas din Hookton.

Thomas era în Bretania de trei ani şi, chiar dacă această regiune nu era Franţa, ducele său uzurpator aducea un şir constant de francezi care să fie ucişi, iar Thomas îşi descoperise îndemânarea în a ucide. Aceasta nu doar pentru că era un arcaş bun – armata era plină de bărbaţi care erau la fel de buni ca el, iar unii chiar mai buni – dar descoperise că poate să simtă ce face inamicul. Îi urmărea, le urmărea privirea, vedea unde se uitau şi de obicei anticipa mişcarea inamicului, fiind gata să o întâmpine cu o săgeată. Era ca un joc, dar unul unde numai el ştia regulile.

Era un avantaj pentru William Skeat că avea încredere în el.

Skeat nu dorise să-l recruteze pe Thomas de prima dată când îl întâlnise, la închisoarea din Dorchester, unde Skeat testa mai mulţi hoţi şi criminali pentru a vedea cât de bine ştiu să tragă cu arcul. Avea nevoie de recruţi, iar regele avea nevoie de arcaşi, aşa că toţi cei care, altfel, ar fi înfruntat spânzurătoarea erau iertaţi dacă acceptau să servească peste graniţă, iar jumătate din oamenii lui Skeat erau astfel de indivizi. Thomas, după cum admisese şi Skeat, nu se potrivea cu aceşti vagabonzi. Luase în palmă mâna dreaptă a lui Thomas, îi văzuse pielea întărită de pe cele două degete pe care le folosea să tragă cu arcul, un indiciu că era arcaş, apoi îi bătuse uşor palma moale.

— Ce ai făcut? îl întrebase Skeat.

— Tatăl meu voia să fiu preot.

— Preot, eh? Skeat părea dispreţuitor. Păi, presupun că te poţi ruga pentru noi.

— Pot să şi ucid pentru voi.

Skeat îl lăsase pe Thomas să i se alăture nu în ultimul rând pentru că băiatul îşi adusese propriul cal. La început, Skeat credea că Thomas din Hookton nu era decât un alt prost care caută puţină aventură – un prost priceput, bineînţeles –, dar Thomas îşi începuse viaţa de arcaş în Bretania cu promptitudine. Adevărata ocupaţie a războiului civil era jaful şi, zi după zi, oamenii lui Skeat călătoreau pe pământuri aparţinând susţinătorilor ducelui Charles şi dădeau foc gospodăriilor, furau recolta şi le luau şeptelul. Un senior ai cărui ţărani nu-şi pot plăti chiria este un senior care nu-şi poate permite să angajeze oşteni, aşa că soldaţii greu înarmaţi şi arcaşii călare ai lui Skeat erau asmuţiţi pe terenul inamicului ca un flagel, iar Thomas iubea acel fel de viaţă. Era tânăr, iar sarcina lui nu era numai să lupte împotriva inamicului, ci să-l şi distrugă. Dădea foc gospodăriilor, otrăvea fântânile, fura grâne, strica plugurile, incendia morile, distrugea livezile şi îşi câştiga existenţa din asta. Oamenii lui Skeat erau seniorii Bretaniei, o nenorocire din iad, iar sătenii vorbitori de limba franceză de la est de Dutchy le spuneau *hellequin,* care însemna călăreţii diavolului. Din când în când, o armată de război a inamicului căuta să-i prindă în cursă, iar Thomas învăţase că arcaşul englez, cu arcul său lung de război, era regele acelor încăierări. Inamicul ura arcaşii. Dacă prindeau unul englez, îl omorau. Un soldat greu înarmat putea fi închis, un senior putea fi răscumpărat, dar un arcaş era întotdeauna omorât. Mai întâi torturat şi apoi omorât.

Lui Thomas îi mergea bine şi Skeat îşi dăduse seama că flăcăul era isteţ, destul ca să doarmă într-o noapte când ar fi trebuit să stea de gardă şi, din cauza acestei jigniri, Skeat îl lovise.

— Erai mort de beat! îl învinuise el pe Thomas, apoi îl bătuse zdravăn, folosindu-şi pumnii ca şi cum ar fi fost ciocanele unui fierar. Îi spărsese nasul, îi rupsese o coastă şi îl numise bucată împuţită de rahat diavolesc, dar la sfârşit văzuse că băiatul încă rânjea, iar şase luni mai târziu îi dăduse în subordine douăzeci de arcaşi.

Aproape toţi ceilalţi douăzeci erau mai în vârstă decât Thomas, dar asta nu părea să-l deranjeze pe vreunul, fiindcă toţi recunoşteau că era diferit de ei. Majoritatea arcaşilor îşi purtau părul tuns scurt, dar părul lui Thomas era exagerat de lung şi prins cu coarde de arc, aşa că îi cădea într-o coadă lungă şi neagră până în talie. Era proaspăt bărbierit şi îmbrăcat numai în negru. Asemenea comportări l-ar fi făcut antipatic, dar muncea din greu, era ager la minte şi generos. Şi totuşi era ciudat. Toţi arcaşii purtau talismane, poate un pandantiv ieftin din metal care înfăţişa vreun sfânt sau o labă de iepure uscată, dar Thomas avea o labă de câine deshidratată atârnând în jurul gâtului, iar el pretindea că ar fi mâna Sfântului Guinefort şi nimeni nu îndrăznea să-l contrazică pentru că era cel mai învăţat dintre oamenii lui Skeat. Vorbea franceza ca un nobil şi latina ca un preot, iar arcaşii lui Skeat erau mândri într-un mod pervers de el, pentru toate acele cunoştinţe. Acum, la trei ani după ce i se alăturase armatei lui Skeat, Thomas era unul dintre arcaşii de frunte. Skeat chiar îi cerea sfatul câteodată; rareori îl lua în seamă, dar i-l cerea, iar Thomas încă avea laba de câine, un nas coroiat şi un rânjet neruşinat.

Şi acum avea o idee cum să intre în La Roche-Derrien.

În acea după-amiază, când soldatul mort cu capul despicat era încă agăţat de scara abandonată, Sir Simon Jekyll mergea călare către oraş, iar acolo merse la trap înainte şi înapoi cu calul său pe lângă săgeţile mici şi cu pene înnegrite, care marcau cel mai îndepărtat rând de arme al apărătorilor. Scutierul său, un băiat prostănac cu falca uscată şi ochii întrebători, privea de la distanţă. Acesta ţinea lancea lui Sir Simon, iar dacă un războinic din oraş accepta provocarea implicită a prezenţei batjocoritoare a lui Sir Simon, scutierul i-ar fi dat maestrului său lancea, iar cei doi călăreţi s-ar fi luptat pe

păşune până când unul dintre ei ar fi cedat. Şi acela nu ar fi, desigur, Sir Simon, pentru că era antrenat ca orice cavaler din oastea contelui de Northampton.

Şi era cel mai sărac.

Calul său de luptă avea zece ani şi era nărăvaş şi spetit. Şaua, care avea oblâncul atât de înalt încât îl ţinea ţeapăn, îi aparţinuse tatălui său, în timp ce haina sa, o tunică din zale ce îl acoperea de la gât până la genunchi, fusese a bunicului său. Sabia avea peste o sută de ani, era grea şi tocită. Lancea i se îndoise de la vremea umedă de iarnă, în timp ce coiful lui, care stătea atârnat de oblânc, era o oală de oţel vechi, căptuşită cu piele. Scutul, cu blazonul unui pumn care ţinea strâns un ciocan de luptă, era deteriorat. Mănuşile de protecţie, la fel cu restul armurii, erau ruginite şi de aceea scutierul său avea urechile roşii şi faţa speriată, deşi adevăratul motiv pentru roşeaţa sa nu era că nu încerca să cureţe rugina, ci faptul că Sir Simon nu-şi putea permite oţetul şi nisipul fin care se foloseau pentru a freca oţelul. Era sărac.

Sărac, aspru şi ambiţios.

Şi bun.

Nimeni nu nega faptul că era bun. Câştigase turnirul din Tewkesbury şi primise o pungă cu patruzeci de lire. La Gloucester, victoria îi fusese răsplătită cu o armură fină. La Chelmsford cu cincisprezece lire şi o şa bună, iar la Canterbury îl ciopârţise pe un francez pe jumătate înainte să primească o cană împodobită plină cu monede. Şi unde erau toate acele trofee acum? În mâinile bancherilor, ale avocaţilor şi ale negustorilor care aveau drept de sechestru asupra moşiei din Berkshire, pe care Sir Simon o moştenise cu doi ani în urmă, deşi moştenirea sa nu fusese decât o datorie, iar în momentul când tatăl său fu înmormântat, cămătarii se apropiară de Sir Simon aşa cum câinii de vânătoare înconjoară o căprioară rănită.

— Căsătoreşte-te cu o moştenitoare, îl sfătuia mama sa şi îi prezentase fiului său o duzină de femei, dar Sir Simon era hotărât ca soţia lui să fie la fel de frumoasă pe cât era el de chipeş.

Şi era chipeş, ştia asta. Se uita în oglinda mamei sale şi îşi admira înfăţişarea. Avea un păr blond şi subţire, faţa lată şi o barbă scurtă. La Chester, unde dăduse jos de pe cal trei cavaleri în patru minute, oamenii îl confundaseră cu regele, despre care se ştia că s-ar lupta anonim în turniruri, iar Sir Simon nu avea

de gând să risipească înfățișarea sa roială pe cine ştie ce babornită zbârcită doar pentru că avea bani. Voia o femeie demnă de el, numai că acea ambiţie nu-i plătea datoriile, aşa că, pentru a se apăra împotriva creditorilor, Sir Simon ceru o scrisoare de protecţie din partea regelui Eduard al III-lea. Scrisoarea îl apăra pe Sir Simon de toate procedurile legale atât timp cât el îl servea în război, iar când Sir Simon trecu Canalul Mânecii împreună cu şase soldaţi greu înarmaţi, doisprezece arcaşi şi un scutier cu falca uscată din moşia sa împovărată de datorii, îşi lăsă creditorii cu buza umflată în Anglia. Sir Simon avea convingerea că va captura cât de curând vreun nobil francez sau breton a cărui răscumpărare să fie suficientă pentru a plăti toate datoriile, dar până acum campania de iarnă nu-i adusese nici măcar un prizonier de rang şi jefuise foarte puţin, încât escorta lui primea acum jumătate din raţia de mâncare. Şi câţi prizonieri de neam mare s-ar fi aşteptat să ia într-un oraş mizerabil ca La Roche-Derrien? Era o cloacă.

Totuşi, mergea călare pe lângă zidurile acestuia, sperând că vreun cavaler ar accepta provocarea şi ar veni dinspre poarta de sud, care până acum rezistase la şase atacuri din partea englezilor, dar, în schimb, apărătorii îşi băteau joc de el şi-l făceau laş pentru că nu stătea în raza arbaletelor lor, iar insultele îi răneau mândria lui Sir Simon, aşa că mergea mai aproape de ziduri, iar copitele calului său zdrăngăneau pe unul din geamurile căzute. Trăgeau spre el, dar săgeţile nu-l nimereau, aşa că era rândul lui să-şi bată joc.

— E doar un prost, spuse Jake, privind dinspre tabăra englezilor.

Jake era unul dintre criminalii lui William Skeat, unul care fusese salvat de spânzurătoare la Exeter. Avea privirea crucişă şi totuşi reuşea să ţintească mai drept decât majoritatea bărbaţilor.

— Ce face acum?

Sir Simon îşi oprise calul în faţa porţii, astfel încât bărbaţii din tabăra engleză care îl urmăreau crezură că probabil un francez venea să se dueleze cu cavalerul englez care îi lua în bătaie de joc. În schimb, ei văzură că un arbaletrier izolat stătea pe turnul porţii şi îi făcea semne lui Sir Simon să înainteze, ca să-l facă să intre în raza lui de bătaie.

Numai un prost ar răspunde la astfel de semne, iar Sir Simon răspunse cu îndatorire. Avea douăzeci şi cinci de ani, era aspru şi viteaz şi credea că afişarea unei aroganţe nepăsătoare ar

descuraja garnizoana asediată şi ar încuraja englezii, aşa că îşi îndemnă calul în mijlocul câmpului de luptă unde săgeţile francezilor tăiaseră avântul atacurilor englezilor. Nici un arbaletrier nu trăgea acum; era doar figura celui singuratic care stătea în turn, iar Sir Simon, apropiindu-se cam la o sută de metri, observă că era Pasărea-Neagră.

Era pentru prima dată când Sir Simon o vedea pe femeia căreia toţi arcaşii îi spuneau Pasărea-Neagră şi era destul de aproape ca să îşi dea seama că era într-adevăr o frumuseţe. Stătea dreaptă, era suplă şi înaltă, îmbrăcată cu o mantie ce o ferea de vântul de iarnă, dar cu părul său negru şi lung desfăcut, ca al unei fetiţe. Îi oferi un arc în batjocură, iar Sir Simon îi răspunse, înclinându-se stângaci în şa, apoi o urmări cum îşi ia arbaleta şi şi-o pune pe umăr.

„Şi când vom intra în oraş, se gândea Sir Simon, te voi face să plăteşti pentru asta. Tu o să stai pe spate, Pasăre-Neagră, iar eu voi fi deasupra.” Îşi ţinea calul destul de liniştit, un călăreţ singuratic pe câmpul măcelului francez, provocând-o pe ea să ţintească drept şi ştiind că ea nu o va face. Iar când va rata, el o va saluta batjocoritor, iar francezii vor interpreta asta ca pe un semn rău.

Dar dacă ţintea drept?

Sir Simon era tentat să-şi ridice coiful ciudat de la oblâncul şeii, dar rezistă impulsului. O lăsase pe Pasărea-Neagră să dea tot ce avea mai rău în ea şi nu-şi putea arăta frica în faţa unei femei, aşa că aştepta în timp ce ea echilibra arcul. Apărătorii oraşului o urmăreau şi cu siguranţă că se rugau. Sau poate făceau pariuri.

„Hai, târfă”, îşi spunea pe sub mustaţă. Era frig, dar el avea sudoare pe frunte.

Ea făcu o pauză, îşi dădu părul negru de pe faţă, îşi puse arcul pe un crenel şi ţinti din nou. Sir Simon îşi ţinea capul sus şi privirea dreaptă. „Doar o femeie, îşi spuse el. Probabil că nu ar putea ţinti un car de la o distanţă de cinci paşi.“ Calul său tremura şi îşi întinse mâna să-l mângâie pe gât.

„Mergem cât de curând, băiete”, îi spuse el.

Pasărea-Neagră, urmărită de o grămadă de apărători, închise ochii şi trase.

Sir Simon vedea săgeata de arbaletă ca o pată mică neagră pe cer şi pietrele gri ale turnurilor bisericii ce se înălţau deasupra zidurilor oraşului La Roche-Derrien.

Ştia că săgeata nu-l va atinge. Ştia cu siguranţă. Era femeie,

pentru numele lui Dumnezeu! Şi de aceea nu mişcă la vederea săgeţii venind chiar spre el. Nu-i venea să creadă. Aştepta ca aceasta să alunece spre stânga sau spre dreapta ori să pice pe pământul întărit de chiciură, dar, negreşit, ea se îndrepta chiar spre pieptul său şi în ultima clipă smuci scutul cel greu şi îşi aplecă capul, simţind o lovitură puternică în braţul drept când săgeata îl izbi mai să-l arunce din şa. Săgeata lovise atât de tare scutul încât trecuse prin plăcile galbene, iar vârful său îi lăsase o tăietură adâncă prin mâneca din zale şi în antebraţ. Francezii se bucurau, iar Sir Simon, ştiind că alţi arbaletrieri ar putea încerca acum să termine ce începuse Pasărea-Neagră, îşi îndemnă calul, iar dobitocul ascultător se întoarse, răspunzând la pinteni.

— Sunt în viaţă! spuse el tare, ca şi cum asta ar fi oprit veselia francezilor.

„Târfă nenorocită”, gândi el. O va face să plătească pentru asta, până când va ţipa. Îşi struni calul să încetinească, nevoind să dea impresia că fugea.

O oră mai târziu, după ce scutierul său îi puse un bandaj peste braţul rănit, Sir Simon se convingea singur că avusese parte de o victorie. A riscat şi a supravieţuit. Fusese o demonstraţie de curaj şi supravieţuise, iar pentru asta se considera erou şi aştepta o întâmpinare cum se cuvine când se îndreptă spre cortul care-l găzduia pe comandantul oastei, contele de Northampton. Cortul era făcut din două pânze galbene, peticite şi uzate după ani de serviciu pe mare. Era un adăpost sărăcăcios, dar tipic pentru William Bohun, contele de Northampton care, chiar dacă era verişorul regelui şi era mai bogat decât oricare alt om din Anglia, dispreţuia vulgaritatea.

Într-adevăr, contele arăta la fel de sărăcăcios ca pânzele din care era făcut cortul său. Era un om scund şi îndesat, cu o faţă, spuneau oamenii, ca dosul unui taur, dar faţa îi oglindea sufletul, care era deschis, curajos şi cinstit. Soldaţii îl plăceau pe William Bohun pentru că era la fel de tare ca ei. Acum, când Sir Simon se aplecă să intre în cort, părul şaten şi cârlionţat al contelui era pe jumătate acoperit cu un bandaj, acolo unde bolovanul aruncat de pe zidurile din La Roche-Derrien îi despicase coiful şi în scalp îi pătrunse o muchie dinţată de oţel. Îl salută acru pe Sir Simon.

— Te-ai săturat de viaţă?

— Nenorocita de târfă a închis ochii când a tras! spuse Sir Simon, uitând de tonul contelui.

— Şi totuşi a ţintit bine, spuse contele mânios, şi asta le umple inima nenorociţilor. Şi numai Dumnezeu ştie că nu au nevoie de îmbărbătare.

— Sunt în viaţă, Milord, spuse Sir Simon bucuros. A vrut să mă omoare. A eşuat. Ursul trăieşte, iar câinii flămânzesc.

Aşteptă să fie felicitat de camarazii contelui, dar ei îi evitară privirea, iar el le interpretă tăcerea bosumflată ca gelozie.

„Sir Simon e un prost“, se gândi contele şi se înfioră. Poate că nu-l deranja frigul atât de mult cât oastea lui se bucura de succes, dar timp de două luni englezii şi aliaţii lor bretoni se împiedicaseră de eşecuri şi farse, iar cele şase atacuri eşuate de la La Roche-Derrien îi afectaseră profund. Aşa că acum contele adună consiliul de război ca să sugereze un ultim atac şi acela chiar în aceeaşi seară. Toate celelalte atacuri fuseseră dimineaţa, dar probabil că un asalt-surpriză pe lumina muribundă a iernii i-ar lua prin surprindere pe apărători. Doar că acest mic avantaj conferit de surpriză era atenuat de nesăbuinţa lui Sir Simon, care trebuie să le fi sporit orăşenilor încrederea în propriile forţe, în timp ce căpitanii contelui, care se adunaseră sub pânza galbenă, groasă, de in, nu erau aşa de încrezători.

Patru dintre acei căpitani erau cavaleri care, ca şi Sir Simon, îşi conduceau propriii oameni la război, iar ceilalţi erau soldaţi mercenari care îşi contractaseră oamenii în serviciul contelui. Trei dintre ei erau bretoni şi purtau blazonul cu hermine albe al ducelui Bretaniei, şi conduceau oamenii care-i erau fideli ducelui de Montfort, în timp ce ceilalţi erau căpitani englezi, toţi oameni din popor, care trecuseră prin războaie grele. William Skeat era acolo şi, imediat lângă el, Richard Totesham, care-şi începuse stagiul ca simplu soldat şi acum conducea o sută patruzeci de cavaleri şi nouăzeci de arcaşi în serviciul contelui. Nici unul dintre cei doi nu se mai luptase într-un turnir şi nici nu mai fusese invitat şi totuşi amândoi erau mai avuţi decât Sir Simon, acesta fiind un lucru supărător. „Câinii mei de război”, aşa le spunea contele de Northampton căpitanilor independenţi, pe care îi plăcea, dar se ştia că preferă o companie mai vulgară. Era el verişorul regelui Angliei, dar William Bohun bea fericit alături de oameni ca Skeat şi Totesham, mânca cu ei, vorbea engleza cu ei, vâna cu ei şi avea încredere în ei, iar Sir Simon se simţea exclus dintr-o astfel de prietenie. Dacă cineva din această oaste ar fi trebuit să îi fie prieten apropiat contelui, acela era Sir Simon, un campion remarcabil al turnirurilor, dar

Northampton umbla mai degrabă cu oameni ca Skeat.
— Cum mai e cu ploaia? întreabă contele.
— Începe din nou, răspunse Sir Simon, arătând cu capul spre acoperişul cortului, peste care ploaia răpăia sporadic.
— O să treacă, spuse Skeat cu asprime.
Rareori îi spunea contelui „Milord", adresându-i-se de fapt ca unui egal şi, spre surprinderea lui Sir Simon, contelui părea că îi plăcea asta.
— Şi doar picură, spuse contele, ieşind din cort şi lăsând să intre un vârtej de umezeală şi de aer rece. Coardele de arc se pot întinde cum trebuie.
— La fel şi cele de arbalete, remarcă Richard Totesham. Ticăloşii, adăugă el.
Ce făcea ca eşecul englezilor să fie atât de supărător era faptul că apărătorii din La Roche-Derrien nu erau soldaţi, ci orăşeni: pescari, constructori de bărci, tâmplari şi zidari şi până şi Pasărea-Neagră o femeie!
— Şi, chiar dacă se opreşte ploaia, continuă Totesham, pământul va fi alunecos. Va fi cam greu să stai pe poziţie pe sub ziduri.
— Nu mergeţi în seara asta, îl sfătui Will Skeat. Lăsaţi-i pe băieţii mei să meargă pe râu mâine-dimineaţă.
Contele îşi frecă rana de pe scalp. Timp de o săptămână atacase zidul de sud al oraşului La Roche-Derrien şi încă avea convingerea că oamenii săi îi puteau dărâma fortificaţiile, dar simţea, de asemenea, şi pesimismul printre câinii săi de război. Încă o înfrângere cu alţi douăzeci sau treizeci de morţi i-ar lăsa armata descurajată şi cu perspectiva de a se întoarce înapoi la Finisterre fără să fi realizat nimic.
— Mai spune-mi încă o dată, spuse el.
Skeat îşi şterse nasul pe mâneca de piele.
— La reflux, spuse el, este un drum în jurul zidului de nord. Unul dintre flăcăii mei a fost pe acolo azi-noapte.
— L-am încercat acum trei zile, obiectă unul dintre cavaleri.
— Ai încercat în josul râului, spuse Skeat. Eu vreau să mergem spre izvoare.
— Partea aia are pari la fel ca şi cealaltă, spuse contele.
— Slăbiţi, răspunse Skeat.
Unul dintre căpitanii bretoni tradusese schimbul de cuvinte pentru camarazii săi.
— Flăcăul meu a scos o ţepuşă întreagă, continuă Skeat, şi crede că multe altele vor ieşi sau se vor rupe. Sunt din trunchi

bătrân de stejar, în loc să fie din ulm, şi sunt putrezite înăuntru.
— Cât de adânc e noroiul? întrebă contele.
— Până la genunchi.
Zidul din La Roche-Derrien înconjura părţile de vest, sud şi est a oraşului, în timp ce partea de nord era apărată de râul Jaudy şi acolo unde zidul semicircular întâlnea râul, orăşenii înfipseseră pari imenşi în noroi, pentru a bloca accesul la reflux. Skeat sugera că ar fi o cale printre acei pari putreziţi, dar, când oamenii contelui încercaseră să facă acelaşi lucru prin partea de est a oraşului, atacatorii se împotmoliseră în noroi, iar orăşenii îi seceraseră cu săgeţile. Fusese un măcel mai oribil decât respingerea asediilor din faţa porţii de sud.
— Dar există totuşi un zid pe malul râului, spuse contele.
— Mda, încuviinţă Skeat, dar ticăloşii l-au spart pe alocuri. Au construit chei acolo şi este unul chiar aproape de pari.
— Deci oamenii tăi vor trebui să înlăture parii şi să se caţere pe chei şi toate acestea sub privirile celor de pe zid? întrebă contele sceptic.
— Pot să o facă, spuse Skeat cu fermitate.
Totuşi, contele considera că cea mai bună cale pentru succes era să-şi apropie arcaşii de poarta de sud şi să se roage ca săgeţile lor să îi ţină pe apărători tupilaţi în timp ce soldaţii săi atacau breşa, dar, trebuia să recunoască, acela era planul care eşuase mai devreme în ziua aceea şi cu o zi înainte. Şi mai avea, după cum bine ştia, doar o zi sau două. Avea mai puţin de trei mii de oameni, iar o treime din aceştia erau bolnavi şi, dacă nu le găsea adăpost, era nevoit să meargă înapoi spre vest, cu coada între picioare. Avea nevoie de un oraş, orice oraş, chiar şi La Roche-Derrien.
Will Skeat observă grijile de pe faţa lată a contelui.
— Flăcăul meu a fost cam la cincisprezece paşi depărtare de chei azi-noapte, îi zise el. Ar fi putut fi în oraş acum şi ar fi putut deschide poarta.
— Şi de ce nu a făcut-o? nu rezistă Sir Simon să nu întrebe. Isuse! continuă el. Eu aş fi fost înăuntru!
— Tu nu eşti arcaş, spuse Skeat acru, apoi îşi făcu cruce.
La Guingamp, unul dintre arcaşii lui Skeat fusese capturat de apărători, apoi dezbrăcat şi ciopârţit chiar pe metereze, unde asediatorii îi puteau vedea lunga agonie. Cele două degete cu care trăgea cu arcul fuseseră primele, apoi bărbăţia, iar omul ţipa ca un porc jugănit, în timp ce sângera peste creneluri.
Contele îi făcu semn unui servitor ca să umple ceştile cu vin

fiert aromat.
— Vrei să conduci atacul ăsta, Will? întrebă el.
— Nu eu, răspunse Skeat. Sunt prea bătrân ca să merg prin noroi mlăştinos. Îl las pe flăcăul care a trecut de pari aseară să conducă atacul. E un băiat bun. E un ticălos deştept, dar unul ciudat. Trebuia să devină preot, doar că m-a cunoscut pe mine şi şi-a venit în fire.
Contele era foarte tentat de idee. Se jucă cu mânerul sabiei, apoi încuviinţă.
— Cred că ar trebui să-l cunoaştem pe ticălosul tău deştept. E pe aproape?
— L-am lăsat afară, spuse Skeat, apoi se răsuci pe scăunel. Hei, Tom! Sălbaticule! Vino încoace!
Thomas se năpusti în cortul contelui şi căpitanii adunaţi văzură un tânăr înalt, cu picioare lungi, îmbrăcat în negru în întregime, mai puţin armura sa şi crucea roşie cusută pe tunică. Toate trupele engleze purtau acea cruce a Sfântului Gheorghe astfel încât în învălmăşeală să ştie cine e prieten şi cine e duşman. Tânărul făcu o plecăciune în faţa contelui, care îşi dădu seama că îl remarcase înainte pe acest arcaş, ceea ce nu era deloc surprinzător, pentru că Thomas era un bărbat foarte arătos. Îşi purta părul strâns într-o coadă, prins cu o coardă de arc, avea nasul lung, osos şi coroiat, era proaspăt bărbierit, avea ochi atenţi şi inteligenţi, deşi poate lucrul cel mai de demn de atenţie la el era faptul că era curat. Asta şi, pe umărul său, arcul cel mare care era unul dintre cele mai lungi arcuri pe care le văzuse contele vreodată şi nu numai că era lung, ci şi vopsit în negru, iar pe burta exterioară a arcului era o plăcuţă argintată ciudată, care părea că are gravat un blazon. Era vorba de vanitate aici, se gândi contele, vanitate şi mândrie, iar el aproba ambele lucruri.
— Eşti deosebit de curat pentru un bărbat care a fost azi-noapte într-un râu de noroi până la genunchi, îi spuse contele zâmbind.
— M-am spălat, Milord.
— O să răceşti, îl avertiză contele. Cum te cheamă?
— Thomas din Hookton, Milord.
— Ia spune-mi, ce ai găsit azi-noapte, Thomas din Hookton?
Thomas spuse aceeaşi poveste ca şi Will Skeat. Povesti cum, după lăsarea întunericului, la reflux, mersese prin noroiul râului Jaudy. Găsise gardul prost întreţinut din pari putrezi, scosese un par de la locul lui, se strecurase prin spărtură şi ajunsese la

câţiva paşi de cel mai apropiat chei.

— Eram îndeajuns de aproape, Milord, ca să aud o femeie cântând, spuse.

Femeia cântase un cântec pe care chiar mama lui i-l fredona când era mic şi fusese impresionat de acea ciudăţenie.

Contele se încruntă când Thomas termină, nu pentru că nu era de acord cu ceea ce spusese arcaşul, ci pentru că îşi simţea pulsul în rana de la cap, cea care îl lăsase inconştient pentru o oră.

— Ce făceai tu azi-noapte la râu? întrebă el, mai mult ca să-şi acorde timp de gândire pentru idee.

Thomas nu spuse nimic.

— Femeia altui bărbat, răspunse Skeat pentru Thomas, în cele din urmă, asta făcea, Milord, femeia altui bărbat.

Cei adunaţi râseră, toţi în afară de Sir Simon Jekyll, care îi aruncă o privire acră lui Thomas, care se înroşise. Ticălosul era un simplu arcaş şi totuşi purta o cămaşă de zale mai bună decât şi-ar fi putut permite Sir Simon! Şi emana o încredere care avea un aer de neobrăzare. Sir Simon se cutremură. Era o nedreptate a vieţii pe care el nu o înţelegea. Arcaşii din comitate obţineau cai, arme şi armură, pe când el, campion de turniruri, nu avea nimic mai de preţ decât o pereche de încălţări nenorocite. Simţi o dorinţă puternică de a-l dezumfla pe acest arcaş înalt şi liniştit.

— Un străjer atent, Milord, îi spuse Sir Simon contelui în franceza normandă, astfel încât doar cei din familii bune din acel cort să-l înţeleagă, şi acest băiat va fi mort, iar atacul nostru se va împotmoli în noroi.

Thomas îi aruncă lui Sir Simon o privire de la acelaşi nivel, insolentă prin inexpresivitatea sa, apoi îi răspunse într-o franceză fluentă:

— Ar trebui să atacăm pe întuneric, spuse el, apoi se întoarse către conte. Fluxul va fi scăzut chiar înaintea zorilor de zi, Milord.

Contele se uită la el, surprins.

— Cum ai învăţat franceza?

— De la tatăl meu, Milord.

— Îl cunoaştem?

— Mă îndoiesc, Milord.

Contele nu continuă subiectul. Îşi muşcă buza şi-şi frecă mânerul sabiei, un obicei pe care-l avea când cădea pe gânduri.

— Totul e bine dacă intri înăuntru, mormăi Richard

Totesham, care stătea pe un scăunel pentru muls, chiar lângă Will Skeat. Totesham conducea cea mai numeroasă trupă independentă şi datorită acestui lucru avea o autoritate mai mare decât a celorlalţi căpitani. Dar ce faci când eşti înăuntru?

Thomas încuviinţă, ca şi cum s-ar fi aşteptat la întrebare.

— Mă îndoiesc că putem ajunge la poartă, spuse el, dar, dacă punem mai mulţi arcaşi la zidul de lângă râu, atunci aceştia îl pot proteja până când aşezăm scările.

— Şi am două scări, adăugă Skeat. O să fie de ajuns.

Contele încă îşi freca mânerul sabiei.

— Când am încercat să atacăm pe râu data trecută, spuse el, ne-am împotmolit în noroi. Va fi la fel de adânc acolo unde vrei tu să mergi.

— Îngrădituri, Milord, spuse Thomas. Am găsit câteva într-o fermă. Îngrăditurile erau nişte garduri făcute din lemn de salcie împletit, care alcătuiau un ţarc tocmai bun pentru oi sau se puteau întinde pe noroi pentru a-i ajuta pe oameni să-şi menţină echilibrul.

— Ţi-am spus că e deştept, spuse mândru Will Skeat. Ai fost la Oxford, nu e aşa, Tom?

— Când eram prea tânăr ca să ştiu mai bine, spuse Thomas sfredelitor.

Contele râse. Îi plăcea băiatul ăsta şi putea vedea de ce Skeat avea atâta încredere în el.

— Mâine-dimineaţă, Thomas? întrebă el.

— Mai bine decât amurgul acestei seri, Milord. Vor fi încă vioi la amurg.

Thomas îi aruncă lui Sir Simon o privire inexpresivă, sugerând că manifestarea sa de curaj prostesc ar fi înviorat starea de spirit a apărătorilor.

— Atunci rămâne pentru mâine-dimineaţă, spuse contele. Se întoarse către Totesham. Dar ţine-ţi băieţii aproape de poarta de sud azi. Vreau să creadă că vom ataca iar acolo. Se uită din nou spre Thomas. Ce reprezintă blazonul de pe arcul tău, băiete?

— L-am găsit, Milord.

Thomas minţi, oferindu-i arcul contelui, care întinsese mâna după el. De fapt, tăiase blazonul de argint de pe potirul spart pe care îl găsise sub roba tatălui său, apoi prinsese partea din metal pe partea din faţă a arcului unde mâna sa stângă uzase argintul maleabil.

Contele se uită atent la blazon.

— Un yale?

— Cred că aşa e denumită bestia, Milord, spuse Thomas, prefăcându-se că nu ştie.

— Nu este blazonul nimănui cunoscut, spuse contele, apoi încercă să întindă arcul şi îşi ridică sprâncenele, surprins de forţa sa. Îi dădu arcul negru înapoi lui Thomas, apoi se despărţi de el. Îţi doresc mult noroc dimineaţă, Thomas din Hookton.

— Milord, spuse Thomas făcând o plecăciune.

— Eu am să-l urmez, cu permisiunea dumneavoastră, spuse Skeat, iar contele încuviinţă din cap apoi îi urmări pe cei doi cum pleacă.

— Dacă intrăm înăuntru, le spuse căpitanilor rămaşi, pentru numele lui Dumnezeu, nu vă lăsaţi oamenii să-l pustiască. Controlaţi-i! Intenţionez să păstrez acest oraş şi nu vreau ca orăşenii să ne urască. Ucideţi atunci când trebuie, dar nu vreau o baie de sânge. Se uită la feţele lor sceptice. Îl voi pune pe unul dintre voi în fruntea garnizoanei de aici, aşa că nu îngreunaţi situaţia. Ţineţi-vă oamenii în frâu!

Căpitanii mormăiră, ştiind cât de greu era să îşi împiedice oamenii să-şi facă de cap în oraş, dar, înainte ca vreunul dintre ei să-i răspundă dorinţelor contelui, Sir Simon luă atitudine.

— Milord? Pot să vă rog ceva?

Contele ridică din umeri.

— Pune-mă la încercare.

— Ne îngădui mie şi oamenilor mei să conducem grupul de la scară?

Contele păru surprins de rugăminte.

— Crezi că Skeat nu se descurcă de unul singur?

— Sunt sigur că se descurcă, Milord, spuse Sir Simon umil, dar încă aş dori să am onoarea să fac asta.

„Mai bine Sir Simon Jekyll mort decât Will Skeat“, gândi contele. Încuviinţă din cap.

— Bineînţeles, bineînţeles.

Căpitanii tăcură. Ce onoare putea fi în faptul de a fi primul la un zid pe care un altul îl capturase? Nu, ticălosul nu voia onoarea, voia să fie plasat bine pentru a găsi prada cea mai bogată din oraş, dar nici unul dintre ei nu spuse cu voce tare ce gândea. Ei erau căpitani, dar Sir Simon era cavaler, chiar dacă unul lefter.

Armata contelui ameninţa cu un atac în ceea ce mai rămăsese din acea zi scurtă de iarnă, dar acesta nu avu loc, iar locuitorii din La Roche-Derrien îndrăzneau să spere că tot chinul lor luase sfârşit, dar făcură pregătiri în caz că englezii încercau

din nou a doua zi să-i cucerească. Îşi numărară săgeţile, înghesuiră mai multe blocuri de piatră pe metereze şi alimentară focurile care fierbeau vasele cu apă ce erau vărsate peste englezi. „Ardeţi-i pe ticăloşi!“, spuneau preoţii oraşului, iar orăşenilor nu le displăcea acel lucru. Ştiau că aveau să câştige şi considerau că suferinţa lor trebuie să se termine cât mai repede, deoarece, cu siguranţă, englezii nu mai aveau provizii. Tot ce trebuiau să facă cei din La Roche-Derrien era să reziste şi apoi să primească lauda şi mulţumirile ducelui Charles.

Ploaia măruntă se opri odată cu căderea nopţii. Orăşenii se duseră la culcare, dar îşi ţineau armele aproape. Santinelele aprinseseră focuri de veghe în spatele zidurilor şi cercetau întunericul.

Era noapte, iarnă, era frig şi asediatorii mai aveau o ultimă şansă.

Numele de botez al Pasării-Negre era Jeanette Marie Halevy, iar la vârsta de cincisprezece ani părinţii o duseseră la Guingamp pentru turnirul anual al merelor. Tatăl său nu era aristocrat, aşa că familia nu putea sta în separeul de sub turnul Sf. Laurenţiu, dar găsiră un loc în apropiere, iar Louis Halevy făcu tot posibilul ca fiica sa să se vadă de acolo, aşezând scaunele în căruţa care îi transportase din La Roche-Derrien. Tatăl lui Jeanette era un căpitan de navă prosper şi negustor de vinuri, chiar dacă bogăţia sa în muncă nu se reflecta şi în viaţa de zi cu zi. Un fiu îi murise deoarece făcuse septicemie de la o tăietură la deget, iar altul se înecase într-o călătorie spre Corunna. Jeanette era acum singurul lui copil în viaţă.

Vizita la Guingamp era calculată. Nobilii din Bretania, cel puţin cei care susţineau alianţa cu Franţa, se adunau la competiţie, unde, timp de patru zile, în faţa unei mulţimi care venea atât pentru târg, cât şi pentru lupta în sine, îşi dezvăluiau talentul în mânuirea sabiei şi a lăncii. Jeanette găsea majoritatea acestor lucruri plictisitoare, pentru că preambulurile fiecărei lupte erau lungi şi, de obicei, nu în bătaia auzului ei. Cavalerii defilau la nesfârşit, cu ornamente extravagante, iar după o vreme aveau loc o lovitură scurtă de copite, un zăngănit de metal, aplauze şi unul dintre cavaleri cădea în iarbă. Obiceiul era ca acela care câştiga să-şi înfigă lancea într-un măr şi să-l prezinte oricărei femei din mulţime care îl atrăgea. Tocmai pentru asta tatăl său adusese căruţa la

Guingamp. După patru zile, Jeanette adunase optsprezece mere şi invidia unor fete din familii mai bune.

Părinţii o duseseră înapoi în La Roche-Derrien şi aşteptaseră. Îşi expuseseră marfa, iar acum cumpărătorii îşi puteau găsi drumul către casa cea darnică de lângă râul Jaudy. Din faţă, casa părea mică, dar cum treceai de arcadă te găseai într-o curte mare, care dădea până într-un chei unde bărcile mai mici ale domnului Halevy puteau fi legate la punctul maxim al fluxului. Curtea avea un zid comun cu biserica Sf. Renan şi, pentru că Monsieur Halevy donase turnul bisericii, i se permisese să construiască o arcadă prin perete, astfel încât familia sa să nu fie nevoită să treacă prin stradă când se ducea la slujbă. Casa părea a unei familii înstărite, iar prezenţa preotului din parohie la cină îţi spunea că e o familie cuvioasă. Jeanette nu avea să fie jucăria nici unui aristocrat, avea să fie soţie.

O duzină de bărbaţi binevoiseră să viziteze casa Halevy, dar cel care câştigase mărul era Henri Chenier, conte de Armorica. Reprezenta o partidă bună, deoarece Henri Chenier era nepotul lui Charles de Blois, acesta, la rândul său, nepotul regelui Filip al Franţei, iar Charles era cel pe care francezii îl recunoşteau ca duce şi conducător al Bretaniei. Ducele îi dăduse voie lui Henri Chenier să îi prezinte logodnica, dar după aceea îşi sfătuise nepotul să scape de ea. Fata era fiica unui negustor, puţin mai mult decât un ţăran, deşi ducele recunoscuse că era o frumuseţe de fată. Avea părul negru strălucitor, faţa ei nu era stricată de variolă şi nu-i lipsea nici un dinte. Era graţioasă, astfel încât un călugăr dominican din cortul ducelui îşi împreunase mâinile şi susţinuse că Jeanette era imaginea vie a Fecioarei Maria. Ducele era de acord că era frumoasă, dar ce dacă? Multe femei erau frumoase. Orice cârciumă din Guingamp, spusese el, putea să renunţe la o târfă de doi bani care să pună în umbră majoritatea soţiilor. Datoria unei soţii nu era să fie frumoasă, ci bogată. Fă-ţi-o amantă, îşi sfătuise nepotul şi îi poruncise lui Henri să se căsătorească cu o moştenitoare din Picard, dar moştenitoarea era o femeie şleampătă, cu găuri de la variolă pe faţă, iar contele de Armorica era fermecat de frumuseţea lui Jeanette, aşa că îşi sfidă unchiul.

Se căsătorise cu fata negustorului în capela castelului său de la Plabennec, din Finisterre, la capătul lumii. Ducele socotea că nepotul său ascultase prea mulţi trubaduri, dar contele şi soţia sa erau fericiţi şi, la un an după căsătoria lor, când Jeanette

avea şaisprezece ani, se născuse fiul lor. Îi dădură numele de Charles, după numele ducelui, dar, chiar dacă acesta se simţise măgulit, nu spusese nimic. Refuza în continuare să o primească pe Jeanette şi îşi trata cu răceală nepotul.

Mai târziu, în acelaşi an, englezii veniseră în număr mare pentru a-l susţine pe Jean de Montfort, pe care îl recunoşteau ca ducele Bretaniei, iar regele Franţei îi trimisese întăriri nepotului său, Charles, pe care îl recunoştea ca adevăratul duce, aşa că se declanşase războiul civil. Contele de Armorica insistase ca soţia sa, împreună cu fiul său, să meargă înapoi la casa tatălui ei din la Roche-Derrien, deoarece castelul din Plabennec era mic, în stare proastă şi prea aproape de invadatori.

În acea vară, castelul fusese cucerit de englezi, exact aşa cum se temuse soţul lui Jeanette, iar în anul următor regele Angliei condusese personal campania din Bretania, iar armata sa respinsese forţele lui Charles, ducele Bretaniei. Nu avusese loc o bătălie mare, ci doar o serie de mai multe încăierări sângeroase, iar într-una din ele, o încăierare aspră purtată între tufişurile unei văi abrupte, soţul lui Jeanette fusese rănit. Îşi ridicase viziera coifului pentru a-şi încuraja oamenii şi o săgeată îi zburase drept în gură. Slujitorii săi îl aduseseră pe conte la casa de lângă râul Jaudy, unde muri în cinci zile; cinci zile de durere continuă, timp în care nu putuse mânca şi de-abia respira, deoarece rana i se inflamase, iar sângele i se coagulase în esofag. Avea douăzeci şi opt de ani, era campion în turniruri şi acum, la final, plângea ca un copil. Se sufoca, iar Jeanette urla, de neputinţă şi mâhnire.

Atunci începuseră necazurile lui Jeanette. Era văduvă, *la veuve Chenier*[8]*,* şi la nici şase luni de la moartea soţului său devenise orfană când ambii ei părinţi muriseră din cauza unei dizenterii nenorocite. Avea doar optsprezece ani, iar fiul ei, contele de Armorica, avea doi, dar Jeanette moştenise bogăţiile tatălui său, aşa că se hotărâse să le folosească pentru a se împotrivi nenorociţilor de englezi care îi omorâseră soţul şi echipase două corăbii ce puteau hărţui flota englezilor.

Monsieur Belas, care fusese avocatul tatălui ei, o sfătuise să nu cheltuie banii pe corăbii. Averea lui Jeanette nu avea să dureze pentru totdeauna, spuse avocatul, şi nimic nu consuma mai repede banii ca echiparea corăbiilor de război care arareori aduceau bani, şi asta doar dacă aveau noroc. Mai bine, spusese

8 Văduva Chenier (în franceză în orig.)

el, să folosească bărcile pentru comerţ.

— Negustorii din Lannion au un profit bun de pe urma vinului din Spania, sugerase el. Răcise în acea iarnă şi strănută. Un profit foarte bun, spuse el gânditor.

Vorbea în bretonă, chiar dacă şi el şi Jeanette puteau, dacă era nevoie, să vorbească franceza.

— Nu vreau vin din Spania, spusese Jeanette pe un ton rece. Vreau suflete de englezi.

— Nu vei avea nici un profit din acelea, Milady, spuse Belas.

I se părea ciudat să îi spună lui Jeanette „Milady". O ştia de când era copil şi pentru el fusese dintotdeauna micuţa Jeanette, dar se măritase şi devenise o văduvă aristocratică şi, mai mult decât atât, una cu temperament.

— Nu poţi vinde suflete de englezi, îi zisese Belas cu blândeţe.

— Mai puţin diavolului, răspunsese Jeanette, enervându-se. Dar nu am nevoie de vin din Spania, Belas. Avem rentele.

— Rentele! exclamase Belas în bătaie de joc.

Era înalt, slab, deştept şi cu păr puţin.

Îl servise cum trebuie pe tatăl lui Jeanette pentru multă vreme şi era nemulţumit că negustorul nu îi lăsase nimic în testament. Lui Jeanette îi rămăsese totul, mai puţin o mică sumă pentru călugării din Pontrieux, pentru ca ei să ţină slujbe religioase pentru sufletul celui mort. Belas îşi ascunsese resentimentele.

— Nu vine nimic din Plabennec, îi spusese lui Jeanette. Englezii sunt acolo şi pentru cât timp crezi că vei avea bani din rentele de pe pământurile tatălui tău? Englezii le vor captura cât de curând.

O oaste engleză ocupase Treguier, care era la o oră de mers spre nord, şi dărâmase turnul catedralei de acolo, pentru că nişte arbaletrieri trăseseră în ei din vârful acestuia. Belas spera ca englezii să se retragă cât mai curând, pentru că era chiar în toiul iernii, iar proviziile lor probabil că erau pe terminate, dar se temea că vor face ravagii în domeniile care ţineau de La Roche-Derrien înainte să plece. Şi, dacă aveau să facă asta, gospodăriile lui Jeanette ar rămâne fără nici o valoare.

— Ce venit crezi că poţi avea de la o gospodărie arsă? o întrebase el.

— Nu-mi pasă! se repezise ea. Vând tot dacă e nevoie, tot!

Mai puţin armura şi armele soţului ei. Acelea erau preţioase şi aveau să fie ale fiului ei într-o bună zi.

Belas oftase pentru prostia ei, apoi se înghesuise în mantia sa neagră şi se aplecase aproape de focul care mocnea în cămin. Dinspre mare venea un vânt rece, făcând şemineul să fumege.

— Îmi permiteţi, doamnă, să vă dau un sfat? Mai întâi, afacerile.

Belas făcuse o pauză ca să-şi şteargă nasul de mâneca sa cea lungă şi neagră.

— E dureros, dar vă pot găsi un bărbat bun să le administreze, la fel cum a făcut tatăl dumneavoastră, şi vă pot face un contract care să vă dea certitudinea că bărbatul vă va plăti bine din profituri. În al doilea rând, doamnă, ar trebui să vă gândiţi la căsătorie.

Tăcuse, parcă aşteptând un protest, dar Jeanette nu spusese nimic. Belas oftase. Era atât de frumoasă! Existau o grămadă de bărbaţi în oraş care s-ar fi însurat cu ea, dar căsătoria cu un aristocrat îi sucise capul şi ea nu s-ar mărita decât cu un alt bărbat nobil.

— Doamnă, dumneata eşti, continuă avocatul cu grijă, o văduvă care are, în acest moment, o avere considerabilă, dar am văzut asemenea averi cum dispar ca zăpada în luna aprilie. Găsiţi-vă un bărbat care să aibă grijă de dumneavoastră, de averile şi de fiul dumneavoastră.

Jeanette se întorsese şi se uitase fix la el.

— M-am măritat cu cel mai bun om din cuprinsul creştinătăţii, spusese ea, şi unde crezi că voi mai găsi încă unul ca el?

Bărbaţi precum contele de Armorica, gândea avocatul, se găseau peste tot, dar aceştia nu erau decât nişte brute proaste în armură care credeau că războiul este un sport. Jeanette, se gândea el, ar trebui să se mărite cu un negustor prudent, poate chiar un văduv cu avere, dar ştia că un astfel de sfat era o pierdere de vreme.

— Să vă aduceţi aminte de vorbele din bătrâni, Milady, spusese el viclean. Pune o pisică să aibă grijă de o turmă de oi şi lupii vor mânca bine.

Jeanette dădu din umeri cu nervozitate la auzul acestor cuvinte.

— Întreci măsura, domnule Belas.

Îi vorbise rece, apoi îl expediase, iar a doua zi englezii veniseră în La Roche-Derrien, iar Jeanette luase arcul soţului său din locul de unde îşi ascunsese averea şi li se alăturase apărătorilor pe ziduri. La naiba cu sfaturile lui Belas! Va lupta

cu bărbăţie, iar ducele Charles, care o dispreţuia, va învăţa să o admire, să o susţină şi să restituie drepturile soţului mort fiului ei.

Aşa că Jeanette devenise Pasărea-Neagră şi mulţi englezi muriseră în faţa zidurilor ei, iar sfatul lui Belas fusese uitat, iar acum, considera Jeanette, apărătorii oraşului îi combătuseră atât de mult pe englezi încât aceştia sigur nu vor mai asedia din nou cetatea. Totul va fi bine, gândea Pasărea-Neagră şi, pentru prima oară în acea săptămână, dormi bine.

Thomas se ghemuia pe lângă râu. Trecuse printr-un pâlc de arini, ca să ajungă la malul unde acum îşi scotea încălţările şi pantalonii. Mai bine să meargă în picioarele goale, socotea el, ca să nu-i rămână încălţările înţepenite în nămol. Era rece, deosebit de rece, dar nu putea fi mai fericit. Îi plăcea o astfel de viaţă, iar amintirile lui din Hookton, Oxford şi cele despre tatăl său aproape că dispăruseră.

— Scoateţi-vă încălţările, le spuse el celor douăzeci de arcaşi care îl însoţeau, şi atârnaţi-vă tolbele cu săgeţi de gât.

— De ce? îl provocă cineva din întuneric.

— Ca să te stranguleze, mârâi Thomas.

— Ca să nu ţi se ude săgeţile, răspunse un alt bărbat, voind să ajute.

Thomas îşi legă propriul sac în jurul gâtului. Arcaşii nu aveau aceleaşi tolbe ca şi vânătorii, acelea fiind deschise deasupra şi dacă fugeai, te împiedicai sau te căţărai pe vreun gard, îţi puteau cădea săgeţile. Săgeţile din tolbe se udau când ploua, iar penele ude le făceau să zboare strâmb, aşa că arcaşii adevăraţi foloseau saci din pânză de in, rezistenţi la apă, acoperiţi cu ceară şi prinşi la capăt cu şiret. Sacii erau prevăzuţi cu nişte beţişoare care întindeau pânza, astfel încât penele săgeţilor să nu se rupă.

Will Skeat se strecură în jos pe râu, unde o grămadă de oameni aşezau gardurile. Tremura din cauza vântului rece ce venea dinspre apă. Spre est, cerul era tot întunecat, dar se mai puteau vedea focuri de supraveghere care ardeau prin La Roche-Derrien.

— Foarte plăcut şi liniştit acolo, spuse Skeat, făcând un semn cu capul către oraş.

— Roagă-te să doarmă, spuse Thomas.

— Să doarmă în paturi. Am uitat cum e să dormi într-un pat, spuse Skeat, apoi se dădu la o parte, ca să-l lase pe alt bărbat să

treacă prin albia râului.

Thomas fu surprins să vadă că era Sir Simon Jekyll, care fusese atât de dispreţuitor faţă de el în cortul contelui.

— Sir Simon, spuse Will Skeat abia sinchisindu-se să-şi ascundă dispreţul, doreşte să vă vorbească.

Sir Simon îşi încreţi nasul la duhoarea noroiului din râu. Majoritatea acestuia, se gândi, provenea din canalizarea oraşului şi era bucuros că nu trecea cu picioarele goale prin acel nămol.

— Eşti sigur că poţi trece de pari? îl întrebă pe Thomas.

— Altfel nu aş fi mers, îi spuse Thomas, fără să se chinuie să pară respectuos.

Tonul lui Thomas îl mânie pe Sir Simon, fiind gata să izbucnească, dar se controlă.

— Contele, spuse el distant, mi-a oferit onoarea de a conduce atacul de pe ziduri.

Se opri brusc şi Thomas aşteptă mai mult, dar Sir Simon abia dacă se uită la el cu o faţă iritată.

— Deci Thomas se ocupă de ziduri, spuse Skeat într-un final, pentru a-ţi oferi ţie siguranţă?

— Ceea ce nu-mi doresc, i se adresă Sir Simon lui Thomas ignorându-l pe Skeat, este ca tu să îţi duci oamenii în oraş înaintea alor mei. Dacă vedem oameni înarmaţi, îi vom omorî, ai înţeles?

Thomas aproape că scuipă în batjocură. Oamenii săi aveau să fie înarmaţi cu arcuri şi nici un inamic nu avea arcuri cum aveau englezii, aşa că slabe speranţe ca apărătorii oraşului să greşească, dar îşi ţinu gura. Dădu doar din cap a încuviinţare.

— Tu şi arcaşii tăi vă puteţi alătura atacului nostru, continuă Sir Simon, dar vei fi sub comanda mea.

Thomas încuviinţă din cap din nou, iar Sir Simon, iritat de insolenţa subînţeleasă, se întoarse pe călcâie şi plecă.

— Nenorocitul dracului, exclamă Thomas.

— Nu vrea decât să-şi bage nasul în albie înaintea tuturor, spuse Skeat.

— Îl laşi pe nenorocit să folosească scările noastre? întrebă Thomas.

— Dacă vrea să fie primul sus, lasă-l. Scările sunt din lemn verde, Tom, şi, dacă se rup, prefer să fie el cel care se prăbuşeşte. Pe lângă asta, cred că ne e mai bine dacă te urmăm pe râu, dar nu-i voi spune asta lui Sir Simon. Skeat rânji, apoi înjură, auzind un zgomot puternic dinspre partea întunecată de

sud a râului. Afurisiţii aia de şobolani albi, spuse Skeat şi dispăru în umbră.

Şobolanii albi erau bretonii loiali ducelui John, oameni care-i purtau blazonul cu hermina albă, iar şaizeci de arbaletrieri bretoni fuseseră alăturaţi soldaţilor lui Skeat, cu sarcina de a trimite o ploaie de săgeţi peste ziduri, în timp ce scările erau plasate pe metereze. Ei rupseră liniştea nopţii cu zgomotul lor, iar acum larma devenea din ce în ce mai mare. Un soldat nătâng se împiedică în întuneric lovindu-se de un arbaletrier cu scut imens, în spatele căruia se rearma arbaleta, iar arbaletrierul întoarse lovitura şi, deodată, şobolanii albi se încăierară în întuneric. Bineînţeles, apărătorii îi auziră şi începură să arunce cu baloţi de paie în flăcări peste metereze şi apoi bătu un clopot de biserică, apoi un altul şi asta cu mult înainte ca Thomas să traverseze noroiul.

Sir Simon Jekyll, îngrozit de clopote şi de baloţii în flăcări, striga că atacul trebuie să înceapă.

— Aduceţi scările! zbiera el.

Apărătorii alergau către zidurile din La Roche-Derrien, iar primele săgeţi ţâşniră de pe meterezele luminate de baloţii în flăcări.

— Ţineţi nenorocitele alea de scări! urla Will Skeat la oamenii săi, apoi se uită la Thomas. Ce crezi că trebuie să facem?

— Cred că ticăloşii sunt zăpăciţi, spuse Thomas.

— Deci mergem?

— Nu avem nimic mai bun de făcut, Will.

— Şobolani albi nenorociţi!

Thomas îşi conduse oamenii în noroi. Gardurile erau de ceva ajutor, dar nu atât cât sperase el, aşa că oştenii tot mai alunecau şi se luptau să-şi croiască drum spre parii mari, iar Thomas îşi dădu seama că zgomotul pe care îl făceau era suficient de puternic încât să-i trezească pe regele Arthur şi pe cavalerii săi. Toate clopotele băteau, o trâmbiţă suna, oamenii ţipau, câinii lătrau, cocoşii cântau, iar arbaletele scârţâiau şi pocneau azvârlind săgeţi.

Zidurile se zăreau acum în dreapta lui Thomas. Tânărul se întreba dacă Pasărea-Neagră era acolo. O văzuse de două ori până acum şi fusese captivat de ferocitatea chipului ei şi de părul negru şi răvăşit. Nenumăraţi alţi arcaşi o văzuseră, toţi capabili să treacă săgeata printr-o brăţară de la o sută de paşi şi totuşi femeia trăia. „Extraordinar, se gândea Thomas, ce poate

face un chip frumos.”

Străbătu ultimul gard întins pe noroi şi ajunse la parii de lemn, fiecare dintre ei constând dintr-un trunchi de copac scufundat în nămol. Oamenii săi i se alăturară şi împinseră în buştean până când lemnul putrezit se sfărâmă ca fânul. În cădere, parii făceau un zgomot teribil, dar acesta fu acoperit de vacarmul din oraş. Jake, ucigaşul saşiu din închisoarea Exeter, se împinse către Thomas. Acum în dreapta lor era un chei din lemn cu o scară grosolană la capăt. Se crăpa de ziuă şi o lumină slabă, cenuşie se prelingea dinspre est, făcând să se vadă conturul podului care traversa râul Jaudy. Era un pod de piatră, generos, cu un turn de pază în capătul cel mai depărtat, iar Thomas se temea ca garnizoana de pe acel turn să nu îi vadă, dar nimeni nu dădu nici o alarmă şi nici o săgeată nu zbură peste râu. Thomas şi Jake fură primii pe scara de pe chei, apoi veni Sam, cel mai tânăr dintre arcaşii lui Skeat. Exista un depozit de cherestea pe locul de acostare şi un câine începu să latre cu disperare lângă mormanul de trunchiuri, dar Sam alunecă în întuneric cu cuţitul său, iar lătratul se opri brusc.

— Căţeluş cuminte, spuse Sam în timp ce se întorcea.

— Întindeţi-vă arcurile, spuse Thomas.

Îşi pregătise arcul fixându-i coarda de cânepă şi acum desfăcea şireturile de la sacul cu săgeţi.

— Urăsc nenorociţii de câini, spuse Sam. Unul a muşcat-o pe mama când era însărcinată cu mine.

— D-aia eşti tu scrântit, îi spuse Jake.

— Mai tăceţi naibii din gură! le ordonă Thomas.

Mai mulţi arcaşi se căţărau pe chei, ceea ce era alarmant, dar putea vedea că zidurile pe care trebuiau să le cucerească erau acum înţesate de apărători. Săgeţile englezilor, cu penele albe de gâscă strălucind în lumina focurilor apărătorilor, tremurară peste zid şi se loviră de acoperişurile de paie din oraş.

— Poate ar trebui să deschidem poarta de sud, sugeră Thomas.

— Adică să trecem prin oraş? întrebă Jake alarmat.

— E un oraş mic, spuse Thomas.

— Eşti nebun, spuse Jake, dar rânjea, pentru că îi spusese asta ca un compliment.

— Mă duc oricum, spuse Thomas.

O să fie întuneric pe străzi şi o să-şi ţină arcurile ascunse. Considera că erau în siguranţă.

O duzină de oameni îl urmară pe Thomas, în timp ce restul începură să jefuiască clădirile din apropiere. Din ce în ce mai mulţi veneau acum printre parii distruşi, deoarece Will Skeat îi trimisese aici, mai bine decât să aştepte ca zidul să fie cucerit. Apărătorii văzură bărbaţii din nămol şi trăgeau în jos dinspre capătul zidului, dar deja primii atacatori erau liberi pe străzi.

Thomas se zăpăci prin oraş. Era întuneric beznă pe străzi şi îi venea foarte greu să spună încotro se îndreaptă, deşi, urcând dealul pe care oraşul fusese construit, socoti că, eventual, ar trebui să treacă dincolo de vârf şi să coboare spre poarta de sud. Oamenii alergau pe lângă el, dar nimeni nu observa că el şi cu tovarăşii săi erau englezi. Clopotele bisericii te asurzeau. Copiii plângeau, câinii urlau, pescăruşii ţipau, iar zgomotul îl îngrozea pe Thomas. Era o idee nebunească, gândea el. Poate că Sir Simon deja se căţărase pe ziduri. Poate că îşi pierdea vremea. Totuşi, săgeţile cu pene albe încă se mai loveau de acoperişurile oraşului, indicând că zidurile nu erau cucerite încă, aşa că Thomas îşi impuse să meargă mai departe. Nimeri de două ori pe o stradă obscură, iar a doua oară, schimbând direcţia de mers pe o stradă mai mare, aproape să dea nas în nas cu un preot care venise de la biserică pentru a pune o torţă în suportul dintr-un perete.

— Du-te la metereze! îi spuse preotul pe un ton sumbru, apoi văzu arcurile lungi din mâinile bărbatului şi deschise gura ca să strige alarma.

Nu avu timp să ţipe, pentru că arcul lui Thomas îl lovi drept în stomac. Se îndoi, gâfâind, iar Jake îi tăie beregata, în trecere. Preotul gemu în timp ce se prăbuşea peste bolovani, iar Jake se încruntă când zgomotul încetă.

— Pentru asta am să mă duc în iad, zise el.

— Oricum te duci în iad, spuse Sam. Cu toţii ne ducem acolo.

— Cu toţii ne ducem în ceruri, spuse Thomas, dar nu dacă tăiem frunze la câini.

Se simţi deodată mai puţin speriat, ca şi cum moartea preotului îi omorâse şi sentimentul de frică. O săgeată se lovi de turnul bisericii şi căzu în stradă, în timp ce Thomas îşi conducea oamenii pe lângă biserică şi ajunse în strada principală din La Roche-Derrien, care dădea exact în locul unde un foc de supraveghere ardea lângă poarta de sud. Thomas se trase înapoi către strada de lângă biserică, pentru că drumul principal era plin de oameni, dar toţi fugeau către partea ameninţată a oraşului, iar când Thomas se uită a doua oară, colina era goală.

Nu văzu decât două santinele pe meterezele de deasupra arcului porţii. Le atrase atenţia oamenilor săi asupra gardienilor.

— O să fie speriaţi ca naiba, spuse el. Omorâm ticăloşii şi deschidem poarta.

— E posibil să mai fie şi alţii, spuse Sam. O să dăm peste un post de pază.

— Atunci îi omorâm şi pe ăia, spuse Thomas. Acum, hai!

Păşiră în stradă, coborâră câţiva metri şi începură să tragă cu arcul. Săgeţile zburau, iar cei doi gardieni căzură. Un bărbat ieşi din camera de gardă de pe turnul porţii şi se uită prosteşte la arcaşi, dar, înainte ca vreunul dintre ei să tragă cu arcul, intră înapoi şi încuie uşa.

— E a noastră! ţipă Thomas şi îşi conduse oamenii într-o goană nebună către poartă.

Postul de pază stătea închis, aşa că nu era nimeni care să oprească arcaşii să ridice zăvorul şi să deschidă cele două uşi mari. Oamenii contelui văzură poarta deschisă, arcaşii englezi aliniaţi lângă focul de supraveghere şi scoaseră un răget puternic din întuneric, ce îi spuse lui Thomas că un torent de trupe răzbunătoare venea către el.

Ceea ce însemna că venise ceasul jeluirii pentru La Roche-Derrien. Englezii cuceriseră oraşul.

Jeanette se trezi la sunetul unui clopot de biserică, de parcă era sfârşitul lumii, când morţii se ridicau din morminte, iar porţile iadului se deschideau larg pentru păcătoşi. Primul ei instinct fu să treacă pe la patul fiului ei, dar micuţul Charles era în siguranţă. Îi putea vedea ochii în întunericul uşor atenuat de jarul strălucitor din foc.

— Mamă? strigă el, întinzându-se către ea.

— Linişte! îi spuse băiatului, apoi se duse să ridice obloanele.

O lumină slabă, gri se împrăştia peste acoperişurile dinspre est, apoi auzi paşi în stradă şi se aplecă peste geam să vadă oameni alergând din case cu săbii, arbalete şi suliţe. O trâmbiţă suna din centrul oraşului, apoi şi mai multe clopote de biserică începură să bată alarma în noapte. Clopotul bisericii Fecioarei Maria era spart şi scotea un zgomot aspru, ca de nicovală, care se auzea îngrozitor.

— Doamnă! strigă un servitor când aceasta intră în cameră.

— Cred că ne atacă englezii, se strădui Jeanette să vorbească calm. Nu purta altceva decât nişte haine de schimb din in şi i se făcu deodată frig. Apucă o mantie, şi-o prinse în jurul gâtului,

apoi îşi luă fiul în braţe. Ai să fii în regulă, Charles, încercă ea să-l consoleze. Englezii atacă din nou, asta e tot.

Doar că nu era sigură. Clopotele sunau atât de violent! Nu era bătaia măsurată, care era de fapt semnalul normal de atac, ci un zăngănit plin de panică, ca şi cum cei care trăgeau de sfori încercau să respingă un atac cu propriile forţe. Se mai uită o dată pe geam şi văzu săgeţile englezilor zburând către acoperişuri. Le putea auzi cum se opreau în paie. Copiii din oraş credeau că era un sport frumos să recuperezi săgeţile inamicilor, iar doi dintre ei fuseseră răniţi, alunecând peste acoperişuri. Jeanette se gândi să se îmbrace, dar se hotărî să afle mai întâi ce se petrece, aşa că i-l încredinţă pe Charles servitorului şi coborî scările în fugă.

Unul dintre servitorii de la bucătărie o întâlni la uşa din spate.

— Ce se întâmplă, doamnă?

— Un alt atac, asta e tot.

Descuie uşa ce dădea către curte, apoi alergă către intrarea privată dinspre biserica Renan, tocmai când o săgeată lovi turnul bisericii şi căzu cu un zăngănit în curte. Deschise uşa turnului, bâjbâi pe scările abrupte pe care tatăl său le construise. Nu doar pietatea îl îndemnase pe Louis Halevy să construiască turnul, ci şi posibilitatea de a privi în josul râului pentru a vedea dacă se apropie vreo barcă, iar zidul înalt din piatră oferea una dintre cele mai bune perspective din La Roche-Derrien. Jeanette era asurzită de clopotul bisericii care se legăna în semiîntuneric, resimţind fiecare bătaie de clopot ca pe o lovitură fizică. Se căţără deasupra clopotului, deschise chepengul de la capătul scărilor şi se sui în vârful turnului.

Veniseră englezii. Putea vedea un şuvoi de oameni invadând marginea zidului de lângă râu. Mergeau cu greu prin noroi şi treceau peste parii doborâţi ca o grămadă de şobolani. Sfântă Fecioară Maria, se gândi ea, dar erau în oraş! Se grăbi pe scări în jos.

— Sunt aici! îi spuse preotului care trăgea de frânghia de la clopot. Sunt în oraş!

— Jaf! Jaf! urlau englezii, strigăt ce îi încuraja să dea iama.

Jeanette fugi prin curte şi urcă scările. Îşi scoase hainele din dulap, apoi se întoarse când vocile strigară „jaf” sub fereastra ei. Uită de haine şi îl luă pe Charles în braţe.

— Maica Domnului, se rugă ea, ai grijă de noi acum, ai grijă de noi! Doamne, Maica Domnului, ajută-ne să fim în siguranţă!

Plângea, neştiind ce să facă. Charles plângea pentru că îl ţinea prea strâns şi încerca să-l potolească. Din stradă se auzeau strigăte de bucurie şi ea fugi înapoi la fereastră şi văzu ceva ce semăna cu un râu întunecat presărat cu oţel, ce curgea către centrul oraşului. Se prăbuşi lângă fereastră suspinând. Charles ţipa. În cameră mai apărură încă doi servitori, gândindu-se într-un fel că Jeanette îi putea proteja, dar acum nu mai era siguranţă pentru nimeni. Englezii erau aici. Unul dintre servitori închise zăvorul uşii de la dormitor, dar la ce bun?

Jeanette se gândi la armele ascunse ale bărbatului său şi la tăişul ascuţit al sabiei spaniole şi se întrebă dacă avea curajul să-şi ducă arma la piept şi să-şi apese trupul în tăiş. Mai bine să moară decât să fie dezonorată, se gândea ea, dar apoi ce avea să se întâmple cu fiul ei? Plângea neajutorată, apoi auzi o bătaie în poarta cea mare care dădea în curte. Un topor, presupunea ea, şi asculta cum loviturile păreau că zguduie toată casa. O femeie ţipa în oraş, apoi alta, iar vocile englezilor strigau violent. Unul câte unul, clopotele bisericilor amuţiră până când numai clopotul spart mai răspândea frica peste acoperişuri. Toporul încă lovea uşa. Oare o vor recunoaşte, se întreba ea. Triumfase pe metereze, trăgând cu arbaleta soţului ei în asediatori, iar umărul ei drept era julit din cauza asta, dar ignorase durerea, crezând că fiecare săgeată aruncată de ea scădea şansele englezilor de a cuceri oraşul.

Nimeni nu credea că englezii pot face asta. Şi de ce să asedieze La Roche-Derrien? Nu avea nimic de oferit. Ca port era aproape nefolositor, deoarece ambarcaţiunile mai mari nu puteau înainta pe râu chiar dacă fluxul era la apogeu. Englezii, aşa cum credeau orăşenii, făceau doar o demonstraţie tumultuoasă a forţei lor şi aveau să renunţe cât de curând şi să dispară.

Dar acum erau aici, iar Jeanette ţipa în timp ce zgomotul loviturilor de topor lăsă loc altor sunete. Spărseseră uşa şi fără nici un dubiu că încercau să ridice zăvorul. Închise ochii, tremurând din cauză că auzi cum poarta se hârşâi de bolovani. Era deschisă. Era deschisă! „Of, Maica Domnului, se ruga ea, fii cu noi acum!”

Ţipetele se auziră tot mai aproape. Picioare loveau scările. Voci de bărbaţi strigau într-o limbă ciudată.

„Fii cu noi acum şi în momentul morţii noastre pentru că au venit englezii…“

Sir Simon Jekyll era nervos. Fusese pregătit să se caţere pe scară dacă arcaşii lui Skeat ar fi obţinut zidul vreodată, ceea ce se îndoia, dar, dacă meterezele aveau să fie cucerite, el intenţiona să fie primul în oraş. Se vedea în gând cum omoară câţiva apărători panicaţi şi apoi cum găseşte o casă tocmai bună pentru a fi jefuită.

Dar nimic nu se întâmplă cum îşi imaginase el. Oraşul era treaz, zidul străjuit de oameni, iar cu scările nu se ajunsese prea departe, dar oamenii lui Skeat încă reuşeau să intre doar prin simplul fapt că treceau prin noroi la baza râului. Apoi, un strigăt de bucurie spre poarta de sud a oraşului semnală că poarta fusese deschisă, ceea ce însemna că absolut toată nenorocita de oaste intra în La Roche-Derrien înaintea lui Sir Simon. Cavalerul trase o înjurătură. Nu va mai rămâne nimic pentru el.

— Milord?

Unul dintre soldaţii i se adresă lui Sir Simon, dorind ca acesta să decidă cum să ajungă la femei şi la bunurile de după ziduri, care se goleau de apărători, deoarece bărbaţii alergau pentru a-şi apăra familia şi casa.

Ar fi fost mai rapid, mult mai rapid să meargă prin noroi, dar Sir Simon nu voia să-şi murdărească noile încălţări, aşa că ordonă să se meargă mai departe cu scările.

Scările erau făcute din lemn verde, iar treptele se îndoiau în mod alarmant când Sir Simon se căţăra pe ele, dar nu era nici un apărător să i se opună, iar scara ţinea. Se căţără pe o spărtură din zid şi îşi scoase sabia. Şase apărători zăceau pe metereze, străpunşi de săgeţi. Doi dintre aceştia încă mai erau în viaţă, iar Sir Simon îl înjunghie pe cel care era cel mai aproape. Bărbatul fusese smuls din pat şi nu avea cămaşă din zale şi nici măcar o haină de piele şi totuşi sabia veche nu îl ucise cu uşurinţă. Nu era făcută pentru înjunghiere, ci pentru tăiere. Noile săbii, făcute din cel mai fin oţel sud-european, erau renumite pentru abilităţile lor de a pătrunde prin zale şi piele, dar acest tăiş vechi necesita toată forţa brutală pentru a penetra coastele. Şi ce şanse erau, se întrebă el, să găsească o armă mai bună în acest oraş jalnic?

Pietrele unei scări se rostogoleau într-o stradă care era împânzită de arcaşi englezi şi soldaţi mânjiţi cu noroi până la coapse. Intrau în case. Un bărbat ţinea sub braţ o gâscă moartă, altul avea un sul de haine. Măcelul începuse, iar Sir Simon era încă pe metereze. Ţipă la oamenii săi să se grăbească şi, când se adunaseră destui pe zid, îi conduse către stradă. Un arcaş

rostogolea un butoi dintr-o pivniţă, iar altul târa o fată de braţ. Unde să se ducă? Asta era problema lui Sir Simon. Cele mai apropiate case erau toate prădate, iar strigătele de bucurie dinspre partea de sud semnalau că unitatea principală din oastea contelui tăbăra în acea parte a oraşului. Unii orăşeni, realizând că totul era pierdut, fugeau prin faţa arcaşilor pentru a trece râul şi a fugi la ţară.

Sir Simon luă decizia să pornească spre est. Oamenii contelui erau în partea de sud, iar cei ai lui Skeat stăteau aproape de zidul de vest, aşa că în cartierul de est era ultima speranţă de a mai jefui ceva. Trecu pe lângă arcaşii murdari ai lui Skeat şi îşi conduse oamenii către pod. Localnicii speriaţi alergau pe lângă el, ignorându-l şi sperând ca el să-i ignore. Sir Simon traversă strada principală, care ducea către pod, şi văzu un drum pe lângă casele mari care ieşeau la râu. „Negustori, se gândi Sir Simon, negustori graşi cu profituri grase“, apoi, în lumina crescândă văzu o arcadă, iar deasupra ei se afla un blazon. O casă de nobili.

— Cine are un topor? îşi întrebă oamenii.

Unul dintre soldaţi veni în faţă şi Sir Simon îi arătă poarta cea mare. Casa avea ferestre la parter, dar acestea erau ferecate cu drugi mari de fier, ceea ce părea un semn bun. Sir Simon se dădu înapoi pentru a-şi lăsa oamenii să lucreze la poartă.

Omul cu toporul ştia ce face. Ciopârţi o gaură unde credea el că ar fi zăvorul şi, când termină, băga mâna în interior şi trase de zăvor în sus, astfel încât Sir Simon şi arcaşii săi să poată deschide porţile. Sir Simon lăsă doi oameni să păzească poarta, ordonându-le să ţină departe orice alt jefuitor, apoi îi conduse pe restul în curte. Primul lucru pe care îl văzu erau corăbii legate de cheiul râului. Nu erau mari, dar toate carenele aveau valoare, aşa că Sir Simon le ordonă unora dintre arcaşi să se ducă acolo.

— Spuneţi oricăruia care vine pe acolo că sunt ale mele, aţi înţeles? Ale mele!

Acum avea de ales: magaziile sau casa? Şi un grajd. Le spuse celor doi soldaţi de lângă el să găsească grajdul şi să stea de pază la cai, apoi lovi în uşa de la casă şi îşi conduse cei şase oameni cu care mai rămăsese în bucătărie. Două femei ţipară. Le ignoră; erau bătrâne, nişte servitoare urâte, iar el căuta ceva mai de preţ. Cum în spatele bucătăriei mai era o uşă, cavalerul îşi trimise unul dintre arcaşi acolo, apoi, cu sabia înainte, trecu

printr-un hol întunecat şi ajunse într-o cameră din faţă. O tapiserie înfăţişându-l pe Bacchus, zeul vinului, stătea atârnată pe unul din pereţi şi Sir Simon se gândi că lucrurile de valoare sunt uneori ascunse sub asemenea tapiserii atârnate de pereţi, aşa că o ciopârţi cu lama sabiei, apoi o scoase din cârlige, dar nu era decât tencuială dedesubt. Lovi scaunele, apoi văzu o ladă care avea un lacăt mare, negru.

— Deschideţi-o, le ordonă arcaşilor, şi ce e înăuntru e al meu!

Apoi, ignorând două cărţi care nu erau de nici un folos, se întoarse în hol şi urcă pe nişte trepte de lemn întunecate.

Sir Simon găsi o uşă ce dădea într-o cameră din faţa casei. Era zăvorâtă şi o femeie ţipa din partea cealaltă când el încerca să forţeze uşa. Se dădu în spate şi îşi folosi tocul ghetei, strivind zăvorul şi scoţând uşa din balamale. Apoi intră ţanţoş înăuntru, cu sabia sa veche strălucind în lumina palidă a zorilor de zi, şi văzu o femeie cu părul negru.

Sir Simon se considera un om practic. Tatăl său, un om destul de sensibil, nu voia ca fiul lui să piardă timpul cu educaţia, şi totuşi Sir Simon învăţase să citească şi putea, la nevoie, să scrie o scrisoare. Îi plăceau lucrurile folositoare – câinii de vânătoare şi armele, caii şi armura – şi dispreţuia cultul elegant al rafinamentului. Mama sa fusese preţuită de trubaduri şi asculta întotdeauna cântecele cavalerilor atât de tandri, încât Sir Simon considera că nu aveau cum să reziste două minute într-un turnir. Cântecele şi poeziile sărbătoreau dragostea, ca pe ceva rar, care dădea farmec vieţii, dar Sir Simon nu avea nevoie de poezii ca să definească iubirea, care pentru el era tăvălirea unei fete de la ţară pe un câmp sau a unei târfe ce duhnea a bere într-o cârciumă. Dar când o văzu pe femeia cu părul negru înţelese deodată ce sărbătoreau trubadurii.

Nu conta că femeia tremura de frică sau că părul ei era foarte răvăşit ori că avea faţa plină de lacrimi. Sir Simon recunoscu frumuseţea şi îl lovi ca o săgeată. Îi tăie răsuflarea. Deci asta era iubirea! Înţelegea că nu putea fi niciodată fericit până când această femeie nu va fi a lui, iar asta îi convenea, pentru că era un inamic, oraşul fusese cucerit, iar el, înveşmântat în zale şi stăpânit de furie, o găsise primul pe tânăra femeie.

— Ieşiţi afară! mârâi la servitorii din cameră. Ieşiţi afară!

Servitorii izbucniră în lacrimi, iar Sir Simon puse la loc uşa ruptă, apoi se îndreptă către femeie, care se ghemuia lângă patul fiului său, cu băiatul în braţe.

— Cine eşti? întrebă Sir Simon în franceză.

Femeia încercă să pară mai curajoasă.

— Sunt contesa de Armorica, spuse ea. Şi tu, monsieur?

Pe Sir Simon îl tentă să-şi acorde un rang pentru a o impresiona pe Jeanette, dar era prea slab de înger şi se auzi pronunţându-şi propriul nume. Devenea din ce în ce mai conştient de bunăstarea pe care o trăda camera. Perdelele patului erau brodate, suporturile de lumânări din argint, iar pereţii, de-o parte şi de alta a căminului, erau căptuşiţi cu lemn frumos sculptat. Împinse patul mai mic în uşă, considerând că asta va asigura puţină intimitate, apoi se duse să se încălzească la foc. Puse mai mult cărbune pe jar şi îşi ţinu mănuşile îngheţate aproape de foc.

— Este casa ta, madame?

— Da.

— Nu este a soţului tău?

— Sunt văduvă, spuse Jeanette.

O văduvă bogată! Sir Simon aproape că îşi făcu semnul crucii de recunoştinţă. Văduvele pe care le cunoscuse în Anglia erau nişte babornişe, dar aceasta...! Aceasta era diferită. Aceasta era o femeie care merita campionul unui turnir şi părea destul de bogată încât să-l salveze de ruşinea de a-şi pierde proprietatea şi rangul de cavaler. Poate chiar avea bani destui ca să cumpere un titlu de baron. Sau poate de conte?

Se întoarse de la foc şi îi zâmbi.

— Cele de la chei sunt ambarcaţiunile tale?

— Da, monsieur.

— După legile războiului, doamnă, acum sunt ale mele. Tot ce e aici e al meu.

Jeanette se încruntă.

— Care legi?

— Legea sabiei, madame, dar cred că eşti norocoasă. Îţi voi oferi protecţia mea.

Jeanette stătea pe marginea patului ei, ţinându-l pe Charles.

— Regulile cavalerismului, Milord, spuse ea, te obligă să-mi oferi protecţia.

Tresări, auzind ţipetele unei femei într-o casă din apropiere.

— Cavalerism? întrebă Sir Simon. Cavalerism? Am auzit să se menţioneze despre asta în cântece, madame, dar acesta este un război. Sarcina noastră este să-i pedepsim pe supuşii lui Charles de Blois, pentru că s-au răzvrătit împotriva seniorului lor legal. Pedeapsa şi cavalerismul nu se potrivesc. Se încruntă la ea. Tu

eşti Pasărea-Neagră spuse el, recunoscând-o în lumina focului.

— Pasărea-Neagră?

Jeanette nu înţelegea.

— Te-ai luptat cu noi de pe ziduri! Mi-ai julit braţul!

Sir Simon nu era supărat, ci mai mult uimit. Se aştepta să fie furios când o va întâlni pe Pasărea-Neagră, dar, văzând-o în carne şi oase, totul era prea copleşitor pentru a se înfuria. Rânji.

— Ai închis ochii când ai tras cu arbaleta, de aceea ai ratat.

— Nu am ratat! spuse Jeanette indignată.

— O zgârietură, zise Sir Simon, arătându-i crăpătura din mâneca de zale. Dar de ce, madame, lupţi pentru un duce fals?

— Soţul meu, spuse ea rece, era nepotul ducelui Charles.

„Doamne Dumnezeule, se gândi Sir Simon, Doamne Dumnezeule! Într-adevăr un trofeu.“ Făcu o plecăciune în faţa ei.

— Deci fiul tău, spuse el, privind spre Charles, care se uita cu atenţie din braţele mamei sale, este actualul conte?

— Da, confirmă Jeanette.

— Drăguţ băiat, se chinui Sir Simon să pară amabil.

De fapt, credea că Charles era o pacoste cu faţa inexpresivă, a cărui prezenţă îi împiedica dorinţa puternică să o întindă pe Pasărea-Neagră pe spate şi să-i arate realităţile războiului, dar era conştient că văduva era o aristocrată, o frumuseţe şi, pe deasupra, înrudită cu Charles de Blois, care era nepotul regelui Franţei. Femeia însemna bogăţie, iar necesitatea actuală a lui Sir Simon era să o facă să înţeleagă că cel mai mare interes al ei era să-i împărtăşească ambiţiile.

— Drăguţ băiat, madame, continuă el, care are nevoie de un tată.

Jeanette se holba la el. Sir Simon avea o faţă grosolană. Avea nasul butucănos, bărbia fermă şi nu arăta nici cel mai mic semn de inteligenţă sau de agerime. Era încrezător totuşi, destul încât să creadă că ea s-ar mărita cu el. Chiar urmărea asta? Ea îl privi cu uimire, apoi izbucni în plâns, auzind strigăte de mânie sub fereastra sa. Nişte arcaşi încercau să treacă de oamenii care păzeau poarta. Sir Simon deschise fereastra.

— Locul ăsta e al meu! mârâi el în engleză. Du-te şi găseşte-ţi alte găini să jefuieşti. Se întoarse la Jeanette. Vezi, madame, cum te protejez?

— Deci există cavalerism în război?

— Există ocazii în război, doamnă. Eşti bogată, eşti văduvă, ai nevoie de un bărbat.

Femeia se uită lung la el cu ochii incredibil de mari, nevenindu-i să creadă temeritatea sa.

— De ce? întrebă ea simplu.

— De ce? Sir Simon fu mirat de întrebare. Făcu semn către fereastră. Ascultă ţipetele, femeie! Ce crezi că se întâmplă cu femeile când un oraş este prădat?

— Dar ai spus că mă vei proteja, spuse ea.

— Aşa voi face.

Se pierdea în conversaţie. Femeia, gândea el, deşi era frumoasă, era extraordinar de proastă.

— Te voi proteja, spuse el, iar tu vei avea grijă de mine.

— Cum?

Sir Simon oftă.

— Ai bani?

Jeanette ridică din umeri.

— Este ceva jos, Milord, ascuns în bucătărie.

Sir Simon se încruntă, furios. Oare ea credea că el e prost? Că el va înghiţi momeala şi se va duce jos, lăsând-o să iasă pe fereastră?

— Un lucru ştiu despre bani, doamnă, spuse el, şi acela e că nu îi ascunzi niciodată acolo unde servitorii îi pot găsi. Îi ascunzi în camerele private. Într-un dormitor.

Deschise un cufăr şi răsturnă pânzele de in din acesta pe podea, dar nu era nimic ascuns acolo, apoi, condus de inspiraţie, începu să scrijelească lemnul de pe pereţi. Auzise că astfel de pereţi au locuri ascunse şi fu răsplătit aproape imediat de un zgomot spart.

— Nu, monsieur! spuse Jeanette.

Sir Simon o ignoră, scoţându-şi sabia şi ciopârţind pereţii din lemn de lămâi care se despicau şi ieşeau din grindă. Îşi puse sabia în teacă şi trase cu mâinile sale acoperite cu mănuşi de lemnul sfărâmat.

— Nu! scânci Jeanette.

Sir Simon se holba. În spatele lemnului erau ascunşi bani, un butoi plin de monede, dar nu acesta era trofeul. Adevăratul trofeu consta dintr-o armură şi un set de arme aşa cum visase Sir Simon. O armură strălucitoare din plăci, fiecare bucată fiind gravată şi încrustată cu aur. Lucrătură italienească? Iar sabia! Când o scoase din teacă, era ca şi cum ar fi ţinut Excalibur în mână. Avea o sclipire albastră pe lamă şi nu era la fel de grea ca sabia lui, dar se simţea miraculos de echilibrată. O sabie de la faimoşii făurari de arme din Poitiers, poate, sau, şi mai bine,

chiar de la spanioli?

— Au aparţinut soţului meu, îi spuse Jeanette şi este tot ce mai am de la el. Trebuie să fie ale lui Charles.

Sir Simon nu o băgă în seamă. Îşi trecu degetul peste crustătura cu aur de pe platoşă. Doar acea bucată valora cât o proprietate.

— Sunt tot ce i-a mai rămas de la tatăl său, insistă Jeanette.

Sir Simon îşi desfăcu centura sabiei şi lăsă vechea armă să pice pe podea, apoi îşi prinse de mijloc sabia contelui de Armorica. Se întoarse şi se holbă la Jeanette, minunându-se la vederea chipului ei suav, neînspăimântat. Acestea erau prăzile războiului la care el visase şi despre care începuse să creadă că nu îi vor apărea niciodată în cale: un butoi cu bani, o armură ca pentru un rege, o sabie făcută pentru un campion şi o femeie care va stârni invidia Angliei.

— Armura este a mea, spuse el, la fel ca şi sabia.

— Nu, monsieur, te rog.

— Şi ce vei face? Le vei cumpăra?

— Dacă într-adevăr trebuie, spuse Jeanette, uitându-se la butoi.

— Şi acela e al meu, madame, spuse Sir Simon, şi ca să o dovedească păşi către uşă, o deblocă şi ţipă după doi arcaşi ca să vină sus. Arătă către butoi şi către armură. Duceţi-le jos, le spuse el, şi aveţi mare grijă de ele. Şi să nu credeţi că nu am numărat banii. Acum mergeţi!

Jeanette stătea şi urmărea jaful. Îi venea să-şi plângă de milă, dar se strădui să rămână calmă.

— Dacă furi tot ce deţin eu, îi spuse lui Sir Simon, cum pot să cumpăr înapoi armura?

Sir Simon împinse patul băiatului în uşă din nou, apoi îi zâmbi.

— Există ceva de care te poţi folosi ca să cumperi armura, draga mea, spuse el triumfător. Ai ceea ce au toate femeile. Poţi folosi asta.

Pentru câteva clipe, Jeanette îşi închise ochii.

— Toţi gentlemenii din Anglia sunt ca dumneata? întrebă ea.

— Doar câţiva sunt atât de pricepuţi la arme, spuse Sir Simon mândru.

Era cât pe ce să îi spună de triumfurile turnirurilor sale, sigur că ea va fi impresionată, dar Jeanette îl întrerupse.

— Am vrut să zic, spuse ea pe un ton rece, să descopăr dacă cavalerii Angliei sunt toţi hoţi, laşi sau lăudăroşi.

Pe Sir Simon îl lăsă perplex insulta. Se părea că femeia pur şi simplu nu aprecia norocul pe care-l avea, şi asta nu o putea pune decât pe seama stupidităţii ei înnăscute.

— Uiţi, madame, explică el, că aceia care iau trofeele sunt câştigătorii războiului.

— Eu sunt trofeul dumitale?

Era mai mult decât proastă, gândi Sir Simon, dar cine voia deşteptăciune de la o femeie?

— Doamnă, spuse el, eu sunt protectorul dumitale. Dacă te părăsesc, dacă nu te mai protejez, atunci va fi o coadă de oameni pe scară, aşteptând să te violeze. Acum înţelegi?

— Cred că, spuse ea rece, contele de Northampton mi-ar oferi o protecţie mai bună.

Sfinte Isuse, gândi Sir Simon, târfa chiar era grea de cap. Nu avea nici un sens să îi explici, pentru că era prea încuiată ca să înţeleagă, aşa că trebuia să forţeze puţin lucrurile. Îl înhăţă rapid pe Charles din braţele ei şi-l aruncă în patul cel mic. Jeanette începu să zbiere şi încercă să-l lovească, dar Sir Simon îi prinse braţul şi o lovi peste faţă cu mâna lui înmănuşată şi, când aceasta înlemni din cauza durerii şi a panicii, îi smulse şnururile de la mantie şi apoi, cu mâinile sale mari, îi rupse hainele. Ea ţipa şi încerca să îşi acopere nuditatea, dar Sir Simon îi dădea braţele la o parte şi se holba uluit. Incredibil!

— Nu!

Jeanette plângea.

Sir Simon o împinse puternic pe pat.

— Vrei ca fiul tău să moştenească armura soţului tău trădător? întrebă el. Sau sabia? Atunci, madame, ai face bine să fii bună cu noul lor proprietar. Eu sunt pregătit să fiu bun cu tine.

Îşi desfăcu sabia de la brâu, o lăsă să cadă pe podea, apoi îşi trase în sus cămaşa de zale şi umblă la cordoanele pantalonilor săi.

— Nu! Jeanette scâncea şi încerca să se agaţe de pat, dar Sir Simon o prinse de hainele de schimb şi îi trase veşmântul de in, astfel încât să îi vină până în talie.

Băiatul ţipa, Sir Simon orbecăia cu mănuşile sale ruginite, iar Jeanette simţea că diavolul venise în casa sa. Încercă să-şi acopere goliciunea, dar englezul o pălmui din nou şi îşi trase în sus cămaşa de zale. Afară, clopotul spart din biserica Fecioarei Maria tăcea în sfârşit, deoarece veniseră englezii, Jeanette avea un pretendent, iar oraşul plângea.

Primul gând al lui Thomas după ce deschisese poarta nu fu jaful, ci să îşi spele undeva noroiul de pe picioare, ceea ce şi făcu, cu un butoi de bere din prima cârciumă care îi ieşi în cale. Paznicul cârciumii era un bărbat mare, chel, care, în prostia lui, îi atacase pe englezii cu o bâtă, aşa că Jake îi puse piedică cu arcul, apoi îi despică stomacul.

— Ticălos prost, spuse Jake. Nu aveam de gând să-l rănesc. Prea mult.

Încălţările bărbatului i se potriviră lui Thomas, ceea ce era o surpriză binevenită, deoarece puţine i se potriveau şi de îndată ce găsiră ascunzătoarea cu monede plecară în căutarea altui loc de distracţie. Contele de Northampton îşi îndemna calul în sus şi în jos pe strada principală, ţipând la oamenii cu privirea violentă să nu dea foc oraşului. Voia să ţină La Roche-Derrien drept fortăreaţă şi îi era mai puţin folositor ca morman de cenuşă.

Nu toţi se ocupau de jafuri. Unii dintre bătrâni şi chiar câţiva dintre cei tineri erau dezgustaţi de toată treaba şi încercau să ţină în frâu excesele barbare, dar erau mult mai puţini decât cei care nu vedeau decât oportunităţi în oraşul căzut. Părintele Hobbe, un preot englez care îi simpatiza pe oamenii lui Will Skeat, încercă să îi convingă pe Thomas şi pe grupul său să păzească biserica, dar aceştia aveau alte dorinţe în minte.

— Nu-ţi pângări sufletul, Tom, îi zise părintele Hobbe, aşa cum le spusese tuturor celorlalţi la slujba din ajun, dar Thomas socotea că sufletul său avea să fie pângărit oricum, aşa că mai bine se întâmpla mai devreme decât mai târziu.

Căuta o fată, chiar orice fată, deoarece majoritatea oamenilor lui Will aveau câte o femeie în tabără. Thomas trăise cu o mică bretonă drăguţă, dar făcuse febră tifoidă chiar înaintea campaniei de iarnă, iar părintele Hobbe ţinuse o slujbă religioasă la înmormântarea ei. Thomas privise cum corpul dezgolit al fetei căzuse în mormântul adânc şi gândul îi zburase la mormintele din Hookton şi la promisiunea pe care i-o făcuse tatălui său înainte de a muri, dar apoi îndepărtase acest gând. Era tânăr şi nu-şi dorea să aibă conştiinţa încărcată.

Acum, La Roche-Derrien se pleca sub furia englezilor. Oamenii distrugeau acoperişurile de paie şi dărâmau mobila în căutarea banilor. Toţi orăşenii care voiau să-şi protejeze femeile erau omorâţi, în timp ce fiecare femeie care încerca să se protejeze pe ea însăşi era bătută până când se supunea. Unii scăpaseră de prădători trecând podul, dar garnizoana din turnul

de pază fugi de atacul inevitabil şi acum soldaţii contelui umplură turnul, iar asta însemna că soarta lui La Roche-Derrien era pecetluită. Unele femei se refugiaseră în biserici, dintre care unele îşi găsiră protectori acolo, dar majoritatea nu fură atât de norocoase.

Thomas, Jake şi Sam descoperiră în cele din urmă o casă care nu fusese jefuită, ce aparţinea unui tăbăcar, un individ împuţit cu o nevastă urâtă şi trei copii mici. Sam, care avea o faţă inocentă ce îi făcea pe străini să aibă încredere în el la prima vedere, puse cuţitul la gâtul celui mai mic copil, iar tăbăcarul numaidecât îşi aduse aminte unde îşi ascunsese banii. Thomas îl urmărea pe Sam, de teamă să nu taie gâtul băiatului de-adevăratelea, deoarece, în ciuda obrajilor săi rumeni şi a ochilor voioşi, era la fel de rău ca oricare altul dintre oamenii lui Will Skeat. Jack nu era cu mult mai bun, deşi Thomas îi socotea pe amândoi prieteni.

— Ăsta e la fel de sărac ca noi, spuse Jack uimit, înşirând monedele tăbăcarului. Împinse o treime din grămadă lui Thomas. O vrei pe nevastă-sa? întrebă Jake generos.

— Isuse, nu! E la fel de saşie ca tine!

— Este?

Thomas îi lăsă pe Jake şi Sam în treaba lor şi plecă să caute o cârciumă unde să fie mâncare, băutură şi căldură. Îşi dădu seama că toate fetele care meritau urmărite deja fuseseră luate, aşa că renunţă, îşi făcu loc printre nişte oameni care răsturnau o căruţă şi găsi un han unde o văduvă îşi protejase serios atât proprietatea, cât şi fiicele, primindu-i pe soldaţi, dându-le gratis mâncare şi bere, apoi certându-i că îi murdăriseră podeaua cu picioarele lor pline de noroi. Acum ţipa la ei, deşi puţini înţelegeau ce spunea, iar unul dintre bărbaţi mârâi la Thomas că ea şi fiicele ei trebuie să fie lăsate în pace.

Thomas îşi ridică mâinile ca să arate că nu vrea să facă rău, apoi luă o farfurie cu pâine, ouă şi brânză.

— Acum plăteşte-o, mormăi unul dintre soldaţi, iar Thomas, ascultător, puse câteva monede din cele ale tăbăcarului pe tejghea.

— E arătos, spuse văduva către fiicele ei, care chicoteau.

Thomas se întoarse şi se prefăcu că inspectează fiicele.

— Sunt cele mai frumoase fete din Bretania îi spuse el văduvei în franceză, pentru că seamănă cu dumneata, doamnă.

Complimentul, deşi spus de mântuială, provocă râsete. În afara cârciumii erau ţipete şi lacrimi, dar înăuntru era cald şi

primitor. Thomas mâncă înfometat bucatele, apoi încercă să se ascundă în mansardă când părintele Hobbe veni agitat din stradă. Oricum, preotul îl văzu pe Thomas.

— Încă mai caut oameni să stea de pază la biserică, Thomas.

— Am să mă îmbăt, părinte, spuse Thomas fericit. Am să mă îmbăt atât de tare, încât una din cele două fete o să-mi pară atrăgătoare.

Îşi întoarse capul către fiicele văduvei.

Părintele Hobbe le privi critic, apoi oftă.

— Te vei sinucide dacă bei atâta, Thomas. Se aşeză la masă, le făcu cu mâna fetelor şi le arătă cana lui Thomas. Am să beau şi eu cu tine, spuse preotul.

— Şi bisericile?

— Toată lumea va fi beată cât de curând, spuse părintele Hobbe, şi teroarea va lua sfârşit. Întotdeauna se întâmplă aşa. Berea şi vinul. Dumnezeu ştie, sunt marile cauze ale păcatului, dar îl fac de scurtă durată. Sfinte Isuse, dar e frig acolo! Îi zâmbi lui Thomas. Ce-ţi mai face sufletul negru, Thomas?

Thomas îl studia pe preot. Îi plăcea părintele Hobbe, care era mic de statură, vânos, cu o chică de păr negru şi aspru şi cu faţa sa voioasă, brăzdată de cicatrice în urma unei variole din copilărie. Provenea dintr-o clasă inferioară, fiind fiul unui rotar din Sussex şi, ca orice băiat de la ţară, putea trage cu arcul foarte bine. Câteodată îi mai însoţea pe oamenii lui Skeat în incursiunile lor în ţara ducelui Charles şi era dispus să li se alăture arcaşilor când descălecau pentru a forma un şir de luptă. Legea Bisericii îi interzicea unui preot să mânuiască arme ascuţite, dar părintele Hobbe susţinea întotdeauna că el folosea săgeţi tocite, deşi se părea că străpungeau zalele inamicului la fel de eficient ca altele. Pe scurt, părintele Hobbe era un om bun al cărui singur defect era preocuparea excesivă pentru sufletul lui Thomas.

— Sufletul meu, spuse Thomas, este solubil în bere.

— Ăsta într-adevăr e un cuvânt bun, spuse părintele Hobbe, solubil, hai? Luă arcul cel mare şi negru şi apăsă pe blazonul de argint cu un deget murdar. Ai descoperit ceva în legătura cu asta?

— Nu.

— Sau cine a furat lancea?

— Nu.

— Nu-ţi mai pasă?

Thomas se lăsă pe spate în scaun şi îşi întinse picioarele

lungi.

— Fac o treabă bună, părinte. Câştigăm războiul ăsta şi… cine ştie la anul? Poate că o să-i spargem nasul regelui Franţei.

Părintele Hobbe încuviinţă, fiind de acord, deşi faţa sa sugera că vorbele lui Thomas erau irelevante. Îşi trecu degetul printr-o urmă de bere de pe masă.

— I-ai făcut o promisiune tatălui tău. Şi ai făcut promisiunea într-o biserică, Thomas. Nu aşa mi-ai spus? Nu e o promisiune solemnă, Thomas? Că vei recupera lancea? Dumnezeu ascultă la astfel de jurăminte.

Thomas zâmbi.

— În afara acestei cârciumi, părinte, au loc atâtea violuri, crime şi hoţii, încât toate condeiele din ceruri nu ar ţine pasul cu lista de păcate. Şi dumneata îţi faci griji pentru mine?

— Da, Thomas, îmi fac griji. Unele suflete sunt mai bune decât altele. Trebuie să am grijă de toate, dar, dacă ai un berbec preţios în turmă, ai face bine să îl păzeşti.

Thomas oftă.

— Într-o zi, părinte, am să-l găsesc pe cel care a furat nenorocita de lance şi am să-i sfărâm oasele. Într-o bună zi. E bine aşa?

Părintele Hobbe zâmbi fericit.

— E bine, Thomas, dar momentan există o biserică mică şi care ar avea nevoie de încă un om la poartă. Este plină de femei! Unele dintre ele sunt atât de frumoase că inima ţi s-ar frânge doar privindu-le. Apoi te poţi îmbăta.

— Chiar sunt frumoase femeile?

— Dar ce crezi, Thomas? Majoritatea arată ca liliecii şi miros ca nişte capre, dar tot au nevoie de protecţie.

Aşa că Thomas ajută la protejarea bisericii şi, în cele din urmă, când oastea era atât de beată încât nu mai putea face nici un rău, se întoarse la han, unde bău până la uitare. Cucerise un oraş, îşi servise bine stăpânul şi era mulţumit.

Thomas fu trezit de o lovitură. O pauză, apoi o a doua lovitură şi o cană cu apă rece peste faţa sa.

— Isuse!

— Eu sunt, spuse Will Skeat. Părintele Hobbe mi-a zis că te găsesc aici.

— Oh, Isuse, spuse Thomas din nou. Îl dureau capul şi stomacul, se simţea rău şi de-abia clipi la lumina zilei, apoi se încruntă la Skeat. Tu eşti.

— Cred că e un lucru mare să fii atât de inteligent, îi spuse Skeat. Rânji la Thomas, care era gol în paiele grajdurilor de la han, împreună cu una din fiicele văduvei. Trebuie să fi fost beat turtă ca să-ţi vâri sabia acolo, adăugă Skeat, uitându-se la fata care trăgea un cearceaf peste ea.

— Eram beat, crâcni Thomas. Încă mai sunt.

Se clătină pe picioare şi îşi puse haina.

— Contele vrea să te vadă, spuse Skeat amuzat.

— Pe mine? Thomas păru alarmat. De ce?

— Poate că vrea să îţi dea fata să te însori cu ea, spuse Skeat. În numele lui Cristos, Tom, uită-te la tine în ce hal eşti!

Thomas îşi puse ghetele şi cămaşa de zale, apoi îşi recuperă pantalonii dintre alte bagaje şi îşi puse o tunică peste cămaşa de zale. Tunica purta blazonul contelui de Northampton, cu cele trei stele verzi cu roşu pe care le înhăţau cu ghearele trei lei. Îşi stropi faţa cu apă, apoi îşi rase barba cu un cuţit ascuţit.

— Lasă-ţi barbă, puştiule, îi spuse Skeat, te salvează de belele.

— De ce vrea Billy să mă vadă? întrebă Thomas, folosind porecla contelui.

— După ce s-a întâmplat ieri în oraş? sugeră Skeat gânditor. Consideră că trebuie să spânzure pe cineva ca exemplu, aşa că m-a întrebat pe mine dacă am vreun ticălos nefolositor de care vreau să scap şi m-am gândit la tine.

— În felul în care sunt acum, spuse Thomas, e foarte posibil să mă spânzure. Dădu să vomite şi scuipă puţină apă.

Împreună cu Will Skeat, se întoarse în oraş pentru a-l găsi pe

contele de Northampton. Clădirea de care era atârnat stindardul său era locul de întrunire al reprezentanţilor breslelor, deşi probabil era mai mică decât camera de gardă din castelul contelui, dar acesta stătea la un capăt, în faţa a o grămadă de solicitanţi care cereau dreptate. Se plângeau că fuseseră furaţi, ceea ce era fără rost, având în vedere faptul că refuzaseră să predea oraşul, dar contele asculta îndeajuns de politicos. Apoi, un avocat cu nasul foarte lung, pe nume Belas, se înclină către conte şi declamă o plângere lungă în ceea ce privea modul de tratare oferit contesei de Armorica. Thomas lăsase cuvintele să treacă pe lângă el, dar insistenţa din vocea lui Belas îl făcu să fie atent.

— Dacă Domnia Ta, spuse Belas, zâmbind către conte, nu ar fi intervenit, atunci contesa ar fi fost violată de Sir Simon Jekyll.

Sir Simon stătea într-o parte a sălii.

— E o minciună! protestă el în franceză.

Contele oftă.

— Atunci de ce aveaţi chiloţii în vine când am intrat în casă?

Bărbaţii din sală râseră, iar Sir Simon se înroşi. Thomas trebui să traducă pentru Will Skeat, care încuviinţă din cap, pentru că deja auzise povestea.

— Ticălosul era cât pe-aci să violeze o văduvă aristocrată, explică Thomas, când a intrat contele, i-a auzit ţipătul, înţelegi? Şi el văzuse un blazon pe casă. Aristocraţii au grijă unii de alţii.

Acum, avocatul înşira o listă lungă de acuzaţii împotriva lui Sir Simon. Se pare că îi revendica pe văduvă şi pe fiul acesteia ca prizonieri care trebuiau ţinuţi pentru răscumpărare. De asemenea, furase cele două ambarcaţiuni ale văduvei, armura şi sabia soţului ei şi toţi banii acesteia. Belas enumeră indignat acuzaţiile, apoi se aplecă spre conte.

— Aveţi o reputaţie de om drept, Milord, spuse el supus, şi las soarta văduvei în mâinile Voastre.

Contele de Northampton păru surprins să i se spună de reputaţia pentru cinstea sa.

— Ce vrei? întrebă el.

Belas zise cu demnitate:

— Returnarea obiectelor furate, Milord, şi protecţia regelui Angliei pentru o văduvă şi fiul ei nobil.

Contele bătea darabana în braţul scaunului, apoi se încruntă la Sir Simon.

— Nu poţi cere răscumpărare pentru un copil de trei ani, spuse el.

— Este conte! protestă Sir Simon. Un băiat de rang!

Contele oftă. Sir Simon, pricepu el, avea o minte de găină. Nu-şi vedea decât propriul punct de vedere şi urmărea cu obstinaţie să-şi împlinească ambiţiile. De aceea, era un soldat formidabil, dar totuşi prost.

— Nu ţinem copii în vârstă de trei ani pentru răscumpărare, spuse contele ferm, şi nu ţinem femei drept prizoniere decât dacă este un avantaj care să atârne mai greu decât curtoazia şi nu văd nici un avantaj aici.

Contele se întoarse către copiştii din spatele scaunului său.

— Pe cine sprijinea Armorica?

— Charles de Blois, Milord, răspunse unul dintre copişti, un breton cu faţa bisericească şi înalt.

— Este o feudă bogată?

— Foarte mică, Milord, răspunse din memorie copistul, al cărui nas curgea. Există o proprietate în Finisterre care este deja în mâinile noastre şi câteva case în Guingamp, cred, dar nimic mai mult.

— Iată, zise contele întorcându-se către Sir Simon. Ce avantaje putem avea de la un copil de trei ani lefter.

— Nu e lefter, protestă Sir Simon. Am o armură valoroasă aici.

— Pe care tatăl băiatului cu siguranţă că a purtat-o în luptă!

— Şi casa e plină de bogăţii. Sir Simon se enervă. Au corăbii, magazii, grajduri.

— Casa, spuse copistul plictisit, a aparţinut socrului contelui. Negustor în vinuri, cred.

Contele ridică întrebător sprânceana la Sir Simon, care dădea din cap la încăpăţânarea copistului.

— Băiatul, Milord, răspunse Sir Simon cu o curtoazie desăvârşită care atingea insolenţa, este înrudit cu Charles de Blois.

— Dar, fiind lefter, spuse contele, mă îndoiesc că poate înduioşa. E mai mult o povară, nu crezi? Pe lângă asta, ce pot să fac eu? Să-l fac pe copil să îi fie loial ducelui Bretaniei? Adevăratul duce, Sir Simon, este un copil de cinci ani din Londra. Ar fi o bătaie de joc copilărească! Un copil de trei ani aplecându-se în faţa unuia de cinci! Oare vor fi de faţă şi dădacele lor? După aceea sărbătorim cu lapte şi prăjituri? Sau poate ne jucăm de-a vânătorul când se termină ceremonia?

— Contesa s-a luptat cu noi de pe ziduri! încercă Sir Simon un ultim protest.

— Nu te certa cu mine! ţipă contele, lovind cu braţul în scaun. Uiţi că sunt reprezentantul regelui şi că am aceeaşi putere.

Contele se lăsă pe spate, încordat de nervi, iar Sir Simon îşi înghiţi furia, dar nu rezistă să nu bombăne că femeia folosise o arbaletă împotriva englezilor.

— Ea este Pasărea-Neagră? îl întrebă Thomas pe Skeat.

— Contesa? Da, aşa se spune.

— E o frumuseţe.

— Având în vedere cu cine te-am găsit azi-dimineaţă, spuse Skeat, cum poţi zice asta?

Contele le aruncă o privire tăioasă lui Skeat şi lui Thomas, apoi se uită înapoi la Sir Simon.

— Dacă într-adevăr contesa s-a luptat cu noi de pe ziduri, spuse el, atunci este de admirat. Cât despre restul…

Făcu o pauză şi oftă. Belas era nerăbdător, iar Sir Simon părea că prevede ce va urma.

— Cele două corăbii, hotărî contele, sunt trofee de război şi vor fi vândute în Anglia sau altundeva dacă nu vor fi folosite în serviciul regal, iar dumneata, Sir Simon, vei fi răsplătit cu o treime din valoarea lor.

Decizia era în funcţie de lege. Regele lua o treime, contele o treime şi restul îi revenea celui care capturase trofeul.

— Şi în ceea ce priveşte sabia şi armura…

Contele făcu din nou o pauză. O salvase pe Jeanette de la viol şi o plăcuse, văzuse suferinţa de pe chipul ei şi îi ascultase rugăminţile înflăcărate cum că nu mai avea nimic de la soţul ei decât armura preţioasă şi frumuseţea de sabie, dar asemenea lucruri, prin natura lor, erau pradă legitimă de război.

— Armura, armele şi caii sunt ai tăi, Sir Simon, spuse contele, regretând hotărârea, dar ştiind că era corect. Şi, în ceea ce priveşte copilul, va fi sub protecţia coroanei engleze şi când va avea vârsta necesară îşi va decide singur soarta. Se uită la copişti ca să se asigure că notează deciziile sale. Spui că vrei să te încartiruieşti în casa văduvei? îl întrebă el pe Sir Simon.

— Am preluat-o, spuse Sir Simon scurt.

— Şi ai şi golit-o, din câte am auzit, spuse contele pe un ton rece. Contesa susţine că i-ai furat banii.

— Minte. Sir Simon păru indignat. Minte, Milord, minte!

Contele se îndoia de acest lucru, dar nu putea acuza un gentleman de minciună fără să-l provoace la duel şi, deşi William Bohun nu se temea decât de regele său, nu voia să se

lupte pentru un asemenea lucru. O lăsă baltă.

— Oricum, continuă el, i-am promis doamnei protecţie împotriva hărţuirii.

Rostind acestea îl privi scrutător pe Sir Simon, apoi se uită la Will Skeat şi începu în engleză:

— Ai vrea să-ţi aduni oamenii, Will?

— Sigur, Milord.

— Atunci ai casa văduvei. Şi contesa trebuie tratată onorabil, m-ai înţeles? Onorabil! Spune-le asta oamenilor tăi, Will!

Skeat încuviinţă.

— Am să le tai urechile dacă o ating, Milord.

— Nu urechile, Will. Taie-le ceva mai corespunzător de atât. Sir Simon îţi va arăta casa, iar dumneata, Sir Simon, contele vorbi în franceză din nou, îţi vei găsi culcuş în altă parte.

Sir Simon deschise gura ca să protesteze, dar o privire din partea contelui fu de ajuns ca să-l potolească. Un alt jălbar veni în faţă, dorind răscumpărare pentru vinul care-i fusese furat, o pivniţă plină, dar contele îl trimise către un copist ca să-i înregistreze plângerile pe un pergament pe care contele se îndoia că va avea vreodată timp să îl citească.

Apoi îi făcu semn lui Thomas.

— Trebuie să-ţi mulţumesc, Thomas din Hookton.

— Să-mi mulţumeşti, Milord?

Contele zâmbi.

— Ai găsit o cale către oraş când tot ceea ce încercasem eşuase.

Thomas se înroşi.

— A fost o plăcere, Milord.

— Îmi poţi cere o recompensă, îi spuse contele. Ăsta este obiceiul.

Thomas ridică din umeri.

— Sunt fericit, Milord.

— Atunci eşti un om norocos, Thomas. Dar îţi rămân dator. Şi îţi mulţumesc, Will.

Will Skeat rânjea.

— Dacă acest prostănac nu vrea o recompensă, Milord, vreau eu.

Contelui îi plăcea acest lucru.

— Recompensa mea pentru tine, Will, este să te las aici. Îţi dau o întindere nouă din ţară pentru a face ravagii. Pentru numele lui Dumnezeu, cât de curând vei fi mai bogat decât mine. Se ridică în picioare. Sir Simon te va conduce la cartierul

tău.

Sir Simon probabil că nu ar fi urmat ordinul tăios de a fi pur şi simplu un ghid, dar, surprinzător, se supuse, fără a arăta vreun resentiment, probabil pentru că dorea să o vadă din nou pe Jeanette. Şi astfel, la amiază, îi conduse pe Will Skeat şi pe oamenii săi pe străzi spre casa cea mare de lângă râu. Sir Simon îşi pusese noua armură şi o purta fără nici o tunică, astfel încât partea lustruită şi relieful aurit să strălucească puternic în soarele şters iernatic. Îşi înclină capul cu coif pe sub arcada curţii şi imediat Jeanette veni alergând dinspre bucătărie, care era chiar în stânga porţii.

— Ieşi afară! strigă ea în franceză. Ieşi afară!

Thomas, călărind aproape de Sir Simon, se holbă la ea. Era într-adevăr Pasărea-Neagră şi arăta şi mai frumoasă de la o distanţă mică decât i se păruse lui când o văzuse pe ziduri.

— Ieşiţi afară toţi!

Stătea, cu mâinile în şolduri, cu capul dezgolit şi ţipând.

Sir Simon îşi dădu la o parte viziera în formă de rât de porc.

— Casa aceasta este rechiziţionată, Mylady, spuse el fericit. Contele a ordonat asta.

— Contele a promis că voi fi lăsată în pace! protestă Jeanette cu convingere.

— Se pare că Maria Sa s-a răzgândit, spuse Sir Simon.

Îl scuipă.

— Deja mi-ai furat tot ce aveam. Acum vrei să iei şi casa?

— Da, doamnă, spuse Sir Simon şi îşi mână calul înainte pentru a o înconjura. Da, doamnă, zise el din nou, apoi trase de hăţuri astfel încât calul se răsuci şi o lovi pe Jeanette, aruncând-o la pământ. Eu am să-ţi iau casa, adăugă Sir Simon, şi tot ceea ce vreau, doamnă.

Arcaşii chiuiră la vederea picioarelor lungi ale lui Jeanette. Îşi trase fustele în jos şi încercă să se ridice, dar Sir Simon îşi trase calul înainte pentru a o forţa să traverseze pe brânci, fără demnitate curtea.

— Las-o în pace! strigă Will Skeat furios.

— Eu şi cu ea suntem vechi prieteni, master Skeat, răspunse Sir Simon, încă ameninţând-o pe Jeanette cu copitele grele ale calului.

— Ţi-am spus să o laşi în pace! mârâi Will.

Sir Simon, jignit că i se dădeau ordine de la un om din popor în faţa arcaşilor, se întoarse nervos, dar era ceva la Will Skeat care îl făcu pe cavaler să se oprească. Skeat era de două ori mai

bătrân decât el şi toţi acei ani fuseseră trăiţi în lupte, iar Sir Simon avea destulă minte încât să nu îl înfrunte.

— Casa e a dumitale, master Skeat, spuse el binevoitor, dar ai grijă de stăpâna ei. Am planuri pentru ea.

Dădu calul din calea lui Jeanette, care plângea de ruşine, apoi ieşi din curte.

Jeanette nu înţelegea engleza, dar îşi dădu seama că Will Skeat intervenise în favoarea ei, aşa că începu să îi vorbească.

— Mi-a furat totul! spuse ea, arătând către călăreţul care se retrăgea. Totul!

— Ai idee ce spune, Tom? întrebă Skeat.

— Nu îi place de Sir Simon, spuse Thomas laconic.

Stătea aplecat pe şa, urmărind-o pe Jeanette.

— Calmează fata, pentru numele lui Dumnezeu, ceru Skeat, apoi se puse din nou în şa. Jake, asigură-te că există apă şi fân pentru cai. Peter, omoară doi viţei ca să înghiţim şi noi ceva până la lăsarea întunericului. Şi voi, ceilalţi, nu mai căscaţi ochii la femeie şi reveniţi-vă!

— Hoţ! strigă Jeanette după Sir Simon, apoi se întoarse către Thomas. Cine eşti tu?

— Numele meu este Thomas, doamnă. Se dădu jos din şa şi îi dădu hăţurile lui Sam. Contele ne-a ordonat să venim să locuim aici, continuă Thomas, şi să vă protejăm.

— Să mă protejaţi! sări la el Jeanette. Sunteţi nişte hoţi cu toţii! Cum mă puteţi proteja? Există un loc în iad pentru hoţi ca voi şi e la fel ca Anglia. Toţi sunteţi hoţi! Acum pleacă! Pleacă!

— Nu plecăm, spuse Thomas hotărât.

— Cum puteţi sta aici? întrebă Jeanette. Sunt văduvă! Nu este corect să vă am aici.

— Suntem aici, doamnă, spuse Thomas, şi va trebui să ne înţelegem. Nu vom depăşi limitele raţiunii. Arătaţi-mi unde sunt camerele dumneavoastră şi voi avea grijă să nu treacă nimeni pe acolo.

— Tu? Să ai grijă? Ha! Jeanette îi întoarse spatele şi apoi imediat se întoarse. Vrei să-ţi arăt camerele, da? Ca să ştii unde am lucrurile de valoare, da? Asta e? Vrei să-ţi arăt de unde poţi să furi? De ce să nu-ţi dau totul de acum?

Thomas zâmbi.

— Parcă ziceai că Sir Simon ţi-a furat deja totul.

— A luat totul, totul! Nu este un gentleman, este un porc, este, Jeanette făcu o pauză, voind să găsească o insultă puternică, este englez! Jeanette scuipă la picioarele lui Thomas

şi deschise uşa de la bucătărie. Vezi uşa asta, englezule? Tot ce e mai departe de uşa asta e privat! Totul! Intră înăuntru, trânti uşa, apoi o deschise din nou. Şi o să vină ducele. Adevăratul duce, nu marioneta voastră mucoasă, aşa că veţi muri cu toţii!

Uşa se trânti din nou.

Will Skeat chicoti.

— Nici pe tine nu te place, Tom. Ce spunea femeia?

— Că vom muri cu toţii.

— Mda, destul de adevărat. Dar în paturile noastre, binecuvântaţi de Dumnezeu.

— Şi spune că nu vom trece de uşa aia.

— Avem destul loc acolo, spuse Skeat calm, urmărindu-l pe unul dintre oamenii săi care ridica un topor pentru a ucide un viţel.

Sângele curgea în curte, atrăgând o grămadă de câini să lingă, în timp ce doi arcaşi măcelăreau animalul care încă se smucea.

— Ascultaţi! Skeat se sui pe o buturugă de lângă grajduri şi acum striga către toţi oamenii lui. Contele a dat ordin ca femeia care l-a scuipat pe Tom să nu fie deranjată. Aţi înţeles, fii de curve? Ţineţi-vă pantalonii legaţi când e prin preajmă, căci, dacă nu, vă castrez! Trataţi-o cum se cuvine şi nu treceţi de uşa aceea. V-aţi făcut plăcerile, aşa că acum puteţi să treceţi la puţină armată.

Contele de Northampton plecă după o săptămână, luând aproape toată armata înapoi la fortăreaţa din Finisterre, centrul susţinătorilor ducelui Ioan. Îl numi pe Richard Totesham comandantul noii garnizoane, iar pe Sir Simon Jekyll locţiitorul acestuia.

— Contele nu-l vrea pe nenorocit, îi spuse Will Skeat lui Thomas, aşa că ni l-a pasat nouă.

Cum Skeat şi Totesham erau amândoi căpitani independenţi, putea exista invidie între ei, dar cei doi se respectau unul pe celălalt şi, în timp ce Totesham cu oamenii lui stăteau în La Roche-Derrien întărindu-şi apărarea, Skeat se plimba prin ţară pentru a-i pedepsi pe cei care îşi plăteau dările şi erau supuşi ducelui Charles. Hellequinii semănau blestemul în Bretania de Nord.

Era uşor să distrugi un pământ. Casele şi hambarele erau făcute din piatră, dar acoperişurile lor luau foc. Animalele erau luate şi, dacă erau prea multe pentru a le duce către casă,

atunci erau tăiate, iar cadavrele lor aruncate în fântâni pentru a otrăvi apa. Oamenii lui Skeat ardeau ce era de ars, spărgeau ce era de spart şi furau ce putea fi vândut. Omorau, violau şi jefuiau. Frica de ei îi făcea pe oameni să îşi părăsească gospodăriile, lăsând pământul pustiu. Erau călăreţii diavolului şi făceau voia regelui Eduard, jefuind pământul inamicului.

Distrugeau sat după sat – Kervec şi Lanvellec, St. Laurent şi Les Sept Saints, Tonquedec şi Berhet – şi o mulţime de alte locuri al căror nume nu le învăţară niciodată. Era vremea Crăciunului şi acasă, buştenii erau târâţi peste câmpuri îngheţate către conacuri unde trubadurii cântau despre Arthur şi cavalerii săi, despre războinici care îmbinau mila cu puterea, dar în Bretania hellequinii duceau adevăratul război. Soldaţii nu reprezentau modele de virtute; aceştia erau brăzdaţi de cicatrice, oameni vicioşi cărora le plăcea să distrugă. Azvârleau torţe arzânde peste acoperişurile din paie şi distrugeau ceea ce dura generaţii întregi ca să construieşti. Locuri prea mici ca să aibă un nume dispărură şi numai gospodăriile din vasta peninsulă dintre cele două râuri din nordul provinciei La Roche-Derrien fuseseră cruţate, fiindcă se puteau folosi de ele pentru a hrăni garnizoana. Unii robi, aduşi cu forţa de pe pământul lor, erau puşi să ridice zidurile din La Roche-Derrien, făcând un câmp de luptă mai întins în faţa meterezelor şi noi bariere la malul râului. Era o iarnă nenorocită pentru bretoni. Ploi reci băteau dinspre Atlanticul sălbatic şi englezii prădaseră gospodăriile.

Din când în când, englezilor li se opunea rezistenţă. Un bărbat viteaz mai trăgea cu câte o arbaletă de la marginea pădurii, dar oamenii lui Skeat erau experţi în a prinde şi a omorî astfel de inamici. Numeroşi arcaşi descălecau şi pândeau inamicul din faţă, în vreme ce mulţi alţii galopau în spatele lor, iar în scurt timp se auzea un ţipăt şi o altă arbaletă era adăugată pradei. Deţinătorul arbaletei era dezbrăcat, mutilat şi atârnat de un copac, ca avertisment pentru ca alţi bărbaţi să-i lase pe hellequini în pace, iar lecţiile dădeau roade; ambuscadele de acest fel se împuţinară. Era vremea ruinării şi oamenii lui Skeat deveniră bogaţi. Erau zile de suferinţă, zile de muncă grea prin ploaia rece cu mâinile crăpate şi hainele ude, iar Thomas urâse dintotdeauna când oamenii lui primeau sarcina să mâne caii şi apoi să ducă animalele capturate acasă. Cu gâştele era uşor aveau gâturile sucite şi se puteau atârna de şa dar vacile erau încete, caprele imprevizibile, oile proaste şi

porcii încăpăţânaţi. Oricum, printre ei erau destui băieţi crescuţi la ţară ca să se asigure că animalele ajung în La Roche-Derrien în siguranţă. Odată ajunse acolo, erau duse într-un ţarc mic, care devenise măcelărie şi puţea a sânge. De asemenea, Will Skeat trimise transporturi de căruţe cu pradă de război înapoi în oraş, cea mai mare parte a prăzii fiind îmbarcată pentru Anglia. De obicei, erau lucruri modeste: oale, cuţite, lame de plug, ţepuşe, scăunele, găleţi, fuse, tot ce se putea vinde, până când se zicea că nu era casă din sudul Angliei care nu avea cel puţin un obiect din Bretania.

În Anglia se cânta despre Arthur şi Lancelot, despre Gawain şi Perceval, dar în Bretania hellequinii se dezlănţuiau.

Iar Thomas era un om fericit.

* * *

Jeanette nu voia să recunoască, dar prezenţa oamenilor lui Will Skeat era un avantaj pentru ea. Atâta vreme cât aceştia se aflau în curte, se simţea în siguranţă în casă şi începuse să îi fie frică în perioadele mai lungi pe care aceştia le petreceau departe de oraş, pentru că tocmai atunci Sir Simon Jekyll o vâna. Începuse să-l vadă ca pe diavol, mai degrabă un diavol prost, dar totuşi unul neîndurător, fiind atât de neghiob încât se convinsese singur că Jeanette nu putea să-şi dorească nimic altceva mai mult decât să fie soţia lui. Câteodată dădea dovadă de o curtoazie nepotrivită, deşi de obicei era arogant şi crud şi o privea întotdeauna ca un câine care se uită la o pulpă de vită. Mergea la slujbă în biserica St. Renan, aşa că putea să o curteze şi se pare că Jeanette nu putea merge în oraş fără să dea ochii cu el. Odată, întâlnind-o pe Jeanette pe străduţa de lângă biserica Fecioarei Maria, o înghesui la perete şi îşi puse degetele puternice pe sânii ei.

— Cred, doamnă, că noi doi ne potrivim, îi spuse el cu toată seriozitatea.

— Ai nevoie de o nevastă cu bani, îi spuse ea, aflând de la alţii din oraş starea financiară a lui Sir Simon.

— Am banii tăi, spuse el, şi asta mi-a rezolvat jumătate din datorii, iar banii câştigaţi de pe corăbii vor plăti mult mai multe din restul. Dar nu banii tăi îi vreau, dulceaţă, ci pe tine.

Jeanette încercă să se desprindă, dar el o ţinea strâns la perete.

— Ai nevoie de cineva care să te apere, draga mea, spuse el şi o sărută tandru pe frunte.

Curios, avea buzele pline şi întotdeauna umede, ca şi cum

limba îi era prea mare, iar sărutul era umed şi duhnea a vin vechi. Îşi duse o mână pe stomacul ei, iar ea se zbătu şi mai tare, dar el îşi presă trupul peste al ei şi o prinse de păr pe sub bonetă.

— Ţi-ar plăcea la Berkshire, draga mea.

— Mai bine m-aş duce în iad.

El îi umblă stângaci la şireturile de la corset, iar Jeanette în zadar încercă să-l îndepărteze, dar fu salvată când un grup de oameni trecură pe străduţă şi liderul lor îl salută pe Sir Simon, care trebui să se întoarcă să răspundă şi asta o ajută pe Jeanette să se elibereze. Îşi uită boneta la el când fugi spre casă, unde încuie uşile, apoi se aşeză şi începu să plângă, supărată şi neajutorată. Îl ura.

Ura toţi englezii şi totuşi săptămânile treceau şi ea îi urmărea pe orăşeni cum trec de partea ocupanţilor, care cheltuiau bani mulţi în La Roche-Derrien. Argintul englezesc era de valoare, spre deosebire de cel franţuzesc, care era amestecat cu plumb sau cositor. Prezenţa englezilor întrerupsese comerţul obişnuit al oraşului cu Rennes şi Guingamp, dar proprietarii de corăbii erau liberi acum să facă negoţ şi cu Gasconia, şi cu Anglia, aşa că profiturile lor crescuseră. Corăbiile locale fură închiriate pentru importul săgeţilor pentru trupele engleze, iar unii comandanţi de corăbii aduseră înapoi pachete cu lână englezească, pe care o revândură în alte porturi ale Bretaniei, încă loiale regelui Charles. Puţini oameni îşi doreau să călătorească departe de La Roche-Derrien, pe uscat, deoarece trebuiau să obţină un permis de liberă trecere de la Richard Totesham, comandantul garnizoanei, şi, chiar dacă bucata de pergament îi proteja de hellequini, nu exista nici un fel de apărare împotriva bandiţilor care locuiau în gospodăriile pustiite de oamenii lui Skeat. Dar ambarcaţiunile din La Roche-Derrien şi Treguier încă mai puteau naviga către est, spre Paimpol, sau către vest, spre Lannion, şi astfel să facă negoţ cu inamicii Angliei. În acest fel erau trimise scrisorile din La Roche-Derrien, iar Jeanette îi scria aproape săptămânal ducelui Charles, cu noutăţi despre schimbările pe care englezii le făceau pentru apărarea oraşului. Nu primea niciodată răspuns, dar era convinsă că scrisorile ei erau folositoare.

La Roche-Derrien prospera, dar Jeanette suferea. Afacerea tatălui ei încă mai exista, dar profiturile dispăruseră în mod misterios. Corăbiile mai mari navigaseră mereu de la cheiul din Treguier, care se afla la o oră mai în amonte, şi, deşi Jeanette le

trimisese în Gasconia ca să aducă vin pentru piaţa englezească, nu se mai întorseseră niciodată. Fie fuseseră cucerite de corăbiile francezilor, fie, mai degrabă, căpitanii lor intraseră în afaceri pe cont propriu. Gospodăriile familiei se aflau la sud de La Roche-Derrien, în partea rurală pe care o ruinaseră oamenii lui Skeat, aşa că rentele de acolo dispărură. Plabennec, domeniul soţului ei, era în Finisterre, deţinut de englezi, iar Jeanette nu văzuse nici un ban de la acel pământ în trei ani de zile, aşa că în primele săptămâni ale anului 1346 era disperată şi îl chemă pe juristul Belas.

Belas avu o plăcere perversă să îi spună că nu îi luase în seamă sfatul şi nu ar fi trebuit să-şi echipeze cele două corăbii pentru război. Jeanette îi suportă îngâmfarea, apoi îi ceru să întocmească o petiţie pentru reparaţii, pe care să o trimită curţii engleze. Petiţia cerea rentele din Plabennec, pe care invadatorii le luau pentru ei înşişi. Pe Jeanette o călca pe nervi faptul că trebuie să se adreseze pentru bani regelui Eduard al III-lea al Angliei, dar avea de ales? Sir Simon Jekyll o sărăcise.

Belas stătea la masa ei şi lua notiţe pe o bucată de pergament.

— Câte mori sunt la Plabennec? întrebă el.

— Erau două.

— Două, spuse el, notând. Ştii, adăugă el circumspect, că ducele a revendicat rentele alea?

— Ducele? întrebă Jeanette uimită. Pentru Plabennec?

— Ducele Charles pretinde că e feuda lui, spuse Belas.

— Poate să fie, dar fiul meu este contele.

— Ducele se consideră a fi tutorele băiatului, observă Belas.

— De unde ştii lucrurile astea? întrebă Jeanette.

Belas ridică din umeri.

— Am avut corespondenţă cu oamenii ducelui în legătură cu o afacere din Paris.

— Ce corespondenţă? întrebă Jeanette fulgerător.

— Despre o altă problemă, spuse Belas expeditiv, cu totul o altă problemă. Rentele din Plabennec erau strânse trimestrial, nu?

Jeanette îl privea pe avocat cu suspiciune.

— De ce ţi-ar menţiona oamenii ducelui numele de Plabennec tocmai dumitale?

— M-au întrebat dacă cunosc familia. Bineînţeles că nu am dezvăluit nimic.

Minţea, se gândea Jeanette. Îi datora lui Belas bani şi, într-

adevăr, era datoare la jumătate din comercianţii din La Roche-Derrien. Fără îndoială că Belas se gândise că era puţin probabil ca ea să-şi plătească datoria, aşa că încercase să cadă la o învoială cu ducele Charles.

— Domnule Belas, spuse ea rece, îmi veţi spune exact ce i-aţi spus ducelui şi de ce.

Belas ridică din umeri.

— Nu am nimic de zis!

— Ce mai face soţia dumitale? întrebă Jeanette într-un mod plăcut.

— Îi trec durerile, acum cu trecerea iernii, mulţumesc lui Dumnezeu. Este bine, doamnă.

— Atunci nu va mai fi, spuse Jeanette acru, când va afla ce faci dumitale cu fata copistului! Câţi ani are, Belas? Doisprezece?

— Doamnă!

— Nu mă lua pe mine cu doamnă!

Jeanette lovi în masă atât de tare încât aproape că dărâmă călimara cu cerneală.

— Aşadar, ce s-a întâmplat între dumneata şi oamenii ducelui?

Belas oftă. Puse capacul la călimară, lăsă pana şi îşi şterse obrajii subţiri.

— Întotdeauna am avut grijă de problemele legale ale acestei familii. E datoria mea, doamnă, şi câteodată trebuie să fac şi lucruri pe care nu le-aş face, dar şi astfel de lucruri fac parte din îndatoririle mele. Zâmbi cu jumătate de gură.

— Aveţi datorii, doamnă. V-aţi putea recupera finanţele destul de uşor căsătorindu-vă cu un bărbat însemnat, dar se pare că respingeţi această idee, aşa că văd viitorul dumitale ameninţat de ruină. Ruină. Doriţi un sfat? Vindeţi casa aceasta şi veţi avea destui bani pentru a trăi doi sau trei ani, timp în care ducele cu siguranţă îi va alunga pe englezi din Bretania şi dumneata şi cu fiul dumitale veţi fi repuşi în drepturi la Plabennec.

Jeanette tresări.

— Crezi că diavolii vor fi învinşi atât de uşor?

Auzi zgomot de copite în stradă şi văzu că oamenii lui Skeat se întorceau la ea în curte. Călăreau şi râdeau. Nu arătau ca nişte oameni care vor fi învinşi foarte curând; într-adevăr, se temea ca ei să nu fie invincibili din cauză că aveau o încredere nezdruncinată care o rodea.

— Doamnă, spuse Belas, cred că trebuie să vă hotărâţi ce sunteţi. Sunteţi fiica lui Louis Halevy sau văduva lui Henri Chenier? Sunteţi o negustoreasă sau o aristocrată? Dacă sunteţi negustoreasă, doamnă, atunci căsătoriţi-vă aici şi fiţi fericită. Dacă sunteţi aristocrată, atunci adunaţi ce bani puteţi şi mergeţi la duce şi găsiţi-vă un soţ cu nume.

Jeanette consideră sfatul ca unul impertinent, dar nu protestă.

— Cât scoatem pe casa asta? întrebă ea în schimb.

— Ar trebui să mă interesez, doamnă, spuse Belas.

Ştia deja răspunsul şi ştia că lui Jeanette i-ar displăcea, deoarece o casă dintr-un oraş ocupat de inamic ar face doar o fracţiune din valoarea sa adevărată. Dar nu era momentul să-i dezvăluie adevărul lui Jeanette. Mai bine, se gândi avocatul, să aştepte până când ea era într-adevăr disperată, apoi ar putea cumpăra el casa şi gospodăriile ruinate pe o sumă modică.

— Există un pod peste râul din Plabennec? întrebă juristul, trăgând pergamentul către el.

— Uită de petiţie, spuse Jeanette.

— Dacă aşa doriţi, doamnă.

— Ar trebui să mă gândesc la sfatul tău, Belas.

— Nu veţi regreta, spuse el serios.

Era pierdută, gândea el, pierdută şi învinsă. El îi va lua casa şi gospodăriile, ducele va revendica Plabennec, iar ea va rămâne fără nimic. Ceea ce de altfel merita, pentru că era o fiinţă încăpăţânată şi mândră, care se ridicase cu mult deasupra statutului ei.

— Întotdeauna la dispoziţia dumneavoastră, spuse Belas umil.

De o situaţie vitregă, gândea el, un om deştept putea oricând să profite, iar Jeanette era numai bună de a fi jecmănită. Pune o pisică să aibă grijă de oi şi lupii vor mânca bine!

Jeanette nu ştia ce să facă. Nu era dispusă să vândă casa, de teamă că va obţine un preţ mic pe ea, dar nici nu ştia în ce alt mod putea să facă rost de bani. Ar primi-o ducele Charles cu braţele deschise? Nu îi arătase niciodată un semn de bunăvoinţă de când se opusese căsătoriei ei cu nepotul lui, dar poate că se mai înmuiase de atunci? Poate că ar proteja-o? Se decise să îi ceară călăuzire; aşa că îşi trase un şal peste umeri, traversă curtea, ignorând soldaţii care abia sosiseră şi intră în biserica St. Renan. Acolo era o statuie a Fecioarei Maria, în mod trist lipsită de aureola ei poleită cu aur, care fusese smulsă de

englezi, iar Jeanette se ruga des la imaginea maicii lui Hristos, care, credea ea, arăta o deosebită grijă tuturor femeilor care aveau necazuri.

La început, se gândi că biserica luminată vag era goală. Apoi văzu un arc englezesc proptit de un stâlp şi un arcaş îngenuncheat în faţa altarului. Era bărbatul cel arătos, cel care-şi purta părul strâns în coadă, prins cu o coardă de arc. Dădea o dovadă neplăcută de vanitate după părerea ei. Majoritatea englezilor aveau părul tuns, dar câţiva îl lăsau să crească excesiv de mult şi aceştia erau cei care părea şi mai siguri pe ei. Şi-ar fi dorit ca el să părăsească biserica; apoi fu intrigată de arcul său abandonat, aşa că îl ridică şi fu uimită de greutatea acestuia. Coarda era liberă şi se întreba de câtă putere e nevoie ca să întinzi acel arc şi să prinzi inelul liber al coardei de capătul cel gol. Apăsă cu un capăt al arcului pe podeaua din piatră, încercând să-l îndoaie şi chiar atunci o săgeată se răsuci peste lespezi şi se opri lângă piciorul ei.

— Dacă poţi să întinzi arcul, spuse Thomas, încă îngenuncheat în faţa altarului, poţi să tragi cu el.

Jeanette era prea mândră ca să fie văzută cum dă greş şi prea supărată ca să nu încerce, deşi se chinui să-şi ascundă efortul cu care de-abia îndoi lemnul negru de tisă. Aruncă săgeata.

— Soţul meu a fost omorât de un arc ca acesta, spuse ea cu amărăciune.

— De multe ori m-am întrebat, spuse Thomas, de ce voi, bretonii sau francezii, nu învăţaţi să trageţi cu ele. Începi cu fiul dumitale la şapte sau opt ani, doamnă, şi în zece ani va putea ucide cu el.

— Va lupta ca un cavaler, la fel ca şi tatăl său.

Thomas râse.

— Noi omorâm cavaleri. Nu există armură destul de puternică să reziste unei săgeţi englezeşti.

Jeanette ezită.

— Pentru ce te rogi, englezule? întrebă ea. Pentru iertare?

Thomas zâmbi.

— Îmi exprim recunoştinţa pentru că am călărit şase zile în ţara inamicului şi nu am pierdut nici un om, doamnă.

Se ridică din genunchi şi arătă către o cutie de argint de pe altar. Era un relicvariu şi avea un geam mic de cristal, înrămat cu bucăţele de sticlă colorată. Thomas se uită prin geam şi nu văzu nimic mai mult decât o bucată mică şi neagră, cam de

mărimea degetului mare de la mâna unui om.
— Ce este? întrebă el.
— Limba Sfântului Renan, spuse Jeanette sfidător. A fost furată când aţi venit la noi în oraş, dar Dumnezeu a fost bun şi hoţul a murit a doua zi, iar relicva a fost recuperată.
— Dumnezeu este într-adevăr bun, spuse Thomas sfredelitor. Şi cine a fost Sfântul Renan?
— A fost un mare propovăduitor, spuse ea, care i-a alungat pe pitici şi pe gnomi de pe tărâmurile noastre. Încă mai trăiesc în locuri sălbatice, dar o rugăciune către Sf. Renan îi sperie.
— Pitici şi gnomi?
— Sunt nişte spirite, spuse ea, spirite rele. Au bântuit odată tot tărâmul, iar eu mă rog zilnic la sfânt să-i expulzeze pe hellequini aşa cum i-a expulzat pe pitici. Ştii ce sunt hellequinii?
— Noi suntem, zise Thomas mândru.
Ea rânji la tonul lui.
— Hellequinii, continuă ea rece, sunt morţii care nu au suflete. Morţii care au fost atât de răi în viaţă încât diavolul îi iubeşte prea mult ca să-i pedepsească în iad, aşa că le dă caii lui şi îi eliberează. Ridică arcul lui cel negru şi arătă către placa argintie prinsă de mijlocul lui. Ai şi imaginea diavolului pe arcul tău.
— Este un yale, spuse Thomas.
— Este un diavol, insistă ea şi îi aruncă arcul.
Thomas îl prinse şi, pentru că era prea tânăr ca să nu epateze, îl întinse, ca din întâmplare şi aparent fără efort.
— Te rogi Sfântului Renan, spuse el, iar eu ar trebui să mă rog Sfântului Guinefort. Ar trebui să vedem care sfânt e mai puternic.
— Guinefort? Nu am auzit de ea.
— De el, o corectă Thomas, şi a trăit în Lyonnaise.
— Te rogi unui sfânt francez? întrebă Jeanette, intrigată.
— Tot timpul, spuse Thomas, atingând laba de câine atârnată de gâtul său.
Nu îi spuse lui Jeanette nimic mai mult despre sfânt, preferat de tatăl său care, în momentele sale cele mai bune, ar fi râs la auzul acestei poveşti. Guinefort era un câine şi, după câte ştia tatăl lui Thomas, singurul animal care fusese canonizat. Animalul salvase un copil din ghearele unui lup, apoi fusese martirizat de stăpânul său, care crezuse că acesta mâncase copilul, când, de fapt, câinele îl ascunsese în spatele şopronului. „Rugaţi-vă binecuvântatului Guinefort!” era reacţia părintelui

Ralph la orice criză domestică, iar Thomas îl socotea acum pe sfânt protectorul său. Câteodată se întreba dacă sfântul era un mediator eficient în rai, deşi probabil că schelălăielile şi lătrăturile lui Guinefort erau la fel de eficace ca pledoariile altor sfinţi, dar Thomas era sigur că şi alţi oameni îl foloseau ca reprezentant al lui Dumnezeu şi, probabil, primeau o protecţie deosebită. Părintele Hobbe fusese şocat să audă de un câine sfânt, dar Thomas, deşi împărtăşea amuzamentul tatălui său, acum credea într-adevăr că animalul este protectorul său.

Jeanette voia să ştie mai mult despre Sfântul Guinefort cel binecuvântat, dar nu voia să încurajeze vreo intimitate cu oricare dintre oamenii lui Skeat, aşa că uită de curiozitate şi îşi răci din nou glasul.

— Am vrut să te văd, spuse ea, să-ţi spun că oamenii tăi şi femeile lor nu ar trebui să folosească toată curtea pe post de pişătoare. Îi văd de pe geam. E dezgustător! Poate că aşa vă purtaţi în Anglia, dar aici este Bretania. Puteţi folosi râul.

Thomas încuviinţă, dar nu zise nimic. În schimb, îşi duse arcul spre capătul dinspre ieşire al navei, care avea una din părţile sale lungi acoperită de plase de pescuit agăţate pentru a fi cârpite. Se îndreptă către capătul de vest al bisericii, care era decorat în mod sumbru cu o pictură reprezentând Judecata de Apoi. Ce cinstiţi dispăreau prin arbaletrier, în timp ce păcătoşii condamnaţi cădeau într-un infern în flăcări înveselit de îngeri şi sfinţi. Thomas se opri în faţa picturii.

— Ai observat vreodată, întrebă el, că femeile frumoase ajung întotdeauna în iad şi cele urâte se duc în rai?

Jeanette aproape că zâmbi, pentru că şi ea se întrebase acelaşi lucru deseori, dar îşi muşcă limba şi nu spuse nimic, iar Thomas merse spre altar şi se opri lângă o pictură ce-l înfăţişa pe Hristos mergând pe mare, care era cu gri şi alb, ca oceanul din Bretania. Un banc de scrumbii scoteau capetele din apă ca să vadă miracolul.

— Ce trebuie să înţelegeţi, doamnă, spuse Thomas, holbându-se la scrumbiile curioase, este că oamenilor noştri nu le place să nu fie bineveniţi. Nici măcar nu îi lăsaţi să folosească bucătăria. De ce? E destul de mare şi ar fi bucuroşi de un loc unde să-şi poată usca ghetele după un drum umed în noapte.

— De ce ar trebui să vă am pe voi, englezilor, în bucătărie? Ca să o folosiţi şi pe aia pe post de pişătoare?

Thomas se întoarse şi se uită la ea.

— Nu ne respectaţi deloc, doamnă. Noi de ce ar trebui să vă

respectăm casa?

— Respect! luă ea cuvântul în derâdere. Cum pot să vă respect? Tot ceea ce am mai de preţ mi-a fost furat. Furat de tine!

— De Sir Simon Jekyll, spuse Thomas.

— De tine sau de Sir Simon Jekyll, care e diferenţa? întrebă Jeanette.

Thomas ridică săgeata şi o lăsă să cadă în săculeţul său.

— Diferenţa, doamnă, este că, din când în când, eu mai comunic cu Dumnezeu, în timp ce Sir Simon Jekyll se crede Dumnezeu. Am să-i rog pe tovarăşii mei să urineze în râu, dar mă îndoiesc că o să dorească să vă facă pe plac.

Îi zâmbi şi dispăru.

Primăvara înverzea pământul, lăsând o ceaţă peste copaci şi umplând drumeagurile şerpuitoare de flori vesele. Muşchiul verde de pădure creştea pe acoperişurile din paie, printre garduri ieşeau rocoţele albe, iar pescăruşii zburau printre noile frunze gălbui ale sălciilor de pe malul râului.

Oamenii lui Skeat trebuiau să meargă mai departe de La Roche-Derrien, pentru a găsi pradă nouă, iar călătoriile lor lungi îi duseră periculos de aproape de Guingamp, acolo unde era reşedinţa ducelui Charles, chiar dacă garnizoana oraşului ieşea foarte rar să provoace la atac invadatorii. Guingamp era la sud, iar la vest se afla Lannion, un oraş mult mai mic, cu o garnizoană mult mai bătăioasă, condusă de Sir Geoffrey de Pont Blanc, un cavaler care promisese sub jurământ că-i va aduce pe atacatorii lui Skeat în lanţuri înapoi în Lannion. Acesta făcu public că englezii vor fi arşi în piaţa Lannion, deoarece erau eretici, oamenii diavolului.

Will Skeat nu se temea de o astfel de ameninţare.

— Mi-aş putea pierde o clipă de somn dacă nenorocitul ar avea arcaşi aşa cum se cuvine, îi spuse el lui Tom, dar nu are, aşa că poate să spună câte prostii vrea. Ăla e numele lui adevărat?

— Geoffrey din White Bridge.

— Ticălos nebun. E breton sau francez?

— Mi s-a spus că e francez.

— Trebuie să-i dăm o lecţie, nu?

Sir Geoffrey le dădu mai mult de furcă. Will Skeat îşi trase oamenii din ce în ce mai aproape de Lannion, dând foc caselor în raza zidurilor lui, pentru a-l momi pe Sir Geoffrey să iasă într-

o ambuscadă de arcaşi, dar acesta văzuse ce pot să le facă săgeţile engleze cavalerilor călare, aşa că refuză să-şi conducă oamenii într-un atac sălbatic care, inevitabil, s-ar fi terminat cu nechezat de cai şi oameni sângerând. În schimb, îl vâna pe Skeat, căutând locul unde ar putea să se ascundă englezii, dar Skeat nu era nici el mai prost decât Sir Geoffrey, aşa că timp de trei săptămâni cele două trupe de luptători se încercuiră şi se evitară una pe cealaltă. Prezenţa lui Sir Geoffrey îl încetinea pe Skeat, dar nu oprea distrugerile. Cele două forţe se ciocniseră de două ori şi de fiecare dată Sir Geoffrey îşi trimise înainte arbaletrierii pedeştri, sperând că îi vor omorî arcaşii lui Skeat, dar de ambele dăţi săgeţile mai lungi câştigară, iar Sir Geoffrey se retrase fără să forţeze o luptă pe care ştia că o va pierde. După cea de-a doua ciocnire neconcludentă, chiar încercă să apeleze la onoarea lui Will Skeat. Se sui pe cal şi porni la drum, singur, îmbrăcat într-o armură la fel de frumoasă precum cea a lui Sir Simon Jekyll, deşi coiful lui Sir Geoffrey era o cască demodată cu nişte găuri perforate pentru ochi. Haina sa şi cea a calului său erau de un albastru-închis şi aveau brodate poduri albe, acelaşi blazon regăsindu-se şi pe scutul său. Purta o lance pictată în albastru de care atârnase o eşarfă albă ca să arate că vine în semn de pace. Skeat călări spre el ca să-l întâlnească, împreună cu Thomas ca tălmaci. Sir Geoffrey îşi scoase coiful şi îşi trecu mâna prin părul netezit. Era un individ tânăr, cu părul auriu şi ochii albaştri, cu o faţă mare, vesel, iar Thomas simţea că probabil i-ar fi plăcut de el dacă nu ar fi fost inamic. Sir Geoffrey zâmbi când cei doi englezi îşi frânară caii.

— E un lucru prost, spuse el, să aruncăm săgeţi unul în umbra celuilalt. Îţi sugerez să îţi aduci soldaţii în centrul câmpului şi să ne vedem acolo în condiţii de egalitate.

Thomas nici măcar nu se sinchisi să traducă, deoarece ştia care va fi răspunsul lui Skeat.

— Am o idee mai bună, spuse el, adu-ţi tu soldaţii şi noi ne aducem arcaşii.

Sir Geoffrey păru nedumerit.

— Tu comanzi? îl întrebă pe Thomas.

Crezu că Skeat, cel mai în vârstă şi cărunt, era căpitanul, dar Skeat nu spunea nimic.

— Şi-a pierdut limba într-o luptă împotriva scoţienilor, spuse Thomas, aşa că eu vorbesc pentru el.

— Atunci spune-i că îmi doresc o luptă onorabilă, spuse Sir Geoffrey. Lăsaţi-mă să-mi aduc oamenii să lupte împotriva alor

voştri.

Zâmbi de parcă sugestia lui era pe cât de rezonabilă, pe atât de cavalerească şi ridicolă.

Thomas traduse pentru Skeat, care se răsuci în şa şi scuipă în trifoi.

— Spune că arcaşii noştri se vor întâlni cu oamenii tăi. Doisprezece arcaşi de-ai noştri împotriva a douăzeci de soldaţi de-ai tăi.

Sir Geoffrey dădu din cap supărat.

— Voi, englezii, nu aveţi simţ pentru fairplay, spuse el, apoi îşi puse casca căptuşită cu piele înapoi pe cap şi dispăru.

Thomas îi traduse lui Skeat schimbul de replici.

— Nenorocitul dracului, spuse Skeat. Ce voia? Un turnir? Ce crede că suntem noi? Cavalerii rahatului de masă rotundă? Nu ştiu ce se întâmplă cu unii oameni. Îşi pun un Sir în faţa numelui şi li se zăpăceşte mintea. Fairplay în luptă! Cine a auzit de asemenea tâmpenie? Fii fair în luptă şi vei pierde! Prostul!

Sir Geoffrey continuă să-i hărţuiască pe hellequini, dar Skeat nu-i dădu nici o şansă ca să lupte. Era întotdeauna o trupă mare de arcaşi care urmăreau forţele franceze şi, de fiecare dată când oamenii din Lannion deveneau prea îndrăzneţi, în caii lor se înfigeau săgeţi cu pene de gâscă. Aşa că Sir Geoffrey nu mai reprezenta decât o umbră, dar era o umbră enervantă şi persistentă, care îi urmărea pe oamenii lui Skeat aproape până la porţile lui La Roche-Derrien.

Necazul interveni a treia oară, când el se ţinu după Skeat şi astfel veni aproape de oraş. Sir Simon Jekyll auzise de Sir Geoffrey şi, avertizat de o santinelă de pe cel mai înalt turn de biserică de unde oamenii lui Skeat supravegheau împrejurimile, conduse vreo douăzeci de soldaţi din garnizoană ca să se alăture hellequinilor. Skeat era la numai un kilometru şi jumătate distanţă de oraş, iar Sir Geoffrey, cu cincizeci de soldaţi şi la fel de mulţi arcaşi călare, era la doar şapte sute cincizeci de metri în spate. Francezii nu-i creară mari probleme lui Skeat şi, dacă Sir Geoffrey dorea să călărească înapoi acasă, în Lannion, şi să pretindă că a urmărit hellequinii în vizuina lor, atunci Skeat era destul de fericit ca să le dea francezilor acea satisfacţie.

Apoi Sir Simon interveni şi deodată totul degaja aroganţă. Lăncile englezilor erau ridicate, vizierele coifurilor închise, iar caii lor făceau pe grozavii. Sir Simon călărea spre călăreţii bretoni şi francezi, provocându-i să se înfrunte. Will Skeat se apropie de Sir Simon şi îl sfătui să-l lase în pace pe nenorocit,

dar bărbatul din Yorkshire îşi răcea gura de pomană.

Soldaţii lui Skeat erau în faţa coloanei, escortând animalele capturate şi trei vagoane umplute cu pradă de război, în timp ce ariergarda era formată din şaizeci de arcaşi călare. Acei şaizeci de oameni abia ajunseseră în pădurea unde armata îşi instalase tabăra în timpul asediului din La Roche-Derrien şi, la semnalul lui Skeat, se împărţiră în două grupuri şi intrară în pădure pe fiecare parte a drumului. Descălecară în pădure, îşi legară caii de ramurile copacilor, apoi îşi transportară arcurile la marginea pădurii. Drumul curgea între cele două grupuri, împrejmuit de multă iarbă.

Sir Simon îşi conduse calul către Will Skeat, pentru a-l confrunta.

— Vreau treizeci din soldaţii tăi, Skeat, îi porunci el.

— Poţi să-i vrei, îi spuse Will Skeat, dar n-o să-i ai.

— În numele lui Dumnezeu, omule! Am un rang mai mare decât al tău!

Sir Simon era nedumerit de refuzul lui Skeat.

— Am un rang mai mare decât al tău, Skeat! Nu îţi cer, prostule, îţi ordon!

Skeat se uita pe cer.

— Se pare că o să plouă, nu crezi? Ne-ar prinde bine o picătură. Câmpurile sunt uscate şi râurile scăzute.

Sir Simon ajunse la Skeat şi îl prinse de braţ, forţându-l pe bărbatul mai în vârstă să se întoarcă spre el.

— Are cincizeci de cavaleri, zise Sir Simon referindu-se la Sir Geoffrey de Pont Blanc, iar eu am douăzeci. Dă-mi treizeci de oameni şi am să-l iau prizonier. Măcar dă-mi douăzeci!

Acum Sir Simon îl ruga, fără urmă de aroganţă în ton, pentru că asta era singura lui şansă de a lupta într-o încăierare cum se cuvine, călăreţi contra călăreţi, învingătorul urmând să devină faimos pentru oamenii şi caii capturaţi.

Dar Will Skeat ştia totul despre oameni, cai şi faimă.

— Eu nu mă joc aici, spuse el scuturându-şi braţul ca să-l elibereze din strânsoarea lui Sir Simon, şi poţi să-mi ordoni până când o să zboare porcii, dar nu o să ai nici un om de-al meu.

Sir Simon păru că suferă, dar până la urmă Sir Geoffrey de Pont Blanc decise situaţia. Văzu că soldaţii săi erau mai numeroşi decât călăreţii englezi, aşa că le ordonă la treizeci din oamenii săi să se alăture arcaşilor. Acum cele două trupe erau egale, iar Sir Geoffrey călări înainte pe armăsarul său mare şi

negru, acoperit cu valtrapul albastru cu alb şi cu o mască din piele pe faţă, pe post de apărătoare. Sir Simon călări spre a-l întâlni în noua sa armură, dar calul său nu avea nici o haină căptuşită şi nici mască, dar cavalerul şi le-ar fi dorit, aşa cum îşi dorea această luptă. Toată iarna îndurase mizeria unui război în felul ţăranilor, totul plin de bălegar şi crime, iar acum inamicul îi oferea onoare, glorie şi şansa de a captura nişte cai frumoşi, armură şi arme bune. Cei doi bărbaţi se salutară coborându-şi lăncile, apoi se prezentară şi făcură schimb de complimente.

Will Skeat i se alătură lui Thomas în pădure.

— E posibil să fii un prost cu capul lânos, Tom, spuse Skeat, dar există mult mai mulţi proşti decât tine. Uită-te la proştii ăştia nenorociţi! Nici unul dintre ei nu are creier. Poţi să-i iei şi să-i scuturi de călcâie şi nu le va cădea nimic din urechi decât bălegar uscat.

Scuipă.

Sir Geoffrey şi Sir Simon se puseră de acord cu regulile luptei. Regulile turnirurilor, într-adevăr, în care numai moartea piperează jocul. Un bărbat rămas fără cal era lăsat în afara luptei şi cruţat, deşi un astfel de bărbat putea fi luat prizonier. Îşi urară unul altuia numai bine, apoi se întoarseră călare către oamenii lor.

Skeat îşi legă calul de un copac şi îşi întinse arcul.

— Există un loc în York, zise el, unde îi poţi urmări pe oamenii nebuni. Îi ţin închişi în cuşti şi plăteşti o para ca să mergi să râzi de ei. Ar trebui să-i pună şi pe proştii ăştia doi acolo.

— Tatăl meu a fost nebun un timp, spuse Thomas.

— Nu mă surprinde, puştiule, nu mă surprinde deloc, îl asigură Skeat.

Fixă coarda de capetele arcului cu cruci sculptate.

Arcaşii săi îi urmăreau pe soldaţi de la marginea pădurii. Ca spectacol era splendid, ca un turnir, doar că în poiana aceasta de primăvară nu erau mareşali ca să salveze viaţa oamenilor. Cele două grupuri de călăreţi îşi dădură startul. Scutierii îşi strânseră chingile, bărbaţii îşi ridicară lăncile şi se asigurară că scuturile erau strânse cum trebuie. Vizierele se închiseră cu un zăngănit, făcând lumea călăreţilor să se transforme într-un loc întunecat, pe alocuri străpuns de lumina zilei. Îşi aruncară hăţurile, pentru că de acum înainte caii de luptă bine antrenaţi aveau să fie conduşi prin lovirea pintenilor şi prin apăsarea genunchilor; călăreţii aveau nevoie de ambele mâini pentru scut

şi pentru arme. Unii bărbaţi aveau două săbii, una mai grea pentru a tăia şi alta cu lama mai subţire, pentru a înjunghia, şi se asigurau că armele le alunecau cum trebuie din teacă. Unii îşi dădeau lăncile scutierilor, pentru a-şi elibera o mână şi a-şi face cruce, apoi îşi luau lăncile înapoi. Caii tropăiau pe loc. Apoi Sir Geoffrey îşi lăsă lancea în jos, semn că era gata, iar Sir Simon făcu la fel, iar cei patruzeci de oameni îşi îndemnară caii cei mari înainte. Arcaşii nu călăreau iepe uşoare, ci cai grei de luptă, toţi armăsari, şi destul de puternici ca să poarte un om cu tot cu armură. Caii fornăiau, îşi scuturau capul şi mergeau la trap, în vreme ce călăreţii lăsară lăncile în jos. Unul dintre oamenii lui Sir Geoffrey făcu o greşeală de începător lăsându-şi lancea mult prea jos, aşa încât vârful lovi iarba uscată şi fu norocos că nu căzu de pe cal. Lăsă lancea în urmă şi îşi scoase sabia. Călăreţii îşi îndemnau caii să meargă în galop, iar unul dintre oamenii lui Sir Simon o luă la stânga, probabil pentru că avea calul instruit prost, şi se ciocni de următorul cal, încurcându-i şi pe cei din urmă care dădeau pinteni armăsarilor. Apoi călăreţii se ciocniră.

Sunetul lăncilor de lemn lovind scuturile şi zalele se auzea ca un crănţănit de oase care se sfărâmă. Doi călăreţi căzuseră din şeile lor înalte, dar majoritatea atacurilor cu lance fuseseră respinse de scuturi şi acum călăreţii aruncară armele sfărâmate, galopând după adversari. Dădeau frâu cailor şi-şi răsuceau săbiile, dar era clar pentru arcaşii de pe margine că inamicul era în avantaj. Ambii călăreţi deshămaţi erau englezi, iar oamenii lui Sir Geoffrey erau aliniaţi mult mai aproape, astfel încât, când se întoarseră pentru a se avânta cu săbiile în vâltoare, veniră ca un grup disciplinat care se ciocni de oamenii lui Sir Simon cu un zdrăngănit de sabie contra sabie. Un englez se clătina în învălmăşeală cu o mână lipsă. Copitele cailor răscoleau praf şi iarbă. Un cal fără călăreţ fugi. Săbiile zdrăngăneau ca ciocanele lovind nicovala. Oamenii horcăiau bălăbănindu-se pe cai. Un breton imens, fără blazon pe scutul său simplu, mânuia un paloş, o armă jumătate sabie, jumătate topor, întrebuinţându-i tăişul cu o îndemânare extraordinară. Coiful unui soldat englez era despicat cu tot cu craniu şi acum călărea bălăngănindu-se, iar sângele îi curgea pe cămaşa de zale. Calul său se opri la câţiva paşi de forfotă, iar soldatul se înclină încet, atât de încet, apoi se prăbuşi jos din şa. Un picior îi rămăsese atârnat într-o scară de şa după ce murise, dar calul său se pare că nu observase şi continuă să pască iarbă.

Doi dintre oamenii lui Sir Simon cedaseră şi fuseseră trimişi înapoi pentru a fi luaţi prizonieri de scutierii francezi şi bretoni. Însuşi Sir Simon lupta într-un mod sălbatic, întorcându-şi calul să se bată cu doi adversari. Pe unul îl scoase din luptă fără un braţ, apoi îl zdrobi pe celălalt cu tăieturi rapide, cu ajutorul sabiei sale furate. Francezii mai aveau încă cincisprezece oameni care se luptau, iar englezii numai zece, când bruta imensă cu paloşul se hotărî să-l termine pe Sir Simon. Scoase un răget în timp ce îl atacă, iar Sir Simon pară paloşul cu scutul şi lovi cu sabia în zalele de la subsuoara bretonului. Acesta îşi scoase sabia şi sângele îi curgea din crăpătură în zale şi în tunica din piele. Bărbatul cel mare se smuci în şa, iar Sir Simon îl lovi cu sabia în ceafă, apoi îşi răsuci calul pentru a se lupta cu un alt atacator, înainte să se întoarcă şi să lovească cu arma lui puternică în mărul lui Adam al bretonului. Bărbatul scăpă paloşul din mână şi se prinse de gât în timp ce se depărta călare.

— E bun, nu-i aşa? spuse Skeat hotărât. Are seu în creier, dar ştie să lupte.

Dar, în ciuda vitejiei lui Sir Simon, inamicul câştiga, iar Thomas ar fi vrut să avanseze cu arcaşii. Nu era nevoie decât să meargă vreo treizeci de paşi şi ar fi fost de ajuns să fie la o distanţă tocmai bună de călăreţii violenţi ai inamicului, dar Will Skeat clătină din cap.

— Să nu omori niciodată doi francezi când poţi omorî o duzină, Tom, îi spuse el cu reproş.

— Oamenii noştri iau bătaie, protestă Thomas.

— Atunci va fi o învăţătură de minte să nu mai fie proşti, nu? spuse Skeat şi rânji. Ai răbdare, flăcăule, ai răbdare şi o să jupuim pisica aşa cum trebuie.

Soldaţii englezi erau învinşi şi numai Sir Simon se lupta cu entuziasm. Era într-adevăr bun. Îl scosese din luptă pe bretonul cel uriaş şi acum făcea faţă la patru inamici, şi încă dând dovadă de o măiestrie sălbatică, iar restul oamenilor, văzând că lupta era pierdută şi că nu pot ajunge la Sir Simon deoarece erau prea mulţi călăreţi inamici în jurul lui, se întoarseră şi fugiră.

— Sam! ţipă Will de peste drum. La semnalul meu, ia doisprezece oameni şi fugi! M-ai auzit, Sam?

— Am să fug! ţipă Sam înapoi.

Soldaţii englezi, unii sângerând şi jumătate căzând de pe şa, se întorseseră pe drumul către La Roche-Derrien. Francezii şi bretonii îl încercuiră pe Sir Simon, dar Sir Geoffrey era un

individid romantic şi refuză să îi ia viaţa unui adversar curajos, aşa că le ordonă oamenilor săi să-l cruţe pe cavalerul englez.
Sir Simon, transpirând ca un porc sub platoşa din fier şi piele, îşi ridică viziera coifului asemănătoare unui rât.
— Nu cedez, îi spuse lui Sir Geoffrey.
Noua sa armură era plină de zgârieturi, iar lama sabiei tocită, dar calitatea amândurora îl ajutaseră în luptă.
— Nu cedez, spuse el din nou, aşa că luptă!
Sir Geoffrey făcu o plecăciune din şaua sa.
— Apreciez vitejia dumitale, Sir Simon, spuse el cu mărinimie, şi eşti liber să pleci cu toată onoarea.
Le făcu semn soldaţilor săi să se dea la o parte, iar Sir Simon, viu şi liber în mod miraculos, călări cu capul sus. Îşi condusese oamenii către dezastru şi moarte, dar ieşise cu onoare din luptă.
Sir Geoffrey putea vedea dincolo de Sir Simon, în josul drumului lung, care era plin cu soldaţi care fugeau şi, dincolo de ei, animalele capturate şi căruţele încărcate cu pradă de război, ce erau escortate de oamenii lui Skeat. Apoi Will Skeat ţipă la Sam şi deodată Sir Geoffrey văzu un grup de arcaşi panicaţi călărind către nord cât de tare puteau.
— Va plăti pentru asta, spuse Skeat cu bună ştiinţă, ai să vezi de nu.
Sir Geoffrey dovedise în ultimele săptămâni că nu era prost, dar îşi pierduse agerimea în acea zi. Văzu o şansă ca să-i doboare pe hellequinii pe care îi ura şi să recupereze trei căruţe cu pradă de război, aşa că le ordonă celor treizeci de soldaţi rămaşi să i se alăture şi, lăsându-şi cei patru prizonieri şi cei nouă cai capturaţi în grija arbaletrierilor, le făcu semn cavalerilor săi spre înainte. Will Skeat aşteptase săptămâni întregi ocazia asta.
Sir Simon se întoarse alarmat când auzi sunetul copitelor. Aproape cincizeci de oameni îmbrăcaţi în armură, pe cai mari de luptă, atacau în direcţia lui şi, pentru moment, avu impresia că încercau să-l captureze pe el, aşa că îşi mână calul către pădure, doar ca să vadă călăreţii francezi şi bretoni trecând pe lângă el în galop. Sir Simon se aplecă pe sub ramuri şi îl înjură pe Will Skeat, care îl ignoră. El urmărea inamicul.
Sir Geoffrey de Pont Blanc conducea atacul şi nu vedea altceva decât glorie. Uitase de arcaşii din pădure sau credea că fugiseră cu toţii după înfrângerea oamenilor lui Sir Simon. Sir Geoffrey era pe punctul de a obţine o mare victorie. Avea să

recupereze prada de război şi, mai mult decât atât, să îl ducă pe hellequinul temut către o moarte îngrozitoare în piaţa din Lannion.

— Acum! strigă Skeat prin palmele ţinute pâlnie. Acum!

Erau arcaşi de-o parte şi de alta a drumului şi acum ieşiră din frunzişul de primăvară şi îşi eliberară coardele de arc. Cea de-a doua săgeată a lui Thomas era deja în aer, înainte ca prima să lovească. „Uită-te şi eliberează coarda, se îndemna el, nu gândi“, şi nu era nevoie să ţintească, deoarece inamicii formau un grup compact, iar arcaşii se mărgineau la a trage cu săgeţile lor lungi în călăreţi, astfel încât într-o clipă atacul să fie redus la o încâlceală de armăsari care se cabrau, oameni căzuţi, cai care nechezau şi sânge împroşcat. Inamicul nu avea nici o şansă. Câţiva din spate reuşiră să-şi întoarcă armăsarii şi se îndepărtau în galop, dar majoritatea erau prinşi într-un cerc închis de arcaşi care îşi trimiteau săgeţile fără milă prin zale şi piele. Orice om care doar tresărea se alegea cu încă trei sau patru săgeţi. Grămada de fier şi carne vie fu ţintuită cu pene, iar săgeţile încă mai veneau, trecând prin zale şi ajungând adânc până în carnea cailor. Doar mâna de oameni din spate şi un singur om din faţa atacului supravieţuiră.

Acel om era Sir Geoffrey însuşi. Fusese la zece paşi în faţa oamenilor lui şi poate din acest motiv scăpase sau, probabil, arcaşii fuseseră impresionaţi de maniera în care îl tratase pe Sir Simon, dar, oricare ar fi fost motivul, el călărea în faţa măcelului, ca un suflet vrăjit. Nici o săgeată nu zbură aproape de el, dar auzi ţipetele şi zăngănitul din spate, aşa că încetini şi se întoarse ca să vadă oroarea. Nu-i veni să-şi creadă ochilor la început, apoi îşi conduse armăsarul înapoi către grămada cu săgeţi înfipte în ceea ce fuseseră oamenii săi. Skeat ţipă la câţiva dintre arcaşii săi să se întoarcă şi să-i înfrunte pe arbaletrierii inamicului, dar ei, văzând soarta soldaţilor, nu mai aveau starea de spirit necesară ca să înfrunte săgeţile englezilor. Se retraseră către sud.

Atunci se aşternu o linişte ciudată. Cai căzuţi se smuceau, iar unii dintre ei băteau în drum cu copitele. Un bărbat gemea, altul îl chema pe Hristos, iar câţiva doar mai scânceau. Thomas, cu o săgeată încă în arcul său, putea auzi ciocârliile, cântecul fluierarilor şi foşnetul frunzelor în vânt. O picătură de ploaie căzu, stropind praful de pe drum, dar era un călăreţ singuratic care mergea către vest. Sir Geoffrey îşi ţinea calul lângă oamenii săi morţi sau pe moarte, ca şi cum i-ar fi invitat pe

arcaşi să adauge cadavrul său la mormanul colorat cu sânge şi pătat cu pene de gâscă.

— Înţelegi ce am vrut să zic, Tom? spuse Skeat. Ai puţină răbdare şi proştii întotdeauna o să fie constrânşi de situaţie. În regulă, flăcăi! Terminaţi-i pe nenorociţi!

Bărbaţii îşi aruncară arcurile, îşi scoaseră cuţitele şi fugiră către mormanul amestecat, dar Skeat îl ţinu pe Thomas.

— Du-te şi spune-i nenorocitului ăluia să o ia din loc.

Thomas merse către francez, care probabil că se aştepta să i se ceară să se predea, pentru că îşi scoase coiful şi-i întinse mânerul sabiei.

— Familia mea nu poate plăti o răscumpărare mare, spuse el chinuit de remuşcări.

— Nu eşti prizonier, spuse Thomas.

Sir Geoffrey rămase perplex la acele cuvinte.

— Mă eliberaţi?

— Nu te vrem, zise Thomas. Poate te gândeşti să te duci în Spania, sugeră el, sau în Ţara Sfântă. Nu sunt foarte mulţi hellequini în nici unul din locurile astea.

Sir Geoffrey îşi puse sabia în teacă.

— Trebuie să lupt împotriva duşmanilor regelui meu, aşa că ar trebui să lupt aici. Dar vă mulţumesc.

Îşi apucă frâurile şi chiar în acel moment Sir Simon Jekyll ieşi din copaci, îndreptându-şi sabia către Sir Geoffrey.

— E prizonierul meu! îi spuse lui Thomas. Al meu!

— Nu e prizonierul nimănui, zise Thomas. Îl lăsăm să plece.

— Îl lăsaţi să plece? rânji Sir Simon ironic. Ştii cine comandă aici?

— Ce ştiu eu, răspunse Thomas, este că acest om nu este prizonier. Lovi crupa calului lui Sir Geoffrey, acoperită cu valtrap, şi îl trimise să-şi urmeze calea. Spania sau Ţara Sfântă! strigă el în urma lui Sir Geoffrey.

Sir Simon îşi întoarse calul pentru a-l urmări pe Sir Geoffrey, dar apoi văzu că Will Skeat era gata să intervină şi să-l împiedice, aşa că se întoarse înapoi către Thomas.

— Nu ai nici un drept să-l eliberezi! Nici un drept!

— El te-a eliberat pe tine, spuse Thomas.

— Atunci el a fost un prost. Şi, pentru că el e prost, trebuie să fiu şi eu?

Sir Simon tremura de nervi. Poate că Sir Geoffrey se declarase un om sărac, de-abia în stare să-şi plătească o răscumpărare, dar numai calul său valora cel puţin cincizeci de

livre, iar Skeat şi Thomas tocmai trimiseseră banii ăia la trap către sud. Sir Simon îl urmări cum pleacă, apoi lăsă în jos lama sabiei, astfel încât să-i ameninţe gâtul lui Thomas.

— Din prima clipă în care te-am văzut, zise el, ai fost obraznic. Sunt de origine mai nobilă decât oricine de pe câmpul ăsta şi eu decid soarta prizonierilor. Ai înţeles?

— Mi s-a predat mie, spuse Thomas. Nu ţie. Aşa că nu contează în ce pat te-ai născut.

— Eşti un papiţoi! Sir Simon scuipă. Skeat! Vreau recompensă pentru prizonierul ăla. M-ai auzit?

Skeat îl ignoră pe Sir Simon, dar Thomas nu putu să facă acelaşi lucru.

— Isuse, spuse el dezgustat, omul ăla te-a cruţat, şi tu nu i-ai face aceeaşi favoare? Nu eşti un cavaler adevărat, eşti doar un fanfaron. Du-te şi fierbe-ţi fundul!

Şi sabia se ridică, dar şi arcul lui Thomas. Sir Simon se uită la vârful strălucitor al săgeţii, cu pene albe pe margini, şi avu suficientă minte încât să nu lovească cu sabia. În schimb, o băgă în teacă, izbind lama, apoi îşi întoarse calul de luptă şi îi dădu pinteni.

Oamenii lui Skeat trebuiră să-i controleze pe inamicii doborâţi. Optsprezece muriseră şi încă douăzeci şi trei erau grav răniţi. De asemenea, mai erau încă şaisprezece cai sângerânzi şi douăzeci şi patru de armăsari de luptă morţi, iar asta, după cum remarcă Will Skeat, era o irosire de cai buni strigătoare la cer.

Iar Sir Geoffrey îşi învăţase lecţia.

La întoarcerea în Roche-Derrien se iscă agitaţie. Sir Simon Jekyll i se plânse lui Richard Totesham că Will Skeat nu îl susţinuse în bătălie, apoi pretinse că el era răspunzător pentru moartea sau rănirea a patruzeci şi unu de soldaţi ai inamicului. Se lăudase cu câştigarea bătăliei, apoi se întoarse la tema cu trădarea lui Skeat, dar Richard Totesham nu era dispus să-i asculte cârcotelile lui Sir Simon.

— Aţi câştigat bătălia sau nu?

— Bineînţeles că am câştigat! Sir Simon clipi revoltat. Sunt morţi, nu?

— Şi de ce ai avut nevoie de soldaţii lui Will? întrebă Totesham.

Sir Simon căută un răspuns şi nu găsi vreunul.

— El era impertinent, se plânse Sir Simon.

— Treaba asta e între voi, nu mă priveşte pe mine, spuse Totesham repezindu-l, dar în acea noapte se gândi la conversaţie şi vorbi cu Skeat.

— Patruzeci şi unu de morţi şi răniţi? se întrebă el cu glas tare. Trebuie să fi fost o treime din soldaţii din Lannion.

— Poate că aproape, mda.

Cartierul lui Totesham erau aproape de râu şi de la geamul său putea vedea apa cum aluneca pe sub arcurile podului. Liliecii zburau pe lângă turnul care păzea partea cea mai îndepărtată a podului, în timp ce gospodăriile de peste râu erau luminate de luna nouă.

— O să fie slăbiţi, Will, spuse Totesham.

— Fericiţi nu o să fie cu siguranţă.

— Iar locul va fi plin de lucruri de valoare.

— Aşa este, fu de acord Skeat.

Mulţi oameni, fiindu-le teamă de hellequini, îşi duseseră bunurile la fortăreaţa din apropiere, iar Lannion trebuie să fie plin cu bunurile lor. Mai mult decât atât, Totesham va găsi şi mâncare acolo. Garnizoana sa primea ceva mâncare de la gospodăriile din nordul oraşului La Roche-Derrien, dar şi mai multă fu adusă peste Canalul Mânecii din Anglia, însă

devastările hellequinilor în partea rurală aduseseră foametea primejdios de aproape.

— Să lăsăm cincizeci de oameni aici?

Totesham încă gândea cu glas tare, dar nu era nevoie să-şi explice gândurile unui soldat bătrân cum era Skeat.

— Vom avea nevoie de scări noi, spuse Skeat.

— Ce s-a întâmplat cu cele vechi?

— Lemne de foc. A fost o iarnă grea.

— Atac pe timp de noapte? sugeră Totesham.

— Lună plină în cinci sau şase zile.

— În cinci zile de acum, atunci, decise Totesham. Şi am nevoie de oamenii tăi, Will.

— Dacă vor fi treji până atunci.

— Îşi merită băutura pentru ce au făcut azi! exclamă Totesham cu entuziasm, apoi îi zâmbi lui Skeat. Sir Simon s-a plâns de tine. Spune că ai fost impertinent.

— Nu am fost eu, Dick, a fost flăcăul meu, Tom. I-a spus nenorocitului să se ducă să-şi fiarbă fundul.

— Mă tem că Sir Simon nu a ştiut niciodată să accepte un sfat bun, conchise Totesham solemn.

La fel şi oamenii lui Skeat. Îi lăsase liberi în oraş, dar îi avertiză că vor fi mahmuri dimineaţă dacă or să bea prea mult, doar că aceştia ignorară sfatul pentru a sărbători în cârciumile din La Roche-Derrien. Thomas plecase cu mai mulţi prieteni şi femeile lor la un han unde cântară, dansară şi încercară să se lupte cu un grup de şobolani albi ai ducelui Ioan, care fuseseră prea inteligenţi ca să răspundă la provocare şi plecaseră liniştiţi în noapte. Un moment mai târziu, doi soldaţi intrară, amândoi purtând haine cu blazonul contelui de Northampton, cu leii şi stelele. Sosirea lor fu luată în batjocură, dar suportară cu răbdare şi întrebară dacă Thomas era acolo.

— E nenorocitul ăla urât de acolo, spuse Jake arătând către Thomas, care dansa pe muzica unui flaut şi a unor tobe.

Soldaţii aşteptară până când Thomas îşi termină dansul, apoi îi explicară că Will Skeat era cu comandantul garnizoanei şi că voia să vorbească cu el.

Thomas îşi dădu berea peste cap.

— Ce s-a întâmplat, îi întrebă pe cei doi arcaşi, nu pot lua o decizie fără mine? Sunt indispensabil!

Arcaşii râseră la acea afirmaţie, dar îl ovaţionară când plecă cu cei doi soldaţi.

Unul din ei venea din Dorset şi auzise de fapt de Hookton.

— Nu au debarcat francezii acolo? întrebă el.

— Nenorociţii l-au distrus. Mă îndoiesc să mai fi rămas ceva, spuse Thomas. Deci ce vrea Will de la mine?

— Dumnezeu ştie şi nu ne-ar spune, zise unul dintre oameni.

Îl conduseră pe Thomas către cartierul lui Richard Totesham, dar acum îi arătară drumul către o stradă întunecată.

— Sunt într-o cârciumă la capătul străzii, aici. E o ancoră atârnată de uşă.

— Bravo lor, spuse Thomas.

Dacă nu ar fi fost pe jumătate beat, probabil că şi-ar fi dat seama că Totesham şi Skeat nu l-ar fi chemat într-o cârciumă, să-l lase singur în oraş la capătul râului pe cea mai întunecată stradă, dar Thomas nu suspectă nimic până când nu ajunse la jumătatea pasajului îngust, iar doi oameni ieşiră de după o poartă. Cu primul dintre ei avu de-a face când se trezi cu o lovitură în ceafă. Căzu în genunchi, iar al doilea bărbat îl pocni drept în faţă, apoi ambii îl loviră până nu mai opuse nici un fel de rezistenţă şi putură să-i apuce braţele şi să-l târască prin poartă într-o fierărie mică. Gura lui Thomas era plină de sânge, nasul îi fusese spart din nou, avea o coastă ruptă, iar stomacul îi mustea de bere.

În fierărie ardea un foc. Cu ochii pe jumătate închişi, Thomas putu vedea o nicovală. Apoi mai mulţi oameni îl înconjurară şi îl bătură a doua oară, astfel încât se chirci, într-o tentativă zadarnică de a se apăra.

— Destul, spuse o voce, iar Thomas deschise ochii ca să-l vadă pe Sir Simon Jekyll.

Cei doi bărbaţi care îl luaseră pe Thomas de la cârciumă şi care păruseră atât de prietenoşi acum intrară în fierărie şi îşi dădură jos tunica împrumutată, ce avea blazonul contelui de Northampton.

— Foarte bine, le spuse Sir Simon, apoi se uită la Thomas. Arcaşii, observă el, nu le spun cavalerilor să îşi fiarbă fundurile.

Un bărbat înalt, o brută imensă cu părul blond şi lins şi cu dinţii înnegriţi stătea lângă Thomas, dorind să-l lovească dacă răspundea obraznic, aşa că Thomas îşi ţinu gura. În schimb, se rugă în tăcere la Sfântul Sebastian, sfântul arcaşilor. Această încurcătură, recunoscu el, era prea serioasă ca să fie lăsată pe seama unui câine.

— Dă-i izmenele jos, Colley, ordonă Sir Simon, şi se întoarse către foc.

Thomas văzu o oală mare cu trei picioare în cărbunele încins.

Îngăimă o înjurătură, înţelegând că el era cel care avea să aibă fundul opărit. Sir Simon se uită atent în oală.

— Vei primi o lecţie de curtoazie, îi zise el lui Thomas, care scânci când bruta blondă îi tăie cingătoarea, apoi îi trase pantalonii în jos.

Ceilalţi bărbaţi îi căutară prin buzunare, luând ce monede găsiră şi un cuţit bun, apoi îl întoarseră pe burtă, astfel încât fundul său gol să fie gata pentru apa clocotită.

Sir Simon văzu primii aburi cum plutesc deasupra oalei.

— Duceţi-o la el, le ordonă oamenilor.

Trei din soldaţii lui Sir Simon îl ţineau pe Thomas jos, iar el era prea rănit şi prea slăbit ca să se lupte cu ei, aşa că făcu singurul lucru pe care putea să-l facă. Strigă: „Crimă!“. Îşi umflă plămânii şi zbieră cât de tare putu. Îşi dădu seama că era într-un orăşel care era înconjurat de oameni, iar cineva trebuia să audă, aşa că ţipă dând alarma.

— Crimă! Crimă!

Un bărbat îl lovi în stomac, dar Thomas continuă să urle.

— În numele lui Dumnezeu, fă-l să tacă, mârâi Sir Simon, iar Colley, bărbatul cu părul blond, se aplecă lângă Thomas şi încercă să îi îndese paie în gură, dar Thomas reuşi să le scuipe.

— Crimă! ţipă el. Crimă!

Colley înjură, luă o mână de noroi murdar şi-l vârî în gura lui Thomas, acoperind zgomotul.

— Nenorocitul, spuse Colley şi îl lovi în cap. Nenorocitul!

Thomas se înecă cu noroiul şi nu putu să-l scuipe.

Sir Simon stătea deasupra lui acum.

— Vei fi învăţat bunele maniere, îi spuse şi urmări cum oala cu aburi traversa fierăria.

Apoi se deschise poarta şi un nou-venit intră în curte.

— Ce se întâmplă aici, pentru Dumnezeu? întrebă bărbatul, iar Thomas ar fi cântat un *Te Deum* în semn de laudă pentru Sfântul Sebastian dacă gura nu i-ar fi fost plină de noroi, deoarece salvatorul său era părintele Hobbe, care probabil că auzise ţipetele lui disperate şi venise să vadă despre ce era vorba.

— Ce faci aici? îl întrebă preotul pe Sir Simon.

— Nu e treaba ta, părinte, spuse Sir Simon.

— Thomas, tu eşti? Se întoarse către cavaler. Pentru Dumnezeu, este treaba mea! Părintele Hobbe avea răbdare, dar şi-o pierduse acum. Cine dracu te crezi?

— Ai grijă, preotule, mârâi Sir Simon.

— Să am grijă? Eu? Am să-ţi trimit sufletul în iad dacă nu pleci. Micul preot înhăţă vătraiul imens al fierarului şi îl ţinu ca pe o sabie. Am să vă trimit toate sufletele în iad! Toate! Ieşiţi afară! Afară! În numele lui Dumnezeu, ieşiţi afară! Afară!

Sir Simon se retrase. Una era să torturezi un arcaş, dar cu totul altceva să te lupţi cu un preot a cărui voce era destul de puternică încât să atragă şi mai mult atenţia. Sir Simon mârâi că părintele Hobbe era un băgăreţ nenorocit, dar se retrase în acelaşi timp.

Părintele Hobbe se aplecă lângă Thomas şi îi scoase din noroiul din gură, cu tot cu dâre de sânge şi un dinte rupt.

— Sărmanul de tine, îl căină părintele Hobbe, apoi îl ajută pe Thomas să se ridice. Am să te duc acasă, Tom, am să te duc acasă şi am să te curăţ.

Thomas fu nevoit să vomite mai întâi, dar apoi, ţinându-şi pantalonii, se bălăbăni înapoi până în casa lui Jeanette, sprijinit tot drumul de preot. Mai mulţi arcaşi îl salutară, voind să afle ce se întâmplase, dar părintele Hobbe îi dădu la o parte.

— Unde e bucătăria? întrebă el.

— Nu ne lasă acolo, îngăimă Thomas cu vocea neclară din cauza gurii şi a gingiilor umflate.

— Unde e? insistă părintele Hobbe.

Unul dintre arcaşi arătă către uşă şi preotul o deschise şi îl duse pe Thomas înăuntru. Îl aşeză pe un scaun şi trase nişte lumânări lângă masă, ca să-i vadă faţa lui Tom.

— Sfinte Isuse, ce ţi-au făcut?

Îl bătu uşor peste mână, apoi se duse să caute apă.

Jeanette veni în bucătărie, plină de furie.

— Nu aveţi voie să veniţi aici! Ieşiţi afară!

Apoi văzu faţa lui Thomas şi vocea i se domoli. Dacă i-ar fi zis cineva că va vedea un arcaş englez bătut măr probabil că s-ar fi bucurat, dar, spre surprinderea ei, simţi o undă de simpatie.

— Ce s-a întâmplat?

— Sir Simon Jekyll a făcut asta, reuşi Thomas să spună.

— Sir Simon?

— Este un om rău. Părintele Hobbe auzi numele şi ieşi cu un castron mare cu apă din încăperea unde se spălau vasele. E un om rău, rău. Vorbea în engleză. Ai nişte haine? o întrebă el pe Jeanette.

— Nu vorbeşte engleză, îi explică Thomas.

Sângele i se prelingea pe faţă.

— Sir Simon te-a atacat? întrebă Jeanette. De ce?

— Pentru că i-am spus să îşi fiarbă fundul, spuse Thomas şi fu răsplătit cu un zâmbet.

— Foarte bine, spuse Jeanette.

Nu îl invită pe Thomas să stea în bucătărie, dar nici nu îi ordonă să plece. În schimb, stătea şi se uita cum preotul îi spălă faţa şi apoi îi scoase cămaşa pentru a-i bandaja coasta ruptă.

— Spune-i că ar putea să mă ajute, îi ceru părintele Hobbe.

— E prea mândră ca să ajute, spuse Thomas.

— E o lume păcătoasă şi tristă, declară părintele Hobbe, apoi se aplecă. Nu te mişca, Tom, spuse, pentru că asta o să doară ca naiba.

Îi ţinea nasul rupt şi se auzi cartilajul deplasându-se, înainte ca Thomas să urle de durere. Părintele îi puse o cârpă umedă şi rece peste nas.

— Ţine asta acolo, Tom, şi va trece durerea. Bine, nu va trece într-adevăr, dar te vei obişnui cu ea. Stătea pe un butoi de sare gol, clătinând din cap. Sfinte Isuse, Tom, ce-o să ne facem cu tine?

— Ai făcut destul, spuse Thomas, şi sunt recunoscător. Într-o zi sau două am să zburd ca un mieluşel.

— Ai făcut asta prea multă vreme, Tom, zise părintele Hobbe sincer.

Jeanette, neînţelegând nimic, doar îi urmărea pe cei doi.

— Dumnezeu ţi-a dat un cap bun, continuă preotul, dar îţi pierzi inteligenţa, Tom, chiar ţi-o pierzi.

— Vrei să fiu preot?

Părintele Hobbe zâmbi.

— Mă îndoiesc că ai trezi multă încredere în Biserică, Tom. Nu ţi-ar plăcea să ajungi nici arhiepiscop, pentru că eşti destul de deştept şi de isteţ, dar cred că ai fi mult mai fericit ca soldat. Numai că ai obligaţii faţă de Dumnezeu, Tom. Adu-ţi aminte de promisiunea făcută tatălui tău! Ai făcut-o într-o biserică şi ar fi bine pentru sufletul tău să te ţii de acea promisiune, Tom.

Thomas râse şi imediat după aceea şi-ar fi dorit să nu fi râs, pentru că durerea îl lovi drept în coaste. Înjură, îşi ceru scuze faţă de Jeanette, apoi se uită înapoi la preot.

— Şi cum, în numele lui Dumnezeu, părinte, pot să mă ţin eu de promisiune? Nici măcar nu ştiu ce nenorocit a furat lancea.

— Ce nenorocit? întrebă Jeanette, pentru că învăţase acel cuvânt. Sir Simon?

— El e un nenorocit, zise Thomas, dar nu e singurul, şi îi povesti de lance, despre ziua în care satul său fusese distrus,

despre tatăl său care fusese omorât, despre omul care avea un stindard cu trei şoimi galbeni pe un fond albastru. Îi spuse povestea încet, printre buzele însângerate, şi, când termină, Jeanette ridică din umeri.

— Deci vrei să-l omori pe acest bărbat, nu?

— Într-o zi.

— Merită să fie omorât, spuse Jeanette.

Thomas se holbă la ea cu ochii mijiţi, uimit de cuvintele ei.

— Îl cunoşti?

— Îl cheamă Sir Guillaume d'Evecque, zise Jeanette.

— Ce spune? întrebă părintele Hobbe.

— Îl cunosc, spuse Jeanette cu îndârjire. În Caen, locul său natal, i se spune câteodată stăpânul mării şi al uscatului.

— Pentru că se luptă pe amândouă? ghici Thomas.

— E cavaler, spuse Jeanette, dar e şi navigator. Pirat. Tatăl meu avea şaisprezece ambarcaţiuni, iar Guillaume d'Evecque i-a furat trei.

— A luptat împotriva voastră? păru Thomas surprins.

Jeanette dădu din umeri.

— Socoteşte că toate corăbiile care nu sunt ale francezilor sunt inamice. Noi suntem bretoni.

Thomas se uită la părintele Hobbe.

— Iată, părinte, spuse el voios, ca să îmi ţin promisiunea tot ce trebuie să fac este să mă lupt cu stăpânul mării şi al uscatului.

Părintele Hobbe nu înţelesese replicile în franceză, dar dădu din cap trist.

— Cum îţi ţii promisiunea, Thomas, e problema ta. Dar Dumnezeu ştie că ai făcut-o, iar eu ştiu că nu faci nimic în privinţa asta. Îşi atinse cruciuliţa din lemn pe care o purta atârnată de un şnur din piele la gât. Şi ce ar trebui să fac în legătură cu Sir Simon?

— Nimic, zise Thomas.

— Trebuie cel puţin să-i spun lui Totesham! insistă preotul.

— Nimic, părinte. Thomas era la fel de insistent. Promite-mi!

Părintele se uită suspicios la Thomas.

— Doar nu ai de gând să te răzbuni singur, nu?

Thomas îşi făcu cruce şi gemu din cauza durerii din coastă.

— Nu ne îndrumă Biserica să întoarcem şi celălalt obraz? întrebă el.

— Ba da, spuse părintele Hobbe nesigur, dar nu iartă ce a făcut Sir Simon aseară.

— Ar trebui să îi răspundem la mânie cu un răspuns fin, spuse Thomas, iar părintele Hobbe, impresionat de o astfel de manifestare a unui creştinism autentic, încuviinţă decizia lui Thomas.

Jeanette urmări conversaţia atât cât putu şi măcar pricepu înţelesul cuvintelor.

— Discutaţi despre ce să îi faceţi lui Sir Simon? îl întrebă pe Thomas.

— Am să-l omor pe ticălos, spuse Thomas în franceză.

Ea îl privi dezaprobator.

— Este o idee foarte inteligentă, englezule. Deci vei fi un criminal şi te vor spânzura. Atunci, mulţumim lui Dumnezeu, vor fi doi englezi morţi.

— Ce spune, Thomas? întrebă părintele Hobbe.

— E de acord că trebuie să îmi iert inamicii, părinte.

— Bună femeie, bună femeie, spuse părintele Hobbe.

— Chiar vrei să-l omori? întrebă Jeanette pe un ton rece.

Thomas se cutremură de durere, dar nu era atât de rănit încât să nu aprecieze apropierea lui Jeanette. Era o femeie dură, recunoscu el, dar tot era frumoasă ca primăvara şi, ca şi restul oamenilor lui Skeat, tăinuia vise imposibile de a o cunoaşte mai bine. Întrebarea ei îi dădu o şansă.

— Am să-l omor, o asigură el, şi, doamna mea, am să-ţi aduc armura şi sabia soţului tău.

Jeanette se încruntă la el.

— Poţi să faci asta?

— Dacă mă ajuţi.

Ea îl privi nedumerită.

— Cum?

Aşa că Thomas îi explică cum şi, spre uimirea lui, ea nu respinse ideea, ci mai degrabă acceptă imediat.

— S-ar putea într-adevăr să meargă, spuse ea după o vreme. S-ar putea într-adevăr să meargă.

Ceea ce însemna că Sir Simon îşi unise inamicii, iar Thomas îşi găsise un aliat.

Viaţa lui Jeanette era înconjurată de inamici. Îl avea pe fiul ei, dar toţi cei pe care îi iubea erau morţi, iar pe cei care rămăseseră în viaţă îi ura. Erau englezii, bineînţeles, care îi ocupau oraşul, şi mai erau Belas, avocatul, căpitanii corăbiilor care o înşelaseră, arendaşii care se folosiseră de prezenţa englezilor ca să nu-i plătească chiria şi negustorii din oraş care

o presau pentru banii pe care nu îi avea. Era contesă şi totuşi rangul ei nu conta. Noaptea, punând la cale atacul, visa că se întâlneşte cu un mare campion, poate un duce, care va veni în La Roche-Derrien şi îi va pedepsi pe inamici unul câte unul. Îi vedea cum scâncesc terorizaţi, cerând îndurare şi neprimind nimic. Dar în zori de zi nu era nici un duce şi inamicii ei nu cereau îndurare, iar necazurile lui Jeanette continuară până când Thomas îi promisese să o ajute să îl omoare pe duşmanul pe care îl ura cel mai mult.

Ca urmare, a doua zi de dimineaţă după conversaţia sa cu Thomas, Jeanette se duse la cartierul general al lui Richard Totesham. Plecase devreme fiindcă spera că Sir Simon Jekyll să fie încă în pat şi, deşi era important ca el să ştie scopul vizitei ei, nu voia să-l întâlnească. Mai bine să afle de la alţii ce plănuia.

Cartierul, ca şi casa ei, avea în faţă râul Jaudy, iar partea curţii care se afla în apropiere de apă era deja plină, în ciuda orei matinale, de petiţionari ce căutau să obţină favoruri de la englezi. Lui Jeanette i se spusese să aştepte cu ceilalţi petiţionari.

— Sunt contesa de Armorica, îi spuse ea copistului.

— Trebuie să aşteptaţi ca şi ceilalţi, îi răspunse copistul într-o franceză stricată, apoi mai făcu încă un semn pe răbojul pe care număra snopuri de săgeţi ce erau descărcate de pe un vas care venise din amonte, din portul cu apă adâncă din Treguier.

O a doua ambarcaţiune avea butoaie cu heringi roşii, iar mirosul de peşte o făcea pe Jeanette să se înfioare. Mâncare englezească! Nici măcar nu scoteau maţele heringilor înainte să-i afume, iar peştii roşii veneau din butoaie, acoperiţi cu mucegai galben-verzui; totuşi arcaşii îi mâncau cu plăcere. Încercă să scape de peştele împuţit traversând curtea, unde o grămadă de localnici tăiau lemne mari, proptite pe capre. Unul dintre tâmplari era un bărbat care câteodată mai muncea pentru tatăl lui Jeanette, deşi de obicei era prea beat ca să poată lucra mai mult de câteva zile la rând. Era desculţ, zdrenţăros, cocoşat şi avea buze de iepure, dar când era treaz muncea la fel de bine ca oricare altul din oraş.

— Jacques! îl strigă Jeanette. Ce faci?

Îi vorbea în bretonă.

Jacques îşi trase un cârlionţ din ochi şi veni spre ea.

— Arătaţi bine, doamnă.

Doar câţiva îi puteau înţelege vorba, pentru că buza sa crăpată ciopârţea cuvintele.

— Tatăl dumneavoastră mereu spunea că sunteţi îngerul lui.

— Te-am întrebat ce faci.

— Scări, doamnă, scări.

Jacques îşi şterse cu mâneca o dâră de muci din nas. La gâtul său era o bubă supurantă, care puţea la fel de tare ca heringii roşii.

— Vor şase scări foarte lungi.

— De ce?

Jacques se uită în stânga şi în dreapta ca să se asigure că nimeni nu îi aude.

— El zice, şi arătă cu capul către englezul care se presupunea că le supraveghează munca, el zice că le duc în Lannion. Şi sunt destul de lungi pentru zidul ăla mare, nu?

— Lannion?

— Îi place berea, într-adevăr, spuse Jacques, explicând indiscreţia englezului.

— Hei! Arătosule! ţipă supraveghetorul la Jacques. Treci la muncă!

Jacques, rânjind către Jeanette, îşi luă uneltele.

— Nu fixa bine treptele! îl sfătui Jeanette pe Jacques în bretonă, apoi se întoarse deoarece numele îi fusese strigat din casă.

Sir Simon Jekyll, somnoros, cu ochii greoi, stătea în uşa de la intrare, iar inima lui Jeanette se făcu mică la vederea lui.

— Doamna mea, făcu Sir Simon o reverenţă, nu ar trebui să aştepţi cu restul oamenilor.

— Spune-i asta copistului, spuse Jeanette cu răceală.

Copistul, care potrivea snopurile de săgeţi, scânci când Sir Simon îl prinse de ureche.

— Copistul ăsta? întrebă el.

— Mi-a spus să aştept afară.

Sir Simon îl lovi cu palma peste faţă.

— E o doamnă, nenorocitule! Trateaz-o ca pe o doamnă! Îl dădu la o parte, apoi deschise uşa larg. Vino, doamna mea, o invită el.

Jeanette intră şi fu uşurată să vadă încă patru copişti ocupaţi la mesele dinăuntru.

— Armata, îi spuse Sir Simon când ea trecu pe lângă el, are aproape la fel de mulţi copişti ca şi arcaşi. Copişti, potcovari, zidari, bucătari, păstori, măcelari, tot ce e pe două picioare şi poate lua moneda regelui.

Îi zâmbi, apoi îşi trecu o mână peste haina lui de lână uzată,

garnisită cu blană.

— Dacă aş fi ştiut că ne onorezi cu o vizită, doamna mea, m-aş fi îmbrăcat.

Sir Simon, observă Jeanette bucuroasă, avea maniere de filfizon în dimineaţa asta. De obicei era ori grosolan, ori politicos într-un mod dizgraţios, iar ea îl ura în ambele moduri, dar cel puţin era mai uşor să te înţelegi cu el când încerca să o impresioneze cu stilul lui.

— Am venit, îi spuse ea, ca să-i cer o aprobare domnului Totesham.

Copiştii o priveau pe furiş, mâzgălind şi stropind cu penele pe bucăţile de pergament.

— Pot să-ţi dau eu aprobarea, îi spuse Sir Simon galant, deşi sper că nu părăseşti La Roche-Derrien permanent?

— Vreau doar să vizitez Louannec, spuse Jeanette.

— Şi unde, scumpă doamnă, este Louannec?

— Pe coastă, la nord de Lannion, spuse Jeanette.

— Lannion, eh? Se sprijini pe marginea unei mese, legănându-şi piciorul gol. Nu poţi să cutreieri pe lângă Lannion. Nu săptămâna asta. Cealaltă, poate, dar numai dacă mă convingi că ai un motiv întemeiat să călătoreşti. Îşi netezi mustaţa sa dreaptă. Şi pot fi foarte uşor convins.

— Aş vrea să mă rog la altarul de acolo, zise Jeanette.

— Nu vreau să te reţin de la rugăciunile tale, spuse Sir Simon.

Se gândi că ar fi trebuit să o invite în camera de zi, dar de fapt nu prea avea chef de jocurile amorului în dimineaţa asta. Se consolase pentru eşecul de a nu-i fi opărit fundul lui Thomas din Hookton bând mult în întuneric, iar acum îşi simţea stomacul lichid, gâtul uscat şi capul bubuind.

— Ce sfânt va avea plăcerea să-ţi audă vocea? întrebă el.

— Altarul îi este dedicat lui Yves, care protejează bolnavii. Fiul meu are febră.

— Sărmanul băiat, spuse Sir Simon cu o simpatie batjocoritoare, apoi îi ordonă poruncitor unui copist să scrie aprobarea pentru doamnă.

— Nu vei călători singură, doamnă, nu-i aşa? întrebă el.

— Voi lua nişte servitori.

— Mai bine ai lua soldaţi. Sunt bandiţi peste tot.

— Nu mi-e teamă de cei de o naţie cu mine, Sir Simon.

— Ar trebui să-ţi fie, spuse el cu acreală. Câţi servitori?

— Doi.

Sir Simon îi ceru copistului să noteze doi însoţitori pe aprobare, apoi se uită din nou la Jeanette.

— Cu siguranţă ţi-ar fi mult mai bine cu soldaţi ca escortă.

— Dumnezeu o să mă păzească, spuse Jeanette.

Sir Simon urmări cum cerneala de pe aprobare se uscă, iar o pată de ceară fierbinte fu picurată pe pergament. Aplică o pecete în ceară, apoi îi înmână documentul lui Jeanette.

— Poate ar trebui să vă însoţesc, doamnă?

— Mai bine nu aş călători deloc, spuse Jeanette, refuzând să ia aprobarea.

— Atunci ar trebui să renunţ la îndatoririle mele faţă de Dumnezeu, spuse Sir Simon.

Jeanette luă aprobarea, se sili să-i mulţumească, apoi dispăru. Se aştepta ca Sir Simon să o urmeze, dar acesta o lăsă să plece fără să o necăjească. Se simţea mârşavă, dar, de asemenea, triumfătoare pentru că acum cursa era întinsă. Întinsă bine.

Nu se duse direct acasă, ci la casa avocatului Belas, care încă mai mânca dintr-un mic dejun cu sos roşu şi pâine. Simţind aroma sosului, lui Jeanette i se făcu foame, dar îl refuză când acesta îi oferi o farfurie să mănânce. Ea era contesă, iar el era un simplu avocat şi nu s-ar fi înjosit să mănânce cu el.

Belas îşi îndreptă roba, îşi ceru scuze că era frig în salon şi o întrebă dacă se decisese în cele din urmă dacă vinde casa sau nu.

— Este un lucru înţelept să faceţi asta, doamnă. Aveţi multe datorii.

— Am să-ţi anunţ decizia mea, îi spuse, dar am venit cu alte treburi.

Belas deschise obloanele salonului.

— Treburile costă bani, doamnă, iar datoriile dumneavoastră, mă scuzaţi, se adună.

— Este vorba de ducele Charles, spuse Jeanette. Încă le mai scrii oamenilor săi?

— Din când în când, îi zise Belas prudent.

— Cum dai de ei? întrebă Jeanette.

Lui Belas i se păru suspicioasă întrebarea, dar nu văzu nici un rău în a-i da un răspuns.

— Mesajele se duc pe mare către Paimpol, spuse el, apoi ajung la Guingamp.

— Atunci scrie-i ducelui, zise Jeanette, şi spune-i din partea mea că englezii vor ataca în Lannion la sfârşitul acestei

săptămâni. Construiesc scări pentru a putea să se caţere pe zid.

Se decisese să trimită mesajul prin Belas, deoarece singurii ei curieri erau doi pescari care veneau în La Roche-Derrien doar joia pentru a-şi vinde marfa, iar orice mesaj trimis prin ei acum ar fi ajuns prea târziu. Pe de altă parte, curierii lui Belas ar putea ajunge în Guingamp la timp ca să încurce planurile englezilor.

Belas lovi un ou de barba sa subţire.

— Sunteţi sigură, doamnă?

— Bineînţeles că sunt sigură!

Îi povesti despre Jacques, despre scări şi supraveghetorul englez indiscret şi cum Sir Simon o forţase să aştepte o săptămână înainte să se avânte prin apropiere de Lannion în călătoria ei la altarul din Louannec.

— Ducele va fi recunoscător, îi zise Belas lui Jeanette în timp ce o conducea către uşă.

Belas trimise mesajul în aceeaşi zi, chiar dacă nu menţionă numele contesei, ci pretinse că avertizarea venea din partea sa. Îi dădu scrisoarea unui căpitan de vas care naviga chiar în acea după-amiază, iar a doua zi de dimineaţă un călăreţ porni spre sud, spre Paimpol. Nu era nici un hellequin între port şi capitala ducelui, aşa că mesajul ajunse în siguranţă. Iar în Guingamp, unde era cartierul general al ducelui Charles, potcovarii începură să verifice potcoavele cailor, arbaletrierii să îşi ungă armele, scutierii să îşi cureţe zalele până când acestea străluceau, iar o mie de săbii fură ascuţite.

Atacul englezilor în Lannion fusese trădat.

Alianţa puţin probabilă a lui Jeanette cu Thomas domoli ostilitatea din casa ei. Oamenii lui Skeat foloseau acum râul pe post de pişătoare în loc de curtea ei, iar Jeanette le dădea voie în bucătărie, ceea ce era un lucru de folos, deoarece îşi aduceau raţiile cu ei, aşa că servitorii mâncau mai bine decât mâncaseră de când căzuse oraşul, deşi ea încă nu se încumeta să încerce heringii afumaţi, cu pielea lor roşiatică, acoperită de mucegai. Cel mai bun fu tratamentul oferit celor doi negustori insistenţi care cereau bani de la Jeanette. Aceştia fură luaţi în primire de câţiva arcaşi, aşa că ambii plecară cu capul descoperit, şchiopătând, neplătiţi şi plini de sânge.

— Am să-i plătesc când pot, îi spuse ea lui Thomas.

— E posibil ca Sir Simon să aibă bani asupra lui, îi zise el.

— Da?

— Numai un prost lasă banii unde îi poate găsi servitorul, spuse el.

După patru zile încă mai avea faţa umflată, iar buzele negre de la cheagurile de sânge. Coasta îl durea, iar corpul îi era plin de vânătăi, dar îl asigură pe Skeat că se simţea destul de bine ca să călărească până la Lannion. Plecau în acea după-amiază. La prânz, Jeanette îl găsi în biserica Sf. Renan.

— De ce te rogi? îl întrebă.

— Aşa fac mereu înainte de o luptă.

— O să aibă loc vreo luptă astăzi? Credeam că nu ai să călăreşti până mâine.

— Îmi place când un secret e bine păstrat, spuse Thomas, amuzat. Plecăm cu o zi mai devreme. Totul este gata. De ce să mai aşteptăm?

— Unde plecaţi? întrebă Jeanette, deşi ştia deja.

— Oriunde ne duc, răspunse Thomas.

Jeanette se întunecă la faţă şi se rugă în tăcere ca mesajul să fi ajuns la ducele Charles.

— Ai grijă, îi spuse ea, nu pentru că îi păsa de el, ci pentru că era cel prin care ea se răzbuna pe Sir Simon Jekyll. Poate Sir Simon va fi omorât? sugeră ea.

— Dumnezeu o să-l păstreze pentru mine, spuse Thomas.

— Poate nu o să mă urmărească la Louannec.

— O să te urmărească la fel ca un câine, zise Thomas, dar va fi periculos pentru tine.

— Trebuie să iau armura înapoi şi asta e tot ce contează, spuse Jeanette. Te rogi Sfântului Renan?

— Sfântului Sebastian şi Sfântului Guinefort, răspunse Thomas.

— L-am întrebat pe preot despre Guinefort, zise Jeanette pe un ton de reproş, şi mi-a spus că nu a auzit niciodată de el.

— Probabil că nu a auzit nici de Sfântul Wilgefortis, spuse Thomas.

— Wilgefortis? Jeanette se poticni la rostirea numelui necunoscut. Cine e el?

— Ea, spuse Thomas, şi era o fecioară pioasă care a trăit în Flandra şi căreia i-a crescut o barbă lungă. Se ruga zi de zi la Dumnezeu să rămână urâtă ca să-şi poată păstra castitatea.

Jeanette nu putu să se abţină din râs.

— Nu e adevărat!

— E adevărat, doamnă, o asigură Thomas. Tatălui meu i s-a oferit cândva un fir de păr din barba sa sfântă, dar el a refuzat

să-l cumpere.

— Atunci ar trebui să mă rog sfintei cu barbă să supravieţuieşti atacului, spuse Jeanette, dar numai ca să mă poţi ajuta împotriva lui Sir Simon. Altfel, sper să muriţi cu toţii.

Garnizoana de la Guingamp avea aceeaşi dorinţă şi, ca să şi-o îndeplinească, adunase mulţi arbaletrieri şi soldaţi pentru a lupta împotriva englezilor în drumul lor către Lannion, dar ei, ca şi Jeanette, erau convinşi că garnizoana din La Roche-Derrien va pleca vineri, aşa că nu plecară până joi târziu, timp în care oastea lui Totesham era deja la şapte kilometri de Lannion. Garnizoana, redusă numeric, nu ştia că vin englezii, deoarece căpitanii de război ai ducelui, care comandau armata din Guingamp câtă vreme ducele era la Paris, hotărâseră să nu avertizeze oraşul. Dacă ar fi ştiut prea mulţi oameni că englezii fuseseră trădaţi, atunci poate chiar englezii ar fi aflat de asta, şi-ar fi abandonat planul şi astfel nu le-ar fi dat oamenilor ducelui şansa rară de a obţine o victorie categorică.

Şi englezii mizau pe victorie. Era o noapte uscată, se apropia de miezul nopţii şi o lună plină aluneca de după un nor argintiu, scoţând clar în relief zidurile din Lannion. Atacatorii stăteau ascunşi în pădure, de unde urmăreau santinelele de pe metereze. Acestea aţipiseră şi, după o vreme, se îndreptară spre bastion, unde ardea focul, aşa că nu văzură cele şase grupuri ce cărau scările, strecurându-se noaptea pe câmp şi nici pe cei o sută de arcaşi urmându-i îndeaproape. Şi continuau să doarmă duse, când arcaşii se căţărară pe trepte, iar oastea lui Totesham ieşi din pădure, gata să năvălească prin poarta de est pe care arcaşii aveau s-o deschidă.

Santinelele muriră. În oraş, primii câini se treziră, apoi un clopot de biserică începu să bată, iar garnizoana din Lannion se trezi, dar prea târziu, pentru că poarta era deschisă, iar soldaţii îmbrăcaţi în zale ai lui Totesham strigau „Jaf!“ pe străzile întunecate în timp ce, prin poarta îngustă, încă mai pătrundeau mulţi soldaţi şi arcaşi.

Oamenii lui Skeat formau ariergarda, aşa că aşteptau în afara oraşului să înceapă lupta. Clopotele de biserică sunau sălbatic când parohiile oraşului se treziră în coşmar, dar, încet-încet, zgomotul încetă.

Will Skeat se holba la câmpurile ce luceau în lumina lunii la sud de Lannion.

— Am auzit că Sir Simon Jekyll a fost cel care ţi-a îmbunătăţit

aspectul fizic, îi spuse lui Thomas.

— Da, el a fost.

— Pentru că i-ai spus să-şi fiarbă fundul? rânji Skeat. Nu poţi să-l judeci fiindcă te-a bătut, adăugă Skeat, dar trebuia să vorbească cu mine mai întâi.

— Şi ce ai fi făcut?

— M-aş fi asigurat că nu te-ar fi bătut prea mult, bineînţeles, zise Skeat, cu privirea aţintită la peisaj.

Thomas căpătase acelaşi obicei de a privi, dar câmpul din spatele oraşului era liniştit. Ceaţa se ridica din pământ.

— Şi ce ai de gând să faci în legătură cu asta? întrebă Skeat.

— Să vorbesc cu tine.

— Nu mă bag în nenorocitele tale de încăierări, băiete, mârâi Skeat. Ce ai de gând să faci?

— Îţi cer să mi-i împrumuţi pe Jake şi Sam sâmbătă. Şi vreau trei arbalete.

— Arbalete, ai? întrebă Skeat prea puţin entuziasmat.

Văzu că restul armatei lui Totesham intrase acum în oraş, aşa că îşi duse două degete la gură şi fluieră pentru a le da de ştire oamenilor săi să-l urmeze.

— Pe ziduri! ţipa în vreme ce hellequinii călăreau înainte. Pe ziduri!

Asta era treaba ariergardei: să înzestreze cu oameni posturile de apărare cucerite ale oraşului.

— Jumătate din nenorociţi o să se îmbete, mârâi Skeat, aşa că tu stai cu mine, Tom.

Majoritatea oamenilor lui Skeat îşi făcură treaba şi se căţărară pe treptele de piatră către meterezele oraşului, dar câţiva se furişară în căutare de pradă de război şi băutură, aşa că Skeat, Thomas şi şase arcaşi scotociră oraşul ca să-i găsească pe acei codaşi şi să-i aducă înapoi la ziduri. Câţiva dintre soldaţii lui Totesham făceau cam acelaşi lucru scoteau oamenii din cârciumi şi îi puneau să încarce căruţele ce fuseseră adunate în oraş pentru a fi ţinute departe de hellequini. Totesham voia în special mâncare pentru garnizoana sa, iar soldaţii săi mai credincioşi făceau tot ce le stătea în putinţă pentru a-i ţine pe englezi departe de băutură, femei sau orice altceva care ar încetini jaful.

Garnizoana oraşului, trezită şi uimită, făcuse totul ca să se apere, dar reacționase mult prea târziu, iar corpurile oştenilor ei zăceau acum în străzile luminate de lună. Dar în partea de vest a oraşului, aproape de cheiul care întâlnea râul Leguer,

bătălia încă nu se terminase, iar atenţia lui Skeat fu atrasă de un zgomot. Majoritatea îl ignorau, prea concentraţi să dărâme uşile caselor şi să prade magaziile, dar Skeat socotea că nimeni din oraş nu era în siguranţă atât timp cât nu erau morţi toţi apărătorii.

Thomas îl însoţi pentru a găsi un grup de soldaţi ai lui Totesham care tocmai se retrăsese dintr-o stradă îngustă.

— E un nenorocit acolo jos, îi spuse lui Skeat unul dintre ei, şi are o grămadă de arbaletrieri.

Nenorocitul şi arbaletrierii lui deja omorâseră partea lor de englezi, deoarece corpurile însemnate cu cruce roşie zăceau acolo unde strada cotea brusc către râu.

— Puneţi foc să iasă afară, propuse unul dintre soldaţi.

— Nu înainte să percheziţionăm clădirile, spuse Skeat, apoi trimise doi arcaşi să aducă o scară ce era folosită pentru metereze.

Odată ce scara fu adusă, o propti de cea mai apropiată casă şi se uită la Thomas, care rânji, urcă treptele şi apoi se căţără pe acoperişul abrupt din paie. Îl durea coasta ruptă, dar îşi scoase arcul şi fixă o săgeată pe coardă. Merse pe acoperiş, iar luna îi arunca o umbră lungă peste paie. Acoperişul se termina chiar deasupra locului unde inamicul aştepta, aşa că, înainte de a ajunge în margine, încordă arcul la maximum, apoi mai făcu doi paşi înainte.

Inamicul îl văzu şi o duzină de săgeţi se ridicară în sus, dar la fel şi o faţă fără coif, a unui bărbat cu părul blond, care avea o sabie lungă în mână. Thomas îl recunoscu. Era Sir Geoffrey de Pont Blanc, iar Thomas ezită deoarece îl admira pe acest om. Dar apoi prima săgeată brăzdă aerul atât de aproape de faţa sa încât simţi cum vântul trece pe lângă obrazul lui, aşa că eliberă şi el o săgeată şi ştia că se va duce drept în gura deschisă a lui Sir Geoffrey. Nu o văzu când lovi totuşi, pentru că se întoarse când celelalte arbalete tresăltară, iar săgeţile lor se îndreptară către lună.

— E mort! strigă Thomas.

Se auzi un tropăit de picioare, în timp ce soldaţii atacau, înainte ca arbaletrierii să ajungă să-şi încarce armele lor. Thomas se dădu înapoi pe margine şi văzu săbiile şi topoarele ridicându-se. Văzu sângele împroşcând tencuiala faţadei de la casă. Vedea cum bărbaţii ciopârţesc cadavrul lui Sir Geoffrey, doar ca să fie siguri că acesta era într-adevăr mort. O femeie ţipa în casa pe care Sir Geoffrey o apărase.

Thomas se rostogoli peste paie şi sări în strada unde murise Sir Geoffrey, iar de acolo adună trei arbalete şi un săculeţ cu săgeţi, pe care le duse înapoi la Will Skeat.

Bărbatul din Yorkshire rânji.

— Arbalete, ai? Asta înseamnă că te vei preface că eşti inamicul şi nu poţi face asta în La Roche-Derrien, aşa că îl ataci pe Sir Simon undeva în afara oraşului. Am dreptate?

— Ceva de genul ăsta.

— Te citesc ca pe o nenorocită de carte, băiete, asta dacă aş putea să citesc, şi nu pot din cauză că am prea multă minte.

Skeat o luă înainte către râu, unde erau capturate trei vase, iar alte două ardeau puternic, cu marfa deja descărcată.

— Dar cum îl scoţi pe nenorocit din oraş? întrebă Skeat. Nu e chiar aşa de prost.

— Este când e vorba de contesă.

— Ah! rânji Skeat. Iar contesa se poartă deodată frumos cu noi toţi. E vorba de tine şi de ea, nu?

— Nu e vorba de mine şi de ea, nu.

— Totuşi, în curând va fi, nu? zise Skeat.

— Mă îndoiesc.

— De ce? Pentru că e contesă? E tot femeie, băiete. Dar aş fi prudent.

— Prudent?

— E o târfă dificilă. Din afară pare drăguţă, dar e numai cremene pe dinăuntru. O să-ţi frângă inima, băiete.

Skeat se opri la cheiurile din piatră imensă, unde bărbaţii goleau magaziile de piele, grâne, peşte afumat, vin şi vrafuri de haine. Sir Simon se afla în mijlocul lor, strigând la oamenii săi să aducă mai multe căruţe. Oraşul deţinea o avere uriaşă. Era mult mai mare decât La Roche-Derrien şi, pentru că respinsese cu succes atacul din iarnă al contelui de Northampton, trecea drept un loc sigur, unde bretonii puteau să-şi ţină lucrurile de valoare. Acum era sfârtecat. Un bărbat se clătina pe lângă Thomas cu un braţ de argintărie, altul trăgea de cămaşa de noapte o femeie pe jumătate dezbrăcată. Un grup de arcaşi deschiseseră un ciubăr şi îşi scufundau faţa în el pentru a bea vinul.

— A fost destul de uşor să ajungem aici, spuse Skeat, dar va fi al naibii de greu să îi scoatem pe nenorociţii ăştia beţi morţi afară din oraş.

Sir Simon îi pocni cu sabia în spate pe doi beţivi care stăteau în drumul oamenilor săi ce goleau un depozit de veşminte. Îl

văzu pe Thomas şi păru surprins, dar fu prea precaut faţă de Will Skeat ca să zică ceva. Se întoarse şi plecă.

— Nenorocitul cred că şi-a plătit datoriile până acum, spuse Skeat, încă holbându-se la spatele lui Sir Simon. Războiul e o modalitate bună de a te îmbogăţi, atât timp cât nu eşti luat prizonier şi trebuie să fii răscumpărat. Nu că ar cere cineva răscumpărare pentru mine sau pentru tine, băiete. Ai tras vreodată cu arbaleta?

— Nu.

— Nu e atât de uşor pe cât pare. Nici atât de greu cum e să tragi cu un arc adevărat, bineînţeles, dar e nevoie de antrenament. Nenorocitele pot să se înalţe un pic prea sus dacă nu eşti obişnuit cu ele. Jake şi Sam vor să te ajute?

— Ei aşa zic.

— Bineînţeles că vor, ticăloşii.

Skeat încă se holba la Sir Simon, care purta noua sa armură.

— Cred că nenorocitul o să-şi care singur banii.

— Şi eu cred, da.

— Jumătate ai mei, Tom, şi n-am să întreb nimic sâmbătă.

— Mulţumesc, Will.

— Da’ fă-o cum trebuie, Tom, spuse Skeat într-un mod sălbatic, fă-o cum trebuie. Nu vreau să te văd spânzurat. Nu mă deranjează să văd mulţi proşti dansând în funie în timp ce le curge pişatul pe picioare, dar ar fi păcat să te văd cum te duci în ghearele diavolului.

Se duseră înapoi la ziduri. Nici unul nu strânsese pradă de război, dar deja luaseră mai mult decât suficient din atacurile gospodăriilor bretone aflate mai la nord, iar acum era rândul oamenilor lui Totesham să se aprovizioneze dintr-un oraş capturat.

Una câte una, casele erau percheziţionate, iar butoaiele din cârciumi golite. Richard Totesham voia ca armata sa să plece din Lannion în zori de zi, dar erau prea multe căruţe care aşteptau să treacă prin poarta îngustă de est şi nu existau destui cai ca să le tragă, aşa că oamenii se înhămau chiar ei la tras, decât să lase în urmă ce adunaseră. Alţii erau beţi şi leşinaţi, iar soldaţii lui Totesham se duseseră după ei să-i găsească, dar pe majoritatea numai focul îi scoase afară din locurile unde se adăposteau. Orăşenii fugeau către sud, în timp ce englezii dădeau foc acoperişurilor.

Fumul se îndesi, formând o coloană murdară, purtată spre sud de vântul uşor al mării. Coloana de fum avea o strălucire

roşie la bază, dând de veste oştii care se apropia dinspre Guingamp că ajunsese prea târziu ca să salveze oraşul. Oştenii înaintaseră noaptea, aşteptându-se să găsească un loc unde să organizeze o ambuscadă pentru oamenii lui Totesham, dar pagubele erau deja făcute. Lannion ardea, iar bogăţiile acestuia erau îngrămădite în căruţe, care încă mai erau mânuite de oameni prin poartă. Dar, dacă englezii nesuferiţi nu putuseră fi atacaţi în calea lor spre oraş, exista posibilitatea de a-i surprinde pe drumul de întoarcere. În aceste condiţii, comandanţii inamicilor îşi deplasară oştenii spre est, către drumul ce ducea înapoi în La Roche-Derrien.

Jake cel cu privirea saşie văzu primul inamicul. Se uita către sud prin ceaţa sidefie care se lăsase peste câmp şi văzu umbrele printre aburi. Prima dată crezu că e o turmă de vaci, apoi îşi spuse că erau refugiaţii din oraş. Dar apoi zări un stindard, o lance şi culoarea plumburie a unei cămăşi de zale şi ţipă la Skeat că se vedeau călăreţi în zare.

Skeat se uită atent peste metereze.

— Vezi ceva, Tom?

Era chiar înainte de zorii zilei, iar ţinutul era scăldat în nuanţe cenuşii şi brăzdat de ceaţă. Thomas se holbă. Vedea un lemn subţire la o mie cinci sute de metri sau mai mult către sud şi o creastă mică profilându-se deasupra ceţii. Apoi văzu stindardele şi zalele gri în lumina cenuşie şi un desiş de lănci.

— Soldaţi, spuse el, mulţi ticăloşi.

Skeat înjură. Oamenii lui Totesham erau ori încă în oraş, ori înşiraţi pe drumul către La Roche-Derrien, până departe, astfel încât nu era nici o speranţă să-i aducă înapoi în spatele zidurilor din Lannion. Şi, chiar dacă manevra ar fi fost posibilă, nu era practică pentru că toată partea de vest a oraşului ardea puternic, iar flăcările se răspândeau repede. Dacă se retrăgeau în spatele zidurilor, riscau să fie prăjiţi de vii, iar oamenii lui Totesham de-abia dacă erau în stare să lupte: mulţi erau beţi şi toţi erau încărcaţi cu pradă de război.

— Tufiş, spuse Skeat scurt, arătând către un şir neregulat de porumbari şi soc care mergea paralel cu drumul pe care scârţâiau căruţele.

— Arcaşii la tufişuri, Tom. Avem noi grijă de caii voştri. Dumnezeu ştie cum îi vom opri pe ticăloşi, dar nu prea avem de ales, spuse Skeat şi îşi făcu semnul crucii.

Thomas îşi făcu loc printre înghesuiala de la poartă şi conduse patruzeci de arcaşi peste o pajişte mlăştinoasă către

tufişurile ce păreau ca o barieră firavă în faţa inamicului care se aduna în ceaţa argintie. Erau cel puţin trei sute de călăreţi, încă nu avansau, dar se grupau pentru atac, iar Thomas nu avea decât patruzeci de oameni ca să-i oprească.

— Răspândiţi-vă! ţipă el. Răspândiţi-vă!

Se puse într-un genunchi şi îşi făcu semnul crucii. „Sfinte Sebastian, se rugă el, fii cu noi acum! Sfinte Guinefort, protejează-mă!” Îşi atinse laba de câine, apoi îşi făcu din nou semnul crucii.

Li se mai alăturară vreo doisprezece arcaşi, dar încă erau prea puţini. O ceată de paji călare pe ponei şi înarmaţi cu săbii de jucărie i-ar fi măcelărit pe cei de pe drum, pentru că desişul lui Thomas nu oferea un paravan nesfârşit, ci întinzându-se până la vreo şapte sute cincizeci de metri de oraş. Soldaţii nu trebuiau decât să călărească în jurul desişului şi nimic nu-i mai putea opri. Arcaşii făceau treaba cea mai bună când erau adunaţi laolaltă, astfel încât săgeţile lor să formeze o ploaie de oţel. Cincizeci de oameni puteau trimite o rafală de săgeţi, dar tot ar fi fost invadaţi şi măcelăriţi de călăreţi.

— Arbaletrieri, mormăi Jake, iar Thomas văzu bărbaţii în jachete verzi cu roşu ivindu-se din pădurea din spatele soldaţilor inamicului.

Lumina zorilor se reflecta rece în zale, săbii şi coifuri.

— Ticăloşii nu se grăbesc, remarcă Jake nervos.

Plantase la baza tufişurilor mai multe săgeţi, care erau destul de dese încât să împiedice călăreţii, dar nu îndeajuns de dense ca să încetinească săgeata unei arbalete.

Will Skeat îşi adună şaizeci din soldaţii săi lângă drum, gata să-i contraatace pe inamicii al căror număr creştea cu fiecare minut. Oamenii ducelui Charles şi aliaţii lor francezi călăreau către est acum, căutând să avanseze spre capătul tufişurilor, unde era o fâşie tentantă din câmpul verde şi deschis care ducea către drum. Thomas se întreba ce naiba aşteptau. Se întreba dacă va muri aici. Doamne, gândea el, nu erau îndeajuns de mulţi oameni ca să oprească inamicul! Focul continua să ardă în Lannion, răspândind fum spre cerul palid.

Thomas alergă către stânga şirului de tufişuri, unde îl găsi pe părintele Hobbe cu un arc în mână.

— Nu ar trebui să fii aici, părinte, zise el.

— Dumnezeu o să mă ierte, răspunse preotul.

Îşi îndesase sutana în centură şi avea un pumn de săgeţi înfipt în tufiş.

Thomas se holbă la câmpul întins, întrebându-se cât timp vor rezista oamenii lui pe câmpul imens de iarbă. Exact ce voia inamicul, gândea el, o întindere de pământ drept pe care caii să poată alerga repede şi drept. Doar că pământul nu era drept în întregime, fiind pe alocuri presărat cu movile prin care doi bâtlani gri mergeau cu picioarele înţepenite în timp ce vânau broaşte sau răţuşte. Broaşte, gândi Thomas, şi răţuşte, sfinte Isuse, era o mlaştină! Primăvara fusese neobişnuit de uscată şi totuşi ghetele sale se udaseră din cauza câmpului umed pe care îl traversase ca să ajungă la tufişuri. Gândul îi fulgeră prin minte ca un răsărit de soare. Câmpul deschis era o mlaştină! Nu era de mirare că inamicul aştepta. Îi puteau vedea pe oamenii lui Totesham numai buni de măcelărit, dar nu întrezăreau nici o modalitate de a trece peste porţiunea mlăştinoasă.

— Pe aici! strigă Thomas la arcaşi. Pe aici! Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă! Hai, ticăloşilor!

Îi conduse de jur-împrejur către mlaştină, unde săreau şi se bălăceau în mocirlă, prin labirintul de smocuri de iarbă şi pârâiaşe. Merseră către sud spre inamic şi, la momentul potrivit, Thomas îşi răspândi oamenii şi le ceru să tragă în voie. În sufletul lui, teama cedase exaltării. Inamicii au fost încurcaţi de mlaştină. Caii lor nu aveau cum să avanseze, dar arcaşii mai uşori ai lui Thomas puteau să sară peste smocurile de iarbă ca demonii. Ca hellequinii.

— Omorâţi-i pe ticăloşi! strigă el.

Săgeţile cu pene albe şuierau peste pământul umed pentru a lovi cai şi oameni. Unii dintre inamici încercară să atace arcaşii, dar caii lor se chinuiau să meargă pe pământul moale şi deveniră ţinte pentru o sumedenie de săgeţi. Arbaletrierii descălecară şi avansară, dar arcaşii schimbară ţinta către ei şi acum veneau şi mai mulţi arcaşi, trimişi de Skeat şi Totesham, astfel încât mlaştina fu în curând împânzită de arcaşi englezi şi galezi care lansaseră un iad cu vârfuri de oţel spre duşmanii ameţiţi. Totul deveni un joc. Bărbaţii pariau pe cine ar putea ţinti sau nu. Soarele se ridică mai sus, aruncând pe pământ umbre de la caii morţi. Inamicii se retrăgeau spre copaci. Un pâlc mai curajos încercă un ultim atac, sperând să ocolească mlaştina, dar caii lor se împotmoliră în pământul moale, săgeţile trase spre ei îi străpunseră, iar oameni şi animale ţipară în timp ce cădeau. Un călăreţ continua să se zbată, biciuindu-şi calul cu partea lată a sabiei. Thomas lovi calul cu o săgeată drept în gât, iar Jake îi nimeri pulpa, aşa că animalul ţipă jalnic, sufocat de

durere, şi se prăbuşi în mlaştină. Bărbatul îşi scosese cumva picioarele din scăriţa şeii şi se îndreptă înjurând şi împleticindu-se către arcaşi cu sabia ţinută în jos şi cu scutul în sus, dar Sam îngropă o săgeată în pântecele lui şi apoi şi mai mulţi arcaşi îşi alăturară săgeţile înainte să se năpustească peste inamicul căzut. Ieşiră la iveală cuţitele, gâturile fură tăiate, apoi începu jaful. De la cadavre fură luate armuri şi arme, iar de la cai şei şi frâie, după care părintele Hobbe se rugă pentru cei morţi, în timp ce arcaşii îşi numărau prada.

Inamicii dispărură spre mijlocul dimineţii. Lăsaseră în urmă patruzeci de oameni morţi şi de două ori mai mulţi răniţi, dar nici un galez sau englez nu murise.

Oamenii ducelui Charles se strecurară înapoi în Guingamp, Lannion fusese distrus, ei fuseseră umiliţi, iar oamenii lui Will Skeat sărbătoreau în La Roche-Derrien. Ei, hellequinii, erau cei mai buni şi nu puteau fi învinşi.

În dimineaţa următoare, Thomas, Sam şi Jake părăsiră La Roche-Derrien înainte de revărsatul zorilor. Călăriră spre vest către Lannion, dar, odată ajunşi în pădure, se abătură de la drum şi priponiră caii de copaci. Apoi, cu mişcări de braconieri, îşi croiră drum înapoi către marginea pădurii. Fiecare îşi avea arcul atârnat pe umăr şi, de asemenea, căra câte o arbaletă. Arcaşii exersară cu armele necunoscute în timp ce aşteptau pe o poiană de la marginea pădurii de unde puteau vedea poarta de vest a oraşului La Roche-Derrien. Thomas adusese doar o duzină de săgeţi, scurte şi cu câte o frântură de pană, astfel că fiecare trase de două ori. Will Skeat avusese dreptate: armele se săltară într-adevăr când arcaşii traseră, astfel că primele lor săgeţi nimeriră mai sus în trunchiul care era ţinta lor. A doua lovitură a lui Thomas fu mult mai precisă, dar nimic nu se compara cu o săgeată trasă cu un arc potrivit. Lovitura aproape ratată îl făcu să-şi dea seama de riscurile acelei dimineţi, dar Jake şi Sam erau amândoi voioşi când venea vorba de furt şi crimă.

— Nu poţi să ratezi cu adevărat, constată Sam după a doua lovitură, care se duse din nou prea sus. Poate că nu o să-l nimerim pe nenorocit în stomac, dar o să-l nimerim undeva.

Trase de coardă înapoi, gâfâind din cauza efortului. Nici un bărbat nu putea trage de coarda unei arbalete doar din puterea braţelor, aşa că se folosea un mecanism. Cele mai scumpe arbalete, acelea cu bătaia cea mai lungă, foloseau un cric cu şurub. Arcaşul punea o manivelă la capătul unui şurub şi trăgea coarda înapoi, centimetru cu centimetru, până când opritorul de lângă trăgaci dădea drumul coardei. Unii arbaletrieri îşi foloseau corpul ca pârghie. Purtau centuri de piele subţiri, pe care era ataşat un cârlig şi, înclinându-se, agăţau cârligul la coardă şi apoi, îndreptându-se la loc, puteau trage înapoi coarda din sfori împletite. Dar arbaletele pe care le adusese Thomas din Lannion foloseau o pârghie de forma unui picior de capră, ce forţa coarda şi îndoia arcul scurt al arbaletei, care era făcut din mai multe straturi de corn, lemn şi clei. Pârghia era probabil cea mai rapidă modalitate de a pregăti arma de tragere, deşi nu

oferea puterea unei arbalete cu cric şi încă era înceată în comparaţie cu un arc din lemn de tisă. De fapt, nimic nu se compara cu arcul englezesc, iar oamenii lui Skeat se întrebară tot timpul de ce inamicul nu adoptase această armă.

— Pentru că sunt proşti, fu judecata sumară a lui Sam, deşi, de fapt, ceea ce Thomas ştia, cauza era că alte naţiuni nu îşi învăţau copiii de mici să tragă cu arcul.

Să fii arcaş însemna să începi de mic copil, apoi să exersezi într-una până când ţi se lăţea pieptul, muşchii braţelor deveneau imenşi, iar săgeata părea că zboară fără ca arcaşul să se gândească la ţintă.

Jake trase a doua săgeată în stejar şi înjură teribil când rată semnul. Se uită la arbaletă.

— Rahat, spuse el. Cât de aproape o să fim?

— Cât de aproape putem, spuse Thomas.

Jake îşi trase nasul.

— Dacă aş putea să bag nenorocitul de arc în stomacul ticălosului s-ar putea să nu ratez.

— Treizeci, patruzeci de paşi ar trebui să fie de ajuns, consideră Sam.

— Ţintiţi-l între picioare, îi încurajă Thomas, şi ar trebui să-l terminăm.

— O să fie bine, spuse Jake. Suntem trei? Unul dintre noi trebuie să-i vină de hac ticălosului.

— Treceţi în umbră, flăcăi, spuse Thomas, gesticulându-le să meargă cât mai adânc în pădure.

O văzuse pe Jeanette venind dinspre poartă, unde gărzile îi verificaseră permisul, apoi o lăsaseră să treacă. Călărea lateral pe un cal mic pe care i-l împrumutase Will Skeat şi era însoţită de doi servitori cu părul cărunt, un bărbat şi o femeie, amândoi îmbătrâniţi în serviciul tatălui ei şi care acum mergeau pe lângă calul stăpânei lor. Dacă Jeanette chiar şi-ar fi propus să meargă la Louannec, atunci o escortă atât de slabă şi de bătrână ar fi fost o invitaţie la necazuri, dar un necaz, bineînţeles, era ceea ce căuta ea şi nici nu ajunse bine la copaci, că necazul apăru în persoana lui Sir Simon Jekyll, care se ivi din umbra arcadei, călărind împreună cu alţi doi bărbaţi.

— Dar dacă ticăloşii ăia doi stau aproape de el? întrebă Sam.

— N-or să stea, spuse Thomas.

Era sigur de asta, aşa cum el şi Jeanette erau siguri că Sir Simon o va urmări şi că va purta costumul scump pe care îl furase de la ea.

— Este o curajoasă, mormăi Jake.

— Are temperament, spuse Thomas, ştie cum să urască pe cineva.

Jake pipăi vârful unei pene.

— Tu şi cu ea? îl întrebă pe Thomas. O faceţi, nu-i aşa?

— Nu.

— Dar ţi-ar plăcea. Mie da.

— Nu ştiu, zise Thomas. O vedea pe Jeanette frumoasă, dar se gândea că Skeat avea dreptate – era o duritate în ea care îi displăcea. Cred că da, mărturisi el.

— Bineînţeles că da, spuse Jake, tre’ să fii prost să nu.

Odată ce Jeanette ajunse printre copaci, Thomas şi însoţitorii săi o urmăriră, stând ascunşi şi dându-şi seama că Sir Simon şi slugile sale se apropiau repede. Cei trei călăreţi mergeau la trap. Odată ajunşi în pădure, reuşiră să o prindă din urmă pe Jeanette într-un loc foarte potrivit pentru atacul lui Thomas. Drumul trecea prin luminiş, unde un râu şerpuitor întretăia rădăcinile unei sălcii. Trunchiul căzut era putrezit şi plin de ciuperci în formă de discuri. Jeanette, prefăcându-se că le face loc celor trei călăreţi, se întoarse în luminiş şi aşteptă lângă copacul mort. Pe lângă asta, mai era un arboret de pui de arini în apropierea trunchiului de salcie, care îl acoperea pe Thomas.

Sir Simon se întoarse de pe drum, se aplecă pe sub ramuri şi îşi duse calul aproape de Jeanette. Unul dintre însoţitorii săi era Henry Colley, bruta cu părul blond care îl lovise pe Thomas atât de rău, iar celălalt era scutierul cu falca uscată al lui Sir Simon, care rânjea în aşteptarea distracţiei ce avea să înceapă. Sir Simon îşi scoase coiful în formă de rât şi îl atârnă de oblâncul şeii, apoi zâmbi triumfător.

— Nu e sigur să călătoreşti fără o escortă înarmată, doamnă, spuse el.

— Sunt în siguranţă, declară Jeanette.

Cei doi servitori se tupilară lângă calul ei când Colley şi scutierul o înconjurară pe Jeanette cu caii lor.

Sir Simon descălecă în dreptul ei, cu un zăngănit de armură.

— Am sperat, dragă doamnă, spuse el, apropiindu-se de ea, că putem vorbi în drum spre Louannec.

— Vrei să te rogi Sfântului Yves? întrebă Jeanette. Ce îi vei cere? Să îţi acorde bunăvoinţa lui?

— Nu voi vorbi decât cu dumitale, doamnă, spuse Sir Simon.

— Să vorbeşti despre ce?

— Despre plângerea pe care ai făcut-o contelui de

Northampton. Mi-ai afectat onoarea, doamnă.

— Onoarea? râse Jeanette. Ce onoarea ai tu care să poată fi periclitată? Ştii măcar ce înseamnă acest cuvânt?

Thomas, ascuns în spatele întinderii de arini, le şoptea traducerea discuţiei lui Jake şi lui Sam. Toate cele trei arbalete erau pregătite şi îşi aveau micile săgeţi încărcate.

— Dacă nu vei vorbi cu mine pe drum, doamnă, va trebui să purtăm discuţia aici, zise Sir Simon.

— Nu am nimic de spus.

— Atunci o să-ţi fie uşor să asculţi, spuse el, şi o trase jos din şa.

Ea bătu în mănuşile sale din armură, dar nu îl putu opri să nu o târască la pământ. Cei doi servitori protestară, dar Colley şi scutierul îi făcură să tacă din gură luându-i de păr, apoi trăgându-i afară din luminiş, pentru ca Sir Simon şi Jeanette să rămână singuri.

Acum Jeanette stătea lângă copacul căzut. Thomas îşi ridică arbaleta, dar Jake i-o împinse în jos, pentru că escorta era încă prea aproape.

Sir Simon o împinse atât de tare pe Jeanette încât o aşeză pe trunchiul putrezit, apoi îşi luă un pumnal lung din centura sabiei şi îşi trecu lama subţire cu putere prin fustele lui Jeanette, astfel încât ea fu prinsă de salcia căzută. Cavalerul lovi cu piciorul îmbrăcat în oţel mânerul armei ca să se asigure că tăişul e înfipt adânc în trunchi. Colley şi scutierul dispăruseră, iar zgomotul provocat de copitele cailor lor se pierdu printre frunze.

Sir Simon zâmbi, apoi făcu un pas înainte şi smulse mantia de pe umerii lui Jeanette.

— Când te-am văzut prima dată, doamna mea, spuse el, îţi mărturisesc că m-am gândit la căsătorie. Dar ai fost perversă, aşa că m-am răzgândit.

Îi puse mâinile pe corset şi i-l desfăcu, rupând şireturile din găurile brodate. Jeanette ţipă, încercând să se acopere, iar Jake îi ţinu din nou mâna lui Thomas.

— Ai răbdare până îşi dă armura jos, şopti Jake.

Bănuiau că săgeţile puteau trece prin zale, dar nici unul din cei trei nu ştia cât de tare se dovedea armura aceea.

Sir Simon îi dădu lui Jeanette mâinile la o parte.

— Aşa, doamnă, spuse el, holbându-se la sânii ei, acum putem avea o discuţie.

Sir Simon se dădu înapoi şi începu să se dezbrace de armură. Îşi dădu jos mai întâi mănuşile, îşi desfăcu centura sabiei, apoi

scoase pe cap spalierele de pe umeri trăgându-le de cureluşele din piele. Scoase cu stângăcie cataramele laterale de la pieptar şi plăcile din spate prinse de o haină din piele, care, de asemenea, susţinea armura de antebraţ, ce îi proteja braţele. Haina avea o fustă din zale, pe care, din cauza greutăţii, Sir Simon abia reuşi să o tragă peste cap. Se clătina în timp ce trăgea armura grea, iar Thomas ridică din nou arbaleta, dar Sir Simon se mişca înainte şi înapoi încercând să-şi ţină echilibrul, iar Thomas nu putu fi sigur de ţintă, aşa că luă degetul de pe trăgaci.

Armura lovi pământul, lăsându-l pe Sir Simon cu părul ciufulit şi cu pieptul gol, iar Thomas îşi puse din nou provizia de săgeţi pe umăr, dar acum Sir Simon se aşeză ca să-şi dea jos armura de coapse şi de gambe, genunchierele şi încălţările şi stătea într-o astfel de poziţie încât îşi ţinea picioarele către locul unde erau cei trei şi continuau să fie în calea ţintei lui Thomas. Jeanette se lupta cu cuţitul, speriată că poate Thomas nu era pe aproape, dar, în ciuda sforţărilor ei, acesta nu se mişca.

Sir Simon îşi scoase încălţămintea de fier care îi acoperea picioarele, apoi ieşi din pantalonii din piele de care se ataşează armura de gambe.

— Acum, doamna mea, spuse el stând complet gol, putem vorbi cum se cuvine.

Jeanette se ridică pentru ultima dată spre pumnal, sperând să-l înfigă în stomacul lui Sir Simon, dar chiar în acel moment Thomas trase.

Săgeata îi juli pieptul lui Sir Simon. Thomas ochise pântecele cavalerului, sperând să trimită o săgeată scurtă adânc în abdomenul său, dar aceasta atinsese una din ramurile de arin şi deviase spre el. Sângele ţâşni pe pielea lui Sir Simon, care se lăsă la pământ atât de repede încât săgeata lui Jake trecu pe deasupra capului său. Sir Simon se târî de-a buşilea, mai întâi către armura lepădată. Apoi îşi dădu seama că nu avea timp să o salveze, aşa că alergă după cal şi atunci săgeata lui Sam i se înfipse în coapsa dreaptă, iar el gemu, căzu pe jumătate şi decise că nu e timp nici pentru cal, astfel că şchiopătă gol şi sângerând prin pădure. Thomas dădu drumul la o a doua săgeată, care zdrăngăni pe lângă Sir Simon şi pocni un copac, iar apoi bărbatul gol dispăru. Thomas înjură. El voia să-l omoare, dar Sir Simon era viu.

— Am crezut că nu eşti aici! spuse Jeanette când Thomas apăru.

Îşi acoperea sânii cu hainele sfâşiate.

— L-am ratat pe ticălos, spuse Thomas supărat.

Scoase pumnalul din fustele ei, în timp ce Jake şi Sam băgau armura în doi saci. Thomas aruncă arbaleta şi îşi luă arcul negru de pe umăr. Ce ar trebui să facă acum, se gândi, ar fi să dea de urma lui Sir Simon şi să-l omoare. Ar putea să scoată săgeata cu pene albe şi să pună una de arbaletă în locul ei, astfel încât oricine l-ar fi găsit să creadă că bandiţii sau inamicii îl omorâseră.

— Căutaţi în buzunarele şeii ticălosului, le spuse lui Jake şi lui Sam.

Jeanette îşi legă mantia în jurul gâtului şi ochii i se făcură mari când văzu cum curge aurul din buzunare.

— Stai aici cu Jake şi Sam, îi spuse Thomas.

— Unde te duci? întrebă ea.

— Să termin treaba, zise Thomas cu îndârjire. Eliberă şnururile de la săculeţ şi scoase una dintre cele mai lungi săgeţi. Aşteptaţi aici, le ceru el lui Jake şi lui Sam.

— Te ajut eu, spuse Sam.

— Nu, insistă Thomas. Aşteaptă aici şi ai grijă de contesă.

Era supărat pe sine însuşi. Trebuia să fi folosit de la început propriul arc, să îndepărteze săgeata lui şi să tragă o săgeată de arbaletă în corpul lui Sir Simon, însă organizase stângaci ambuscada. Dar cel puţin Sir Simon o luase la fugă spre vest, departe de soldaţii săi, şi era gol, sângerând şi neînarmat. O pradă uşoară, îşi spuse Thomas, în timp ce urmărea petele de sânge printre copaci. Urma mergea către vest şi apoi, în vreme ce dâra de sânge se subţia, spre sud. Cu siguranţă că Sir Simon fugea înapoi către tovarăşii săi, iar Thomas renunţă la prudenţă şi alergă, sperând să-l omoare pe fugar. Apoi, intrând ca o furtună printre nişte albăstrele, îl văzu pe Sir Simon şchiopătând şi aplecat. Thomas îşi încordă arcul şi tocmai atunci Colley şi scutierul apărură, ambii cu săbiile scoase şi îmboldindu-şi caii spre Thomas. Îşi schimbă ţinta către cel mai apropiat şi azvârli săgeata fără să gândească. Îi dădu drumul aşa cum trebuie să facă un arcaş bun, iar săgeata străpunse rapid pieptul cu zale al scutierului, care fu aruncat din şa. Sabia îi căzu la pământ, iar calul o luă puternic spre stânga, în faţa lui Sir Simon.

Colley dădu frâu calului şi ajunse la Sir Simon, care se prinse de mâna lui întinsă şi apoi, pe jumătate alergând, pe jumătate cărat, se strecură printre copaci. Thomas scoase o a doua

săgeată din săculeţ, dar, până să o lanseze, cei doi bărbaţi erau pe jumătate ascunşi de copaci, iar săgeata ricoşă de o ramură şi se pierdu printre frunze.

Thomas înjură. Colley se holbă fix la Thomas pentru un moment. Sir Simon de asemenea, îl văzuse, iar Thomas, cu o a treia săgeată în arcul încordat, se holba la copaci, înţelegând că totul era pierdut. Într-o secundă. Totul.

Fugi înapoi la luminişul de lângă râu.

— Trebuie să o duceţi pe contesă în oraş, le spuse el lui Jake şi lui Sam, dar, pentru numele lui Dumnezeu, aveţi grijă. Ne vor căuta curând. Trebuie să vă furişaţi înapoi.

Se holbară la el, neînţelegând, iar Thomas le spuse ce se întâmplase. Cum îl omorâse pe scutierul lui Sir Simon şi cum asta îl făcea un criminal şi un fugar. Fusese văzut de Sir Simon şi de blondul Colley şi ambii aveau să fie martori la procesul său şi participanţi la execuţia sa.

Îi spuse lui Jeanette acelaşi lucru în franceză.

— Poţi să ai încredere în Jake şi Sam, adăugă el, dar nu trebuie să fii prinsă când te duci spre casă. Trebuie să mergi cu grijă!

Jake şi Sam aduseră argumente împotrivă, dar Thomas înţelegea suficient de bine care erau consecinţele crimei.

— Spuneţi-i lui Will ce s-a întâmplat, le zise el. Aruncaţi toată vina pe mine şi spuneţi-i că o să-l aştept la Quatre Vents.

Acela era un oraş pe care hellequinii îl devastaseră, la sud de La Roche-Derrien.

— Spuneţi-i că aş avea nevoie de sfatul lui.

Jeanette încercă să îl convingă că nu trebuia să intre în panică.

— Poate că nu te-au recunoscut! sugeră ea.

— M-au recunoscut, doamnă, spuse Thomas cu îndârjire. Zâmbi îndurerat. Îmi pare rău, dar cel puţin ai armura şi sabia. Ascunde-le bine. Se sui în şaua lui Sir Simon. Quatre Vents, le spuse lui Jake şi Sam, apoi dădu pinteni spre sud, printre copaci.

Era un criminal, un om vânat şi un fugar, iar asta însemna că era prada oricui, singur în ţinutul devastat de hellequini. Nu avea idee ce să facă sau încotro să se ducă, dar, dacă era să trăiască, atunci trebuia să călărească la fel ca un cavaler al diavolului ce era.

Şi aşa făcu.

Quatre Vents fusese un sătuc puţin mai mare decât Hookton, cu o biserică sărăcăcioasă şi arătând ca un hambar, un grup de case unde vacile şi oamenii împărţeau aceleaşi acoperişuri din paie, o moară de apă şi câteva gospodării răsfirate, aşezate în văile adăpostite. Nu mai rămăseseră decât zidurile din piatră ale bisericii şi ale morii, restul erau numai scrum, praf şi buruieni. Copacii fructiferi înfloreau în livezile neîngrijite când Thomas ajunse pe un cal transpirat din cauza lungii călătorii. Lăsă armăsarul să pască pe o pajişte îngrădită, năpădită de buruieni, apoi se duse în pădurea de după biserică. Tremura, nervos şi

speriat, pentru că tot ceea ce părea un joc îi întunecase viaţa. Cu câteva ore înainte, fusese arcaş în armata Angliei şi, deşi poate viitorul său nu aducea cu cel al tinerilor de la Oxford cu care se dedase la orgii, Thomas era sigur că s-ar fi ridicat cel puţin la nivelul lui Will Skeat. Se imaginase conducând o trupă de soldaţi, devenind bogat, fiind condus de arcul său negru către avere şi chiar către rang, dar acum era un om vânat. De spaimă, începu să se îndoiască de reacţia lui Will Skeat, temându-se că acesta va fi atât de dezgustat de eşecul atacului încât l-ar aresta şi l-ar duce înapoi legat într-un laţ în piaţa din La Roche-Derrien. Se temea ca Jeanette să nu fie prinsă pe drum înapoi spre oraş. Or s-o acuze şi pe ea de crimă? Tremura înfrigurat la lăsarea întunericului. Avea douăzeci şi doi de ani, eşuase grav, era singur şi pierdut.

Se trezi într-o dimineaţă rece, cu burniţă. Iepurii de câmp făceau curse peste păşunea unde păştea calul de luptă al lui Sir Simon Jekyll. Thomas deschise punga pe care o ţinea sub cămaşa de zale şi îşi numără monedele. Erau aurul din buzunarul şeii lui Sir Simon şi propriile lui monede, aşa că nu era sărac, dar, ca majoritatea hellequinilor, lăsa grămada sa de bani în grija lui Will Skeat; chiar şi când erau plecaţi în călătorii, întotdeauna rămânea cineva în La Roche-Derrien să aibă grijă de averea lor. Ce-o să facă? Avea un arc şi câteva săgeţi şi poate că ar putea să meargă până în Gasconia, deşi nu avea idee cât de departe era regiunea respectivă, dar măcar ştia că acolo existau garnizoane engleze care cu siguranţă ar fi primit un alt arcaş antrenat. Sau poate să găsească o cale de a traversa Canalul Mânecii? Să se ducă acasă, să-şi găsească alt nume, să o ia de la capăt – doar că nu avea casă. Ceea ce nu trebuia să facă niciodată era să se găsească la distanţă de o funie de spânzurătoare de Sir Simon Jekyll.

Hellequinii ajunseră imediat după miezul zilei. Arcaşii intrară mai întâi în sat, urmaţi de soldaţi, care escortau o căruţă trasă de un cal, cu un coviltir susţinut de cercuri din lemn şi cu pânza maro fâlfâind pe alocuri. Părintele Hobbe şi Will Skeat călăreau lângă căruţă, ceea ce îl derută pe Thomas, deoarece nu ştia că hellequinii folosesc astfel de vehicule. Dar apoi Skeat şi preotul se despărţiră de soldaţi şi-şi îmboldiră caii către câmpul unde păştea armăsarul.

Cei doi bărbaţi se opriră la margine, iar Skeat îşi puse palmele pâlnie la gură şi ţipă spre pădure:

— Ieşi afară, ticălos prost!

Thomas se ivi sfios, primit cu o încurajare ironică din partea arcaşilor. Skeat îl privi acru.

— Ce Dumnezeu, Tom, spuse el, diavolul chiar a făcut un lucru rău când a lăsat-o grea pe maică-ta.

Părintele Hobbe ţâţâi la blasfemia lui Will, apoi ridică o mână în semn de binecuvântare.

— Ai pierdut o privelişte frumoasă, Tom, spuse el vesel: Sir Simon venind acasă în La Roche, pe jumătate dezbrăcat şi sângerând ca un porc. O să-ţi ascult confesiunea înainte să plecăm.

— Nu rânji, ticălos prost ce eşti, îl repezi Skeat. Sfinte Isuse, Tom, dacă faci ceva, fă cum trebuie! Fă cum trebuie! De ce l-ai lăsat pe nenorocit în viaţă?

— Am ratat.

— Atunci du-te şi omoară un amărât şi nenorocit de scutier în schimb. Sfinte Isuse, dar chiar eşti prost.

— Presupun că vor să mă spânzure, nu? întrebă Thomas.

— A, nu, spuse Skeat prefăcându-se surprins, bineînţeles că nu! Vor să sărbătorească, să-ţi atârne ghirlande de gât şi să-ţi dea o duzină de virgine să-ţi încălzească patul! Ce naiba crezi că vor să-ţi facă? Bineînţeles că te vor mort şi am jurat pe viaţa mamei mele că te aduc înapoi dacă te găsesc în viaţă. Ţi se pare că e viu, părinte?

Părintele Hobbe îl examină pe Thomas.

— Mi se pare că e foarte mort, Master Skeat.

— Merită al naibii să fie mort, ticălos prost.

— A ajuns contesa acasă în siguranţă? întrebă Thomas.

— A ajuns acasă, dacă la asta te referi, spuse Skeat, dar ce crezi că voia Sir Simon după ce şi-a acoperit membrul zbârcit? Să-i percheziţioneze casa, Tom, să caute o armură şi o sabie care în mod legal erau ale lui. Nu e chiar atât de prost; ştie că tu şi cu ea eraţi împreună.

Thomas înjură, iar Skeat trase şi el o înjurătură.

— Aşa că i-au presat pe cei doi servitori şi au recunoscut că ea a plănuit totul.

— Ce au făcut? întrebă Thomas.

— I-au presat, repetă Skeat, ceea ce înseamnă că bătrânii fuseseră puşi la pământ cu mormane de pietre pe piept. Femeia a scuipat tot de la prima piatră, aşa că au fost grav răniţi, continuă Skeat, iar acum Sir Simon vrea să o acuze pe doamnă de crimă. Şi normal că i-au răscolit casa căutând armura şi sabia, dar oamenii lui nu au găsit nimic, pentru că doamna le-a

ascuns foarte bine, dar e băgată în încurcătură la fel ca şi tine. Nu poţi pur şi simplu să înfigi săgeţi în cavaleri şi să măcelăreşti scutieri, Tom! Încalci ordinea lucrurilor!

— Îmi pare rău, Will, spuse Thomas.

— Aşa că, pe scurt, zise Skeat, contesa cere protecţia unchiului soţului ei. Arătă cu degetul către căruţă. E acolo, împreună cu copilul ei, cei doi servitori răniţi, o armură şi o sabie.

— Sfinte Isuse! exclamă Thomas, holbându-se la căruţă.

— Tu ai pus-o acolo, răcni Skeat, nu El! Iar eu a trebuit să fac treaba diavolului să o ţin ascunsă de Sir Simon. Dick Totesham mă suspectează şi nu e de acord cu aşa ceva, deşi a trebuit să-mi dau cuvântul şi să promit că te târăsc înapoi de gâtul tău mizerabil. Dar nu te-am văzut, Tom.

— Îmi pare rău, Will, spuse Thomas din nou.

— Ar trebui să-ţi pară, încuviinţă Skeat, deşi iradia satisfacţie că reuşise să strângă mizeria lui Thomas atât de eficient.

Jake şi Sam nu fuseseră văzuţi de Sir Simon sau de soldatul supravieţuitor, aşa că erau în siguranţă, Thomas era fugar, iar Jeanette fusese scoasă cu bine din La Roche-Derrien înainte ca Sir Simon să-i nenorocească viaţa.

— Merge la Guingamp, continuă Skeat, trimit o duzină de oameni să o escorteze şi Dumnezeu ştie dacă inamicul va respecta steagul alb. Dacă aş fi avut puţină minte, te-aş fi jupuit de viu şi aş fi făcut o învelitoare de arc din pielea ta.

— Da, Will, spuse Thomas cu sfială.

— Nu mă lua pe mine cu „da, Will“, se răsti Skeat. Ce ai să faci în cele câteva zile pe care le mai ai de trăit?

— Nu ştiu.

Skeat îşi trase nasul.

— Ai putea să te maturizezi, pentru început, deşi e prea puţin probabil să se întâmple asta. În regulă, flăcăule. Scotoci după ceva. Ţi-am luat banii din cufăr, iată-i! Îi înmână lui Thomas o pungă din piele. Şi am pus în căruţa doamnei trei snopuri cu săgeţi, care o să îţi ajungă pentru câteva zile. Dacă ai avea ceva minte, ceea ce nu ai, ai merge spre sud sau spre nord. Ai putea să mergi în Gasconia, dar e al naibii de mult de mers. Flandra e mai aproape şi are o grămadă de trupe engleze care probabil te vor lua dacă sunt disperate. Acesta e sfatul meu, flăcăule. Du-te spre nord şi speră că Sir Simon nu va veni niciodată în Flandra.

— Mulţumesc, spuse Thomas.

— Dar cum ajungi la Flandra? întrebă Skeat.

— Pe jos? sugeră Thomas.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă Will, dar eşti o bucată proastă de carne viermănoasă. Plimbă-te îmbrăcat aşa şi cu un arc în spate şi poţi la fel de bine să-ţi tai singur gâtul. Va fi mai rapid decât să-i laşi pe francezi să o facă.

— S-ar putea să îţi fie de folos asta, interveni părintele Hobbe, oferindu-i lui Thomas un pachet din material negru care, despachetat, se dovedi a fi roba unui călugăr dominican. Vorbeşti latina, Tom, spuse preotul, aşa că poţi să te dai drept predicator rătăcitor. Dacă te provoacă cineva, îi spui că mergi de la Avignon la Aachen.

Thomas îi mulţumi.

— Dominicanii călătoresc cu arcul la ei? întrebă el.

— Flăcăule, spuse părintele Hobbe, pot să-ţi deschei pantalonii şi să te direcţionez în poziţia vântului, dar, chiar şi cu ajutorul lui Dumnezeu, nu pot să urinez pentru tine.

— Cu alte cuvinte, spuse Skeat, te descurci singur. Tu ai intrat în mizeria asta, Tom, tu ai să ieşi singur. Mi-a făcut plăcere compania ta, tinere. Am crezut că vei fi inutil prima dată când te-am văzut şi nu ai fost, dar eşti acum. Totuşi, mult noroc, băiete.

Îi întinse mâna şi Thomas i-o strânse.

— Poţi, de asemenea, să te duci la Guingamp cu contesa, termină Skeat, şi apoi să-ţi găseşti drumul, dar părintele Hobbe vrea să-ţi salveze sufletul mai întâi. Dumnezeu ştie de ce.

Părintele Hobbe descălecă şi îl conduse pe Thomas în biserica fără acoperiş, unde iarba şi buruienile creşteau acum printre lespezi. Insistă să audă o confesiune, iar Thomas se simţi destul de mizerabil ca să sune pocăit.

Părintele Hobbe oftă când totul fu gata.

— Ai omorât un om, Tom, zise el aspru, şi acesta este un păcat mare.

— Părinte, începu Thomas.

— Nu, nu, Tom, nici o scuză. Biserica susţine faptul că a omorî în luptă este o datorie pe care omul o are faţă de stăpânul său, dar tu ai omorât în afara legii. Acel amărât de scutier cu ce te-a deranjat? Şi avea o mamă, Tom; gândeşte-te la ea. Nu, ai păcătuit grav şi trebuie să-ţi dau o penitenţă serioasă.

Thomas, în genunchi, se uită în sus ca să vadă un vultur ce aluneca printre norii de deasupra pereţilor arşi ai bisericii. Apoi părintele Hobbe se apropie mai mult, aplecându-se asupra lui.

— Nu o să te pun să mormăi Tatăl Nostru, Tom, spuse

preotul, ci o să te pun să faci ceva greu. Ceva foarte greu. Îşi puse mâna în părul lui Thomas. Penitenţa ta este să te ţii de promisiunea făcută tatălui tău.

Făcu o pauză ca să audă răspunsul lui Thomas, dar tânărul tăcea.

— Mă auzi? întrebă părintele Hobbe mânios.

— Da, părinte.

— Vei găsi lancea Sfântului Gheorghe, Thomas, şi o vei aduce înapoi în Anglia. Asta e penitenţa ta. Şi acum, adăugă el într-o latină execrabilă, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Spirit, eşti iertat. Făcu semnul crucii. Nu-ţi irosi viaţa, Tom.

— Cred că deja am irosit-o, părinte.

— Eşti doar tânăr. Aşa ai impresia când eşti tânăr. Viaţa nu e decât bucurie sau mizerie când eşti tânăr. Îl ajută pe Thomas să se ridice din genunchi. Nu atârni de spânzurătoare, nu-i aşa? Eşti viu, Tom, şi încă mai ai multă viaţă în tine. Zâmbi. Am sentimentul că ne vom mai întâlni.

Thomas îşi luă bun rămas, apoi se uită cum Will Skeat lua calul lui Sir Simon Jekyll şi îi conducea pe hellequini către est, lăsând căruţa şi mica escortă în satul devastat.

Pe conducătorul escortei îl chema Hugh Boltby, fiind unul dintre cei mai buni soldaţi ai lui Skeat, iar acesta înclina să creadă că probabil vor întâlni inamicul a doua zi undeva în apropiere de Guingamp. O va preda pe contesă, apoi se va întoarce să i se alăture lui Skeat.

— Mai bine nu ai fi îmbrăcat ca un arcaş, Tom, adăugă el.

Thomas mergea pe lângă căruţa condusă de Pierre, bătrânul care fusese chinuit de Sir Simon. Jeanette nu îl invită pe Thomas înăuntru, ba chiar se purtă ca şi cum el nu exista, deşi în dimineaţa următoare, după ce instalară tabăra într-o gospodărie abandonată, râse când îl văzu îmbrăcat în roba unui călugăr.

— Îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat, îi mărturisi Thomas.

Jeanette ridică din umeri.

— Poate că e mai bine. Probabil că trebuia să mă duc la ducele Charles din iarna trecută.

— Şi de ce nu te-ai dus, doamnă?

— Nu a fost întotdeauna drăguţ cu mine, spuse ea cu nostalgie, dar cred că s-au mai schimbat lucrurile până acum.

Se convinsese singură că atitudinea ducelui e posibil să se fi schimbat datorită scrisorilor pe care i le trimisese, scrisori care îl ajutaseră când îşi trimisese trupele împotriva garnizoanei în La Roche-Derrien. De asemenea, spera că ducele o s-o

întâmpine cu bine, deoarece avea nevoie disperată de un cămin sigur pentru fiul ei, Charles, care se bucura de aventura călătoriei într-o căruţă ce scârţâia şi se legăna. Împreună aveau să înceapă o nouă viaţă în Guingamp, iar Jeanette vedea cu optimism acea nouă viaţă. Fusese forţată să părăsească La Roche-Derrien într-o grabă disperată, punând în căruţă doar armura recuperată, sabia şi câteva haine, deşi avea ceva bani pe care Thomas bănuia că Will îi dăduse, dar adevăratele ei speranţe se legau de ducele Charles, care, îi împărtăşi lui Thomas, sigur îi va găsi o casă şi îi va împrumuta bani în avans pentru rentele din Plabennec pe care ea nu le mai primea.

— Sigur îi va plăcea de Charles, nu crezi? îl întrebă pe Thomas.

— Sunt sigur, răspunse Thomas, uitându-se la fiul lui Jeanette, care scutura de frâiele de la căruţă şi plescăia cu limba în van ca să facă calul să meargă mai repede.

— Dar tu ce vei face? întrebă Jeanette.

— Voi supravieţui, spuse Thomas, nevrând să recunoască faptul că nu ştia ce va face.

Va merge în Flandra, probabil, dacă va ajunge vreodată acolo. Se va alătura altei trupe de arcaşi şi se va ruga în fiecare noapte ca Sir Simon Jekyll să nu-i mai iasă în cale niciodată. Şi, în ceea ce priveşte penitenţa, lancea, nu avea nici o idee cum să o găsească sau, dacă ar găsi-o, cum să o returneze.

Jeanette, în cea de-a doua zi a călătoriei, decise că Thomas era ca un prieten până la urmă.

— Când ajungem în Guingamp, îi propuse ea, găseşti un loc unde să stai şi am să-l conving pe duce să îţi dea aprobare. Chiar şi un călugăr rătăcitor va fi ajutat de o aprobare din partea ducelui Bretaniei.

Dar nici un călugăr nu purtase vreodată vreun arc, ca să nu mai vorbim de un arc englezesc de război, iar Thomas nu ştia cum să ascundă arma. Nu era dispus să o abandoneze, dar, la vederea unor buşteni arşi din gospodăria părăsită, îi veni o idee. Tăie un lemn scurt şi înnegrit şi îl aşeză de-a curmezişul arcului slăbit ca să semene cu o cruce a unui pelerin. Îşi aminti de un dominican care poposise în Hookton cu un astfel de baston. Călugărul, cu părul tuns atât de scurt încât părea chel, ţinu o predică pătimaşă în afara bisericii până când tatălui lui Thomas i se făcu lehamite de vorbăria lui goală şi îl trimise la plimbare, iar acum Thomas îşi dădu seama că trebuie să adopte atitudinea unui astfel de om. Jeanette îi sugeră să lege flori de băţul

arcului ca să-l deghizeze mai bine, aşa că îl înfăşură cu trifoi care creştea înalt şi zdrenţuros pe câmpurile abandonate.

Căruţa, trasă de un cal osos care fusese jefuit din Lannion, înainta cu greu spre sud. Soldaţii deveniră şi mai precauţi când se apropiară de Guingamp, temându-se de o ambuscadă cu săgeţi trase cu arbaleta dinspre pădurea ce era foarte aproape de drumul părăsit. Unul dintre bărbaţi avea un corn de vânătoare din care suna constant pentru a preveni inamicul de apropierea lor şi pentru a da semn de pace, în timp ce Boltby avea o bucată de material alb atârnată de vârful lancei. Nu era nici o ambuscadă, dar la câţiva kilometri de Guingamp găsiră o trecătoare unde o trupă de oşteni ai inamicului aşteptau. Doi soldaţi în armuri grele şi o duzină de arbaletrieri alergau înainte, cu armele pregătite, iar Boltby îl chemă pe Thomas din căruţă.

— Vorbeşte cu ei, îi ordonă el.

Thomas era agitat.

— Ce să le spun?

— Dă-le o afurisită de binecuvântare, pentru numele lui Dumnezeu! îl îndemnă Boltby dezgustat. Şi spune-le că suntem aici în pace.

Cu inima bătându-i în piept şi cu gura uscată, Thomas coborî în drum. Roba cea neagră îi fâlfâia caraghios în jurul gleznelor când le făcea cu mâna arbaletrieri lor.

— Lăsaţi armele jos, le strigă el în franceză, lăsaţi armele jos! Englezii vin în pace.

Unul dintre călăreţi dădu pinteni calului s-o ia înainte. Scutul său avea acelaşi blazon cu hermina albă pe care îl purtau şi oamenii ducelui Ioan, deşi acei susţinători ai ducelui Charles aveau hermina înconjurată cu o ghirlandă albastră pe care erau pictate flori-de-crin[9].

— Cine sunteţi voi, părinte? întrebă călăreţul.

Thomas deschise gura să răspundă, dar pe buze nu-i ieşi nici un cuvânt. Se uită cu gura căscată la călăreţ, care avea o mustaţă roşiatică şi nişte ochi ciudat de galbeni. Un ticălos dur, gândi Thomas, şi îşi ridică o mână să atingă laba sfântului Guinefort. Poate că sfântul îl va inspira, pentru că deodată se simţi ca posedat de drăcovenii şi începu să-i placă să joace rolul de preot.

— Sunt unul dintre copiii cei mai umili ai lui Dumnezeu, fiule,

---

9 Florile de crin – simbol al monarhiei franceze (n.tr.)

răspunse el mieros.

— Eşti englez? întrebă soldatul suspicios.

Franceza lui Thomas era aproape perfectă, dar era franceza vorbită de conducătorii englezi mai degrabă decât limba poporului.

Thomas se simţi din nou cuprins de panică, dar câştigă timp făcându-şi cruce şi aşa îi veni inspiraţia.

— Sunt scoţian, fiule, spuse el, şi asta îi potoli suspiciunile bărbatului cu ochii galbeni; scoţienii fuseseră întotdeauna aliaţii francezilor.

Thomas nu ştia nimic de Scoţia, dar se îndoia că mulţi francezi sau bretoni ştiau, deoarece era departe şi un loc deloc atrăgător. Skeat spusese întotdeauna că era o regiune cu mlaştini, stânci şi ticăloşi păgâni, care erau de două ori mai dificil de omorât decât francezii.

— Sunt scoţian, repetă Thomas, şi aduc o rudă de sex feminin a ducelui din mâinile englezilor.

Soldatul se uită la căruţă.

— O rudă de sex feminin a ducelui Charles?

— Mai e şi un alt duce? întrebă Thomas inocent. Este contesa de Armorica, continuă el, împreună cu fiul ei, care este nepotul ducelui şi conte, de asemenea. Englezii i-au ţinut prizonieri timp de şase luni, dar prin graţia bunului Dumnezeu s-au îmbunat şi au eliberat-o. Ducele, ştiu, va vrea să o întâmpine.

Thomas miza pe rangul lui Jeanette şi pe relaţia ei cu ducele, iar inamicul muşcă momeala. Soldaţii francezi lăsară căruţa să îşi continue drumul, iar Thomas văzu cum Hugh Boltby îşi conduce oamenii în grabă, nerăbdător să se îndepărteze cât mai mult de arbaletrieri. Conducătorul soldaţilor inamici vorbi cu Jeanette şi păru impresionat de semeţia ei. Ar fi fost onorat, spunea el, să o escorteze pe contesă la Guingamp, deşi o avertiză că ducele nu se afla acolo. Urma, însă, să sosească de la Paris. Se spunea că acum era la Rennes, un oraş aflat la o zi depărtare către est.

— Mă vei duce până la Rennes? îl întrebă Jeanette pe Thomas.

— Vrei asta, doamnă?

— Un tânăr este folositor, spuse ea. Pierre e bătrân, gesticulă către servitor, şi şi-a pierdut puterea. Pe lângă asta, dacă te duci în Flandra atunci va trebui să treci râul din Rennes.

Aşa că Thomas îi ţinu companie timp de trei zile în care căruţa cea înceată parcurse drumul până la Rennes. Dincolo de

Guingamp nu mai aveau nevoie de escortă, deoarece riscul de a apărea atacatori englezi era scăzut în această parte de est a Bretaniei, iar drumul era patrulat des de forţele armate ale ducelui. Împrejurimile îi păreau ciudate lui Thomas, deoarece se obişnuise cu câmpurile acoperite de buruieni, livezile neîngrijite şi satele părăsite, dar aici gospodăriile prosperau. Bisericile erau mai mari şi aveau sticlă vopsită şi din ce în ce mai puţini localnici vorbeau bretona. Încă mai era Bretonia, dar limba era franceză.

Înnoptară în hanuri care aveau purici în paie. Jeanette şi fiul său primiră camera socotită cea mai bună, în timp ce Thomas împărţea grajdurile cu cei doi servitori. Se întâlniră cu doi preoţi pe drum, dar nici unul dintre ei nu suspectă că Thomas era un impostor. Îi salută în latină, pe care o vorbea mai bine decât ei, şi ambii îi urară o zi bună şi mult succes. Thomas aproape că le simţi uşurarea când nu intră cu ei în conversaţie. Dominicanii nu erau în cele mai bune relaţii cu preoţii de parohie. Înşişi călugării erau preoţi, dar aveau drept misiune reprimarea ereziei, aşa că vizita dominicanilor sugera că un preot de parohie nu-şi făcuse datoria şi chiar un călugăr tânăr, sălbatic şi aspru cum părea Thomas nu era binevenit.

Ajunseră la Rennes la amiază. La est atârnau nori negri de unde oraşul se ivea mai mare decât orice alt loc pe care îl văzuse Thomas vreodată. Zidurile erau de două ori mai înalte decât cele din Lannion sau La Roche-Derrien şi aveau turnuri cu acoperişuri ascuţite la fiecare câţiva metri pe post de contraforturi, de unde arbaletrierii îşi puteau azvârli săgeţile spre orice oaste atacatoare. Peste ziduri, mai înaltă chiar decât turnurile înguste ale zidurilor şi decât turlele bisericilor sau ale catedralei, era citadela, o fortăreaţă din piatră deschisă la culoare de care atârnau stindarde. Mirosul oraşului era purtat de un vânt rece către vest, o duhoare de canalizare, tăbăcării şi fum.

Gărzile de la poarta de vest se entuziasmară când găsiră săgeţile din căruţă, dar Jeanette îi convinse că erau trofee pe care le ducea ducelui. Apoi vrură să perceapă o taxă vamală pe armura frumoasă, iar Jeanette le ţinu din nou o predică moralizatoare, folosind numele ducelui din belşug. În cele din urmă, soldaţii cedară şi lăsară căruţa să intre pe străzile înguste cu mărfurile expuse pe margini. Cerşetorii alergau pe lângă ea, iar soldaţii îl înghionteau pe Thomas, care conducea calul. Oraşul era împânzit de soldaţi. Majoritatea purtau blazonul

herminei albe cu ghirlandă, dar mulţi aveau Graalul cel verde al Genovei pe tunici, iar prezenţa atâtor trupe confirma că ducele era într-adevăr în oraş şi că se pregătea pentru o campanie care îi va da afară pe englezi din Bretania.

Găsiră o cârciumă în spatele turnurilor gemene ale catedralei. Jeanette voia să se pregătească pentru audienţa cu ducele şi ceru o cameră privată, deşi tot ce putea obţine cu banii pe care îi avea era un spaţiu bântuit de păianjeni de sub streaşina cârciumii. Hangiul, un individ gălbejit, cu un tic, îi sugeră lui Thomas că ar fi mult mai fericit în mănăstirea de călugări dominicani decât să stea lângă biserica Sfântului Germain, la nord de catedrală, dar Thomas îi declară că misiunea lui era să stea printre păcătoşi, nu printre sfinţi, aşa că hangiul îi spuse în silă că poate să doarmă în căruţa lui Jeanette, care era priponită în curtea hanului.

— Dar fără predici, părinte, adăugă bărbatul, fără predici. Sunt destule în oraş care să nu distrugă La Trei Chei.

Servitoarea lui Jeanette îi perie părul, apoi îi împleti şi îi prinse cosiţele negre, dându-i forma unor coarne de berbec ce îi acopereau urechile. Jeanette îmbrăcă o rochie roşie de catifea care scăpase jafului casei ei şi care avea o fustă ce pica chiar de sub sâni până în pământ, cu un corset brodat cu albăstrele şi margarete, strâns puternic până la gât. Mânecile erau pline, împodobite cu blană de vulpe. Rochia îi ajungea până la pantofii ei roşii, cu catarame. Pălăria se potrivea cu rochia, împodobită cu aceeaşi blană şi cu dantelă neagră-albăstruie. Îşi scuipă fiul pe faţă şi îl curăţă de praf, apoi îl conduse jos în curtea hanului.

— Crezi că modelul dantelei este în regulă? îl întrebă pe Thomas agitată.

Thomas dădu din umeri.

— Mie mi se pare în regulă.

— Nu, culoarea! Merge bine cu roşu?

El încuviinţă, ascunzându-şi uimirea. Nu o văzuse niciodată îmbrăcându-se atât de elegant. Acum arăta ca o contesă, în timp ce fiul ei avea o cămaşă curată, iar părul său era umed şi netezit.

— O să-ţi întâlneşti unchiul cel mare! îi spuse Jeanette lui Charles, umezindu-şi degetul şi mai ştergându-i puţin praf de pe obraz. Şi el este nepotul regelui Franţei. Ceea ce înseamnă că tu eşti înrudit cu regele! Da, e adevărat! Nu-i aşa că eşti norocos?

Charles fugi de sâcâielile mamei lui, dar ea nu observă pentru că era prea preocupată să-l instruiască pe Pierre,

servitorul ei, cum să depoziteze armura şi sabia într-un sac mare. Voia ca ducele să vadă armura.

— Vreau să ştie, îi spuse lui Thomas, că atunci când fiul meu va avea vârsta necesară va lupta pentru el.

Pierre, care pretindea că avea şaptezeci de ani, ridică sacul şi aproape căzu din cauza greutăţii armurii. Thomas se oferi să-l care până la citadelă în locul servitorului, dar Jeanette nici nu vru să audă.

— Printre localnicii de rând poate că eşti luat drept un scoţian, dar însoţitorii ducelui sunt oameni care probabil au vizitat locul.

Îşi netezi fusta de catifea roşie.

— Ai să aştepţi aici şi am să-l trimit pe Pierre înapoi cu un mesaj, poate şi cu nişte bani, îi spuse ea lui Thomas. Sunt sigură că ducele o să fie generos, am să cer o permisiune pentru tine. Ce nume să folosesc? Un nume scoţian? Doar Thomas călugărul? De îndată ce te va vedea – acum vorbea cu fiul său – îşi va deschide punga cu bani, nu-i aşa? Bineînţeles că da.

Pierre reuşi să ridice armura pe umăr fără să cadă, iar Jeanette îşi luă fiul de mână.

— Am să-ţi trimit un mesaj, îi promise ea lui Thomas.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, copila mea, spuse Thomas, şi fie ca Sfântul Guinefort să te păzească.

Jeanette strâmbă din nas la auzul numelui Sfântului Guinefort, care, aflase ea de la Thomas, era într-adevăr un câine.

— Am să-mi pun nădejdea în Sfântul Renan, spuse ea pe un ton de reproş, şi cu acele cuvinte plecă.

Pierre şi soţia sa o urmară, iar Thomas aşteptă în curte, acordând binecuvântări grăjdarilor şi pisicilor rătăcitoare. Fii destul de nebun, îi spuse tatăl său odată, şi ori te vor închide, ori te vor face sfânt.

Noaptea se lăsă, umedă şi rece, cu o rafală de vânt şuierând în turnurile catedralei şi foşnind paiele din cârciumă. Thomas se gândea la penitenţa pe care părintele Hobbe i-o dăduse.

Oare lancea era reală? Într-adevăr trecea prin solzii unui balaur, străpungea coastele şi despica o inimă prin care curgea sânge rece? Se gândea că era reală. Tatăl său crezuse asta, chiar dacă poate fusese nebun, dar prost nu era. Iar lancea arăta a fi veche, atât de veche! Thomas obişnuia să se roage Sfântului Gheorghe, dar nu o mai făcuse şi se simţi vinovat, aşa că se lăsă în genunchi lângă căruţă şi îl rugă pe sfânt să îi ierte

păcatele, să-l ierte pentru uciderea scutierului şi pentru că se dă drept călugăr. „Nu vreau să fiu un om rău, îi spuse ucigaşului balaurului, dar este atât de uşor să uiţi de rai şi de sfinţi. Şi, dacă doreşti, se rugă el, am să găsesc lancea, dar trebuie să-mi spui ce să fac cu ea.” Trebuia să o ducă înapoi în Hookton, care, aşa cum ştia Thomas, nu mai exista? Sau trebuia să i-o înapoieze celui care o deţinuse înainte ca tatăl său să o fure? Şi cine era bunicul său? Şi de ce ascunsese tatăl său lancea de familie? Şi de ce familia îl căutase ca să ia lancea înapoi? Thomas nu ştia, iar în ultimii trei ani nu îi păsase de asta, dar deodată, în curtea hanului, începu să-l roadă curiozitatea. Undeva, avea o familie. Bunicul său fusese soldat şi bandit, dar cine era? Mai rosti o rugăciune către Sfântul Gheorghe, să îşi cunoască familia.

— Te rogi să plouă, părinte? îi sugeră unul dintre grăjdari. Cred că o să avem parte de ea. Avem nevoie.

Thomas ar fi putut mânca în cârciumă, dar deveni deodată agitat din cauza camerei aglomerate, plină de soldaţii ducelui care cântau, se lăudau şi zbierau împreună cu femeile lor. Nici nu putea combate suspiciunile maliţioase ale hangiului. Bărbatul era curios de ce Thomas nu se ducea la mănăstire, dar şi mai curios de ce un călugăr călătoreşte cu o femeie frumoasă.

„E verişoara mea“, îi spusese Thomas bărbatului, care se prefăcu a crede minciuna, dar Thomas nu mai avea nici un chef să facă faţă mai multor întrebări, aşa că rămase în curte şi mâncă pâine uscată, ceapă acră şi brânză tare, care era singura mâncare rămasă în căruţă.

Începu să plouă aşa că se retrase în căruţă şi ascultă picăturile căzând pe coviltir. Se gândi la Jeanette şi la fiul său cum sunt serviţi cu delicatese pe farfurii de argint înainte să doarmă în cearceafuri de pânză curate într-o cameră cu tapiţerie atârnată pe pereţi şi apoi începu să-şi plângă de milă. El era fugar, Jeanette era singurul lui aliat, iar ea era prea nobilă şi prea puternică pentru el.

Clopotele anunţau închiderea porţilor oraşului. Paznicii mergeau pe stradă, în căutare de focuri care ar putea distruge oraşul în câteva ore. Santinelele tremurau pe ziduri, iar stindardele ducelui Charles fluturau de pe vârful citadelei. Thomas se afla printre inamicii săi, protejat doar de inteligenţa sa şi de roba dominicană. Şi era singur.

Jeanette devenea din ce în ce mai nervoasă pe măsură ce se apropia de citadelă, dar se convinse singură că Charles de Blois

o va întreţine financiar odată ce îl va întâlni pe fiul ei, care era botezat după numele lui, iar soţul ei spusese întotdeauna că ducele ar plăcea-o dacă ar avea şansa să o cunoască mai bine. Era adevărat că ducele fusese rece în trecut, dar scrisorile ei trebuie să-l fi convins de fidelitatea ei şi era sigură că va avea un comportament de cavaler şi va avea grijă de o femeie necăjită.

Spre surprinderea ei, fu mult mai uşor să intre în citadelă decât fusese să negocieze la poarta oraşului. Santinelele îi făcură semn de peste podul basculant, de sub boltă şi tot aşa până într-o curte imensă încercuită de grajduri şi depozite. Douăzeci de soldaţi se antrenau cu săbiile care, în umbra după-amiezii târzii, aruncau scântei luminoase. Şi mai multe scântei ieşeau dintr-o fierărie, unde un cal era potcovit, iar Jeanette înregistră izul de copită arsă amestecat cu mirosul unui morman de gunoi şi duhoarea unui cadavru în descompunere, care atârna în lanţuri sus de zidul din curte. Un afiş laconic şi scris greşit îl prezenta pe bărbat ca hoţ.

Un intendent o îndrumă către a doua boltă şi intră astfel într-o cameră mare şi rece, unde mai mulţi petiţionari aşteptau să-l vadă pe duce. Un copist îi notă numele, ridicând surprins o sprânceană, când ea se prezentă.

— Excelenţa Sa va fi anunţat de prezenţa dumneavoastră, o informă bărbatul cu o voce plictisită, apoi o trimise pe o bancă de piatră care se întindea de-a lungul unuia dintre zidurile înalte ale sălii.

Pierre lăsă pe podea armura şi se ghemui lângă ea, iar Jeanette se aşeză. Unii dintre petiţionari făceau paşi înainte şi înapoi, ţinând strâns câte un pergament în mână şi citind în linişte cuvintele pe care aveau să le folosească în prezenţa ducelui, în timp ce alţii li se plângeau copiştilor că aşteptau deja trei, patru sau chiar cinci zile. Cât mai aveau să aştepte? Un câine îşi ridică piciorul la un stâlp, apoi doi băieţei de şase sau şapte ani intrară alergând în sală cu săbii de jucărie din lemn. Se uitară la petiţionari pentru o secundă, apoi alergară pe nişte scări care erau păzite de soldaţi. Probabil erau fiii ducelui, se gândi Jeanette, şi şi-l imagina pe Charles împrietenindu-se cu băieţii.

— O să fii fericit aici, îi spuse ea.

— Mi-e foame, mamă.

— Vom mânca curând.

Aşteptă. Două femei se plimbau de-a lungul galeriei din

capătul scărilor, purtând rochii deschise la culoare, făcute din pânze scumpe, care păreau că plutesc în timp ce ele mergeau, iar Jeanette se simţi deodată sărăcăcioasă în catifeaua ei roşie şi încreţită.

— Trebuie să fii politicos cu ducele, îi spuse ea lui Charles, care devenise irascibil din cauza foamei. Ai să îngenunchezi în faţa lui. Poţi să faci asta? Arată-mi cum îngenunchezi.

— Vreau să merg acasă, zise Charles.

— Doar pentru mama, arată-mi cum îngenunchezi. Aşa, e bine!

Jeanette îi ciufuli părul fiului său, apoi încercă imediat să i-l aranjeze la loc. De sus se auzea sunetul dulce al unei harpe şi al unui flaut, iar Jeanette se gândea melancolică la viaţa pe care şi-o dorea. O viaţă potrivită unei contese, înconjurată de muzică şi bărbaţi arătoşi, de eleganţă şi putere. Ar reconstrui Plabennec, deşi nu prea ştia cum ar face asta, dar turnul trebuia să fie mult mai larg şi ridica o scară precum cea din această sală. Trecu o oră, apoi încă una. Era întuneric acum, iar sala era luminată vag de două torţe care trimiteau fum prin despărţiturile de pe acoperişul înalt. Charles deveni şi mai nerăbdător, aşa că Jeanette îl luă în braţe şi încercă să-l adoarmă. Doi preoţi, braţ la braţ, coborâră uşor scările, râzând, apoi un servitor în uniforma ducelui coborî şi toţi petiţionarii îşi aţintiră privirile asupra lui în aşteptare. Acesta se duse la masa copiştilor, vorbi acolo pentru un moment, apoi se întoarse şi îi făcu o plecăciune lui Jeanette.

Ea se ridică.

— Voi aşteptaţi aici, le spuse ea celor doi servitori.

Ceilalţi petiţionari se holbau la ea cu ranchiună. Fusese ultima care intrase în sală şi totuşi era prima care era chemată. Charles îşi târa picioarele, iar Jeanette îl lovi încet pe cap ca să-i reamintească de bunele maniere. Servitorul mergea în tăcere pe lângă ea.

— Excelenţa Sa este sănătos? întrebă ea agitată.

Servitorul nu îi răspunse, ci doar o conduse în sus pe scări, apoi o luă la dreapta chiar prin galerie, unde ploaia lovea prin ferestrele deschise. Trecură pe sub o boltă şi peste un şir de trepte în capătul cărora un servitor deschise o uşă mare.

— Contele de Armorica şi mama sa, anunţă el.

Evident, camera se afla într-unul din turnurile citadelei, deoarece avea formă circulară.

Un şemineu imens era construit într-o parte, în timp ce

ferestruici în formă de cruce pe care se trăgea cu arcul se deschideau spre întunericul umed. Camera circulară era luminată de patruzeci sau cincizeci de lumânări care îşi răspândeau lumina peste tapiţeria atârnată, o masă mare lustruită, un scaun, un prie-dieu[10] sculptat cu scene din patimile lui Hristos şi o canapea învelită cu blană. Podeaua era acoperită cu piele fină de căprioară. Doi copişti lucrau la o masă mai mică, în timp ce ducele, arătând minunat într-o robă de culoare albastru-închis, tivuită cu blană de hermină şi cu o pălărie asortată, stătea la o masă mare. Un preot de vârstă medie, sfrijit, cu părul cărunt şi cu faţa îngustă stătea lângă prie-dieu şi o urmărea pe Jeanette cu o expresie de dezgust.

Jeanette făcu o reverenţă în faţa ducelui şi îl înghionti pe Charles.

— Îngenunchează, îi şopti ea.

Charles începu să plângă şi îşi ascunse faţa în fustele mamei lui.

Ducele tresări la zgomotul produs de copil, dar nu spuse nimic. Încă era tânăr, deşi era mai aproape de treizeci decât de douăzeci de ani, şi avea o faţă palidă şi atentă. Era slab, avea barba blondă şi mustaţă şi mâini albe, lungi şi osoase, pe care şi le ţinea încrucişate în faţa gurii sale cu colţurile lăsate în jos. Reputaţia sa era una a unui om învăţat şi pios, dar exista o irascibilitate în expresia sa ce o făcea pe Jeanette să se îngrijoreze. Îşi dori ca el să vorbească, dar toţi cei patru bărbaţi din încăpere o urmăreau în tăcere.

— Am onoarea să vă prezint nepotul, Excelenţă, contele de Armorica, spuse Jeanette, împingându-l pe fiul ei, care plângea, înainte.

Ducele se uită la băiat. Faţa îi rămase inexpresivă.

— Numele lui este Charles, adăugă Jeanette, dar ducele tăcu în continuare.

Tăcerea era întreruptă doar de scâncetele copilului şi de trosnetul focului din cămin.

— Presupun că Excelenţa Ta a primit scrisorile mele, spuse Jeanette agitată.

Preotul vorbi deodată, făcând-o pe Jeanette să tresară, surprinsă.

---

10 Un tip de birou pentru rugăciuni, care la început se presupunea a fi pentru uz personal, dar se găsea de obicei şi în bisericile de pe continentul european. (n.tr.)

— Ai venit aici, spuse el răspicat, cu un servitor care căra un sac. Ce este în el?

Jeanette îşi dădu seama că probabil se gândeau că ea îi adusese ducelui un cadou şi se înroşi pentru că nu-i trecuse prin minte să îi aducă ceva. Chiar şi ceva simbolic ar fi însemnat un gest frumos, dar pur şi simplu uitase de curtoazia aceasta.

— Conţine armura şi sabia soţului meu mort pe care le-am salvat din ghearele englezilor, care de altfel m-au lăsat fără nimic, explică ea. Cu nimic. Păstrez armura şi sabia pentru fiul meu, pentru ca într-o bună zi să le poată folosi pentru a lupta cu loialitate pentru stăpânul său.

Îşi înclină capul în faţa ducelui.

Ducele îşi pocni degetele. Lui Jeanette i se părea că nu clipeşte niciodată, ceea ce o tulbura la fel de mult ca şi tăcerea lui.

— Excelenţa Sa ar dori să vadă armura, anunţă preotul, deşi ducele nu făcu nici un semn cum că ar vrea să vadă ceva.

Preotul trosni din degete şi unul dintre copişti părăsi camera. Al doilea copist, înarmat cu o pereche de foarfece, merse de jur-împrejurul camerei celei mari retezând fitilurile numeroaselor lumânări din suporturile lor înalte de fier. Ducele şi preotul îl ignorau.

— Spui că i-ai scris scrisori Excelenţei Sale, vorbi preotul din nou. În legătură cu ce?

— Am scris în legătură cu noile apărări din La Roche-Derrien, părinte, şi l-am avertizat pe Excelenţa Sa despre atacul englezilor din Lannion.

— Cum spui tu, spuse preotul, cum spui tu.

Charles încă mai plângea, iar Jeanette îl trase de mână cu putere, în speranţa de a-l mai linişti, dar el scâncea şi mai tare. Copistul, cu capul întors în partea cealaltă, nu spre duce, mergea din lumânare în lumânare. Foarfecele tăia, un pufăit de fum se răsuci pentru o clipă, apoi flacăra se aprindea şi se stabilea. Charles începu să plângă mai tare.

— Excelenţei Sale nu-i plac copiii smiorcăiţi, spuse preotul.

— Îi este foame, părinte, explică Jeanette agitată.

— Ai venit cu doi servitori?

— Da, părinte, spuse Jeanette.

— Pot mânca împreună cu băiatul în bucătărie, spuse preotul şi pocni din degete către copistul care tăia lumânările şi care, abandonându-şi foarfecele pe o carpetă, îl luă pe speriatul Charles de mână.

Băiatul nu vru să o lase pe mama sa, dar fu tras, iar Jeanette tresări când sunetul plânsetului său se estompă în jos pe scări.

Ducele, în afară de faptul că îşi trosni degetele, nu se mişcase. O urmărise pe Jeanette cu o faţă inexpresivă.

— Spui că englezii te-au lăsat fără nimic? reluă preotul întrebările.

— Au furat tot ce aveam!

Preotul se înfioră la vibraţia din vocea ei.

— Dacă te-au lăsat nevoiaşă, doamnă, atunci de ce nu ai venit după ajutorul nostru mai devreme?

— Nu am vrut să fiu o povară, părinte.

— Dar acum doreşti să devii o povară?

Jeanette se încruntă.

— I l-am adus pe nepotul Excelenţei Sale, senior în Plabennec. Sau preferaţi să fie crescut printre englezi?

— Nu fi impertinentă, copilă, spuse preotul calm.

Primul copist intră din nou în cameră aducând sacul, pe care îl goli peste pieile de căprioară în faţa mesei ducelui. Ducele se holbă la armură timp de câteva secunde, apoi se instală la loc în scaunul său înalt, sculptat.

— E foarte frumoasă, declară preotul.

— E foarte preţioasă, spuse Jeanette.

Ducele se uită din nou la armură. Nu-i tresări nici un muşchi al feţei.

— Excelenţa Sa aprobă, spuse preotul, apoi făcu semn cu mâna sa lungă şi albă, iar copistul, care pare-se că înţelesese ce trebuia să facă fără cuvinte, adună sabia şi armura şi le duse din cameră.

— Mă bucur că Excelenţa Sa aprobă, spuse Jeanette şi mai făcu o reverenţă.

Avea senzaţia că, în ciuda cuvintelor ei de mai devreme, ducele îşi însuşise armura şi sabia pe post de cadou, dar nu voi să vorbească despre asta. Avea să clarifice situaţia mai târziu. O rafală de vânt rece veni prin ferestruici, aducând picături de ploaie şi făcând să pâlpâie lumânările.

— Şi ce ceri de la noi? întrebă preotul.

— Fiul meu are nevoie de adăpost, părinte, spuse Jeanette agitată. Are nevoie de casă, de un loc unde să crească şi să înveţe să fie războinic.

— Excelenţa sa este încântat să onoreze această cerere, spuse preotul.

Jeanette simţi o mare uşurare. Atmosfera din cameră era atât

de neprietenoasă încât se temea să nu fie dată afară la fel de nevoiaşă precum venise, dar cuvintele preotului, deşi rostite cu răceală, îi confirmară că nu trebuia să îşi mai facă griji. Ducele îşi asuma responsabilitatea şi ea făcu o a treia reverenţă.

— Vă sunt recunoscătoare, Excelenţă.

Preotul era cât pe ce să răspundă, dar, spre surprinderea lui Jeanette, ducele ridică o mână lungă şi albă, iar preotul se înclină în faţa lui.

— Este plăcerea noastră, spuse ducele cu o voce ciudat de piţigăiată, pentru că fiul dumitale ne este drag şi este dorinţa noastră să crească şi să devină un războinic la fel ca şi tatăl său.

Se întoarse către preot şi îşi înclină capul, iar preotul se aplecă din nou adânc şi apoi părăsi camera.

Ducele se ridică şi merse către foc, unde îşi ţinu mâinile în dreptul flăcărilor mici.

— A ajuns la urechile noastre că rentele din Plabennec nu au fost plătite în aceste doisprezece trimestre.

— Englezii sunt în posesia domeniului, Excelenţa Ta.

— Şi tu îmi eşti datoare mie, spuse ducele, încruntându-se către flăcări.

— Dacă-mi protejezi fiul, Excelenţa Ta, atunci am să-ţi fiu datoare vândută, spuse Jeanette umilă.

Ducele îşi scoase pălăria şi îşi trecu o mână prin părul său blond. Lui Jeanette i se păru că arăta mult mai tânăr şi mai drăguţ fără pălărie, dar următoarele cuvinte o potoliră.

— Nu am vrut ca Henri să se căsătorească cu tine.

Se opri brusc. Pentru o secundă, Jeanette rămăsese mută de sinceritatea sa.

— Soţul meu a regretat dezaprobarea Excelenţei Tale, spuse ea într-un final cu o voce scăzută.

Ducele ignoră cuvintele lui Jeanette.

— Ar fi trebuit să se căsătorească cu Lisette de Picardia. Avea bani, pământuri, arendaşi. Ar fi adus familiei noastre mari bogăţii. În vreme de necaz, bogăţia este o… Se opri, încercând să găsească cuvântul potrivit… Este o saltea. Dumneata, doamnă, nu ai nici o saltea.

— Numai bunătatea Excelenţei Tale, interveni Jeanette.

— Fiul tău este în grija mea, continuă ducele. Va fi crescut în casa mea şi va învăţa arta războiului şi a curtoaziei aşa cum se cade rangului său.

— Sunt recunoscătoare.

Jeanette era obosită de atâtea mulţumiri. Voia măcar un

semn de afecţiune din partea ducelui, dar de când se dusese spre cămin nu se uitase în ochii ei deloc.

Acum, deodată, se întoarse către ea.

— Există un avocat pe nume Belas în La Roche-Derrien?

— Există, Excelenţa Ta.

— Îmi spune că mama dumitale a fost evreică.

Parcă scuipase ultimul cuvânt.

Jeanette se zgâi la el. Timp de câteva momente, nu fu în stare să vorbească. În mintea ei se învârtea ideea că Belas nu ar fi zis aşa ceva, dar într-un final reuşi să clatine din cap.

— Nu e adevărat! protestă ea.

— De asemenea, ne spune că i-ai solicitat lui Eduard al Angliei rentele din Plabennec?

— Ce altceva mai aveam de făcut?

— Şi că fiul dumitale a fost pus sub tutela regelui Eduard? întrebă ducele răspicat.

Jeanette îşi deschise şi îşi închise gura. Acuzaţiile veneau atât de repede încât nu ştia cum să se apere. Era adevărat că fiul ei fusese sub tutela regelui Eduard, dar nu era cererea ei; într-adevăr, nici nu fusese prezentă când contele de Northampton luase această decizie, dar, înainte ca ea să protesteze sau să-i explice, ducele vorbi din nou.

— Belas ne spune că mulţi din oraşul La Roche-Derrien şi-au exprimat satisfacţia faţă de ocupaţia englezilor, spuse el.

— Unii da, recunoscu Jeanette.

— Şi că dumneata, doamnă, ai soldaţi englezi chiar în casa dumitale, care te păzesc.

— Au intrat cu forţa în casa mea! exclamă ea indignată. Excelenţa Ta trebuie să mă creadă! Nu i-am vrut acolo!

Ducele clătină din cap.

— Ni se pare, doamnă, că i-ai primit bine pe inamicii noştri. Tatăl dumitale a fost un negustor de vinuri, nu?

Jeanette era prea uimită ca să mai zică ceva. I se revela puţin câte puţin că Belas o trădase în întregime şi totuşi se ţinea tare, în speranţa că ducele se va convinge de inocenţa ei.

— Nu i-am primit bine, insistă ea, m-am luptat cu ei!

— Negustorii nu au devotament decât faţă de bani, continuă ducele. Nu au onoare. Onoarea nu se învaţă, doamnă. Creşti cu ea! Aşa cum creşti un cal pentru a fi curajos şi rapid sau un câine de vânătoare să fie iute şi feroce, aşa creşti un om nobil să aibă onoare. Nu poţi transforma un cal de plug într-un cal de luptă, nici un negustor într-un gentleman. Este legea naturii şi a

lui Dumnezeu. Îşi făcu semnul crucii. Fiul dumitale este contele de Armorica şi o să-l învăţăm ce este onoarea, dar dumneata, doamnă, eşti fiica unui negustor şi a unei evreice.

— Nu e adevărat! protestă Jeanette.

— Nu ţipa la mine, doamnă, spuse ducele pe un ton rece. Eşti o povară pentru mine. Îndrăzneşti să vii aici, îmbrăcată în blană de vulpe, aşteptând să-ţi dau adăpost? Ce altceva? Bani? Îi voi da fiului dumitale o casă, dar dumitale, doamnă, ar trebui să-ţi dau un soţ.

Se îndreptă către ea, fără să facă zgomot pe carpetele din piele de căprioară.

— Nu eşti potrivită pentru a fi mama contelui de Armorica. I-ai oferit confort inamicului, nu ai onoare.

— Eu… începu Jeanette să protesteze din nou, dar ducele o pocni tare peste obraz.

— Ai să taci, doamnă, comandă el, ai să taci.

Îi trase de şireturile de la corset şi, când ea încercă să se opună, o lovi din nou.

— Eşti o târfă, doamnă, spuse ducele, apoi îşi pierdu răbdarea cu şireturile legate într-un mod complicat, se întoarse şi luă foarfecele de pe carpetă şi se folosi de el ca să le taie, pentru a-i dezgoli sânii.

Fu atât de uimită, şocată şi înspăimântată încât nici nu mai reacţionă să se apere. Nu era Sir Simon Jekyll, ci seniorul ei, nepotul regelui şi unchiul soţului ei.

— Eşti o târfă drăguţă, doamnă, spuse ducele rânjind. Cum l-ai fermecat pe Henri? Vrăjitorie evreiască?

— Nu, scânci Jeanette, nu, te rog!

Ducele îşi scoase roba şi Jeanette văzu că era gol pe dedesubt.

— Nu, spuse Jeanette din nou, te rog, nu!

Ducele o împinse cu putere, încât ea căzu pe pat. Faţa lui tot nu arăta nici un sentiment – nici poftă, nici plăcere, nici mânie. Îi trase fustele în sus, apoi îngenunche în pat şi o violă fără nici un semn de plăcere. Păru nervos şi, când termină, se prăbuşi peste ea, apoi se cutremură. Jeanette plângea. Ducele se şterse pe fusta ei de catifea.

— Voi lua această experienţă ca plată pentru dările lipsă din Plabennec, spuse el.

Se ridică de pe ea şi-şi prinse marginile din blană de hermină de la robă.

— Ai să stai într-o cameră aici, doamnă, iar mâine am să-ţi

dau în căsătorie pe unul dintre soldaţii mei. Fiul tău va sta aici, dar tu vei pleca oriunde va fi trimis noul tău soţ.

Jeanette plângea pe pat. Ducele o privi cu dezgust, apoi traversă camera şi îngenunche pe prie-dieu.

— Aranjează-ţi veşmântul, doamnă, spuse el rece, şi revino-ţi în fire.

Jeanette salvă destule şireturi din cele tăiate pentru a-şi lega corsetul la loc, apoi se uită la duce printre flăcările lumânărilor.

— Nu ai pic de onoare, şuieră ea, pic de onoare.

Ducele o ignoră. Sună un clopoţel, apoi îşi uni mâinile şi îşi închise ochii, rugându-se. Încă se mai ruga când preotul şi servitorul intrară şi, fără nici un cuvânt, o luară pe Jeanette de braţe şi o conduseră într-o cameră mică de la etajul de sub camera ducelui. O trântiră înăuntru şi închiseră uşa. Jeanette auzi zăvorul ferecând uşa pe partea cealaltă. În celula improvizată se aflau o saltea umplută cu paie şi un morman de mături, dar nici o altă mobilă.

Se întinse pe saltea şi suspină până când inima ei frântă se goli.

Vântul urla la geam şi ploaia bătea în obloane, iar Jeanette şi-ar fi dorit să fie moartă.

Cocoşii din oraş îl treziră pe Thomas într-un vânt puternic şi o ploaie torenţială, care bătea în coviltirul permeabil al căruţei. Deschise pânza de la intrare şi stătea şi urmărea băltoacele lăţindu-se pe bolovanii din curtea hanului. Nu venise nici un mesaj de la Jeanette şi, gândea el, nici nu era vreunul. Will Skeat avusese dreptate. Era dură ca o armură şi acum se afla la locul potrivit, care, probabil, în zorii acestei zile reci şi umezi era un pat adânc într-o cameră încălzită de un foc făcut de servitorii ducelui. Îl uitase pe Thomas.

Şi ce mesaj, se întrebă Thomas, se aştepta să-i trimită? O declaraţie de afecţiune? Ştia că asta era ce şi-ar fi dorit el, dar se convinsese singur că aştepta doar ca Jeanette să-i trimită aprobarea semnată de duce şi totuşi ştia că nu avea nevoie de aprobare. Trebuia doar să meargă către est şi nord şi să aibă încredere că roba dominicană o să-l protejeze. Avea doar o vagă

idee cum să ajungă în Flandra, dar ştia că Parisul era undeva aproape de acea regiune, aşa că se gândi să înceapă prin a merge de-a lungul fluviului Sena, care îl va conduce de la Rennes la Paris. Cea mai mare grijă a lui era să nu întâlnească nişte dominicani adevăraţi pe drum, care ar descoperi imediat că Thomas are doar noţiuni vagi despre regulile ordinului lor şi nici o cunoştinţă despre ierarhia acestora, dar se consolă cu gândul că dominicanii din Scoţia erau probabil atât de departe de civilizaţie încât o astfel de ignoranţă era de aşteptat din partea lor. Va supravieţui, îşi spuse el.

Se uită la ploaia care clipocea în băltoace. Nu aştepta nimic de la Jeanette, îşi spuse el, şi, ca să dovedească faptul că dădea crezare acelei profeţii triste, îşi pregăti micul bagaj. Îl enerva la culme că trebuia să lase cămaşa de zale în urmă, dar cântărea prea mult, aşa că o depozită în căruţă, apoi puse cei trei snopi de săgeţi într-un sac. Cele şaptezeci şi două de săgeţi erau grele, iar vârfurile lor erau cât pe ce să desfacă sacul, dar nu voia să călătorească fără snopii de săgeţi ce erau prinşi cu cânepă şi folosi una din coarde pentru a-şi prinde cuţitul de piciorul stâng, unde, ca şi punga cu bani, era ascuns de roba cea neagră.

Era gata de plecare, dar ploaia lovea acum oraşul ca o furtună de săgeţi. Tunetele trosneau spre vest, ploaia răpăia pe paie, cădea de pe acoperişuri şi se revărsa din butoaiele de apă pentru a împrăştia pământul de peste noapte din han afară din curte. Veni după-amiaza, anunţată de clopotele al căror sunet era înăbuşit de ploaie, iar peste oraş încă ploua torenţial. Norii negri purtaţi de vânt încercuiau turnurile catedralei, iar Thomas îşi propuse să plece în momentul în care ploaia se va domoli, dar furtuna se înteţi. Fulgerele luminau catedrala şi un tunet puternic lovi oraşul. Thomas se înfioră, înfricoşat de furia cerului. Urmărea fulgerele reflectate în geamul de vest al catedralei şi era uluit de privelişte. Câtă sticlă! Încă mai ploua şi începu să se teamă să va rămâne în căruţă până a doua zi. Şi apoi, chiar după un bubuit de tunet ce păru să zgâlţâie tot oraşul cu violenţa sa, o văzu pe Jeanette.

Nu o recunoscu din prima. Văzu doar o femeie care stătea în intrarea arcuită a hanului, apa prelingându-i-se pe la pantofi. Toată lumea din Rennes se înghesuia într-un adăpost, dar această femeie apăru deodată udă şi murdară. Părul ei, care fusese făcut cârlionţi după urechi cu atâta grijă, acum era lins şi negru peste rochia de catifea roşie, udă leoarcă, acea rochie pe

care Thomas o recunoscu, apoi văzu supărarea de pe chipul ei. Sări afară din căruţă.

— Jeanette!

Plângea, cu gura strâmbă din cauza supărării. Părea incapabilă să vorbească. Doar stătea şi plângea.

— Doamnă, spuse Thomas, Jeanette!

— Trebuie să plecăm, reuşi să spună ea, trebuie să plecăm.

Folosise pe post de machiaj în jurul ochilor funingine, care acum curgea, lăsând dâre gri pe faţa ei.

— Nu putem merge pe vremea asta! spuse Thomas.

— Trebuie să plecăm! ţipă la el mânioasă. Trebuie să plecăm!

— O să iau calul, zise Thomas.

— Nu e timp! Nu e timp! Trase de roba lui. Trebuie să plecăm. Acum!

Încercă să-l tragă prin bolta dinspre stradă.

Thomas se trase înapoi şi fugi spre căruţă, de unde îşi recuperă arcul deghizat şi sacul cel greu. Era şi o mantie a lui Jeanette acolo. O luă şi pe aceea şi i-o puse pe umeri, deşi ea nu păru că observă.

— Ce se întâmplă? întrebă Thomas.

— O să mă găsească aici, o să mă găsească! spuse Jeanette cuprinsă de panică şi îl trase afară din arcada cârciumii fără să vadă pe unde merge.

Thomas o întoarse către est spre o stradă întortocheată, care ducea către un pod de piatră peste Sena şi apoi spre o poartă a oraşului. Porţile mari erau închise, dar o uşă mică dintr-una din porţi era deschisă, iar gărzilor din turn nu le păsa dacă vreun prost de călugăr leoarcă voia să scoată o femeie udă din oraş. Jeanette continua să se uite înapoi, temându-se să nu fie urmăriţi, dar încă nu îi explică lui Thomas panica sau lacrimile ei. Se grăbi către est, ignorând ploaia, vântul sau tunetele.

Furtuna se linişti spre amurg, timp în care erau aproape de un sat care avea un amărât de han. Thomas se aplecă pe sub uşa joasă şi întrebă de adăpost. Puse monede pe masă.

— Am nevoie de adăpost pentru sora mea, explică el, considerând că oricine ar fi suspicios să vadă un călugăr călătorind cu o femeie. Adăpost, mâncare şi foc, spuse el şi mai adăugă o monedă.

— Sora dumitale? întrebă hangiul, un om mic cu o faţă brăzdată de urme de vărsat de vânt şi cu cucuie, uitându-se la Jeanette, care stătea ghemuită pe prispa hanului.

Thomas îşi atinse capul, sugerându-i că ea era bolnavă la

cap.

— O duc la altarul Sfântului Guinefort, îi explică.

Hangiul se uită la monede, o privi din nou pe Jeanette, apoi decise că perechea ciudată poate să folosească un staul de vite gol.

— Puteţi face focul acolo, spuse el în silă, dar nu daţi foc paielor.

Thomas făcu un foc cu tăciunii din bucătăria hanului, apoi aduse mâncare şi bere. O forţă pe Jeanette să mănânce din supă şi pâine, apoi o aduse mai aproape de foc. Îi luă mai mult de două ore de convingere, înainte ca ea să-i povestească, iar faptul că îi povesti nu o făcu decât să plângă din nou. Thomas ascultă, îngrozit.

— Şi cum ai scăpat? o întrebă el când aceasta termină de povestit.

O femeie descuiase uşa, povesti Jeanette, pentru a lua o mătură. Femeia fusese uimită să o vadă pe Jeanette acolo şi chiar şi mai uimită când Jeanette alergase pe lângă ea. Jeanette fugise din citadelă, temându-se că soldaţii o vor opri, dar nimeni nu o observase, iar acum fugea încotro vedea cu ochii. Ca şi Thomas, era o fugară, dar ea pierduse mult mai mult decât el. Îşi pierduse fiul, onoarea şi viitorul.

— Urăsc bărbaţii, zise ea. Tremura, deoarece focul mizerabil din paie ude şi lemn putred de-abia dacă îi uscase hainele. Urăsc bărbaţii, spuse ea din nou, apoi se uită la Thomas. Ce o să ne facem?

— Trebuie să dormi, răspunse el, iar mâine o să mergem spre nord.

Ea încuviinţă, dar el nu crezu că ea îi înţelesese cuvintele. Era disperată. Roata norocului, care o ridicase odată atât de sus, o adusese acum jos de tot.

Dormi puţin, dar când Thomas se trezi în răsăritul gri văzu că plângea încet şi nu ştiu ce să zică, aşa că stătu în paie până când auzi uşa de la han crăpându-se, apoi se duse să ia nişte mâncare şi apă. Nevasta hangiului tăie nişte pâine şi brânză, în timp ce soţul ei îl întrebă pe Thomas cât de departe trebuiau să meargă.

— Moaştele Sfântului Guinefort sunt în Flandra, spuse Thomas.

— Flandra! exclamă bărbatul, ca şi cum era pe cealaltă parte a lunii.

— Familia nu ştie ce altceva să facă pentru ea, explică

Thomas, şi eu nu ştiu cum să ajung în Flandra. M-am gândit să merg la Paris întâi.

— Nu la Paris, spuse nevasta hangiului cu dispreţ, trebuie să mergi la Fougeres.

Tatăl ei, povesti ea, făcuse des negoţ cu ţările nordice şi ea era sigură că ruta lui Thomas trecea prin Fougeres şi Rouen. Nu ştia drumurile de după Rouen, dar era sigură că trebuia să ajungă până acolo, deşi, pentru început, spuse ea, trebuia să o ia pe un drum mic, care ducea la nord de sat. Drumul trecea prin pădure, adăugă hangiul, şi el trebuia să fie atent pentru că acolo se ascundeau oameni care fugeau de justiţie, dar după câţiva kilometri va ajunge la drumul spre Fougeres, care era patrulat de oamenii ducelui.

Thomas îi mulţumi, îi binecuvântă casa, apoi îi duse mâncare lui Jeanette, care refuză să mănânce. Părea secată de lacrimi, aproape secată de viaţă, dar îl urmă pe Thomas cu destul de multă voinţă în timp ce acesta o lua către nord. Drumul, brăzdat adânc de căruţe şi alunecos din cauza noroiului de la ploaia din ziua precedentă, cotea către o pădure deasă în care picura apă de pe frunze. Jeanette merse poticnit câteva mile, apoi începu să plângă.

— Trebuie să mă întorc înapoi în Rennes, insistă ea. Vreau să mă duc înapoi la fiul meu.

Thomas se împotrivi, dar ea nu voia să se mişte. Până la urmă cedă, dar, când se întoarse pentru a merge spre sud, ea începu să plângă şi mai tare. Ducele spusese că ea nu era o mamă potrivită! Continuă să repete: „nu era potrivită”, „nu era potrivită”! Ţipa către cer.

— M-a făcut târfa lui!

Apoi se prăbuşi în genunchi la marginea drumului şi începu să suspine fără să se poată controla. Tremura din nou, iar Thomas se gândi că, dacă nu va muri de friguri, atunci supărarea va fi sigur cea care o va doborî.

— Mergem înapoi în Rennes, spuse Thomas, încercând să o încurajeze.

— Nu pot! se văicări ea. O să mă facă târfa lui! Târfa lui!

Strigă, apoi începu să se legene înainte şi înapoi şi să ţipe cu o voce ascuţită. Thomas încercă să o ridice, să o convingă să meargă, dar ea se luptă cu el. Voia să moară, spuse ea, voia doar să moară.

— O târfă! ţipă ea şi rupse din blana de vulpe de pe rochia ei roşie, o târfă! Spune că nu ar trebui să port blană. M-a făcut

târfă!

Aruncă blana zdrenţuită în cătină.

Fusese o dimineaţă uscată, dar norii de ploaie se adunau în partea de est din nou, iar Thomas urmărea agitat cum sufletul lui Jeanette se deschide în faţa ochilor săi. Ea refuză să meargă, aşa că o ridică şi o cără până când văzu o cale bătătorită bine printre copaci. O urmă pentru a găsi o căsuţă atât de joasă şi atât de acoperită de muşchi de pădure, încât la început crezu că e doar o movilă printre copaci, până văzu fumul gri-albăstrui ieşind dintr-o gaură de deasupra. Thomas era îngrijorat din pricina bandiţilor despre care se spunea că bântuie în această pădure, dar începuse să plouă din nou, iar căsuţa era singurul adăpost pe care îl vedea, aşa că el o lăsă la pământ pe Jeanette şi strigă un salut spre intrarea ca o vizuină. Un bătrân cu părul alb, ochii roşii şi pielea înnegrită de fum se uită atent la Thomas. Bărbatul vorbea o franceză atât de proastă, cu cuvinte locale şi cu un accent pe care Thomas de-abia îl înţelegea, dar acesta se prinse că omul era pădurar şi că trăia acolo cu nevasta sa. Pădurarul se uită cu lăcomie la monedele pe care Thomas i le oferi, apoi îi spuse acestuia că poate folosi cu femeia lui un adăpost de porci gol. Locul puţea a paie putrezite şi rahat, dar acoperişul era aproape impermeabil şi lui Jeanette părea că nu-i pasă. Thomas scormoni în paiele vechi, apoi îi făcu lui Jeanette un pat din ferigi. Pădurarul, odată ce se văzu cu banii în mână, păru să nu se mai intereseze deloc oaspeţii lui, dar în mijlocul după-amiezii, când ploaia se opri, Thomas o auzi pe nevasta acestuia răstindu-se la el şi, câteva momente mai târziu, bătrânul porni la drum, dar fără nici una dintre uneltele sale; nici topor, nici cosor, nici ferăstrău.

Jeanette dormea, epuizată, aşa că Thomas jupui trifoiul de pe arcul său negru, desfăcu bucata făcută cruce şi îi puse la loc vârfurile. Întinse lemnul de tisă, îşi vârî şase săgeţi în cingătoare şi îl urmări pe bătrân până la drum. Acolo îl aştepta într-un tufiş.

Pădurarul se întoarse spre seară cu doi bărbaţi tineri despre care Thomas presupuse că erau bandiţii de care fusese avertizat. Bătrânul trebuie să-şi fi dat seama că Thomas cu femeia lui erau fugari, pentru că aveau saci şi bani şi căutaseră un loc unde să se ascundă, iar acest lucru era suficient să trezească suspiciuni. Un călugăr nu avea nevoie să se furişeze printre copaci, iar femeia care purta o rochie tivită cu bucăţi rupte de blană nu căuta ospitalitatea unui pădurar. Aşa că, fără

îndoială, cei doi fuseseră aduşi ca să ajute la tăierea gâtului lui Thomas şi apoi să împartă cu pădurarul ce monede or găsi. Soarta lui Jeanette urma să fie similară, dar întârziată.

Thomas trimise prima săgeată în pământ între picioarele bătrânului, iar a doua într-un copac din apropiere.

— Următoarea săgeată va ucide, spuse el, deşi ei nu-l puteau vedea, pentru că era în umbra tufişului.

Se holbară cu ochii larg deschişi la tufişurile unde se ascundea, iar Thomas îşi îngroşă vocea şi vorbi lent.

— Veniţi cu crima în suflete, spuse el, dar pot să ridic hellequinul din adâncurile iadului. Pot face ghearele diavolului să vă smulgă inima, iar morţii să vă bântuie la lumina zilei. Lăsaţi-i pe călugăr şi sora lui în pace!

Bătrânul pică în genunchi. Superstiţiile sale erau vechi de când lumea şi aproape neatinse de creştinism. Credea că sunt troli în pădure şi uriaşi în ceaţă. Ştia că există dragoni. Auzise de un bărbat cu pielea neagră, care trăise pe lună şi venise pe pământ când ţinutul lui se micşorase, luând formă de seceră. Înţelegea că există fantome care vânau printre copaci. Toate astea le ştia la fel de bine cum ştia frasinii şi zadele, stejarii şi fagii şi nu se îndoia că săgeata ciudat de lungă din tufiş fusese trasă de un demon.

— Trebuie să plecaţi, le spuse camarazilor săi, trebuie să plecaţi!

Cei doi fugiră, iar bărbatul îşi atinse fruntea de frunzele mucegăite.

— N-am vrut să fac nici un rău!

— Du-te acasă! ceru Thomas.

Aşteptă până când bătrânul dispăru, apoi scoase săgeata din copac şi în acea noapte se duse în căsuţa pădurarului, se înghesui prin uşiţa joasă şi stătu pe podeaua din lut faţă în faţă cu cuplul cel bătrân.

— Am să stau aici, le spuse el, până când îşi revine sora mea. Dorim să-i ascundem ruşinea de lume, asta e tot. Când vom pleca, ar trebui să vă răsplătim, dar, dacă încercaţi din nou să ne omorâţi, am să chem demonii să te chinuie şi am să las corpurile voastre sălbăticiunilor care stau ascunse în copaci. Mai puse o monedă pe podea. O să ne aduceţi mâncare în fiecare seară, îi spuse femeii, şi o să-i mulţumiţi lui Dumnezeu că, deşi pot să vă citesc inimile, tot vă iert.

Apoi nu mai avură nici o problemă. În fiecare zi bătrânul se ducea în pădure cu cosorul şi toporul şi în fiecare seară nevasta

lui le aducea oaspeţilor terci sau pâine. Thomas lua lapte de la vaca lor şi ucise şi o căprioară; credea că Jeanette o să moară. Zile întregi refuză să mănânce şi, câteodată, o găsea clătinându-se înainte şi înapoi în şopron şi scoţând un sunet ascuţit. Thomas se temea că înnebunise pentru totdeauna. Tatăl său îi spunea câteodată cum erau trataţi nebunii, cum fusese tratat el însuşi, că înfometarea şi bătaia erau singurele leacuri.

— Diavolul îţi intră în suflet, îi explicase părintele Ralph, şi poate fi alungat prin post şi flagelare, dar nu e nici o şansă să fie convins prin vorbă bună. Bătaie şi înfometare, băiete, bătaie şi înfometare, e singurul tratament pe care diavolul îl înţelege.

Dar Thomas nu putea nici să o bată pe Jeanette, nici să o lase să flămânzească, deci făcu ce se pricepu mai bine pentru ea. Îi uscă hainele ude, o convinse să bea nişte lapte proaspăt şi cald de la vacă, vorbi cu ea noaptea, îi pieptănă părul şi o spălă pe faţă, iar câteodată, când ea dormea şi el stătea lângă şopron şi se uita la stele printre copacii încâlciţi, se întreba dacă el sau hellequinii lăsaseră în urmă alte femei la fel de distruse ca Jeanette. Îşi ceru iertare. Se rugă mult în acele zile şi nu la Sfântul Guinefort, ci la Fecioara Maria şi Sfântul Gheorghe.

Pesemne că rugăciunile nu rămaseră fără efect, deoarece într-o dimineaţă se trezi şi o văzu pe Jeanette stând în uşa şopronului, cu corpul ei subţire subliniat de noua zi însorită. Se întoarse către el şi văzu că nu mai era nici un fel de nebunie pe faţa ei, ci doar o mâhnire profundă. Se uită un timp îndelungat la el, înainte să-i vorbească.

— Dumnezeu te-a trimis la mine, Thomas?

— Mi-a făcut o mare favoare dacă El m-a trimis, îi răspunse el.

Ea zâmbi; era primul zâmbet pe care Thomas îl văzu la ea de când plecaseră din Rennes.

— Trebuie să fiu mulţumită, mărturisi ea foarte sincer, pentru că fiul meu este în viaţă şi va fi îngrijit aşa cum se cuvine şi într-o zi am să-l găsesc.

— Amândoi o să-l găsim, spuse Thomas.

— Amândoi?

— Nu mi-am ţinut nici una dintre promisiuni, spuse el, întunecându-se la faţă. Lancea e încă în Normandia, Sir Simon trăieşte şi cum am să-ţi găsesc fiul nu ştiu. Cred că promisiunile mele nu au nici o valoare, dar am să mă străduiesc.

Ea se apropie de el şi îl lăsă să o ţină de mână.

— Amândoi am fost pedepsiţi, zise ea, probabil pentru

păcatul mândriei. Ducele avea dreptate. Eu nu sunt o aristocrată. Sunt fata unui negustor, dar am crezut că sunt mai mult decât atât. Acum, uită-te la mine!

— Mai slabă, dar frumoasă, spuse Thomas.

Ea tremură la auzul complimentului.

— Unde suntem?

— Doar la o zi depărtare de Rennes.

— Asta e tot?

— Suntem într-un coteţ de porci, la o zi depărtare de Rennes, răspunse Thomas.

— Acum patru ani trăiam într-un castel, spuse ea cu nostalgie. Plabennec nu era mare, dar era frumos. Avea un turn, curte, două mori, un râu şi o livadă în care creşteau mere foarte roşii.

— Le veţi vedea din nou, tu şi fiul tău, o încurajă Thomas.

Regretă că îi aminti de fiul ei, pentru că lacrimile îi apărură din nou în ochi, dar ea şi le îndepărtă.

— A fost avocatul, menţionă ea.

— Avocatul?

— Belas. L-a minţit pe duce. Era un fel de mirare în vocea ei că Belas se dovedise atât de trădător. I-a spus ducelui că îl susţineam pe ducele Ioan. Şi asta am să fac, Thomas, am să îl susţin pe ducele tău. Dacă acesta e singurul mod să recâştig Plabennec şi să-mi găsesc fiul, atunci am să-l susţin pe ducele Ioan. Îi strânse mâna lui Thomas. Mi-e foame.

Mai petrecură încă o săptămână în pădure, până când Jeanette îşi recăpătă puterile. Pentru un timp, ca o jivină ce încearcă să scape dintr-o cursă, îşi făcu tot felul de gânduri cum să se răzbune pe ducele Charles şi să-şi recupereze fiul, dar schemele erau sălbatice şi fără şansă de izbândă şi, pe măsură ce zilele treceau, ea îşi acceptă soarta.

— Nu am nici un prieten, îi spuse lui Thomas într-o noapte.

— Mă ai pe mine, doamnă.

— Au murit, spuse ea, ignorându-l. Familia mi-a murit. Soţul mi-a murit. Crezi că sunt un blestem pentru cei pe care îi iubesc?

— Cred, spuse Thomas, că trebuie să mergem către nord.

Fu iritată de caracterul său practic.

— Nu sunt sigură că vreau să merg către nord.

— Eu da, spuse Thomas încăpăţânat.

Jeanette ştia că, din păcate, cu cât mergea mai spre nord, cu atât se îndepărta mai mult de fiul ei, dar nu ştia ce altceva să

facă şi, în acea noapte, ca şi cum ar fi acceptat că de acum va fi ghidată de Thomas, veni în patul lui din ferigi şi deveniră amanţi. După aceea plânse, dar apoi făcu din nou dragoste cu el, de data aceasta sălbatic, ca şi cum şi-ar putea şterge nenorocirile vieţii prin împlinirea dorinţelor trupeşti.

A doua zi dimineaţă plecară spre nord. Venise vara, îmbrăcând ţara într-un verde aprins. Thomas deghiză din nou arcul, legând strâns bucata de cruce din şipcă şi legând-o cu rochiţa-rândunicii şi frunze de salcie în loc de trifoi. Roba sa neagră se zdrenţuise şi nu nimeni nu l-ar mai fi luat drept călugăr, în timp ce Jeanette îşi rupsese şi ultimele rămăşiţe de vulpe de pe catifeaua roşie, care era murdară, mototolită şi deşirată. Arătau ca nişte vagabonzi, ceea ce şi erau, şi se ascundeau ca nişte fugari, ocolind oraşele şi satele mai mari pentru a evita problemele. Se îmbăiau în râuri, dormeau lângă copaci şi se aventurau numai în sătucuri când foamea îi îndemna să cumpere mâncare şi nişte cidru din hanuri sărăcăcioase. Dacă cineva îi provoca, pretindeau că erau bretoni, frate şi soră, şi că mergeau să li se alăture unchiului lor, care era măcelar în Flandra, iar dacă cineva nu voia să le creadă povestea, trebuia să treacă peste Thomas, care era înalt şi puternic şi îşi ţinea tot timpul cuţitul la vedere. Totuşi, preferau să evite satele şi să stea în pădure, unde Thomas o învăţă pe Jeanette cum să pescuiască crap din râu. Făceau focuri, îşi găteau peştele şi tăiau ferigi pentru culcuş.

Mergeau aproape de drum, deşi erau forţaţi să ocolească mult pentru a evita fortăreţele cilindrice din St-Aubin-du-Cormier şi oraşul Fougeres, iar undeva la nordul acelui oraş intrară în Normandia. Mulseră vaci de pe păşuni, furară o bucată mare de brânză dintr-o căruţă lăsată lângă o biserică şi dormiră sub stele. Nu aveau idee ce zi a săptămânii era, nici măcar în ce lună se aflau. Amândoi erau bronzaţi şi se jerpeliseră de la atâta mers. Suferinţa lui Jeanette se dizolvă într-o nouă fericire, mai ales când descoperiră o căsuţă părăsită – cu pereţii din argilă amestecată cu paie şi fără acoperiş – într-un crâng de aluni. Curăţară urzicile şi mărăcinii şi stătură în căsuţă mai mult de o săptămână, nevăzând pe nimeni şi nevoind să vadă pe nimeni, întârziindu-şi viitorul pentru că prezentul era atât de fericit. Jeanette încă mai putea plânge pentru fiul ei şi-şi petrecea ore întregi gândindu-se la răzbunări crunte împotriva ducelui, împotriva lui Belas şi împotriva lui Sir Simon Jekyll, dar se delecta, de asemenea, şi cu libertatea acelei veri. Thomas se

obişnui din nou cu arcul, aşa că putea vâna, iar Jeanette, devenind din ce în ce mai puternică, învăţă să tragă de coarda arcului până aproape de bărbie.

Nu ştiau unde se află şi nici nu le păsa prea mult. Mama lui Thomas obişnuia să-i spună fiului ei o poveste despre nişte copii care fugiseră în pădure şi care fuseseră crescuţi de fiare. „Le creşte păr pe tot corpul, îi spunea ea, şi au gheare, coarne şi dinţi”, iar acum Thomas îşi examina câteodată mâinile pentru a vedea dacă îi creşteau gheare. Nu văzu nici una. Şi totuşi, dacă ar fi devenit o fiară sălbatică, s-ar fi bucurat. Rareori fusese mai fericit, dar ştia că iarna, chiar dacă era departe, totuşi avea să vină, aşa că, probabil la o săptămână după solstiţiul de vară, porniră din nou spre nord în căutarea a ceva ce nici unul din ei nu-şi putea imagina foarte bine.

Thomas ştia că promisese să recupereze o lance şi să-i înapoieze fiul lui Jeanette, dar nu ştia cum va face nici unul din cele două lucruri. Nu ştia decât că trebuie să meargă într-un loc unde un om ca Will Skeat îl va angaja, deşi nu putea vorbi despre un astfel de viitor cu Jeanette. Ea nu voia să audă despre arcaşi şi armate sau despre soldaţi cu arme şi cămăşi de zale, dar ea, ca şi el, ştia că nu pot sta pentru totdeauna în adăpostul lor.

— Am să merg în Anglia, îi spuse ea, şi am să apelez la regele tău.

Din toate planurile la care visase, acesta era singurul care avea sens. Contele de Northampton îl pusese pe fiul ei sub protecţia regelui Angliei, deci trebuia să apeleze la Eduard şi să spere că acesta o va sprijini.

Merseră spre nord, încă nepierzând din ochi drumul către Rouen. Trecură un râu şi se urcară într-un ţinut fărâmiţat, cu câmpuri mici, păduri dese şi dealuri abrupte, iar undeva în acea întindere verde, neauzită de nici unul dintre ei, roata norocului scârţâi din nou. Thomas ştia că roata norocului guverna omenirea, se învârtea în întuneric pentru a determina binele sau răul, faptul de a fi sus sau de a fi jos, boala sau sănătatea, fericirea sau necazul. Thomas credea că Dumnezeu trebuie să fi făcut roata ca pe un mecanism prin care El conducea lumea în timp ce era ocupat în ceruri, iar în acel miez de vară, când recolta era îmblătită pe podele, lăstunii se adunau în copacii înalţi, scoruşii aveau boabe roşii, iar păşunile erau pline de margarete albe, roata se roti pentru Thomas şi Jeanette.

Într-o zi, se plimbară până la marginea pădurii pentru a

verifica dacă drumul era încă la vedere. De obicei, nu vedeau mai mult decât un om care ducea nişte vaci la târg, urmat de un grup de femei cu ouă şi legume pentru a le vinde. Mai trecea un preot pe un cal slăbănog, odată văzuseră un cavaler cu suita sa de servitori şi soldaţi, dar de regulă drumul era gol, alb şi prăfuit sub soarele verii. Şi totuşi în această zi era plin. Sătenii mergeau spre sud, conducându-şi vitele, porcii, oile, caprele şi gâştele. Unii împingeau roabe, alţii aveau căruţe trase de boi sau de cai, toate pline ochi cu scăunele, mese, bănci şi paturi. Thomas ştia că aceştia sunt fugari.

Aşteptară să se înnopteze, apoi Thomas îşi scutură bine roba dominicană şi, lăsând-o pe Jeanette printre copaci, merse către drum, unde unii călători îşi instalară o tabără lângă nişte focuri mici şi fumegânde.

— Pacea lui Dumnezeu fie cu voi, spuse Thomas unui grup.

— Nu avem mâncare de împărţit, părinte, răspunse un bărbat, uitându-se suspicios la străin.

— Sunt hrănit, fiule, spuse Thomas şi se ghemui aproape de focul lor.

— Eşti preot sau vagabond? întrebă bărbatul.

Avea un topor şi îl trase lângă el în mod protector, deoarece părul încurcat al lui Thomas era incredibil de lung, iar faţa la fel de neagră ca a oricărui bandit.

— Amândouă, spuse Thomas zâmbind. Vin dinspre Avignon, explică el, pentru a face penitenţă la moaştele Sfântului Guinefort.

Nici unul dintre refugiaţi nu mai auzise de binecuvântatul Guinefort, dar cuvintele lui Thomas îi convinseră, deoarece ideea pelerinajului explica jalnica sa condiţie, în timp ce situaţia lor tristă, îi împărtăşiră ei, era cauzată de război. Veniseră de pe coasta Normandiei, doar de la o zi depărtare, iar a doua zi dimineaţă trebuiau să se trezească devreme şi să călătorească mai departe pentru a scăpa de inamic.

Thomas îşi făcu semnul crucii.

— Ce inamic? întrebă el, aşteptându-se să audă că doi nobili normanzi se învrăjbiseră şi îşi distrugeau proprietăţile unul altuia.

Dar roata greoaie a norocului se întoarse pe neaşteptate. Regele Eduard al III-lea al Angliei trecuse Canalul Mânecii. O astfel de expediţie fusese de mult aşteptată, dar regele nu plecase spre pământurile lui din Gasconia, aşa cum credeau mulţi, nici către Flandra, unde luptau alţi englezi, ci venise în

Normandia. Armata lui era doar la o zi doar distanţă şi, la auzul veştilor, Thomas rămase cu gura căscată.

— Ar trebui să fugi, părinte, îl sfătui una dintre femei pe Thomas. Nu au pic de milă, nici măcar pentru călugări.

Thomas îi asigură că o să fugă, le mulţumi pentru veşti, apoi se întoarse pe deal, unde Jeanette aştepta. Totul se schimbase.

Regele său venise în Normandia.

Se certară în acea noapte. Jeanette era deodată convinsă că ar trebui să se întoarcă în Bretania, iar Thomas nu putea decât să se holbeze la ea cu uimire.

— Bretania? întrebă el cu o voce slabă.

Ea nu îi evita privirea şi se uita cu încăpăţânare la focurile de tabără ce luminau tot drumul, în timp ce în nordul îndepărtat, în orizontul nopţii, străluciri mari roşii semnalau locurile unde ardeau focuri mari, iar Thomas ştia că soldaţii englezi trebuie să fi devastat câmpurile Normandiei, aşa cum hellequinii pustiiseră Bretania.

— Pot să fiu aproape de Charles dacă sunt în Bretania, zise Jeanette.

Thomas clătină din cap. Era vag conştient că vederea distrugerilor provocate de oaste îi readuse pe amândoi într-o realitate din care evadaseră în aceste ultime săptămâni de libertate, dar nu putu să lege asta cu dorinţa ei bruscă de a se întoarce în Bretania.

— Poţi fi aproape de Charles, îi spuse el cu atenţie, dar îl poţi vedea? Te va lăsa ducele în apropierea lui?

— Poate se va răzgândi, răspunse Jeanette fără prea multă convingere.

— Şi poate o să te violeze din nou, zise Thomas cu brutalitate.

— Şi, dacă nu merg, spuse ea vehement, poate că nu am să-l mai văd pe Charles niciodată. Niciodată!

— Atunci de ce să ajungi până aici?

— Nu ştiu, nu ştiu.

Era la fel de nervoasă cum era când o întâlnise Thomas pentru prima dată în La Roche-Derrien.

— Pentru că eram nebună, zise îmbufnată.

— Spui că vrei să apelezi la rege, exclamă Thomas, iar el e aici! Arătă cu mâna spre focurile strălucind livid. Aşa că apelează la el aici!

— Poate că nu o să mă creadă, se încăpăţână Jeanette.

— Şi ce o să facem în Bretania? întrebă Thomas, dar Jeanette

nu îi dădu nici un răspuns.

Era morocănoasă şi încă îi evita privirea.

— Poţi să te măriţi cu unul dintre soldaţii ducelui, continuă Thomas. Asta voia, nu? O nevastă maleabilă a unui supus maleabil astfel încât, atunci când simte nevoia să aibă plăcerea, să o facă.

— Nu asta faci şi tu? îl provocă ea, uitându-se în sfârşit la faţa lui.

— Te iubesc, zise Thomas.

Jeanette nu spuse nimic.

— Te iubesc, repetă Thomas şi se simţi prost pentru că ea nu îi spusese niciodată acelaşi lucru.

Jeanette se uită la orizontul strălucitor care era acoperit de frunzele din pădure.

— O să mă creadă regele tău? îl întrebă ea.

— Cum poate să nu te creadă?

— Arăt ca o contesă?

Era zdrenţuroasă, săracă şi frumoasă.

— Vorbeşti ca o contesă, o încurajă Thomas, iar copiştii regelui vor face cercetări, adresându-se contelui de Northampton.

Nu ştia dacă asta era adevărat, dar voia să o încurajeze.

Jeanette stătea cu capul aplecat.

— Ştii ce mi-a spus ducele? Că mama a fost evreică!

Se uită la Thomas, aşteptându-se ca el să îi împărtăşească indignarea.

Thomas se încruntă.

— Nu am cunoscut niciodată un evreu, spuse el.

Jeanette aproape că explodă.

— Crezi că eu am cunoscut? Trebuie să-l întâlneşti pe diavol ca să afli că e rău? Un porc, ca să descoperi că pute? Începuse să plângă. Nu ştiu ce să fac.

— Ar trebui să mergem la rege, spuse Thomas, iar a doua zi dimineaţă merse spre nord şi, după câteva clipe, Jeanette îl urmă.

Tânăra încercă să-şi cureţe rochia, deşi aceasta era atât de murdară încât ea nu reuşi decât să îndepărteze beţişoarele şi frunzele putrezite de pe catifea. Îşi împleti părul şi îl prinse cu o coajă de mesteacăn.

— Ce fel de om e regele? îl întrebă ea pe Thomas.

— Se spune că e un om bun.

— Cine spune?

— Toată lumea. Este un om cinstit.

— Tot englez e, rosti Jeanette încet, iar Thomas se prefăcu că nu auzi. E amabil? îl întrebă ea.

— Nu susţine nimeni că ar fi crud, spuse Thomas, apoi întinse o mână pentru a o face să tacă pe Jeanette.

Văzuse un călăreţ îmbrăcat în zale.

Deseori, lui Thomas i se păruse ciudat că atunci când călugării şi scribii îşi scriau cărţile pictau războiul într-un mod foarte ţipător. Pensulele lor din păr de veveriţă înfăţişau bărbaţi în tunici viu colorate şi cai în valtrapuri bogat ornamentate. Şi totuşi mai mereu războiul era gri, până când loveau săgeţile şi cenuşiul era străpuns de roşu. Griul era culoarea unei cămăşi de zale, iar Thomas vedea cenuşiu printre frunzele verzi. Nu ştia dacă erau francezi sau englezi, dar se temea şi de unii, şi de alţii. Francezii îi erau inamici, dar la fel şi englezii până când se convingeau că şi el era tot englez şi, pe lângă asta, că nu dezertase din armata lor.

Din depărtare veneau şi mai mulţi călăreţi şi aceştia cărau arcuri, aşa că trebuiau să fie englezi. Thomas încă şovăia, ezitând să încerce să-i convingă pe cei din ţara lui că nu era dezertor. În spatele călăreţilor, ascunsă de copaci, probabil fusese incendiată o clădire, deoarece fumul începu să se înteţească deasupra frunzelor de vară. Călăreţii se uitau spre Thomas şi Jeanette, dar perechea era ascunsă de tufe de grozame şi, după o vreme, mulţumiţi că nici un inamic nu ataca, trupele se întoarseră şi călăriră spre est.

Thomas aşteptă până când aceştia dispărură din raza lui vizuală, apoi o conduse pe Jeanette peste câmpul deschis, printre copaci, până acolo unde ardea ferma. Flăcările erau pale în soarele strălucitor. Nu se vedea nimeni. Nu erau decât un incendiu de fermă şi un câine întins lângă un iaz înconjurat de pene. Câinele scâncea şi Jeanette plângea de amarul lui, deoarece fusese înjunghiat în stomac. Thomas se aplecă lângă animal, îl mângâie pe cap şi îi dezmierdă urechile, iar câinele muribund îi linse mâna şi încercă să dea din coadă; Thomas îşi vârî cuţitul adânc în inima câinelui, ca să-i scurteze suferinţa.

— Nu ar fi trăit, îi spuse el lui Jeanette.

Ea tăcea, holbându-se la paiele şi la acoperişurile în flăcări.

Thomas scoase cuţitul şi mângâie capul câinelui.

— Du-te la Sfântul Guinefort, zise el, curăţând lama. Întotdeauna mi-am dorit un câine când eram mic, îi spuse el lui Jeanette, dar tatăl meu nu îi suporta.

— De ce?
— Pentru că era un om ciudat.
Îşi băgă cuţitul în teacă şi se ridică în picioare. O urmă de copite ducea către nordul fermei, iar ei o urmăriră cu grijă printre gardurile pline de albăstrele, margarete şi sângeri. Se aflau într-un ţinut cu câmpuri mici, pante mari, păduri şi dealuri ca nişte cocoloaşe, o regiune propice organizării de ambuscade, dar nu văzură pe nimeni până când, din vârful unui deal jos, ochiră un turn de biserică din piatră, înghesuit într-o vale, şi apoi soldaţii. Erau sute şi îşi întinseseră tabăra pe câmpul de după căsuţe, fiind mai mulţi în sat. Unele corturi mari fuseseră ridicate aproape de biserică şi aveau stindardele nobililor înfipte la intrare.
Thomas încă mai ezita, nevrând să se încheie acele zile frumoase cu Jeanette, şi totuşi ştia că nu avea de ales; îşi puse arcul pe umăr şi o luă pe tânără jos în sat. Ceilalţi îi văzură apropiindu-se şi o duzină de arcaşi, conduşi de un bărbat voinic îmbrăcat într-o haină de zale, veniră să-i întâmpine.
— Cine naiba sunteţi voi? fu prima întrebare a voinicului.
Arcaşii săi rânjiră ca nişte lupi la vederea rochiei zdrenţuite a lui Jeanette.
— Ori eşti un preot care a furat un arc, ori un arcaş care s-a deghizat în roba unui preot, continuă acesta.
— Sunt englez, spuse Thomas.
Bărbatul cel mare nu păru impresionat.
— Şi pe cine serveşti?
— Am fost cu Will Skeat în Bretania, spuse Thomas.
— Bretania!
Bărbatul se încruntă, nesigur dacă să-l creadă sau nu pe Thomas.
— Spune-le că sunt contesă, îl îndemnă Jeanette pe Thomas în franceză.
— Ce spune?
— Nimic, răspunse Thomas.
— Şi ce faci aici? întrebă bărbatul cel voinic.
— Am fost separat de trupa mea din Bretania, zise Thomas încet. Nu putea spune adevărul – că fugea de justiţie –, dar nici nu avea altă poveste pregătită. Pur şi simplu am plecat.
Fu o explicaţie neconvingătoare, iar bărbatul o tratã cu dispreţul pe care îl merita.
— Ceea ce vrei să zici, flăcăule, spuse el, este că eşti un dezertor nenorocit.

— Nu cred că aş veni aici dacă aş fi, nu-i aşa? întrebă Thomas apărându-se.

— Nu ai fi venit aici din Bretania dacă doar te-ai fi rătăcit! sublinie bărbatul. Scuipă. Trebuie să mergi la Scoresby şi să-l laşi pe el să decidă ce eşti.

— Scoresby? se miră Thomas.

— Ai auzit de el? întrebă voinicul provocator.

Thomas auzise de Walter Scoresby, care, ca şi Skeat, îşi conducea propria trupă de soldaţi şi arcaşi, dar Scoresby nu avea reputaţia bună a lui Skeat. Se spunea că e un tip cu umor negru, dar evident acum avea să decidă soarta lui Thomas, pentru că arcaşii îi încercuiră pe el şi pe Jeanette şi îi conduseră către sat.

— Femeia ta? îl întrebă unul dintre ei pe Thomas.

— E contesa de Armorica, spuse Thomas.

— Şi eu sunt contele de Londra, îi dădu replica arcaşul.

Jeanette se agăţă de braţul lui Thomas, speriată de feţele neprietenoase. Thomas era la fel de nefericit. Când în Bretania erau cele mai rele vremuri, când hellequinii protestau şi îndurau frigul, umezeala şi mizeria, lui Skeat îi plăcea să spună: „Fii fericit că nu eşti cu Scoresby”, iar acum se părea că Thomas era.

— Spânzurăm dezertorii, spuse voinicul cu plăcere.

Thomas observă că arcaşii, ca toate trupele pe care le vedea în sat, purtau cureaua roşie a Sfântului Gheorghe pe tunica lor. O mulţime de oameni erau adunaţi pe o păşune ce se întindea între biserica din sătuc şi mănăstirea cisterciană care scăpase cumva de distrugere, deoarece călugării cu robe albe asistau un preot care ţinea slujba pentru soldaţi.

— E duminică? îl întrebă Thomas pe unul dintre arcaşi.

— Marţi, spuse bărbatul, scoţându-şi pălăria pentru a cinsti tainele, ziua Sfântului James.

Aşteptară la marginea pădurii, aproape de biserica satului, unde un şir de morminte noi sugera că unii săteni muriseră când venise armata, dar majoritatea probabil că fugiseră spre sud sau vest. Unul sau doi rămăseseră. Un bătrân, cocoşat de muncă şi cu o barbă albă ce aproape că atingea pământul, mormăia împreună cu preotul din depărtare, în timp ce un băieţel, poate că de vreo şase sau şapte ani, încerca să tragă cu un arc englezesc, spre amuzamentul proprietarului acestuia.

Slujba se termină, iar oamenii în zale se ridicară din genunchi şi se îndreptară spre corturi şi case. Unul dintre

arcaşii din escorta lui Thomas dispăruse în mulţimea dispersată şi acum revenise cu un grup de oameni. Unul dintre ei stătea deoparte pentru că era mai înalt decât ceilalţi şi avea o cămaşă nouă de zale, care fusese lustruită, aşa încât părea că străluceşte. Avea ghete lungi, o mantie verde şi o sabie cu mâner aurit, cu teaca îmbrăcată în material roşu. Podoabele făceau notă discordantă cu faţa rece şi sumbră a bărbatului. Era chel, dar avea barbă bifurcată, pe care o împărţise în cozi împletite.

— Acesta este Scoresby, mormăi unul dintre arcaşi, dar Thomas nu avea nevoie să ghicească la care din soldaţii care se apropiau se referea.

Scoresby se opri la câţiva paşi distanţă, iar arcaşul cel mare care îl arestase pe Thomas rânji.

— Un dezertor, anunţă el mândru. Pretinde că a venit până aici din Bretania.

Scoresby se uită la Thomas dur, iar lui Jeanette îi trânti o privire mult mai lungă. Rochia sa zdrenţuită descoperea o parte din coapsă şi Scoresby cu siguranţă voia să vadă mai mult. Ca şi Will Skeat, îşi începuse viaţa militară ca arcaş şi crescuse şi ieşise în evidenţă datorită inteligenţei lui, iar Thomas ghici că nu se găsea prea multă milă în sufletul său.

Scoresby ridică din umeri.

— Dacă e dezertor, spuse el, atunci spânzuraţi-l pe ticălos. Zâmbi. Dar îi păstrăm femeia.

— Nu sunt dezertor, spuse Thomas, iar femeia este contesa de Armorica, rudă cu contele de Blois, nepotul regelui Franţei.

Majoritatea arcaşilor râseră la auzul acestei minciuni imorale, dar Scoresby era un om prudent şi era conştient de prezenţa micii mulţimi care se adunase la marginea curţii bisericii. Printre spectatori erau şi doi preoţi şi câţiva soldaţi care purtau blazon nobil, iar încrederea lui Thomas îl pusese pe gânduri pe Scoresby. Se încruntă la Jeanette, văzând o fată care la prima vedere arăta ca o ţărancă, dar care, în ciuda feţei bronzate, era fără îndoială frumoasă, iar rămăşiţele rochiei ei sugerau că odată cunoscuse eleganţa.

— Cine e? întrebă Scoresby.

— Ţi-am spus cine, exclamă Thomas bătăios, şi am să-ţi spun şi mai mult. Fiul i-a fost furat, dar este sub protecţia regelui nostru. A venit să ceară ajutorul Maiestăţii Sale.

Thomas îi spuse în grabă lui Jeanette ce zisese şi, spre uşurarea lui, ea aprobă.

Scoresby se holbă la Jeanette şi ceva în legătură cu ea îi crescu îndoiala.

— Tu de ce eşti cu ea? îl întrebă el pe Thomas.

— Am salvat-o, spuse Thomas.

— Spune, se auzi din mulţime o voce în franceză, iar Thomas nu putu vedea persoana care vorbeşte, care era, evident, înconjurată de soldaţi, toţi purtând uniformă cu verde şi alb, spune că te-a salvat, doamnă, e adevărat?

— Da, confirmă Jeanette.

Se încruntă, fiind incapabilă să vadă cine o interoga.

— Spune-ne cine eşti, ceru bărbatul nevăzut.

— Sunt Jeanette, distinsa contesă de Armorica.

— Cine a fost soţul tău?

Vocea sugera un bărbat tânăr, dar unul foarte încrezător.

Jeanette dădu înapoi la tonul întrebării, dar răspunse.

— Henri Chenier, conte de Armorica.

— Şi de ce eşti aici, doamnă?

— Pentru că Charles de Blois mi-a răpit fiul! răspunse Jeanette nervoasă. Un copil care a fost pus sub protecţia regelui Angliei.

Tânărul nu spuse nimic pentru o vreme. Unii din mulţime se strecurau agitaţi departe de soldaţii în uniforme care îl înconjurau, iar Scoresby părea îngrijorat.

— Cine l-a pus sub acea protecţie? întrebă el.

— William Bohun, spuse Jeanette, contele de Northampton.

— O cred, se auzi din nou vocea necunoscutului, iar soldaţii se dădură la o parte astfel încât Thomas şi Jeanette să poată vedea vorbitorul, care se dovedi a fi un adolescent.

Într-adevăr, Thomas se îndoia că începuse să se bărbierească, deşi era crescut bine pentru că era înalt – mai înalt chiar şi decât Thomas – şi stătea ascuns doar pentru că soldaţii săi purtau pene verzi cu alb pe coifurile lor. Tânărul avea părul blond, faţa puţin arsă de soare, era îmbrăcat într-o mantie verde, pantaloni simpli şi o cămaşă din pânză de in şi nimic, cu excepţia înălţimii sale, nu explica de ce oamenii îngenunchează deodată pe iarbă.

— Jos, sâsâi Scoresby la Thomas, care, încurcat, se lăsă într-un genunchi.

Acum numai Jeanette, băiatul şi escorta sa de opt soldaţi înalţi stăteau în picioare.

Băiatul se uită la Thomas.

— Chiar ai mers până aici din Bretania? întrebă el în engleză,

deşi, ca majoritatea nobililor, engleza sa avea puţin accent franţuzesc.

— Amândoi am mers, sire, răspunse Thomas în franceză.

— De ce? întrebă el aspru.

— Pentru a căuta protecţia regelui Angliei, răspunse Thomas, care este protectorul fiului doamnei mele. Contesa de Armorica a fost luată prizonieră în mod trădător de inamicii Angliei.

Băiatul se uită la Jeanette cu aproape aceeaşi apreciere hulpavă pe care o arătase Scoresby. Poate că nu se bărbierise niciodată, dar ştia să aprecieze o femeie frumoasă când vedea una. Zâmbi.

— Eşti binevenită, doamnă, spuse el. Cunosc reputaţia soţului dumitale. L-am admirat şi regret că nu voi mai avea şansa să-l întâlnesc în luptă.

Făcu o reverenţă în faţa lui Jeanette, apoi îşi desfăcu mantia şi se îndreptă către ea. Îşi puse pelerina verde peste umerii ei, pentru a-i acoperi rochia sfâşiată.

— Am să vă asigur, doamnă, spuse el, că veţi fi tratată cu toată curtoazia pe care o cere rangul dumneavoastră şi vă promitem să ne ţinem de orice promisiune pe care Anglia a făcut-o în favoarea fiului dumneavoastră.

Făcu din nou o reverenţă.

Jeanette, înmărmurită şi satisfăcută de manierele tânărului, puse întrebarea la care şi Thomas dorea un răspuns.

— Cine eşti dumneata, Milord? întrebă ea, făcând o reverenţă.

— Sunt Eduard din Woodstock, doamnă, îi spuse el, oferindu-i braţul.

Numele şi identitatea tânărului nu-i spuneau nimic lui Jeanette, dar îl uimiră pe Thomas.

— Este fiul cel mare al regelui, îi şopti el.

Se lăsă într-un genunchi, dar băiatul cu obrajii netezi o ridică şi o conduse către mănăstire. Era Eduard din Woodstock, conte de Chester, duce de Cornwall şi prinţ de Wales. Iar roata destinului o ridică din nou pe Jeanette.

Dar destinul îi fu potrivnic lui Thomas. Fu lăsat singur, abandonat. Jeanette plecă la braţul prinţului şi nici măcar nu se uită înapoi la Thomas. Acesta o auzi cum râde. Se uită după ea. O îngrijise, o hrănise, o purtase după el şi o iubise, iar acum, fără nici un cuvânt, ea îl îndepărta. Nimeni nu mai era interesat de el. Scoresby şi oamenii lui, amăgiţi de o spânzurătoare, plecaseră în sat, iar Thomas se întreba ce ar trebui să facă.

— La naiba, spuse el cu voce tare. Se simţea izbitor de prost în roba sa zdrenţuită. La naiba! repetă el.

Supărarea creştea în el, dar ce putea să facă? Era un prost într-o robă zdrenţuroasă, iar prinţul era fiul unui rege.

Prinţul o duse pe Jeanette pe creasta joasă plină de iarbă, unde corturile cele mari formau un rând colorat. Fiecare cort avea câte un catarg de steag, iar cel mai înalt era cu blazonul prinţului de Wales, ce înfăţişa leii aurii ai Angliei pe cele două pătrate roşii şi flori de crin aurii pe cele albastre. Florile de crin exprimau pretenţia regelui la tronul francez, în timp ce tot steagul, care era al regelui Angliei, era tăiat cu o dungă cu zimţi albi, pentru a arăta că acesta era blazonul fiului cel mare al regelui. Thomas fu tentat să o urmărească pe Jeanette, pentru a-i cere ajutorul prinţului, dar unul din stindardele mai joase, aflat cel mai departe de el, fu ridicat în adierea vântului. Se uită la el.

Stindardul avea un fond albastru şi era tăiat pe diagonală cu o dungă albă. Trei lei galbeni erau răspândiţi pe fiecare parte a liniei de bătălie, la rândul ei decorată cu trei stele roşii care aveau centrul verde. Era un blazon pe care Thomas îl ştia bine, dar de-abia îi venea să creadă că îl vedea aici, în Normandia, deoarece îi aparţinea lui William Bohun, contele de Northampton. Northampton era locţiitorul regelui în Bretania şi totuşi era sigur stindardul său, iar Thomas se îndreptă către el, temându-se că steagul îndoit în vânt se va dovedi a fi o stemă diferită, similară cu cea a contelui, dar nu aceeaşi.

Dar erau stindardul contelui, şi cortul contelui, în contrast cu toate celelalte pavilioane impunătoare de pe creastă, încă mai era adăpostul murdar făcut din două pânze vechi.

O duzină de soldaţi purtând uniforma contelui îl opriră pe Thomas când se apropie de cort.

— Ai venit să îi auzi confesiunile Măriei Sale sau să îi înfigi o săgeată în stomac? întrebă unul dintre ei.

— Vreau să vorbesc cu Măria Sa, spuse Thomas, abia reţinându-şi mânia provocată de abandonarea lui Jeanette.

— Dar el doreşte să vorbească cu tine? întrebă bărbatul, amuzat de pretenţiile arcaşului zdrenţuros.

— Da, spuse Thomas cu o încredere pe care nu o simţi în totalitate. Spune-i că omul care i-a dat La Roche-Derrien este aici, adăugă el.

Soldatul păru surprins. Se încruntă, dar tocmai atunci uşa cortului se deschise şi apăru chiar contele, dezgolit până în talie, arătându-şi pieptul musculos acoperit de cârlionţi roşii.

Mânca dintr-un os de gâscă şi se uita la cer ca şi cum se temea de ploaie. Soldatul se întoarse către el, i-l arătă pe Thomas, apoi dădu din umeri sugerând că nu putea fi răspunzător pentru un nebun care apare neanunţat.

Contele se holbă la Thomas.

— Sfinte Isuse, spuse el după o vreme, te-ai făcut preot?

— Nu, Milord.

Contele rupse cu dinţii o bucată de carne de pe os.

— Thomas, nu-i aşa?

— Da, Milord.

— Nu uit niciodată un chip, spuse contele, şi am motive să îl reţin pe al tău, deşi nu mă aşteptam să te găsesc aici. Ai mers pe jos?

Thomas încuviinţă.

— Da, Milord.

Ceva în legătură cu purtarea contelui nu era în regulă, de parcă nu era chiar surprins să îl vadă pe Thomas în Normandia.

— Will mi-a spus tot despre tine, spuse contele, totul. Aşa că Thomas, eroul meu modest din La Roche-Derrien, este un criminal, nu?

Vorbea rânjind.

— Da, Milord, spuse Thomas umil.

Contele aruncă osul ros, apoi pocni din degete şi un servitor îi aduse o cămaşă din cort. O trase pe el şi o băgă în pantaloni.

— Pentru numele lui Dumnezeu, băiete, te aştepţi să te salvez de răzbunarea lui Sir Simon? Ştii că e aici?

Thomas căscă gura la conte. Nu spuse nimic. Sir Simon Jekyll era aici? Iar Thomas tocmai o adusese pe Jeanette în Normandia. Sir Simon nu o putea răni atâta vreme cât era sub protecţia prinţului, dar Sir Simon l-ar putea răni pe Thomas destul de bine. Şi i-ar face plăcere.

Contele îl văzu pe Thomas pălind şi încuviinţă.

— Este cu oamenii regelui, pentru că eu nu l-am vrut, dar a insistat să vină pentru că este mai multă pradă de război în Normandia decât în Bretania şi îndrăznesc să spun că are dreptate, dar ceea ce îl va bucura într-adevăr este să te vadă pe tine. Ai fost vreodată spânzurat, Thomas?

— Spânzurat, Milord? răspunse Thomas nedumerit.

Încă încerca să-şi revină după ştirea că Sir Simon navigase în Normandia. Mersese atâta cale ca să îl aştepte inamicul?

— Sir Simon te va spânzura, spuse contele cu o plăcere indecentă. Te va lăsa să te stranguleze funia şi nu va fi nici un

suflet îndurător prin preajmă care să te tragă de glezne ca să fie totul mai rapid. Ai putea rezista o oră, două, zbătându-te în agonie. N-ar fi exclus să te chinuieşti chiar mai mult timp! Un individ pe care l-am spânzurat a rezistat o zi întreagă şi tot a reuşit să mă blesteme. Deci presupun că vrei ajutorul meu, nu?

Thomas se lăsă într-un final într-un genunchi.

— Mi-ai oferit o recompensă după La Roche-Derrien, Milord. Pot să o cer acum?

Servitorul aduse un scăunel din cort, iar contele se aşeză, cu picioarele întinse larg.

— Crima este crimă, spuse el, scobindu-se între dinţi cu scoarţă de copac.

— Jumătate din oamenii lui Will Skeat sunt criminali, Milord, spuse Thomas.

Contele se gândi la acest lucru, apoi încuviinţă în silă.

— Dar sunt criminali iertaţi, răspunse el. Oftă. Mi-aş fi dorit să fie Will aici, spuse el, evitând cererea lui Thomas. Am vrut ca el să vină, dar nu poate veni până când Charles de Blois nu este pus înapoi în cuşcă. Îl privi încruntat pe Thomas. Dacă te iert, continuă contele, atunci mi-l fac duşman pe Sir Simon. Nu că mi-ar fi prieten acum, dar totuşi de ce să te cruţ?

— Pentru La Roche-Derrien, spuse Thomas.

— Ceea ce este o datorie mare, fu de acord contele, o datorie foarte mare. Am fi arătat ca nişte proşti nenorociţi dacă nu am fi capturat oraşul acela, nenorocit loc mizerabil. Pentru numele lui Dumnezeu, băiete, dar de ce nu te-ai dus spre sud? Sunt o grămadă de nenorociţi de ucis în Gasconia.

Se uită la Thomas pentru o vreme, pur şi simplu iritat de datoria de netăgăduit pe care o avea faţă de arcaş şi de pacostea de a se achita de ea. Într-un final, ridică din umeri.

— Am să vorbesc cu Sir Simon, am să-i ofer bani şi cred că este destul pentru a se preface că nu eşti aici. Cât despre tine, făcu el o pauză, încruntându-se deoarece îşi aduse aminte de întâlnirile mai vechi cu Thomas, tu eşti cel care nu voia să-mi spună cine a fost tatăl tău, nu-i aşa?

— Nu ţi-am spus, Milord, pentru că a fost preot.

Contele crezu că fusese o glumă bună.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Preot? Deci tu eşti un pui de diavol, nu? Aşa se zice în Guyenne, că odraslele preoţilor sunt pui de diavol. Se uită la Thomas din cap până-n picioare, amuzat din nou de roba zdrenţuroasă. Se spune că puii de diavol sunt oşteni buni, adăugă el, oşteni buni şi desfrânaţi. Presupun că ţi-

ai pierdut calul?

— Da, Milord.

— Toţi arcaşii mei au cai, spuse contele şi se întoarse spre unul dintre soldaţi. Dă-i ticălosului un ponei spetit până găseşte ceva mai bun, apoi fă-i rost de o tunică şi dă-i-l în primire lui John Armstrong. Se uită din nou la Thomas. O să te alături arcaşilor mei, ceea ce înseamnă că îmi vei purta blazonul. Eşti omul meu, pui de diavol, şi probabil că asta te va proteja dacă Sir Simon vrea prea mulţi bani pentru sufletul tău mizerabil.

— O să încerc să vă răsplătesc Domnia Voastră, spuse Thomas.

— Răsplăteşte-mă, băiete, ducându-ne în Caen. Ne-ai dus în La Roche-Derrien, dar locşorul ăla nu e nimic pe lângă Caen. În Caen e nenorocire. Mergem acolo mâine, dar mă îndoiesc că vom vedea cealaltă parte a zidurilor timp de o lună sau chiar mai mult, dacă se va întâmpla asta vreodată. Du-ne în Caen, Thomas, şi am să-ţi iert crimele.

Se ridică, îl expedie şi se întoarse în cort.

Thomas nu se mişcă. Caen, se gândi el, Caen. Caen era oraşul unde trăia Sir Guillaume d'Evecque şi îşi făcu semnul crucii pentru că ştia că soarta aranjase lucrurile aşa. Soarta hotărâse ca săgeata arcului său să îl rateze pe Sir Simon Jekyll şi îl adusese aproape de Caen. Pentru că soarta voia ca el să facă penitenţa pe care părintele Hobbe i-o dăduse. Dumnezeu, decise Thomas, o luase pe Jeanette de lângă el pentru că el nu se grăbise să-şi îndeplinească promisiunile.

Dar acum venise timpul pentru asta, deoarece Dumnezeu îl adusese pe Thomas în Caen.

PARTEA A DOUA

Normandia

Contele de Northampton fusese convocat din Bretania să fie unul dintre consilierii prinţului de Wales. Prinţul nu avea decât şaisprezece ani, totuşi John Armstrong considera că băiatul era la fel de bun ca oricare adult.

— Nu e nimic în neregulă cu tânărul Eduard, îi spuse el lui Thomas. Ştie să mânuiască armele. Poate că e încăpăţânat, dar dă dovadă de curaj.

Aceasta, în lumea lui John Armstrong, reprezenta o laudă mare. Era un soldat în vârstă de patruzeci de ani care conducerea arcaşii personali ai contelui şi se număra printre acei oameni duri, de rând, care ducelui îi plăceau atât de mult. Armstrong, ca şi Skeat, venea din nordul ţării şi se spunea că luptase cu scoţienii de când fusese înţărcat. Arma sa personală era un paloş, o sabie curbată cu o lamă grea şi lată cât cea a unui topor, deşi putea trage cu arcul cel mai bine dintre cei din trupa sa. De asemenea, mai comanda şi treizeci de suliţaşi, care călăreau pe nişte cai mici şi lăţoşi.

— Nu arată prea bine, îi spuse el lui Thomas, care se uita la micii călăreţi, cu păr lăţos şi picioare curbate, dar sunt iscoade minunate. Trimitem o mulţime pe crestele scoţiene pentru a găsi inamicul. Altfel am fi morţi.

Armstrong fusese în La Roche-Derrien şi îşi aducea aminte de rolul lui Thomas în cucerirea oraşului şi, datorită acestui fapt, îl primi cu încântare în trupa sa. Îi oferi o haină cu şireturi – o jachetă căptuşită care putea opri tăişul unei săbii mai slabe – şi o tunică scurtă, ce avea stelele şi leii contelui pe piept şi care purta crucea Sfântului Gheorghe pe mâneca dreaptă. Armura şi tunica, la fel ca şi pantalonii şi săculeţul de săgeţi ce completau echipamentul lui Thomas, aparţinuseră unui arcaş care murise de tifos imediat după ce ajunseseră în Normandia.

— Poţi să-ţi găseşti lucruri mai bune în Caen, îi spuse Armstrong, dacă intrăm vreodată acolo.

I se dădu o iapă gri spetită, care avea un mers ciudat. Udă animalul, îl şterse cu paie, apoi mâncă heringi roşii şi fasole cu oamenii lui Armstrong. Găsi un râu şi îşi spălă părul, apoi şi-l

prinse cu coarda arcului. Împrumută o lamă de ras şi îşi dădu jos barba, aruncând părul ţeapăn în râu, ca nimeni să nu-i facă vreo vrajă. I se păru ciudat să-şi petreacă noaptea într-o tabără de soldaţi şi să doarmă fără Jeanette. Încă mai avea un gust amar legat de ea şi simţea un spin în sufletul din pricina asta când se trezi brusc în miezul nopţii. Se simţi singur, descurajat şi nedorit când arcaşii îşi începură marşul. Se gândi la Jeanette, care se afla în cortul prinţului şi îşi aduse aminte de gelozia pe care o încercase în Rennes când ea se dusese în citadelă să-l întâlnească pe ducele Charles. Era ca o molie, se gândi el, care zbura către cea mai luminoasă lumânare din cameră. Îşi fripsese aripile o dată, dar flacăra încă o mai atrăgea.

Armata avansă spre Caen în trei batalioane, fiecare de câte patru mii de oameni. Regele comanda una, prinţul de Wales pe a doua, în timp ce a treia era sub comanda episcopului din Durham, care prefera mai mult măcelul decât sfinţenia. Prinţul părăsise tabăra devreme pentru a sta lângă drum, de unde îşi putea urmări oamenii cum trec în zorii zilei de vară. Era îmbrăcat într-o armură neagră, cu o coamă de leu pe coif, şi îl escortau o duzină de preoţi şi cincizeci de cavaleri. Cum se apropie, Thomas observă că Jeanette era printre acei călăreţi cu blazonul alb cu verde. Purta aceleaşi culori, o rochie din material verde simplu cu manşete albe, tivuri şi corset şi călărea un buiestraş care avea frâie din argint, şireturi verzi şi albe împletite în coama sa şi o şa din material alb brodată cu leii Angliei. Părul ei fusese spălat, periat şi împletit, apoi decorat cu albăstrele şi, cu cât se apropia mai mult, Thomas îşi dădea seama cât de răpitor arăta. Pe chipul ei radia fericirea şi ochii îi străluceau. Stătea cam la un pas în spatele prinţului, iar Thomas observă cât de des se întorcea băiatul ca să-i vorbească. Bărbaţii din faţa lui Thomas îşi scoteau coifurile sau căştile pentru a-l saluta pe prinţ, care îşi muta privirea de la Jeanette către ei, câteodată dând din cap sau strigându-l pe vreun cavaler pe care îl recunoştea.

Thomas, călărind pe calul său de împrumut, care era atât de scund încât picioarele lui lungi ajungeau aproape de pământ, ridică o mână să o salute pe Jeanette. Ea se holbă la faţa lui zâmbitoare, apoi se uită în altă parte fără să schiţeze vreun gest. Vorbi cu un preot care, evident, era capelanul prinţului. Thomas lăsă mâna să-i cadă.

— Dacă eşti un nenorocit de prinţ, spuse bărbatul de lângă Thomas, te alegi cu crema, nu-i aşa? Noi avem parte de purici,

el de asta.

Thomas nu spuse nimic. Faptul că Jeanette nu-l băgase în seamă îl făcea să se simtă penibil. Oare ultimele săptămâni fuseseră doar un vis? Se întoarse în şa ca să se uite la Jeanette şi văzu că ea râdea la un comentariu de-al prinţului. Eşti un prost, îşi spuse Thomas, un prost, şi se întrebă de ce se simţea atât de rănit. Jeanette nu îşi declarase niciodată dragostea pentru el şi totuşi atitudinea ei îi muşca inima ca un şarpe. Drumul dădea într-o vale unde creşteau mulţi sicomori şi frasini, iar Thomas, întorcându-se din nou, nu mai reuşi să o vadă pe Jeanette.

— Sunt o mulţime de femei în Caen, spuse un arcaş cu delectare.

— Dacă vom intra vreodată înăuntru, comentă un altul, folosind cele cinci cuvinte care erau mereu spuse de fiecare dată când oraşul Caen era menţionat.

Cu o noapte în urmă, Thomas ascultase discuţia de la focul de tabără, care era numai despre Caen. Era, se gândea el, un oraş mare, unul dintre cele mai mari din Franţa, protejat de un castel masiv şi de un zid imens. Se părea că francezii adoptaseră strategia de a se retrage în astfel de citadele în loc de a întâmpina arcaşii englezi pe câmpuri deschise, iar arcaşii se temeau că vor asedia zadarnic oraşul Caen timp de săptămâni întregi. Oraşul nu putea fi ocolit, deoarece, dacă nu era capturat, garnizoana sa imensă ar fi ameninţat căile de aprovizionare ale Angliei. Aşa că oraşul Caen trebuia să cadă şi nimeni nu credea că o să fie uşor, deşi unii soldaţi socoteau că noile arme de foc pe care regele le adusese în Franţa ar dărâma meterezele oraşului la fel de uşor cum trâmbiţele lui Joshua doborâseră zidurile lui Jericho.

Însuşi regele trebuie să fi fost sceptic cu privire la puterea armelor de foc, pentru că hotărâse să intimideze oraşul cu armata sa numeroasă, convingându-l să se predea. Cele trei batalioane engleze se îndreptară spre est pe fiecare drum, cale bătătorită sau întindere de pajişte ce permitea accesul, dar la o oră sau două după răsărit soldaţii care serveau ca mareşali începură să oprească diversele unităţi ale armatei. Călăreţii transpiraţi galopau în sus şi în jos pe lângă masa de oameni, ţipând la ei să se alinieze. Thomas, care se lupta cu iapa sa încăpăţânată, înţelese că armata trebuia să se alinieze în formă de semilună. În faţă se întindea un deal scund şi o pată de ceaţă din spatele crestei trăda miile de focuri de gătit din Caen. Când

se dădea semnalul, întreaga semilună neîndemânatică de bărbaţi îmbrăcaţi în zale trebuia să avanseze în vârful crestei astfel încât apărătorii, în loc să vadă câteva scuturi engleze strecurându-se prin pădure, erau confruntaţi cu un inamic copleşitor şi, pentru a face armata să pară dublă faţă de cât era de fapt, mareşalii îi împingeau şi ţipau la slujitorii lor pentru a lua poziţie în formaţie. Bucătari, copişti, femei, zidari, potcovari, tâmplari, spălători, ajutoare de bucătari, oricine putea merge, se putea târî, călări sau sta în picioare se alătura semilunei, iar o mulţime de steaguri strălucitoare fură ridicate peste acea masă năucitoare. Era o dimineaţă fierbinte, iar echipamentul din piele şi zalele făceau bărbaţii şi caii să transpire. Vântul bătea, răspândind praf. Contele de Warwick, mareşal al armatei, galopa în susul şi în josul semilunei, cu faţa roşie şi înjurând, dar, încet, se formă linia apăsătoare, spre satisfacţia sa.

— Când va suna trâmbiţa, ţipă un cavaler la oamenii lui Armstrong, avansaţi către vârful dealului. Când va suna trâmbiţa! Nu mai devreme!

Armata Angliei trebuie să fi arătat ca de douăzeci de mii de oameni când trâmbiţele străpunseră sfidător cerul de vară. Pentru apărătorii din Caen era un coşmar. Preţ de o clipă, nu se văzu nimic la orizont, până şi cerul fusese albit de praful stârnit de la copite şi ghete şi apoi, deodată, apăru o mulţime, o hoardă, un roi de oameni cu armură din fier scânteind puternic în soare şi deasupra lor o pădure de lănci şi steaguri ridicate. Toată partea de nord şi de est a oraşului era împânzită de bărbaţi care, văzând oraşul Caen, scoaseră strigăte de dispreţ. În faţa lor se afla prada de război, un întreg oraş bogat aşteptând să fie capturat.

Era un oraş frumos şi faimos, mai vast chiar decât Londra, cel mai mare oraş din Anglia. Caen, într-adevăr, era unul dintre cele mai mari oraşe ale Franţei. Cuceritorul se pricopsise cu bogăţiile pe care le furase din Anglia şi încă se vedea acest lucru. Înăuntrul zidurilor oraşului, clopotniţele şi turnurile bisericilor erau la fel de apropiate ca lăncile şi steagurile din armata lui Eduard, iar în partea cealaltă a oraşului se aflau două mănăstiri imense. Castelul se afla la nord, pe meterezele sale, din aceeaşi piatră simplă întrebuinţată şi la zidurile înalte ale oraşului, atârnând stindardele războiului. La strigătele englezilor, apărătorii, îngrămădindu-se pe metereze, răspunseră cu un chiot sfidător. Atât de multe arbalete, se gândi Thomas, amintindu-şi de săgeţile grele care loveau de pe zidurile din La

Roche-Derrien.

Oraşul se întindea şi dincolo de ziduri, dar aici casele, în loc să fie amplasate lângă metereze, ca în majoritatea oraşelor, fuseseră construite pe o insulă întinsă la sudul oraşului vechi. Formată dintr-un labirint de afluenţi, care se vărsau în cele două râuri principale ce curgeau pe lângă Caen, insula nu avea ziduri, deoarece era protejată de canalele de apă. Avea nevoie de o astfel de protecţie, deoarece chiar şi de pe vârful dealului Thomas putea vedea că insula adăpostea bogăţiile din Caen. Oraşul vechi dinăuntrul zidurilor era un labirint de străzi înguste şi case înghesuite, în schimb insula cuprindea case şi biserici mari şi grădini spaţioase. Dar, chiar dacă părea că este cea mai bogată zonă din Caen, nu dădea impresia că ar fi apărată. Nu se vedea nimeni acolo. În schimb, toţi erau pe meterezele oraşului vechi. Corăbiile oraşului fuseseră legate pe malul insulei, de cealaltă parte a zidului, iar Thomas se întreba dacă vreuna din ele îi aparţinea lui Sir Guillaume d'Evecque.

Contele de Northampton, dându-i-se voie să se despartă de ceilalţi însoţitori ai prinţului, i se alătură lui John Armstrong în fruntea arcaşilor şi făcu semn cu capul către zidurile oraşului.

— Al naibii loc, John! exclamă contele voios.

— Formidabil, Milord, mormăi Armstrong.

— Insula are numele tău, zise contele în treacăt.

— Al meu? întrebă Armstrong neîncrezător.

— Este Ile St. Jean, răspunse contele, apoi arătă către cea mai apropiată mănăstire, o abaţie înconjurată de metereze proprii, care se uneau cu cele mai înalte ziduri ale oraşului. Abbaye aux Hommes, spuse contele. Ştii ce s-a întâmplat când l-au îngropat pe Cuceritor acolo? L-au lăsat în abaţie prea mult şi, când a venit timpul să-l pună în cavou, era putrezit şi umflat. Corpul său colcăia şi mirosul lui îi dădea pe credincioşi afară din abaţie.

— Răzbunarea lui Dumnezeu, Milord, spuse Armstrong cu stoicism.

Contele se uită la el ironic.

— Poate, spuse el neconvins.

— William nu este îndrăgit în nordul ţării, spuse Armstrong.

— A fost acum multă vreme, John.

— Nu atât de multă încât să nu scuip pe mormântul său, declară Armstrong, apoi îşi explică poziţia. Poate că a fost regele nostru, Milord, dar nu a fost englez.

— Presupun că nu, încuviinţă contele.

— E timpul să ne răzbunăm! exclamă Armstrong atât de tare încât cei mai apropiaţi arcaşi îl auziră. O să-l doborâm pe el, o să-i cucerim oraşul şi o să-i luăm nenorocitele de femei!

Arcaşii chiuiră, deşi Thomas nu vedea cum era posibil ca armata să captureze Caen. Zidurile erau imense şi apărate bine cu turnuri, iar meterezele erau împânzite de apărători care arătau la fel de încrezători ca şi atacatorii. Thomas căuta stindardele celui care avea pe blazon trei şoimi galbeni pe un fond albastru, dar erau atât de multe steaguri, iar vântul le învârtea atât de puternic, că nu putu să distingă cei trei şoimi ai lui Sir Guillaume d'Evecque de celelalte stindarde care se unduiau în spatele zidurilor.

— Deci ce eşti tu, Thomas? Contele veni să călărească alături de el. Calul său era unul mare, astfel încât contele, în ciuda faptului că era mult mai scund decât Thomas, îl depăşea acum în înălţime. Vorbea în franceză. Englez sau normand?

Thomas rânji.

— Englez, Milord. Până în gaura fundului.

Trecuse atâta vreme de când nu mai călărise încât coapsele sale erau aspre şi julite.

— Acum suntem toţi englezi, nu?

Contele părea puţin surprins.

— Aţi vrea să fiu altceva? întrebă Thomas şi se uită în jurul său la arcaşi. Dumnezeu ştie, Milord, că nu vreau să mă lupt cu ei.

— Nici eu, mormăi contele, şi te-am salvat de la lupta cu Sir Simon sau, mai bine zis, ţi-am salvat mizerabila viaţă. Am vorbit cu el noaptea trecută. Pot să spun că nu era foarte doritor să te cruţe de funie şi nu pot să-l învinuiesc pentru asta. Contele pocni o muscă pe cal. Dar, în cele din urmă, lăcomia sa a învins ura pentru tine. M-ai costat partea mea de câştig din cele două corăbii ale contesei, tinere Thomas. O corabie pentru scutierul său mort şi una pentru sperietura trasă.

— Mulţumesc, Milord, zise Thomas călduros. Simţea o mare uşurare. Mulţumesc, spuse el din nou.

— Deci eşti un om liber, preciză contele. Sir Simon a fost de acord, un copist a notat, iar un preot a fost martor. Acum, pentru numele lui Dumnezeu, să nu te duci să mai omori încă unul de-ai lui.

— Nu, Sire, promise Thomas.

— Şi acum îmi eşti dator mie, adăugă contele.

— Recunosc asta, Milord.

Contele scoase un sunet dezaprobator, sugerând că era puţin probabil ca Thomas să poată plăti vreodată o asemenea datorie, apoi îl privi suspicios pe arcaş.

— Cât despre contesă, continuă el, nu ai menţionat deloc că tu ai adus-o în nord.

— Nu mi s-a părut important, Milord.

— Azi-noapte, continuă contele, după ce am zbierat la Jekyll pentru tine, am întâlnit-o în cortul prinţului. Spune că ai tratat-o cu o curtoazie desăvârşită. Se pare că te-ai purtat cu discreţie şi respectuos. E adevărat?

Thomas se înroşi.

— Dacă dânsa spune aşa, Milord, atunci înseamnă că e adevărat.

Contele râse, apoi dădu pinteni calului său.

— Ţi-am cumpărat sufletul, zise el vesel, aşa că luptă bine pentru mine!

Se întoarse ca să se alăture din nou soldaţilor săi.

— Este bun Billy al nostru, spuse un arcaş, arătând spre conte, e un om bun.

— Măcar de ar fi toţi ca el, încuviinţă Thomas.

— Cum de vorbeşti franceza? întrebă arcaşul suspicios.

— Am prins-o în Bretania, spuse Thomas vag.

Avangarda armatei ajunsese acum în spaţiul liber din faţa zidurilor şi o arbaletă lovi iarba, ca avertizare. Servitorii, care ajutaseră la crearea imaginii iluzorii de forţă copleşitoare a armatei engleze, întindeau corturile pe colinele dinspre nord, în timp ce luptătorii se răspândeau pe câmpul care înconjura oraşul. Mareşalii galopau printre unităţi, ţipând că oamenii prinţului trebuie să meargă direct la ziduri la Abbaye aux Dames, în partea cea mai îndepărtată a oraşului. Încă era devreme, la mijlocul dimineţii, iar vântul aducea mirosul mâncărurilor gătite din Caen, în vreme ce oamenii contelui mărşăluiau trecând de gospodăriile părăsite. Castelul se înălţa deasupra lor.

Se îndreptară spre partea de vest a oraşului. Prinţul de Wales, pe un cal mare şi negru, urmat de un purtător de steaguri şi de o trupă de soldaţi, galopa către mănăstirea de maici care, pentru că era departe de zidurile oraşului, fusese abandonată. Avea să o transforme în cartierul său pe durata asediului, iar Thomas, descălecând în locul unde campau oamenii lui Armstrong, o văzu pe Jeanette ţinându-se după prinţ. Îl urma ca un căţeluş, se gândi el acru, apoi se certă singur că

era gelos. De ce să fie gelos pe un prinţ? Unui bărbat nu are decât să-i displacă soarele sau să blesteme oceanul. Mai sunt şi alte femei, îşi spuse el în timp ce înainta greoi călare pe una din păşunile abaţiei.

Un grup de arcaşi examina clădirile abandonate care se întindeau aproape de mănăstirea de maici. Majoritatea erau case de ţară, dar una dintre ele fusese atelierul unui tâmplar şi acolo erau mormane de aşchii de lemn şi rumeguş, iar în spate se găsea o tăbăcărie, care încă mai duhnea a miros de urină, găinaţ şi baligă ce curăţa pielea. În spatele tăbăcăriei nu era nimic, decât pământ pustiu plin de ciulini şi urzici, care se întindea până la zidul cel mare al oraşului, iar Thomas văzu zeci de arcaşi aventurându-se în buruieni pentru a se holba la metereze. Era o zi atât de fierbinte încât aerul din faţa zidurilor părea că tremură. Un vânt nordic, uşor împrăştia nişte nori mai îndepărtaţi şi unduia iarba înaltă, care crescuse în canalul de la baza crenelurilor. În jur de o sută de arcaşi se aflau acum în câmpul părăsit şi, deşi unii dintre ei erau în bătaia arbaletelor lungi, nici un francez nu trase în ei. Douăzeci de arcaşi curioşi cărau topoare ca să taie lemn pentru foc, dar curiozitatea morbidă îi conducea către metereze, în loc să se îndrepte spre pădure, iar Thomas îi urma acum, dorind să vadă cu ochii lui căror orori le făceau faţă asediatorii. Sunetul strident de topoare neunse îl făcu să se întoarcă; văzu două căruţe trase către mănăstirea de maici. Amândouă cărau arme, nişte chestii mari cu burţile de metal umflate şi cu gurile căscate. Se întrebă dacă acestea puteau face o gaură în meterezele oraşului, dar, chiar dacă le străpungeau, oamenii tot aveau să lupte prin spărtură. Îşi făcu semnul crucii. Poate va găsi o femeie în oraş. Avea aproape tot ce îi trebuia unui bărbat. Avea un cal, o armură, un arc şi săculeţul de săgeţi. Doar o femeie îi mai trebuia.

Şi totuşi nu vedea cum o armată şi de două ori mai mare ar putea trece de zidurile imense ale Caenului. Se ridicau din canalul lor mlăştinos ca nişte stânci şi la fiecare cincizeci de paşi era câte un bastion cu acoperişul conic, care le dădea arbaletrierilor şansa să tragă în flancurile atacatorilor. Avea să fie un măcel, gândi Thomas, mult mai încrâncenat decât cele petrecute de fiecare dată când oamenii contelui de Northampton asediaseră zidul sudic al cetăţii La Roche-Derrien.

Din ce în ce mai mulţi arcaşi veneau pe câmpul pustiu pentru a se holba la oraş. Majoritatea încă mai erau în bătaia

arbaletelor, dar francezii îi ignorau. În schimb, începuseră să dea jos stindardele ţipătoare care atârnau de ambrazuri. Thomas se uită după cei trei şoimi ai lui Sir Guillaume, dar nu-i văzu. Majoritatea stindardelor erau decorate cu cruci sau cu figuri de sfinţi. Unul înfăţişa cheile raiului, altul leul Sfântului Mare, iar al treilea avea un înger înaripat care dobora trupele engleze cu o sabie în flăcări. Acel stindard dispăru.

— Ce naiba fac ticăloşii? întrebă un arcaş.

— Ticăloşii fug! exclamă un alt bărbat.

Se holba la podul de piatră care ducea dinspre vechiul oraş către Ile St. Jean.

Acel pod era împânzit de soldaţi, unii călare, majoritatea în picioare; toţi plecau dinspre oraşul cu ziduri pe insula cu case mari, biserici şi grădini. Thomas făcu câţiva paşi spre sud pentru a avea o privelişte mai bună şi îi văzu pe arbaletrieri şi pe soldaţii greu înarmaţi cum apar pe străduţele dintre casele de pe insulă.

— Apără insula, spuse el oricui putea să-l audă.

Căruţele erau împinse peste pod şi putea vedea femei şi copii percheziţionaţi pe drum de către de soldaţi.

Mai mulţi apărători treceau podul şi încă dispăreau multe stindarde de pe ziduri, până când mai rămaseră doar câteva. Marile steaguri ale lorzilor importanţi încă se mai unduiau de pe cele mai înalte vârfuri ale turnurilor castelului şi diverse stindarde atârnau de zidurile lungi, dar meterezele oraşului erau aproape goale şi trebuie să fi fost o mie de arcaşi ai prinţului de Wales care urmăreau zidurile acum. Ar fi trebuit să taie lemne pentru foc, să-şi construiască adăposturi sau să sape latrine, dar o suspiciune se insinua în sufletele lor, şi anume că francezii nu plănuiau să apere şi oraşul şi insula, ci numai insula. Ceea ce însemna că oraşul fusese abandonat. Totul părea atât de puţin probabil, încât nimeni nu îndrăznea nici măcar să rostească un cuvânt. Doar îi urmăreau pe locuitorii oraşului şi pe mulţimea apărătorilor de peste podul de piatră şi apoi, după ce ultimul stindard fu dat jos de pe metereze, cineva începu să meargă spre cea mai apropiată poartă.

Nimeni nu dădu nici un ordin. Nici un prinţ, conte, sergent sau cavaler nu ordonase ca arcaşii să înainteze. Hotărâseră singuri să se apropie de oraş. Majoritatea purtau blazonul verde cu alb al prinţului de Wales, dar o bună parte dintre ei, ca şi Thomas, aveau stelele şi leii contelui de Northampton. Thomas aproape că se aştepta ca arbaletrierii să apară şi să întâmpine

avansul lor cu o ploaie teribilă de săgeţi, dar ambrazurile rămăseseră goale şi asta îi încurajă pe arcaşii care văzură păsările aşezându-se pe creneluri, un semn sigur că apărătorii abandonaseră zidul. Bărbaţii cu topoare alergară către poartă şi începură să-i ciopârţească lemnul şi nici o arbaletă nu zbura dinspre bastion. Marele oraş al lui William Cuceritorul fusese lăsat fără pază.

Bărbaţii cu toporul străpunseră scândurile cu ţinte de fier, ridicară bariera şi împinseră cele două porţi mari pentru a li se arăta o stradă goală. O roabă cu o roată ruptă zăcea abandonată printre bolovani, dar nu se vedea nici un francez. Avu loc o pauză, arcaşii se holbară cu neîncredere, apoi începură strigătele.

— Jaf! Jaf!

Primul gând fu la prada de război, iar bărbaţii pătrunseseră nerăbdători în case, dar nu găsiră nimic, cu excepţia scaunelor, meselor şi dulapurilor. Tot ceea ce era cu adevărat de valoare, ca şi toţi oamenii din oraş, se găsea pe insulă.

Încă mai pătrundeau arcaşi în oraş. Câţiva se căţărau către câmpul deschis, din jurul castelului, unde doi muriră, ochiţi fiind cu arbaleta de pe meterezele înalte, dar restul se împrăştiară prin oraş, pe care îl găsiră gol, şi astfel din ce în ce mai mulţi bărbaţi erau atraşi către podul care traversa râul Odon şi conducea către Ile St. Jean. În capătul de sud al podului, pe unde se ajungea către insulă, se afla un turn de pază plin de arbalete, dar francezii nu doreau ca englezii să se apropie de turn, aşa că baricadaseră în grabă partea de nord cu un morman mare de căruţe şi mobilă şi întăriseră bariera cu douăzeci de soldaţi şi cu tot atâţia arbaletrieri. Era încă un pod în partea mai îndepărtată a insulei, dar arcaşii nu ştiau de existenţa lui şi, pe lângă asta, era cale lungă până acolo, iar podul baricadat reprezenta ruta cea mai scurtă către bogăţiile inamicului.

Primele săgeţi cu pene albe începură să zboare. Apoi se auziră sunete mai puternice: arbaletele inamicilor se descărcau şi săgeţile lor loveau pietrele bisericii de lângă pod. Primii oameni muriră.

Încă nu se dădeau ordine. Nici un om de rang nu era în oraş, doar o masă de arcaşi la fel de lipsiţi de judecată ca lupii care miros sânge. Aruncau săgeţi în baricadă, forţând apărătorii să se pitească în spatele căruţelor răsturnate, apoi primele grupuri de englezi chiuiră şi atacară baricada cu săbii, topoare şi suliţe. De cum încercară să se caţere pe primul morman greu de

depăşit, îi urmară şi mai mulţi soldaţi. Arbaletele loveau puternic din turnul de pază şi bărbaţii erau aruncaţi înapoi de săgeţile grele. Soldaţii francezi se ridicară în picioare pentru a învinge supravieţuitorii, iar săbiile se loviră de topoare. Sângele lucea cum te apropiai de pod şi unul dintre arcaşi alunecă şi fu călcat în picioare de camarazii săi care mergeau la luptă. Englezii urlau, francezii ţipau, o trâmbiţă răsuna din turnul de pază şi fiecare clopot de biserică din Ile St. Jean suna alarma.

Thomas, neavând sabia asupra sa, stătea în prispa unei biserici, aflate aproape de pod, de unde trăgea săgeţi spre turnul de pază, dar ţinta sa era prea puţin vizibilă deoarece un acoperiş din oraşul vechi era în flăcări, iar fumul se încreţea deasupra râului ca un nor jos.

Francezii erau în avantaj. Arbaletrierii lor puteau trage din turnul de pază şi din adăpostul baricadei şi, ca să-i atace, englezii trebuiau să treacă prin intrarea îngustă a podului, care era plină de cadavre, sânge şi săgeţi. Încă şi mai mulţi arbaletrieri inamici staţionau în şirul de bărci legate de-a lungul malului insulei, amarate acolo în timpul refluxului, iar apărătorii din bărci, adăpostiţi de bordurile de lemn solid, puteau trage în orice arcaş destul de prost să se arate pe una din părţile zidului oraşului care nu erau învăluite de fum. Din ce în ce mai mulţi arbaletrieri veneau la pod; văzduhul de deasupra râului era înţesat de săgeţi care aduceau cu un stol de grauri.

Alţi arcaşi atacau dinspre străduţe pentru a umple strada îngustă ce ducea către baricadă. Strigau în timp ce atacau. Nu luptau cu arcurile, ci mai degrabă cu topoare, săbii, cosoare şi suliţe. Cele din urmă erau mânuite de suliţaşi, mulţi dintre ei galezi care urlau în timp ce alergau cu arcaşii. O duzină din noii atacatori trebuie să fi căzut sub săgeţile arbaletelor, dar supravieţuitorii săriră peste cadavre şi strânseră rândurile aproape de baricadă, care acum era apărată de cel puţin treizeci de soldaţi şi la fel de mulţi arbaletrieri. Thomas alergă şi ridică săculeţul cu săgeţi al unui om mort. Atacatorii se înghesuiau spre baricadă, având puţin spaţiu pentru a-şi mânui topoarele, săbiile şi suliţele. Soldaţii francezi îi străpungeau cu lăncile, îi ciopârţeau cu săbiile, îi loveau cu măciucile şi, cum murea primul rând de arcaşi, următorul era împins în armele inamicului şi tot timpul arbaletele trăgeau din crenelurile turnului de pază, iar săgeţile zburau dinspre bărcile ancorate de pe râu. Thomas văzu un bărbat clătinându-se pe pod, cu o săgeată de arbaletă înfiptă în coif. Sângele îi curgea şiroaie pe

faţă, în timp ce acesta scoase un sunet ciudat şi incoerent, înainte să pice în genunchi şi apoi, încet, să se prăbuşească în drum, unde fu călcat în picioare de o altă serie de atacatori. Câţiva arcaşi englezi îşi făcură drum pe acoperişul bisericii şi omorâră şase din apărătorii baricadei înainte ca arbaletrierii de pe turnul de pază să îi doboare cu săgeţi. Acum intrarea de pe pod era plină de corpuri, aşa că multe cadavre blocară atacul englezilor şi şase oameni începură să arunce morţii peste parapet. Un arcaş înalt, înarmat cu un topor cu mânerul lung, reuşi să ajungă în vârful baricadei, unde tăia cu lama grea încontinuu, înfrângându-l pe un francez care avea panglici pe coif, dar apoi fu lovit de două săgeţi de arbaletă şi se îndoi, lăsând să-i cadă toporul şi ţinându-se de stomac, iar francezii trăgeau spre el în partea lor de baricadă, unde trei bărbaţi îl loviră cu săbii, apoi folosiră chiar toporul arcaşului ca să-i taie capul. Înfipseseră trofeul sângeros într-o suliţă şi îl postară în faţa baricadei pentru a-şi bate joc de atacatori.

Un soldat călare, purtând blazonul contelui de Warwick cu un urs, ţipa la arcaşi să se retragă. Însuşi contele era în oraş acum, trimis de rege pentru a scoate arcaşii din lupta inegală, dar aceştia nu voiau să asculte. Francezii îşi băteau joc de ei, îi omorau şi arcaşii încă mai voiau să treacă peste apărarea podului şi să-şi potolească setea de bogăţiile oraşului Caen. Aşa că şi mai mulţi bărbaţi înnebuniţi de sânge atacau baricada – atât de mulţi încât umpluseră drumul, în timp ce săgeţile loveau din cerul fumuriu. Atacatorii din spate veniră în faţă, iar cei din faţă muriră în lăncile şi săbiile francezilor.

Francezii câştigau. Arbaletele lor îi loveau pe bărbaţii învălmăşiţi şi cei din faţă începură să împingă în spate pentru a scăpa din măcel, cei din spate încă se mai îndesau înainte, iar cei din mijloc, ameninţaţi cu moartea prin strivire, pătrunseseră printr-un gard solid din lemn de lângă intrarea de pe pod şi căzură pe o fâşie îngustă de pământ ce se întindea între râu şi zidurile oraşului. Şi mai mulţi oameni îi urmară.

Thomas încă se mai ghemuia în prispa bisericii. Ocazional, mai trimitea câte o săgeată către turnul de pază, dar fumul înteţit dăinuia ca ceaţa şi de-abia îşi putea vedea ţintele. Urmărea oamenii cum dispar de pe pod pe malul îngust al râului, dar nu îi urmă, pentru că asta i se părea o altă cale de sinucidere. Erau prinşi în capcană acolo, cu marele zid în spate şi cu râul învolburat în faţă, iar pe malul îndepărtat al râului erau aliniate bărcile de unde arbaletrierii trăgeau către aceste

ţinte noi şi neinvitate.

Aruncarea oamenilor de pe pod redeschise drumul către baricadă şi alţii, care nu experimentaseră măcelul primelor atacuri, se avântară în luptă. Un suliţaş reuşi să se cațere pe o căruţă răsturnată şi străpungea adversari cu suliţa sa scurtă. Din pieptul său ieşeau săgeţi de arbaletă, dar el încă ţipa, înjunghia şi încerca să continue lupta chiar şi când un soldat francez îi scoase maţele. Măruntaiele i se revărsau, dar cumva găsi puterea să ridice suliţa şi să o arunce pentru ultima dată înainte de a cădea peste apărători. Şase arcaşi încercau să demoleze baricada, în timp ce alţii aruncau morţii de pe pod, ca să cureţe drumul. Cel puţin un om viu, rănit, fu aruncat în râu. Ţipă în cădere.

— Înapoi, câinilor, înapoi!

Contele de Warwick se îndreptase spre învălmăşeală şi îşi plesnea oamenii cu bastonul de mareşal.

Avea un trâmbiţaş care suna cele patru note în coborâre indicând retragerea, în timp ce trâmbiţaşul francez sufla semnalul de atac, cuplete vioaie de note în urcare ce agitau sângele, iar englezii şi galezii ascultau mai mult de trâmbiţa francezilor decât de cea a englezilor. Şi mai mulţi bărbaţi – sute – se îndreptau către vechiul oraş, evitând sergenţii contelui de Warwick şi apropiindu-se de pod, unde, incapabili să treacă de baricadă, îşi duseră oamenii jos, către malul râului, de unde traseră săgeţi către arbaletrierii din ambarcaţiuni. Oamenii contelui de Warwick începură să tragă arcaşii din strada ce ducea către pod, dar pentru fiecare om pe care îl trăgeau alţi doi se strecurau dincolo de ei.

O mulţime de orăşeni din Caen, unii înarmaţi doar cu pari, aşteptau după turnul de pază, promiţând o altă luptă dacă baricada avea să fie depăşită. Armata engleză căzuse pradă nebuniei, nebunia de a ataca un pod care era prea bine apărat. Bărbaţii ţipau până la moarte şi încă şi mai mulţi îi urmau. Contele de Warwick răcnea la ei să se retragă, dar ei erau surzi la îndemnurile lui. Apoi un răget imens de sfidare se auzi de pe malul râului, iar Thomas ieşi din prispă pentru a vedea un grup de bărbaţi care acum încercau să treacă prin apa râului Odon. Şi reuşeau. Fusese o vară uscată, râul era scăzut, iar refluxul îl făcea şi mai scăzut, astfel încât în punctul său cel mai adânc apa ajungea doar până la piept. Zeci de oameni se cufundau acum în râu. Thomas, evitând două ajutoare ale contelui, sări peste rămăşiţele gardului şi se rostogoli către mal, care era presărat

cu săgeţi de arbalete. Locul puţea a rahat, deoarece aici îşi golea oraşul resturile. O duzină de suliţaşi galezi o luară prin râu, iar Thomas li se alătură, ţinându-şi arcul deasupra capului pentru a nu-şi uda coarda. Arbaletrierii trebuiau să se ridice din adăposturile lor ca să tragă în jos către atacatorii din râu şi, când stăteau în picioare, reprezentau ţinte uşoare pentru arcaşii de pe malul râului.

Curenţii erau puternici şi Thomas nu putea face decât paşi mici. Săgeţile vâjâiau pe lângă el. Un bărbat chiar din faţa lui fu lovit în gât şi apoi tras în jos de greutatea cămăşii sale de zale, pentru a nu lăsa în urmă decât o învolburare de apă însângerată. Bordurile vaselor erau pline de săgeţi cu pene albe. Un francez atârna de o parte a unui vas, iar corpul său tresălta de fiecare dată când o săgeată lovea cadavrul. Sângele se prelingea printr-o gaură de drenaj.

— Omorâţi-i pe ticăloşi, omorâţi-i pe ticăloşi, mormăia un bărbat lângă Thomas, care văzu că era unul dintre ajutoarele contelui de Warwick; văzând că nu poate opri atacul, se hotărâse să i se alăture. Bărbatul căra un paloş curb, jumătate sabie, jumătate topor de măcelar.

Vântul amestecă fumul de la casele în flăcări, coborându-l aproape de râu şi umplând aerul cu resturi de paie aprinse. Unele din acele resturi se depozitară pe pânzele înfăşurate a două dintre vase, care acum ardeau puternic. Apărătorii lor săreau pe ţărm. Alţi arbaletrieri inamici se retrăgeau din faţa soldaţilor englezi şi galezi pătaţi de noroi, care se căţărau pe râu printre ambarcaţiunile amarate. Aerul era plin de sunete de săgeţi ce fâlfâiau deasupra capetelor combatanţilor. Clopotele insulei încă mai băteau. Un francez ţipa de pe turnul de pază, ordonându-le oamenilor să se împrăştie de-a lungul râului şi să atace grupurile de galezi şi englezi care se luptau şi se rostogoleau în noroiul râului.

Thomas continua să meargă prin râu. Apa îi ajungea la piept, apoi începu să scadă. Se lupta cu noroiul din albie şi ignora săgeţile de arbalete care intrau în apă chiar pe lângă el. Un arbaletrier se ridică din spatele bordului unui vas şi ţinti spre pieptul lui Thomas, dar chiar în acel moment două săgeţi îl loviră şi acesta căzu pe spate. Thomas continua să meargă, acum începând să se cațere. Apoi, deodată, fu afară din râu şi se împleticea prin noroiul alunecos la adăpostul pupei celui mai apropiat vas. Vedea că oamenii încă se mai luptau la baricadă, dar şi că prin râu mişunau arcaşi şi suliţaşi care, împroşcaţi de

nămol şi uzi, se avântau spre vase. Apărătorii rămaşi aveau puţine arme pe lângă arbalete, în timp ce majoritatea arcaşilor erau înarmaţi cu săbii şi topoare. Lupta de pe vasele de la mal era inegală, măcelul scurt, iar apoi grupurile de atacatori dezorganizaţi şi fără lider săriră de pe punţile îmbibate de sânge în râu şi de aici urcară pe insulă.

Adjutantul contelui de Warwick înaintă în faţa lui Thomas. Acesta se căţără pe malul abrupt şi plin de iarbă şi fu imediat lovit în faţă de o săgeată de arbaletă, astfel încât se zdruncină înapoi, vaporii fini de sânge încercuindu-i coiful. Săgeata îl nimerise chiar între nări, omorându-l pe loc şi lăsându-l cu o expresie ofensată. Paloşul său ateriză în noroi la picioarele lui Thomas, aşa că îşi puse arcul pe umeri şi luă arma. Era surprinzător de grea. Dar nu era nimic sofisticat; era o unealtă de ucis cu o margine destinată să taie adânc datorită greutăţii lamei mari. Era o armă bună pentru o învălmăşeală. Will Skeat îi spusese odată lui Thomas cum văzuse un cal scoţian decapitat dintr-o singură lovitură de paloş şi doar văzând una din lamele brutale simţeai teroarea în stomac.

Suliţaşii galezi erau pe vase, terminându-i pe apărători, apoi strigară ceva în limba lor ciudată şi săriră pe ţărm, iar Thomas îi urmă şi se pomeni într-un şir larg de atacatori înnebuniţi, ce alergau către un rând de case înalte şi bogate apărate de oamenii care scăpaseră de pe ambarcaţiuni şi de locuitorii din Caen. Arbaletrierii avuseseră timp să slobozească câte o săgeată de fiecare, dar erau agitaţi şi majoritatea nimeriră pe alături, iar atacatorii se repeziră la ei ca nişte câini de vânătoare la o căprioară rănită.

Thomas mânuia paloşul cu două mâini. Un francez încercă să se apere cu arbaleta, dar lama grea trecu prin armă ca şi cum ar fi fost făcută din fildeş, apoi se înfipse în gâtul francezului. Un jet de sânge ţâşni peste capul lui Thomas când eliberă paloşul şi lovi cu el arbaletrierul între picioare. Un galez înfigea o suliţă în coastele unui francez. Thomas se împiedică de bărbatul pe care îl doborâse, îşi recăpătă echilibrul şi scoase strigătul englezesc de război.

— Sfântul Gheorghe!

Legănă lama din nou, spintecând antebraţul unui bărbat ce mânuia o măciucă. Era aşa de aproape încât simţea respiraţia bărbatului şi mirosul hainelor sale. Un francez lovea cu o sabie, în timp ce altul îi izbea pe galezi cu o ghioagă din fier. Era bătaie de cârciumă, bătaie de bandiţi, iar Thomas ţipa ca un

diavol.

— Dracu’ să-i ia pe toţi!

Era împroşcat cu sânge, lovea în dreapta şi în stânga şi îşi croia drum în josul străzii. Aerul părea neobişnuit de dens, umed şi cald; puţea a sânge. Ghioaga din fier îl rată la o distanţă de un deget şi se izbi de un perete, iar Thomas ridică în sus paloşul lovindu-l pe bărbat în vintre. Bărbatul ţipă, iar Thomas smuci arma, scoţând-o din trupul inamicului.

— Ticălosul, spuse el, lovind cu lama din nou, ticălosul!

Un galez îl străpunse cu suliţa pe bărbat, alţi doi săriră peste corpul său şi, cu părul lor lung şi cu bărbile murdărite de sânge, loviră cu vârful suliţelor roşii de sânge în următorul rând de apărători.

Trebuie să fi fost douăzeci sau mai mulţi inamici pe stradă, iar Thomas şi camarazii săi erau mai puţini de o duzină, dar francezii erau agitaţi, iar atacatorii încrezători, aşa că tăiau cu suliţa, sabia şi paloşul; ciopârţeau şi înjunghiau, tăiau şi îi blestemau, ucigând cu ură. Din ce în ce mai mulţi englezi şi galezi veneau în sus dinspre râu, iau sunetul pe care-l scoteau era un zgomot ascuţit, un urlet pentru sânge şi un geamăt batjocoritor pentru un inamic bogat. Aceştia erau câinii războiului dezlănţuiţi, care cucereau acum acest mare oraş despre care conducătorii armatei crezuseră că îi va ţine pe englezi în loc timp de o lună.

Apărătorii din stradă rupseseră rândurile şi o luaseră la fugă. Thomas spintecă un bărbat din spate şi-şi smulse lama din acesta cu un sunet teribil de oţel alunecând pe os. Suliţaşii loviră o uşă, revendicând casa de acolo ca fiind proprietatea lor. O grămadă de arcaşi de-ai prinţului de Wales, cu blazonul verde cu alb, se năpustiră pe stradă în jos, urmându-l pe Thomas într-o grădină frumoasă şi lungă unde creşteau peri lângă straturi ordonate de ierburi. Thomas fu impresionat de contrastul dintre frumuseţea locului şi cerul plin de fum şi străpuns de ţipete. Grădina avea pe o margine cruşăţele suave, micsandre şi bujori, de asemenea, bănci sub o boltă din viţă-de-vie şi, preţ de o clipă, arătă ca un colţ de rai, dar apoi arcaşii călcară în picioare iarba, doborâră viţa-de-vie şi trecură peste flori.

Un grup de francezi încercă să scoată invadatorii afară din grădină. Se apropiară dinspre est, desprinzându-se de mulţimea de oameni care aşteptau în spatele turnului de pază de pe pod. Erau conduşi de trei soldaţi călare, care purtau tunici albastre, decorate cu stele galbene. Săriră cu caii peste gardurile joase şi

răcniră în timp ce îşi ridicară săbiile cele lungi, gata să lovească.

Săgeţile loviră caii. Thomas nu ţintise cu arcul, dar unii dintre arcaşii prinţului aveau săgeţi pe coarde şi traseră în cai în loc să-i ţintească pe călăreţi. Săgeţile se înfipseră adânc, caii nechezară, se dădură înapoi şi căzură, iar arcaşii se năpustiră peste oamenii căzuţi cu topoare şi săbii. Thomas o luă pe partea dreaptă, întâmpinându-i pe francezii pedeştri, majoritatea orăşeni înarmaţi doar cu topoare mici, secere şi săbii vechi de mânuit cu două mâini. Îşi vârî paloşul printr-o haină de piele, eliberă lama, apoi lovi din nou. Francezii şovăiră, văzând mai mulţi arcaşi care veneau dinspre stradă, şi o luară la fugă înapoi către turnul de pază.

Arcaşii loveau călăreţii fără cai. Unul dintre oamenii căzuţi ţipa în timp ce lamele îi ciopârţeau braţele şi trunchiul. Tunicile albastre cu galben erau pline de sânge. Apoi Thomas observă că nu erau stele galbene pe un fond albastru, ci şoimi. Şoimi cu aripile desfăcute şi ghearele încovoiate. Oamenii lui Sir Guillaume d’Evecque! Poate chiar însuşi Sir Guillaume! Când se uită la feţele lor pătate de sânge văzu că toţi erau tineri. Dar Sir Guillaume era aici, în Caen, iar lancea, se gândi Thomas, trebuie să fie pe aproape. Trecu prin gard şi o luă pe o străduţă. În spatele lui, în casa pe care suliţaşii şi-o însuşiseră, o femeie plângea, una din numeroasele femei deznădăjduite. Clopotele bisericilor amuţiseră.

Eduard al III-lea, prin graţia lui Dumnezeu, regele Angliei, conducea aproape doisprezece mii de oameni şi acum o cincime din ei erau pe insulă şi mai mulţi aveau să vină. Nimeni nu îi condusese acolo. Singurele ordine pe care le primiseră erau de retragere. Dar nu le ascultaseră, şi astfel capturaseră Caen, deşi inamicii lor încă mai aveau turnul de pază de unde mai trăgeau cu săgeţi.

Thomas ieşi din străduţă în strada principală, unde se alătură unui grup de arcaşi care acoperiseră turnul crenelat cu un nor de săgeţi şi, sub acoperirea lor, o mulţime de galezi şi englezi îi copleşiră răcnind pe francezii care se tupilau sub bolta turnului de pază înainte să-i atace pe apărătorii baricadei de pe pod, care acum erau asediaţi din ambele părţi. Francezii, văzându-şi soarta pecetluită, îşi aruncară armele şi ţipară că se predau, dar arcaşii nu doreau să-i cruţe. Urlau şi atacau. Francezii fură aruncaţi în râu, apoi zeci de atacatori dezmembrară baricada, răsturnând mobila şi căruţele peste parapet.

Thomas presupuse că majoritatea masei de francezi care aşteptaseră în spatele turnului de pază se împrăştiase pe insulă ca să-şi salveze soţiile şi fiicele. Erau urmăriţi de arcaşii răzbunători care aşteptaseră pe partea îndepărtată a podului, iar mulţimea nemiloasă trecu pe lângă Thomas, îndreptându-se către inima zonei Ile St. Jean, unde acum ţipetele sunau uniform. Se auzea de peste tot strigătul „jaf”. Turnul de pază încă mai era al francezilor, deşi aceştia nu-şi mai foloseau arbaletele de frica replicii săgeţilor engleze. Nimeni nu încercă să cucerească turnul, deşi un grup mic de arcaşi stătea în centrul podului şi se holba la stindardele care atârnau de meterezele acestuia.

Thomas era pe cale să se ducă în centrul insulei când auzi sunet de copite lovind piatra şi se uită în urmă, văzând o duzină de cavaleri francezi care pesemne fuseseră ascunşi în spatele turnului de pază. Acum acei bărbaţi ţâşniră de pe o poartă şi, cu vizierele trase şi cu lăncile culcate, îşi mânau caii spre pod. Pur şi simplu nu voiau decât să-şi croiască drum prin oraşul vechi ca să ajungă la castelul ce le oferea mai multă siguranţă.

Thomas făcu câţiva paşi către francezi, apoi se răzgândi. Nimeni nu voia să opună rezistenţă unei duzini de cavaleri în armură completă. Dar văzu tunica albastră cu galben, văzu şoimii de pe scutul unui cavaler, aşa că îşi apucă arcul şi luă o săgeată din săculeţ. Trase de coardă înapoi. Francezii tocmai dădeau pinteni către pod, când Thomas ţipă „Evecque! Evecque!“. Îl voia pe Sir Guillaume, şi, dacă acesta era acolo, voia ca el să-şi vadă ucigaşul, iar bărbatul în tunică albastră cu galben se întoarse pe jumătate în şa, fără ca Thomas să poată vedea faţa inamicului din cauză că acesta avea viziera pe faţă. Slobozi săgeata, dar, când dădu drumul la coardă, văzu că săgeata era strâmbă. Aceasta zbură încet, lovindu-se de piciorul stâng al bărbatului în loc de spate, unde ţintise Thomas. Trase a doua săgeată, dar duzina de cavaleri era pe pod acum, copitele cailor lor scăpărau pe bolovani, iar ei îşi lăsară lăncile în jos pentru a zdrobi mâna de arcaşi dintr-o parte, după care, trecând podul, galopară către castel. Săgeata cu pene albe încă mai ieşea din coapsa cavalerului, unde pătrunsese adânc, iar Thomas trimise a doua săgeată spre el, dar acesta se pierdu în fum, în timp ce fugarii francezi dispăreau pe străzile înguste ale oraşului vechi.

Castelul nu căzuse, dar oraşul şi insula erau ale englezilor. Încă nu aparţineau regelui, pentru că marii conducători – conţii

şi baronii – nu capturaseră nici unul dintre locuri. Aparţineau arcaşilor şi suliţaşilor, iar acum aceştia se năpusteau asupra bogăţiilor din Caen.

Ile St. Jean era, pe lângă Paris, cel mai frumos, cel mai mare şi cel mai elegant oraş din nordul Franţei. Avea case frumoase, grădini înmiresmate, străzi largi, biserici bogate, iar orăşenii, aşa cum se cade, erau civilizaţi. Asupra acestui loc plăcut se năpusti o hoardă de oameni sălbatici, noroioşi, ticăloşi, care găsiră bogăţii mai presus de orice vis. Ce făcuseră hellequinii în nenumărate sate bretone acum ajungea într-un mare oraş. Era vremea crimelor, violurilor şi cruzimii zadarnice. Orice francez era duşman şi orice duşman era ucis. Conducătorii garnizoanei oraşului, magnaţii Franţei, erau în siguranţă la etajele superioare ale turnului de pază şi rămaseră acolo până când îi recunoscură pe nişte seniori englezi, cărora li se predară fără a opune rezistenţă, în timp ce o duzină de cavaleri se refugiaseră în castel. Alţi câţiva conducători şi cavaleri reuşiseră să fugă de invadatorii englezi peste podul de sud al insulei, dar cel puţin o duzină de nobili, ale căror răscumpărări ar fi putut face o sută de arcaşi bogaţi ca nişte prinţi, fuseseră omorâţi ca nişte câinii, din ei rămânând doar carne ciopârţită şi bălţi de sânge. Cavalerii şi soldaţii, care ar fi putut plăti o sută sau două de livre pentru a redeveni liberi, erau omorâţi de săgeţi sau căsăpiţi în furia nebună care pusese stăpânire pe armată. Cât despre cei mai umili, orăşenii înarmaţi cu bucăţi de lemn, săpăligi sau cuţite simple, erau măcelăriţi pe dată. Caen, oraşul Cuceritorului, care devenise bogat datorită prăzii de război obţinute pe pământ englez, pieri în acea zi, iar bogăţiile acestuia fură restituite englezilor.

Şi nu doar bogăţiile, ci şi femeile. Ca să fii femeie în Caen în acea zi însemna să te afli la poarta iadului. Era puţin foc, pentru că atacatorii preferau să jefuiască, nu să ardă casele, dar diavoli erau cât cuprinde. Bărbaţii se rugau pentru onoarea soţiilor şi fiicelor lor, apoi erau forţaţi să vadă acea onoare călcată în picioare. Multe femei se ascunseseră, dar fură găsite destul de repede de bărbaţii obişnuiţi să ghicească ascunzişuri prin poduri sau pe sub scări. Femeile erau conduse în stradă, dezbrăcate şi se defila cu ele ca şi cum ar fi reprezentat trofee. Nevasta unui negustor, incredibil de grasă, fu înhămată la o căruţă mai mică şi biciuită pe pielea goală în susul şi în josul străzii principale care traversa insula. Timp de o oră sau mai mult, arcaşii au făcut-o să alerge, unii râzând până la lacrimi la

vederea straturilor ei imense de grăsime, şi, când se plictisiră de ea, o aruncară în râu, unde se ghemui, plângând şi strigându-şi copiii, până când un arcaş, care încercase o arbaletă capturată pe o pereche de lebede, îi vârî o săgeată în gât. Bărbaţi încărcaţi cu veselă din argint mergeau clătinându-se pe pod, alţii încă mai căutau bogăţii şi, în loc de avuţii, găseau bere, cidru sau vin, aşa că excesele se agravară. Un preot fu spânzurat de inscripţia unei cârciumi, după ce încercase să oprească un viol. Câţiva soldaţi, foarte puţini, încercaseră să oprească oroarea, dar, fiind depăşiţi numeric, fură conduşi înapoi către pod. Biserica St. Jean, despre care se spunea că adăpostea falangele degetelor de la mână ale Sfântului Ioan, o copită a calului pe care Sfântul Paul îl călărise spre Damasc şi unul din coşurile care ţinuseră pâinile şi peştele cele miraculoase, fusese transformată într-un bordel unde femeile care se refugiaseră în biserică erau vândute soldaţilor rânjiţi. Oamenii făceau paradă în mătase şi dantelă şi aruncau cu zarul pentru femeile de la care furaseră găteală.

Thomas nu luă parte la toate acestea. Ce se întâmpla nu putea fi oprit de nici un om, nici chiar de o sută de oameni. O altă armată ar fi putut potoli violul în masă, dar, Thomas ştia, în cele din urmă inconştienţa beţiei va linişti lucrurile. În schimb, căută casa duşmanului său, cutreierând stradă cu stradă până când găsi un francez pe moarte şi îi dădu o gură de apă înainte să-l întrebe unde locuia Sir Guillaume d’Evecque. Bărbatul, dându-şi ochii peste cap înăbuşindu-se, îngăimă că locuinţa acestuia se afla în partea de sud a insulei.

— N-ai cum s-o ratezi, spuse bărbatul, este din piatră, toată numai din piatră şi are trei şoimi sculptaţi deasupra uşii.

Thomas se îndreptă spre sud. Trupele de soldaţi ale contelui de Warwick veneau în forţă către insulă pentru a restabili ordinea, dar încă se mai luptau cu arcaşii din apropiere de pod. Thomas mergea spre partea de sud a insulei, care nu avusese la fel de mult de suferit ca străzile şi străduţele din apropierea podului. Văzu casa din piatră dominând acoperişurile unor dughene jefuite. Aproape toate celelalte clădiri erau pe jumătate din lemn şi cu acoperişuri din paie, dar casa impunătoare cu două etaje a lui Sir Guillaume d’Evecque era aproape o fortăreaţă. Avea pereţii din piatră, acoperişul din ţiglă şi geamurile mici, dar câţiva arcaşi intraseră înăuntru, pentru că Thomas auzea ţipete. Trecu printr-o piaţă mică unde creştea un stejar imens printre bolovani şi păşi întins pe scările casei până

sub arcada cu cei trei şoimi sculptaţi. Fu surprins de intensitatea furiei pe care o simţi la vederea blazonului. Aceasta era răzbunare, îşi spuse el, pentru Hookton.

Intră pe hol şi dădu peste un grup de arcaşi şi suliţaşi care se certau pe oalele din bucătărie. Doi servitori zăceau morţi lângă căminul în care un foc încă mai mocnea. Unul dintre arcaşi mârâi la Thomas că ajunseseră la casă primii şi că tot ce conţinea era al lor, dar, înainte ca acesta să răspundă, se auzi un ţipăt de la etajul superior. Thomas se întoarse şi alergă pe scara mare din lemn. Din holul de sus dădeau două camere, iar Thomas deschise una din uşi şi îl văzu pe unul dintre arcaşii prinţului de Wales luptându-se cu o fată. Bărbatul îi rupsese jumătate din rochia ei albastră simplă, dar ea se lupta cu el ca o vulpe, zgâriindu-i faţa şi lovindu-l în fluierul piciorului. Apoi, imediat ce Thomas intră în cameră, bărbatul reuşi să o supună cu o palmă grea peste cap. Fata gâfâi şi căzu pe spate în căminul mare şi gol, în vreme ce arcaşul se întoarse către Thomas.

— E a mea, spuse el tăios, du-te şi găseşte-ţi alta.

Thomas se uită la fată. Avea părul blond, era subţirică şi plângea. Îşi aduse aminte de suferinţa lui Jeanette după ce fusese violată de duce şi nu putea suferi să vadă o asemenea durere cauzată unei alte fete, nici măcar în casa lui Sir Guillaume d’Evecque.

— Cred că ai rănit-o destul, spuse el. Îşi făcu cruce, aducându-şi aminte de păcatele sale din Bretania. Las-o în pace, adăugă el.

Arcaşul, un bărbat cu barbă şi cu vreo doisprezece ani mai mare decât Thomas, îşi scoase sabia. Era o armă veche, cu lama lată şi viguroasă şi acesta o ridică cu încredere.

— Ascultă, băiete, spuse el, am să te văd cum ieşi pe uşa aia sau, dacă nu, am să-ţi întind maţele nenorocite de pe un perete pe altul.

Thomas scoase paloşul.

— Am depus un jurământ Sfântului Guinefort, îi spuse el bărbatului, că am să protejez toate femeile.

— Prostul naibii!

Bărbatul sări la Thomas, lovi, dar Thomas se dădu înapoi şi pară lovitura, astfel încât lamele făcură scântei când se loviră. Bărbatul cu barbă îşi reveni rapid, lovi din nou, iar Thomas făcu un pas în spate şi îi pară sabia cu paloşul. Fata urmărea totul din cămin cu ochii ei albaştri larg deschişi. Thomas îşi balansă

lama lată, rată şi fu cât pe ce să fie străpuns de sabie, dar se dădu la o parte chiar la timp, apoi îl lovi pe bărbos în genunchi, încât acesta urlă de durere, după care Thomas mânui paloşul imprimându-i o lovitură de cosaş care îi tăie gâtul bărbosului. Sângele sări în toată camera, în timp ce, fără nici un sunet, bărbatul pică la pământ. Paloşul aproape că îi tăiase capul, iar sângele încă pulsa din rana deschisă când Thomas îngenunche lângă victima sa.

— Dacă întreabă cineva, îi spuse el fetei în franceză, tatăl tău a făcut asta, apoi a fugit.

Intrase în prea mult bucluc după ce omorâse un scutier în Bretania şi nu voia să adauge acestei crime moartea unui arcaş. Luă patru monede mici din buzunarul arcaşului, apoi îi zâmbi fetei care rămăsese remarcabil de calmă în timp ce un bărbat aproape că fusese decapitat în faţa sa.

— Nu am să te rănesc, promit, zise Thomas.

Fata se uită la el din cămin.

— Nu?

— Nu azi, spuse el cu blândeţe.

Ea se ridică, scuturându-şi capul ameţit. Îşi trase rochia aproape de gât şi legă părţile sfâşiate cu firele desfăcute.

— Poate că tu nu mă răneşti, dar alţii o vor face, spuse ea.

— Nu şi dacă ai să stai cu mine, zise Thomas. Poftim, luă arcul mare şi negru de pe umăr, desprinse coarda la un capăt şi i-l aruncă. Cară asta, spuse el, şi toată lumea va şti că eşti o femeie arcaş. Nimeni nu te va atinge atunci.

Tânăra se încruntă când simţi greutatea arcului.

— Nu mă va răni nimeni?

— Nu, dacă ai să cari asta, îi promise Thomas din nou. E casa ta asta?

— Lucrez aici, spuse ea.

— Pentru Sir Guillaume d’Evecque? întrebă el, iar ea încuviinţă. E aici?

Ea dădu din cap.

— Nu ştiu unde este.

Thomas îşi dădea seama că duşmanul său era în castel, unde încerca să-şi scoată o săgeată din coapsă.

— Ţinea o lance aici? întrebă el. O lance mare, neagră, cu o lamă de argint?

Ea clătină din cap. Thomas se încruntă. Fata, după cum vedea el, tremura. Se arătase curajoasă, dar probabil că sângele care se prelingea din gâtul bărbatului mort o tulbura. De

asemenea, îşi dădu seama că era o fată frumoasă, în ciuda vânătăilor de pe faţă şi a noroiului din părul ei blond încurcat. Avea o faţă lungă, adumbrită de nişte ochi mari.

— Familia ta e aici? o întrebă Thomas.

— Mama mea a murit. Nu am pe nimeni în afară de Sir Guillaume.

— Şi te-a lăsat aici singură? întrebă Thomas plin de dispreţ.

— Nu! protestă ea. A crezut că vom fi în siguranţă în oraş, dar apoi, când a venit armata voastră, bărbaţii au decis să apere insula. Au abandonat oraşul! Pentru că toate casele bune sunt aici.

Părea indignată.

— Şi ce faci pentru Sir Guillaume? o întrebă Thomas.

— Curat, spuse ea, şi mulg vacile de pe cealaltă parte a râului.

Tresări auzind bărbaţi strigând furioşi din piaţă.

Thomas zâmbi.

— E în regulă, nimeni nu o să te rănească. Ţine arcul. Dacă se uită cineva la tine, spui: „Sunt o femeie de arcaş“.

Îi repetă încet, apoi o făcu să spună propoziţia încontinuu până când fu satisfăcut.

— Foarte bine, îi zâmbi el. Care e numele tău?

— Eleanor.

Se îndoia că i-ar fi de folos să percheziţioneze casa, totuşi o făcu, dar nu găsi nici o lance a Sfântului Gheorghe ascunsă în nici una din camere. Nu erau nici mobilă, nici tapiţerii, nimic de valoare în afară de oalele şi vasele din bucătărie. Tot ceea ce fusese de preţ, spuse Eleanor, fusese dus la castel cu o săptămână înainte. Thomas se uită la vasele sparte de pe lespedea bucătăriei.

— Cât timp ai lucrat pentru el? întrebă el.

— Toată viaţa, spuse Eleanor, apoi adăugă timidă: Am cincisprezece ani.

— Şi nu ai văzut niciodată o lance mare pe care să o fi adus din Anglia?

— Nu, spuse ea cu ochii mari, dar ceva în expresia feţei ei îl făcu pe Thomas să creadă că minte. Totuşi nu o provocă. Se decise să o întrebe mai târziu, când ea va fi învăţat să aibă încredere în el.

— Mai bine stai cu mine şi nu ai să fii rănită, îi spuse el lui Eleanor. Am să te duc în tabără şi când armata noastră o să plece poţi să te întorci aici.

Ceea ce voia el să spună de fapt era că ea putea sta cu el şi deveni cu adevărat femeie de arcaş, dar asta, ca şi problema cu lancea, mai puteau aştepta o zi sau două.

Ea încuviinţă din cap, acceptându-şi soarta cu seninătate. Trebuie să se fi rugat să fie cruţată de violurile care provocau suferinţă în Caen, iar Thomas reprezenta răspunsul la rugăciunea ei. El îi dădu şi săculeţul de săgeţi, ca să semene şi mai mult cu o femeie de arcaş.

— Trebuie să trecem prin oraş, îi spuse el lui Eleanor când o conduse în jos pe scări, aşa că stai aproape de mine.

Coborî scările casei. Mica piaţă era acum plină de soldaţi călare, care purtau blazonul cu ursul şi bastonul cu asperităţi. Fuseseră trimişi de contele de Warwick pentru a opri măcelul şi furtul şi se holbau dur la Thomas, dar el îşi ridică mâinile ca să arate că nu căra nimic, apoi îşi făcu loc printre călăreţi. Făcuse probabil vreo doisprezece paşi când îşi dădu seama că Eleanor nu era cu el. Se speriase de călăreţii în zale murdare, cu feţele lor necruţătoare încadrate în oţel, aşa că ezitase la uşa casei.

Thomas deschise gura să o strige şi tocmai atunci un călăreţ dădu pinteni calului către el de sub ramurile stejarului. Thomas se uită în sus, apoi o sabie îl lovi într-o parte a capului cu latul lamei şi fu aruncat înainte, pe pietre, cu urechea sângerând. Îi căzu paloşul din mână, apoi calul bărbatului călcă pe fruntea sa şi priveliştea i se înnegri în faţa ochilor.

Bărbatul se dădu jos din şa şi îşi puse piciorul îmbrăcat în armură pe capul lui Thomas. Thomas simţi durerea, auzi protestele celorlalţi soldaţi, apoi nu mai simţi nimic când fu lovit a doua oară. Dar, în cele câteva clipe dinainte să-şi piardă cunoştinţa, îşi recunoscu atacatorul.

Sir Simon Jekyll, în ciuda înţelegerii cu contele, voia răzbunare.

Poate că Thomas era norocos. Poate că sfântul său păzitor, câine sau om, avea grijă de el, pentru că, dacă ar fi fost conştient, ar fi suferit torturi. Şi-o fi pus Sir Simon semnătura pe înţelegerea făcută cu contele în noaptea precedentă, dar vederea lui Thomas îi alungase orice urmă de milă din minte. Îşi adusese aminte de umilinţa de a fi vânat gol printre copaci şi de durerea săgeţii de arbaletă din picior, o rană care încă îl mai făcea să şchiopăteze, şi acele amintiri nu îi provocau nimic altceva decât dorinţa de a-l supune pe Thomas la o suferinţă îndelungată, care să-i smulgă ţipete. Dar Thomas fusese şocat de netezimea sabiei şi de loviturile în cap, aşa că nu simţi când cei doi soldaţi îl târâră către stejar. La început, oamenii contelui de Warwick încercaseră să-l protejeze pe Thomas de Sir Simon, dar, când acesta îi asigură că era un dezertor, un hoţ şi un criminal, se răzgândiră. Voiau să-l spânzure.

Şi Sir Simon îi lăsa. Dacă acei oameni l-ar spânzura pe Thomas ca dezertor, atunci nimeni nu l-ar putea acuza pe Sir Simon că l-ar fi executat pe arcaş. S-ar fi ţinut de cuvânt, iar contele de Northampton tot va fi nevoit să-i ofere partea din banii de pe premiu. Thomas va fi mort şi Sir Simon va fi şi mai bogat şi fericit totodată.

Soldaţii îi doreau moartea lui Thomas după ce auziră că era un hoţ criminal. Aveau ordine să spânzure destui răsculaţi, hoţi şi bandiţi pentru a calma ardoarea armatei, dar această parte a insulei, fiind cea mai îndepărtată de oraşul cel vechi, nu cunoscuse aceleaşi cruzimi ca jumătatea nordică, aşa că aceşti soldaţi nu folosiseră încă funiile primite de la conte. Acum aveau o victimă, iar un bărbat aruncă frânghia peste una din ramurile stejarului.

Thomas nu îşi prea dădea seama ceea ce se întâmpla. Nu simţi nimic când Sir Simon îl percheziţionă şi îi smulse punguţa cu bani de sub tunică; nu simţi când în jurul gâtului său fu legată frânghia, dar apoi îl răzbi mirosul urinei de cal şi deodată simţi o încordare la gâtlej şi vederea sa, care îşi revenea încet, fu învăluită de o culoare roşie. Se simţi purtat prin aer, apoi,

simţind o durere crâncenă în gât, încercă să tragă aer adânc în piept, dar nu putu, căci de-abia mai respira; nu simţea decât senzaţii de arsură şi de înecare în timp ce aerul plin de fum i se opri în trahee. Înspăimântat, vru să ţipe, dar plămânii nu-l ajutau, ba chiar avea o senzaţie de agonie. Îşi recăpătă luciditatea preţ de o clipă, dându-şi seama că se clătina, tresărea şi se smucea şi, deşi îşi duse degetele la gât, nu putu să slăbească funia. Apoi, îngrozit, făcu pe el.

— Ticălos galben, rânji Sir Simon şi lovi corpul lui Thomas cu sabia, dar lovitura doar îl răni uşor pe Thomas în dreptul taliei şi-i făcu corpul să balanseze în frânghie.

— Lasă-l în pace, zise unul dintre soldaţi. E ca şi mort, şi se uitară până când mişcările lui Thomas deveniră spasmodice.

Apoi se suiră pe cai şi plecară. Un grup de arcaşi se uita, de asemenea, dintr-una din casele din piaţă, iar prezenţa lor îl sperie pe Sir Simon, care se temea ca aceştia să nu fie prieteni cu Thomas, şi, când oamenii contelui părăsiră piaţa, acesta plecă împreună cu ei. Oamenii săi percheziţionau biserica Sfântul Mihail din apropiere, iar Sir Simon venise până în piaţă doar pentru că văzuse casa mare din piatră şi se întrebase dacă nu cumva conţine pradă de război. În schimb, îl găsise pe Thomas şi acum acesta era spânzurat. Nu era tocmai răzbunarea pe care o visa Sir Simon, dar avusese parte de plăcere şi asta era o compensare.

Thomas nu îşi mai dădea seama de nimic. Totul era numai întuneric şi nu simţea nici o durere. Dansa pe funia iadului, cu capul într-o parte, cu corpul încă balansându-se puţin, cu gambele smucindu-se, cu mâinile răsucindu-i-se şi cu urină picurându-i de pe picioare.

Armata rămase cinci zile în Caen. Trei sute de francezi de rang pentru care se putea cere răscumpărare fuseseră luaţi prizonieri şi escortaţi către nord, unde puteau fi îmbarcaţi pe o corabie care să-i ducă în Anglia. Englezii şi galezii răniţi fură duşi la Abbaye aux Dames, unde zăcură în mănăstire, cu rănile mirosind atât de tare încât prinţul şi însoţitorii săi se mutară la Abbaye aux Hommes, unde regele îşi avea comandamentul. Corpurile orăşenilor masacraţi fură îndepărtate de pe străzi. Un preot din gospodăria regelui încercă să-i îngroape pe morţi într-un mod decent, aşa cum li se cuvenea unor creştini, dar în groapa comună săpată în curte la St. Jean nu încăpură decât cinci sute de corpuri şi nimeni nu avea timp sau destule lopeţi

ca să-i îngroape pe ceilalţi, aşa că patru mii cinci sute de cadavre fură aruncate în râuri. Supravieţuitorii oraşului, ieşind din ascunzişurile lor când nebunia masacrului luă sfârşit, se plimbară pe malurile râurilor pentru a-şi căuta rudele printre cadavrele aduse de reflux. Căutările lor deranjau câinii sălbatici şi stolurile de corbi şi pescăruşi care se hrăneau cu cadavrele umflate.

Castelul încă era al francezilor. Zidurile sale înalte şi groase nu puteau fi escaladate de nici o scară. Regele trimise un vestitor pentru a cere predarea garnizoanei, dar seniorii francezi refuzară politicos şi apoi îi invitară pe englezi să facă ce le stătea în putinţă, încrezători că nici o mangonelă[11] sau catapultă nu putea să azvârle o piatră destul de sus încât să zdrobească zidurile semeţe ale castelului. Regele recunoscu că aveau dreptate şi le încredinţă artileriştilor săi sarcina de a sparge zidurile, iar cele mai mari tunuri ale armatei, în număr de cinci, fură rostogolite prin oraşul vechi pe căruţele lor. Trei tunuri erau tuburi lungi care constau din fâşii de fier forjat legate cu cercuri de oţel, iar două fuseseră turnate în alamă de clopotari şi arătau ca nişte butelii bulboase cu burţile ovale şi umflate, gâturile înguste şi gurile evazate. Toate erau de aproape doi metri lungime şi aveau nevoie de capre ca să fie mutate din căruţe în suporturile de lemn.

Suporturile erau fixate pe scânduri de lemn. Pământul de sub afeturile tunurilor fusese aşezat astfel încât tunurile să fie îndreptate în sus, către poarta castelului. „Doborâţi poarta!”, ordonă regele, îndemnându-şi arcaşii şi soldaţii la atac. Aşa că tunarii, majoritatea bărbaţi din Flandra sau din Italia şi oameni de meserie, amestecară praful de puşcă. Amestecul consta din salpetru, sulf şi cărbune de lemn, dar salpetrul era mai greu decât celelalte ingrediente şi se lăsa mereu la fundul butoaielor, în timp ce cărbunele se ridica la suprafaţă, aşa că tunarii trebuiau să agite bine amestecul înainte să introducă pulberea ucigaşă în interiorul tunurilor. Aşezară o lopată plină cu humă, obţinută din apă şi argilă, în partea îngustă a gâtului fiecărui tun înainte să încarce bilele de piatră sculptate şi nefinisate reprezentând proiectilele. Huma etanşa camera de foc astfel încât explozia să aprindă toată pulberea. Şi mai multă humă era

11 Mangonelă – maşină de război din Evul Mediu, folosită mai ales la apărarea cetăţilor, care servea la aruncarea substanţelor inflamabile (n.tr.)

înghesuită lângă bilele de piatră, pentru a umple spaţiul dintre proiectile şi ţevile tunurilor, apoi artileriştii trebuiau să aştepte ca huma să se întărească, efectul ei izolator sporind.

Celelalte trei tunuri se încărcau mai repede. Fiecare tub de fier se ataşa de un suport masiv de lemn care era de lungimea tunului, apoi se rotea în unghi drept, astfel încât chiulasa tunului se sprijinea pe o bârnă solidă de stejar. Chiulasa, reprezentând un sfert din lungimea tunului, era desprinsă de ţeavă, separată de suportul din lemn şi aşezată pe pământ, unde era umplută cu preţiosul praf negru. Camerele de chiulasă ale tunurilor, odată umplute, erau etanşate cu ajutorul unor dopuri din salcie pentru a controla explozia, apoi fixate la loc pe suporturile lor. Cele trei ţevi ale tunurilor fuseseră deja încărcate cu două bile de piatră, iar al treilea cu o săgeată imensă din fier, lungă de un metru.

Camerele de chiulasă ale celor trei tunuri trebuiau să lucreze cu putere în ţevi, astfel încât forţa exploziei să nu scape prin locul de îmbinare dintre cele două părţi ale tunului. Artileriştii foloseau pene de lemn pe care le introduceau între chiulasă şi suportul de stejar şi fiecare lovitură dată cu maiul fixa mai strâns chiulasa de suport. Alţi tunari alimentau cu pulbere camerele disponibile de chiulasă în vederea următoarele focuri. Totul lua timp – mai mult de o oră pentru ca huma din cele două tunuri ca să se întărească suficient – şi munca atrăgea o mulţime imensă de spectatori curioşi, care stăteau la o distanţă rezonabilă de tunuri pentru a fi în siguranţă dacă vreuna din maşinăriile ciudate ar exploda, aruncând fragmente în toate părţile. Francezii, la fel de curioşi, urmăreau acţiunea de pe crenelurile castelului. Din când în când, un apărător mai trăgea câte o săgeată de arbaletă, dar distanţa faţă de ţintă era prea mare. O săgeată ateriză cam la doisprezece metri de tunuri, dar restul zburară scurt şi fiecare eşec provoca exclamaţii batjocoritoare din partea arcaşilor care asistau la încărcarea tunurilor. În cele din urmă, francezii abandonară provocarea continuând să urmărească pregătirile englezilor.

Cele trei tunuri alungite ar fi putut trage primele, deoarece nu trebuiau prevăzute cu humă, dar regele voia ca prima salvă să fie simultană. El preconiza o lovitură puternică prin care cele cinci proiectile să distrugă poarta castelului şi, după ce poarta avea să fie dărâmată, tunarii urmau să se concentreze asupra arcadei porţii. Tunarul-şef, un italian înalt şi lugubru, declară în cele din urmă că maşinile de război sunt pregătite, aşa că fură

aduse fitilurile. Fitilurile constau din paie scurte, goale pe dinăuntru şi umplute cu praf de puşcă, fixate la capete cu argilă; acestea erau împinse în interiorul tunului prin găuri înguste. Tunarul-şef strânse de capetele fitilurilor îmbibate în argilă care atârnau şi le stropi cu apă sfinţită. Apoi tunarul-şef îngenunche şi se uită la rege, care stătea călare pe un armăsar mare şi gri.

Regele, cu barbă blondă şi cu ochii albaştri, se uită către castel. Un nou stindard fusese atârnat de metereze, care-l înfăţişa pe Dumnezeu binecuvântând o floare de crin. Era timpul, gândi regele, să arate francezilor de a cărui parte se afla de fapt Dumnezeu.

— Poţi trage, zise el solemn.

Cinci tunari luară în mână făclii – baghete lungi, cu şomoioage aprinse la capăt. Stăteau pe partea tunurilor şi, la un semnal al italianului, atinseră făcliile de capetele fitilelor. Fitilele fâsâiră scurt, din găuri ieşi o dâră de fum, apoi cele cinci guri dispărură într-un nor de fum alb-gri străpuns de cinci flăcări monstruoase, în timp ce tunurile, ţinute ferm de suporturi, zvâcniră cu un zgomot surd înapoi spre pământul îngrămădit în spatele fiecărei chiulase. Zgomotul produs de maşinile de război fu mai intens decât cel mai puternic tunet. Era un zgomot care te asurzea şi care se lovi cu ecou de pereţii de culoare palidă ai castelului şi când, în cele din urmă, sunetul se estompă, fumul încă mai plutea în peisajul sărăcăcios din faţa tunurilor care acum zăceau pieziş pe afeturile lor, având încă rotocoale de fum în jur.

Zgomotul luase prin surprindere o mie de cuiburi de păsări de pe acoperişurile oraşului vechi şi de pe turnurile înguste şi înalte ale castelului. Şi totuşi poarta părea să fie întreagă. Ghiulele de piatră se izbiseră de pereţi sfărâmându-se, în timp ce săgeata uriaşă doar brăzdase o dâră în drumul din apropiere. Francezii, care se ghemuiseră în spatele crenelurilor când zgomotul şi fumul erupseseră, acum stăteau în picioare şi le adresau insulte artileriştilor care-şi armau din nou, cu răbdare, tunurile.

Regele, în vârstă de treizeci şi patru de ani şi nu la fel de încrezător cum sugera aspectul său, se încruntă după ce fumul se disipă.

— Am folosit suficientă pulbere? îl întrebă el pe unul dintre tunari.

Un preot traduse întrebarea în italiană.

— Tunurile se sfărâmă dacă se foloseşte mai multă pulbere,

explică italianul.

Vorbea cu regret. Oamenii întotdeauna se aşteptau ca maşinăriile lui să facă miracole şi obosise să tot explice că până şi pulberea neagră avea nevoie de timp şi de răbdare pentru a-şi face treaba.

— Tu ştii mai bine, spuse regele, îndoindu-se. Sunt sigur că tu ştii mai bine.

Îşi ascunse dezamăgirea pentru că mai că sperase ca întreg castelul să se sfărâme ca sticla când avea să fie izbit de ghiulele. Însoţitorii săi, majoritatea bărbaţi mai în vârstă, priveau plini de dispreţ, deoarece avea puţină încredere în tunuri şi chiar mai puţină în tunarii italieni.

— Cine este acea femeie care este cu fiul meu? îl întrebă regele pe unul dintre însoţitorii săi.

— Contesa de Armorica, sire. A fugit din Bretania.

Regele se cutremură, nu din cauza lui Jeanette, ci a mirosului groaznic, pătrunzător al fumului produs de praful rezultat în urma exploziei pulberii de tun.

— Creşte repede, spuse el, cu o urmă de gelozie în voce.

Se culca cu o fată de la ţară, care era destul de plăcută şi îşi vedea de treabă, dar nu o egala în frumuseţe pe contesa cu păr negru care îl însoţea pe fiul său.

Jeanette, neştiind că regele o urmăreşte, se uita lung la castel, după vreun semn că acesta fusese lovit de tunuri.

— Deci ce s-a întâmplat? îl întrebă ea pe prinţ.

— Durează, spuse prinţul, ascunzându-şi uimirea că poarta castelului nu dispăruse ca prin minune spulberată în mii de aşchii. Dar se spune că pe viitor vom lupta numai cu arme de foc, continuă el. Eu unul nu îmi pot imagina asta.

— Sunt amuzanţi, spuse Jeanette, văzând un tunar cum căra o găleată cu humă mocirloasă către cel mai apropiat tun.

Iarba din faţa tunurilor ardea pe alocuri, iar în aer plutea o duhoare ca de ouă putrezite, care era mai respingătoare până şi decât mirosul cadavrelor din râu.

— Dacă te amuză, draga mea, atunci mă bucur că avem aceste maşinării, spuse prinţul, apoi se încruntă deoarece câţiva dintre arcaşii săi, cu blazonul alb cu verde, îşi băteau joc de tunari. Ce s-a întâmplat cu bărbatul care te-a adus din Normandia? întrebă el. Ar fi trebuit să-i mulţumesc pentru serviciile pe care ţi le-a adus.

Jeanette se temu să nu roşească, dar adoptă un ton nepăsător.

— Nu l-am văzut de când am venit aici.

Prinţul se răsuci în şa.

— Bohun! strigă el la contele de Northampton. Arcaşul personal al doamnei mele nu li s-a alăturat camarazilor tăi?

— Ba da, Sire.

— Şi unde e?

Contele dădu din umeri.

— A dispărut. Credem că a murit în timp ce traversa râul.

— Bietul flăcău, îl căină prinţul. Bietul flăcău.

Şi Jeanette, spre surprinderea ei, simţi durere în suflet. Apoi se gândi că probabil era mai bine aşa. Ea era văduva unui conte şi acum devenise iubita unui prinţ, iar Thomas, dacă ajunsese în albia râului, nu va mai putea spune niciodată adevărul.

— Sărmanul, zise ea uşor. Şi s-a purtat atât de galant cu mine.

Îşi întoarse privirea de la prinţ, în caz că îi vedea roşeaţa din obraji şi, spre surprinderea ei, privirea i se opri asupra lui Sir Simon Jekyll, care, cu un grup de cavaleri, venise să se distreze în preajma tunurilor. Sir Simon râdea, evident amuzat că atât de mult fum şi zgomot nu produseseră decât un efect aproape imperceptibil. Jeanette, care nu-şi credea ochilor, stătea şi se holba la el. Pălise. Vederea lui Sir Simon îi adusese aminte de cele mai oribile zile din La Roche-Derrien, zile de frică, sărăcie, umilinţă şi de incertitudine când nu ştia cui să-i ceară ajutorul.

— Mă tem că nu l-am răsplătit deloc pe flăcău, spuse prinţul, care încă mai vorbea despre Thomas, apoi văzu că Jeanette nu era atentă. Draga mea? i se adresă prinţul, dar ea tot nu se uita la el. Doamna mea? vorbi el mai tare, atingându-i braţul.

Sir Simon observase că era o femeie cu prinţul, dar nu îşi dăduse seama că ea era Jeanette. Nu văzu decât o doamnă suplă într-o rochie aurie simplă, care stătea într-o şa pe un buiestraş scump împodobit cu panglici verzi cu alb. Femeia purta o pălărie înaltă, cu un voal care flutura în vânt. Voalul îi ascundea profilul, dar acum ea se uită fix la el, într-adevăr îl privea drept în ochi şi, spre spaima lui, o recunoscu pe contesă. De asemenea, recunoscu şi blazonul tânărului de lângă ea, deşi la început nu-i veni să creadă că ea era cu prinţul. Apoi văzu bărbaţii sobri îmbrăcaţi în zale din spatele tânărului cu părul blond şi primul impuls fu să fugă, dar, în schimb, căzu nervos în genunchi. Cum prinţul, Jeanette şi călăreţii se apropiară de el, căzu lat la pământ. Inima îi bătea sălbatic, iar mintea era agitată de panică.

— Numele tău? întrebă prinţul tăios.

Sir Simon deschise gura, dar nici un cuvânt nu i se ivi pe buze.

— Numele său, divulgă Jeanette răzbunătoare, este Sir Simon Jekyll. A încercat să mă dezbrace, Sire, şi apoi m-ar fi violat dacă nu aş fi fost salvată. Mi-a furat banii, armura, caii, corăbiile şi mi-ar fi furat şi onoarea cu tot atâta delicateţe cu cât fură un lup un miel.

— E adevărat? întrebă prinţul.

Sir Simon tot nu putea să vorbească, dar contele de Northampton interveni.

— Corăbiile, armura şi caii, Sire, erau prada războiului. Eu i le-am acordat.

— Şi restul, Bohun?

— Restul, Sire? dădu contele din umeri. Restul trebuie să explice Sir Simon.

— Dar se pare că e mut, spuse prinţul. Ţi-ai pierdut limba, Jekyll?

Sir Simon îşi ridică privirea şi întâlni privirea lui Jeanette, care era atât de triumfătoare încât el îşi lăsă din nou capul în jos. Ştia că trebuia să spună ceva, orice, dar limba părea să fie prea mare pentru gura sa şi se temea ca va bâlbâi vreo prostie, aşa că rămase mut.

— Ai încercat să pătezi onoarea unei doamne, îl acuză prinţul pe Sir Simon.

Eduard de Woodstock avea idei măreţe în legătură cu cavalerismul, deoarece tutorii lui îi citiseră mereu din romane cavalereşti. Înţelegea că războiul nu era la fel de blând aşa cum lăsau să se înţeleagă manuscrisele, dar credea că aceia care erau la loc de onoare ar trebui să facă dovada nobleţei lor, indiferent de situaţie. De asemenea, prinţul era şi îndrăgostit, un alt ideal încurajat de romanele cavalereşti. Jeanette îl captivase şi el era hotărât să-i apere onoarea. Vorbi din nou, dar cuvintele îi fură înăbuşite de zgomotul unui tun care trăgea. Toată lumea se întoarse să se uite la castel, dar ghiuleaua de piatră se zdrobi de poarta turnului, fără să-i pricinuiască daune.

— Te-ai lupta cu mine pentru onoarea doamnei? îl întrebă prinţul pe Sir Simon.

Sir Simon s-ar fi lupta bucuros cu prinţul atâta vreme cât ar fi avut siguranţa că victoria sa nu ar atrage după sine represalii. Ştia că băiatul avea reputaţie de războinic, deşi nu era încă adult şi nici pe departe la fel de puternic şi de experimentat ca

el, dar numai un prost se lupta cu un prinţ şi se aştepta să câştige. Regele, într-adevăr, participase la turniruri, dar deghizat în armură simplă, fără tunică, astfel încât adversarii săi nu-i ghiceau identitatea. Dacă Sir Simon s-ar lupta cu prinţul, nu ar îndrăzni să-şi folosească toată forţa, deoarece orice rană provocată ar fi plătită înmiit de susţinătorii prinţului şi, într-adevăr, când Sir Simon încă stătea în cumpănă, bărbaţii semeţi din spatele prinţului dădură pinteni cailor, ca şi cum s-ar fi oferit pe ei înşişi campioni pentru luptă. Sir Simon, copleşit de realitate, clătină din cap.

— Dacă nu vei lupta, spuse prinţul cu vocea sa clară şi piţigăiată, atunci trebuie să-ţi asumi vina şi eu cer recompensă. Îi datorezi doamnei o armură şi o sabie.

— Armura a fost luată pe drept, Sire, sublinie contele de Northampton.

— Nici un om nu poate lua o armură şi nişte arme pe drept de la o femeie, rosti scurt prinţul. Unde e armura acum, Jekyll?

— Pierdută, domnule, vorbi Sir Simon pentru prima oară.

Voia să-i spună prinţului întreaga poveste, cum Jeanette pusese la cale o ambuscadă împotriva lui, dar că totul se terminase cu propria sa umilire. Totuşi avu bunul-simţ să rămână tăcut.

— Atunci cămaşa de zale e de ajuns, declară prinţul. Dă-o jos! Şi sabia la fel.

Sir Simon căscă gura la prinţ, dar văzu că acesta era serios. Îşi scoase centura cu sabia şi o lăsă să cadă, apoi îşi trase cămaşa de zale peste cap şi rămase în cămaşă şi în pantaloni.

— Ce ai în traistă? întrebă prinţul, arătând către săculeţul greu din piele atârnat la gâtul lui Sir Simon.

Sir Simon se gândi la un răspuns, dar nu găsi nici unul mai potrivit ca adevărul: în desagă avea punga grea cu bani pe care o luase de la Thomas.

— Sunt bani, Sire.

— Atunci dă-i doamnei.

Sir Simon scoase desaga pe cap şi i-o înmână lui Jeanette, care zâmbi dulce.

— Mulţumesc, Sir Simon, zise ea.

— Şi calul îţi este confiscat, de asemenea, hotărî prinţul, şi vei părăsi tabăra până la miezul zilei pentru că nu eşti bine-venit în tovărăşia noastră. Poţi pleca, Jekyll, dar în Anglia nu vei mai avea sprijinul nostru.

Sir Simon se uită pentru prima dată în ochii prinţului. „Al

naibii papiţoi mizerabil, gândi el, cu laptele mă-tii încă acru pe buzele tale nebărbierite!“ Apoi se cutremură, fiind lovit de răceala din ochii prinţului. Făcu o plecăciune, ştiind că e izgonit, pe nedrept, dar nu putea face nimic decât să apeleze la rege, însă regele nu avea nici o datorie faţă de el şi nici un bărbat de rang din regat nu ar vorbi pentru el, aşa că era, efectiv, un proscris. Putea pleca acasă în Anglia, dar acolo oamenii ar afla curând că a atras asupra sa dizgraţia regală şi viaţa lui ar deveni o mizerie fără de sfârşit. Făcu o plecăciune, se întoarse şi plecă în cămaşa sa murdară, în timp ce bărbaţii îi făceau loc.

Tunul bubui. Traseră de patru ori în acea zi şi de opt a doua zi, iar la sfârşitul celor două zile era o crăpătură în poarta castelului, prin care ar fi putut trece o vrabie înfometată. Tunurile nu reuşiseră decât să deterioreze urechile tunarilor şi să sfarme ghiulele de piatră de meterezele castelului. Nu murise nici un francez, deşi un tunar şi un arcaş fuseseră omorâţi când unul din tunurile de alamă explodase, împroşcând miriade de frânturi de metal încins. Regele, înţelegând că încercarea era ridicolă, ordonă ca tunurile să fie luate de acolo şi asediul castelului să fie abandonat.

A doua zi, întreaga armată părăsi oraşul Caen. Merseră către est, spre Paris. Pe urmele soldaţilor se târau căruţele, servitorii şi turmele de vaci. Mult timp după aceea, cerul se înfăţişă alb spre est, unde marşul lor ridica praful în aer. Dar, în cele din urmă, praful se aşeză, iar oraşul, ruinat şi jefuit, fu lăsat în pace. Oamenii care reuşiseră să scape de pe insulă se târâră înapoi spre casele lor. Uşa crăpată a castelului se deschise şi garnizoana ieşi să vadă ce rămăsese din Caen. Timp de o săptămână, preoţii purtară o icoană a Sfântului Ioan pe străzile pline de gunoaie şi stropiră cu apă sfinţită pentru a scăpa de duhoarea stăruitoare a inamicului. Ţinură slujbe religioase pentru sufletele celor morţi şi se rugară cu patimă ca nefericiţii englezi să îl întâlnească pe regele Franţei şi să fie nimiciţi.

Dar, în sfârşit, englezii plecaseră, iar oraşul devastat, ruinat putea ieşi din amorţire.

Mai întâi se arătă o lumină. O lumină vagă, scăldată în ceaţă, în care Thomas întrevăzu un geam deschis, dar o umbră se mişcă spre fereastră şi lumina dispăru. Auzi voci, dar apoi acestea se estompară. *„In pascuis herbarum adelinavit me.”*[12]

12 Psalmul 23, 2 (în lat. în orig.)

Cuvintele îi răsunau în minte. „El mă paşte pe păşuni verzi.“ Un psalm, acelaşi psalm de unde tatăl său citase ultimele sale cuvinte înainte de moarte. *Calix meus inebrians.* Ceaşca mea mă îmbată. Doar că el nu era beat. Respiraţia îi provoca dureri şi îşi simţea pieptul ca şi cum ar fi fost torturat cu pietre. Apoi, întuneric binecuvântat şi uitare încă o dată.

Lumina apăru din nou. Pâlpâia. Umbra era acolo, umbra se mişca spre el şi o mână rece îi atinse fruntea.

— Cred că ai să trăieşti, se auzi vocea unui bărbat uşor surprins.

Thomas încercă să vorbească, dar nu reuşi decât să scoată un sunet strangulat, aspru.

— Mă uimeşte, continuă vocea, cât pot să îndure tinerii. La fel şi copiii. Viaţa e incredibil de puternică. Păcat că o irosim.

— E destul de îmbelşugată, spuse un alt bărbat.

— Vocea privilegiatului, răspunse primul bărbat, a cărui mână încă mai adăsta pe fruntea lui Thomas. Tu iei viaţa, spuse el, aşa că o preţuieşti tot atât cât un hoţ îşi preţuieşte victimele.

— Şi tu eşti o victimă?

— Bineînţeles. Una învăţată, una înţeleaptă, chiar una de valoare, dar tot o victimă. Şi acest tânăr ce e?

— Un arcaş englez, spuse a doua voce acru, şi, dacă am avea puţină minte, l-am omorî acum şi aici.

— În loc de asta, cred că ar trebui să încercăm să-l hrănim. Ajută-mă să-l ridic.

Nişte mâini îl ridicară pe Thomas în pat şi o lingură plină de supă caldă îi fu introdusă în gură, dar nu putu să înghită, aşa că scuipă supa pe cearşafuri. Durerea îl copleşi şi întunericul se întoarse.

Lumina apăru pentru a treia oară sau probabil pentru a patra oară, nu-şi putea da seama. Poate că visase, dar de data aceasta un bărbat în vârstă stătea în faţa geamului luminos. Acesta avea o robă lungă şi neagră, dar nu era preot sau călugăr, deoarece roba nu era încheiată în talie şi purta o pălărie mică şi pătrată, neagră, peste părul său lung şi alb.

— Doamne, încercă Thomas să spună, cuvântul auzindu-se ca un mormăit gutural.

Bătrânul se întoarse. Avea o barbă lungă, bifurcată şi ţinea în mână un vas ca de alchimist, cu gât îngust şi pântece rotund. Sticla era plină cu un lichid galben deschis pe care bărbatul îl ţinea în sus la lumină. Se uită atent la lichid, apoi luă o înghiţitură înainte să adulmece la gura vasului.

— Eşti treaz?

— Da.

— Şi poţi vorbi! Ce doctor sunt! Mă uimeşte strălucirea mea; măcar de i-ar determina pe pacienţii mei să mă plătească. Dar majoritatea cred că trebuie să fiu recunoscător că nu mă scuipă. Ai zice că urina asta e limpede?

Thomas încuviinţă din cap şi îşi dori să nu o fi făcut, deoarece durerea îl fulgeră de la gât pe coloană în jos.

— Nu crezi că e tulbure? Sau închisă la culoare? Nu, într-adevăr. Are un miros şi un gust sănătos. O ploscă de urină limpede şi galbenă – nu e nici un alt semn mai bun de sănătate perfectă. Doctorul deschise geamul şi vărsă urina. Înghite, îl sfătui el pe Thomas.

Thomas avea gura uscată, dar, ascultător, încercă să înghită şi imediat i se tăie respiraţia de durere.

— Cred că mai bine am încerca un terci subţire, spuse doctorul. Foarte zemos, cu ceva ulei, cred, sau mai bine cu unt. Chestia aia legată în jurul gâtului tău e o fâşie de stofa care a fost înmuiată în apă sfinţită. Nu am făcut-o eu, dar nu o interzic. Voi, creştinii, credeţi în vrăjitorii – nu aţi avea credinţă dacă nu aţi crede în vrăjitorie –, aşa că trebuie să vă suport superstiţiile. Aia de la gâtul tău e o labă de câine? Nu-mi spune. Sunt sigur că nu vreau să ştiu. Oricum, când îţi revii, am încredere că ai să înţelegi că nu labele de câine sau stofele umede te-au vindecat, ci iscusinţa mea. Ţi-am luat sânge, am aplicat cataplasme de baligă, muşchi şi usturoi, te-am făcut să transpiri. Eleanor totuşi va insista că rugăciunile ei şi fâşia aia ţipătoare de stofă umedă te-au readus la viaţă.

— Eleanor?

— Ea ţi-a tăiat funia, băiete dragă. Erai pe jumătate mort. Când am ajuns eu, erai mai mult mort decât viu şi am sfătuit-o să te lase să sfârşeşti în pace. I-am spus că pe jumătate eşti în ceea ce insişti că se numeşte iad şi că sunt prea bătrân şi prea obosit ca să mă iau la harţă cu diavolul, dar Eleanor a insistat şi mereu mi-a fost greu să rezist rugăminţilor ei stăruitoare. Terci cu unt rânced, cred. Eşti slăbit, băiete dragă, foarte slăbit. Ai vreun nume?

— Thomas.

— Numele meu e Mordecai, deşi poţi să-mi spui „doctore”. Nu ai s-o faci, desigur. O să-mi spui evreu blestemat, un criminal al lui Hristos, un adept secret al porcilor şi un răpitor de copii creştini. Totul fu spus cu voioşie. Ce absurd! Cine ar

vrea să răpească nişte copii, creştini sau cum or fi? Netrebnicii. Singurul noroc al copiilor este că aceştia cresc, aşa cum a făcut şi fiul meu, dar apoi, într-un mod tragic, procreează mai mulţi copii. Nu învăţăm lecţiile vieţii.

— Doctore? murmură Thomas.

— Thomas?

— Mulţumesc.

— Un englez cu maniere! Minunile lumii nu încetează niciodată. Aşteaptă aici, Thomas, şi să nu îndrăzneşti să mori în timp ce plec. Am să aduc terci.

— Doctore?

— Sunt încă aici.

— Unde sunt?

— În casa prietenului meu şi eşti destul de în siguranţă.

— Prietenul dumitale?

— Sir Guillaume d'Evecque, cavalerul mării şi al uscatului şi un mare prost, ca toţi ceilalţi proşti pe care îi ştiu, dar un prost cu inima bună. Măcar mă plăteşte.

Thomas îşi închise ochii. Nu înţelesese prea bine ce-i spusese doctorul sau probabil că nu voia să-şi creadă urechilor. Îl durea capul. Simţea durere în tot corpul său, de la cap până la degetele de la picioare. Se gândi la mama sa, pentru că amintirea ei îl liniştea, apoi îşi aduse aminte cum fusese spânzurat de copac şi se cutremură. Şi-ar fi dorit să doarmă din nou, pentru că în somn nu simţea nici o durere, dar era obligat să se ridice şi doctorul îi vârî în gură un terci iute şi uleios pe care el reuşi să nu-l scuipe sau să-l vomite. Probabil erau ciuperci în terci sau fusese îmbibat cu frunze asemănătoare celor de cânepă, pe care sătenii din Hookton le numeau salata îngerului, pentru că după ce mâncă avu vise colorate şi mai puţină durere. Se trezi în întuneric. Era singur, dar reuşi să se ridice şi chiar să stea în picioare, deşi se clătina şi trebui să se aşeze la loc.

A doua zi dimineaţă, când păsările cântau pe ramurile stejarului, în locul unde el aproape că murise, un bărbat înalt intră în cameră. Bărbatul era în cârje şi avea coapsa stângă bandajată. Se întoarse să se uite la Thomas cu faţa lui mutilată în mod oribil. O lamă îl tăiase cu sălbăticie de la frunte până la falcă, dislocându-i ochiul stâng. Bărbatul avea părul lung şi blond, foarte ţepos şi des, iar Thomas bănuia că fusese chipeş odinioară, deşi acum arăta ca o creatură de coşmar.

— Mordecai spune că vei trăi, mormăi bărbatul.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, adăugă Thomas.
— Mă îndoiesc că Dumnezeu e interesat de tine, remarcă acru bărbatul.

Arăta cam de treizeci şi ceva de ani şi avea picioarele arcuite ale unui călăreţ şi pieptul lat al unui om care exersase mult cu armele. Se răsuci în cârje către geam, unde se aşeză pe pervaz. Avea barba întreruptă de o cicatrice albă în locul unde lama îi tăiase falca, iar vocea sa era neobişnuit de joasă şi de aspră.

— Dar ai putea trăi cu ajutorul lui Mordecai. Nu e medic ca el în Normandia, deşi numai Hristos ştie cum o face. De o săptămână se uită chiorâş la urina mea. „Sunt mutilat, evreu tâmpit, îi spun eu, nu rănit la băşică”, dar el îmi spune să tac şi îmi stoarce stropii. O să înceapă şi cu tine cât de curând. Bărbatul, care nu purta nimic cu excepţia unei cămăşi lungi, albe, îl studia pe Thomas iritat. Am impresia, mormăi el, că tu eşti nemernicul prăpădit care mi-a înfipt săgeata în coapsă. Îmi aduc aminte că am văzut un fiu de târfă cu părul lung exact ca al tău şi că apoi am fost lovit.

— Tu eşti Sir Guillaume?

— Da.

— Intenţia mea era să te omor, spuse Thomas.

— Şi de ce nu te-aş omorî eu? întrebă Sir Guillaume. Stai în patul meu, îmi bei terciul şi-mi respiri aerul. Englez nemernic! Mai rău, eşti un Vexille.

Thomas îşi întoarse capul pentru a-l privi pe Sir Guillaume, bărbatul cu înfăţişare respingătoare. Tăcea, pentru că ultimele trei cuvinte îl nedumeriseră.

— Dar aleg să nu te omor, zise Sir Guillaume, pentru că mi-ai salvat fiica de la viol.

— Fiica ta?

— Eleanor, prostule. Este o fiică bastardă, bineînţeles, spuse Sir Guillaume. Mama ei a fost servitoarea tatălui meu, dar Eleanor este tot ce mi-a mai rămas şi o iubesc. Spune că te-ai purtat frumos cu ea şi din acest motiv te-a dat jos din laţ şi acum eşti în patul meu. Întotdeauna a fost prea sentimentală. Se încruntă. Dar tot am un gând să-ţi tai gâtul blestemat.

— Timp de patru ani am visat să ţi-l tai eu pe al tău, răspunse Thomas.

Sir Guillaume se uită răutăcios la el cu unicul său ochi.

— Bineînţeles că da. Eşti un Vexille.

— Nu am auzit niciodată de Vexille, spuse Thomas. Numele meu este Thomas din Hookton.

Thomas spera ca Sir Guillaume să se încrunte, încercând să-şi amintească de Hookton, dar acesta îşi aminti numele imediat.

— Hookton, spuse el, Hookton. Sfinte Isuse, Hookton! Rămase tăcut preţ de câteva clipe. Bineînţeles că eşti un Vexille blestemat. Ai blazonul lor pe arc.

— Arcul meu?

— I l-ai dat lui Eleanor să îl ţină.

Thomas îşi închise ochii. Îl dureau gâtul, spatele şi capul.

— Cred că era blazonul tatălui meu, spuse el, dar nu ştiu sigur pentru că nu a vrut să-mi vorbească niciodată de familia lui. Ştiu că şi-a urât propriul tată. Nu prea am vrut asta, dar oamenii tăi l-au omorât şi am jurat să-l răzbun.

Sir Guillaume se întoarse să se uite pe fereastră.

— Chiar nu ai auzit niciodată de Vexille?

— Niciodată.

— Atunci eşti norocos. Se ridică în picioare. Sunt copiii diavolului, iar tu, bănuiesc eu, eşti unul dintre căţeluşii lor. Te-aş omorî, băiete, cu la fel de puţine mustrări de conştiinţă ca şi cum aş călca un păianjen, dar ai fost bun cu fiica mea bastardă şi pentru asta îţi mulţumesc.

Ieşi din cameră, şchiopătând, lăsându-l pe Thomas foarte nedumerit.

Thomas îşi reveni în grădina lui Sir Guillaume, la umbra a doi gutui, sub care aştepta nerăbdător verdictul zilnic al lui Mordecai asupra culorii, consistenţei, gustului şi mirosului urinei sale. Se pare că doctorului nu-i păsa că umflătura grotescă de la gâtul lui Thomas dăduse înapoi sau că acesta putea să înghită pâine şi carne din nou. Tot ce conta era starea urinei. După cum spunea doctorul, nu era nici o altă metodă mai bună de a stabili diagnosticul.

— Urina le dezvăluie totul. Dacă miroase, dacă e închisă la culoare, dacă are gust de oţet sau dacă e tulbure, atunci e timpul să fii tratat pe îndelete. Dar urina bună, deschisă la culoare, cu miros dulce, ca aceasta, dă vestea cea mai proastă.

— Cea mai proastă? întrebă Thomas alarmat.

— Înseamnă bani puţini pentru medic, băiete.

Doctorul supravieţuise atacului din Caen, ascunzându-se într-un coteţ de porci al unui vecin.

— Au tăiat porcii, dar au ratat evreul. Imaginează-ţi, mi-au spart toate ustensilele, mi-au împrăştiat medicamentele, au distrus tot, mai puţin trei din sticlele mele şi mi-au dat foc la

casă. De aceea sunt nevoit să locuiesc aici. Se cutremură, ca şi cum a trăi în casa lui Sir Guillaume era o vitregie a sorţii. Mirosi urina lui Thomas şi apoi, nesigur de diagnosticul stabilit, vărsă o picătură pe degetul său şi o gustă. Foarte bună, comentă el, lamentabil de bună.

Goli plosca peste un strat de levănţică unde albinele adunau polen.

— Aşa că am pierdut totul, zise el, şi asta după ce marii noştri seniori ne-au asigurat că suntem în siguranţă!

Iniţial, îi explicase doctorul lui Thomas, conducătorii garnizoanei insistaseră să apere doar oraşul încercuit de zid şi castelul, dar aveau nevoie de ajutorul orăşenilor pentru a apăra zidurile, iar acei orăşeni insistaseră ca Ile St. Jean să fie apărată, pentru că acolo se afla bogăţia oraşului şi astfel, în ultimul moment, garnizoana trecuse podul, îndreptându-se spre dezastru.

— Proştii, spuse Mordecai dispreţuitor, proşti înveşmântaţi în oţel şi glorie. Proşti.

Thomas şi Mordecai împărţeau casa, în timp ce Sir Guillaume îşi vizita proprietatea din Evecque, la vreo cincizeci de kilometri la sud de Caen, unde se dusese să strângă mai mulţi oameni.

— Se va lupta, cu piciorul rănit sau nu, spuse doctorul.

— Ce va face cu mine?

— Nimic, zise doctorul încrezător. Te place, chiar dacă face pe grozavul. Ai salvat-o pe Eleanor, nu? Întotdeauna a iubit-o. Soţia lui nu a iubit-o, dar el o iubeşte.

— Ce s-a întâmplat cu soţia lui?

— A murit, răspunse Mordecai, pur şi simplu a murit.

Thomas mânca normal acum şi îşi recăpătă repede puterile, aşa că putu să meargă în Ile St. Jean împreună cu Eleanor. Insula părea să fi trecut printr-o calamitate, pentru că mai mult de jumătate din case erau goale şi chiar şi cele locuite încă păstrau urmele devastării. Lipseau obloane, uşile erau sparte, iar magazinele nu aveau nimic în ele. Unii ţărani vindeau fasole, mazăre şi brânză din căruţă, iar băieţii ofereau biban proaspăt pescuit din râu, dar încă mai erau zile de foamete. De asemenea, erau zile agitate, pentru că supravieţuitorii se temeau ca englezii atât de urâţi să nu se întoarcă, iar insula încă mai era bântuită de mirosul nesănătos al cadavrelor din cele două râuri care îngrăşau pescăruşii, şobolanii şi câinii.

Eleanor ura să se plimbe în oraş, preferând să meargă către sud spre partea provincială, unde zburau libelule albastre

deasupra nuferilor din râurile ce coteau printre câmpurile răscoapte de secară, orz şi grâu.

— Îmi place vremea secerişului, îi spuse ea lui Thomas. Obişnuiam să mergem pe câmp şi să ajutăm.

Avea să fie puţină recoltă în acest an, pentru că nu era nici un om la tăiatul grânelor, aşa că presurele cenuşii ciuguleau spicele, iar porumbeii se certau pe resturi.

— Ar trebui să fie o sărbătoare la finalul recoltei, adăugă Eleanor melancolică.

— Şi noi aveam o sărbătoare, spuse Thomas, şi obişnuiam să atârnăm păpuşi din grâu în biserică.

— Păpuşi din grâu?

Thomas îi făcu o păpuşă mică din paie.

— Obişnuiam să atârnăm treisprezece ca acestea deasupra altarului, îi povestea el, una pentru Hristos şi una pentru fiecare dintre apostoli.

Adună nişte flori şi i le dădu lui Eleanor, care şi le puse în păr. Avea un păr foarte blond, auriu ca soarele.

Vorbeau încontinuu şi într-o zi Thomas o întrebă din nou despre lance, iar de data aceasta Eleanor recunoscu faptul că auzise de ea.

— Te-am minţit, spuse ea, pentru că a avut-o, dar a fost furată.

— Cine a furat-o?

Eleanor îşi duse mâna la faţă.

— Cei care i-a scos ochiul.

— Unul pe care îl chema Vexille?

Ea încuviinţă din cap solemn.

— Cred că da. Dar nu am fost aici, eram în Evecque. Acolo e de fapt casa lui. A dobândit casa din Caen când s-a căsătorit.

— Povesteşte-mi despre Vexilles, o îmboldi Thomas.

— Nu ştiu nimic despre ei, spuse Eleanor, iar el o crezu.

Stăteau lângă un râu unde pluteau două lebede şi un bâtlan pândea broaşte într-un pâlc de trestii. Thomas vorbise mai devreme despre plecarea lui din Caen pentru a găsi armata engleză şi probabil că Eleanor cântărise mult acele cuvinte deoarece se încruntă la el.

— Chiar ai să pleci?

— Nu ştiu.

Voia să fie cu armata, pentru că acolo îi era locul, deşi nu ştia cum avea să o găsească şi nici cum avea să supravieţuiască într-o ţară unde englezii îşi atrăseseră dispreţul populaţiei, dar

dorea şi să rămână. Voia să afle mai mult despre clanul Vexille şi numai Sir Guillame putea să îi satisfacă acea dorinţă. Şi, pe zi ce trecea, voia să fie împreună cu Eleanor. Avea o blândeţe calmă pe care Jeanette nu o avusese niciodată, o bunătate care îl îndemna să o trateze cu tandreţe, de frică să nu o facă să sufere. Nu se sătura niciodată să îi urmărească faţa lungă, cu obrajii uşor adânciţi, nasul osos şi ochii mari. Ea era stânjenită de privirea lui atentă, dar nu îi spunea să se oprească.

— Sir Guillame îmi spune că semăn cu mama, dar nu mi-o aduc aminte foarte bine, îi împărtăşi ea.

Sir Guillaume veni înapoi în Caen cu o duzină de soldaţi pe care îi angajase în Alencon de nord. Avea să-i ducă în război, spunea el, împreună cu cei şase oameni ai săi care supravieţuiseră căderii Caenului. Piciorul încă îl durea, dar putea merge fără cârje şi în ziua întoarcerii sale îi ordonă scurt lui Thomas să meargă cu el la biserica St. Jean. Eleanor, care muncea în bucătărie, li se alătură în timp ce părăseau casa, iar Sir Guillaume nu îi interzise să vină.

Oamenii făceau plecăciuni când Sir Guillaume trecea şi mulţi îl rugau să-i asigure că englezii plecaseră cu siguranţă.

— Se duc spre Paris, răspundea el, iar regele nostru îi va prinde în capcană şi îi va omorî.

— Crezi? întrebă Thomas după o astfel de încredinţare.

— Mă rog să fie aşa, mârâi Sir Guillaume. De-asta există un rege, nu? Pentru a-şi proteja oamenii. Şi Dumnezeu ştie că avem nevoie de protecţie. Mi s-a spus că, dacă te caţeri pe turnul ăla, şi îi arătă lui Thomas către biserica St. Jean care era destinaţia lor, poţi vedea fumul de la oraşele pe care armata ta le-a devastat. Întreprind o *chevauchee.*

— *Chevauchee?* întrebă Eleanor.

Tatăl său oftă.

— Se cheamă *„chevauchee”,* copilă, când un număr mare de soldaţi mărşăluiesc prin ţara inamicului şi dau foc, devastează şi distrug totul în calea lor. Obiectivul unei asemenea barbarii este să îţi determini inamicul să iasă din fortăreaţă şi să lupte şi cred că regele nostru îi va înfrunta pe englezi.

— Iar arcurile engleze vor secera armata sa ca pe fân, sări Thomas.

Sir Guillaume păru nervos la acea remarcă, dar apoi ridică din umeri.

— O armată care mărşăluieşte îşi sleieşte forţele, spuse el. Caii şchiopătează, încălţările se tocesc, iar săgeţile se sfârşesc.

Şi nu ai văzut cât de puternică este Franţa, băiete. Pentru fiecare cavaler de-al vostru noi avem şase. Puteţi trage cu săgeţi până or să vi se rupă arcurile, dar tot vom mai avea destui oameni care să vă omoare.

Căută într-o traistă atârnată de centura sa şi le dădu nişte monede cerşetorilor de la poarta bisericii, care era în apropierea noului mormânt unde fuseseră îngropate cele cinci sute de cadavre. Acum era un morman de pământ proaspăt, presărat cu păpădii şi mirosea urât, deoarece când englezii săpaseră mormântul dăduseră peste apă la o adâncime mică, aşa că groapa era superficială, iar stratul de pământ ce o acoperea era prea subţire pentru a masca descompunerea din mormânt.

Eleanor îşi puse repede mâna la gură, apoi se grăbi să intre în biserică, unde arcaşii vânduseră la licitaţie soţiile şi fiicele orăşenilor. Preoţii exorcizaseră de trei ori biserica prin rugăciuni şi cu apă sfinţită, dar aceasta încă mai avea un aer trist, deoarece statuile erau sparte, iar geamurile sfărâmate.

Sir Guillaume îngenunche în faţa altarului, apoi îi conduse pe Thomas şi pe Eleanor către o aripă unde o pictură pe un perete văruit îl reprezenta pe Sfântul Ioan scăpând din cazanul cu ulei fierbinte pe care împăratul Domitian îl pregătise pentru el. Sfântul era reprezentat într-o formă eterică, jumătate fum, jumătate om, plutind în aer, în timp ce soldaţii romani priveau dezorientaţi.

Sir Guillaume se apropie de altar, unde îngenunche lângă o lespede neagră, iar Thomas, spre surprinderea lui, văzu că francezul plângea cu singurul lui ochi.

— Te-am adus aici, spuse Sir Guillaume, ca să te învăţ o lecţie despre familia ta.

Thomas nu îl contrazise. Nu ştia că făcea parte din familia Vexille, dar yale-ul de pe blazonul lui de argint sugera că da.

— Sub acea piatră se odihnesc soţia mea şi cei doi copii, spuse Sir Guillaume. Un băiat şi o fată. El avea şase ani, ea opt, iar mama lor avea douăzeci şi cinci de ani. Casa de aici a aparţinut tatălui ei. Mi-a dat-o pe fiica sa drept răscumpărare pentru un vas pe care l-am capturat. A fost pur şi simplu piraterie, nu război, dar am câştigat o soţie bună din asta.

Lacrimile îi curgeau necontenit, iar el îşi închise ochiul. Eleanor stătea lângă el, cu mâna pe umărul lui, în timp ce Thomas aştepta.

— Ştii de ce am fost în Hookton? întrebă Sir Guillaume după

o vreme.

— Am crezut că din cauza fluxului care te-a dus departe de Poole.

— Nu, ne-am dus intenţionat în Hookton. Am fost plătit să merg acolo de un bărbat care îşi spune Harlequin.

— Ca hellequin? întrebă Thomas.

— E acelaşi cuvânt, doar că a folosit forma din italiană. Sufletul diavolului, care râde la Dumnezeu. Bărbatul care chiar îţi semăna.

Sir Guillaume îşi făcu cruce, apoi se întinse să atingă cu degetul marginea pietrei.

— Am fost ca să luăm un vestigiu din biserică. Ştiai asta deja, nu?

Thomas aprobă.

— Şi am jurat să îl duc înapoi.

Sir Guillaume păru să zâmbească la acea ambiţie.

— Am crezut că e o prostie, dar în acele vremuri gândeam că toată viaţa era o prostie. De ce o biserică sărăcăcioasă dintr-un sat neînsemnat englezesc să adăpostească un vestigiu preţios? Dar Harlequin a insistat şi când am cucerit satul am găsit vestigiul.

— Lancea Sfântului Gheorghe, spuse Thomas hotărât.

— Lancea Sfântului Gheorghe, încuviinţă Sir Guillaume. Am avut un contract cu Harlequin. M-a plătit puţin, restul de bani aflându-se în grija unui călugăr din mănăstirea de aici. Era un călugăr în care toată lumea avea încredere, un învăţat, un bărbat vajnic despre care oamenii spuneau că va deveni un sfânt, dar, când ne-am întors, am aflat că părintele Martin fugise şi luase şi banii cu el. Aşa că am refuzat să îi dau lancea Harlequinului. Adu-mi nouă sute de livre în argint, i-am spus, şi lancea e a ta, dar nu a vrut să-mi plătească. Aşa că am păstrat lancea. Am păstrat-o în Evecque, iar lunile treceau şi eu nu am auzit nimic de el şi m-am gândit că lancea fusese uitată. Apoi, acum doi ani, în primăvară, Harlequinul s-a întors. A venit cu soldaţi şi mi-a capturat domeniul. I-a măcelărit pe toţi – toţi – şi a luat lancea.

Thomas se holba la lespedea neagră.

— Ai supravieţuit?

— Cu greu, spuse Sir Guillaume. Îşi ridică tunica neagră şi îi arătă lui Thomas o cicatrice groaznică în dreptul stomacului. Mi-au făcut trei răni, continuă el. Una la cap, una în stomac şi una la picior. Mi-au spus că lovitura de la cap era pentru că am fost

un prost fără creier, cea de la intestine a fost ca răsplată pentru lăcomia mea şi cea de la picior ca să şchiopătez până în iad. Apoi m-au lăsat să privesc cadavrele soţiei mele şi ale copiilor, în timp ce muream. Dar am supravieţuit mulţumită lui Mordecai.

Se ridică în picioare, tresărind când îşi puse greutatea în piciorul stâng.

— Am supravieţuit, zise el neîndurător, şi jur că am să-l găsesc pe cel care a făcut asta, arătând către lespede, şi am să-i trimit sufletul în groapă, ţipând. Mi-a luat un an să descopăr cine e. Şi ştii cum am făcut? Când a venit în Evecque, oamenii lui aveau scuturile îmbrăcate în negru, dar am tăiat materialul unuia dintre ele cu sabia mea şi am văzut yale-ul. Aşa că am întrebat oamenii despre yale. I-am întrebat în Paris şi Anjou, în Burgundia şi Dauphine şi, în sfârşit, am găsit răspunsul. Şi unde l-am găsit? După ce am străbătut Franţa de-a lungul şi de-a latul căutând răspunsul, l-am găsit aici, în Caen. Un bărbat de aici cunoştea blazonul. Harlequin este un bărbat pe nume Vexille. Nu îi ştiu numele mic, nu îi ştiu rangul, ştiu doar că e un diavol pe nume Vexille.

— Deci familia Vexille are lancea?

— Da. Şi cel care mi-a omorât familia ţi-a omorât tatăl.

Sir Guillaume păru jenat pentru o clipă.

— Eu ţi-am omorât mama. Cel puţin aşa cred, oricum, dar m-a atacat şi era nervoasă. Dădu din umeri. Dar nu ţi-am omorât tatăl şi prin uciderea mamei tale nu am făcut nimic mai mult decât ai făcut tu în Bretania.

— Într-adevăr, recunoscu Thomas. Se uită la Sir Guillaume şi nu simţi nici un fel de ură pentru mama sa. Aşa că avem un inamic comun, conchise Thomas.

— Şi acel inamic e diavolul, adăugă Sir Guillaume.

O spuse cu îndârjire, apoi îşi făcu cruce. Thomas simţi deodată un fior, deoarece îşi găsise inamicul, iar acesta era Lucifer.

În acea seară, Mordecai îl unse pe Thomas cu o alifie pe gât.

— E aproape vindecat, cred, spuse el, iar durerea va trece, deşi probabil te va mai durea puţin ca să-ţi amintească de cât de aproape ai fost de moarte. Adulmecă miresmele grădinii. Deci ţi-a spus Sir Guillaume povestea soţiei lui?

— Da.

— Şi eşti înrudit cu cel care i-a omorât soţia?

— Nu ştiu, spuse Thomas, chiar nu ştiu, dar yale-ul sugerează

că aş fi.

— Şi Sir Guillaume probabil că ţi-a ucis mama, iar cel care i-a omorât soţia ţi-a omorât tatăl. În plus, Sir Simon Jekyll a încercat să te omoare. Mordecai clătină din cap. În fiecare noapte regret că nu m-am născut creştin. Aş putea să iau o armă şi să mă alătur acestui sport. Îi înmână lui Thomas o sticlă. Execută, comandă el, şi, apropo, ce este un yale?

— Un animal heraldic, îi explică Thomas.

Doctorul adulmecă.

— Dumnezeu, în înţelepciunea Sa infinită, a făcut peştii şi balenele în cea de-a cincea zi, iar în cea de-a şasea a făcut animalele pământului, apoi s-a uitat la ce a făcut şi a văzut că e bine. Dar nu destul de bine pentru heralzi, care trebuiau să adauge aripi, coarne, colţi şi gheare la munca Sa neîndestulătoare. Asta e tot ce poţi face?

— Pentru moment.

— Aş lua mai mult suc dacă aş stoarce o nucă, bodogăni el şi dispăru.

Eleanor probabil că urmărise plecarea medicului, pentru că apăru de sub perii ce creşteau în spatele grădinii şi gesticulă către poarta dinspre râu. Thomas o urmă până la malul râului Orne, unde priviră la un trio de băieţei extaziaţi, care încercau să înţepe o ştiucă cu săgeţi de-ale englezilor rămase după cucerirea oraşului.

— Ai să-l ajuţi pe tatăl meu? întrebă Eleanor.

— Să-l ajut?

— Ai spus că inamicul lui este inamicul tău.

Thomas se aşeză pe iarbă şi ea se puse lângă el.

— Nu ştiu, spuse el.

Încă nu credea nimic. Existau o lance, ştia asta, şi un mister în legătură cu familia sa, dar nu dorea să admită că lancea şi misterul aveau să-i guverneze toată viaţa.

— Asta înseamnă că te vei întoarce în armata engleză? întrebă Eleanor cu vocea scăzută.

— Vreau să stau aici, mărturisi Thomas după o pauză, să fiu cu tine.

Probabil că Eleanor ştia că el avea de gând să spună ceva de genul acesta, dar tot se înroşi şi se uită fix la apa învolburată, unde peştii se ridicau către roiuri de insecte, iar cei trei băieţei se bălăceau.

— Trebuie să ai o femeie, zise ea încet.

— Am avut, recunoscu Thomas, şi îi povesti despre Jeanette,

cum îl găsise pe prinţul de Wales şi cum îl abandonase fără nici o privire. Nu am s-o înţeleg niciodată, recunoscu el.

— Dar o iubeşti? întrebă direct Eleanor.

— Nu, spuse Thomas.

— Spui asta pentru că eşti cu mine, zise Eleanor.

Thomas dădu dezaprobator din cap.

— Tatăl meu avea o carte cu zicalele Sfântului Augustin şi acolo era una care mereu m-a frământat. Se încruntă, încercând să-şi aducă aminte cum suna în latină. *„Nondum amabam, et amare amabam.”* „Nu am iubit, dar am tânjit după iubire.”

Eleanor se uită la el sceptică.

— O metodă foarte complicată de a spune că eşti singur.

— Da, fu de acord Thomas.

— Deci ce vei face? întrebă ea.

Thomas nu vorbi pentru o vreme. Se gândi la penitenţa pe care i-o dăduse părintele Hobbe.

— Presupun că într-o zi va trebui să-l găsesc pe cel care l-a omorât pe tatăl meu, spuse el după un timp.

— Dar dacă acela este diavolul? întrebă ea serios.

— Atunci va trebui să port la mine usturoi, spuse Thomas voios, şi să mă rog la Sfântul Guinefort.

Ea se uită la apa întunecată.

— Chiar a zis Sfântul Augustin aşa ceva?

— *„Nondum amabam, et amare amabam?”* întrebă Thomas. Da, a spus.

— Ştiu cum s-a simţit, zise Eleanor, şi îşi lăsă capul pe umărul lui.

Thomas nu se mişcă. Avea de ales. Să urmeze lancea sau să îşi ducă arcul cel negru înapoi în armată. În fapt, nu ştia ce ar trebui să facă. Dar corpul lui Eleanor era cald lângă al său şi acesta era un lucru încurajator şi, pentru moment, avea să rămână acolo.

A doua zi de dimineaţă, Sir Guillaume, escortat acum de şase soldaţi, îl luă pe Thomas la Abbaye aux Hommes. O mulţime de petiţionari stăteau la poartă, cerând mâncare şi haine pe care călugării nu le aveau, deşi abaţia scăpase de jaful cel mai crunt pentru că fusese comandamentul regelui şi al prinţului de Wales. Călugării fugiseră la sosirea armatei engleze. Câţiva muriseră pe Ile St. Jean, dar majoritatea plecaseră spre sud la o frăţie, iar printre aceştia se afla şi fratele Germain, care, când veni Sir Guillaume, tocmai se întorsese din scurta sa călătorie.

Părintele Germain era mititel, bătrân şi adus de spate, o mână de om cu părul alb, ochi miopi şi mâini delicate cu care curăţa o pană de gâscă.

— Englezii folosesc penele astea pentru săgeţile lor, zise bătrânul. Noi le folosim pentru cuvântul lui Dumnezeu.

Lui Thomas i se spusese că părintele Germain avusese grijă de manuscrisele mănăstirii timp de peste treizeci de ani.

— În ciclul copierii cărţilor, zise călugărul, descoperi ştiinţa fie că vrei sau nu. O parte din ea este nefolositoare, bineînţeles. Ce mai face Mordecai? Trăieşte?

— Trăieşte, spuse Sir Guillaume, şi îţi trimite asta.

Îi puse o oală din lut, sigilată cu ceară, pe suprafaţa înclinată de pe biroul de scris. Oala alunecă până când fratele Germain o prinse şi o împinse într-o desagă.

— O alifie pentru încheieturile fratelui Germain, îi explică Sir Guillaume lui Thomas.

— Care dor, spuse călugărul, şi numai Mordecai le poate alina. Păcat că va arde în iad, dar în rai, sunt sigur, nu voi mai avea nevoie de unguente. Cine este acesta?

Îl examină pe Thomas.

— Un prieten, spuse Sir Guillaume, care mi-a adus asta.

Ţinea arcul lui Thomas, care acum era întins pe birou, şi lovi uşor plăcuţa de argint. Fratele Germain se opri să inspecteze blazonul, iar Thomas îl auzi răsuflând brusc.

— Yale-ul, spuse fratele Germain. Dădu arcul la o parte, apoi suflă rămăşiţele penei ascuţite de pe birou. Creatura a fost introdusă de heralzi în ultimul secol. Atunci, bineînţeles, în lume exista o adevărată ştiinţă de carte. Nu ca astăzi. Vin la mine tineri de la Paris ale căror capete sunt pline cu lână şi totuşi pretind că au doctorate.

Luă o bucată de pergament din raft, o întinse pe birou şi îşi înmuie pana într-un borcan cu cerneală purpurie. Lăsă o picătură strălucitoare să pice peste pergament şi apoi, cu îndemânarea căpătată într-o viaţă, scotea cerneala din picătură cu mişcări rapide. Părea că abia observă ceea ce face, dar Thomas, spre uimirea sa, văzu un yale cum ia formă pe pergament.

— Se spune despre creatură că e o fiinţă mitică, spuse părintele Germain, mişcând pana să facă un colţ, şi poate că este. Majoritatea animalelor heraldice par a fi născocite. Cine a văzut un unicorn? Mai puse o picătură de cerneală pe pergament, se opri pentru o clipă, apoi începu să deseneze

labele ridicate ale creaturii. Există totuşi părerea că yale-ul există în Etiopia. Nu pot spune, deoarece nu am călătorit la est de Rouen şi nici nu am întâlnit vreun călător care să fi fost acolo, dacă într-adevăr Etiopia măcar există. Se încruntă. Yale-ul este amintit de Pliniu, oricum, ceea ce vine în sprijinul ipotezei că le era cunoscut romanilor, deşi Dumnezeu ştie că erau un neam credul. Se spune că această creatură are şi coarne, şi colţi, ceea ce pare extravagant, şi de obicei este înfăţişată argintie cu puncte galbene. Vai, culorile noastre au fost furate de englezi, dar ne-au lăsat purpuriul, care, presupun, le plăcea. Vine de la cinabru, mi s-a spus. E o plantă, cumva? Părintele Jacques, Dumnezeu să-l odihnească, mereu susţinea că cinabrul creşte în Ţara Sfântă şi poate că aşa şi e. Văd că şchiopătezi, Sir Guillaume.

— Un arcaş englez nenorocit mi-a înfipt o săgeată în picior, spuse Sir Guillaume, şi mă rog în fiecare seară ca sufletul său să se prăjească în iad.

— Ar trebui, în schimb, să mulţumeşti că nu a nimerit. De ce îmi aduci un arc englezesc decorat cu un yale?

— Pentru că am crezut că te va interesa, spuse Sir Guillaume, şi pentru că tânărul meu prieten de aici, îi atinse umărul lui Thomas, vrea să ştie despre familia Vexille.

— Ar face mai bine să îi uite, protestă părintele Germain.

Stătea pe un scaun înalt şi acum se uita atent în cameră, unde o duzină de călugări tineri curăţau mizeria lăsată de ocupanţii englezi ai mănăstirii. Unii dintre ei sporovăiau în timp ce munceau, făcându-l pe părintele Germain să se încrunte.

— Aici nu e piaţă! îi repezi el. Dacă vreţi să bârfiţi, duceţi-vă la spălătorie. Eu aş vrea să pot să mă duc. Îl întrebaţi pe Mordecai dacă are vreun unguent pentru intestine?

Se încruntă pentru o clipă, apoi se luptă să ridice arcul pe care îl proptise de birou. Se uită atent la yale pentru o secundă, apoi puse arcul jos.

— Întotdeauna s-a zvonit că a fost o parte a familiei Vexille care a plecat în Anglia. Asta pare să o confirme.

— Cine sunt aceştia? întrebă Thomas.

Părintele Germain păru iritat de întrebarea directă sau poate că întreaga discuţie despre familia Vexille nu îl făcea să se simtă confortabil.

— Au fost conducătorii Astaracului, explică el, un comitat de la graniţa dintre Languedoc şi Angenais. Asta, bineînţeles, ar trebui să-ţi spună tot ce ai nevoie despre ei.

— Nu-mi spune nimic, recunoscu Thomas.

— Atunci poate că ai făcut doctoratul la Paris! Bătrânul râse la această glumă. Conţii de Astarac, tinere, erau catari[13]. Blestemata de erezie catară s-a răspândit în sudul Franţei, iar Astarac a fost în centrul răutăţilor. Îşi făcu semnul crucii cu degetele pătate de pigmenţi. *„Habere non potest,* spuse el cu solemnitate. *Deum patrem qui ecclesiam non habet matrem.“*

— Sfântul Ciprian, spuse Thomas. „Nu îl poate avea pe Dumnezeu ca tată cel care nu are ca mamă Biserica.”

— Văd că, în cele din urmă, nu eşti din Paris, spuse părintele Germain. Catarii respingeau Biserica şi căutau mântuirea în sufletele lor întunecate. Ce s-ar alege de Biserică dacă toţi am face acest lucru? Dacă toţi ne-am urmări propriile pofte? Dacă Dumnezeu este în noi, atunci nu avem nevoie de Biserică şi nici de Tatăl cel Sfânt ca să ne binecuvânteze, iar această concepţie este cea mai dăunătoare dintre erezii. Şi unde i-a dus pe catari? Către o viaţă de risipă, de desfrâu, mândrie şi şi perversiune. Au negat divinitatea lui Hristos!

Părintele Germain îşi făcu din nou cruce.

— Iar Vexille erau catari? îl întrebă Sir Guillaume pe bătrân.

— Cred că erau închinătorii diavolului, replică părintele Germain, dar, cu siguranţă, conţii de Astarac îi protejau pe catari, ei şi o duzină de alţi seniori. Erau numiţi conducătorii întunericului, iar câţiva dintre ei erau „perfecţi”. Perfecţii erau conducătorii sectei, ereziarhii, şi aceştia se abţineau de la vin, relaţii sexuale şi carne şi nici un Vexille nu-şi abandona acele trei plăceri. Dar catarii primeau astfel de păcătoşi printre cei de rangul lor şi le promiteau desfătările raiului dacă se deziceau de plăcerile lor înainte de moarte. Conducătorilor întunericului le plăceau astfel de promisiuni şi, când erezia fu atacată de Biserică, se luptară crunt. Clătină din cap. Asta a fost acum sute de ani! Sfântul papă şi regele Franţei i-au distrus pe catari, iar Astarac a fost una dintre ultimele fortăreţe care au căzut. Lupta a fost cumplită, morţii nenumăraţi, dar ereziarhii şi conducătorii întunericului au fost în cele din urmă înfrânţi.

— Şi totuşi au scăpat câţiva? întrebă Sir Guillaume.

Părintele Germain tăcu pentru o vreme, holbându-se la

---

13 Catari – membri ai unei secte religioase ce îmbina elemente dualistice şi gnostice, care a apărut în secolul al XI-lea şi a înflorit în secolele al XII-lea şi al XIII-lea în regiunea Languedoc din Franţa (n.tr.)

cerneala purpurie care se usca.

— Se spunea că unii dintre seniorii catari au supravieţuit şi că şi-au dus bogăţiile în ţările din toată Europa. Este chiar şi un zvon că erezia încă mai există, ascunsă în ţinuturile de la graniţa dintre Burgundia şi statele italiene. Îşi făcu semnul crucii. Cred că o parte din familia Vexille a plecat în Anglia, pentru a se ascunde, fiindcă în Anglia, Sir Guillaume, ai găsit lancea Sfântului Gheorghe. Vexille… rosti el numele gânditor. Derivă, bineînţeles, de la *vexillaire,* un portdrapel, şi se spune că, pe vremuri, un Vexille a descoperit lancea în timpul cruciadelor şi apoi a purtat-o pe post de drapel. În acele timpuri, era cu siguranţă un simbol al puterii. Eu? Sunt sceptic în ceea ce priveşte acele vestigii. Abatele mă asigură că a văzut trei prepuţuri ale lui Isus copil şi chiar eu, care îl ador pe El mai presus de toate, mă îndoiesc că a fost atât de bine înzestrat, dar m-am interesat despre lance. Există o legendă în ceea ce o priveşte. Se spune că acela care o poartă în luptă nu poate fi învins. Nu e decât o legendă, bineînţeles, dar credinţa într-o astfel de prostie îi inspiră pe ignoranţi şi puţini sunt mai ignoranţi decât soldaţii. Ce mă nelinişteşte pe mine totuşi este scopul lor.

— Al cui scop? întrebă Thomas.

— Există o poveste, continuă părintele Germain, ignorându-i întrebarea, care spune că, înainte de căderea ultimelor fortăreţe ale ereziei, conducătorii întunericului au depus un jurământ. Ştiau că războiul era pierdut, că fortăreţele lor trebuie să cadă, iar Inchiziţia şi puterea lui Dumnezeu le vor distruge oamenii, aşa că au depus un jurământ să se răzbune pe duşmani. Au jurat că într-o zi vor distruge tronul Franţei şi Sfânta mamă Biserica şi, ca să o facă, trebuiau să folosească puterea celor mai sfinte relicve ale lor.

— Lancea Sfântului Gheorghe? întrebă Thomas.

— Şi aia, spuse părintele Germain.

— Şi aia? repetă Sir Guillaume cuvintele puţin încurcat.

Părintele Germain îşi înmuie pana şi puse o altă picătură de cerneală strălucitoare pe pergament. Apoi, cu dexteritate, îşi termină copia blazonului de pe arcul lui Thomas.

— Yale-ul, spuse el, l-am mai văzut, dar blazonul pe care mi l-ai arătat este diferit. Creatura ţine un potir. Dar nu orice fel de potir, Sir Guillaume. Ai dreptate, arcul mă interesează şi mă înspăimântă, pentru că yale-ul ţine Graalul. Graalul cel sfânt, binecuvântat şi foarte preţios. Întotdeauna s-a zvonit că Graalul

este în mâna catarilor. Există o bucată stridentă din sticlă verde în catedrala din Genova care trece drept Graal, dar mă îndoiesc că Domnul nostru a băut dintr-un astfel de bibelou. Nu, adevăratul Graal există şi oricine îl deţine are puterea asupra tuturor oamenilor de pe pământ. Puse pana jos. Mă tem că acei conducători ai întunericului vor răzbunare, Sir Guillaume. Îşi adună forţele. Dar încă se ascund, iar Biserica nu a observat. Şi nici nu va observa până când pericolul nu va fi evident, iar atunci va fi prea târziu. Părintele Germain îşi lăsă capul în jos, astfel încât Thomas putu să vadă doar porţiunea roz de chelie înconjurată de păr alb. Totul a fost prevestit, spuse călugărul; totul se află în cărţi.

— Ce cărţi? întrebă Sir Guillaume.

— *„Et confortabitur rex austri et deprincipibus eius praevalebit super cum“,* rosti părintele Germain încetişor.

Sir Guillaume se uită nedumerit la Thomas.

— Şi regele din sud va fi puternic, traduse Thomas fără tragere de inimă, dar unul dintre prinţii săi va fi mai puternic decât el.

— Catarii sunt din sud, spuse părintele Germain, iar profetul Daniel a prevăzut tot. Îşi ridică mâinile pătate de pigmenţi. Lupta va fi teribilă, deoarece lumea este în pericol şi vor folosi orice arme, chiar şi o femeie. *„Filiaque regis austri veniet ad regem aquilonis facere amicitiam.“*

— Fiica regelui din sud va veni la regele din nord şi vor încheia un tratat, traduse Thomas.

Părintele Germain simţi aversiunea din vocea lui Thomas.

— Nu crezi? şuieră el. De ce crezi că ţinem scripturile departe de ignoranţi? Conţin tot felul de profeţii, tinere, şi fiecare dintre ele ne este trimisă direct de Dumnezeu, dar o astfel de informaţie le este neclară celor inculţi. Oamenii înnebunesc când ştiu prea mult. Îşi făcu semnul crucii. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că voi muri curând şi voi fi purtat către minunăţia de sus, în timp ce voi va trebui să vă luptaţi cu forţele întunericului.

Thomas se îndreptă către geam şi urmări două căruţe cu grâne care erau descărcate de novici. Soldaţii lui Sir Guillaume jucau zaruri în gangul boltit al mănăstirii. Asta era adevărat, gândi el, nu pălăvrăgeala unui profet. Tatăl său îl avertizase întotdeauna în privinţa profeţilor. Duc mintea omului pe o cale greşită, spunea el, şi oare din cauza asta propria lui minte o luase razna?

— Lancea, spuse Thomas, încercând să treacă la fapte în loc de fantezii, a fost dusă în Anglia de familia Vexille. Tatăl meu a fost unul dintre ei, dar s-a depărtat de familia lui, a furat lancea şi a ascuns-o în biserica sa. Acolo a fost omorât, iar înainte să moară mi-a spus că acela care l-a omorât era fiul fratelui său. Cred că este acel bărbat, vărul meu, care îşi spune Harlequin. Se întoarse să se uite la părintele Germain. Tatăl meu a făcut parte din familia Vexille, dar nu a fost eretic. A fost păcătos, da, dar s-a luptat împotriva păcatului său, şi-a urât propriul tată şi a fost un fiu loial al Bisericii.

— A fost preot, îi explică Sir Guillaume călugărului.

— Iar tu eşti fiul lui? întrebă părintele Germain pe un ton dezaprobator.

Ceilalţi călugări îşi abandonaseră curăţenia şi ascultau cu atenţie.

— Sunt fiul unui preot şi un bun creştin, spuse Thomas.

— Deci familia a descoperit unde era ascunsă lancea, continuă povestea Sir Guillaume, şi m-au angajat pe mine să o recuperez. Dar au uitat să mă plătească.

Părintele Germain părea că nu auzise. Se holba la Thomas.

— Eşti englez?

— Arcul acesta este al meu, recunoscu Thomas.

— Deci eşti din familia Vexille?

Thomas ridică din umeri.

— Aşa se pare.

— Atunci eşti unul dintre conducătorii întunericului, conchise părintele Germain.

Thomas clătină din cap.

— Sunt creştin, spuse Thomas hotărât.

— Atunci ai o datorie primită de la Dumnezeu, îl încredinţă bărbatul mic cu o forţă surprinzătoare, care este să termini treaba lăsată neterminată acum sute de ani. Omoară-i pe toţi! Omoară-i! Şi omoară femeia. Mă auzi, băiete? Omoară fiica regelui din sud înainte să conducă Franţa la erezie şi ticăloşii.

— Dacă îi vom găsi vreodată pe cei din familia Vexille, spuse Sir Guillaume puţin nesigur, iar Thomas observă cuvântul „vom“. Nu îşi arată blazonul. Mă îndoiesc că folosesc numele de Vexille. Se ascund.

— Dar acum au lancea, spuse părintele Germain, şi o vor folosi la prima lor acţiune de răzbunare. Vor distruge Franţa, iar în haosul care va urma vor ataca Biserica. Suspină, ca şi cum îndura o durere fizică. Trebuie să le luaţi puterea, iar puterea

lor este Graalul.

Deci nu era doar lancea cea pe care Thomas trebuia să o salveze. La misiunea încredinţată lui de părintele Hobbe se adăugase întreaga creştinătate. Îi venea să râdă. Catarii muriseră cu sute de ani înainte, pedepsiţi, arşi şi îndepărtaţi din ţară, aşa cum sunt smulse buruienile din pământul cultivat! Conducătorii întunericului, fiice de regi şi prinţi ai întunericului, erau născociri ale trubadurilor, nu treaba arcaşilor. Şi totuşi, când se uită la Sir Guillaume, văzu că francezul nu glumea în ceea ce privea misiunea. Se uita la crucifixul atârnat de un perete al scriptoriului şi bolborosea o rugăciune în tăcere. Doamne, ajută-mă, gândi Thomas, Doamne, ajută-mă, mi se cere să fac tot ceea ce nu au reuşit să facă cei mai mari cavaleri ai mesei rotunde: să găsesc Graalul.

Filip de Valois, regele Franţei, le ordonă tuturor bărbaţilor francezi apţi de luptă să se adune la Rouen. Cererile ajunseseră la supuşii săi şi apelurile fuseseră transmise aliaţilor lui. Se aşteptase ca zidurile din Caen să îi ţină pe englezi săptămâni în loc, dar oraşul fusese înfrânt într-o zi, iar supravieţuitorii, panicaţi, se răspândiseră în tot nordul Franţei cu poveşti teribile despre dezlănţuirea diavolului.

Rouen, adăpostit de o mandră a Senei, se umplu de războinici. Mii de arbaletrieri genovezi veniră cu galera, lăsându-şi corăbiile pe malul râului şi înghesuindu-se în cârciumile oraşului, în timp ce cavalerii şi soldaţii veniră din Anjou şi Picardia, Alencon şi Champagne, din Maine, Touraine şi Berry. Fiecare fierărie se transformă în depozit de armament, fiecare casă în cazarmă şi fiecare cârciumă în bordel. Sosiră şi mai mulţi oameni, până când oraşul de-abia îi mai putea ţine, iar corturile trebuiau să fie instalate pe câmpurile de la sud de oraş. Căruţele treceau podul, încărcate cu fân şi grâne abia recoltate de pe fermele bogate de la nord de râu, în timp ce de pe malul sudic al Senei veneau fel de fel de zvonuri. Englezii capturaseră Evreux sau poate era Bernay? Fusese văzut fum în Lisieux, iar arcaşii mişunau prin pădurea din Brotonne. O călugăriţă din Louviers avusese un vis în care un balaur îl omorâse pe Sfântul Gheorghe. Regele Filip ordonă ca femeia să fie adusă în Rouen, dar avea buza despicată, cocoaşă şi era bâlbâită şi, când fu prezentată regelui, se dovedi incapabilă să îi repovestească visul, darămite să-i destăinuie Maiestăţii Sale planul lui Dumnezeu. Doar se cutremură şi plânse, iar regele o expedie

furios, dar se consolă cu astrologul episcopului, care susţinea că Marte se afla în creştere, ceea ce însemna că victoria era sigură.

Se zvonea că englezii mărşăluiau spre Paris, apoi că aceştia se îndreptau către sud pentru a-şi proteja teritoriile din Gasconia. Se spunea că toţi din Caen muriseră, iar castelul fusese sfărâmat; apoi circulă o poveste cum că englezii înşişi mureau din cauza bolilor. Regele Filip, dintotdeauna un om agitat, devenise irascibil, cerând veşti, dar sfătuitorii săi îl convingeau pe stăpânul lor iritat că, oriunde ar fi englezii, probabil flămânzesc dacă se ţineau la sud de fluviul Sena, care se răsucea ca un şarpe de la Paris către mare. Oamenii lui Eduard devastau teritoriile, aşa că trebuiau să se mişte mai departe dacă voiau să găsească hrană, iar dacă Sena era blocată, atunci aveau să o ia spre nord, către porturile de la Canalului Mânecii, unde puteau aştepta provizii din Anglia.

— Folosesc săgeţile aşa cum întrebuinţează o femeie banii, dar nu pot lua săgeţile din Franţa, îl încredinţă Charles, conte de Alencon şi fratele mai mic al regelui, pe Filip. Le sunt aduse pe mare; cu cât merg mai departe de mare, cu atât problemele lor sunt mai mari.

Aşa că, dacă englezii erau ţinuţi la sud de Sena, trebuiau eventual să se lupte sau să se retragă într-un mod umilitor către Normandia.

— Dar Paris? Paris? Dar Paris? întreba regele.

— Parisul nu va cădea, îşi asigură contele fratele.

Oraşul se întindea la nord de Sena, deci englezii trebuiau să treacă peste râu şi să atace cele mai mari metereze ale creştinătăţii şi în tot acest timp garnizoana îi va împroşca cu săgeţi de arbalete şi proiectile din sutele de tunuri mici de fier care fuseseră montate pe zidurile oraşului.

— Dar dacă se vor duce spre sud? se îngrijoră Filip. Spre Gasconia.

— Dacă o să meargă spre Gasconia, presupuse contele, atunci vor rămâne fără încălţări până când vor ajunge acolo, iar rezerva lor de săgeţi se va epuiza. Să ne rugăm să se ducă spre Gasconia, dar mai mult decât orice să ne rugăm să nu ajungă pe malul de nord al Senei.

Aceasta, deoarece, dacă englezii treceau Sena, s-ar fi îndreptat către portul cel mai apropiat al Canalului Mânecii pentru a primi întăriri şi provizii şi, în momentul de faţă, contele ştia asta, englezii aveau nevoie de provizii. Armata obosea, oamenii săi se îmbolnăveau, iar caii şchiopătau. O armată care

mărşăluia prea mult risca să se uzeze în cele din urmă ca o arbaletă obosită.

Aşa că francezii consolidară fortăreţele cele mari care păzeau trecerile de pe Sena, iar acolo unde nu putea fi păzit un pod, cum era podul cu şaisprezece arce de la Poissy, acesta era demolat. O sută de bărbaţi cu baroase dărâmară parapetele şi doborâră zidăria arcelor în fluviu lăsând cei cincisprezece butuci ai pilonilor dărâmaţi presăraţi prin Sena ca urma paşilor unui uriaş, în timp ce Poissy, care se întindea la sud de Sena şi era considerat imposibil de apărat, fu abandonat, iar oamenii săi fură evacuaţi în Paris. Fluviul cel întins fu transformat într-o barieră de netrecut, pentru a-i bloca pe englezi într-o zonă unde, în cele din urmă, ar rămâne fără provizii suficiente. Apoi, când diavolii aveau să fie slăbiţi, francezii urmau să-i pedepsească pentru pagubele groaznice pe care le aduseseră Franţei. Englezii încă mai incendiau oraşe şi distrugeau gospodării, astfel că în acele zile lungi de vară orizontul era la vest şi la sud atât de împăienjenit de fum încât cerul părea permanent acoperit de nori. Noaptea, orizontul strălucea, iar oamenii care fugeau de foc veneau în Rouen, de unde, fiindcă nu puteau fi găzduiţi sau hrăniţi, erau trimişi peste râu, în altă parte unde şi-ar putea găsi adăpost.

Sir Simon Jekyll şi Henry Colley, soldatul său, se numărau printre fugari şi nu li se refuzară serviciile, deoarece amândoi călăreau cai de luptă şi aveau zale. Colley îşi purta propria cămaşă din zale şi îşi călărea propriul cal, dar calul înşeuat al lui Sir Simon şi echipamentul său fuseseră furate de la un alt soldat de-al său, înainte să fugă din Caen. Ambii aveau scuturi, dar rupseseră învelişurile de piele, astfel încât panourile din salcie nu purtau nici un blazon, declarându-se independenţi şi doritori să se angajeze. O grămadă ca ei veneau în oraş, căutând un stăpân să le ofere mâncare şi bani, dar nici unul nu venise cu mânia care îl anima pe Sir Simon.

Nedreptatea îl irita. Îi ardea sufletul, făcându-l avid de răzbunare. Tocmai când era pe cale să-şi plătească toate datoriile – într-adevăr, când banii de pe vânzarea corăbiilor lui Jeanette aveau să îi fie plătiţi din Anglia se aştepta să scape de datorii –, dar acum era un fugar. Ştia că se poate furişa înapoi în Anglia, dar orice bărbat aflat în dizgraţia regelui sau a fiului său cel mai mare se putea aştepta să fie tratat ca un rebel, iar el ar fi norocos să rămână măcar cu un acru de pământ, nemaivorbind de libertate. Aşa că prefera să fugă, fiind

încrezător că sabia sa va recâştiga privilegiile pe care le pierduse în faţa târfei bretone şi a iubitului ei papiţoi, iar Henry Colley călărise cu el cu gândul că un bărbat aşa de iscusit în mânuirea armelor ca Sir Simon nu avea cum să eşueze.

Nimeni nu le puse întrebări în Rouen. Franceza lui Sir Simon avea un accent aristocratic englez, dar aşa era şi franceza multor oameni din Normandia. Acum, Sir Simon avea nevoie de un protector, cineva care să-l hrănească şi să-i dea şansa să lupte împotriva persecutorilor săi, iar în Rouen erau o grămadă de oameni de vază care îşi căutau susţinători. Pe câmpurile din partea de sud a Rouenului, unde râul şerpuitor îngusta pământul, se întindea o păşune ca un teren de turnir unde, în faţa unei mulţimi de soldaţi, oricine se putea trece pe listă pentru a-şi arăta îndemânarea. Nu era un turnir autentic – săbiile erau tocite, iar lăncile avea vârfuri din lemn –, ci mai degrabă o şansă pentru cei fără stăpân să-şi arate îndemânarea în mânuirea armelor, iar o grămadă de cavaleri, campionii ducilor, ai conţilor, ai viceconţilor şi ai altor seniori erau judecătorii, zeci de bărbaţi plini de speranţă se înscriau pe liste, iar toţi călăreţii care rezistau mai mult de câteva minute împotriva campionilor călare şi înarmaţi superb sigur îşi găseau un loc în escorta unui aristocrat.

Sir Simon, pe calul său furat şi cu sabia sa uzată şi veche fu unul dintre cel mai puţin impresionanţi bărbaţi care călăriră pe păşune. Nu avea lance, aşa că unul din campioni scoase o sabie şi călări către el ca să-l dovedească. La început, nimeni nu-i observă pe cei doi bărbaţi, deoarece alte lupte aveau loc, dar când campionul fu întins pe iarbă, iar Sir Simon, neatins, continua să călărească, mulţimea îl observă.

Un al doilea campion îl provocă pe Sir Simon şi fu uimit de furia cu care acesta îl înfruntă. Ţipă că lupta nu se ducea pe viaţă şi pe moarte, ci era mai mult o demonstraţie de mânuire a sabiei, dar Sir Simon îşi arătă dinţii şi lovi cu sabia atât de sălbatic încât campionul dădu pinteni calului şi ieşi din luptă decât să rişte să fie rănit. Sir Simon îşi duse calul în centrul păşunii, provocând un alt bărbat să îl înfrunte, dar, în schimb, un scutier veni la trap cu iapa sa şi îi oferi englezului o lance, fără vreun cuvânt.

— Cine a trimis-o? întrebă Sir Simon.

— Stăpânul meu.

— Cine este?

— Acolo, spuse scutierul, arătând către capătul păşunii, unde

un bărbat înalt în armură neagră pe un cal negru aştepta cu o lance în mână.

Sir Simon îşi băgă sabia în teacă şi luă lancea. Era grea şi nu prea bine echilibrată şi el nu avea suport de lance în armură ca să-i susţină capătul gros şi lung pentru a-l ajuta să ţină vârful armei ridicat, dar era un bărbat puternic şi îndârjit şi considera că poate să se descurce cu o astfel de armă suficient de bine ca să frângă siguranţa de sine a străinului.

Nimeni nu se mai lupta pe câmp acum. Toţi urmăreau confruntarea. Pariurile fuseseră făcute şi toate erau în favoarea bărbatului în negru. Majoritatea privitorilor îl mai văzuseră luptând înainte, iar calul său, armura şi armele lui erau cu mult superioare. Purta armură din plăci de metal, iar calul său era cel puţin cu o palmă mai înalt decât calul slăbănog al lui Sir Simon. Avea viziera pe faţă, aşa că nu i se putea vedea chipul, în timp ce Sir Simon nu avea nimic pe faţă, purtând numai un coif vechi, ieftin, ca acelea întâlnite la arcaşii englezi. Numai Henry Colley pariase pe Sir Simon, deşi întâmpinase dificultăţi în a o face, pentru că franceza sa era elementară; totuşi banii fură luaţi în cele din urmă.

Scutul străinului era negru şi decorat cu o cruce albă simplă, un blazon necunoscut lui Sir Simon, în timp ce calul său avea un valtrap negru care mătura păşunea când animalul se punea în mişcare. Acesta fu singurul semnal pe care străinul îl dădu, iar Sir Simon răspunse lăsându-şi lancea în jos şi lovindu-şi calul să o ia înainte. Erau la o distanţă de o sută de paşi şi ambii mânară repede caii să se deplaseze în galop uşor. Sir Simon urmări lancea adversarului său, judecând cât de bine era ţinută. Bărbatul era bun, deoarece vârful lancei abia tremura, în ciuda mişcărilor neregulate ale calului. Scutul îi acoperea trunchiul, aşa cum trebuia.

Dacă aceasta ar fi fost o luptă, dacă bărbatul cu scutul ciudat nu i-ar fi oferit lui Sir Simon şansa să avanseze, acesta şi-ar fi lăsat lancea în jos pentru a lovi calul adversarului său. Sau, o lovitură şi mai dificilă, să înfigă vârful armei sale în oblâncul şeii. Sir Simon văzuse lancea cum se duce drept prin lemnul şi pielea unei şei pentru a străpunge pântecele unui om, aceasta fiind întotdeauna o lovitură mortală. Dar astăzi i se cerea să-şi arate îndemânarea de cavaler, să lovească curat şi puternic şi, în acelaşi timp, să se apere de lancea care se apropia. Îndemânarea cerută consta din a abate lovitura care, având greutatea unui cal în spate, putea rupe coloana unui om,

izbindu-l de oblâncul şeii. Şocul ciocnirii a doi călăreţi cu toată greutatea lor concentrată în vârfurile lăncilor se compara cu o lovitură de ghiulea.

Sir Simon nu se gândea la nici una dintre acestea. Urmărea lancea care se apropia, aruncând o privire crucii albe de pe scut, spre care îşi ţinea îndreptată propria lance, şi conducându-şi calul, apăsându-l cu genunchii. Se antrenase pentru asta de prima oară când se aşezase pe un ponei. Petrecuse ore întregi atacând o ţintă din curtea tatălui său şi mult mai multe ore învăţând caii de luptă să reziste la zgomotul şi la haosul luptelor. Îşi trase calul puţin către stânga, ca un bărbat care dorea să lărgească unghiul în care lăncile vor lovi şi astfel să devieze puţin din forţa lor şi observă că străinul nu încercă să-i contracareze manevra, ci păru bucuros să accepte riscul mai mic. Apoi ambii bărbaţi îşi îndemnară caii la galop. Sir Simon atinse partea dreaptă a calului şi îngustă unghiul de lovire al lăncilor, acum călărind cu putere către străin şi înclinându-se puţin înainte pentru a se pregăti de lovitură. Adversarul său încercă să se rotească spre el, dar fu prea târziu. Lancea lui Sir Simon lovi scutul alb cu negru cu o lovitură care îl azvârli pe Sir Simon înapoi, dar lancea străinului nu era centrată, lovi scutul simplu al lui Sir Simon şi ricoşă.

Lancea lui Sir Simon se rupse în trei şi o lăsă să cadă în timp ce apăsă cu genunchiul strunind calul să se întoarcă. Lancea adversarului său era deasupra corpului acestuia şi îl împiedica pe cavalerul în armură neagră. Sir Simon îşi scoase sabia şi, în timp ce celălalt încă încerca să se elibereze de lance, descrise cu sabia un balans ce îl izbi pe adversar ca o lovitură de ciocan.

Câmpul era tăcut. Henry Colley ridică o mână pentru a-şi revendica banii câştigaţi. Bărbatul se prefăcu că nu înţelege franceza lui neşlefuită, dar înţelese cuţitul pe care englezul cu ochii galbeni îl scoase deodată, iar monedele apărură imediat.

Cavalerul în armură neagră nu continuă lupta, dar în schimb îşi întoarse calul şi îşi ridică viziera.

— Cine eşti?

— Numele meu este Sir Simon Jekyll.

— Englez?

— Am fost.

Cei doi cai stăteau unul lângă altul. Străinul îşi aruncă lancea şi îşi atârnă scutul de oblânc. Avea o faţă pământie, cu o mustaţă neagră şi subţire, ochi inteligenţi şi nasul spart. Era un bărbat tânăr, nu un băiat, dar cu un an sau doi mai bătrân decât

Sir Simon.

— Ce doreşti? îl întrebă pe Sir Simon.

— O şansă să-l ucid pe prinţul de Wales.

Bărbatul zâmbi.

— Asta este tot?

— Bani, mâncare, pământ, femei, spuse Sir Simon.

Bărbatul arătă către marginea păşunii.

— Sunt seniori mari acolo, Sir Simon, care îţi vor oferi plată, mâncare şi fete. Şi eu te pot plăti, dar nu atât de bine; te pot hrăni, deşi cu lucruri obişnuite; iar fetele trebuie să ţi le găseşti singur. Ce îţi promit însă este că te voi înzestra cu un cal mai bun, armură şi arme. Conduc cei mai buni cavaleri din armată şi am jurat să luăm prizonieri care ne vor îmbogăţi. Şi nici unul, cred, nu este atât de bogat ca regele Angliei şi progenitura sa. Nu să-i omorâm, reţine, ci să îi luăm prizonieri.

Sir Simon ridică din umeri.

— Mă angajez să îl iau prizonier pe ticălos, spuse el.

— Şi pe tatăl său, spuse bărbatul, îl vreau şi pe tatăl său.

Exista ceva răzbunător în vocea bărbatului care îl intrigă pe Sir Simon.

— De ce?

— Familia mea a trăit în Anglia, spuse bărbatul, dar când acest rege a venit la putere noi îi susţineam mama.

— Deci v-aţi pierdut domeniul? întrebă Sir Simon.

Era prea tânăr ca să-şi aducă aminte de harababura acelor zile – când mama regelui încercase să menţină puterea pentru ea însăşi şi pentru iubitul ei, iar tânărul Eduard se luptase să se afirme. Tânărul Eduard câştigase şi nu-i uitase pe unii dintre vechii săi inamici.

— Am pierdut totul, spuse bărbatul, dar o să luăm înapoi ce-i al nostru. Ne vei ajuta?

Sir Simon ezită, întrebându-se dacă nu i-ar merge mai bine cu un stăpân mai bogat, dar fu intrigat de calmul bărbatului şi de hotărârea acestuia de a sfâşia inima Angliei.

— Cine eşti tu? întrebă el.

— Câteodată mi se spune Harlequin, răspunse bărbatul.

Numele nu îi spunea nimic lui Sir Simon.

— Şi îi angajezi numai pe cei mai buni? întrebă el.

— Ţi-am spus doar.

— Atunci cel mai bine m-ai angaja pe mine, spuse Sir Simon, împreună cu omul meu.

Arătă către Henry Colley.

— Bun, îşi dădu acordul Harlequin.

Aşa că Sir Simon avea un nou stăpân, iar regele Franţei îşi adunase o armată. Marii conducători: Alenin, John de Hainault, Aumale, contele de Blois, care era fratele ducelui Bretaniei, ducele de Lorena, contele de Sancerre – toţi erau în Rouen cu alaiurile lor vaste de bărbaţi în armuri. Numărul armatei deveni atât de mare încât oamenii nu îşi puteau număra rândurile, dar copiştii considerau că erau cel puţin opt mii de soldaţi şi cinci mii de arbaletrieri în Rouen şi asta însemna că armata lui Filip de Valois deja întrecea numărul armatei lui Eduard al Angliei şi încă mai veneau oameni. Ioan, contele de Luxemburg şi regele Boemiei, prieten cu Filip al Franţei, îşi aducea formidabilii cavaleri. Regele Maiorcăi veni cu lăncile sale vestite, iar ducele de Normandia primi ordin să abandoneze asediul unei fortăreţe engleze din sud şi să îşi aducă armata în nord. Preoţii îi binecuvântau pe soldaţi şi le promiteau că Dumnezeu va recunoaşte justeţea cauzei Franţei şi îi va nimici pe englezi fără îndurare.

Armata nu putea fi hrănită în Rouen, aşa că, în sfârşit, trecu podul către malul nordic al Senei, lăsând o garnizoană formidabilă în spate să apere trecerea peste fluviu. Odată ieşiţi din oraş, pe drumurile lungi ce se întindeau peste câmpurile secerate de curând, oamenii începuseră să înţeleagă cât de cât ce mare le era armata. Se întindea pe kilometri întregi în coloane lungi de bărbaţi înarmaţi, trupe de călăreţi, batalioane de arbaletrieri şi, păşind în urmă, infanteria fără număr, înarmată cu topoare, cosoare şi suliţe. Aceasta era puterea Franţei, iar prietenii Franţei se alăturaseră cauzei ei. Era o trupă de cavaleri din Scoţia – cu bărbaţi zdraveni, care arătau ca nişte sălbatici şi animaţi de o ură rară pentru englezi. Erau mercenari din Germania şi Italia şi cavaleri ale căror nume deveniseră faimoase în turnirurile din cuprinsul creştinătăţii, criminali eleganţi care ajunseseră bogaţi de pe urma războiului. Cavalerii francezi nu vorbeau doar de dorinţa de a-l învinge pe Eduard al Angliei, ci şi de a conduce războiul către regatul său, anticipând cucerirea de domenii de conţi în Essex şi de ducate în Devonshire. Episcopul din Meaux îşi încurajă bucătarul să se gândească la o reţetă pentru degetele arcaşilor, o tocăniţă, poate, amestecată cu cimbru? I-ar vârî-o cu forţa pe gât lui Eduard al Angliei, insista episcopul.

Sir Simon călărea un cal în vârstă de şapte ani acum, unul sur, care probabil că-l costase pe Harlequin în jur de o sută de

livre. Purta o cămaşă de zale făcută din inele apropiate, acoperită cu o tunică ce avea blazonul crucii albe. Calul său avea o mască din piele şi un valtrap negru, în timp ce de talia lui Sir Simon atârna o sabie făcută în Poitiers. Henry Colley era aproape la fel de bine îmbrăcat, deşi în loc de sabie avea o lance din lemn de stejar, lungă de un metru şi jumătate, prevăzută cu un vârf de metal.

— Sunt ca o adunătură solemnă, se plânse el la Sir Simon în ceea ce îi privea pe ceilalţi bărbaţi care îl urmau pe Harlequin. Ca nenorociţii de călugări.

— Se pot lupta, spuse Sir Simon, deşi el însuşi era speriat de dăruirea îndârjită a oamenilor lui Harlequin.

Toţi erau încrezători, dar nici unul nu îi considera pe englezi pradă uşoară ca restul armatei, care se convinsese că bătălia va fi câştigată numai prin superioritate numerică. Harlequin îi întrebă pe Sir Simon şi pe Henry Colley despre modul de luptă al englezilor, iar întrebările lui fură suficient de dibace ca să-i determine pe ambii să renunţe la stilul lor bombastic şi să gândească.

— Se vor lupta în picioare, concluzionă Sir Simon.

El, ca toţi cavalerii, visa la o bătălie purtată pe cai, cu bărbaţi care se învârt ca vârtejul şi cu lănci culcate, dar englezii îşi învăţaseră lecţia în războaiele împotriva scoţienilor şi ştiau că bărbaţii în picioare îşi apără mai bine teritoriul decât cei călare.

— Chiar şi cavalerii vor lupta din picioare, estimă Sir Simon, şi pentru fiecare soldat vor avea doi sau trei arcaşi. Aceia sunt ticăloşii care trebuie urmăriţi.

Harlequin încuviinţă.

— Dar cum îi înfrângem pe arcaşi?

— Lăsându-i să rămână fără săgeţi, explică Sir Simon. În cele din urmă, nu vor avea de ales. Aşa că lăsaţi-i pe oamenii aprinşi din armată să atace şi aşteptaţi ca săculeţii de săgeţi să se golească. Apoi vă veţi răzbuna.

— Eu vreau mai mult decât răzbunare, spuse discret Harlequin.

— Ce anume?

Harlequin, un bărbat chipeş, zâmbi către Sir Simon, chiar dacă fără căldură.

— Putere, răspunse el foarte calm. Prin putere, Sir Simon, ajungi să obţii privilegii şi prin privilegii bogăţie. Ce altceva sunt regii decât nişte oameni care s-au înălţat? întrebă el. Aşa că trebuie să ne înălţăm şi noi şi să folosim înfrângerea regilor ca

pe treptele ascensiunii noastre.

O astfel de discuţie îl impresionă pe Sir Simon, deşi nu o înţelesese pe de-a întregul. I se păru că Harlequin era un bărbat cu visuri măreţe, dar asta nu conta pentru că şi el era ferm dedicat înfrângerii celor care erau inamicii lui. Sir Simon visa cu ochii deschişi bătălia; vedea faţa speriată a prinţului, îi auzea ţipătul şi se delecta cu gândul că îl va lua pe tânărul insolent prizonier. Şi pe Jeanette de asemenea. Harlequin putea fi cât de misterios dorea câtă vreme îl conducea pe Sir Simon spre împlinirea acelor simple dorinţe.

Aşa că armata franceză mărşăluia, şi încă mai creştea numeric, alăturându-i-se oameni care veneau din ţinuturi îndepărtate ale regatului şi din statele vasale de dincolo de frontierele Franţei. Mărşăluia pentru a izola Sena şi pentru a-i prinde în capcană pe englezi, iar încrederea lor spori când auziră că regele venise în pelerinaj la mănăstirea St. Denis pentru a aduce oriflama. Era simbolul sacru al Franţei, un stindard stacojiu păstrat de benedictini în mănăstirea unde erau înmormântaţi regii Franţei, şi toată lumea ştia că atunci când se scotea oriflama nu mai exista cruţare. Se spunea că fusese purtată de însuşi Carol cel Mare, iar mătasea sa era roşie ca sângele, ameninţându-i cu măcelul pe inamicii Franţei. Venise timpul ca englezii să lupte, oriflama fusese ridicată şi începuse dansul armelor.

Sir Guillaume îi oferi lui Thomas o cămaşă din pânză de in, o cămaşă de zale bună, un coif căptuşit cu piele şi o sabie.

— E veche, dar bună, spuse el despre sabie, mai degrabă bună de tăiat decât de împuns cu ea.

Îi făcu rost lui Thomas de cal, şa, frâu şi îi dădu bani. Thomas încercă să refuze ultimul cadou, dar Sir Guillaume nu luă în considerare protestul său.

— Ai luat ce ai vrut de la mine, pot foarte bine să-ţi ofer şi restul.

— Luat?

Thomas era nedumerit, chiar rănit de acuzaţie.

— Eleanor.

— Nu am luat-o, protestă Thomas.

Faţa mutilată a lui Sir Guillaume schiţă un rânjet.

— O vei lua, băiete, o vei lua, spuse el.

Călăriră a doua zi, către est, în căutarea armatei engleze care acum era departe. În Caen sosiseră veşti despre oraşe

incendiate, dar nimeni nu ştia unde se dusese inamicul, iar Sir Guillaume hotărî să îşi conducă cei doisprezece soldaţi, scutierul şi servitorul spre Paris.

— Cineva va şti unde este regele, spuse el. Iar tu, Thomas, ce vei face?

Thomas se întreba acelaşi lucru încă de când se făcu lumină în casa lui Sir Guillaume, dar acum trebuia să ia o decizie şi, spre surprinderea lui, nu se dădea nici o luptă în el.

— Trebuie să mă duc la regele meu, spuse el.

— Şi cum rămâne cu Sir Simon? Dacă te spânzură din nou?

— Sunt sub protecţia contelui de Northampton, răspunse Thomas, deşi îşi dădu seama că nu îi fusese de nici un ajutor înainte.

— Şi Eleanor?

Sir Guillaume se întoarse să se uite la fiica sa care, spre surprinderea lui Thomas, îi însoţise.

Tatăl său îi dăduse un buiestraş mic şi, neobişnuită cu călăritul, stătea ciudat în şa, ţinând strâns oblâncul. Nu ştia de ce tatăl ei o lăsase să vină: lui Thomas îi zisese că poate acesta voia ca ea să-i gătească.

Întrebarea îl făcu pe Thomas să roşească. Ştia că nu se putea lupta împotriva propriilor prieteni, dar nu voia nici să o părăsească pe Eleanor.

— Am să vin să o caut, îi spuse el lui Sir Guillaume.

— Dacă vei mai trăi, mormăi francezul. De ce nu lupţi pentru mine?

— Pentru că sunt englez.

Sir Guillaume rânji.

— Eşti catar, eşti francez, eşti din Languedoc, cine ştie ce eşti? Eşti fiul unui preot, un bastard din neam de eretici.

— Sunt englez, spuse Thomas.

— Eşti creştin, îi dădu replica Sir Guillaume, iar Dumnezeu ne-a dat mie şi ţie o misiune. Cum ai să o îndeplineşti dacă te alături armatei lui Eduard?

Thomas nu răspunse imediat. Oare îi dăduse Dumnezeu o misiune? Dacă era aşa, nu voia să o accepte, pentru că acceptarea însemna să creadă în legendele despre familia Vexille. În seara în care îl cunoscuse pe părintele Germain, Thomas vorbise cu Mordecai în grădina lui Sir Guillaume, întrebându-l pe bătrân dacă citise vreodată cartea lui Daniel.

Mordecai oftase, ca şi cum ar fi fost o întrebare grea.

— Cu ani în urmă, răspunsese el, cu mulţi ani în urmă. Face

parte din Ketuvim[14], care cuprinde scrierile pe care toţi tinerii evrei trebuie să le citească. De ce?

— Este profet, nu? Prevesteşte viitorul.

— Vai de mine, exclamase Mordecai, stând pe bancă şi plimbându-şi degetele subţiri prin barba bifurcată. Voi, creştinii, insistaţi că profeţii spun despre viitor, dar asta nu era ceea ce au făcut ei de fapt. Au avertizat Israelul. Ne-au spus că se vor pogorî asupra noastră moarte, distrugeri şi orori dacă nu mergem pe calea cea bună. Au fost predicatori, Thomas, doar predicatori, deşi, Dumnezeu ştie, au avut dreptate în ceea ce priveşte moartea, distrugerile şi ororile. Cât despre Daniel… E foarte ciudat, foarte ciudat. A avut capul plin de vise şi de viziuni. Îl îmbătase credinţa în Dumnezeu.

— Dar crezi că Daniel putea prezice ce se întâmplă acum?

Mordecai se încruntase.

— Dacă Dumnezeu a dorit asta, da, dar de ce şi-ar dori Dumnezeu aşa ceva? Şi, presupun, Thomas, că tu crezi că Daniel ar putea prezice ce se întâmplă aici şi acum în Franţa. Dar ce însemnătate poate avea asta pentru Dumnezeul din Israel? Ketuvim este plină de fantezii, viziuni şi mistere, iar voi, creştinii, vedeţi mai multe în scrierile din ea decât am văzut noi. Dar să iau o decizie pentru că Daniel a mâncat o stridie stricată şi a avut un vis în culori şi toate astea acum o grămadă de ani? Nu, nu, nu. Se ridicase în picioare şi ţinuse sus o sticlă de-a lui. Ai încredere în ceea ce vezi în faţa ochilor tăi, Thomas, ceea ce poţi mirosi, auzi, gusta, atinge şi vedea! Restul este periculos.

Thomas se uită acum la Sir Guillaume. Ajunsese să îl placă pe francezul a cărui înfăţişare călită în lupte ascundea o blândeţe nemaipomenită şi Thomas ştia că era îndrăgostit de fiica francezului, dar, chiar şi aşa, altcuiva îi datora loialitate.

— Nu pot lupta împotriva Angliei, la fel cum tu nu poţi purta o lance împotriva regelui Filip, spuse el.

Sir Guillaume ridică din umeri.

— Atunci luptă împotriva familiei Vexille.

Dar Thomas nu putea mirosi, auzi, gusta, atinge sau vedea familia Vexille. Nu credea că regele din sud îşi va trimite fiica spre nord. Nu credea că Sfântul Graal era ascuns în vreo citadelă a ereziei. Credea în forţa unui arc din lemn de tisă, tensiunea unei corzi de cânepă şi puterea unei săgeţi cu pene albe de a omorî inamicii regelui. Să se gândească la

---

14 Ketuvim – a treia şi ultima parte a Bibliei Ebraice (n.tr.)

conducătorii întunericului şi la iniţiatorii ereziei însemna să facă paşi în direcţia nebuniei care îl chinuise pe tatăl său.

— Dacă îl găsesc pe cel care mi-a ucis tatăl, am să-l ucid, ocoli el întrebarea lui Sir Guillaume.

— Dar nu ai să-l cauţi?

— Unde să caut? Tu unde cauţi? Thomas întrebă, apoi răspunse în numele lui. Dacă această familie Vexille chiar există, dacă într-adevăr vor să distrugă Franţa, atunci de unde încep? Servind în armata engleză. Deci ar trebuie să îi caut acolo.

Acel răspuns era o eschivare şi îl convinse doar pe jumătate pe Sir Guillaume, care recunoscu în silă că era posibil ca familia Vexille să-şi fi alăturat forţele armatei lui Eduard al Angliei. În acea noapte se adăpostiră în rămăşiţele pârjolite ale unei gospodării unde se adunaseră în jurul unui foc mic şi fripseră picioarele din spate ale unui porc mistreţ pe care îl vânase Thomas. Soldaţii fură precauţi cu Thomas. Era, la urma urmei, unul dintre arcaşii englezi urâţi al căror arc putea pătrunde chiar şi prin armura din plăci. Dacă nu ar fi fost prietenul lui Sir Guillaume, ei i-ar fi tăiat bucuroşi degetele pentru a se răzbuna pentru durerea pe care săgeţile cu pene albe o provocaseră călăreţilor Franţei; în loc de asta îl tratau cu o curiozitate distantă. După masă, Sir Guillaume le făcu semn lui Thomas şi lui Eleanor să îl însoţească afară. Scutierul său îi urmărea, iar Sir Guillaume îi conduse departe de tânăr, spre malul unui râu unde, cu un formalism ciudat, se uită la Thomas.

— Deci ne vei părăsi şi vei lupta pentru Eduard al Angliei, spuse el.

— Da.

— Dar dacă îmi vei vedea inamicul, dacă vezi lancea, ce vei face?

— Îl voi omorî, spuse Thomas.

Eleanor stătea deoparte, privind şi ascultând.

— Nu va fi singur, îl avertiză Sir Guillaume. Dar mă asiguri că îţi este inamic?

— Jur, răspunse Thomas, nedumerit că întrebarea chiar trebuia să fie pusă.

Sir Guillaume luă mâna dreaptă a lui Thomas.

— Ai auzit de vreo frăţie de arme?

Thomas încuviinţă. Nobilii făceau frecvent astfel de înţelegeri, jurând să se ajute unii pe alţii în luptă şi să-şi împartă prada.

— Atunci îţi jur frăţie, spuse Sir Guillaume, chiar dacă vom lupta în tabere diferite.

— Şi eu jur acelaşi lucru, replică Thomas stângaci.

Sir Guillaume îi lăsă liberă mâna lui Thomas.

— Poftim, îi spuse el lui Eleanor, sunt protejat de un arcaş blestemat. Făcu o pauză, încă privind-o pe Eleanor.

— Ar trebui să mă însor din nou, spuse el deodată, şi să am din nou copii şi ei să mă moştenească. Ştii despre ce vorbesc, nu?

Eleanor privea în jos, dar se uită la tatăl ei scurt, apoi îşi plecă din nou privirea. Nu spuse nimic.

— Şi dacă o să am mai mulţi copii, cu voia lui Dumnezeu, ţie ce îţi rămâne, Eleanor? întrebă Sir Guillaume.

Ridică puţin din umeri, ca să sugereze că întrebarea nu era de un prea mare interes pentru ea.

— Nu ţi-am cerut niciodată nimic.

— Dar ce ai fi cerut?

Fata se uită la undele râului.

— Ceea ce mi-ai oferit, bunătate, răspunse după o vreme.

— Nimic altceva?

Ea se gândi o clipă.

— Mi-aş fi dorit să-ţi spun „tată“.

Sir Guillaume părea stânjenit la acel răspuns. Se uita spre nord.

— Amândoi sunteţi nişte bastarzi şi vă invidiez pentru asta, zise el după o vreme.

— Invidiezi? întrebă Thomas.

— O familie e ca malurile unui râu. Te păstrează la locul tău, dar bastarzii îşi fac propriul drum. Nu iau nimic şi pot pleca oriunde. Se încruntă, apoi aruncă o pietricică în apă. Întotdeauna m-am gândit, Eleanor, că am să te mărit cu unul dintre soldaţii mei. Benoit mi-a cerut mâna ta şi la fel Fossat. Şi ar fi timpul să te măriţi. Câţi ani ai? Cincisprezece?

— Cincisprezece, încuviinţă ea.

— Ai să te veştejeşti, fătucă, dacă mai aştepţi mult, spuse Sir Guillaume supărat. Deci cine va fi? Benoit? Fossat? Făcu o pauză. Sau îl preferi pe Thomas?

Eleanor nu spuse nimic, iar Thomas, ruşinat, păstră tăcerea.

— O vrei? îl întrebă Sir Guillaume în mod brutal.

— Da.

— Eleanor?

Fata se uită la Thomas, apoi înapoi la râu.

— Da, spuse ea simplu.

— Calul, armura, sabia şi banii sunt zestrea fiicei mele bastarde, îi spuse Sir Guillaume lui Thomas. Ai grijă de ea sau vei deveni din nou inamicul meu.

Se întoarse.

— Sir Guillaume? zise Thomas.

Francezul se întoarse din nou.

— Când ai fost în Hookton, continuă Thomas, întrebându-se de ce punea întrebarea acum, ai luat prizonieră o fată cu părul negru. Era gravidă. Numele ei era Jane.

Sir Guillaume încuviinţă.

— S-a măritat cu unul dintre oamenii mei. Apoi a murit la naştere. Şi copilul la fel. De ce? Se încruntă. Era copilul tău?

— Era o prietenă, evită Thomas întrebarea.

— Era o prietenă drăguţă, spuse Sir Guillaume, îmi aduc aminte. Şi când a murit i s-au făcut doisprezece slujbe pentru sufletul ei englezesc.

— Mulţumesc.

Sir Guillaume se uită de la Thomas la Eleanor, apoi înapoi la Thomas.

— O noapte tocmai bună de dormit sub stele, spuse el, şi în zori de zi vom porni la drum.

Plecă de lângă ei.

Thomas şi Eleanor se aşezară lângă râu. Cerul nu se întunecase de tot, ci avea strălucirea unei lumânări. O vidră alunecă pe partea cealaltă a râului, cu blana scânteind deasupra apei. Îşi ridică capul, se uită scurt la Thomas, apoi se scufundă şi dispăru, lăsând o dâră de baloane argintii care se sparseră la suprafaţa întunecată.

Eleanor rupse tăcerea, spunând singurele cuvinte în engleză pe care le ştia.

— Sunt o femeie de arcaş, spuse ea.

Thomas zâmbi.

— Da, spuse el.

Dimineaţa îşi continuară drumul, iar în următoarea seară văzură la orizont pata de fum dinspre nord şi înţeleseră că armata engleză îşi făcea mendrele prin apropiere. Aveau să se despartă în zori de zi.

— Nu ştiu cum ai să ajungi la ticăloşi, spuse Sir Guillaume, dar când se termină totul, caută-mă.

Îl îmbrăţişă pe Thomas, o sărută pe Eleanor, apoi se sui în şa. Calul său avea un valtrap lung şi albastru, decorat cu şoimi

galbeni. Îşi fixă piciorul drept de cureaua de la scara şeii, strânse şi dădu pinteni calului.

Un drum ducea către nord peste un câmp înmiresmat de lămâiţă unde zburau fluturi albaştri. Thomas, cu coiful său atârnat de oblâncul şeii şi cu sabia săltându-i pe o parte, călărea spre fum, iar Eleanor, care insistase să care ea arcul său pentru că era femeie de arcaş, călărea cu el. Se uitară înapoi de pe creasta joasă a câmpului, dar Sir Guillaume era deja la aproape un kilometru de ei spre vest, fără să se uite înapoi, grăbindu-se spre drapelul francez de luptă, oriflama.

Aşa că Thomas şi Eleanor îşi continuară drumul.

Englezii mărşăluiau către est, întotdeauna mai departe de mare, căutând un loc pe unde să treacă peste Sena, dar toate podurile era dărâmate sau păzite de câte o fortăreaţă. Totuşi, distrugeau tot ce atingeau. Prin *chevauchee* pustiiseră o suprafaţă lată de treizeci şi cinci de kilometri şi lungă de o sută cincizeci. Toate casele erau incendiate şi morile distruse. Francezii fugiseră de armată, luându-şi cu ei vitele şi recolta abia culeasă, astfel încât oamenii lui Eduard trebuiau să cutreiere mai departe pentru a găsi mâncare. În spatele lor erau ţinuturi devastate, în timp ce în faţă se aflau zidurile redutabile ale Parisului. Unii soldaţi se gândeau că regele va ataca Parisul, alţii considerau că nu şi-ar pierde trupele în faţa acelor ziduri mari, ci va ataca în schimb unul dintre podurile puternic fortificate, pe care ar putea trece la nord de râu. Într-adevăr, armata încercă să captureze podul din Meulan, dar fortăreaţa care păzea capătul de sud era prea masivă, iar arbaletrierii erau prea mulţi, aşa că atacul eşuă. Francezii stăteau pe metereze şi îşi dezgoleau fundurile pentru a-i insulta pe englezii înfrânţi. Se spunea că regele, încrezător că va trece râul, ceruse să fie trimise provizii în portul Le Crotoy, care se întindea la nord, dincolo de Sena şi de fluviul Somme, dar, dacă proviziile îi aşteptau, ei nu puteau ajunge la ele, pentru că Sena era o barieră în spatele căreia englezii erau îngrădiţi pe un pământ pe care chiar ei îl goliseră de mâncare. Primii cai începură să şchiopăteze, iar bărbaţii, cu încălţările tocite de la marş, mergeau în picioarele goale.

Englezii se apropiară de Paris, intrând pe pământurile vaste care serveau drept terenuri de vânătoare regilor Franţei. Puseră stăpânire pe căsuţele lui Filip şi le jefuiră şi, în timp ce vânau căprioarele Maiestăţii Sale, regele Franţei îi trimise lui Eduard

o invitaţie formală de bătălie. Era un lucru cavaleresc şi aşa ar fi luat sfârşit, cu mila lui Dumnezeu, devastarea ţinuturilor sale. Aşa că Filip de Valois trimise un episcop la englezi, anunţându-l politicos că va aştepta cu armata sa la sud de Paris, iar regele Angliei acceptă elegant invitaţia, aşa că francezii mărşăluiră prin oraş şi îşi regrupară forţele printre podgoriile de pe creasta unui deal de lângă Bourg-la-Reine. Aveau să-i facă pe englezi să-i atace acolo, silindu-i pe arcaşii şi pe soldaţii lor să se lupte încercând să urce dealul apărat de arbaletele genovezilor, iar nobilii francezi estimară valoarea răscumpărărilor pe care le-ar lua pentru prizonierii lor.

Linia de front franceză aştepta, dar, armata lui Filip abia apucă să se stabilească pe poziţii, că englezii se întoarseră şi mărşăluiră în cealaltă direcţie, în mod perfid, mergând către oraşul Poissy, unde podul de peste Sena fusese distrus şi oraşul evacuat. Câţiva infanterişti francezi, soldaţi înarmaţi rudimentar cu suliţe şi topoare, fuseseră lăsaţi să păzească malul de nord, dar nu puteau face nimic să oprească mulţimea de arcaşi, dulgheri şi zidari care foloseau grinzi desprinse de pe acoperişurile din Poissy pentru a face un nou pod peste cei cincisprezece piloni sparţi ai vechiului pod. Le luară două zile să repare podul, iar francezii încă aşteptau lupta lor aranjată printre strugurii copţi din Bourg-la-Reine, în vreme ce englezii trecuseră Sena şi mărşăluiau spre nord. Diavolii scăpaseră de cursă şi erau liberi din nou să se dezlănţuie.

La Poissy, Thomas împreună cu Eleanor se alăturară armatei.

Şi acolo, cu mila lui Dumnezeu, începură vremurile grele.

Eleanor se temuse să se alăture armatei engleze.

— Nu o să le placă de mine pentru că sunt franţuzoaică, spuse ea.

— Armata e plină de francezi, îi spuse Thomas. Sunt gasconi, bretoni, chiar şi ceva normanzi, iar jumătate din femei sunt franţuzoaice.

— Femei de arcaş? întrebă ea, oferindu-i un zâmbet crispat. Dar nu sunt femei bune?

— Unele sunt bune, altele nu, spuse Thomas pe un ton vag, dar tu ai să devii soţia mea şi toată lumea va şti că eşti specială.

Eleanor nu arătă în nici un fel că ar fi mulţumită, dar acum erau pe străzile distruse ale oraşului Poissy, unde ariergarda de arcaşi englezi le striga să se grăbească. Podul provizoriu era pe punctul de a fi distrus, iar întârziaţii erau aruncaţi peste platformă. Podul nu avea parapete şi fusese făcut în grabă din

buştenii găsiţi de armată în oraşul abandonat, iar platforma neregulată se legăna, scârţâia şi se îndoia când Thomas şi Eleanor trecură călare pe pod. Calul lui Eleanor se sperie atât de tare de temelia nesigură, încât refuză să se mişte până când Thomas îl legă la ochi şi apoi, încă tremurând, îl trecu încet şi ferm peste scândurile ce aveau găuri între ele, găuri prin care Thomas putea vedea râul curgând. Erau printre ultimii care treceau podul. Unele dintre căruţele armatei fuseseră abandonate în Poissy, iar încărcătura distribuită sutelor de cai care fuseseră capturaţi la sud de Sena.

După ce ultimii soldaţi trecură podul, arcaşii începură să azvârle scândurile în râu, sfărâmând legătura fragilă care le permisese englezilor să ajungă dincolo de fluviu. Acum, regele Eduard spera că vor găsi locuri noi pe care să le devasteze pe câmpiile largi ce se întindeau între Sena şi Somme, iar cele trei batalioane se organizară astfel încât linia de înaintare a armatei care pustia totul în cale să măsoare cincizeci de kilometri. Trupele avansară către nord, făcând tabără în acea noapte foarte aproape de râu.

Thomas căuta trupele prinţului de Wales, în timp ce Eleanor încerca să ignore arcaşii mizerabili, zdrenţăroşi şi bronzaţi, care arătau mai mult a bandiţi decât a soldaţi. Aceştia trebuiau să îşi facă adăpostul pentru noaptea care venea, dar preferau să se holbeze la femei şi să facă invitaţii obscene.

— Ce spun? îl întrebă Eleanor pe Thomas.

— Că eşti cea mai frumoasă fiinţă din toată Franţa, spuse el.

— Minţi, zise ea, apoi tresări când un bărbat ţipă la ea. Nu au mai văzut femei până acum?

— Nu ca tine. Probabil cred că eşti prinţesă.

Se strâmbă la acea remarcă, dar nu era nemulţumită. Erau femei peste tot, după cum vedea ea. Adunau lemne pentru foc, în timp ce bărbaţii lor pregăteau adăposturile, iar cele mai multe, observă Eleanor, vorbeau franceza.

— Or să fie o grămadă de bebeluşi anul viitor, remarcă ea.

— Adevărat.

— Se vor întoarce în Anglia? întrebă ea.

— Unii probabil că da. Thomas nu era sigur. Sau poate vor merge la garnizoanele lor din Gasconia.

— Dacă mă căsătoresc cu tine, devin englezoaică? întrebă ea.

— Da, răspunse Thomas.

Se făcea târziu şi focurile fumegau deasupra miriştilor, deşi era puţină mâncare de gătit. Pe fiecare păşune erau douăzeci de

cai şi Thomas ştia că aveau nevoie să le ofere animalelor lor odihnă, hrană şi apă. Întrebă mulţi soldaţi unde îi putea găsi pe oamenii prinţului de Wales, dar unul spunea către vest, altul spre est, aşa că în amurg Thomas îşi întoarse caii obosiţi către cel mai apropiat sat, deoarece nu ştia unde să meargă în altă parte. Locul era împânzit de trupe, dar Thomas şi Eleanor găsiră un loc destul de liniştit în colţul unui câmp, unde Thomas făcu focul, în timp ce Eleanor, cu arcul cel negru la vedere pe umăr pentru a demonstra că aparţinea armatei, stropea caii într-un râu. Gătiră ultima lor porţie de mâncare şi după aceea se aşezară sub gardul viu şi priviră stelele cum strălucesc deasupra pădurii întunecate. Se auzeau voci dinspre sat, unde câteva femei cântau un cântec franţuzesc, iar Eleanor fredona cuvintele încet.

— Îmi aduc aminte cum îmi cânta mama, spuse ea, smulgând fire de iarbă cu care îşi împleti o brăţară mică. Nu am fost singurul lui copil bastard, spuse ea tristă. Au mai fost alţii doi de care ştiu. Unul a murit când era foarte mic şi celălalt e soldat acum.

— E fratele tău.

— Pe jumătate frate. Ridică din umeri. Nu-l cunosc. A plecat. Îşi puse brăţara pe încheietura subţire. De ce porţi laba unui câine? întrebă ea.

— Pentru că sunt un prost şi îl sfidez pe Dumnezeu, spuse el.

Acesta era adevărul, se gândi el cu tristeţe, şi trase de laba uscată cu putere ca să-i rupă sfoara, apoi o aruncă pe câmp. Nu credea cu adevărat în Sfântul Guinefort; se prefăcea doar. Nu un câine îl putea ajuta să recupereze lancea, şi acea sarcină îl făcu să rânjească, pentru că penitenţa îi apăsa conştiinţa şi sufletul.

— Chiar îl sfidezi pe Dumnezeu? întrebă Eleanor, îngrijorată.

— Nu. Dar ne amuzăm în legătură cu lucrurile de care ne este teamă.

— Şi ţi-e teamă de Dumnezeu?

— Bineînţeles, spuse Thomas, apoi înţepeni deoarece se auzi un foşnet în gardul din spatele lui şi o lamă rece îl apăsă deodată în spatele gâtului. Metalul era foarte ascuţit.

— Ce ar trebui să facem, spuse o voce, este să îl spânzurăm pe ticălos şi să îi luăm femeia. E atrăgătoare.

— E atrăgătoare, încuviinţă un alt bărbat, dar el nu e bun de nimic.

— Ticăloşilor! strigă Thomas, întorcându-se să se uite la cele

două feţe rânjite.

Erau Jake şi Sam. Nu îi veni să creadă la început, doar se holbă la ei pentru o vreme.

— Chiar eşti tu! Ce cauţi aici?

Jake tăie gardul cu cosorul, trecu prin el şi îi adresă lui Eleanor ceea ce credea el a fi un zâmbet liniştitor, deşi cu faţa sa plină de cicatrice şi cu ochii saşii arăta ca o creatură de coşmar.

— Charlie Blois a fost învins, spuse Jake, aşa că Will ne-a adus aici ca să-i spargem nasul regelui Franţei. E femeia ta?

— Nu, e regina din Seba! spuse Thomas.

— Iar contesa se culcă cu prinţul, am auzit, rânji Jake. Will te-a văzut mai devreme, doar că tu nu ne-ai văzut. Erai cu nasul pe sus. Auzisem că ai murit.

— A fost cât pe-aci!

— Will vrea să te vadă.

Gândul la Will Skeat, Jake şi Sam veni ca o eliberare pentru Thomas, deoarece astfel de oameni trăiau într-o lume mult îndepărtată de profeţii cumplite, lănci furate şi conducători ai întunericului. Îi spuse lui Eleanor că acei bărbaţi erau prietenii lui, cei mai buni prieteni ai lui, şi că poate avea încredere în ei. Totuşi, ea se sperie la modul ironic în care camarazii lui îl salutară pe Thomas când intrară în cârciuma satului. Arcaşii îşi puseră mâinile la grumaz şi se strâmbară ca să imite un om spânzurat, în timp ce Will Skeat îşi scutura capul cu o disperare mimată.

— La naiba, spuse el, nici măcar nu te pot spânzura cum trebuie. Se uită la Eleanor. O altă contesă?

— Fiica lui Sir Guillaume d’Evecque, cavalerul mării şi al uscatului, răspunse Thomas, şi o cheamă Eleanor.

— A ta? întrebă Skeat.

— Ne vom căsători.

— La naiba, spuse Skeat, eşti tot prost ca noaptea! Nu te căsătoreşti cu ele, Tom, nu pentru asta sunt bune. Şi totuşi nu arată rău, nu-i aşa? Cu curtoazie, îi făcu loc pe bancă lui Eleanor. Nu a fost prea multă bere, continuă el, aşa că am băut-o pe toată.

Examină cârciuma din priviri. Era atât de goală că nu avea nici măcar un mănunchi de ierburi atârnat de grindă.

— Nenorociţii au curăţat tot înainte să plece, spuse el acru, şi găseşti aici la fel de multă pradă de război câte fire de păr la un chelios.

— Ce s-a întâmplat în Bretania? întrebă Thomas.

Will ridică din umeri.

— Nimic ce are de-a face cu noi. Ducele Charles şi-a condus oamenii pe teritoriul nostru şi l-au prins în capcană pe Tommy Dugdale pe vârful unui deal. Trei mii ei şi trei sute cu Tommy şi, la sfârşitul zilei, ducele Charles alerga ca un iepure opărit. Săgeţi, băiete, săgeţi.

Thomas Dugdale preluase responsabilităţile contelui de Northampton în Bretania şi se deplasa de la o fortăreaţă ocupată de englezi la alta. La un moment dat, armata ducelui îl surprinse, dar arcaşii şi soldaţii săi, ascunşi în spatele unui gard viu des de pe o păşune aflată în vârful dealului, făcuseră praf inamicul.

— S-au luptat toată ziua, spuse Skeat, de dimineaţă până noaptea, iar ticăloşii nu voiau să-şi înveţe lecţia şi încă mai trimiteau oameni sus pe deal. Considerau că Tommy trebuie să rămână fără săgeţi destul de repede, dar transporta căruţe pline de suliţe la fortăreţe, deci avea suficiente încât să-i ajungă până în Ziua Judecăţii. Aşa că ducele Charles şi-a pierdut cei mai buni soldaţi, fortăreţele sunt în siguranţă până când îşi adună mai mulţi oameni, iar noi suntem aici. Contele ne-a trimis. Adu-mi cincizeci de arcaşi, mi-a spus, şi asta am făcut. Şi părintele Hobbe, bineînţeles. Am navigat către Caen şi ne-am alăturat armatei imediat când a început să mărşăluiască. Deci ce naiba s-a întâmplat cu tine?

Thomas îi spuse povestea sa. Skeat clătină din cap când auzi despre spânzurătoare.

— Sir Simon a plecat, spuse el. Probabil că s-a alăturat francezilor.

— Ce a făcut?

— A dispărut. Contesa ta a dat de el şi, din câte am auzit, s-a pişat pe el. Skeat rânji. Norocul dracului ce ai. Dumnezeu ştie de ce ţi-am păstrat asta. Puse o cană de lut cu bere pe masă, apoi arătă către arcul lui Thomas pe care îl purta Eleanor. Mai poţi trage cu ăla? Adică ai umblat cu aristocraţii atât de multă vreme încât e posibil să fi uitat de ce te-a adus Dumnezeu pe pământ.

— Încă mai pot să-l folosesc.

— Atunci ai putea foarte bine să mergi cu noi, îi propuse Skeat, dar recunoscu că nu prea ştia ce făcea armata. Nu îmi spune nimeni, zise el cu dispreţ, dar cică ar mai fi un alt râu spre nord şi că trebuie să-l trecem. Cu cât mai repede, cu atât mai bine, cred eu, pentru că franţujii au ras bine pământul ăsta. Nu poţi să hrăneşti nici o pisică aici.

Era într-adevăr un pământ gol. Thomas văzu asta cu ochii săi a doua zi, când oamenii lui Will Skeat porniră încet către nord peste câmpurile secerate, dar grânele, în loc să zacă în hambare, fuseseră deja rechiziţionate pentru armata franceză, aşa cum şi vitele fuseseră toate luate. La sud de Sena, englezii tăiaseră grânele de pe câmpurile abandonate şi gărzile lor se mişcară destul de iute ca să captureze mii de vite, porci şi capre, dar aici pământul fusese golit de o armată şi mai mare, aşa că regele ordonă să se grăbească. Voia ca oamenii săi să treacă următorul râu, Somme, unde poate că armata franceză nu golise pământul şi unde, la Le Crotoy, spera ca o flotă să-i aştepte cu provizii, dar, în ciuda ordinelor regale, armata se mişca extrem de încet. Existau oraşe fortificate care promiteau mâncare, iar oamenii insistau să se încerce asedierea zidurilor lor. Capturară câteva, pe altele nu, dar totul lua timp, de care regele nu dispunea şi, în vreme ce el încerca să disciplineze o armată mai mult interesată să jefuiască decât să avanseze, regele Franţei îşi conduse armata înapoi peste Sena, prin Paris şi la nord de Somme.

O nouă capcană le era întinsă, una chiar şi mai periculoasă, pentru că acum englezii erau înconjuraţi pe un pământ care fusese pustiit de hrană. Armata lui Eduard ajunse în cele din urmă la Somme, dar îl găsi blocat aşa cum fusese şi Sena. Podurile erau distruse sau păzite de fortăreţe puternice cu garnizoane redutabile, de care ar fi trecut după săptămâni întregi de asediu, iar englezii nu dispuneau de acest timp. Deveneau mai istoviţi pe zi ce trece. Mărşăluiseră din Normandia către periferia Parisului, apoi trecuseră Sena, lăsând

în urma lor ţinuturi devastate până la malul sudic al fluviului Somme. Drumul lung istovise armata. Sute de oameni erau acum în picioarele goale, în timp ce alţii mergeau şchiopătând în încălţările lor uzate. Aveau destui cai, dar puţini erau potcoviţi, aşa că oamenii îşi mânau animalele fără să le călărească pentru a le menaja copitele.

Găseau iarbă pentru a hrăni caii, dar puţine grâne pentru oameni, aşa că detaşamentele care căutau hrană trebuiau să călătorească distanţe lungi pentru a găsi sate unde ţăranii poate ascunseseră ceva recolte. Francezii deveneau mai curajoşi acum şi aveau loc ambuscade frecvente la marginile armatei când francezii îi simţeau vulnerabili pe englezi. Oamenii mâncau fructe necoapte, care le dădeau dureri de stomac. Unii socoteau că singura lor şansă era să mărşăluiască înapoi în Normandia, dar alţii ştiau că armata s-ar dezmembra cu mult înainte să ajungă în siguranţă în porturile din Normandia. Singurul mod de a acţiona era să treacă peste Somme şi să mărşăluiască spre fortăreţele engleze din Flandra, dar podurile erau dărâmate sau păzite şi, când armata traversă ţinuturi părăsite pentru a găsi vaduri, englezii descoperiră că inamicul aştepta pe celălalt mal. Încercară de două ori să forţeze trecerea fluviului, dar de fiecare dată francezii, în siguranţă pe pământul uscat de pe malul înalt, fură capabili să-i ucidă pe arcaşi în râu, împânzind malul cu săgeţi de arbalete genoveze. Aşa că englezii se retraseră şi mărşăluiră către vest, ajungând mereu mai aproape de gura râului şi cu fiecare pas se reducea numărul de locuri de trecere posibile, pe măsură ce râul se lăţea şi se adâncea. Mărşăluiră timp de opt zile printre râuri, opt zile de foame crescândă şi de frustrare.

— Păstraţi-vă săgeţile, îşi avertiză Will Skeat îngrijorat oamenii într-o după-amiază târzie.

Îşi aşezaseră tabăra lângă un sat mic, părăsit, care era la fel de gol ca orice alt loc pe care îl găsiseră de când trecuseră peste Sena.

— Ne trebuie toate săgeţile pe care le avem pentru luptă, continuă Skeat, şi Isus ştie că nu avem nici una de pierdut.

O oră mai târziu, când Thomas căuta într-un şir de rugi după mure, o voce îl strigă de undeva de sus.

— Thomas! Mişcă-ţi oasele alea afurisite aici!

Thomas se întoarse ca să-l vadă pe Will Skeat pe un turn mic al bisericii din sat. Alergă spre biserică, se căţără pe scară, trecu de o grindă de care atârnase un clopot până când sătenii îl

luaseră pentru a-i împiedica pe englezi să-l fure, apoi urcă printr-un chepeng pe acoperişul drept al turnului, unde erau adunaţi şase oameni, printre care şi contele de Northampton. Acesta îi aruncă lui Thomas o privire confuză.

— Am auzit că ai fost spânzurat!

— Am supravieţuit, Milord, spuse Thomas cu îndârjire.

Contele ezită, neştiind dacă să întrebe dacă Sir Simon Jekyll fusese călăul, dar nu avea sens să continue acea discuţie. Sir Simon fugise, iar înţelegerea lui cu el era nulă. În schimb, se strâmbă.

— Nimeni nu poate omorî un pui de diavol, nu? spuse el, apoi arătă către est, iar Thomas scrută orizontul în lumina amurgului şi văzu o armată mărşăluind.

Era departe, pe malul de nord al fluviului care aici curgea printre pâlcuri mari de trestii, dar Thomas putea vedea că rândurile de călăreţi, căruţele, infanteria şi arbaletrierii umpleau fiecare potecă şi fiecare drum de pe acel mal îndepărtat. Armata se apropia de un oraş fortificat, Abbeville, spunea contele, unde un pod trecea peste râu, iar Thomas, uitându-se cu atenţie la rândurile negre care se răsuceau către pod, simţea ca şi cum porţile iadului se deschiseseră şi scuipaseră o hoardă întreagă de lănci, săbii şi arbalete. Apoi îşi aduse aminte că Sir Guillaume era acolo, îşi făcu semnul crucii şi îşi spuse o rugăciune în gând ca tatăl lui Eleanor să supravieţuiască.

— Sfinte Isuse, spuse Will Skeat, înţelegând gestul lui Thomas ca fiind făcut de frică, dar chiar ne vor sufletele.

— Ştiu că suntem obosiţi, spuse contele, ştiu că în cele din urmă săgeţile noastre se vor termina şi ştiu că au mai mulţi oameni decât avem noi. Mult mai mulţi. Se întoarse către vest. Şi nu putem fugi prea departe.

Arătă din nou, iar Thomas văzu strălucirea netedă a mării.

— Ne-au prins în capcană, spuse contele. Vor trece fluviul la Abbeville şi vor ataca mâine.

— Şi noi vom lupta, mormăi Will Skeat.

— Pe pământul ăsta, Will? întrebă contele.

Pământul era drept, ideal pentru cavaleri şi cu puţine tufişuri sau dumbrave pentru a-i apăra pe arcaşi.

— Şi împotriva atâtor oameni? adăugă el. Se uită insistent la inamicul din depărtare. Ne copleşesc numeric. Will, sunt mult mai numeroşi decât noi. Sfinte Dumnezeule, ne copleşesc numeric! Ridică din umeri. E timpul să ne mişcăm.

— Să ne mişcăm unde? întrebă Skeat. De ce să nu ne găsim pământul nostru şi să stăm?

— Către sud? zise contele nesigur. Poate putem trece Sena din nou şi în Normandia să ne îmbarcăm spre casă? Dumnezeu ştie că nu putem trece peste Somme. Când se uită la râu privirea i se întunecă. Isuse, blasfemă el, de ce naiba nu există o trecere? Am fi putut să-i alergăm pe ticăloşi înapoi la fortăreţele noastre din Flandra şi să-l lăsăm pe Filip strâmtorat aşa cum e, prostul naibii.

— Nu te lupţi cu el? întrebă Thomas, părând şocat.

Contele clătină din cap.

— L-am rănit. L-am jefuit. Am mărşăluit prin regatul său şi l-am lăsat mocnind, aşa că de ce să ne luptăm cu el? A cheltuit o avere să angajeze cavaleri şi arbaletrieri, de ce să nu-l lăsăm să îşi irosească banii ăia? Apoi venim înapoi anul viitor şi o facem din nou. Ridică din umeri. Asta dacă scăpăm de el.

Cu acele cuvinte hotărâte coborî prin chepeng, iar însoţitorii săi îl urmară, lăsându-i pe Skeat şi Thomas singuri.

— Adevăratul motiv pentru care nu vor să lupte este că le e frică să nu fie luaţi prizonieri, spuse Skeat pe un ton amar după ce fu sigur că de acolo contele nu avea cum să mai audă. O răscumpărare poate curăţa averea unei familii cât ai clipi din ochi. Scuipă peste crenelurile turnului, apoi îl duse pe Thomas către marginea nordică a platformei.

— Dar adevăratul motiv pentru care te-am adus aici, Tom, este că ochii tăi sunt mai buni decât ai mei. Vezi cumva un sat acolo?

Arătă către nord.

Îi luă o vreme lui Thomas, dar ochi un grup de acoperişuri joase printre stuf.

— Un afurisit de sat sărac, spuse el amar.

— Dar încă e un loc unde nu am căutat mâncare, spuse Skeat, şi, fiind pe lângă mlaştină, poate au ceva ţipari afumaţi. Îmi plac ţiparii afumaţi. Mai mult decât merele acre şi supa de urzici. Poţi să te duci să arunci o privire.

— În noaptea asta?

— De ce nu săptămâna viitoare? exclamă Skeat, ducându-se către chepengul acoperişului, sau poate anul viitor? Bineînţeles că în noaptea asta, nemernicule! Grăbeşte-te!

Thomas luă douăzeci de arcaşi. Nici unul dintre ei nu voia să meargă, deoarece era târziu în amurg şi le era teamă ca patrulele franceze să nu aştepte pe traseul care şerpuia la

nesfârşit printre dunele şi stuful ce se întindeau de-a lungul fluviului Somme. Era o ţară părăsită. Păsările zburau din stuf în timp ce caii urmau traseul care era atât de jos încât pe alocuri erau dispuse scânduri de ulm pe care să se păşească, iar în jurul lor apa bolborosea printre malurile de noroi şi spumă verzuie.

— Creşte nivelul apei, comentă Jake.

Thomas putea simţi mirosul apei sărate. Erau destul de aproape de mare pentru ca apa să înainteze la flux şi să se retragă la reflux prin acea încâlceală de stuf şi iarbă, deşi pe alocuri drumul avea o bază solidă pe porţiuni mai mari de nisip unde creşteau ierburi pipernicite şi spălăcite. Iarna, se gândea Thomas, acesta ar fi un loc uitat de Dumnezeu, cu vânturi reci care aduceau spuma peste mocirla îngheţată.

Era aproape întuneric când ajunseseră în sat, care se dovedi a fi doar o aşezare mizerabilă cu doar douăsprezece căsuţe părăsite, cu acoperişul din stuf. Oamenii trebuie să fi plecat chiar înainte ca arcaşii lui Thomas să sosească, deoarece încă mai erau focuri în vetrele mici.

— Căutaţi mâncare, ceru Thomas, în special ţipari afumaţi.

— Am fi mai rapizi dacă am prinde nenorociţii de ţipari şi dacă i-am afuma noi înşine, spuse Jake.

— Daţi-i drumul, îi îndemnă Thomas, apoi se duse la capătul satului unde era o biserică mică din lemn, uşor înclinată de vânt.

Biserica era ceva mai mult decât o magazie poate era sanctuarul unui sfânt al acestei mlaştini păcătoase. Thomas îşi dădu seama că structura din lemn abia dacă-i putea susţine greutatea, aşa că se căţără de pe cal pe acoperişul plin de muşchi şi apoi se târî către creasta acoperişului, unde se apucă de crucea bătută în cuie care decora frontonul.

Nu zări nici o mişcare în mlaştini, deşi putea vedea pata de fum ce venea de la focurile din tabăra franceză care înceţoşau lumina palidă din nordul oraşului Abbeville. Mâine, se gândi el, francezii vor trece podul şi vor ieşi în şir pe porţile oraşului pentru a înfrunta armata engleză ale cărei focuri ardeau la sud, iar mărimea dârelor de fum dovedea cât de mare era armata franceză faţă de cea engleză.

Jake apăru dintr-o căsuţă din apropiere cu un sac în mână.

— Ce este? întrebă Thomas.

— Grâne! ridică Jake sacul. Umede. Încolţite.

— Nici un ţipar?

— Bineînţeles că nu e nici un nenorocit de ţipar, bodogăni

Jake. Ţiparii au mai multă minte decât să trăiască în cocioabe ca astea.

Thomas rânji şi se uită la marea care se întindea către vest, ca o lamă de sabie înroşită de sânge. Pe orizontul înnorat se vedea o corabie în depărtare, ca o pată albă. Pescăruşii se roteau şi pluteau deasupra fluviului, care aici era un canal larg, întrerupt de pâlcuri de stuf şi de bancuri de nisip, alunecând către mare. Era greu să faci distincţia între fluviu şi mlaştină, atât de încâlcit era peisajul. Apoi Thomas se întrebă de ce pescăruşii ţipau şi se scufundau. Se holbă la ei şi văzu ceea ce la început păru a fi o duzină de vite pe malul râului. Deschise gura să îi spună lui Jake, dar apoi văzu că erau oameni împreună cu vitele. Bărbaţi şi femei, poate vreo douăzeci? Se încruntă, holbându-se, dându-şi seama că oamenii veneau probabil din sat. Îi văzuseră pe arcaşii englezi apropiindu-se şi fugiseră cu animale cu tot. Dar unde? Mlaştina? Era o explicaţie la îndemână, pentru că pământurile umede poate că aveau zeci de drumuri secrete unde oamenii se puteau ascunde, dar de ce riscaseră să meargă pe stratul de nisip, printr-un loc unde Thomas să îi poată vedea? Apoi văzu că nu încercau să se ascundă, ci să scape, pentru că sătenii tăiau acum apele largi către malul de nord.

— Sfinte Isuse, se gândi el, deci există o trecere!

Se holbă, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, dar oamenii înaintau hotărâţi peste râu şi îşi trăgeau vitele după ei. Era o trecere adâncă şi bănuia că nu poate fi trecută decât când scădea nivelul apei, dar era acolo.

— Jake! ţipă el. Jake!

Jake alergă către biserică, iar Thomas se aplecă în jos şi îl trase pe acoperişul deteriorat. Clădirea se legănă primejdios sub greutatea lor. Când Jake se căţără pe grindă, se prinse de crucea de lemn albită de soare şi se uită în direcţia indicată de Thomas.

— Fir-aş să fiu, spuse el, există o blestemată de trecere!

— Şi sunt francezi blestemaţi, zise Thomas, deoarece pe malul îndepărtat al râului, unde se distingea pământ solid printre porţiunile de mlaştină şi de apă se aflau acum bărbaţi îmbrăcaţi în zale gri.

Abia ajunseseră, pentru că altfel Thomas i-ar fi văzut mai devreme, iar primele lor focuri de campanie străpunseseră desişul întunecat de copaci unde îşi instalaseră tabăra. Prezenţa lor demonstra faptul că ştiau de existenţa drumului şi voiau să-i

oprească pe englezi să treacă, dar asta nu era treaba lui Thomas. Singura lui datorie era să anunţe armata că exista o trecere; o posibilă cale de a scăpa din cursă.

Thomas se lăsă uşor în jos pe acoperişul bisericii şi sări pe pământ.

— Du-te înapoi la Will şi zi-i că există o trecere, îi spuse lui Jake. Şi spune-i că am să incendiez casele una câte una, ca semnal luminos.

Avea să fie întuneric curând şi fără o lumină care să îi ghideze nimeni nu putea fi în stare să găsească satul.

Jake luă şase oameni şi călări înapoi către sud. Thomas aşteptă. Din când în când, se mai căţăra înapoi pe acoperişul bisericii şi se uita la trecere şi de fiecare dată i se părea că vedea mai multe focuri printre copaci. Credea că francezii îşi stabiliseră o forţă formidabilă acolo şi pe bună dreptate, deoarece era ultima posibilitate de scăpare pentru englezi, iar ei o blocau. Dar Thomas încă mai incendia casele, una câte una, pentru a le arăta englezilor unde ar putea fi şansa lor de scăpare.

Flăcările sfârâiau în noapte, răspândind scântei peste mlaştini. Arcaşii găsiră nişte peşte uscat ascuns în peretele unei colibe şi, cu apă sălcie, aceea fu cina lor. Erau dezamăgiţi, pe drept cuvânt.

— Ar fi trebuit să rămânem în Bretania, suspină unul dintre ei.

— Or să ne încolţească, presupuse altul.

Îşi făcuse un fluier dintr-o trestie uscată şi cânta un cântec melancolic.

— Avem săgeţi, spuse un al treilea bărbat.

— Destule ca să-i omorâm pe ticăloşii ăia?

— Trebuie să fie suficiente.

Cântăreţul din fluier scoase câteva note vagi, apoi se plictisi şi aruncă instrumentul în cel mai apropiat foc. În acea noapte care îi încercase din greu răbdarea, Thomas se duse înapoi la biserică, dar, în loc să se caţere pe acoperiş, deschise uşa dărăpănată, apoi deschise oblonul singurei ferestre existente, pentru a lăsa să intre lumina focului. Apoi văzu că nu era o biserică, ci sanctuarul unui pescar. Era un altar făcut din scânduri albite de mare, echilibrat pe două butoaie sparte, iar pe altar se afla o figurină ca o păpuşă, nefinisată, decorată cu dungi din material alb şi încoronată cu o fâşie de alge uscate. Pescarii din Hookton construiau din când în când astfel de

altare, mai ales dacă vreo barcă se pierdea pe mare, iar tatăl lui Thomas le urâse întotdeauna. Uneia îi dăduse foc, spunând că este un loc pentru idolatrizări, dar Thomas considera că pescarii au nevoie de sanctuare. Marea era un loc crud, iar păpuşa, o figurină feminină se gândi Thomas, reprezenta vreun sfânt de prin zonă. Femeile ai căror bărbaţi erau plecaţi de mult timp pe mare puteau veni să se închine la sfânt, rugându-se ca vasul să se întoarcă acasă.

Acoperişul sanctuarului era jos şi era mai comod dacă îngenuncheai. Thomas rosti o rugăciune. „Lasă-mă să trăiesc, se rugă el, lasă-mă să trăiesc!“, şi se gândi la lance, la părintele Germain, la Sir Guillaume şi la toate temerile lor că o nouă nenorocire, venită din partea conducătorilor întunericului, era pusă la cale în sud. „Nu e treaba ta, îşi spuse el. E o superstiţie. Catarii sunt morţi, arşi de focurile Bisericii şi trimişi în iad.“ „Fereşte-te de nebuni!“, îi spusese tatăl său, şi cine cunoştea adevărul mai bine decât tatăl său? Dar oare era tatăl lui un Vexille? Îşi înclină capul şi se rugă ca Dumnezeu să îl ţină departe de nebunie.

— Şi acum pentru ce te rogi? întrebă deodată o voce, speriindu-l pe Thomas, care se întoarse să-l vadă pe părintele Hobbe rânjind din uşa cea joasă. Vorbise cu preotul în ultimele câteva zile, dar nu fusese singur cu el niciodată. Thomas nici măcar nu era sigur că voia să fie, deoarece prezenţa părintelui Hobbe îi amintea de conştiinţa sa.

— Mă rog pentru mai multe săgeţi, părinte.

— Dumnezeu să-ţi audă rugăciunea! spuse părintele Hobbe, apoi se instală pe podeaua din pământ a bisericii. A trebuit să mă înham la sarcina diavolului şi să îmi fac drum prin mlaştină, dar voiam să vorbesc cu tine. Am sentimentul că mă eviţi.

— Părinte! spuse Thomas mustrător.

— Deci iată-te şi cu o fată frumoasă pe lângă tine! Îţi spun, Thomas, dacă te-ar forţa să lingi fundul unui lepros, nu ai gusta decât dulceaţă. Eşti fermecat. Nici măcar nu te pot spânzura!

— Ba pot, dar nu cum trebuie, spuse Thomas.

— Mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta, zise preotul, apoi zâmbi. Deci cum merge cu penitenţa?

— Nu am găsit lancea, răspunse Thomas scurt.

— Dar ai căutat-o? întrebă părintele Hobbe, apoi scoase o bucată de pâine din desaga sa. Rupse bucăţica şi îi dădu jumătate lui Thomas. Nu mă întreba de unde o am, dar nu am furat-o. Adu-ţi aminte, Thomas, că poţi să dai greş într-o

penitenţă şi totuşi să ai parte de iertarea păcatelor dacă ai făcut un efort sincer să o duci până la capăt.

Thomas se strâmbă, nu la cuvintele părintelui Hobbe, ci din cauză că muşcase dintr-o frântură de piatră de moară. O scuipă.

— Sufletul meu nu e atât de negru cum îl faci să pară, părinte.

— De unde ştii? Toate sufletele noastre sunt negre.

— Am făcut un efort, îl asigură Thomas, apoi se pomeni împărtăşindu-i toată povestea despre cum ajunsese în Caen şi căutase casa lui Sir Guillaume, cum fusese găzduit acolo, despre părintele Germain, despre catarii din familia Vexille, profeţia lui Daniel şi sfatul lui Mordecai.

Părintele Hobbe îşi făcu semnul crucii când Thomas îi vorbi despre Mordecai.

— Nu te poţi lua după spusele unui astfel de om, zise preotul cu asprime. Poate fi sau nu un doctor bun, dar evreii au fost dintotdeauna duşmanii lui Hristos. Dacă e de partea cuiva, sigur este de a diavolului.

— Este un om bun, insistă Thomas.

— Thomas! Thomas! clătină părintele Hobbe trist din cap, apoi se încruntă preţ de câteva clipe. Am auzit, adăugă el după o vreme, că erezia catarilor încă mai dăinuie.

— Dar nu poate lupta împotriva Franţei şi a Bisericii!

— De unde ştii? întrebă părintele Hobbe. Au mers până peste mare ca să fure lancea de la tatăl tău şi tu spui că au traversat Franţa ca să-i omoare soţia lui Sir Guillaume. Diavolul îşi vede de ale lui în întuneric, Thomas.

— Mai e ceva, spuse Thomas, şi îi povesti preotului că Graalul era în mâna catarilor.

Lumina de la casele în flăcări strălucea pe pereţi şi îi dădea imaginii încoronate cu alge o umbră sinistră.

— Nu cred că dau crezare la ceva din toate astea, concluzionă Thomas.

— De ce nu?

— Pentru că, dacă ar fi adevărată povestea, spuse Thomas, atunci eu nu sunt Thomas din Hookton, ci Thomas Vexille. Nu sunt englez, ci pe jumătate francez. Nu sunt arcaş, ci de origine nobilă.

— Totul se înrăutăţeşte, zise părintele Hobbe cu un zâmbet. Înseamnă că ţi s-a încredinţat o misiune.

— Nu sunt decât poveşti, spuse Thomas plin de dispreţ. Dă-mi altă penitenţă, părinte. Merg în pelerinaj pentru tine, merg în

Canterbury în genunchi dacă asta vrei.

— Nu vreau nimic de la tine, Thomas, dar Dumnezeu vrea mult de la tine.

— Atunci spune-i lui Dumnezeu să-şi aleagă pe altcineva.

— Nu am obiceiul să-i dau sfaturi celui Atotputernic, spuse părintele Hobbe, deşi i le ascult pe ale Lui. Crezi că Graalul nu există?

— Oamenii l-au căutat timp de o mie de ani, răspunse Thomas, şi nimeni nu l-a găsit. Doar dacă ceea ce se află în Genova nu este autentic.

Părintele Hobbe îşi înclină capul către peretele împletit din nuiele.

— Am auzi, spuse el încet, că adevăratul Graal este făcut din lut obişnuit. O farfurie ţărănească simplă precum cea pe care o preţuia mama mea, Dumnezeu s-o ierte, pentru că nu putea să-şi permită farfuriile de calitate şi pe care eu, prost neîndemânatic cum sunt, am spart-o într-o zi. Dar Graalul, mi s-a spus, nu poate fi spart. Poţi să-l pui într-unul din acele tunuri care i-au amuzat pe toţi în Caen şi nu se va sparge chiar dacă l-ai izbi de zidul castelului. Şi când pui pâine şi vin, sânge şi carne de la slujba religioasă în acea piesă de lut obişnuit, Thomas, se transformă în aur. Aur pur, strălucitor. Acela este Graalul şi, Doamne ajută, există.

— Deci vrei ca eu să cutreier pământul ca să caut o farfurie ţărănească? întrebă Thomas.

— Dumnezeu ar vrea, spuse părintele Hobbe, şi cu un motiv bun. Păru întristat. Există erezie peste tot, Thomas. Biserica este năpădită. Episcopii, cardinalii şi abaţii sunt corupţi de bogăţie, preoţii satelor mustesc de ignoranţă, iar diavolul îşi pune la cale răutăţile. Şi totuşi sunt unii ca noi, câţiva, care cred că Biserica poate fi reînsufleţită, că poate străluci cu gloria lui Dumnezeu din nou. Cred că Graalul poate face asta. Cred că Dumnezeu te-a ales pe tine.

— Părinte!

— Şi poate că şi pe mine, spuse părintele Hobbe, ignorând protestul lui Thomas. Când se va termina totul, dădu el din mână referindu-se la armată şi situaţia ei, cred că am să te urmez. Ar trebui să-ţi căutăm familia împreună.

— Dumneata? întrebă Thomas. De ce?

— Pentru că mă cheamă Dumnezeu, spuse părintele Hobbe simplu. Apoi, cu o mişcare bruscă a capului, adăugă: Trebuie să pleci, Thomas, trebuie să pleci. Am să mă rog pentru tine.

Thomas trebuia să plece deoarece noaptea fusese tulburată de sunetul copitelor de cai şi de vocile stridente ale bărbaţilor. Thomas îşi apucă arcul şi ieşi din sanctuar ca să afle că o trupă de soldaţi era acum în sat. Scuturile lor aveau blazonul cu lei şi stele al contelui de Northumberland, iar comandantul lor întreba cine se ocupa de arcaşi.

— Eu, spuse Thomas.

— Unde este trecerea?

Thomas îşi făcu o torţă dintr-un mănunchi de paie legate strâns la un capăt şi, cât timp flacăra rămase aprinsă, îi conduse peste mlaştină către trecerea îndepărtată. Flăcările se stinseră după o vreme, dar era destul de aproape ca să găsească drumul spre locul unde văzuse vitele. Nivelul apei crescuse din nou, iar apa neagră curgea şi inunda totul în jurul călăreţilor, care se îngrămădiră pe un banc îngust de nisip.

— Poţi vedea partea cealaltă, le spuse Thomas soldaţilor, arătând către focul francezilor, care păreau a fi cam la un kilometru şi jumătate depărtare.

— Ticăloşii ne aşteaptă pe noi?

— Sunt destui.

— Trecem oricum, spuse comandantul soldaţilor. Regele a decis şi o s-o facem când scade nivelul apei. Se întoarse către oamenii săi. Jos de pe cai! Găsiţi calea! Marcaţi-o! Arătă către nişte sălcii cu coroanele retezate. Faceţi şipci din ele şi folosiţi-le ca semne.

Thomas îşi croi pe dibuite drum înapoi spre sat, câteodată mergând prin apă, care îi ajungea până la mijloc. O ceaţă subţire se prelingea din fluxul ce inunda şi, dacă nu ar fi fost colibe în sat cuprinse de flăcări, s-ar fi pierdut foarte uşor.

Satul, construit pe cea mai înaltă bucată de pământ de pe toată mlaştina, atrăsese o mulţime de călăreţi până când se întorsese Thomas. Arcaşi şi soldaţi se adunaseră acolo şi câţiva deja dărâmaseră sanctuarul pentru a face foc din lemnele acestuia.

Will Skeat venise cu restul arcaşilor săi.

— Femeile au rămas cu convoiul, îi comunică el lui Thomas. E un nenorocit de haos acolo. Speră să îi treacă pe toţi dimineaţă.

— O să fie o luptă mai întâi, îl preveni Thomas.

— Ori aşa, ori o să ne luptăm cu întreaga armată blestemată mai târziu a doua zi. Ai găsit vreun ţipar?

— I-am mâncat.

Skeat rânji, apoi se întoarse pentru că o voce îl striga. Era

contele de Northampton, cu valtrapul calului său murdărit de noroi până aproape de şa.

— Bine lucrat, Will.

— Nu am fost eu, Milord, ci ticălosul inteligent de colo.

Skeat arătă cu un deget către Thomas.

— Ţi-a făcut bine spânzurătoarea, nu? întrebă contele. Urmărea un rând de soldaţi cum se căţărau pe creasta de nisip a satului. Fii pregătit să ne mişcăm în zori de zi, Will, şi vom traversa fluviul când scade nivelul apei. Vreau ca băieţii tăi să fie în faţă. Lasă-ţi caii aici; am oameni buni care îi vor păzi.

În acea noapte nu prea avură parte de somn, deşi Thomas moţăi când se întinse pe nisip, aşteptând zorii, care aduseră o lumină palidă, ceţoasă. Sălciile se conturau în aburii ceţii, în timp ce soldaţii se ghemuiau la marginea apei şi se holbau către nord, unde ceaţa era îndesată de fum de la focurile inamicului. Fluviul curgea incredibil de repede, zorit de reflux, dar încă era prea adânc pentru a fi traversat.

Pe malul de nisip de lângă vad se aflau cincizeci de arcaşi de-ai lui Skeat şi încă cincizeci de-ai lui John Armstrong. Se adăugau la fel de mulţi soldaţi, pedeştri, ai contelui de Northampton, căruia i se dăduse ordin să conducă acţiunea de trecere a fluviului. Prinţul de Wales dorise să conducă bătălia el însuşi, dar tatăl său îi interzisese acest lucru. Contele, mult mai experimentat, avea această responsabilitate şi nu era deloc fericit. Şi-ar fi dorit să aibă mai mulţi oameni, dar malul nu ar fi ţinut mai mulţi, iar căile prin luncă erau înguste şi înşelătoare, fiind dificil să aduci întăriri.

— Ştiţi ce aveţi de făcut, le spuse contele lui Skeat şi lui Armstrong.

— Ştim.

— Poate încă vreo două ore? întrebă contele estimând scăderea apei.

Trecură cele două ore, iar englezii nu puteau decât să se holbeze prin ceaţa deasă la inamic, care îşi forma linia de bătaie pe partea cea mai îndepărtată a trecerii. Apa care se retrăgea lăsa şi mai mulţi oameni să vină pe mal, dar oastea contelui încă era groaznic de mică – poate cel mult două sute de oameni –, în timp ce francezii aveau de două ori mai mulţi soldaţi. Thomas îi numără cât putu mai bine, folosind metoda pe care o învăţase de la Will Skeat: să împartă tabăra inamică în două, o dată şi încă o dată, după care să-i numere pe oştenii dintr-o astfel de porţiune şi să înmulţească numărul obţinut cu patru, şi şi-ar fi dorit să nu

facă acest ultim pas pentru că erau atât de mulţi. Oastea inamică număra cinci sau şase sute de infanteriști, probabil înrolaţi din ţinutul de la nord de oraşul Abbeville. Nu reprezentau o ameninţare serioasă deoarece, ca majoritatea infanteriştilor, erau prost antrenaţi şi prost înarmaţi, cu arme vechi şi unelte de ferme, dar le puteau crea probleme oamenilor contelui. Singura binecuvântare pe care Thomas o putea vedea în zorii ceţoşi ai dimineţii era că francezii păreau să aibă foarte puţini arbaletrieri, dar de ce mai aveau nevoie de ei dacă erau atâţia soldaţi? Iar formidabila armată care se adunase acum pe malul de nord al râului se va lupta cu gândul că, dacă resping atacul englezilor, atunci inamicul lor va fi oprit în loc de mare, iar armata franceză, superioară numeric, îi va putea zdrobi.

Doi cai de povară aduseră snopurile de săgeţi preţioase care fură distribuite printre arcaşi.

— Ignoraţi ţăranii, îi îndemnă Skeat pe oamenii săi. Omorâţi soldaţii. Vreau ca ticăloşii să plângă după caprele pe care ei le numesc mame.

— Există mâncare pe cealaltă parte, le spuse John Armstrong oamenilor săi înfometaţi. Ticăloşii ăia blestemaţi au carne, pâine şi bere şi vor fi ale voastre dacă treceţi de ei.

— Şi nu vă irosiţi săgeţile, mârâi Skeat. Trageţi cum trebuie! Ţintiţi, băieţi, ţintiţi! Vreau să-i văd pe ticăloşi sângerând.

— Aveţi grijă la vânt! ţipă John Armstrong. Vă va duce săgeţile către dreapta.

Două sute de soldaţi francezi greu înarmaţi stăteau în picioare la marginea râului, în timp ce alţi două sute erau călare şi aşteptau la o sută de paşi în spate. Infanteriştii fură împărţiţi în două grupuri mari, câte unul pe fiecare parte. Soldaţii fără cai erau acolo ca să-i oprească pe englezi la marginea apei, iar cei călare atacau dacă vreun englez ar fi trecut de soldaţii pedeştri, în timp ce infanteria era prezentă ca să sporească rândurile oastei franceze şi să ajute la măcelul ce va urma victoriei franceze. Francezii trebuie să fi fost încrezători, pentru că opriseră toate celelalte încercări ale englezilor de a trece fluviul Somme.

Doar că în dreptul celorlalte puncte de trecere oastea inamică avusese arbaletrieri care fuseseră capabili să îi ţină pe arcaşi în apă adâncă, unde nu îşi puteau folosi arcul cum trebuie, de frică să nu-i ude coarda, iar aici nu erau arbalete.

Contele de Northampton, fără cal, ca şi oamenii săi, scuipă către râu.

— Ar fi trebuit să îi aşeze în spate pe pedestraşi şi să aducă o mie de genovezi, remarcă el către Will Skeat. Am fi avut probleme atunci.

— Or să fie ceva arbalete, spuse Skeat.

— Nu destule, Will, nu destule.

Contele purta un coif vechi, fără apărătoare pentru faţă. Era însoţit de un soldat greu înarmat, cu barba grizonată şi cu o faţă brăzdată de riduri adânci, care purta o cămaşă de zale cârpită.

— Îl ştii pe Reginald Cobham, Will? întrebă contele.

— Am auzit de dumneata, Master Cobham, zise Will respectuos.

— Şi eu de dumneata, Master Skeat, răspunse Cobham.

Arcaşii lui Skeat şuşotiră cum că Reginald Cobham se afla în dreptul vadului, iar bărbaţii se întoarseră să se uite la barba căruntă al cărei posesor era stimat în armată. Un bărbat obişnuit, ca ei înşişi, dar experimentat în război şi temut de inamicii Angliei.

Contele se uită la un par care marca o margine a trecerii.

— Cred că apa e destul de mică, spuse el, apoi îl bătu pe Skeat pe umăr. Du-te şi omoară câţiva, Will.

Thomas aruncă o privire înapoi şi văzu că fiecare porţiune uscată a luncii era acum plină cu soldaţi, cai şi femei. Armata engleză venise pe pământul de lângă apă, bizuindu-se pe conte că va forţa trecerea.

Mai la est, deşi nimeni din dreptul vadului nu ştia, armata franceză trecea podul din Abbeville, gata să se năpustească asupra ariergardei engleze.

Un vânt iute bătea dinspre mare, aducând cu el răcoarea dimineţii şi mirosul de sare. Pescăruşii ţipau pe deasupra stufului spălăcit. Canalul principal al râului era lat de trei sferturi de kilometru şi sutele de arcaşi păreau ca o armată firavă când se împrăştiară într-o linie de bătaie şi intrară în apă. Oamenii lui Armstrong erau pe partea stângă, cei ai lui Skeat pe partea dreaptă, în timp ce în urma lor veneau primii soldaţi greu înarmaţi ai contelui. Acei soldaţi erau toţi fără cai, iar sarcina lor era să aştepte până când săgeţile aveau să-i slăbească pe inamici, apoi să-i atace pe francezi cu săbii, topoare şi paloşe. Oastea inamică avea doi toboşari, care începuseră să bată în burdufurile din piele de capră, apoi un trâmbiţaş sperie burse păsările din copacii unde francezii îşi instalaseră tabăra.

— Observaţi vântul, urlă Skeat la oamenii săi. Bate tare, bate tare!

Vântul bătea împotriva refluxului, forţând râul să producă valuri mici care deveneau albe la suprafaţă. Infanteriştii francezi strigau. Nori gri pluteau deasupra pământului verde. Toboşarii păstrau un ritm ameninţător. Stindardele fluturau deasupra soldaţilor în aşteptare, iar Thomas era uşurat că nici unul dintre ei nu avea blazonul cu şoimi galbeni pe un fond albastru. Apa era rece şi îi ajungea până la coapse. Îşi ţinu arcul sus, urmărind inamicul, aşteptând ca prima săgeată de arbaletă să şuiere peste apă.

Nici o săgeată nu se arătă. Arcaşii aveau raza de bătaie lungă acum, dar Will Skeat îi voia mai aproape. Un cavaler francez pe un cal negru acoperit cu un valtrap verde cu albastru călărea către locul unde camarazii săi erau fără cai, apoi se dădu într-o parte şi ţâşni în fluviu.

— Ticălos prost! Vrea să îşi facă un renume, spuse Skeat. Jake! Dan! Peter! Liniştiţi-l pe ticălos pentru mine.

Cele trei arcuri fură încordate şi trei săgeţi zburară.

Cavalerul francez fu aruncat înapoi în şa, iar căderea sa îi înfurie pe francezi. Scoaseră strigătul de război: *„Montjoie*[15] *St. Denis!”* şi soldaţii greu înarmaţi se năpustiră stropind prin râu, gata să atace arcaşii, care-şi încordară de arcuri.

— Ţineţi bine! ţipa Skeat. Ţineţi bine! Mai aproape, mergeţi mai aproape!

Bătăile tobelor erau mai puternice. Cavalerul mort era purtat de calul său în timp ce ceilalţi francezi se strecurară înapoi către pământul uscat. Acum apa îi ajungea numai până la genunchi lui Thomas, iar distanţa de inamici se scurta. O sută de paşi, nu mai mult, şi Will Skeat era în sfârşit satisfăcut.

— Începeţi să-i doborâţi! ţipă el.

Coardele arcurilor erau trase până la urechile bărbaţilor, apoi eliberate. Săgeţile zburau şi, în timp ce prima salvă încă şuiera deasupra apei unduite de vânt, a doua salvă de săgeţi fu eliberată şi, în vreme ce bărbaţii îşi puneau a treia săgeată pe coarde, primele loviră. Sunetul fu ca al unui metal ce loveşte un alt metal, ca o sută de ciocane care bat uşor, iar rândurile francezilor se ghemuiră deodată cu scuturile ţinute sus.

— Alegeţi-vă oamenii! urlă Skeat. Alegeţi-vă oamenii!

Îşi folosea propriul arc, cu care trăgea intermitent,

---

15 „Muntele bucuriei" – se referă la dealul de pe care cruciaţii au zărit în 1099 Ierusalimul. „Montjoie“ a devenit ulterior numele unui ordin cavaleresc (n.tr.)

întotdeauna aşteptând ca un inamic să îşi coboare scutul înainte de a elibera o săgeată. Thomas urmărea gloata de infanterişti din dreapta sa. Arătau ca şi cum ar fi pregătiţi să atace sălbatic şi voia să le înfigă câteva săgeţi în stomac înainte să ajungă la apă.

Douăzeci de soldaţi francezi erau morţi sau răniţi, iar conducătorul lor ţipa la ceilalţi să ridice scuturile. O duzină de soldaţi din ariergardă descălecaseră şi se grăbeau să consolideze malul râului.

— Încetişor, băieţi, încetişor, îi îndemna John Armstrong. Nu irosiţi săgeţile!

Scuturile inamicilor erau împânzite de săgeţi. Francezii se bazau pe acele scuturi care erau destul de groase încât să încetinească o săgeată şi stăteau jos, aşteptând să se termine săgeţile sau ca soldaţii englezi să vină mai aproape. Thomas considera că unele săgeţi ar fi trecut prin scuturi şi ar fi rănit, dar majoritatea erau irosite. Se uită înapoi la infanterie şi văzu că încă nu se mişcau. Arcurile englezilor loveau mai rar, aşteptându-şi ţintele, iar contele de Northampton probabil că se săturase să mai aştepte sau se temea de fluxul apei, deoarece le strigă oamenilor să înainteze.

— Sfântul Gheorghe! Sfântul Gheorghe!

— Răspândiţi-vă! ţipa Will Skeat, dorind ca oamenii săi să se alinieze pe flancurile atacului contelui ca să poată folosi săgeţile când francezii se ridicau să riposteze, dar apa creştea repede în timp ce Thomas mergea contra curentului şi nu putea ajunge atât de departe pe cât dorea.

— Omorâţi-i! Omorâţi-i!

Contele mergea către mal acum.

— Ţineţi rândurile! ţipa Reginald Cobham.

Soldaţii francezi scoaseră un strigăt de bucurie, deoarece apropierea atacului englezilor însemna că ţinta arcaşilor va fi blocată, deşi Thomas reuşi să slobozească două săgeţi, în timp ce apărătorii se ridicară şi înainte ca grupurile de soldaţi să se întâlnească pe marginea râului printr-o ciocnire de oţel şi scuturi. Bărbaţii îşi spuseră strigătele de război, Sfântul Denis întrecându-se cu Sfântul Gheorghe.

— Fiţi atenţi în partea dreaptă! Fiţi atenţi în partea dreaptă! ţipa Thomas, deoarece infanteriştii înaintaseră, şi trimise două săgeţi către ei.

Smulgea săgeţi din săculeţ cât de repede putea.

— Atacaţi călăreţii! răcnea Will Skeat, iar Thomas îşi schimbă

ţinta pentru a trimite o săgeată peste capetele celor ce se luptau spre călăreţii francezi care avansau în josul râului pentru a-şi ajuta camarazii.

Câţiva călăreţi englezi intraseră în vad acum, dar nu puteau merge mai departe pentru a-i întâlni pe francezi deoarece ieşirea de nord a vadului era blocată de învălmăşeala sălbatică de soldaţi.

Bărbaţii tăiau şi loveau în stânga şi-n dreapta. Săbiile se încrucişau cu topoare, paloşele despicau coifuri şi cranii. Zgomotul părea să provină de la fierăria diavolului, iar sângele curgea în mlaştini. Un englez ţipă, fiind lovit în apă, apoi mai ţipă o dată când doi francezi îi înfipseră topoare în picioare şi în trunchi. Contele îşi mânuia cu forţă sabia, dând lovituri scurte şi ignorând loviturile de ciocan din scutul său.

— Strângeţi rândurile! Strângeţi rândurile! ţipa Reginald Cobham.

Un bărbat se împiedică de un corp şi atunci se produse o deschizătură în linia de înaintare a englezilor, iar trei francezi înfiorători încercară să o exploateze, dar se întâlniră cu un bărbat cu un topor cu două tăişuri care îi lovi atât de tare încât lama cea grea despică un coif cu tot cu craniu de la ceafă până la gât.

— Flancaţi-i! Flancaţi-i! urla Skeat, iar arcaşii săi intrau în apă cât mai aproape de mal pentru a-şi înfige săgeţile în ambele părţi ale formaţiunii de francezi.

Două sute de cavaleri francezi se luptau cu optzeci sau nouăzeci de soldaţi englezi greu înarmaţi, o încăierare de săbii şi scuturi care zăngăneau monstruos. Oamenii mormăiau clătinându-se. Liniile de înaintare ale celor două oşti se atingeau, scut contra scut, iar soldaţii din rândul următor erau cei care omorau, legănându-şi lamele săbiilor pe deasupra celor din faţă pentru a-i omorî pe cei de pe partea cealaltă. Majoritatea arcaşilor răspândeau săgeţi în flancurile francezilor, în timp ce câţiva, conduşi de John Armstrong, strânseseră rândurile în spatele soldaţilor ca să tragă în faţa inamicului.

Infanteriştii francezi, gândindu-se că atacul englezilor se oprise, scoaseră un chiot şi începuseră să avanseze.

— Omorâţi-i! Omorâţi-i! ţipă Thomas.

Folosise un snop întreg de săgeţi, douăzeci şi patru, şi nu mai avea decât un snop. Îşi încordă arcul, dădu drumul coardei, şi îşi încordă din nou arcul. Unii infanterişti aveau haine căptuşite, dar nu îi protejau împotriva săgeţilor. Prezenţa masivă era cea

mai bună apărare a lor şi scoteau un strigăt sălbatic de război în timp ce tropăiau pe mal. Dar apoi zeci de călăreţi englezi veniră în spatele arcaşilor, împingându-i pentru a ajunge în nebunia atacului. Călăreţii cu zale ciopârţeau rândurile de infanterişti din faţă, cu săbiile izbind în stânga şi în dreapta în timp ce ţăranii loveau şi ei. Caii muşcau inamicul şi se mişcau încontinuu, astfel încât nimeni să nu le taie tendoanele. Un soldat fu azvârlit din şa şi scoase un urlet teribil, fiind măcelărit în mlaştină până muri. Thomas şi arcaşii săi trimiteau săgeţi în mulţime, mai mulţi călăreţi veneau să ajute la măcel şi totuşi gloata sălbatică se înghesuia pe mal, când, deodată, Thomas rămase fără săgeţi, aşa că îşi atârnă arcul de gât, îşi scoase sabia şi fugi către marginea râului.

Un francez sări la Thomas cu o suliţă. O lovi dând-o într-o parte şi roti vârful sabiei pentru a-i spinteca gâtlejul bărbatului. Sângele se împrăştie strălucitor ca zorii de zi, dispărând în râu. Lovi un al doilea bărbat. Sam, Sam cel cu faţa de bebeluş, era lângă el cu un cosor pe care îl înfipse într-un craniu. Se înţepenise acolo, iar Sam lovi bărbatul, frustrat, apoi luă un topor de la inamicul pe moarte şi, lăsându-şi cosorul în victimă, îşi descrise un cerc imens cu noua lui armă pentru a-şi da înapoi inamicul. Jake încă mai avea săgeţi şi le trăgea cu viteză.

O împroşcare de apă şi un strigăt de veselie anunţară sosirea mai multor soldaţi călare, care se împinseseră în infanterişti cu lănci greoaie. Caii mari, antrenaţi pentru un astfel de măcel, călăreau peste cei vii şi peste cei morţi, în timp ce soldaţii renunţau la lănci şi începuseră să lovească cu săbiile. Mai mulţi arcaşi veniseră cu săgeţi noi şi trăgeau dinspre centrul fluviului.

Thomas era la mal acum. Partea din faţă a zalelor sale era înroşită de sângele inamicilor, iar infanteriştii se retrăgeau. Apoi Will Skeat strigă cu voce tare că fuseseră aduse mai multe săgeţi, iar Thomas şi arcaşii săi fugiră înapoi către râu să-l găsească pe părintele Hobbe, care avea două coşuri mari de răchită cu snopuri de săgeţi.

— Faceţi treaba Domnului, strigă părintele Hobbe, aruncându-i lui Thomas un snop, care îşi desfăcu legătura şi vărsă săgeţile în săculeţ.

O trâmbiţă suna de pe malul de nord şi Thomas se răsuci şi-i văzu pe călăreţii francezi venind să se alăture luptei.

— Doborâţi-i! urla Skeat. Doborâţi-i pe ticăloşii ăia!

Săgeţile loveau şi tăiau caii. Şi mai mulţi soldaţi englezi traversau fluviul pentru a înmulţi armata contelui, pas cu pas,

metru cu metru, se apropiau de mal, dar apoi călăreţii inamicului intrară în învălmăşeală cu lănci şi săbii. Thomas trimise o săgeată prin învelitoarea din zale de la gâtlejul unui francez, o alta prin masca din piele a armăsarului, determinând calul să se dea înapoi şi să îşi arunce, nechezând, călăreţul.

— Ucideţi! Ucideţi! Ucideţi!

Contele de Northampton, plin de sânge de la coif până la încălţările de fier, izbea cu sabia încontinuu. Braţele îi obosiseră şi asurzise de la loviturile de oţel, dar se căţăra pe mal şi oamenii săi se ţineau aproape de el. Cobham ucidea cu o siguranţă liniştitoare, cu ani de experienţă în spatele fiecărei lovituri. Călăreţi englezi se aflau acum în învălmăşeală, folosindu-şi lăncile peste capetele compatrioţilor lor pentru a împinge caii inamicilor în spate, dar blocau şi ţinta arcaşilor, iar Thomas îşi puse din nou arcul de gât şi îşi scoase sabia.

— Sfântul Gheorghe! Sfântul Gheorghe!

Contele stătea pe iarbă, dincolo de stuf, deasupra urmelor lăsate de apa adâncă, iar sub el, marginea râului înţesată de oameni morţi, răniţi, sânge şi urlete.

Părintele Hobbe, cu fustele sutanei ridicate până în talie, se lupta cu un par pe cu care izbea feţele francezilor.

— În numele Tatălui, ţipa el, şi un francez se clătină înapoi cu un ochi făcut terci, şi al Fiului, mârâi părintele Hobbe, în timp ce îi sparse unui bărbat nasul, şi al Sfântului Duh!

Un cavaler francez trecu prin rândurile englezilor, dar o duzină de arcaşi se repeziră spre cal, îl schilodiră şi îi azvârliră călăreţul în noroi, unde îl loviră cu topoare, cosoare şi săbii.

— Arcaşi! ţipă contele. Arcaşi!

Ultimii călăreţi francezi şarjau ameninţând să măture învălmăşeala de oameni încăieraţi, şi englezi, şi francezi, în fluviu, dar câţiva arcaşi, singurii cu săgeţi acum, îşi îndreptară armele spre mal pentru a doborî rândul din faţă de călăreţi, într-o învălmăşeală de picioare de cai şi de arme.

O altă trâmbiţă sună, de data asta din oastea englezilor, şi deodată apărură întăriri care forţau trecerea şi dădeau pinteni spre pământul mai înalt.

— Fug! Fug!

Thomas nu ştia cine ţipa acele cuvinte, dar era adevărat. Francezii se retrăgeau în dezordine. Infanteriştii, cu setea lor de luptă potolită de moartea camarazilor se retrăseseră deja, dar acum cavalerii şi soldaţii francezi fugeau de furia asaltului englezilor.

— Doar omorâţi-i! Omorâţi-i! Fără prizonieri! Fără prizonieri! ţipa contele de Northampton în franceză, iar soldaţii săi, plini de sânge, uzi, obosiţi şi furioşi, se împingeau pe mal şi-i loveau mai departe pe francezi, care băteau în retragere.

Şi atunci inamicul renunţă la luptă. Dintr-o dată. Într-un moment cele două forţe se înfruntau, strigând, îmbulzindu-se, lovind, iar în următoarea clipă francezii o luară la fugă şi vadul era înţesat de soldaţi călare care traversau malul sudic în urmărirea inamicului.

— Isuse, spuse Will Skeat, apoi căzu în genunchi şi îşi făcu cruce.

Un francez pe moarte gemea în apropiere, dar Skeat îl ignoră.

— Isuse, spuse din nou. Ai vreo săgeată, Tom?

— Mi-au mai rămas două.

— Isuse, se uită Skeat în sus. Avea sânge pe obraji. Ticăloşii ăia, spuse el răzbunător.

Vorbea despre soldaţii englezi nou-veniţi care trecuseră peste supravieţuitorii răniţi pentru a distruge inamicul care fugea.

— Ticăloşii ăia! Vor ajunge primii la tabără, nu-i aşa? Vor lua toată nenorocita de mâncare!

Dar trecerea prin apă fusese forţată, cursa depăşită şi englezii se aflau dincolo de fluviul Somme.

PARTEA A TREIA
Crecy

Întreaga armată engleză trecu fluviul înainte ca nivelul apei să crească din nou. Cai, căruţe, femei şi bărbaţi – toţi trecură în siguranţă, aşa încât armata franceză, mărşăluind dinspre Abbeville ca să-i prindă în cursă, găsi pustie fâşia de pământ dintre fluviu şi mare.

În decursul celei de-a doua zile, armatele stătură faţă-n faţă de-o parte şi de alta a vadului. Englezii erau pregătiţi pentru bătălie cu cei patru mii de arcaşi aliniaţi pe malul râului şi, în spatele lor, trei formaţiuni imense de soldaţi pe pământul mai înalt, dar francezii, înşiraţi pe drumeagurile care duceau spre vad, nu erau tentaţi să forţeze trecerea. O mână de cavaleri francezi intrară în apă şi strigară cuvinte provocatoare şi insulte, dar regele nu lăsă nici un cavaler englez să le răspundă, iar arcaşii, ştiind că trebuie să-şi păstreze săgeţile, îndurară insultele fără să riposteze.

— Lăsaţi-i pe ticăloşi să ţipe, mormăi Will Skeat. Ţipatul nu a rănit pe nimeni până acum. Rânji către Thomas. Depinde de om, bineînţeles. L-a supărat pe Sir Simon, nu?

— Era doar un bastard nenorocit.

— Nu, Tom, îl corectă Skeat, tu eşti un bastard nenorocit, iar el e un gentleman.

Skeat se uită pe partea cealaltă, la francezi, care nu arătau nici un semn că vor să forţeze trecerea.

— Majoritatea sunt în regulă, continuă el, vorbind în mod evident despre cavaleri şi nobili. După ce s-au luptat un timp cu arcaşii, învaţă să aibă grijă de noi din cauză că noi suntem ticăloşii jegoşi care îi ţin în viaţă, dar întotdeauna există câţiva idioţi. Şi totuşi, nu Billy al nostru.

Se întoarse şi se uită la contele de Northampton, care se mişca înainte şi înapoi lângă mlaştină, fiind nerăbdător ca francezii să vină la luptă.

— Este un gentleman pe cinste. Ştie cum să-i omoare pe blestemaţii de francezi.

A doua zi de dimineaţă francezii plecaseră, singurul semn rămas în urma lor fiind norul alb de praf ce plutea deasupra

drumului pe care imensa lor armată se întorcea în Abbeville. Englezii o luară spre nord, încetiniţi de foame şi de caii şchiopătând pe care oamenii nu voiau să-i abandoneze. Armata urcă de pe pământurile mlăştinoase din Somme spre un ţinut cu multe păduri, care nu oferea nici un fel de grâne, vite sau pradă de război, în timp ce vremea, care fusese uscată şi caldă, deveni rece şi umedă în acea dimineaţă. Ploaia bătea dinspre est şi se prelingea neîncetat din copaci pentru a spori mizeria oamenilor, astfel încât ceea ce părea ca o campanie victorioasă la sud de Sena acum arăta ca o retragere umilitoare. Ceea ce şi era, pentru că englezii fugeau de francezi şi cu toţii ştiau asta, la fel cum ştiau că, dacă nu găseau de mâncare curând, slăbiciunea urma să-i transforme într-o pradă uşoară pentru inamic.

Regele trimisese o unitate puternică la gura râului Somme, unde, în micul port din Le Crotoy, se aştepta să găsească întăriri şi provizii pentru armata sa, dar în schimb micul port se dovedi a fi deţinut de o garnizoană de arbaletrieri genovezi. Zidurile erau într-o stare proastă şi atacatorii înfometaţi, aşa că genovezii muriră sub ploaia de săgeţi şi sub furtuna de soldaţi. Englezii goliră magaziile portului de mâncare şi găsiră o turmă de vite adunate pentru armata franceză, dar când se căţărară pe turnul bisericii nu zăriră nici un vas la gura fluviului şi nici o flotă aşteptând pe mare. Săgeţile, arcaşii şi grânele care ar fi trebuit să completeze armata erau încă în Anglia.

Ploaia deveni şi mai grea în prima noapte de tabără a armatei în pădure. Se zvonea că regele şi oamenii săi se adăpostiseră într-un sat de la marginea pădurii, dar majoritatea oamenilor erau forţaţi să se adăpostească sub copacii care picurau şi să mănânce ce găseau.

— Tocană de ghinde, bodogăni Jake.

— Ai mâncat şi mai rău de atât, spuse Thomas.

— Şi acum o lună mâncam din farfurii de argint, scuipă Jake o gură nisipoasă. Deci de ce naiba nu ne luptăm cu ticăloşii?

— Pentru că sunt prea mulţi, răspunse Thomas plictisit, pentru că nu avem destule săgeţi. Pentru că suntem istoviţi.

Armata mărşăluise până la istovire. Jake, ca mulţi alţii dintre arcaşii lui Will Skeat, nu mai avea ghete. Cei răniţi şchiopătau deoarece nu erau destule căruţe, iar bolnavii erau lăsaţi în urmă dacă nu puteau merge sau nu se puteau târî. Viaţa era grea.

Thomas îşi făcuse lui şi lui Eleanor un adăpost din crengi şi iarbă. Era uscat în interiorul micii colibe unde un foc scuipa un fum gros.

— Ce mi se va întâmpla dacă pierdeţi? îl întrebă Eleanor.
— Nu vom pierde, o asigură Thomas, deşi cu puţină convingere în glas.
— Ce mi se va întâmpla? întrebă din nou.
— Le mulţumeşti francezilor care te-au găsit, spuse el, şi le explici că ai fost forţată să mărşăluieşti cu noi împotriva voinţei tale. Apoi trimiţi după tatăl tău.
Eleanor se gândi la acele răspunsuri pentru o vreme, dar nu păru convinsă. Învăţase în Caen că după victorie oamenii nu ascultă motivele, ci sunt doar sclavii poftelor lor. Ridică din umeri.
— Şi cu tine ce se va întâmpla?
— Dacă trăiesc? clătină Thomas din cap. Voi fi prizonier. Ne trimit la galere în sud, din câte am auzit. Dacă ne lasă să trăim.
— De ce nu ar face-o?
— Nu le plac arcaşii. Urăsc arcaşii.
Împinse o grămadă de ferigi ude aproape de foc, încercând să usuce frunzele înainte să le folosească pe post de culcuş.
— Poate nu o să aibă loc nici o bătălie, spuse el, pentru că le-am smuls o zi de marş avans.
Se spunea că francezii se întorseseră în Abbeville şi că trecuseră râul acolo, ceea ce însemna că vânătorii veneau, dar englezii tot aveau o zi avans şi puteau, probabil, să ajungă la fortăreţele lor din Flandra. Probabil.
Eleanor clipea din cauza focului.
— Ai văzut vreun cavaler purtând lancea?
Thomas clătină din cap.
— Nici măcar nu m-am uitat, mărturisi el.
Ultimul lucru din mintea lui în acea noapte erau misterioşii din neamul Vexille. Şi, într-adevăr, nici nu se aştepta să vadă lancea. Era fantezia lui Sir Guillaume şi acum entuziasmul părintelui Flobbe, dar nu obsesia lui Thomas. Voia doar să rămână în viaţă şi să îşi găsească suficientă mâncare.
— Thomas! strigă Will Skeat de afară.
Thomas scoase capul din adăpost pentru a vedea o siluetă cu capul acoperit stând chiar lângă Skeat.
— Sunt aici, spuse el.
— Ai musafiri, zise Skeat acru, întorcându-se.
Figura acoperită se aplecă pentru a intra în colibă şi, spre surprinderea lui, Thomas descoperi că era Jeanette.
— Nu ar trebui să fiu aici, îl salută ea, făcându-şi loc în interiorul plin de fum unde, dându-şi jos gluga, se holbă la

Eleanor.

— Cine e asta?

— Femeia mea, îi răspunse Thomas în engleză.

— Spune-i să plece, îi ceru Jeanette în franceză.

— Stai aici, îi spuse Thomas lui Eleanor. Aceasta este contesa de Armorica.

Jeanette se abţinu când Thomas o contrazise, dar nu insistă ca Eleanor să plece. În schimb, împinse către Thomas o pungă care conţinea şuncă, o pâine şi o sticlă de vin. Pâinea, după cum observă Thomas, era pâinea albă pe care numai bogaţii şi-o puteau permite, în timp ce şunca era presărată cu miere şi cuişoare.

Îi înmână punga lui Eleanor.

— Mâncare de prinţ, îi spuse el.

— Ar trebui să i-o duc lui Will? întrebă Eleanor, deoarece arcaşii se înţeleseseră să împartă toată mâncarea.

— Da, dar poate să aştepte, zise Thomas.

— Am s-o duc acum, replică Eleanor şi îşi trase gluga pe cap înainte să dispară în întunericul umed.

— E destul de frumoasă, comentă Jeanette în franceză.

— Toate femeile mele sunt frumoase, nu se abţinu Thomas. Tocmai bune de prinţi.

Jeanette păru nervoasă sau poate era doar fumul de la micul foc care o deranja. Atinse peretele adăpostului.

— Asta îmi aduce aminte de călătoria noastră.

— Nu a fost frig sau umed, spuse Thomas.

Şi erai nebună, voia el să adauge, şi am avut grijă de tine şi m-ai părăsit fără să te uiţi înapoi.

Jeanette simţi ostilitatea din vocea sa.

— Crede că mă confesez acum, comentă ea.

— Atunci spune-mi păcatele tale, îi răspunse Thomas, şi atunci nu îl mai minţi pe Înălţimea Sa.

Jeanette ignoră spusele lui.

— Ştii ce se va întâmpla acum?

— Fugim, ei ne urmăresc şi ne prind sau nu, vorbi el răstit. Şi, dacă ne prind, se va lăsa cu sânge.

— Ne vor prinde, spuse Jeanette cu încredere, şi va avea loc o luptă.

— Ştii tu asta?

— Ascult ce i se raportează prinţului, spuse ea, iar francezii sunt pe drumuri bune. Noi nu.

Asta avea sens. Locul pe unde trecuseră englezii fluviul

Somme ducea doar prin mlaştini şi păduri. Era o legătură între sate, nu era o rută comercială importantă, aşa că nu existau drumuri bune dinspre malurile sale, dar francezii trecuseră fluviul în Abbeville, un oraş de negustori, iar armata inamicului se deplasa pe drumuri mai largi şi putea ajunge mai repede în Picardia. Francezii erau bine hrăniţi şi odihniţi şi drumurile bune le facilitau înaintarea.

— Deci va avea loc o luptă, spuse Thomas, atingându-şi arcul cel negru.

— Va fi o luptă, confirmă Jeanette. S-a decis. Probabil mâine sau poimâine. Regele spune că e un deal chiar după pădure, unde ne putem lupta. Mai bine aşa, spune el, decât să lăsăm francezii să ne-o ia înainte şi să ne blocheze drumul. Dar, oricum, adăugă ea după o scurtă pauză, vor câştiga.

— Poate, admise Thomas.

— Vor câştiga, insistă Jeanette. Ascult conversaţiile, Thomas! Sunt prea mulţi.

Thomas îşi făcu semnul crucii. Dacă Jeanette avea dreptate şi nu avea nici un motiv să creadă că îl înşela, atunci conducătorii armatei deja renunţaseră la orice speranţă, dar asta nu însemna că trebuia să dispere.

— Trebuie să ne bată mai întâi, spuse el cu încăpăţânare.

— Ne vor bate, spuse Jeanette brusc, şi atunci ce mi se va întâmpla?

— Ce ţi se va întâmpla? întrebă Thomas surprins.

Se lăsă grijuliu pe peretele fragil al adăpostului său. Îşi dădu seama că Eleanor deja dusese mâncarea şi se grăbea înapoi ca să tragă cu urechea.

— De ce ar trebui să-mi pese, întrebă el cu voce tare, ce ţi se întâmplă ţie?

Jeanette îi aruncă o privire tăioasă.

— Mi-ai jurat cândva că îmi vei aduce fiul înapoi, spuse ea.

Thomas îşi făcu cruce din nou.

— Da, Milady, recunoscu el, gândindu-se că făcea jurăminte prea uşor.

Un jurământ era îndeajuns pentru o viaţă şi făcuse mai multe decât îşi putea aminti sau îndeplini.

— Atunci ajută-mă să fac asta, îi ceru Jeanette.

Thomas zâmbi.

— Există o luptă care trebuie să fie câştigată mai întâi, Milady.

Jeanette se încruntă de la fumul care se aduna în micul

adăpost.
— Dacă mă găsesc în tabăra englezilor după luptă, Thomas, atunci nu am să-l mai văd niciodată pe Charles. Niciodată.
— De ce? întrebă Thomas. Nu e ca şi cum ai fi în pericol, Milady. Nu eşti o femeie de rând. Probabil nu mai rămân mulţi cavaleri când se întâlnesc armatele, dar vor ajunge până în corturile regale.
Jeanette clătină din cap nerăbdătoare.
— Dacă englezii câştigă, spuse ea, atunci s-ar putea să-l văd pe Charles din nou, deoarece ducele va dori să se dea bine pe lângă regele francez. Dar, dacă englezii pierd, atunci nu va fi nevoie să facă nici un gest. Şi, dacă pierd, Thomas, atunci am să pierd totul.
Asta, consideră Thomas, era mai aproape de esenţa problemei. Dacă englezii pierdeau, Jeanette risca să piardă averea adunată în ultimele săptămâni, avere provenind din darurile unui prinţ. Vedea un colier ce părea din rubine, ascuns pe jumătate de mantie, şi cu siguranţă că avea zeci de alte pietre preţioase montate în aur.
— Şi ce vrei de la mine? întrebă el.
Se aplecă înainte şi vorbi mai încet.
— Pe tine şi o mână de oameni, spuse ea. Du-mă spre sud. Pot să fac rost de o corabie în Le Crotoy şi să navigăm până în Bretania. Acum am bani. Pot să-mi plătesc datoriile în La Roche-Derrien şi mă pot tocmi cu avocatul ăla blestemat. Nimeni nu trebuie să ştie nici măcar că am fost aici.
— Prinţul va şti, spuse Thomas.
Jeanette se abţinu la această remarcă.
— Crezi că mă va dori pentru totdeauna?
— Ce ştiu eu despre el?
— Se va plictisi de mine, spuse Jeanette. E prinţ. Are ceea ce doreşte şi când se plictiseşte merge mai departe. Dar a fost bun cu mine, aşa că nu mă pot plânge.
Thomas nu spuse nimic o vreme. Nu fusese atât de dură în acele zile de vară în care trăiseră ca nişte hoinari, gândi el.
— Şi fiul tău? întrebă el. Cum îl vei recupera? Ai să plăteşti pentru el?
— Am să găsesc o cale, răspunse ea evaziv.
Probabil, se gândi Thomas, va încerca să răpească băieţelul, şi de ce nu? Dacă putea strânge nişte oameni, era posibil. Poate se aştepta ca Thomas să o facă şi, când acel gând îi trecu prin minte, Jeanette îl privi în ochi.

— Ajută-mă, te rog, spuse ea.

— Nu, răspunse Thomas, nu acum. Ridică o mână ca să se ferească de obiecţia ei. Într-o zi, cu voia lui Dumnezeu, continuă el, am să ajut la găsirea fiului tău, dar acum nu am să părăsesc armata. Dacă trebuie să aibă loc o luptă, Milady, atunci voi lua parte la ea cu toţi ceilalţi.

— Te implor, îl rugă ea.

— Nu.

— Atunci să te ia dracu', scuipă ea, îşi puse gluga peste părul negru şi ieşi afară în întuneric.

După o scurtă pauză, Eleanor intră înăuntru.

— Deci ce crezi? întrebă Thomas.

— Cred că e drăguţă, spuse Eleanor evaziv, apoi se încruntă către el, şi cred că mâine în luptă oricine te poate observa după păr. Cred că ar trebui să-l tunzi.

Thomas păru că se înfioară.

— Vrei să mergem spre sud? Să fugim de confruntare?

Eleanor îi aruncă o privire plină de reproş.

— Sunt o femeie de arcaş şi tu nu te vei duce către sud. Will spune că eşti ditamai prostul, zise ea pronunţând ultimele cuvinte într-o engleză stricată, să renunţi la o mâncare atât de bună, dar îţi mulţumeşte oricum. Iar părintele Hobbe îţi transmite că mâine-dimineaţă ţine o slujbă şi te aşteaptă să fii acolo.

Thomas îşi scoase cuţitul şi i-l dădu, apoi se aplecă. Ea îi tăie coada, apoi o aruncă în foc. Thomas nu spuse nimic în timp ce ea îl tundea, ci se gândi la slujba părintelui Hobbe. O slujbă pentru morţi, se gândi el, sau pentru cei care aveau să moară.

Aceasta, deoarece în întunericul umed, dincolo de pădure, forţele franceze se apropiau. Englezii scăpaseră de două ori din ghearele inamicului, traversând fluvii despre care se presupunea că ar fi de netrecut, dar a treia oară nu mai aveau scăpare. Francezii îi prinseseră în cele din urmă la strâmtoare.

Satul se întindea la nord de marginea pădurii, de care era separat de un râu mic ce şerpuia printre lunci. Şi era un loc cu nimic ieşit din comun: un iaz, o biserică mică şi un pâlc de căsuţe cu acoperişuri groase din paie, grădini mici şi grămezi mari de baligă. Satul, la fel ca pădurea, se numea Crecy.

Câmpurile din partea de nord a satului se înălţau, formând un deal alungit care se întindea de la nord la sud. Un drum de ţară, bătătorit de căruţe, urca peste coama dealului, dinspre

Crecy spre alt sat, la fel, cu nimic ieşit din comun, numit Wadicourt. O armată care s-ar deplasa dinspre Abbeville ocolind pădurea din Crecy ar înainta spre vest în căutarea englezilor şi, după o vreme, ar vedea dealul dintre Crecy şi Wadicourt ivindu-se în faţa ei. Soldaţii ar zări în cele două sate mici turnurile bisericii arătând ca nişte butuci, iar între sate, dar mult mai aproape de Crecy şi sus pe culme, unde aripile sale să poată prinde vântul, o moară. Panta ce îi întâmpină pe francezi era lungă şi netedă, fără obstacole sau şanţuri, un teren propice cavalerilor călare.

Armata se trezi înainte de zorii zilei. Era sâmbătă, 26 august, şi oamenii bodogăneau din pricina frigului neobişnuit. Se aprinseră focuri, lumina flăcărilor reflectându-se în zale şi armuri. Satul din Crecy fusese ocupat de rege şi de vasalii săi, dintre care unii dormiseră în biserică şi încă se echipau de luptă când un capelan al familiei regale veni să ţină o slujbă. Fură aprinse lumânări, un clopoţel sună, iar preotul, ignorând zdrăngănitul armurilor care umplea nava mică a bisericii, îi chemă în ajutor pe Sfântul Zephyrinus, Sfântul Gelasinus şi pe cei doi sfinţi numiţi Genesius, toţi fiind sărbătoriţi în aceeaşi zi, iar preotul ceru, de asemenea, ajutor din partea micului Sir Hugh de Lincoln, un copil care fusese ucis de evrei în aceeaşi zi cu două sute de ani în urmă. Băiatul, despre care se spunea că dăduse dovadă de o pietate remarcabilă, fusese găsit mort şi nimeni nu înţelesese cum de Dumnezeu permisese ca un astfel de model de virtute să fie îndepărtat de pe faţa pământului atât de tânăr, dar existau evrei în Lincoln, iar prezenţa lor oferise o explicaţie plauzibilă. Preotul se ruga tuturor. Sfinte Zephyrinus, se rugă el, dă-ne victoria! Sfinte Gelasinus, pledă el, fii cu oamenii noştri! Sfinte Genesius, ai grijă de noi, şi Sfinte Genesius, dă-ne putere! Micule Sir Hugh, ceru el, chiar dacă eşti un copil în braţele lui Dumnezeu, fii mijlocitorul nostru! Doamne, se rugă el, prin mila Ta, cruţă-ne. Cavalerii se apropiară de altar în cămăşile lor de in, pentru a primi euharistia.

În pădure, arcaşii îngenuncheau în faţa altor preoţi. Se confesau şi luau pâinea uscată, veche, care era trupul lui Isus. Îşi făceau semnul crucii. Nimeni nu ştia că avea să fie o bătălie în acea zi, dar simţeau că acum campania se apropia de final şi trebuiau să lupte ori astăzi, ori a doua zi. Dă-ne destule săgeţi, se rugau arcaşii, şi vom înroşi pământul, şi îşi ţineau lemnele din tisă către preoţii care atingeau arcurile şi se rugau.

Lăncile fură scoase. Fuseseră cărate pe cai sau cu căruţe şi abia dacă se apelase la ele în campanie, dar toţi cavalerii visau la o luptă cum se cuvine, cu călăreţi care se răsucesc, loviţi de lănciile care se izbesc de scuturi. Bărbaţii mai în vârstă şi mai înţelepţi ştiau că vor lupta în picioare şi că armele lor vor fi majoritatea săbii, topoare sau paloşe; cu toate astea lăncile pictate fură scoase din învelitorile din piele care le protejau de soare şi de ploaie.

— Le putem folosi ca suliţe, sugeră contele de Northampton.

Scutierii şi pajii îi echipau pe cavaleri, ajutându-i să îmbrace armurile grele de piele, zale şi metal. Chingile erau strânse bine. Caii erau periaţi cu paie, în timp ce fierarii ascuţeau lamele lungi ale săbiilor. Regele, care începuse să se echipeze singur la patru dimineaţa, îngenunche şi sărută relicvariul care conţinea o pană de-a îngerului Gabriel şi, când îşi făcu cruce, îi ceru preotului să îi ducă relicvariul fiului său. Apoi, purtând o coroană de aur ce îi înconjura coiful, fu ajutat să se suie pe o iapă gri şi călări către nordul satului.

Se crăpa de ziuă, iar dealul dintre cele două sate era pustiu. Moara, cu aripile ei din pânză strânse şi priponite cu grijă, scârţâia în vântul care unduia iarba pe care o păşteau iepele, şi care acum îşi ciuliră urechile şi fugiră când călăreţii urcară drumul spre moară.

Regele era în frunte, călare pe iapa înveşmântată într-un valtrap strălucitor cu blazonul regal. Teaca sabiei sale era de un roşu aprins şi încrustată cu flori de crin din aur, în timp ce mânerul sabiei era decorat cu o duzină de rubine mari. Purta un baston lung şi alb şi îşi adusese o duzină de însoţitori şi douăzeci de cavaleri ca escortă, dar, cum însoţitorii săi erau toţi mari seniori, aceştia erau urmaţi cum se cuvine de propriul alai, astfel încât aproape trei sute de oameni porniseră pe drumul şerpuit. Cu cât era mai mare rangul unui bărbat, cu atât călărea mai aproape de rege, în timp ce pajii şi scutierii lor se aflau în spate, unde încercau să asculte conversaţiile superiorilor lor.

Un bărbat descălecă şi se duse la moară. Se căţără pe scară, deschise uşiţa care permitea accesul către aripile acesteia şi, făcându-şi loc, se uită atent spre est.

— Vezi ceva? întrebă regele voios, dar bărbatul fu atât de copleşit că i se adresase însuşi regele încât nu putu decât să dea din cap în tăcere.

Cerul era pe jumătate acoperit de nori, iar regiunea părea întunecată. De pe moară, soldatul putea vedea panta lungă ce

ducea la câmpurile mici de la picioarele dealului, apoi către o altă pantă spre o pădure aflată mai sus. Un drum pustiu ducea către est, dincolo de pădure. Râul cenuşiu, plin de caii uzi ai englezilor, cotea spre dreapta şi punea în evidenţă marginea pădurii. Regele, cu viziera ridicată apropiată de partea din faţă a coroanei, se holba la aceeaşi privelişte. Un localnic descoperit ascuns în pădure confirmase că drumul dinspre Abbeville venea din est, ceea ce însemna că francezii trebuiau să treacă peste câmpurile mici de la baza pantei dacă aveau să atace din faţă pe deal. Câmpurile nu aveau obstacole, ci doar nişte şanţuri mici care nu deranjau deloc un cavaler călare.

— Dacă aş fi în locul lui Filip, îşi exprimă părerea contele de Northampton, aş călări în jurul flancului de nord al armatei noastre, Sire.

— Nu eşti Filip şi îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta, zise Eduard al Angliei. El nu e inteligent.

— Iar eu sunt?

Contele păru surprins.

— Eşti inteligent în război, William, spuse regele. Se uită în josul pantei vreme îndelungată. Dacă aş fi Filip, aş fi extrem de tentat de câmpurile acelea, zise el în cele din urmă şi arătă către baza pantei, mai ales dacă ţi-aş vedea oamenii aşteptând pe acest deal.

Panta lungă şi verde a păşunii neîmprejmuite era perfectă pentru un atac al cavaleriei. Era ca o invitaţie pentru lănci şi glorie, un loc făcut de Dumnezeu pentru seniorii Franţei, unde aceştia să-i sfâşie pe inamicii lor neruşinaţi.

— Dealul este abrupt, Sire, avertiză contele de Warwick.

— Îţi garantez că nu va părea aşa din picioare, spuse regele, apoi îşi întoarse calul şi îi dădu pinteni către nord de-a lungul coamei dealului.

Iapa se deplasa uşor, savurând din plin aerul dimineţii.

— E spanioloaică, îi spuse regele contelui, cumpărată de la Grindley. Ai cumpărat de la el?

— Dacă îmi pot permite preţurile.

— Bineînţeles că poţi, William! Un bărbat bogat ca tine? Am s-o dau la reprodus. E posibil să facă nişte cai de luptă frumoşi.

— Dacă face, Sire, am să cumpăr unul de la Maiestatea Voastră.

— Dacă nu-ţi poţi permite preţurile lui Grindley, îl tachină regele, cum ai să-l plăteşti pe al meu?

Îi dădu pinteni iepei în galop, cu armura de metal

zăngănindu-i, iar şirul lung de bărbaţi se grăbi după el de-a lungul drumului care ducea la nord de vârful dealului. Răsaduri verzi de grâu şi orz, sortite să moară pe timpul iernii, creşteau în locurile unde căzuseră grăunţe din căruţele care duceau recolta la moară. Regele se opri pe coama dealului, chiar deasupra satului Wadicourt, şi se uită către nord. Vărul său avea dreptate, se gândi el. Filip ar trebui să mărşăluiască spre pustiul acela şi să-i blocheze înaintarea spre Flandra. Francezii, fie că ştiau sau nu, erau stăpânii aici. Armata lor era mai mare, oamenii erau mai odihniţi şi puteau să-şi hărţuiască inamicul obosit până când englezii erau forţaţi să atace disperaţi sau li se organiza o ambuscadă într-un loc neprielnic pentru ei. Dar Eduard ştia cum să nu lase frica să îi năpădească mintea. Francezii erau, de asemenea, disperaţi. Fuseseră umiliţi văzând armata inamicului devastându-le pământurile şi nu aveau starea necesară pentru a acţiona inteligent. Voiau răzbunare. „Oferă-le ocazia, se gândi el, şi şansele sunt mari ca ei să muşte momeala”, aşa că regele îşi alungă temerile şi călări în jos către satul Wadicourt. O mână de săteni îndrăzniseră să rămână, iar acei oameni, văzând coroana încercuind coiful regelui şi lanţurile curbate de argint de pe iapa sa, îngenunchează.

— Nu vrem să vă facem nici un rău, spuse regele binevoitor, dar ştia că spre sfârşitul dimineţii casele lor vor fi devastate.

Se întoarse către sud, călărind de-a lungul pământului de la poalele dealului. Iarba văii era moale, dar nu mlăştinoasă. Caii se mişcau uşor aici, un atac ar fi posibil şi – şi mai bine, exact cum considerase el – dealul nu părea aşa de abrupt din acest unghi. Era înşelător. Întinderea lungă de iarbă părea chiar primitoare, deşi în realitate ar obosi plămânii cailor până când aceştia ar ajunge la soldaţii englezi. Dacă ar ajunge la ei vreodată.

— Câte săgeţi avem? întrebă el pe fiecare bărbat din preajmă.

— O mie două sute de snopuri, spuse episcopul de Durham.

— Două căruţe pline, răspunse contele de Warwick.

— Opt sute şaizeci de snopuri, spuse contele de Northampton.

Preţ de câteva clipe se aşternu liniştea.

— Oamenii au câte ceva asupra lor? întrebă regele.

— Poate un snop de fiecare, spuse contele de Northampton trist.

— Va trebui să le ajungă, spuse regele deprimat.

Şi-ar fi dorit să fie de două ori mai multe săgeţi, dar la fel şi-ar fi dorit multe lucruri. Şi-ar fi putut dori de două ori mai mulţi oameni, un deal de două ori mai abrupt şi un inamic condus de un om de două ori mai nervos decât Filip de Valois, care, Dumnezeu ştie, era destul de furios oricum, dar lucrul acesta nu era de bun augur. Trebuia să lupte şi să câştige. Se încruntă către partea de sud a coamei dealului, care se micşora spre satul Crecy. Acela era locul cel mai indicat pentru atacul francezilor şi cel mai apropiat, ceea ce însemna că lupta va fi dificilă acolo.

— Tunurile, William, îi spuse contelui de Northampton.

— Tunurile, Sire?

— Tunurile le vom avea pe flancuri. Nenorocirile alea trebuie să fie odată şi odată folositoare!

— Nu ar fi mai bine să le împingem în jos pe deal, Sire? Poate zdrobim ceva oameni.

Regele râse şi călări mai departe.

— Se pare că o să plouă.

— Ar trebui să mai stea ceva vreme, răspunse contele de Warwick. Şi poate şi francezii mai stau, Sire.

— Crezi că nu vor veni, William?

Contele clătină din cap.

— Vor veni, Sire, dar le va lua timp. Mult timp. Poate le vedem avangarda la prânz, dar ariergarda încă va mai trece podul din Abbeville. Pun pariu că vor aştepta până mâine-dimineaţă ca să lupte.

— Astăzi sau mâine e acelaşi lucru, spuse regele fără să-i pese.

— Putem mărşălui mai departe, sugeră contele de Warwick.

— Şi să găsim o moară mai bună? zâmbi regele.

Era mai tânăr şi mai puţin experimentat decât majoritatea conţilor, dar era rege şi decizia trebuia să fie a lui. Avea, într-adevăr, multe îndoieli, dar ştia că trebuia să pară încrezător. Vor lupta aici. Afirmase asta cu convingere.

— Ne vom lupta aici, spuse regele din nou, uitându-se la pantă.

Îşi imagina armata aici, văzând-o prin ochii francezilor, şi era convins că partea cea mai joasă a coamei dealului, aproape de Crecy, va fi periculoasă. Acolo se va afla flancul drept, aproape sub moară.

— Fiul meu va comanda în partea dreaptă, spuse el, iar tu, William, vei fi cu el.

— Voi fi, Sire, încuviinţă contele de Northampton.

— Şi tu, Milord, în partea stângă, îi spuse regele contelui de Warwick. Trebuie ca linia de înaintare să se afle două treimi din drum în susul dealului şi să fie dispuşi arcaşi în faţă şi pe flancuri.

— Şi dumneata, Sire? întrebă contele de Warwick.

— Voi fi la moară, spuse regele, apoi îşi îndemnă calul în sus pe deal.

Descălecă la două treimi din drum în susul pantei, aşteptă un scutier să ia frâiele iepei sale, apoi începu adevărata muncă a dimineţii. Merse de-a lungul dealului, marcând locul împungând iarba cu bastonul său alb şi instruindu-şi seniorii care îl însoţeau ca oamenii lor să se aşeze într-un loc sau altul, iar acei seniori trimiteau oameni ca să-i cheme pe comandanţii lor, astfel încât atunci când armata se va aduna pe panta lungă şi verde fiecare să ştie încotro să se îndrepte.

— Aduceţi stindardele aici, ordonă regele, şi puneţi-le acolo unde trebuie să se adune oamenii.

Păstră împărţirea armatei în trei batalioane la fel ca pe parcursul întregului drum din Normandia până aici. Două, cele mai largi, aveau să formeze un şir lung, compact, de soldaţi greu înarmaţi care se întindea până la părţile superioare ale pantei.

— Se vor lupta în picioare, ordonă regele, confirmând perspectiva la care toţi se aşteptau, deşi unul sau doi dintre seniorii mai tineri oftară totuşi pentru că ar fi avut şansa să câştige mai multă onoare dacă ar fi luptat călare.

Dar lui Eduard îi păsa mai mult de victorie decât de onoare. Ştia mult prea bine că, dacă soldaţii săi erau călare, atunci proştii ar reacţiona imediat cum ar ataca francezii, iar lupta sa ar degenera într-o încăierare la baza dealului, pe care francezii ar câştiga-o sigur, pentru că numeric erau în avantaj. Dar, dacă oamenii săi erau în picioare, atunci nu-i puteau ataca nebuneşte pe călăreţi, ci trebuiau să aştepte în spatele scuturilor ca să fie atacaţi.

— Caii vor sta în spate, dincolo de coama dealului, ordonă el.

El însuşi avea să comande al treilea şi cel mai mic batalion, dispus pe coama dealului şi având rolul de rezervă.

— Tu vei sta cu mine, Milord, îi spuse regele episcopului din Durham.

Episcopul, în armură din cap până-n picioare şi cu o ghioagă masivă, cu ţepi, ripostă.

— Îmi răpiţi şansa de a sparge nişte capete franceze, Sire?

— Am să te las să-l plictiseşti pe Dumnezeu cu rugăciunile tale, în schimb, spuse regele, iar seniorii săi râseră. Iar arcaşii noştri, continuă regele, vor fi aici, şi aici, şi aici.

Mergea pe deal, împungând iarba cu bastonul alb la fiecare câţiva paşi. Avea să îşi înţesească linia de atac cu arcaşi şi să dispună şi mai mulţi dintre ei pe flancuri. Arcaşii, după cum ştia Eduard, erau singurul său avantaj. Săgeţile lor lungi, cu pene albe, vor face ravagii în acest loc care îi invita pe călăreţii inamicului la un atac glorios.

— Aici, călcă el şi scobi din nou, şi aici.

— Vreţi gropi, sire? întrebă contele de Northampton.

— Cât de multe doreşti, William, replică regele.

Arcaşilor, odată adunaţi în grupuri în faţa liniei de atac, li se va spune să sape gropi în iarbă la câţiva metri în josul pantei. Gropile nu trebuiau să fie mari, ci doar suficient de adânci ca să rupă piciorul unui cal dacă acesta nu vedea gaura. Fă destule gropi şi atacul inamic va fi încetinit şi va deveni dezorganizat.

— Şi aici – regele ajunse în capătul de sud al coamei dealului – vom pune nişte căruţe goale. Aşezaţi jumătate din tunuri aici şi pe celelalte la capătul nordic al dealului. Şi vreau mai mulţi arcaşi aici.

— Dacă ne-au mai rămas, mormăi contele de Warwick.

— Căruţe? întrebă contele de Northampton.

— Nu poţi porni atacul cu cavaleria peste un şir de căruţe, William, spuse contele zâmbind, apoi îşi chemă iapa şi, din cauza armurii sale foarte grele, doi paji trebuiră să-l ajute să se suie în şa.

Urcatul în şa presupuse o bălăbăneală stânjenitoare, dar, odată suit pe iapă, se uită înapoi de-a lungul coamei dealului care nu mai era pustie, ci se vedeau primele stindarde unde trebuiau să se adune oamenii. Într-o oră sau două, se gândea el, întreaga sa armată va fi aici ca să-i ademenească pe francezi în săgeţile arcaşilor. Curăţă pământul de pe capătul bastonului, apoi dădu pinteni calului către Crecy.

— Să vedem dacă există ceva mâncare, spuse el.

Primele steaguri fluturau pe coama pustie a dealului. Cerul avea o culoare gri apăsătoare peste câmpurile şi pădurile îndepărtate. În nord ploua şi vântul era rece. Drumul de est, pe unde francezii trebuiau să vină, era încă pustiu. Preoţii se rugau.

„Fie-ţi milă de noi! Oh, Doamne, mare e mila Ta, fie-ţi milă de

noi!“

Bărbatul care îşi spunea Harlequin era în pădurea de pe dealul ce se întindea la est de coama de deal dintre Crecy şi Wadicourt. Părăsise Abbeville în mijlocul nopţii, forţând santinelele să-i deschidă poarta de nord, şi îşi condusese oamenii prin întuneric, cu ajutorul unui preot din Abbeville care ştia drumurile din regiune. Apoi, ascuns de fagi, îl urmărise pe regele Angliei călărind şi mergând pe dealul îndepărtat. Acum regele dispăruse, dar iarba verde era împestriţată cu stindarde, iar primele trupe engleze veneau dinspre sat.

— Se aşteaptă să ne luptăm aici, observă el.

— E un loc la fel de bun ca oricare altul, spuse Sir Simon Jekyll morocănos.

Nu îi plăcea să fie trezit în mijlocul nopţii. Ştia că bărbatul ciudat îmbrăcat în negru, care îşi spunea Harlequin, se oferise să fie iscoada armatei militare, dar nu se aştepta ca toţi însoţitorii lui să sară peste micul dejun şi să bâjbâie printr-o ţară întunecată şi goală timp de şase ore răcoroase.

— Este un loc ridicol pentru luptă, îl contrazise Harlequin. O să alinieze dealul cu arcaşi şi noi va trebui să călărim chiar în săgeţile lor. Ce trebuie să facem este să-i atacăm pe flancuri.

Arătă către nord.

— Spune-i asta Maiestăţii Sale, replică Sir Simon cu răutate.

— Mă îndoiesc că mă va asculta. Harlequin observă tonul batjocoritor, dar nu ripostă. Încă nu. Când ne vom face un nume, va asculta. Îşi bătu uşor cu palma calul pe gât. O singură dată am avut în faţa ochilor săgeţile englezilor şi atunci era un singur arcaş, dar am văzut că o săgeată pătrunde adânc prin zale.

— Eu am văzut cum intră cinci centimetri într-un stejar, spuse Sir Simon.

— Şapte centimetri, adăugă Henry Colley. El, la fel ca Sir Simon, se va vedea probabil azi confruntat cu acele săgeţi, dar tot era mândru de eficienţa armelor engleze.

— E o armă periculoasă, recunoscu Harlequin, deşi cu o voce deloc neliniştită.

Niciodată nu se nelinişte, era întotdeauna încrezător şi extrem de calm şi acel control de sine îl irita pe Sir Simon, deşi era mult mai enervat de ochii acoperiţi de glugă, care, observă el, îi aminteau de Thomas din Hookton. Arătau la fel, dar măcar Thomas din Hookton era mort şi aveau cu un arcaş mai puţin să

înfrunte în acea zi.

— Dar arcaşii pot fi învinşi, spuse Harlequin.

Sir Simon se gândi că francezul întâlnise un singur arcaş toată viaţa lui şi totuşi ştia cum să-i învingă.

— Cum?

— Tu mi-ai spus cum, îi aduse aminte Harlequin lui Sir Simon. Le epuizezi săgeţile, bineînţeles. Le trimiţi ţinte mai neînsemnate, îi laşi să omoare ţărani, proşti şi mercenari timp de o oră sau două, apoi trimiţi în luptă principalul corp de armată. Ceea ce ar trebui să facem noi este să atacăm mai târziu, spuse el, întorcându-şi calul. Nu contează ce ordine primim, trebuie să aşteptăm până se epuizează săgeţile. Cine vrea să fie omorât de un ţăran jegos? Nu e nici un fel de glorie în asta, Sir Simon.

Ceea ce, recunoscu Sir Simon, era destul de adevărat. Îl urmă pe Harlequin către partea cea mai îndepărtată a pădurii de fagi, unde scutierii şi servitorii aşteptau cu caii de povară. Doi mesageri fură trimişi înapoi cu veşti despre pregătirile englezilor, în timp ce restul descălecară şi scoaseră şeile de pe cai. Era timpul ca oamenii şi animalele să se odihnească şi să se hrănească, să-şi pună armurile de luptă şi să se roage.

Harlequin se ruga frecvent, ceea ce îl deranja pe Sir Simon, care se considera un creştin bun, dar unul care nu ieşea în evidenţă prin comportamentul lui religios. Se confesa o dată sau de două ori pe an, se ducea la slujbă şi îşi înclina capul când treceau moaşte, dar altfel se gândea foarte puţin la gesturi cucernice. Harlequin, pe de altă parte, se confesa în fiecare zi lui Dumnezeu, deşi intra rar în biserici şi avea foarte puţin timp pentru preoţi. Era ca şi cum avea o relaţie personală cu cerul, şi asta era atât iritant, cât şi încurajator pentru Sir Simon. Îl enerva pentru că nu i se părea un gest bărbătesc şi îl încuraja pentru că, dacă Dumnezeu putea fi de vreun folos unui luptător, o zi de luptă era momentul potrivit.

Această zi totuşi păru specială pentru Harlequin, deoarece, după ce se lăsă într-un genunchi şi se rugă în tăcere pentru o vreme, se ridică şi îi ordonă scutierului să îi aducă lancea. Sir Simon, în schimb, dorind să oprească purtarea prostească şi pioasă şi să mănânce, presupuse că trebuiau să se înarmeze şi îl trimise pe Colley să îi aducă lancea, dar Harlequin îl opri.

— Aşteaptă, îi ordonă el.

Lăncile, îmbrăcate în piele, fură aduse pe un cal de povară, dar scutierul lui Harlequin aduse separat o lance, una care

călătorise cu propriul cal şi era învelită atât în pânză, cât şi în piele. Sir Simon presupuse că era arma personală a lui Harlequin, dar în schimb, când pânza fu îndepărtată de pe suliţă, văzu că era o lance veche şi uzată făcută dintr-un lemn atât de vechi încât sigur s-ar rupe la cel mai mic efort. Vârful părea a fi din argint, ceea ce era un lucru prostesc, pentru că metalul era prea moale ca să fie întrebuinţat la arme care ucid.

Sir Simon rânji.

— Doar nu te lupţi cu asta!

— Cu toţii ne luptăm cu asta, zise Harlequin şi, spre surprinderea lui Sir Simon, bărbatul îmbrăcat în negru căzu din nou în genunchi. Jos, îi porunci el lui Sir Simon.

Sir Simon îngenunche, simţindu-se ca un prost.

— Eşti un soldat bun, Sir Simon, spuse Harlequin. Am întâlnit puţini oameni care pot mânui armele la fel cum o faci tu şi nu mă pot gândi la nimeni altcineva despre care să doresc mai mult să lupte alături de mine, dar este mai mult decât o luptă cu săbii, lănci şi săgeţi. Trebuie să gândeşti înainte să lupţi şi întotdeauna trebuie să te rogi, deoarece, dacă Dumnezeu este de partea ta, nimeni nu te poate învinge.

Sir Simon, vag conştient că era criticat, îşi făcu semnul crucii.

— Mă rog, se apără el.

— Atunci mulţumeşte-i lui Dumnezeu că vom purta acea lance în luptă.

— De ce?

— Pentru că este lancea Sfântului Gheorghe, iar cel care se luptă sub protecţia ei va fi ocrotit de braţul lui Dumnezeu.

Sir Simon se holbă la lance, care fusese întinsă în mod respectuos pe iarbă. De câteva ori în viaţa lui, de obicei când era pe jumătate beat, întrezărise ceva din misterele lui Dumnezeu. Odată izbucnise în lacrimi auzind un dominican predicând năprasnic, totuşi efectul nu durase decât până la a doua sa vizită la cârciumă şi se simţi mic prima dată când intră într-o catedrală şi văzu întreaga boltă plină de lumânări aprinse. Dar astfel de momente erau rare şi, de cele mai multe ori, nepoftite. Şi totuşi acum, deodată, misterul lui Cristos îi atinse inima. Se holbă la lance şi nu mai văzu o armă veche cu un vârf de argint neadecvat, ci un vestigiu înzestrat cu putere de la Dumnezeu. Fusese dăruit din ceruri să-i facă pe oamenii de pe pământ invincibili, iar Sir Simon simţi cu surprindere că-i dau lacrimile.

— Familia mea a adus-o de pe Tărâmul Sfânt, povesti Harlequin, şi străbunii mei socoteau că aceia care luptă sub protecţia lăncii nu pot fi înfrânţi, dar asta este adevărat. Ei au fost înfrânţi, dar, când le-au murit toţi aliaţii, când focurile iadului au fost aprinse ca să-i ardă pe susţinătorii lor, atunci au trăit. Au părăsit Franţa şi au luat cu ei lancea, dar unchiul meu a furat-o şi a ascuns-o de noi. Apoi am găsit-o şi acum ne va binecuvânta în lupta noastră.

Sir Simon nu spuse nimic. Doar se uita la armă cu o privire aproape de veneraţie.

Henry Colley, neatins de fervoarea momentului, se scobea în nas.

— Lumea decade, continuă Harlequin. Biserica este coruptă, iar regii sunt neputincioşi. E în puterea noastră, Sir Simon, să înfiinţăm o nouă lume, iubită de Dumnezeu, dar ca să facem asta trebuie să o distrugem pe cea veche. Trebuie să luăm puterea în mâinile noastre, apoi să i-o oferim lui Dumnezeu. De aceea ne luptăm.

Henry Colley credea că francezul era complet nebun, dar Sir Simon îl asculta fermecat.

— Spune-mi, zise Harlequin, privindu-l pe Sir Simon, ce reprezintă steagul de război al regelui Angliei?

— Stindardul dragonului, răspunse Sir Simon.

Harlequin schiţă unul din zâmbetele sale rare.

— Nu reprezintă un semn rău? întrebă el, apoi făcu o pauză. Regele Franţei va veni, va fi nerăbdător şi va ataca. Va fi o zi proastă pentru noi. Englezii îşi vor bate joc de noi pentru că nu îi putem bate, dar apoi vom purta lancea în luptă şi vei vedea cum Dumnezeu întoarce lupta în favoarea noastră. Vom transforma eşecul în victorie. Tu îl vei lua pe fiul regelui prizonier şi poate că îl vom captura pe Eduard însuşi, iar răscumpărarea noastră va fi să intrăm în graţiile lui Filip de Valois. De aceea ne luptăm, Sir Simon, pentru favoarea regelui, fiindcă acea favoare înseamnă putere, bogăţii şi pământuri. Te vei putea bucura de acele bogăţii, dar atâta vreme cât ai să înţelegi că trebuie să ne folosim puterea ca să curăţăm stricăciunile creştinătăţii. Vom fi o năpastă pentru cei răi.

„Nebun de legat, se gândi Henry Colley. Prost ca noaptea.” Se uită cum Harlequin se ridică în picioare şi veni către coşul purtat de un cal de povară, de unde luă o bucată de cârpă, care, despăturită, se dovedi a fi un stindard roşu pe care era reprezentată o creatură ciudată cu coarne, colţi şi gheare, care

se ridica pe picioarele din spate în timp ce ţinea o cupă în labele din faţă.

— Acesta este stindardul familiei mele, spuse Harlequin, legând steagul de capătul lung din argint al lăncii cu funde negre, şi timp de mulţi ani, Sir Simon, acest stindard a fost interzis în Franţa din cauză că posesorii acestuia au luptat împotriva regelui şi împotriva Bisericii. Pământurile noastre au fost devastate, iar castelul nostru este încă în paragină, dar astăzi vom fi eroi şi acest stindard va reintra în graţiile regelui. Înfăşură steagul în jurul capătului lancei astfel încât yale-ul să fie ascuns. Astăzi, spuse el cu fervoare, familia mea va renaşte.

— Care este familia ta? întrebă Sir Simon.

— Numele meu este Guy Vexille, recunoscu Harlequin, şi sunt contele de Astarac.

Sir Simon nu auzise niciodată de Astarac, dar fu încântat să afle că stăpânul său era un nobil adevărat şi, ca să-şi exprime loialitatea, îşi ţinu mâinile împreunate către Guy Vexille în semn de omagiu.

— Nu am să te dezamăgesc, Milord, îl încredinţă Sir Simon cu o umilinţă neobişnuită.

— Dumnezeu nu o să ne dezamăgească astăzi, replică Guy Vexille. Luă mâinile lui Sir Simon într-ale lui. Astăzi, îşi ridică el vocea pentru a le vorbi tuturor cavalerilor săi, o să distrugem Anglia.

Deoarece avea lancea.

Şi armata regală a Franţei se apropia.

Iar englezii vor fi măcelăriţi.

— Săgeţi, spuse Will Skeat.

Stătea la marginea pădurii, lângă un morman de snopuri de săgeţi descărcate dintr-o o căruţă şi deodată făcu o pauză.

— Sfinte Dumnezeule! Se holba la Thomas. Zici că un şobolan ţi-a mâncat părul. Se încruntă. Totuşi, îţi stă bine. În sfârşit arăţi şi tu a om matur. Săgeţi! spuse el din nou. Nu le irosiţi. Arunca snopurile unul câte unul arcaşilor.

— Arată ca şi cum ar fi multe, dar majoritatea leproşilor uitaţi de Dumnezeu ca voi nu aţi luat parte niciodată la o luptă adevărată, iar bătăliile înghit săgeţile ca nişte târfe banii. Bună dimineaţa, părinte Hobbe!

— Îmi păstrezi un snop, Will?

— Nu îl irosi pe păcătoşi, părinte, spuse Will, aruncându-i o legătură preotului. Ucide nişte francezi cu frică de Dumnezeu.

— Nu există aşa ceva, Will. Toţi sunt odraslele Satanei.

Thomas goli un snop în săculeţul său de săgeţi şi pe altul îl îndesă în centură. Avea o pereche de coarde de arc în coif, ferite de ploaia care ameninţa să înceapă. Un fierar venise în tabăra arcaşilor şi reparase crăpăturile săbiilor, ale topoarelor, ale cuţitelor şi paloşelor, apoi ascuţise lamele cu pietrele. Fierarul, care cutreierase întreaga armată, spusese că regele călărise către nord pentru a căuta un teren de luptă, dar el socotea că francezii nu aveau să vină în acea zi.

— Multă agitaţie de pomană, mormăise el în timp ce netezea o piatră pe sabia lui Thomas. Lucrătură franţuzească, comentase el, cercetând lama cea lungă. Din Caen. Ai putea vinde asta pentru un penny sau doi, e un oţel bun. Vechi, bineînţeles, dar bun.

Acum, aprovizionaţi din nou cu săgeţi, arcaşii îşi puseră lucruşoarele într-o căruţă care urma să se alăture restului de bagaje ale armatei, iar un om, care era bolnav la stomac, avea să o păzească în timp ce al doilea, invalid, va sta de strajă la caii arcaşilor. Will Skeat ordonă ca aceştia să plece, apoi aruncă o privire asupra arcaşilor săi adunaţi.

— Vin ticăloşii, mormăi el, dacă nu azi, mâine, sunt mai mulţi decât noi, nu le e foame, au cu toţii încălţări şi au impresia că rahatul lor miroase a trandafiri pentru că sunt francezi blestemaţi, dar mor ca toată lumea. Trageţi în caii lor şi veţi trăi să vedeţi asfinţitul soarelui. Şi ţineţi minte: nu au arcaşi buni, aşa că vor pierde. Nu e greu să înţelegeţi. Păziţi-vă capul, ţintiţi caii, nu irosiţi săgeţile şi ascultaţi ordinele. Să mergem, băieţi!

Înaintară cu greu prin râul puţin adânc, fiind una din numeroasele trupe de arcaşi care se iveau dintre copaci pentru a intra înşiruiţi în satul din Crecy, unde cavalerii păşeau în sus şi în jos, apoi loveau cu piciorul şi îşi chemau scutierii sau pajii să le strângă o curea ori să le slăbească o cataramă, pentru a le face armura confortabilă. Mulţimi de cai, cu frâiele legate, erau duşi în spatele dealului unde, împreună cu femeile, copiii şi bagajele armatei, stăteau în interiorul unui cerc făcut din căruţe. Prinţul de Wales, îmbrăcat în armură de la mijloc în jos, mânca un măr verde lângă biserică şi dădu neatent din cap în semn de salut când oamenii lui Skeat îşi scoaseră respectuos coifurile. Nu era nici urmă de Jeanette, iar Thomas se întrebă dacă fugise de una singură, apoi se decise că nu îi păsa.

Eleanor mergea în spatele lui. Îi atinse săculeţul cu săgeţi.

— Ai destule săgeţi?

— Depinde câţi francezi vin, răspunse Thomas.
— Câţi englezi sunt?
Se zvonea că armata avea opt mii de oameni acum, jumătate arcaşi, iar Thomas credea că probabil era adevărat. Îi spuse lui Eleanor, care se încruntă.
— Şi câţi francezi?
— Bunul Dumnezeu ştie, răspunse Thomas. Îşi dădea seama că trebuie să fie mai mulţi de opt mii, mult mai mulţi, dar nu putea face nimic în privinţa asta acum, aşa că încercă să uite de diferenţa de număr în timp ce arcaşii urcau către moară.
Trecură de coama dealului pentru a vedea panta lungă din faţă şi, preţ de o clipă, Thomas avu impresia că un mare bâlci tocmai începea. Steaguri ţipătoare jalonau dealul şi grupuri de oameni se deplasau printre ele; nu lipseau decât nişte urşi care să danseze şi câţiva jongleri şi ar fi arătat ca târgul din Dorchester.
Will Skeat se oprise să caute stindardul contelui de Northampton, apoi îl ochi în partea dreaptă a pantei, în josul morii. Îşi conduse oamenii şi un soldat îi arătă bastoanele care marcau locul unde arcaşii aveau să se lupte.
— Iar contele vrea gropi săpate pentru cai, spuse soldatul.
— L-aţi auzit, ţipă Will Skeat. Săpaţi!
Eleanor îl ajută pe Thomas să facă gropile. Solul era tare şi ei folosiră cuţite ca să afâneze pământul pe care îl scoteau cu mâinile.
— De ce săpaţi gropi? întrebă Eleanor.
— Pentru a face caii să se răstoarne, explică Thomas, bătătorind pământul dezgropat înainte să se apuce de o altă groapă.
De-a lungul părţii din faţă a dealului arcaşii făceau gropi mici la douăzeci de paşi în faţa poziţiei lor de atac. Călăreţii inamicului puteau ataca în galop, dar gropile i-ar opri. Ar putea trece de ele, dar numai încet, ceea ce le-ar încetini atacul şi, în timp ce ar încerca să-şi croiască drum printre găurile înşelătoare, s-ar afla sub salva de săgeţi a arcaşilor.
— Acolo, zise Eleanor, arătându-i lui Thomas, care se uită în sus şi văzu un grup de călăreţi pe coama îndepărtată a dealului.
Primii francezi ajunseseră şi se uitau peste vale, unde armata engleză se aduna încet sub stindarde.
— Va mai dura câteva ceasuri, spuse Thomas.
Acei francezi, bănuia el, erau avangarda care fusese trimisă înainte pentru a găsi inamicul, în timp ce grosul armatei

franceze încă mai mărşăluia dinspre Abbeville. Arbaletrierii, care sigur vor conduce atacul, vor merge toţi pe jos.

În partea dreaptă a lui Thomas, unde panta cobora spre râu şi sat, o fortăreaţă improvizată era făcută din căruţe goale. Acestea erau aşezate foarte aproape una de cealaltă ca să formeze o barieră pentru călăreţi, iar între ele se aflau tunuri. Nu erau ca armele de asediu care nu reuşiseră să dărâme castelul din Caen, fiind mult mai mici.

— Aruncătoare de săgeţi, îi spuse Will Skeat lui Thomas.

— Aruncătoare de săgeţi?

— Aşa li se spune, aruncătoare de săgeţi.

Îi duse pe Thomas şi pe Eleanor pe pantă pentru a se uita la tunuri, care constau din mănunchiuri ciudate de tuburi din fier. Tunarii agitau pulberea de tun, în timp ce alţi artilerişti despachetau mănunchiuri de săgeţi uriaşe reprezentând proiectilele ce erau introduse în ţevi. Unele tunuri aveau opt ţevi, altele şapte şi câteva doar patru.

— Porcării nefolositoare, scuipă Skeat, dar ar putea speria caii.

Îi salută pe arcaşii care săpau gropile din faţa aruncătoarelor de săgeţi. Erau multe tunuri aici – Thomas numără treizeci şi patru şi altele fură trase la locul lor –, dar tot aveau nevoie de protecţia arcaşilor.

Skeat se aplecă peste o căruţă şi se holbă la dealul din depărtare. Nu era cald, dar Will transpira.

— Eşti bolnav? îl întrebă Thomas.

— Am stomacul agitat un pic, recunoscu Skeat, dar nimic important.

Erau în jur de patru sute de călăreţi francezi pe dealul din depărtare acum, iar alţii apăreau dintre copaci.

— E posibil să nu aibă loc, spuse el uşor.

— Bătălia?

— Filip al Franţei este nehotărât, spuse Skeat. Are un talent să se îndrepte spre o bătălie, apoi să se decidă că mai bine ar petrece acasă. Asta am auzit. Ticălos cu nervii slabi. Ridică din umeri.

— Dar dacă el crede că are vreo şansă astăzi, Tom, va fi dezgustător.

Thomas zâmbi.

— Gropile? Arcaşii?

— Nu fi prost, îi replică Skeat. Nu orice groapă rupe un picior şi nu orice săgeată loveşte cum trebuie. Poate oprim

primul şi eventual al doilea atac, dar vor continua să vină şi până la urmă vor trece. Sunt prea mulţi ticăloşi. Vor fi deasupra noastră, Tom, şi totul va ţine de soldaţii noştri greu înarmaţi să le dea o mamă de bătaie. Păstrează-ţi capul, băiete, şi adu-ţi aminte că soldaţii sunt cei care luptă de aproape. Dacă ticăloşii trec de gropi, atunci ia-ţi arcul şi repliază-te, aşteaptă-ţi ţinta şi rămâi în viaţă. Şi dacă pierdem? Ridică din umeri. Fugi în pădure şi ascunde-te.

— Ce spune? întrebă Eleanor.

— Că astăzi ar trebui să fie uşor.

— Eşti un mare mincinos, Thomas.

— Sunt prea mulţi, spuse Skeat, aproape pentru sine. Tommy Dugdale s-a confruntat cu o situaţie mai grea în Bretania, Tom, dar a avut o grămadă de săgeţi. Noi nu avem.

— O să fie în regulă, Will.

— Mda, bine. Poate. Skeat se dădu jos din căruţă.

— Voi doi, duceţi-vă! Am nevoie câteva clipe de un loc liniştit.

Thomas şi Eleanor se îndreptară înapoi către nord. Englezii se aliniau acum, steagurile fiind acoperite de soldaţii care se adunau în formaţiuni de luptă. Arcaşii stăteau în faţa fiecărei unităţi în timp ce mareşalii, înarmaţi cu bastoane albe, se asigurau că existau spaţii goale în rând, pe unde arcaşii să poată scăpa dacă se apropiau prea mult călăreţii. Mănunchiuri de lănci fuseseră aduse din sat şi erau distribuite soldaţilor din primul rând deoarece, dacă francezii reuşeau să treacă de gropi şi de săgeţi, lăncile trebuiau să fie folosite pe post de suliţe.

Până la mijlocul dimineţii întreaga armată era adunată pe deal. Arăta mult mai numeroasă decât era, pentru că foarte multe femei rămăseseră cu bărbaţii lor şi acum stăteau pe iarbă sau întinse altundeva şi dormeau. Un soare capricios intra şi ieşea din nori, răspândind umbre peste vale. Gropile erau făcute şi tunurile încărcate. Probabil că o mie de francezi îi urmăreau de pe dealul îndepărtat, dar nici unul nu se aventura în josul pantei.

— Cel puţin e mai bine decât să mărşăluiască, spuse Jake; ne dau o şansă să ne odihnim, nu?

— O să fie o zi uşoară, socoti Sam. Arătă către dealul îndepărtat. Nu sunt mulţi ticăloşi, nu?

— Asta nu e decât avangarda, ticălos prost ce eşti, spuse Jake.

— Vin mai mulţi?

Sam păru cu adevărat surprins.

— Toţi ticăloşii blestemaţi din Franţa vin, spuse Jake.

Thomas tăcea. Îşi imagina armata franceză parcurgând drumul din Abbeville încoace. Ştiau cu toţii că englezii renunţaseră să mai fugă, că aşteptau şi, fără nici un dubiu, francezii se grăbeau să nu cumva să piardă lupta. Trebuiau să fie încrezători. Îşi făcu semnul crucii, iar Eleanor, simţindu-i teama, îi atinse braţul.

— Vei fi bine, îi spuse ea.

— Şi tu, dragostea mea.

— Îţi aduci aminte de promisiunea făcută tatălui meu? îl întrebă ea.

Thomas încuviinţă, dar nu se putea convinge că va vedea lancea Sfântului Gheorghe în acea zi. Această zi era reală, în timp ce lancea aparţinea unei lumi misterioase din care Thomas chiar nu voia să facă parte. Toţi ceilalţi, îşi spuse el, se gândeau cu pasiune la sfântul vestigiu şi numai el, care avea, la fel ca toţi ceilalţi, un motiv bun ca să afle adevărul, era indiferent. Şi-ar fi dorit să nu fi văzut niciodată lancea, şi-ar fi dorit ca cel care îşi spune Harlequin să nu fi venit niciodată în Hookton, dar, dacă francezii nu ar fi venit, se gândi el, atunci nu ar fi purtat arcul cel negru acum, nu ar fi fost pe acest deal verde şi nu ar fi întâlnit-o pe Eleanor. Nu-i poţi întoarce spatele lui Dumnezeu, îşi spuse el.

— Dacă văd lancea, îi promise el lui Eleanor, am să lupt pentru ea.

Aceea îi era penitenţa, deşi încă mai spera să nu trebuiască să o îndeplinească.

Masa lor de prânz se rezumă la pâine mucegăită. Francezii erau o mulţime întunecată pe dealul îndepărtat, prea mulţi pentru a fi număraţi acum, şi primii lor infanterişti ajunseseră şi ei. O ploicică îi făcu pe arcaşii care aveau coardele atârnate de un vârf de arc să se grăbească pentru a le acoperi şi a le adăposti sub coifuri sau pălării, dar mica ploaie trecu. Vântul agita iarba.

Şi francezii încă mai veneau pe dealul din depărtare. O hoardă venită în Crecy ca să se răzbune.

Englezii aşteptau. Doi dintre arcaşii lui Skeat cântau la fluiere făcute din paie, în timp ce suliţaşii, care ajutau la protejarea tunurilor pe flancuri, fredonau cântece despre păduri verzi şi râuri curgătoare. Unii dansau paşii pe care i-ar fi făcut pe o pajişte verde acasă, alţii dormeau, mulţi jucau zaruri şi toţi în afara celor care dormeau se uitau încontinuu dincolo de vale la coama dealului îndepărtat care devenea tot mai înţesat cu oameni.

Jake avea o grămadă de ceară de albine înfăşurată în pânză, pe care o înmâna arcaşilor pentru ca aceştia să îşi ungă arcurile. Nu era necesar, era doar ceva de făcut.

— De unde ai luat ceara? îl întrebă Thomas.

— Am furat-o, desigur, de la un soldat prost. Luciu pentru şa, presupun.

Se iscă o discuţie despre lemnul din care se făceau cele mai bune săgeţi. Era o discuţie mai veche, dar trecea timpul. Toată lumea ştia, cele mai bune săgeţi se făceau din lemn de frasin, dar unora le plăcea să susţină că mesteacănul şi carpenul, chiar şi stejarul zburau la fel de bine. Aninul, deşi greu, era bun pentru a omorî căprioare, dar avea nevoie de un capăt greoi şi nu avea distanţa necesară pentru o bătălie.

Sam îşi scoase una din noile săgeţi din săculeţ şi le arătă tuturor cât de deformat era băţul unei săgeţi.

— Cred că e făcut din porumbar nenorocit, se plânse el cu amărăciune. Poţi trage cu ea pe după colţ.

— Nu mai fac săgeţile cum obişnuiau să le facă, spuse Will Skeat, iar arcaşii săi rânjiră pentru că era o nemulţumire mai veche. E adevărat, continuă Skeat. Totul e făcut în grabă şi nu mai există meseriaşi în ziua de astăzi. Cui îi pasă? Ticăloşii sunt plătiţi la snop, snopurile sunt trimise la Londra şi nu se uită nimeni la ele până când ajung la noi, iar nouă ce ne rămâne de făcut? Doar să ne uităm la ele! Luă săgeata de la Sam şi o învârti printre degete. Asta nu e o pană nenorocită de gâscă! E o pană de vrabie. Nu e de nici un folos în afară de cel de a-ţi juli fundul. Îi aruncă săgeata înapoi lui Sam. Nu, un arcaş adevărat

îşi face propriile săgeţi.

— Eu obişnuiam să fac asta, spuse Thomas.

— Dar acum eşti un ticălos puturos, nu, Tom? rânji Skeat, dar rânjetul dispăru când se uită peste vale. Destui nemernici, bodogăni el, uitându-se la francezii care se adunau, apoi făcu o grimasă când o picătură solitară îi lovi ghetele purtate. Îmi doresc să plouă, la naiba, şi să terminăm odată. Dacă ne plouă când ticăloşii ne vor ataca, putem foarte bine să fugim către casă, pentru că arcurile nu or să tragă.

Eleanor stătea lângă Thomas şi se uita pe dealul din depărtare. Erau cel puţin atâţia oameni câţi făceau parte din armata engleză, iar corpul principal al armatei Franţei abia sosea. Soldaţi călare se împrăştiau peste deal, organizându-se în cete. Ceata era unitatea principală de luptă a cavalerilor şi a soldaţilor şi cel mai adesea cuprindea între doisprezece şi douăzeci de oameni. Numărul luptătorilor care formau garda personală a seniorilor mari era mult mai mare. Între timp, se adunaseră atât de mulţi călăreţi pe vârful dealului din depărtare încât câţiva trebuiseră să se împrăştie în josul pantei, care se transforma într-o întindere de culori pestriţe, deoarece soldaţii purtau tunici brodate cu blazoanele seniorilor lor, iar caii aveau valtrapuri bătătoare la ochi, în timp ce stindardele francezilor adăugau şi mai mult albastru, roşu, galben şi verde. Şi totuşi, în ciuda culorilor, griul lipsit de strălucire al oţelului şi al zalelor încă domina pajiştea. În faţa călăreţilor se zăreau primele tunici cu verde şi roşu ale arbaletrierilor genovezi. Nu erau decât o mână de arbaletrieri, dar din ce în ce mai mulţi veneau să li se alăture camarazilor lor.

Un chiot se auzi din mijlocul englezilor şi Thomas se aplecă să vadă şi văzu că arcaşii dădeau să se ridice. Primul gând fu că francezii atacaseră, dar nu era nici un călăreţ de-al inamicului şi nu zbura nici o săgeată.

— Sus! strigă tare Will Skeat. În picioare!

— Ce s-a întâmplat? întrebă Jake.

Thomas zări atunci nişte călăreţi. Nu erau francezi, ci o duzină de englezi care călăreau în faţa formaţiunii de luptă a armatei în aşteptare, ţinându-şi caii cu grijă departe de gropile arcaşilor. Trei dintre călăreţi ţineau stindarde, iar unul din acele steaguri era imens şi reprezenta blazonul cu crinii şi leoparzii care avea marginile aurite.

— Este regele, exclamă un bărbat, iar arcaşii lui Skeat începură să aclame.

Regele se opri şi vorbi cu oamenii din centrul liniei de bătaie, apoi merse agale către englezii din partea dreaptă. Escorta sa era călare pe cai mari de luptă, dar regele călărea o iapă gri. Purta o tunică strălucitoare, însă îşi atârnase coiful încoronat de oblâncul şeii, aşa că avea capul descoperit. Steagul său regal, tot de culoare roşie, aurie şi albastră, se afla în faţa celorlalte stindarde. Îl urma blazonul personal al regelui, cu răsăritul soarelui strălucitor, în timp ce al treilea, care provoca cea mai puternică aclamaţie, era un fanion extravagant de lung reprezentându-l pe dragonul scuipând foc din Wessex. Era steagul Angliei, al celor care se luptaseră împotriva Cuceritorului, iar descendenţii Cuceritorului acum îl fluturau ca să arate că aparţinea Angliei la fel ca oamenii care îl aclamau pe regele călare pe iapa sa gri.

Se opri aproape de oamenii lui Will Skeat şi ridică un baston alb pentru a opri aclamaţiile. Arcaşii îşi scoaseră coifurile şi unii se lăsară într-un genunchi. Regele părea încă tânăr, cu părul şi barba aurii ca soarele de pe stindardul său.

— Sunt recunoscător, începu el cu o voce atât de răguşită încât se opri şi îşi reluă cuvântul. Sunt recunoscător că vă aflaţi aici.

Cuvintele provocară o nouă aclamaţie, iar Thomas, care aclama cu ceilalţi, nici măcar nu se gândi la alternativa rămasă englezilor. Regele ridică bastonul alb solicitând din nou linişte.

— Francezii, după cum vedeţi, s-au decis să ni se alăture! Probabil că se simt singuri.

Nu era o glumă deosebită, dar provocă râsete care se transformară în batjocuri la adresa inamicului. Regele zâmbi, aşteptând ca strigătele să se potolească.

— Am venit aici, continuă el, doar pentru a obţine drepturile, pământurile şi privilegiile care sunt ale noastre după legile omenirii şi ale lui Dumnezeu. Vărul meu din Franţa ne-a provocat, şi astfel îl sfidează pe Dumnezeu.

Oamenii erau tăcuţi, ascultând cu atenţie. Caii din escorta regelui loveau pământul cu copitele, dar nici un bărbat nu se mişca.

— Dumnezeu nu va îndura obrăznicia lui Filip al Franţei, continuă regele. El va pedepsi Franţa, iar voi, şi cu mâna arătă spre arcaşi, veţi fi instrumentul Lui. Dumnezeu este cu voi şi vă făgăduiesc, vă jur în faţa lui Dumnezeu şi pe viaţa mea că nu am să părăsesc acest câmp de luptă până când ultimul om din armata mea nu a plecat de aici. Stăm pe acest deal împreună,

luptăm împreună şi vom câştiga împreună pentru Dumnezeu, pentru Sfântul Gheorghe şi pentru Anglia!

Aclamaţiile începură din nou, iar regele zâmbi şi încuviinţă, apoi se întoarse când contele de Northampton ieşi din formaţiunea de luptă. Regele se aplecă în şa şi îl ascultă pe conte pentru o clipă, apoi se îndreptă şi zâmbi din nou.

— Există pe aici vreun Master Skeat?

Skeat roşi pe loc, dar nu îşi destăinui prezenţa. Contele rânjea, regele aştepta, apoi arcaşii îl arătară pe liderul lor.

— E aici!

— Vino aici! îi comandă regele cu asprime.

Will Skeat păru ruşinat în timp ce se strecură printre arcaşi şi se apropie de calul regelui, unde se lăsă într-un genunchi. Regele îşi scoase sabia cu mânerul de rubine şi atinse cu ea umărul lui Skeat.

— Ni s-a spus că eşti unul dintre cei mai buni soldaţi ai noştri, aşa că de acum înainte vei fi Sir William Skeat.

Arcaşii strigau şi mai tare. Will Skeat, Sir William acum, stătea în genunchi în timp ce regele dădu pinteni înainte pentru a le ţine acelaşi discurs ultimilor bărbaţi din linie şi acelora care se ocupau de tunurile din cercul de căruţe. Contele de Northampton, care fusese clar răspunzător pentru rangul lui Skeat, îl ridică din genunchi şi îl conduse către oamenii săi care îl aclamau, iar Skeat era roşu la faţă, în timp ce arcaşii săi îl băteau cu mâinile pe spate.

— O absurditate, îi spuse lui Thomas.

— O meriţi, Will, zise Thomas, apoi rânji, Sir William.

— Trebuie să plătesc mai multe taxe nenorocite, nu? spuse Skeat, dar arăta mulţumit oricum. Apoi se încruntă când o picătură de ploaie îi căzu pe fruntea goală. Coardele de arc! ţipă el.

Majoritatea încă îşi mai adăposteau coardele, dar câţiva trebuiră să şi le ungă când ploaia începu să cadă mai tare. Unul dintre soldaţii contelui veni la arcaşi, ţipând că femeile trebuiau să se întoarcă în spatele coamei dealului.

— L-ai auzit! exclamă Will Skeat. Femeile la bagaje!

Unele femei plângeau, dar Eleanor doar se lipi de Thomas preţ de o clipă.

— Supravieţuieşte, îi spuse ea simplu, apoi plecă prin ploaie, trecând pe lângă prinţul de Wales, care, cu alţi şase soldaţi călare, mergea către locul său printre soldaţii greu înarmaţi din spatele arcaşilor lui Will Skeat.

Prinţul se decisese să lupte călare, ca să vadă peste capetele celor fără cai şi, pentru a-şi indica sosirea, stindardul care era mai mare decât oricare altul din partea dreaptă a câmpului fu desfăcut în ploaia torenţială.

Thomas nu mai putea vedea peste vale, deoarece perdele grele de ploaie veneau dinspre nord şi înceţoşau aerul. Nu avea ce să facă decât să stea şi să aştepte ca partea din spate a zalelor lui, din piele, să devină rece şi umedă. Se încovoie, privind scrutător în depărtare şi ştiind că nici un arc nu putea trage cum trebuie până când ploaia torenţială nu se termina.

— Ce ar trebui să facă acum, spuse părintele Hobbe, care stătea lângă Thomas, este să atace.

— Nu îşi pot croi drum prin noroiul ăsta, părinte, spuse Thomas.

Văzu că preotul are un arc şi un săculeţ cu săgeţi, dar nici un alt echipament de luptă.

— Ar trebui să îţi pui nişte zale sau măcar o haină căptuşită, spuse el.

— Am armura credinţei, fiule.

— Unde sunt coardele dumitale de arc? întrebă Thomas, deoarece preotul nu avea nici coif, nici pălărie.

— Le-am înfăşurat pe… ei bine, nu contează. Trebuie să fie bună şi la altceva în afară de pipi, nu? Şi e uscat acolo. Părintele Hobbe păru necuviincios de vesel. M-am plimbat de-a lungul liniilor de bătaie, Tom, ţi-am căutat lancea. Nu e aici.

— Al naibii de surprinzător, spuse Thomas. Nici nu m-am gândit vreodată că ar fi.

Părintele Hobbe ignoră blasfemia.

— Şi am vorbit cu părintele Pryke. Îl cunoşti? Părintele Hobbe nu se lăsă descurajat de caracterul ursuz al lui Thomas. Este duhovnicul regelui şi un mare om. Într-o zi va fi episcop. L-am întrebat despre neamul Vexille. Părintele Hobbe făcu o pauză, dar Thomas nu spuse nimic. Îşi aduce aminte de familie, continuă preotul. Spune că aveau pământuri în Cheshire, dar i-au susţinut pe cei din familia Mortimer la începutul domniei regelui, aşa că au fost exilaţi. Şi a mai spus ceva. Au fost întotdeauna consideraţi pioşi, dar episcopul lor îi suspecta că împărtăşesc nişte convingeri obscure. O urmă de gnosticism.

— Catari, spuse Thomas.

— Pare verosimil, nu?

— Şi, dacă este o familie pioasă, replică Thomas, probabil că eu nu fac parte din ea. Nu-i aşa că e o veste bună?

— Nu poţi scăpa, Thomas, spuse părintele Hobbe încet. Părul său ciufulit de obicei era lipit aproape de craniu din cauza ploii.
— I-ai făgăduit tatălui tău. Ai acceptat penitenţa.
Thomas clătină din cap nervos.
— Sunt o grămadă de nenorociţi aici, părinte, arătă el către arcaşii care se ghemuiau sub ploaia ce lovea, care au ucis mai mulţi decât am ucis eu. Du-te şi chinuieşte-le lor sufletele şi lasă-l în pace pe al meu.
Părintele Hobbe clătină din cap.
— Ai fost ales, Thomas, iar eu sunt conştiinţa ta. Mi se pare mie, vezi, că, dacă cei din familia Vexille îl susţineau pe Mortimer, atunci nu puteau să-l iubească pe regele nostru. Dacă vor fi azi undeva, vor fi acolo.
Arătă către valea îndepărtată, care încă mai era adumbrită de rafala de ploaie.
— Atunci vor mai trăi încă o zi, nu-i aşa? spuse Thomas.
Părintele Hobbe se încruntă.
— Crezi că o să pierdem? întrebă cu asprime. Nu!
Thomas se cutremură.
— Se face târziu în amiază, părinte. Dacă nu atacă acum, vor aştepta până mâine. Asta le va lăsa o zi întreagă să ne măcelărească.
— Ah, Thomas! Cât te iubeşte Dumnezeu!
Thomas nu spuse nimic la această remarcă, dar se gândi că tot ceea ce voia era să fie arcaş, să devină Sir Thomas din Hookton, la fel cum Will devenise Sir William. Era fericit că îl servea pe rege şi nu avea nevoie de un stăpân divin ca să-l conducă în bătălii ciudate împotriva conducătorilor întunericului.
— Lasă-mă să-ţi dau un sfat, părinte, spuse el.
— E întotdeauna bine-venit, Tom.
— Primului ticălos care cade ia-i coiful şi zalele. Ai grijă de dumneata.
Părintele Hobbe îl bătu uşor pe spate pe Thomas.
— Dumnezeu e de partea ta. Ai auzit ce a spus regele.
Se ridică şi se duse să vorbească cu alţi oameni, iar Thomas rămase singur şi văzu că ploaia se molcomise în cele din urmă. Putea distinge din nou copacii din depărtare, culorile stindardelor şi tunicilor francezilor. Între timp, se vedeau numeroşi arbaletrieri îmbrăcaţi în roşu şi verde pe partea cealaltă a văii. Nu mergeau nicăieri, îşi dădu el seama, deoarece o coardă de arbaletă era la fel de sensibilă la umezeală ca

oricare alta.

— Mâine va fi, îi spuse el lui Jake. Mâine se va decide totul.

— Să sperăm că soarele va străluci, spuse Jake.

Vântul aduse ultimele picături de ploaie dinspre nord. Era târziu. Thomas se ridică, îşi întinse picioarele şi tropăi pe loc. O zi irosită, gândi el, şi o noapte de foame în faţă.

Şi, mâine, prima lui luptă adevărată.

Un grup frenetic de bărbaţi călare se adunaseră în jurul regelui Franţei, care încă era la trei sferturi de kilometru depărtare de dealul unde se strânsese cea mai mare parte a armatei sale. În ariergardă erau cel puţin două mii de soldaţi greu înarmaţi, care încă mai mărşăluiau. Cei care ajunseseră în vale depăşiseră cu mult numărul englezilor în aşteptare.

— Doi la unu, Sire! estimă Charles, contele de Alencon şi fratele mai tânăr al regelui, pe un ton vehement.

Ca şi restul călăreţilor, avea tunica udă, iar vopseaua de pe blazonul său se împrăştia pe pânza cea albă. Coiful său era presărat cu broboane de apă.

— Trebuie să-i omorâm acum! insistă contele.

Dar instinctul îi cerea lui Filip de Valois să aştepte. Ar fi înţelept, gândi el, să îşi adune toată armata, să facă o cercetare cum se cuvine şi apoi să atace a doua zi dimineaţă, dar îşi dădea, de asemenea, seama că însoţitorii săi, mai ales fratele său, îl socoteau precaut. Chiar îl credeau timid, deoarece evitase bătălia cu englezii înainte şi, dacă le-ar propune o zi de aşteptare, probabil ei s-ar îndoi că el era potrivit pentru treburile regale. Totuşi îşi exprimă propunerea, sugerând că victoria va fi mai năprasnică dacă va fi întârziată cu o zi.

— Şi, dacă aştepţi, ripostă contele de Alencon pe un ton critic, Eduard va dispărea în noapte şi mâine vom vedea un deal gol.

— Le e frig, foame, sunt uzi şi e un moment propice să fie măcelăriţi, insistă ducele de Lorena.

— Şi, dacă nu pleacă, Sire, vor avea mai mult timp să sape şanţuri şi gropi, îl avertiză contele de Flandra.

— Şi semnele sunt bune, adăugă Jean de Hainault, un camarad apropiat al regelui şi baron de Beaumont.

— Semnele? întrebă regele.

Jean de Hainault îi făcu semn unui bărbat într-o mantie neagră să vină în faţă. Bărbatul, care avea o barbă albă, lungă, făcu o plecăciune.

— Soarele, Sire, spuse el, se află în conjuncţie cu Mercur şi în opoziţie cu Saturn. Mai mult decât atât, nobil Sire, Marte se află în casa Fecioarei. Asta înseamnă victorie, iar configuraţia astrelor nu poate fi mai favorabilă de atât.

Cu cât aur fusese oare plătit astrologul ca să vină cu o astfel de profeţie, se întrebă Filip; totuşi era tentat de ea. Se gândi că era lipsit de înţelepciune să întreprinzi ceva fără să consulţi horoscopul şi se întrebă unde se afla propriul lui astrolog. Probabil încă pe drumul dinspre Abbeville.

— Porneşte acum atacul! îşi îndemnă Alencon fratele.

Guy Vexille, contele de Astarac, îşi împinse calul în mulţimea care îl înconjura pe rege. Văzu un arbaletrier cu o haină verde cu roşu, evident comandantul din Genova, şi îi vorbi în italiană.

— A afectat ploaia coardele?

— Rău, recunoscu Carlo Grimaldi, conducătorul genovez.

Coardele arbaletelor nu puteau fi desfăcute asemenea coardelor de arcuri obişnuite, deoarece tensiunea acestora era prea mare, aşa că bărbaţi încercau pur şi simplu să-şi adăpostească armele sub hainele lor, care nu ofereau însă multă protecţie arbaletelor.

— Ar trebui să aşteptăm până mâine, insistă Grimaldi, nu putem avansa fără scuturi.

— Ce spune? întrebă Alencon.

Contele de Astarac traduse pentru Maiestatea Sa, iar regele, palid şi abătut, se încruntă când auzi că scuturile lungi ale arbaletrierilor ce îi protejau de săgeţile inamicilor în timp ce-şi încărcau armele încă nu sosiseră.

— Când vor ajunge scuturile? întrebă el cu jale, dar nimeni nu ştia. De ce au fost transportate separat de arbaletrieri? dori el să afle, dar nimeni nu avea un răspuns. Cine eşti tu? îl întrebă regele în cele din urmă pe conte.

— Astarac, Sire, spuse Guy Vexille.

— Ah!

Era clar că regele nu avea nici o idee cine sau ce era Astarac şi nici nu recunoscuse blazonul familiei Vexille, care purta simbolul simplu al crucii, dar calul şi armura lui erau amândouă scumpe, aşa că regele îi recunoscu omului dreptul de a-i oferi un sfat.

— Şi spui că arcurile nu vor trage?

— Bineînţeles că vor trage! îl întrerupse contele de Alencon. Blestemaţii de genovezi nu vor să lupte. Ticăloşi genovezi. Scuipă. Săgeţile englezilor vor fi la fel de ude, adăugă el.

— Arbaletele vor fi slăbite, Sire, îi explică cu grijă Vexille, ignorând ostilitatea fratelui mai tânăr al regelui.

— Ar fi mai bine să aşteptăm? întrebă regele.

— Ar fi mai înţelept să aşteptăm, sire, spuse Vexille, şi în special ar fi mai înţelept să aşteptăm să ajungă scuturile.

— Horoscopul de mâine? îl întrebă Jean de Hainault pe astrolog.

Bărbatul clătină din cap.

— Neptun este în mişcare retrogradă mâine, Sire. Nu este o conjunctură favorabilă.

— Atacaţi acum! Sunt uzi, obosiţi şi înfometaţi! îl îndemnă Alencon. Atacaţi acum!

Regele încă mai stătea pe gânduri, dar majoritatea vasalilor săi erau încrezători în victorie şi îi aduseră multe argumente. Englezii erau prinşi în capcană şi o întârziere chiar şi de o zi putea să le dea o şansă să fugă. Poate că flota lor venea în Le Crotoy? Hai acum, insistau ei, chiar dacă era târziu. Hai să ucidem. Hai să câştigăm. Să arătăm creştinătăţii că Dumnezeu este de partea francezilor. Hai, hai acum! Şi regele, pentru că era slab şi pentru că voia să pară puternic, cedă dorinţelor lor.

Aşa că oriflama fu scoasă din tubul de piele şi purtată la locul ei de onoare în faţa soldaţilor. Nici un alt steag nu era lăsat să vină în faţa stindardului roşu simplu, ce flutura din bastonul său în formă de cruce şi care era păzit de treizeci de cavaleri care purtau panglici de culoarea roşu aprins pe braţul lor drept. Călăreţilor li se înmânară lăncile lungi, apoi cetele se aşezară, astfel încât cavalerii şi soldaţii să stea foarte aproape unii de alţii. Toboşarii luară învelitoarele de pe instrumente, iar lui Grimaldi, comandantul genovez, i se spusese poruncitor să avanseze şi să-i omoare pe arcaşii englezi. Regele îşi făcu cruce în timp ce douăzeci de preoţi căzură în genunchi în iarba udă şi începură să se roage.

Seniorii Franţei avansară către coama dealului, unde cavalerii lor împlătoşaţi aşteptau. Până la căderea nopţii, vor avea cu toţii săbiile ude şi destui prizonieri cât să distrugă Anglia pentru totdeauna.

Pentru că oriflama mergea la luptă.

— Sfinte Isuse! exclamă Will Skeat cu uimire, ridicându-se în picioare. Vin ticăloşii!

Surprinderea lui era justificată, deoarece era foarte târziu după-amiază, timpul când muncitorii la câmp s-ar gândi să se

ducă acasă.
Arcaşii se ridicaseră în picioare şi se holbau. Inamicul încă nu avansa, dar un grup de arbaletrieri se împrăştia peste poalele văii, în timp ce în spatele lor cavaleri şi soldaţi francezi se înarmau cu lănci.
Thomas crezu că trebuie să fie un atac simulat. Avea să se facă întuneric în trei sau patru ore şi probabil francezii erau încrezători că îşi vor face treaba repede. Arbaletrierii înaintau, în sfârşit. Thomas îşi scoase coiful pentru a găsi o coardă de arc, înnodă un capăt de un vârf de corn, apoi curbă băţul arcului pentru a fixa coarda şi la celălalt capăt. Se chinui şi trebui să facă trei încercări pentru a întinde arma cea neagră şi lungă. „Sfinte Isuse, se gândi el, dar chiar veneau! Fii calm, îşi spuse el, fii calm, dar era la fel de agitat ca prima dată când stătuse lângă panta de lângă Hookton şi îndrăznise să omoare un om pentru prima dată. Desfăcu şireturile săculeţului cu săgeţi.
Tobele începură să bată de pe partea văii unde se aflau francezii şi se auzi un chiot puternic. Nimic nu explica chiotul; soldaţii nu se mişcau, iar arbaletrierii erau încă la mare depărtare. Trâmbiţele englezilor răspunseseră, sunând dulce şi clar dinspre moară, unde regele şi o rezervă de soldaţi greu înarmaţi aşteptau. Arcaşii îşi întindeau picioarele şi tropăiau pe loc de-a lungului dealului. Patru mii de arcuri englezeşti erau pregătite de confruntare, dar două mii de arbaletrieri veneau către ei şi în spatele celor şase mii de genovezi se aflau mii de călăreţi împlătoşaţi.
— Nu au scuturi! ţipă Will Skeat. Iar coardele lor vor fi umede.
— Nu trebuie să ajungă la noi, apăru părintele Hobbe lângă Thomas din nou.
Thomas încuviinţă, dar avea gura prea uscată ca să răspundă. O arbaletă pe mâini bune şi arbaletrieri mai buni decât genovezii nu existau, avea o bătaie mult mai lungă decât cea a unui arc, dar nu şi dacă coarda era umedă. Raza de acţiune superioară nu era un avantaj aşa de mare, deoarece unui arbaletrier îi lua atât de mult timp să încordeze din nou arbaleta încât un arcaş putea avansa până când ţinta se afla în bătaia arcului şi elibera şase sau şapte săgeţi înainte ca inamicul să fie gata să-şi trimită a doua săgeată, dar, chiar dacă înţelegea acel dezechilibru, Thomas tot era nervos. Inamicul părea atât de numeros, iar tobele francezilor erau nişte cazane mari cu învelişul gros, care bubuiau în vale ca bătăile inimii

diavolului. Călăreţii inamici se strecurau înainte, nerăbdători să dea pinteni cailor către şirul de englezi la care se aşteptau să fie grav afectat de asaltul arbaletelor, în timp ce soldaţii englezi greu înarmaţi înaintau, strângând rândurile pentru a forma şiruri puternice de scuturi şi oţel. Zalele zăngăneau şi sunau.

— Dumnezeu este cu voi! striga un preot.

— Nu vă irosiţi săgeţile, ţipa Will Skeat. Ţintiţi bine, băieţi, ţintiţi bine! Nu vor rezista mult. Repeta mesajul în timp ce mergea de-a lungul liniei de bătaie. Arăţi ca şi cum ai fi văzut o fantomă, Tom.

— Zece mii de fantome, răspunse Thomas.

— Sunt mai mulţi ticăloşi decât atât, spuse Will Skeat. Se întoarse şi se uită pe deal. Poate doisprezece mii de călăreţi? Rânji. Aşa că asta înseamnă doisprezece mii de săgeţi, flăcăule.

Erau şase mii de arbaletrieri şi de două ori mai mulţi soldaţi greu înarmaţi, a căror forţă era consolidată de infanteriştii care apăreau pe ambele flancuri franceze. Thomas se îndoia că acei soldaţi pedeştri vor lua parte la bătălie, mai puţin în cazul în care lupta s-ar transforma într-o debandadă, şi înţelegea că, probabil, arbaletrierii puteau fi dovediţi pentru că veneau fără scuturi şi aveau arme slăbite de ploaie, dar ca să-i întorci pe genovezi înapoi aveai nevoie de săgeţi, multe săgeţi, iar asta însemna mai puţine pentru mulţimea de călăreţi ale căror lănci pictate, ţinute în sus, se îndeseau pe vârful dealului.

— Avem nevoie de mai multe săgeţi, îi spuse lui Skeat.

— O să vă descurcaţi cu ce aveţi, replică Skeat. Cu toţii o să ne descurcăm. Nu îţi poţi dori ceea ce nu ai.

Arbaletrierii se opriră la baza pantei ocupate de englezi şi se apucară de mâini în linie înainte să-şi pună săgeţile în arbalete. Thomas îşi luă prima săgeată şi îi sărută, superstiţios, capătul, care era o pană din oţel puţin ruginit cu un vârf periculos şi două aripioare drepte. Îşi puse săgeata în palma stângă şi aşeză capătul crestat perpendicular pe mijlocul coardei arcului, care era protejat de uzură cu un manşon de cânepă. Întinse arcul pe jumătate, fiind mulţumit de rezistenţa lemnului de tisă. Săgeata se afla în spaţiul descris de băţul arcului şi coardă, în stânga prizei. Slăbi încordarea arcului, apucă săgeata cu degetul mare de la mâna stângă şi îşi îndoi degetele mâinii drepte.

Un trâmbiţat brusc îl făcu să sară. Toţi toboşarii şi trâmbiţaşii francezi cântau acum, făcând un zgomot fără noimă, care îi făcu pe genovezi să înainteze din nou. Se urcau pe panta englezilor, cu feţele lor albe şi şterse, înrămate de griul

coifurilor. Călăreţii francezi coborau pe panta de vizavi, dar încet şi fără continuitate, ca şi cum încercau să anticipeze ordinea de atac.

— Dumnezeu este cu noi! strigă părintele Hobbe.

Stătea în postură de arcaş, cu piciorul stâng înainte, iar Thomas văzu că preotul nu avea încălţări.

— Ce s-a întâmplat cu ghetele dumitale, părinte?

— Un sărman a avut nevoie de ele mai mult decât mine. Am să fac rost de o pereche franţuzească.

Thomas îşi netezi penele de la prima săgeată.

— Aşteptaţi! ţipă Will Skeat. Aşteptaţi!

Un câine fugi din linia de bătaie a englezilor, iar stăpânul său striga după el să se întoarcă; într-o secundă, jumătate din arcaşi strigau numele câinelui.

— Biter! Biter! Vino aici, ticălosule! Biter!

— Linişte! strigă Will Skeat, în timp ce câinele, ameţit complet, alerga spre inamic.

În dreapta lui Thomas tunarii erau ghemuiţi lângă căruţe, cu făclii de aprins tunul fumegând. Arcaşii stăteau în căruţe, cu armele pe jumătate încordate. Contele de Northampton veni să stea printre arcaşi.

— Nu ar trebui să fii aici, Milord, spuse Will Skeat.

— Regele îl face cavaler şi el crede că poate să-mi dea mie ordine, glumi contele.

Arcaşii rânjiră.

— Nu omorî toţi soldaţii greu înarmaţi, Will, continuă contele. Lasă câţiva şi pentru noi, spadasini amărâţi.

— Ai să ai o şansă, îl încredinţă Will Skeat feroce. Aşteptaţi! le ceru arcaşilor.

— Aşteptaţi! ţipau genovezii, în timp ce avansau, deşi vocile lor aproape că erau înghiţite de bătăile puternice ale tobelor şi de sunetele sălbatice ale trâmbiţelor.

Biter alerga înapoi către englezi şi un chiot se auzi când, în sfârşit, câinele se adăposti în linia de bătaie.

— Nu vă irosiţi săgeţile, ţipa Will Skeat. Ochiţi cum trebuie, aşa cum v-a învăţat mama voastră.

Genovezii erau în raza arcurilor acum, dar nici o săgeată nu zbura, iar arbaletrierii îmbrăcaţi în roşu cu verde încă mai veneau, aplecându-se puţin înainte, în timp ce-şi târau picioarele în sus pe deal. Nu veneau drept spre englezi, ci puţin dintr-o parte, ceea ce însemna că în dreapta liniei de bătaie engleze, unde era Thomas, aveau să lovească prima oară. De asemenea,

era şi locul unde panta era mai domoală, iar Thomas, cu inima cât un purice, înţelese că, foarte probabil, va fi în mijlocul bătăliei. Apoi genovezii se opriră, se aranjară în linie şi lansară strigătul de război.

— Prea devreme, bolborosi contele.

Arbaletele luară poziţia de tragere. Erau înclinate abrupt în sus, iar genovezii sperau ca ploaia de săgeţi să provoace mulţi morţi în linia de bătaie a englezilor.

— Trageţi! ordonă Skeat, iar Thomas simţi cum inima îi bate tare când trase în mod brutal de coardă înapoi spre urechea sa dreaptă.

Îşi alesese un om din rândurile inamicilor, plasă vârful săgeţii între acel om şi ochiul său drept, mişcă arcul spre dreapta, pentru că asta compensa înclinarea datorată poziţionării săgeţii, apoi îşi ridică mâna stângă şi o trase în spate uşor spre stânga deoarece vântul venea din acea direcţie. Nu bătea un vânt puternic. Nu se gândise la cum să ţintească săgeata, totul era din instinct, dar încă era agitat şi un muşchi de la piciorul drept i se contracta. Linia de bătaie a englezilor era extrem de liniştită, arbaletrierii ţipau, iar tobele şi trâmbiţele franceze te asurzeau. Rândul de genovezi arăta ca nişte statui verzi şi roşii.

— Daţi-le drumul, ticăloşilor, mormăi un bărbat, iar genovezii îl ascultară.

Şase mii de săgeţi se arcuiră pe cer.

— Acum, ordonă Will, surprinzător de încet.

Iar săgeţile zburară.

* * *

Eleanor se ghemui lângă căruţa care ţinea bagajul arcaşilor. Treizeci sau patruzeci de femei erau acolo, majoritatea cu copii, şi toate tresăreau când auzeau trâmbiţele, tobele şi ţipetele din depărtare. Aproape toate femeile erau franţuzoaice sau bretone, deşi nici una nu spera ca francezii să câştige, deoarece bărbaţii lor stăteau pe dealul cel verde.

Eleanor se ruga pentru Thomas, pentru Will Skeat şi pentru tatăl său. Locul bagajelor era în spatele coamei dealului, aşa că nu putea vedea ce se întâmplă, dar auzea notele adânci şi ascuţite ale coardelor arcurilor englezeşti ce-şi slobozeau săgeţile şi apoi rafala de aer de deasupra penelor, care era sunetul a mii de săgeţi în zbor. Se cutremură. Un câine priponit de căruţă, unul dintre multele animale rătăcite care fuseseră adoptate de arcaşi, scheuna. Îl bătu cu palma uşor.

— O să fie carne în seara asta, îi spuse câinelui.

Se zvonise că vitele capturate în Le Crotoy ar ajunge la armată astăzi. Dacă ar mai rămâne vreo armată să le mănânce. Arcurile zbârnâiră din nou, mai aspru. Trâmbiţele încă răsunau, iar bătăile tobelor erau constante. Se uită în sus, spre coama dealului, aşteptându-se să vadă săgeţi pe cer, dar nu era decât un nor gri pe fundalul căruia erau aliniaţi zeci de călăreţi. Acei călăreţi făceau parte din rezerva mică de trupe a regelui şi Eleanor ştia că, dacă îi vede dând pinteni înainte, însemna că linia de bătaie din faţă fusese ruptă. Stindardul regal aflat pe aripa cea ridicată a morii flutura în adierea vântului arătându-şi auriul, stacojiul şi albastrul.

Locul unde erau depozitate bagajele era păzit de numai douăzeci de soldaţi răniţi sau bolnavi, care nu ar fi rezistat nici o secundă dacă francezii ar fi trecut de linia de bătaie a englezilor. Bagajul regelui, îngrămădit în trei căruţe vopsite cu alb, avea o duzină de soldaţi pentru a păzi bijuteriile regale, dar altminteri nu erau decât mulţimea de femei şi copii şi o mână de paji înarmaţi cu săbii scurte. Miile de cai ai armatei erau, de asemenea, priponiţi aici, aproape de pădure, şi supravegheaţi de câţiva oameni mutilaţi. Eleanor observă că majoritatea cailor erau înşeuaţi, ca şi cum soldaţii şi arcaşii voiau ca animalele să fie pregătite în caz că trebuiau să fugă.

Un preot stătea lângă bagajul regal, dar, când arcurile zbârnâiră, se grăbi să ajungă pe coama dealului şi Eleanor fu tentată să-l urmeze. Mai bine să vadă ce se întâmpla, se gândi ea, decât să aştepte aici lângă pădure şi să se teamă de ce s-ar putea întâmpla. Mângâie câinele şi se ridică în picioare, intenţionând să meargă spre coama dealului, dar tocmai atunci o văzu pe femeia care venise la Thomas în noaptea umedă în pădurea din Crecy. Contesa de Armorica, îmbrăcată frumos cu o rochie roşie şi cu părul prins într-o placă de argint, călărea o iapă mică şi albă pe lângă căruţele prinţului. Mai făcea pauză din când în când pentru a se uita către coamă şi apoi către pădurea din Crecy-Grange, care se întindea spre vest.

Un zgomot o sperie brusc pe Eleanor şi o făcu să se întoarcă spre coamă. Nimic nu explica sunetul teribil ce semăna într-un mod ciudat cu un tunet, dar nu era nici un fulger şi nici ploaie, iar moara era nevătămată. Apoi o dâră de fum gri-alburiu se arătă deasupra aripilor strânse ale morii şi Eleanor înţelesese că tunurile trăseseră. Li se spunea aruncătoare de săgeţi, îşi aduse ea aminte şi îşi imagină săgeţile lor de fier ruginit lovind în josul pantei.

Se uită înapoi la contesă, dar Jeanette nu mai era acolo. Călărise către pădure, luându-şi bijuteriile cu ea. Eleanor îi văzu pentru o clipă rochia roşie printre copaci, apoi Jeanette dispăru. Deci contesa fugise, temându-se de consecinţele înfrângerii, iar Eleanor, suspectând că femeia prinţului trebuia să ştie mai mult despre şansele englezilor decât femeile arcaşilor, îşi făcu cruce. Apoi, pentru că nu mai rezista să aştepte, merse către coama dealului. Dacă iubitul ei murea, se gândi ea, atunci voia să fie lângă el.

Alte femei o urmară. Nici una nu vorbea. Stăteau pur şi simplu pe deal şi se uitau.

Şi se rugau pentru bărbaţii lor.

A doua săgeată a lui Thomas era în aer înainte ca a doua să ajungă la punctul cel mai înalt al traiectoriei şi să înceapă să cadă. Ajunsese la a treia, apoi îşi dădu seama că pe a doua o slobozise cuprins de panică, aşa că făcu o pauză şi se holbă la cerul înnorat care era plin în mod ciudat de săgeţi negre tremurânde, ce erau la fel de dese ca graurii şi la fel de ucigătoare ca şoimii. Nu vedea nici o săgeată de arbaletă, apoi îşi puse a treia săgeată în mâna stângă şi îşi alese un bărbat din linia de bătaie genoveză. Se auzea un zgomot ciudat, răpăitor; era grindina de săgeţi genoveze care loveau iarba din jurul gropilor pentru cai.

O clipită mai târziu, prima săgeată engleză ajunse la ţintă. Zeci de arbaletrieri căzură pe spate, între ei şi cel pe care Thomas îl alesese pentru cea de-a treia săgeată, aşa că îşi schimbă ţinta spre alt bărbat, trase de coardă înapoi către ureche şi lăsă săgeata să zboare.

— Săgeţile lor cad prea aproape! ţipă contele de Northampton triumfător, iar câţiva arcaşi înjurau, gândindu-se că vorbea despre propriile săgeţi, dar erau cele genoveze, care fuseseră slăbite de ploaie şi nici una nu ajunsese la arcaşii englezi care, văzându-şi şansa de a ucide numeroşi inamici, scoaseră un chiot înfiorător şi făcură câţiva paşi pe pantă în jos.

— Omorâţi-i! urlă Will Skeat.

Şi îi omorâseră. Arcurile erau încordate încontinuu, iar săgeţile cu pene albe loveau pe pantă în jos pentru a străpunge zale şi haine şi pentru a transforma dealul jos într-un câmp al morţii. Câţiva arbaletrieri se împiedicau, alţii se târau, iar cei care nu fuseseră răniţi fugeau înapoi în loc să-şi pregătească armele.

— Ţintiţi bine! le ceru contele.
— Nu irosiţi săgeţile! strigă Will Skeat.
Thomas trase din nou, smulse o săgeată nouă din săculeţ şi îşi căută o nouă ţintă, în vreme ce ultima lui săgeată lovea un bărbat în coapsă. Iarba de lângă linia de bătaie genoveză era plină de săgeţi ce rataseră ţinta, dar mult mai multe loveau unde trebuia. Rândul genovezilor era mai subţire, mult mai subţire şi acum era tăcut, neauzindu-se decât strigătele celor care erau nimeriţi şi gemetele celor răniţi. Arcaşii avansară din nou, chiar la marginea gropilor lor, şi un nou zbor de oţel se năpusti pe pantă în jos.
Şi arbaletrierii o luară la fugă.
Preţ de o clipă, reprezentaseră o linie de bătaie neregulată, înţesată de oameni care stăteau în faţa corpurilor camarazilor lor, şi acum erau o gloată care fugea cât de tare putea ca să scape de săgeţi.
— Nu mai trageţi! strigă Will Skeat. Stop!
— Opriţi-vă! ţipă John Armstrong, ai cărui oameni erau în stânga trupei lui Skeat.
— Foarte bine! exclamă contele de Northampton.
— Înapoi, flăcăi, înapoi! le făcu Will Skeat semn arcaşilor. Sam! David! Duceţi-vă şi adunaţi ceva săgeţi, repede, arătă el către panta unde, printre genovezii morţi sau pe moarte, săgeţile cu vârful alb erau înfipte în straturi groase în iarbă. Grăbiţi-vă, flăcăi. John! Peter! Duceţi-vă şi ajutaţi-i! Hai!
De-a lungul liniei, arcaşii alergau pentru a salva săgeţile din iarbă, dar apoi un strigăt de alarmă veni din partea celor care rămăseseră la locul lor.
— Înapoi! Înapoi! ţipa Will Skeat.
Veneau călăreţii.

Sir Guillaume d’Evecque conducea o ceată de doisprezece oameni pe partea stângă a celei de-a doua linii de bătaie de călăreţi francezi. În faţa sa erau o mulţime de cavaleri francezi care aparţineau primului rând de călăreţi, în stânga sa se aflau numeroşi infanterişti care stăteau pe iarbă, iar dincolo de aceştia un râu mic şerpuia printre luncile de lângă pădure. În dreapta sa nu erau decât călăreţi înghesuiţi, aşteptând ca arbaletrierii să slăbească linia de bătaie a inamicului.
Formaţiunea de luptă engleză arăta jalnic de mică, probabil din cauză că soldaţii săi erau pedestraşi şi ocupau mai puţin loc decât cavalerii călare. Totuşi, Sir Guillaume recunoscu cu

neplăcere că regele Angliei îşi alesese bine poziţia. Cavalerii francezi nu le puteau ataca flancurile deoarece ambele erau protejate de câte un sat. Nu puteau călări în dreapta englezilor, pentru că zona era străjuită de pământurile mlăştinoase de lângă râu, iar dacă se învârteau în stânga lui Eduard, însemna o călătorie lungă în jurul satului Wadicourt şi, până când francezii ajungeau să-i vadă pe englezi din nou, arcaşii sigur s-ar fi repliat ca să se confrunte cu o forţă franceză dezorganizată de ocolul cel lung. Ceea ce însemna că numai un atac frontal ar putea aduce o victorie imediată şi asta presupunea să călărească drept spre săgeţi.

— Capetele jos, scuturile sus şi ţineţi aproape, îi îndemnă pe oamenii săi înainte să-şi coboare cu un clinchet viziera coifului.

Apoi, ştiind că încă nu va ataca pentru ceva vreme, îşi trase viziera înapoi. Soldaţii săi îşi apropiară caii, formând un şir strâns. Se spunea că vântul nu trebuie să bată printre lăncile unei cete care şarjează.

— Nu mai e mult, îi avertiză Sir Guillaume.

Arbaletrierii fugeau în susul pantei ocupate de francezi. Sir Guillaume îi urmărise cum avansau şi murmurase o rugăciune în linişte ca Dumnezeu să fie de partea genovezilor. „Omoară o parte din blestemaţii ăia de arcaşi, se rugase el, dar cruţă-l pe Thomas.” Toboşarii băteau tobele, lovind frenetic cu beţele ca şi cum i-ar fi putut învinge pe englezi doar prin zgomot, iar Sir Guillaume, îmbărbătat pe moment, îşi pusese capătul lăncii pe pământ şi îl folosise ca să se ridice în scăriţa de şa, astfel încât să vadă peste capetele oamenilor din faţă. Îi urmărise pe genovezi cum îşi încordaseră arbaletele, văzuse săgeţile ca o ceaţă pe cer, apoi englezii traseră, iar săgeţile lor erau ca o pată neagră peste panta verde şi norii cei gri. Sir Guillaume văzu cum se clatină genovezii. Se uitase să vadă arcaşii englezi cum cad, dar în schimb avansau, încă slobozind săgeţi, apoi cele două flancuri ale micii formaţiuni de luptă engleze fuseseră învăluite în alb murdar când tunurile îşi adăugaseră proiectilele ploii de săgeţi ce cădea peste pantă. Calul său se smucea neliniştit când pocnetul tunurilor se auzea peste vale, iar Sir Guillaume săltase în şa şi îşi muşcase limba. Nu putea să mângâie calul deoarece avea lancea în mâna dreaptă, iar cu mâna stângă ţinea scutul cu trei şoimi galbeni pe un fond albastru.

Genovezii fuseseră înfrânţi. La început, Sir Guillaume nu îşi crezuse ochilor, gândindu-se că poate comandantul lor încerca

să-i păcălească pe arcaşii englezi ca să-i urmărească pe aceştia până la baza pantei, unde săgeţile de arbalete să se întoarcă împotriva lor. Dar englezii nu se mişcaseră, iar genovezii nu se opriseră din fugit. Alergau, lăsând în urmă o linie densă de morţi şi de muribunzi, iar acum se suiau cuprinşi de panică spre călăreţii francezi.

Un mârâit se auzi dinspre soldaţii francezi greu înarmaţi. Era furie, iar sunetul fu urmat de strigăte de batjocură.

— Laşii! exclamă un bărbat din apropierea lui Sir Guillaume.

Contele de Alencon simţi un val de mânie năprasnică.

— Au fost plătiţi! mârâi el către un camarad. Ticăloşii au luat mită!

— Ucideţi-i! strigă regele din locul său de la marginea pădurii. Ucideţi-i!

Fratele său îl auzi şi nu voi decât să i se supună. Contele era în linia scundă, nu în prima linie, dar îşi împinse calul într-un loc liber dintre cele două cete principale şi le strigă oamenilor săi să îl urmeze.

— Ucideţi-i! spuse el. Ucideţi-i pe ticăloşi!

Genovezii se aflau între călăreţi şi englezi şi acum erau condamnaţi, deoarece de-a lungul întregului deal călăreţii dădeau pinteni înainte. Oameni cu sângele fierbinte din a doua linie de bătaie se încâlciseră cu cei din prima linie, pentru a forma o îmbulzeală de stindarde, lănci şi cai. Ar fi trebuit să-şi conducă armăsarii pe deal în jos, astfel încât să fie încă într-o ordine când ajungeau să se suie pe partea mai îndepărtată, dar în schimb dădură pinteni cailor şi, animaţi de ură împotriva propriilor aliaţi, se grăbeau să aducă moarte.

— Rămâneţi pe loc! strigă Guy Vexille, conte de Astarac, la oamenii săi.

— Aşteptaţi! ordonă Sir Guillaume.

„Mai bine să-i lăsăm pe primii atacatori să se disperseze, consideră el, decât să ne alăturăm nebuniei.”

Probabil că jumătate din călăreţii francezi rămăseseră pe deal. Restul, conduşi de fratele regelui, călăreau către genovezi. Arbaletrierii încercară să scape. Alergau de-a lungul văii, în încercarea de a ajunge în capetele de nord sau de sud, dar mulţimea de călăreţi îi acoperi şi nu mai aveau nici o scăpare. Câţiva genovezi se făcuseră ghem la sol, alţii se târau în şanţuri puţin adânci, dar majoritatea erau ucişi sau răniţi de călăreţii care călcau peste ei. Caii de luptă erau animale mari cu copite precum ciocanele. Erau antrenaţi să dărâme oamenii, iar

genovezii ţipau în timp ce erau zdrobiţi şi loviţi.

Unii cavaleri îşi foloseau lăncile pe arbaletrieri, iar greutatea unui cal şi a unui om în armură împingea uşor armele în victimele lor, dar acele lănci erau toate pierdute, lăsate în trunchiurile ciopârţite ale morţilor, iar cavalerii trebuiră să-şi scoată săbiile. Pentru o clipă, fu haos la baza văii, când călăreţii făceau mii de drumuri printre arbaletrierii împrăştiaţi. Apoi, nu mai erau decât rămăşiţele ciopârţite ale genovezilor, tunicile lor cu roşu şi verde pline de sânge şi armele zăcând sfărâmate în noroi.

Călăreţii, cu o victorie uşoară la activ, se îmbărbătară unii pe alţii.

— *Montjoie St. Denis!* ţipară ei. *Montjoie St. Denis!*

Sute de steaguri se mişcau înainte cu călăreţii, ameninţând să depăşească oriflama, dar cavalerii cu panglici roşii ce păzeau steagul sfânt dădură pinteni înaintea atacului, strigând provocări în timp ce se îndreptau pe pantă spre englezi şi acum se suiau dintr-o vale care era plină de călăreţi şarjând. Lăncile care mai rămăseseră fură lăsate în jos şi se dădeau pinteni cailor, dar unii dintre cei cu spirit de observaţie, care aşteptaseră în spate următorul atac, remarcară că nu era nici un zgomot de copite care să vină dinspre marele atac.

— S-a transformat în noroi, îi spuse Sir Guillaume unuia.

Valtrapurile şi hainele erau pătate cu noroiul adunat pe copite de pe pământul înmuiat de ploaie. Pentru moment, atacul păru că se mişcă greoi, apoi călăreţii din faţă fugiră din baza văii ude pentru a găsi un teren mai bun pe dealul englezilor. Până la urmă, Dumnezeu era cu ei şi îşi ţipară strigătul de război: *„Montjoie St. Denis!”* Tobele băteau mai repede ca niciodată, iar trâmbiţele sunau spre cer, în timp ce caii urcau către moară.

— Proştii, spuse Guy Vexille.

— Suflete amărâte, zise Sir Guillaume.

— Ce se întâmplă? întrebă regele, mirându-se de ce ordinea liniei de bătaie se stricase înainte ca lupta să înceapă cu adevărat.

Dar nimeni nu-i răspunse. Stăteau şi se uitau.

— Isus, Maria şi Iosif, exclamă părintele Hobbe, pentru că se părea că jumătate din călăreţii creştinătăţii se suiau pe deal.

— Aliniaţi-vă! ţipă Will Skeat.

— Dumnezeu fie cu voi, spuse contele de Northampton, apoi

se duse să li se alăture soldaţilor săi.

— Ţintiţi caii! le ordonă John Armstrong oamenilor săi.

— Ticăloşii şi-au omorât propriii arbaletrieri! constată Jake uimit.

— Aşa că noi o să-i omorâm pe ticăloşi, conchise Thomas răzbunător.

Atacul se apropia de întinderea acoperită de genovezii care muriseră în ploaia de săgeţi. Pentru Thomas, care se holba de pe deal, atacul era ca o rafală de valtrapuri ţipătoare şi scuturi strălucitoare, de lănci pictate şi de fanioane fluturânde şi acum, din cauză că ieşiseră caii din pământul umed, arcaşii puteau auzi copitele care erau mai zgomotoase chiar şi decât tobele inamicilor. Pământul se cutremura, iar Thomas putea simţi vibraţia prin tălpile uzate ale ghetelor sale primite în dar de la Sir Guillaume. Se uită după cei trei şoimi, dar nu îi văzu, apoi uită de Sir Guillaume, în timp ce piciorul său stâng o luă înainte, iar braţul drept se trase în spate. Penele săgeţilor se aflau lângă gura sa şi le sărută, apoi îşi fixă privirea pe un bărbat care purta un scut cu negru şi galben.

— Acum! ţipă Will Skeat.

Săgeţile se ridicară în aer, scoţând zgomot. Thomas îşi puse o a doua săgeată în arc, trase de coardă în spate şi îi dădu drumul. A treia, de data asta alegând un om cu un coif cu rât, decorat cu panglici roşii. De fiecare dată ţintea la cal, sperând să trimită săgeţile ascuţite, prin valtrapurile căptuşite, adânc în piepturile animalelor. A patra săgeată. Vedea bulgări de pământ cu iarbă cum zburau în spatele cailor din rândul din faţă. Prima săgeată încă mai zbura în timp ce o trase pe a patra şi căută o altă ţintă. Ţinti un bărbat fără tunică, în armură simplă, lustruită. Dădu drumul corzii arcului şi tocmai atunci bărbatul în armură simplă se răsturnă înainte, deoarece calul său fusese lovit de o altă săgeată. De-a lungul pantei erau cai nechezând, copite care izbeau puternic şi bărbaţi în cădere, în timp ce săgeţile engleze îşi atingeau ţinta. O lance zbură în sus pe pantă, un ţipăt se auzi de deasupra bătăilor de copite, un cal călcă peste un animal muribund şi îşi rupse piciorul, iar cavalerii îşi înfigeau genunchii în cai pentru a-i face să ocolească animalele rănite. A cincea săgeată, a şasea, iar soldaţilor din spatele liniei de arcaşi li se părea că cerul era plin de un potop nesfârşit de săgeţi întunecate pe fundalul norilor fumurii, cu vârfurile albe şi care se ridicau deasupra pantei pentru a plonja în luptătorii agitaţi.

Zeci de cai căzuseră, călăreţii lor, blocaţi în şeile înalte, erau călcaţi în picioare în timp ce zăceau neajutoraţi încă mai veneau călăreţi, iar cei din spate puteau vedea destul de departe în faţă pentru a găsi locuri prin care să se strecoare printre grămezile de oameni morţi şi muribunzi care încă tresăltau.

— *Montjoie St. Denis! Monjoie St. Denis!*

Călăreţii grăbiră caii lovindu-i cu pintenii. Lui Thomas panta i se părea ca un coşmar cu cai înălţaţi, cu dinţii galbeni şi ochii albi, cu lăncii lungi şi scuturi împunse de săgeţi, noroi, stindarde sălbatice şi coifuri gri cu crăpături pentru ochi şi apărătoare pentru nas. Stindardele fluturau, în frunte cu un steag roşu, asemănător unei panglici. Trăgea încontinuu, aruncând săgeţi în nebunie şi totuşi pentru orice cal căzut existau un altul care să-i ia locul şi un alt animal în spatele aceluia. Săgeţile ieşeau din valtrapuri, din cai, din oameni, chiar şi din lănci, cu penele albe plutind în timp ce şarja cavalerilor se apropia.

Şi apoi frontul din faţă al francezilor ajunse printre gropi, iar oasele cailor începură să se frângă, nechezatul armăsarilor acoperind tobele, trâmbiţele, zăngănitul zalelor şi loviturile copitelor. Unii oameni călăreau drept prin gropi, dar alţii cădeau şi răneau şi caii din spate. Francezii încercară să îşi încetinească animalele şi să le strunească în lături, dar atacul era în desfăşurare şi cei din spate îi presau pe cei din faţă înspre gropi şi săgeţi. Arcul tresălta în mâna lui Thomas şi o săgeată a sa se opri în gâtlejul unui călăreţ, despicându-i zalele ca pe o pânză şi azvârlindu-l pe bărbat în spate, astfel încât lancea sa se înălţă la cer.

— Înapoi! ţipa Will Skeat.

Atacul era prea aproape. Mult prea aproape.

— Înapoi! Înapoi! Înapoi! Acum! Mişcaţi-vă!

Arcaşii se repliară în spaţiile dintre soldaţi, iar francezii, văzând cum călăii lor dispar, scoaseră un chiot puternic.

— *Montjoie St. Denis!*

— Scuturi! ţipă contele de Northampton, iar soldaţii englezi îşi adunară scuturile laolaltă şi îşi ridicară propriile lănci pentru a forma un gard de vârfuri ascuţite.

— Sfântul Gheorghe! ţipă contele. Sfântul Gheorghe!

— *Montjoie St. Denis!*

Destui călăreţi făcuseră faţă săgeţilor şi gropilor, iar soldaţii inamici încă veneau în număr mare în sus pe deal.

Şi acum, în sfârşit, atacau acasă.

Dacă aruncai o prună în ceată, spuneau cunoscătorii, ar fi trebuit să se înfigă într-o lance. Atât de aproape trebuiau să fie călăreţii într-un atac, pentru că în acest fel aveau o şansă de supravieţuire, dar, dacă ceata se împrăştia, mureau cu toţii, înconjuraţi de inamici. Vecinul tău din atacul de cavalerie, îi spunea cel experimentat celui mai tânăr, ar trebui să fie mai aproape de tine decât soţia ta. Chiar şi decât târfa ta. Dar primul atac francez fu un galop nebun, iar primii bărbaţi se împrăştiară când îi căsăpiră pe genovezi şi dezordinea spori când se urcară în sus pe deal ca să se apropie de inamic.

Atacul nu ar fi trebuit să fie un galop nebun, ci unul ordonat, înspăimântător şi disciplinat. Bărbaţii, aliniaţi genunchi lângă genunchi, ar fi trebuit să înceapă încet şi să stea aproape până când, în ultimul moment, să se grăbească într-un galop pentru a azvârli lăncile la unison. Aşa erau oamenii învăţaţi să atace, iar caii lor de luptă erau antrenaţi în acest sens. Instinctul unui cal care întâlnea o linie compactă de bărbaţi sau cavaleri era să se sperie, dar armăsarii mari erau deprinşi cu asiduitate să continue să alerge şi să lovească şirurile strânse ale inamicilor şi de acolo să meargă mai departe, dând din picioare, muşcând şi ridicându-se în două picioare. O şarjă de cavalerie trebuia să fie un tumult ucigător de călăreţi, armele mânuite cu forţa sporită de greutatea bărbaţilor, cailor şi armurilor aducând moarte. Bine condusă, şarja de cavalerie făcea numeroase văduve.

Dar oamenii din armata lui Filip care visaseră să sfâşie inamicul şi să-i căsăpească pe supravieţuitorii buimăciţi calculaseră totul fără să ţină cont de arcaşi. Ajungând în dreptul soldaţilor englezi, primul atac nedisciplinat al francezilor se sparse în bucăţi şi apoi fu încetinit pentru că panta lungă, netedă şi atrăgătoare se dovedi a fi o cursă cu obstacole de cai morţi, cavaleri azvârliţi din şa, săgeţi şuierătoare şi gropi ascunse în iarbă care rupeau picioarele cailor. Doar o mână de oameni ajunse la inamic.

Acei oameni dădură pinteni pe ultimii metri şi ţintiră cu

lăncile soldaţii englezi descălecaţi, dar întâmpinară mult mai multe lănci care erau adunate pe pământ şi înclinate în sus pentru a străpunge piepturile cailor lor. Caii alergau în lănci, răsucindu-se, iar francezii cădeau. Soldaţii englezi înaintară cu topoare şi săbii pentru a-i omorî.

— Păstraţi linia! ţipa contele de Northampton.

Şi mai mulţi cai îşi croiau drum cu greu printre gropi şi nu era nici un arcaş în faţa lor acum pentru a-i încetini. Acestea erau rândurile trei şi patru din atacul francezilor. Erau mai puţini vătămaţi de săgeţi şi veniseră să-i ajute pe cei care erau căsăpiţi de luptătorii din linia engleză, care încă mai împungeau cu lăncile. Bărbaţii scoteau strigăte de război, loveau cu săbii şi topoare, iar caii muribunzi trăgeau în jos lăncile englezilor, astfel încât francezii puteau în sfârşit să se apropie de soldaţi. Oţelul suna pe oţel şi lovea în lemn, dar fiecare călăreţ întâlnea unul sau doi soldaţi greu înarmaţi, iar francezii erau târâţi din şei şi măcelăriţi pe pământ.

— Fără prizonieri! ţipa contele de Northampton. Fără prizonieri!

Acestea erau ordinele regelui. Luarea de prizonieri deschidea posibilitatea îmbogăţirii, dar cerea, de asemenea, un moment de curtoazie pentru a întreba dacă inamicul aducea într-adevăr un câştig, iar englezii nu aveau timp pentru asemenea politeţuri. Nu trebuiau decât să omoare călăreţii care continuau să apară în sus pe deal.

Regele, urmărind din spatele aripilor strânse ale morii de vânt, care scârţâiau când vântul le scutura pripoanele, văzuse că francezii trecuseră de arcaşi doar în partea dreaptă, unde lupta fiul său şi unde linia de luptă era mai aproape de francezi, iar panta era mai domoală. Marele atac fusese dispersat de săgeţi, dar supravieţuiseră destui călăreţi, iar aceia înaintau către locul unde răsunau săbiile. La început, atacul francezilor viza întregul teren de luptă, dar acum se concentră, fiindcă cei care asaltaseră flancul stâng al englezilor o luaseră la goană din faţa arcaşilor, venind în sprijinul cavalerilor şi soldaţilor greu înarmaţi care se luptau cu oamenii prinţului de Wales. Sute de călăreţi încă se mai învârteau în jurul bazei văii mocirloase, nedorind să întâlnească pentru a doua oară ploaia de săgeţi, dar mareşalii francezi îi regrupau şi îi trimiteau în sus pe deal către învălmăşeala de soldaţi care luptau sub stindardele contelui de Alencon şi ale prinţului de Wales.

— Lasă-mă să mă duc acolo jos, Sire, îl ruga episcopul de

Durham pe rege, arătând dizgraţios în zalele sale grele şi ţinând o ghioagă masivă cu ţepuşe.

— Nu trec, replică Eduard cu blândeţe.

Soldaţii săi erau dispuşi pe patru rânduri şi numai primele două se luptau, şi încă bine. Avantajul cel mai mare al unui călăreţ asupra unui infanterist era viteza, dar atacul francezilor fusese drastic încetinit. Călăreţii erau forţaţi să înainteze la pas, pentru a putea trece peste cadavre şi peste gropi, dincolo de care nu era spaţiu ca să dea pinteni cailor la trap înainte să se ciocnească de rezistenţa dârză a soldaţilor cu topoare, săbii, ghioage şi suliţe. Francezii loveau în jos, dar englezii îşi ţineau scuturile în sus şi înfigeau lamele în gâtlejurile cailor sau le tăiau tendoanele cu săbiile. Caii cădeau, nechezând, rupând picioarele oamenilor cu zvârcolitul lor sălbatic, dar fiecare cal căzut era un obstacol în plus şi, oricât de dârz era atacul francezilor, tot nu reuşeau să rupă linia de bătaie a englezilor. Nici un stindard englez nu se răsturnase încă, deşi regele se temea pentru steagul strălucitor al fiului său, care era foarte aproape de locul unde lupta era mai aprigă.

— Ai văzut oriflama? îl întrebă el pe unul dintre însoţitorii săi.

— A căzut, Sire, răspunse un cavaler de rând.

Bărbatul arătă în jos către pantă, unde un morman de cai morţi şi de oameni doborâţi rămaseră în urma primului atac francez.

— Pe acolo pe undeva, Sire. Săgeţi.

O ceată de paisprezece francezi reuşiră să treacă peste gropi fără să fie răniţi.

— *Montjoie St. Denis!* ţipară ei şi îşi coborâră lăncile, în timp ce, avântându-se în luptă, fură întâmpinaţi de contele de Northampton şi de o duzină dintre oamenii săi.

Contele folosea o lance ruptă pe post de armă de împuns şi o îndesa în pieptul unui cal. Simţind cum lancea alunecă peste armura ascunsă de valtrap, îşi ridică scutul din instinct. O ghioagă îi lovi scutul, o ţepuşă trecând prin piele şi lemnul de salcie, dar contele avea sabia atârnată de o curea şi dădu drumul lăncii, apucă mânerul sabiei şi o înfipse în chişiţa calului, care se răsuci. Îşi scoase scutul din ţepuşele ghioagei, îndreptă sabia către cavaler, care-i pară lovitura, apoi un soldat apucă arma francezului şi trase zdravăn de ea. Francezul dădu înapoi, dar contele ajută, iar francezul ţipă în timp ce cădea la picioarele englezilor. O sabie trecu prin despărţitura armurii de

la vintrele lui şi el se îndoi, apoi o ghioagă îi zdrobi coiful. Francezul rămase la pământ, zvârcolindu-se, în timp ce contele împreună cu oamenii săi se căţărară pe corpul său lovind în următorul cal şi călăreţ.

Prinţul de Wales se avântă în luptă; ieşea în evidenţă datorită unei panglici aurii care îi înconjura coiful cel negru. Nu avea decât şaisprezece ani şi era bine făcut, puternic, înalt şi antrenat foarte bine. Se apără de un topor cu scutul şi îşi îndesă sabia în zalele altui călăreţ.

— Jos de pe nenorocitul de cal! ţipă contele de Northampton la prinţ. Dă-te jos de pe calul ăla nenorocit!

Alergă către prinţ, apucă de frâul calului şi îl smuci afară din luptă. Un francez înaintă, încercând să înfigă suliţa în spatele prinţului, dar un soldat în uniformă verde cu alb îşi trânti scutul în botul calului, iar animalul se răsuci.

Contele îl trase înapoi pe prinţ.

— Văd un om călare, Sire, ţipă el, şi cred că e francez.

Prinţul încuviinţă. Propriii cavaleri ajunseseră între timp la el şi îl ajutară să se dea jos din şa. Nu spuse nimic. Dacă se simţea ofensat de conte, acest lucru rămase ascuns în spatele vizierei coifului şi prinţul se întoarse în vâltoarea luptei.

— Sfântul Gheorghe! Sfântul Gheorghe!

Cel care purta steagul se lupta să rămână împreună cu stăpânul său, iar vederea steagului brodat din plin atrăgea şi mai mulţi francezi care ţipau.

— În linie! ţipa contele. În linie!

Dar caii morţi şi oamenii măcelăriţi formau nişte obstacole pe care nici francezii, nici englezii nu le puteau trece, aşa că soldaţii, conduşi de prinţ, se căţărau peste cadavre pentru a ajunge la inamici.

Un cal cu maţele pe afară îşi târî măruntaiele către englezi, apoi se lăsă pe picioarele din faţă, azvârlindu-l pe călăreţ spre prinţ, care îşi înfipse sabia în coiful bărbatului, deformându-i viziera şi făcând să-i ţâşnească sângele prin orificiile pentru ochi.

— Sfântul Gheorghe!

Prinţul era triumfător, iar armura sa neagră era pătată cu sângele inamicului. Se lupta cu viziera ridicată, deoarece altfel nu vedea bine, şi adora momentul. Orele nenumărate de antrenament cu arme, zilele istovitoare când războinici experimentaţi îl instruiau, îl loveau în scut şi îl înjurau pentru că nu ţinea vârful sabiei în sus, acum toate dovedeau că meritaseră

efortul şi nu-şi dorea nimic mai mult de la viaţă: o femeie în tabără şi sute de inamici care trebuie omorâţi.

Rândurile francezilor se lărgeau pe măsură ce şi mai mulţi oameni urcau dealul. Nu trecuseră de linie, dar trăseseră cele două rânduri de englezi din faţă peste rândul cu morţi şi răniţi şi astfel îi despărţiseră în grupuri de bărbaţi care se apărau împotriva unui şuvoi de călăreţi. Prinţul se afla printre ei. Unii francezi, fără cai şi nevătămaţi, se luptau din picioare.

— Înainte! striga contele de Northampton la cel de-al treilea rând.

Nu mai era posibil ca zidul din scuturi să fie ţinut strâns. Acum contele trebuia să se avânte în învălmăşeala luptei pentru a-l proteja pe prinţ, iar oamenii săi îl urmară în vârtejul de cai şi săbii, unde era un adevărat măcel. Călcau peste cai morţi, încercau să evite loviturile de copite ale armăsarilor muribunzi şi-şi înfigeau săbiile în caii vii pentru a le dărâma călăreţii, acolo unde puteau fi omorâţi cu cruzime.

Fiecare francez avea doi sau trei englezi cu care se lupta şi, deşi caii muşcau cu dinţii, îşi ridicau copitele şi izbeau cu ele, iar călăreţii loveau în stânga şi în dreapta cu săbiile, englezii pedeştri până la urmă schilodiră cai şi călăreţi şi tot mai mulţi cavaleri francezi fură împinşi pe iarba bătătorită de copite pentru a fi izbiţi sau înjunghiaţi de moarte. Unii francezi, dându-şi seama de zădărnicia înfruntării, se retrăseseră peste gropi pentru a se regrupa. Scutierii le aduceau lănci, iar cavalerii, înarmaţi din nou şi dorind răzbunare, reveneau în luptă şi întotdeauna călăreau spre steagul strălucitor al prinţului.

Contele de Northampton era aproape de steag. Lovi cu scutul botul unui cal, îi tăie picioarele din faţă şi înjunghie coapsa călăreţului. O altă ceată de cavaleri veni din dreapta, cu trei bărbaţi care încă mai aveau lănci, iar ceilalţi cu săbii ţinute mult în faţă. Se izbiră de scuturile gărzii de corp a prinţului, dându-i pe aceia în spate, dar alţi bărbaţi în verde şi alb veniră în ajutor, iar prinţul îi împinse pe doi dintre ei ca să poată lovi în gâtul unui cal. Ceata se retrase, cu doi cavaleri morţi.

— Formaţi linia! ţipa contele. Formaţi linia!

Lupta pentru stindardul prinţului se potolise, pentru că francezii se regrupau.

Şi tocmai atunci a doua unitate de luptă franceză, la fel de mare ca prima, începu atacul la poalele dealului. Francezii veneau la pas, genunchi lângă genunchi, cu lăncile ţinute atât de aproape încât nici vântul nu putea trece printre ele.

Erau aliniaţi corespunzător.

Tobele greoaie băteau, acompaniindu-le înaintarea. Trâmbiţele împânzeau cerul cu zgomotul lor.

Şi francezii veneau să ducă lupta la bun sfârşit.

— Opt, spuse Jake.

— Trei, îi zise Sam lui Will Skeat.

— Şapte, spuse Thomas.

Numărau săgeţile. Încă nu murise nici un arcaş, nu din trupa lui Will Skeat, dar aveau primejdios de puţine săgeţi. Skeat continua să se uite peste capetele soldaţilor, de teamă că francezii vor străpunge linia englezilor, dar aceştia rezistau. Din răstimp în răstimp, când nici un cap sau stindard englezesc nu le stătea în cale, un arcaş slobozea câte una dintre preţioasele săgeţi, ţintind un călăreţ, dar, când una din acestea se irosi deviată de un coif, Skeat le spuse să-şi păstreze rezervele. Un băieţel aduse o duzină de burdufuri cu apă de la bagaje, iar bărbaţii le trecură de la unii la alţii.

Skeat cântări din ochi săgeţile şi clătină din cap. Nici un bărbat nu avea mai mult de zece, în timp ce părintele Hobbe, care, ce-i drept, începuse lupta cu mai puţine săgeţi decât ceilalţi, nu mai avea nici una.

— Du-te sus pe deal, părinte, îi spuse Skeat preotului, şi vezi dacă mai au ceva săgeţi. Arcaşii regelui s-ar putea să aibă câteva de rezervă.

— Pe căpitanul lor îl cheamă Hal Crowley şi mă cunoaşte. Întreabă-l, oricum.

Nu părea optimist.

— În regulă, băieţi, pe aici, le spuse el celorlalţi şi îi conduse către partea de sud a liniei englezilor, unde francezii nu se apropiaseră, apoi înaintă către soldaţi pentru a-i întări pe arcaşi, care, cu la fel de puţine săgeţi ca şi restul armatei, rezistau la hărţuiala neorganizată a oricărui grup de călăreţi care ameninţa să se apropie de ei.

Tunurile încă mai bubuiau intermitent, scuipând un miros otrăvitor de praf de puşcă peste locul de luptă, dar Thomas nu vedea indicii că aruncătoarele de săgeţi ar omorî vreun francez, deşi zgomotul lor şi şuieratul proiectilelor din fier îi ţineau pe călăreţii inamici la distanţă de flanc.

— O să aşteptăm aici, spuse Skeat, apoi înjură pentru că văzu cum a doua linie a francezilor părăseşte coama dealului învecinat. Nu veneau ca primii, haotic, ci aliniaţi şi siguri pe ei.

Skeat îşi făcu cruce. Rugaţi-vă pentru săgeţi, spuse el.

Regele îşi urmărea fiul în luptă. Fusese îngrijorat când prinţul avansase pe cal, dar aprobă în tăcere când văzu că băiatul admise să descalece. Episcopul de Durham insista să i se dea voie să se ducă în ajutorul prinţului Eduard, dar regele dădu dezaprobator din cap.

— Trebuie să înveţe să câştige bătăliile. Făcu o pauză. Eu am învăţat.

Regele nu intenţiona să intre în învălmăşeala de luptători, nu pentru că se temea de o astfel de luptă, ci pentru că, odată înconjurat de călăreţii francezi, nu ar mai fi fost capabil să urmărească restul liniei sale. Datoria sa era să stea lângă moară şi să trimită întăriri către cele mai ameninţate părţi ale armatei sale. Bărbaţii din rezerva sa de luptători cereau încontinuu să fie lăsaţi să lupte, dar regele îi refuza cu încăpăţânare, chiar şi când se plângeau că onoarea lor va fi mânjită dacă nu intrau în luptă. Regele nu îndrăzni să îi lase să plece, deoarece urmări al doilea batalion francez cum venea în jos pe deal şi ştia că trebuie să păstreze fiecare om în caz că acel noian de călăreţi ar străpunge linia de luptă.

A doua linie a francezilor, lungă de peste o jumătate de kilometru şi constând din trei sau patru rânduri, se deplasa în jos pe pantă, unde caii se chinuiau să treacă peste cadavrele măcelărite ale genovezilor.

— Aliniaţi-vă! ţipau conducătorii cetelor după ce corpurile arbaletrierilor rămăseseră în spatele lor, iar bărbaţii se poziţionară din nou genunchi lângă genunchi, ascultători, în timp ce călăreau pe pământul moale. Copitele abia dacă făceau vreun zgomot, aşa încât cele mai puternice sunete ale atacului erau zăngănitul zalelor, pocniturile tecilor şi foşnetul valtrapurilor pe iarba înaltă. Toboşarii încă mai băteau tobele pe dealul din spate, dar nici o trâmbiţă nu mai suna.

— Vezi stindardul prinţului? îl întrebă Guy Vexille pe Sir Simon Jekyll, care călărea alături de el.

— Acolo. Jekyll arătă cu vârful lancei spre locul unde lupta era cea mai aprigă.

Toţi însoţitorii lui Vexille aveau piedici pe lănci, plasate imediat în spatele vârfului, astfel încât lemnul lor nu se afunda în corpul victimelor. O lance cu piedică putea fi scoasă dintr-un om muribund şi folosită din nou.

— Cel mai înalt steag, adăugă Sir Simon.

— Urmaţi-mă! ţipă Vexille şi îi făcu semn lui Henry Colley,

care fusese însărcinat să poarte stindardul.

Lui Colley nu îi convenea această datorie, considerând că ar fi trebuit să se lupte cu lancea sau cu sabia, dar Sir Simon îi spuse că era un privilegiu să care lancea Sfântului Gheorghe, iar Colley fu nevoit să accepte îndatorirea. Plănuise să se descotorosească de lancea nefolositoare împreună cu steagul ei roşu imediat ce intra în luptă, dar pentru moment o ţinea sus, în timp ce se depărta de linia organizată de atac. Oamenii lui Vexille urmară stindardul, iar plecarea întregii cete lăsă un spaţiu gol în formaţia franceză şi câţiva cavaleri ţipară nervoşi şi chiar îl făcură laş pe Vexille, dar contele de Astarac ignoră batjocurile în timp ce se îndrepta prin spatele liniei în locul unde considera că ar avea călăreţii, chiar în faţa oamenilor prinţului, şi găsi din întâmplare o despărţitură, îşi forţă calul să pătrundă şi îşi lăsă oamenii să-l urmeze cât de repede puteau.

La treizeci de paşi în stânga lui Vexille, o ceată cu blazoane ce înfăţişau şoimi galbeni pe un fond albastru mergea la trap în sus spre dealul englezilor. Vexille nu văzu stindardul lui Sir Guillaume şi nici Sir Guillaume nu văzu blazonul inamicului său înfăţişând yale-ul. Ambii se uitau pe dealul din faţă, întrebându-se când vor trage arcaşii şi admirau curajul supravieţuitorilor primei şarje de cavalerie, care în mod repetat se retrăgeau câţiva paşi, se regrupau şi atacau linia de luptă a englezilor, care rezistau cu vehemenţă. Nimeni nu ameninţa să străpungă formaţiunea de luptă engleză, dar cavalerii încă mai încercau chiar şi când erau răniţi, iar caii lor şchiopătau. Apoi, când al doilea atac al francezilor se apropie de linia genovezilor omorâţi de arcaşii englezi, mai multe trâmbiţe răsunară de pe dealul francezilor, iar caii îşi ciuliră urechile încercând să meargă la pas. Bărbaţii struniră caii de luptă să o ia într-o parte şi se răsuciră cu greutate în şeile lor pentru a se uita prin vizieră ca să înţeleagă ce însemna sunetul trâmbiţelor şi văzură că ultimii cavaleri francezi, regele, războinicii săi şi regele orb al Boemiei împreună cu camarazii săi mergeau la trap pentru a participa la masacrarea englezilor. Regele Franţei călărea în spatele stindardului său albastru, care era presărat cu crini aurii, în timp ce steagul regelui Boemiei înfăţişa trei pene albe pe un fond roşu-închis. Toţi călăreţii Franţei participau acum la luptă. Toboşarii transpirau, preoţii se rugau, iar trâmbiţaşii regali făcură zarvă mare pentru a prevesti moartea armatei engleze.

Contele de Alencon, fratele regelui, începuse atacul nebunesc care lăsase atâţia francezi morţi pe panta din

depărtare, dar contele era de asemenea mort, cu piciorul rupt de calul său în cădere şi cu craniul despicat de un topor de luptă englezesc. Oamenii pe care îi condusese, ceia care încă mai trăiau, erau buimăciţi, străpunşi de săgeţi, asudaţi şi obosiţi, dar continuau să se lupte, întorcându-şi caii obosiţi pentru a învinge săbii, ghioage şi topoare ale soldaţilor, care se apărau cu scutul şi loveau cu săbiile peste picioarele cailor. Apoi o altă trâmbiţă sună mult mai aproape de vâltoarea luptei. Notele scădeau în triolete rapide, unul după altul, iar unii călăreţi auziră strigarea şi înţeleseră că li se ordona să se retragă. Nu din luptă, ci să facă loc, întrucât cel mai mare atac avea să urmeze.

— Dumnezeu fie cu regele, spuse Will Skeat cu asprime, deoarece mai avea zece săgeţi şi jumătate din Franţa venea către el.

Thomas observa ritmul ciudat al bătăliei, cu pauze în desfăşurarea ostilităţilor şi cu revenirea bruscă a violenţei. Oamenii se luptau ca nişte demoni şi păreau invincibili, apoi, când călăreţii se retrăgeau pentru a se regrupa, aceiaşi luptători se sprijineau în scuturi şi în săbii şi arătau ca nişte oameni aproape de moarte. Caii se agitau din nou, englezii scoteau strigăte de avertisment, iar soldaţii îşi ridicau săbiile uzate. Zgomotul de peste deal era copleşitor: bubuitul ocazional al tunurilor care nu prea aveau alt efect în afară de a umple câmpul de luptă de putoarea întunecată a iadului, nechezatul cailor, zăngănitul armelor de fier, oamenii care gâfâiau, urlau şi gemeau. Caii pe moarte îşi arătau dinţii şi se zvârcoleau în iarbă. Thomas clipi, ştergându-şi sudoarea de pe pleoape, şi se holbă la panta lungă şi plină de cai morţi, zeci de cai, poate chiar sute şi, dincolo de ei, apropiindu-se de cadavrele genovezilor care muriseră sub săgeţi, şi mai mulţi călăreţi sub o nouă întindere de steaguri strălucitoare. Sir Guillaume? Unde era? Supravieţuise? Atunci Thomas îşi dădu seama că acel atac teribil, când săgeţile doborâseră atâţia cai şi oameni, nu reprezentase decât începutul ostilităţilor. Adevărata luptă abia acum începea.

— Will! Will! se auzi vocea părintelui Hobbe de undeva din spatele soldaţilor. Sir William!

— Aici, părinte!

Soldaţii îi făcură loc preotului, care aducea un braţ de snopuri de săgeţi însoţit de un băieţel speriat care căra şi mai multe.

— Cadou din partea arcaşilor regali, spuse părintele Hobbe şi răsturnă snopurile în iarbă.

Thomas văzu că săgeţile aveau penele vopsite cu roşu, ca ale arcaşilor regelui. Îşi scoase cuţitul, tăie un şnur şi îşi îndesă noile săgeţi în săculeţ.

— Aliniaţi-vă! Aliniaţi-vă! ţipa contele de Northampton răguşit.

Coiful îi era adâncit în dreptul tâmplei drepte, iar tunica pătată de sânge. Prinţul de Wales striga insulte la adresa francezilor, care îşi răsuceau caii, repliindu-se pe întinderea unde se învălmăşeau morţi şi răniţi.

— Arcaşi! strigă contele, apoi îl împinse pe prinţ înapoi către soldaţii care se aliniau încet în formaţie de luptă.

Doi bărbaţi adunau lăncile căzute ale inamicului, pentru a reînarma rândul din faţă.

— Arcaşi! strigă contele din nou.

Will Skeat îşi rearanjă oamenii în faţa contelui.

— Suntem aici, Milord.

— Aveţi săgeţi?

— Câteva.

— Destule?

— Câteva, răspunse Skeat cu încăpăţânare.

Thomas lovi o sabie ruptă de sub piciorul său. La doi sau trei paşi în faţa sa se afla un cal mort cu muştele adunate pe ochii albi şi larg deschişi şi pe sângele scânteietor de pe nasul negru. Valtrapul său era cu alb şi galben, iar cavalerul care călărise calul era prins sub corpul acestuia. Viziera bărbatului era ridicată. Majoritatea francezilor şi aproape toţi soldaţii englezi se luptau cu vizierele ridicate, iar ochii acestui bărbat în aparenţă mort se uitau fix la Thomas, apoi clipiră deodată.

— Sfinte Isuse, înjură Thomas, ca şi cum ar fi văzut o stafie.

— Ai milă, şopti bărbatul în franceză. Pentru numele lui Dumnezeu, ai milă…

Thomas nu îl putea auzi, deoarece nu se auzeau decât bătăile copitelor şi sunetul trâmbiţelor.

— Lăsaţi-i! Sunt învinşi! zbiera Will Skeat, deoarece unii dintre oamenii săi erau cât pe ce să tragă cu arcurile în călăreţii care supravieţuiseră primului atac şi se dădeau în spate pentru a se regrupa în raza de bătaie a săgeţilor.

— Aşteptaţi! ţipă Skeat. Aşteptaţi!

Thomas se uită în stânga sa. Erau oameni şi cai morţi pe pantă, pe o distanţă de circa şapte sute de metri, dar se părea

că francezii doar se apropiaseră de linia engleză în zona unde era el plasat. Acum veneau din nou, iar el clipea să-şi alunge transpiraţia din ochi şi urmărea şarja cavalerilor care urcau pe pantă. De data aceasta veneau încet, disciplinat. Un cavaler francez din rândul din faţă avea pe coif pene albe şi galbene extravagante, ca şi cum ar fi fost la turnir. Acela era un om mort, se gândi Thomas, pentru că nici un arcaş nu rezista unei ţinte atât de viu colorate.

Thomas se uită din nou la oamenii masacraţi din faţă. Era vreun englez printre morţi? Părea imposibil să nu fie nici unul, dar el nu vedea pe nimeni dintre ai lui. Un francez cu o săgeată înfiptă adânc în coapsă se bălăbăni în cerc printre cadavre, apoi se prăbuşi în genunchi. Zalele sale erau sfâşiate în dreptul taliei şi viziera coifului atârna de un singur cui. Pentru un moment, strânse cu mâinile mânerul sabiei, arăta ca un om care se ruga, apoi căzu încet înainte. Un cal rănit gemu. Un bărbat încercă să se ridice şi Thomas văzu crucea roşie a Sfântului Gheorghe pe braţul său şi pătratele roşii şi galbene ale contelui de Oxford pe haina sa. Deci până la urmă erau victime engleze.

— Aşteptaţi! strigă Will Skeat, iar Thomas văzu călăreţii mai aproape, mult mai aproape.

Îşi îndoi arcul său negru. Trăsese atât de multe săgeţi încât cele două degete de la mâna dreaptă cu care încorda arcul se zdreliseră, iar marginea palmei stângi i se înăsprise de la atingerile penelor de gâscă. Braţele şi muşchii spatelui îl dureau. Îi era sete.

— Aşteptaţi! strigă Skeat din nou, iar Thomas relaxă coarda câţiva centimetri.

Linia de atac a celei de-a doua şarje fusese tulburată de corpurile arbaletrierilor, dar acum călăreţii se regrupau şi erau în raza de bătaie a arcurilor. Însă Will Skeat, ştiind cât de puţine săgeţi mai avea, nu voia să irosească nici una.

— Ţintiţi bine, băieţi, spuse el. Nu avem oţel de irosit acum, aşa că ţintiţi bine! Omorâţi caii ăia blestemaţi.

Arcurile se întinseră la maximum, iar coarda ardea ca focul în degetele zdrelite ale lui Thomas.

— Acum! ţipă Skeat şi un nou roi de săgeţi pluti deasupra pantei, de data aceasta cu pene roşii printre cele albe.

Coarda lui Jake plesni şi el înjură în timp ce căuta o altă săgeată. Un roi de săgeţi zbârnâi, cu penele fluturând în aer, apoi un al treilea rând era pe coarde în timp ce primul lovise. Caii nechezau şi se ridicau pe picioarele din spate. Călăreţii

tresăreau şi apoi dădeau pinteni ca şi cum înţelegeau că modul cel mai rapid de a scăpa de săgeţi era să călărească peste arcaşi. Thomas trăgea încontinuu, fără să gândească, doar căutând cai, cu vârful de oţel apoi eliberând coarda. Scoase o săgeată cu pene albe, văzu sânge pe ele şi ştiu că degetele sale sângerau pentru prima dată de când fusese copil. Trăgea încontinuu până când degetele sale erau carne vie şi aproape că plângea de durere, dar al doilea atac inamic îşi creă un adevărat haos când vârfurile ascuţite provocară durere cailor, iar călăreţii se ciocniră de cadavrele rămase de la primul atac. Francezii stăteau pe loc, nefiind capabili să călărească în bătaia săgeţilor, dar nedorind nici să se retragă. Caii şi oamenii cădeau, tobele băteau şi călăreţii din spate împingeau rândurile din faţă pe pământul însângerat, unde gropile aşteptau şi săgeţile îi loveau. Thomas trase o altă săgeată, urmări penele roşii intrând în pieptul unui cal, apoi scotoci în săculeţul său, unde mai găsi doar o săgeată. Înjură.

— Săgeţi? întrebă Sam, dar nimeni nu mai avea de împărţit.

Thomas îşi slobozi ultima săgeată, apoi se întoarse pentru a găsi un loc liber printre soldaţi care să-l scape de călăreţii ce sigur vor veni acum că se terminaseră săgeţile, dar nu era nici un culoar gol pe unde să se retragă.

Preţ de o clipă, spaima îl copleşi. Nu era scăpare şi francezii veneau. Apoi, aproape fără să se gândească, îşi puse mâna dreaptă sub capătul arcului şi îl aruncă sus peste soldaţii englezi, ca să cadă după aceştia. Arcul era o povară acum, deci trebuia să se descotorosească de el, şi luă un scut căzut, sperând că avea blazon englezesc, şi îşi împinse antebraţul stâng în laţurile strâmte. Îşi scoase sabia şi se dădu în spate între două lăncii ţinute de soldaţi. Ceilalţi arcaşi făceau la fel.

— Faceţi loc arcaşilor! ţipă contele de Northampton. Faceţi-le loc!

Dar soldaţii erau prea înspăimântaţi de apropierea rapidă a francezilor pentru a deschide rândurile.

— Gata! ţipă un bărbat. Gata!

Se simţi o notă de isterie în vocea sa. Acum, că săgeţile se epuizaseră, călăreţii francezi veneau în sus pe pantă, printre cadavre şi gropi. Îşi lăsau lăncile şi ei dădeau pinteni cailor, cerându-le un ultim efort de a prinde viteză înainte ca inamicul să lovească. Valtrapurile erau pătate de noroi şi de ele atârnau săgeţi. Thomas urmări o lance, ţinu scutul nefamiliar sus şi se gândi cât de monstruoase erau feţele de oţel ale inamicilor.

— O să fie bine, flăcăule, îi vorbi o voce din spate. Ţine scutul sus şi concentrează-te asupra calului.

Thomas îi aruncă o privire celui care-i vorbea şi văzu că era Reginald Cobham cel grizonat, bătrânul campion însuşi, stând în primul rând.

— Adunaţi-vă toate puterile! ţipă Cobham.

Caii erau deasupra lor, mari şi înalţi, lăncile lungi, zgomotul copitelor şi zăngănitul zalelor copleşitoare. Francezii strigau victoria în timp ce se aplecau în şei pentru atac.

— Acum omorâţi-i! ţipă Cobham.

Lăncile loviră scuturile şi Thomas fu aruncat înapoi, iar o copită îi lovi umărul, dar un bărbat din spate îl împinse să stea drept, aşa că fu silit să reziste din toate puterile împotriva calului inamicului. Nu avea loc să-şi folosească sabia, iar scutul îi era zdrobit într-o parte. În nări avea miros de transpiraţie de cal şi sânge. Ceva îi lovi coiful, făcându-i craniul să răsune şi vederea să i se întunece, apoi, în mod miraculos, presiunea dispăru şi văzu un petic de lumină şi se clătină către el, îndreptându-şi sabia spre locul unde credea că se afla inamicul.

— Scutul sus! ţipă o voce şi el se supuse din instinct.

Cineva îi lovi cu putere scutul, care-i scăpă din mână, dar vederea înceţoşată îi revenea şi putu să vadă un valtrap viu colorat şi un picior în armură într-o scăriţă mare de piele, aproape de el în partea stângă.

Îşi înfipse sabia prin valtrap şi în burta calului, iar armăsarul se răsuci. Thomas fu târât de sabia blocată, dar reuşi să o smucească violent astfel încât, ieşind din trupul animalului, lovi un scut englezesc.

Atacul nu spărsese linia, dar se răsfrânsese asupra ei ca un val de mare ce loveşte o stâncă. Caii săreau înapoi, iar soldaţii englezi avansau pentru a-i lovi pe călăreţi, care-şi abandonau lăncile în favoarea săbiilor. Thomas fu dat la o parte de soldaţi. Gâfâia, năucit şi plin de transpiraţie. Capul îl durea groaznic de tare. Un arcaş zăcea mort în faţa sa, cu capul zdrobit de o copită. De ce nu avea coif? Apoi soldaţii se dădeau înapoi împleticindu-se, înapoi în timp ce şi mai mulţi călăreţi îşi făceau loc printre morţi pentru a lupta în locul tot mai înţesat de cavaleri, cu toţii împingând către stindardul înalt al prinţului de Wales. Thomas izbi cu scutul puternic în botul unui cal, simţi o lovitură fulgerătoare în sabia sa, aceasta izbind dintr-o parte, uşor oblic, animalul. Călăreţul se lupta cu un alt bărbat pe partea cealaltă a calului său şi Thomas văzu o despărţitură mică

printre oblâncul înalt al şeii şi armura de zale a bărbatului şi îşi înfipse sabia în stomacul francezului, auzi răgetul furios al acestuia transformându-se într-un ţipăt, apoi văzu că armăsarul se prăbuşea spre el. Se dădu în lături, împingând un om din calea sa înainte ca animalul să se izbească de pământ într-un zgomot de armură şi copite care loveau. Soldaţii englezi năvăliră asupra calului muribund, spre a întâlni următorul inamic. Un cal cu o săgeată de fier înfiptă adânc în pulpă se ridica şi lovea cu copitele. Un alt cal încercă să-l muşte pe Thomas, iar el îl lovi cu scutul, apoi sări la călăreţul său cu sabia, dar bărbatul se răsuci şi Thomas se uită disperat după următorul inamic.

— Fără prizonieri! ţipa contele, văzând un bărbat care încerca să scoată un francez afară din învălmăşeală.

Contele se descotorosise de scut şi mânuia sabia cu ambele mâini, lovind cu ea ca şi cum ar fi fost topor de pădurar şi îi provocă pe toţi francezii să vină să se lupte. Şi veniră. Din ce în ce mai mulţi călăreţi se avântau în lupta aprigă; păreau că nu se mai termină. Cerul era luminat de steaguri şi împânzit de oţel, iar iarba era plină de fiare de tot felul şi lucea din cauza sângelui. Un francez izbi cu muchia de jos a scutului în coiful unui englez, îşi răsuci calul, lovi cu sabia în spatele unui arcaş, îşi răsuci calul din nou şi îl lovi pe bărbatul care încă mai era ameţit de lovitura cu scutul.

— *Montjoie St. Denis!* strigă el.

— Sfântul Gheorghe!

Contele de Northampton, cu viziera ridicată şi cu faţa pătată de sânge, îşi înfipse sabia printr-o despărţitură a unei măşti pentru a nimeri ochiul unui cal. Animalul se ridică pe picioarele din spate, şi călăreţul se prăbuşi şi fu călcat de un cal din spate. Contele îl căuta pe prinţ şi nu îl putea vedea, apoi nu mai putu să caute pentru că o ceată cu cruci albe pe scuturi negre înainta spre locul luptei, împingând şi duşmani, şi aliaţi din calea lor cu lăncile, în timp ce se îndreptau spre stindardul prinţului.

Thomas văzu o lance cum se îndreaptă către el şi se aruncă la pământ, unde se încovrigi şi lăsă caii cei grei să treacă pe lângă el.

— *Montjoie St. Denis!* ţipau vocile de lângă el, în timp ce ceata contelui de Astarac ajungea în mijlocul luptei.

Sir Guillaume d'Evecque nu mai văzuse nimic asemănător. Îşi dorea să nu mai asiste niciodată la aşa ceva. Văzuse o armată

imensă zdrobindu-se de o linie de pedestraşi.

Era adevărat că bătălia nu era pierdută şi Sir Guillaume se convinsese că încă mai putea fi câştigată, dar îşi dădea seama, de asemenea, că, în mod neobişnuit, inima nu-i dădea ghes să lupte. Îi plăcea războiul. Iubea lupta, savura momentul când îşi impunea voinţa în faţa inamicului său şi avusese întotdeauna de câştigat luptând; totuşi, deodată, ştiu că nu voia să atace sus pe deal. Exista un blestem în acest loc. Alungă acest gând, apoi dădu pinteni calului.

— *Montjoie St. Denis!* strigă el, dar ştia că entuziasmul era doar de suprafaţă.

Nimeni altcineva dintre participanţii la atac nu părea să fie cuprins de îndoieli. Cavalerii începură să se înghesuie, străduindu-se să ţintească cu lăncile în linia englezilor. Foarte puţine săgeţi zburau acum şi nici una dintre acestea nu venea dinspre haosul unde flutura stindardul prinţului de Wales. Călăreţii atacau de-a lungul întregii linii, lovind rândurile englezilor cu săbii şi topoare de luptă, dar din ce în ce mai mulţi oameni înaintau oblic pe pantă pentru a se alătura atacului înverşunat din dreapta liniei de luptă a englezilor. Acolo se va câştiga bătălia şi englezii vor fi învinşi, îşi spuse Sir Guillaume. Va fi dificil şi va curge sânge, bineînţeles, să îţi croieşti drum printre trupele prinţului, dar, odată călăreţii francezi ajunşi în spatele liniei engleze, aceasta se va prăbuşi ca lemnul putrezit şi nici un fel de întăriri din vârful dealului nu vor mai putea împiedica înfrângerea lor. „Aşa că luptă, îşi spuse el, luptă”, dar încă îl mai încerca spaima că se îndrepta spre dezastru. Nu se mai simţise niciodată aşa şi ura asta, se blestema pentru că era un laş!

Un cavaler francez descălecat, cu viziera coifului spartă şi cu sânge curgându-i de la mâna în care ţinea o sabie ruptă, în timp ce cu cealaltă susţinea rămăşiţele unui scut ce fusese despărţit în două, se clătină în jos pe deal, apoi căzu în genunchi şi vomită. Un cal fără călăreţ, cu scăriţele fluturându-i, galopa peste linia atacului, târându-şi valtrapul rupt prin iarbă. Iarba era presărată aici cu pene albe ale săgeţilor căzute, arătând ca un câmp de flori.

— Mergeţi! Mergeţi! Mergeţi! strigă Sir Guillaume către oamenii săi, dar ştia că de fapt ţipa la el însuşi.

Nu le-ar fi spus niciodată oamenilor să meargă pe un câmp de luptă, ci să vină, să-l urmeze şi se blestemă pentru că folosise cuvântul şi se uită înainte, căutând o victimă pentru lancea sa,

avea grijă la gropi şi încerca să ignore lupta încinsă în dreapta sa. Plănui să extindă locul de înfruntare a armatelor, croindu-şi drum către linia englezilor, acolo unde lupta nu era în toi. „Mori ca un erou, îşi spuse el, poartă blestemata de lance sus pe deal şi nu lăsa nici un om să spună vreodată că Sir Guillaume d'Evecque a fost un laş."

Apoi se auzi un strigăt imens de bucurie din dreapta sa şi el îndrăzni să se uite acolo, în cealaltă direcţie a gropilor. Văzu cum stindardul cel mare al prinţului de Wales se rostogolea peste oamenii care se luptau. Francezii aclamau, iar supărarea lui Sir Guillaume dispăru ca prin minune deoarece un steag franţuzesc îşi croia drum înainte, îndreptându-se spre locul unde fluturase steagul prinţului, apoi Sir Guillaume zări stindardul. Îl văzu şi se uită la el. Zări un yale care ţinea o cupă, lovi calul cu genunchiul pentru a-l întoarce şi ţipă la oamenii săi să-l urmeze.

— La război! urlă el.

Pentru a ucide. Şi nu mai existau nici lipsă de entuziasm şi nici dubii. Aceasta, deoarece Sir Guillaume îşi găsise inamicul.

Regele văzu cavalerii inamicului cu scuturile cu cruce albă cum pătrund în locul unde lupta fiul său şi apoi zări stindardul prinţului căzând. Nu vedea armura neagră a fiului său. Faţa îi rămase impasibilă.

— Lasă-mă să mă duc! îi ceru episcopul de Durham.

Regele îndepărtă o muscă de pe gâtul calului său.

— Roagă-te pentru el, îi spuse episcopului.

— La ce naiba va servi rugăciunea? întrebă episcopul şi îşi ridică ghioaga fioroasă. Lasă-mă să mă duc, Sire!

— Am nevoie de tine aici, zise regele liniştit, iar băiatul trebuie să înveţe, aşa cum am făcut eu.

„Am şi alţi fii, îşi spuse Eduard al Angliei, deşi nici unul ca acesta. Va fi un rege mare într-o zi, un rege luptător, o năpastă pentru inamicii noştri. Dacă supravieţuieşte. Şi trebuie să înveţe să trăiască în haosul şi teroarea bătăliei."

— Vei rămâne aici, îi spuse episcopului hotărât, apoi îi făcu semn unui herald. Blazonul acela, spuse el arătând către stindardul roşu cu yale-ul, al cui este?

Heraldul fixă stindardul preţ de câteva clipe, apoi se încruntă ca şi cum era nesigur de opinia sa.

— Deci? îl întrebă regele din nou.

— Nu l-am văzut de şaisprezece ani, spuse heraldul, părând

nesigur de propria judecată, dar cred că este blazonul familiei Vexille, Sire.

— Familia Vexille? întrebă regele.

— Vexille? răcni episcopul. Vexille! Trădători blestemaţi! Au fugit din Franţa pe timpul regatului domniei străbunicului Mariei Tale, Sire. Acesta le-a dat pământ în Cheshire. Apoi s-au alăturat lui Mortimer.

— A, spuse regele, zâmbind cu jumătate de gură.

Deci familia Vexille o sprijinise pe mama sa şi pe iubitul ei, Mortimer, care încercaseră împreună să-l detroneze. Nu era de mirare că se luptau bine. Încercau să răzbune pierderea domeniului lor din Cheshire.

— Cel mai mare fiu nu a părăsit Anglia niciodată, spuse episcopul, uitându-se jos la lupta de pe pantă ce se extindea. Trebui să-şi ridice vocea pentru a putea fi auzit printre sunetele de oţel. A fost un flăcău ciudat. A devenit preot! Vă vine să credeţi? Un fiu mai mare! Pretinde că nu şi-a iubit tatăl, dar tot l-am întemniţat.

— La ordinul meu? întrebă regele.

— Eraţi foarte tânăr, Sire, aşa că unul dintre consilieri s-a asigurat că preotul Vexille nu va face probleme. L-a închis într-o mănăstire, apoi l-a bătut şi l-a înfometat până când el a început să creadă că e sfânt. După toate acestea era inofensiv, aşa că l-au trimis într-o parohie de la ţară ca să putrezească. Cred că e mort deja.

Episcopul se încruntă deoarece linia englezilor se retrăgea, împinsă de ceata de cavaleri a lui Vexille.

— Lasă-mă să mă duc jos, Sire, spuse el, te rog, lasă-mă să-mi duc oamenii jos.

— Ţi-am spus să te rogi la Dumnezeu, nu la mine.

— Am douăzeci de preoţi care se roagă, spuse episcopul, şi aşa fac şi francezii. O să-l asurzim pe Dumnezeu cu rugăciunile noastre. Te rog, Sire, te implor!

Regele se înduplecă.

— Du-te pe jos, îi spuse episcopului, şi cu o singură ceată.

Episcopul strigă triumfător, apoi alunecă neîndemânatic de pe spatele calului.

— Barratt! ţipă către unul dintre oamenii săi. Adu-ţi oamenii! Hai!

Episcopul ridică ghioaga cu ţepuşe, apoi alergă în jos pe deal, zbierând către francezi că le venise timpul să moară.

Heraldul numără ceata care îl urmă pe episcop în jos pe

pantă.

— Pot douăzeci de oameni să facă vreo diferenţă, Sire? îl întrebă el pe rege.

— Va face o diferenţă mică pentru fiul meu, spuse regele, sperând că prinţul încă mai trăia, dar o diferenţă mare pentru episcop. Cred că aş fi avut un duşman în Biserică pentru totdeauna dacă nu i-aş fi dat voie să-şi dea frâu entuziasmului.

Îl urmări pe episcop cum se vâră în rândurile englezilor din spate şi, încă strigând, cum se avântă în vâltoarea luptei. Încă nu se zăreau nici armura cea neagră a prinţului, nici stindardul său.

Heraldul se îndepărtă de rege pe buiestraşul său. Regele îşi făcu cruce, apoi îşi trase sabia cu mânerul de rubine pentru a se asigura că ploaia de mai devreme nu ruginise lama în suportul de metal al tecii. Arma se mişca destul de uşor şi ştia că era posibil să aibă nevoie de ea, dar momentan îşi puse mâinile pe oblâncul şeii şi urmări bătălia.

Îl lăsa pe fiul său să o câştige, se decisese. În caz contrar, şi-ar pierde fiul.

Heraldul îi aruncă o privire fugară regelui său şi văzu că ochii lui Eduard al Angliei erau închişi. Regele se ruga.

Lupta se extinsese de-a lungul dealului. Toate părţile liniei de luptă engleze erau atacate acum, deşi în multe locuri lupta era uşoară. Săgeţile îşi făcuseră treaba, dar nu mai rămăsese nici una, aşa că francezii puteau să călărească spre soldaţii pedeştri. Câţiva francezi încercară să facă o spărtură în şirurile engleze, dar majoritatea se mulţumiră să strige insulte în speranţa că vor scoate o mână de englezi pedeştri din zidul de scuturi. Dar disciplina engleză dădu roade. Soldaţii răspundeau cu aceleaşi insulte, invitându-i pe francezi să vină şi să moară tăiaţi de săbiile lor.

Numai unde fluturase stindardul prinţului de Wales lupta era în continuare aprigă, iar acolo, la o sută de paşi de ambele părţi, cele două armate se învălmăşiseră. Formaţiunea de luptă a englezilor fusese ruptă, dar nu străpunsă. Rândurile din spate încă mai apărau dealul, în timp ce şirurile din faţă se întrepătrunseseră cu luptători inamici; aici englezii luptau împotriva călăreţilor care îi înconjurau. Contele de Northampton şi contele de Warwick încercaseră să menţină dispoziţia pe teren a luptătorilor, dar prinţul de Wales rupsese formaţia din dorinţa puternică de a conduce lupta către inamic, iar garda de

corp a prinţului era acum în jos, pe pantă, aproape de gropile unde atât de mulţi cai zăceau cu picioarele rupte. Acolo îl străpunse cu lancea Guy Vexille pe purtătorul stindardului prinţului, astfel încât marele steag, cu crinii, leoparzii şi marginile lui aurite, fu călcat în picioare de copitele îmbrăcate în fier ale armăsarului său.

Thomas se afla la douăzeci de metri depărtare, încolăcit în maţele însângerate ale unui cal mort şi tresărind de fiecare dată când un alt armăsar de luptă călca în apropierea lui. Zgomotul îl copleşea, dar printre ţipete şi lovituri putea auzi vocile englezilor, care încă adresau injurii, şi îşi ridică privirea ca să-i vadă pe Will Skeat şi pe părintele Hobbe, o mână de arcaşi şi doi soldaţi apărându-se de nişte călăreţi francezi. Thomas fu tentat să rămână în adăpostul său cu iz de sânge, dar se forţă să se târască peste corpul calului şi să fugă către partea unde era Skeat. O sabie franţuzească îi alunecă peste coif, sări peste crupa unui cal, apoi se poticni în micul grup.

— Încă în viaţă, flăcăule? spuse Skeat.

— Isuse! exclamă Thomas.

— Nu e interesat. Hai, ticălosule! Hai! îi striga Skeat francezului, dar inamicul prefera să îşi poarte lancea încă întreagă către bătălia ce se dădea pe lângă steagul căzut. Încă mai vin, spuse Skeat pe un ton de mirare. Nu se mai termină ticăloşii blestemaţi.

Un arcaş în uniforma cu alb şi verde a prinţului, fără coif şi sângerând de la o rană adâncă, veni clătinându-se către grupul lui Skeat. Un francez îl văzu, îşi răsuci rapid calul şi îl căsăpi pe englez cu un topor.

— Ticălosul! strigă Sam şi, înainte ca Skeat să îl oprească, fugi din grup şi sări în spatele calului francezului.

Îşi puse o mână în jurul gâtului francezului şi îl trase pur şi simplu pe spate din şaua înaltă. Doi soldaţi inamici încercară să intervină, dar calul victimei le stătea în cale.

— Protejaţi-l! ţipă Skeat şi îşi conduse grupul către locul unde Sam lovea cu pumnii armura francezului.

Skeat îl dădu pe Sam la o parte, ridică pieptarul francezului atâta cât să intre pe acolo o sabie, apoi îşi înfipse lama în pieptul bărbatului.

— Ticălosule, spuse Skeat. N-ai nici un drept să omori arcaşi. Ticălosule! Îşi răsuci sabia, o înfundă mai adânc, apoi o scoase.

Sam ridică toporul de luptă şi rânji.

— O armă tocmai bună, spuse el, apoi se întoarse la cei doi

salvatori care tocmai veneau. Ticăloşi, ticăloşi, ţipă Sam, în timp ce îşi înfipse toporul în calul cel mai apropiat.

Skeat şi unul dintre soldaţi loveau cu săbiile în celălalt cal. Thomas încercă să-i protejeze cu scutul său în timp ce îl înjunghie pe francez şi îşi simţi sabia strâmbată de scut sau armură, apoi cei doi cai, ambii sângerând, se îndepărtară.

— Staţi împreună, spuse Skeat, staţi împreună. Fereşte-ne spatele, Tom.

Thomas nu răspunse.

— Tom! ţipă Skeat.

Thomas văzuse lancea. Erau mii de lănci pe câmp, dar majoritatea erau pictate cu spirale în culori, iar aceasta era neagră, uşor încovoiată şi subţire. Era lancea Sfântului Gheorghe, care atârnase în pânzele de păianjen ale bisericii din copilăria sa, şi acum era folosită pe post de catarg pentru steag, iar stindardul ce atârna de lama de argint era roşu ca sângele şi brodat cu un yale argintiu. Inima i se făcu mică. Lancea era acolo! Toate misterele pe care încercase din greu să le ocolească erau pe acest câmp de luptă. Vexille era aici. Probabil că ucigaşul tatălui său era aici.

— Tom! ţipă Skeat din nou.

Thomas arătă către steag.

— Trebuie să-i omor.

— Nu fi prost, Tom, spuse Skeat, apoi se răsuci înapoi deoarece un călăreţ căzu de pe panta de jos.

Bărbatul încercă să cotească din calea grupului de infanterişti, dar părintele Hobbe, singurul care mai ţinea încă un arc, vârî arma între picioarele din faţă ale calului, încâlcindu-le, iar arcul pocni. Calul se prăbuşi zgomotos lângă ei, iar Sam lovi cu toporul în coloana vertebrală a cavalerului care ţipa.

— Vexille! striga Thomas cât de tare putea. Vexille!

— Şi-a pierdut capul, îi spuse Skeat părintelui Hobbe.

— Nu, răspunse preotul.

Acum nu mai avea armă, dar când Sam termină de izbit cu noul său topor prin zale şi piele, preotul luă paloşul francezului mort pe care îl ţinu admirativ.

— Vexille! Vexille! striga Thomas.

Unul dintre cavalerii de pe lângă stindardul cu yale-ul auzi strigătul şi îşi întoarse coiful cu rât. Lui Thomas i se părea că bărbatul îl fixă printre despărţiturile de la ochi ale coifului pentru o perioadă lungă de timp, deşi poate era doar o clipă sau două, pentru că bărbatul fu asaltat de alţii. Se apăra cu

îndemânare, în vreme ce calul lui se mişca agil pentru a se feri de lovituri, dar bărbatul doborî o sabie a unui englez şi îşi trecu pintenul stâng peste faţa altuia înainte să întoarcă rapid calul şi să-l omoare pe primul bărbat cu o lovitură de spadă. Al doilea bărbat se clătină, iar cavalerul cu coif cu rât se întoarse şi galopă drept spre Thomas.

— Vrei să intri în bucluc, mormăi Skeat, dar se duse lângă Thomas.

Cavalerul făcu o mişcare laterală în ultimul moment şi lovi cu sabia. Thomas pară lovitura şi fu uimit de forţa loviturii bărbatului care îi zgudui scutul de braţ către umăr. Calul se îndepărtă, se răsuci şi se întoarse, iar cavalerul îl lovi din nou. Skeat izbi calul, dar acesta avea o armură pe sub valtrap, iar sabia alunecă. Thomas pară din nou şi era aproape jumătate în genunchi. Apoi călăreţul era la trei paşi depărtare, calul se învârtea repede, iar cavalerul îşi ridică mâna şi îşi împinse la o parte viziera coifului, iar Thomas văzu că era Sir Simon Jekyll.

O furie năprasnică îl cuprinse pe Thomas, care, ignorând strigătul de avertizare al lui Skeat, alergă înainte, cu sabia în aer. Sir Simon pară lovitura cu uşurinţă şi dispreţ, calul bine dresat se dădu la o parte, iar sabia lui Sir Simon cobora iute. Thomas trebui să se răsucească şi, oricât de rapid era, lama îi lovi coiful cu o forţă uluitoare.

— De data asta vei muri, spuse Sir Simon şi lovi cu vârful spadei, ţintind cu o forţă ucigătoare pieptul îmbrăcat cu zale al lui Thomas, dar acesta se împiedicase de un cadavru şi deja cădea pe spate.

Lovitura îl trânti repede şi se întinse pe spate, cu capul ameţit de la lovitura primită în coif. Nu mai era nimeni care să-l ajute, deoarece se îndepărtase de grupul lui Skeat, ce se apăra de un nou atac al călăreţilor. Thomas încercă să se ridice, dar o durere îi măcina capul şi era tăiat în urma loviturii în piept. Apoi Sir Simon se apleca în şa şi sabia sa lungă căută faţa neprotejată a lui Thomas.

— Ticălos blestemat, spuse Sir Simon, apoi îşi deschise gura larg ca şi cum ar căsca.

Se holbă la Thomas, apoi vărsă un şuvoi de sânge ce îi stropi faţa. O lance îl străpunsese pe Sir Simon dintr-o parte, iar Thomas, ştergându-şi sângele de pe ochi, văzu că un francez înfipsese lancea albastră cu galben. Un călăreţ? Numai francezii erau călare, dar Thomas văzuse cum călăreţul dăduse drumul lăncii îndreptate spre Sir Simon şi acum englezul, cu ochii daţi

peste cap, se legăna în şa, la un pas de moarte. Apoi Thomas văzu valtrapul călăreţului care îl înlăturase. Era cu şoimi galbeni pe un fond albastru.

Thomas se clătină. Sfinte Isuse, se gândi el, trebuia să înveţe cum să lupte cu o sabie. Un arc nu era de ajuns. Oamenii lui Sir Guillaume erau în spatele acestuia, atacându-i pe însoţitorii lui Vexille. Will Skeat ţipă la Thomas să se întoarcă, dar, încăpăţânat, acesta îi urmă pe oamenii lui Sir Guillaume. Un francez se lupta cu un francez! Vexille şi însoţitorii lui aproape că străpunseseră rândurile englezilor, dar acum trebuiau să-şi ferească spatele, în timp ce soldaţii englezi încercau să-i tragă din şei.

— Vexille! Vexille! striga Sir Guillaume, neştiind care dintre bărbaţii cu vizieră era inamicul său.

Lovea încontinuu în scutul unui bărbat, îndoindu-l înapoi în şa, apoi înfipse sabia în gâtlejul calului, armăsarul căzu, iar un englez, preot, lovea capul căzut al cavalerului mort cu un paloş.

Un fulger de culori îl făcu pe Sir Guillaume să se uite în dreapta sa. Stindardul prinţului de Wales fusese salvat şi ridicat. Se uită în urmă să-l găsească pe Vexille, dar nu văzu decât şase călăreţi cu cruci albe pe scuturile lor negre. Călări către ei, îşi ridică scutul pentru a para lovitura unui topor şi îşi înfipse sabia în coapsa unui bărbat, o răsuci, simţi o lovitură în spate, îşi întoarse calul cu genunchiul şi pară o lovitură de sabie. Oamenii ţipau la el, întrebându-l de ce se lupta cu cei de partea lui, apoi cel care purta stindardul familiei Vexille se prăbuşi, deoarece calul său era lovit la tendoane. Doi arcaşi loveau picioarele bestiei, iar yale-ul argintiu căzu în învălmăşeală când Henry Colley dădu drumul vechii lănci pentru a-şi scoate sabia.

— Ticăloşii! ţipă la cei care îi loviseră calul. Ticăloşii!

Îşi trase sabia în jos, lovind în umărul cu armură al unui bărbat, apoi un răcnet imens îl făcu să se întoarcă pentru a vedea un bărbat mare, în armură şi cu o cruce la gât, mânuind o măciucă. Colley, încă pe armăsarul său pe cale să se prăbuşească, se legănă către episcop, care îi înlătură sabia cu scutul şi apoi lovi cu măciuca în coiful sfârtecat. Colley era mort, cu craniul zdrobit, iar episcopul legăna măciuca sângeroasă către un cal cu valtrapul galben cu albastru, dar călăreţul se depărtă în ultimul moment.

Sir Guillaume nu îl văzuse pe episcop cu măciuca. În schimb, văzuse că un călăreţ din ceata lui Vexille avea armură mai bună decât ceilalţi şi dădu pinteni înapoi pentru a ajunge la acel

bărbat, dar simţi cum calul i se clătina, se uită înapoi şi văzu, prin despărţiturile strâmte ale vizierei, că englezii loveau picioarele din spate ale calului său. Dădu săbiile la o parte, dar animalul se scufunda, iar cineva ţipă.

— Faceţi-mi loc! Vreau să-l omor pe ticălos. În numele lui Isus, la o parte din calea mea!

Sir Guillaume nu înţelegea cuvintele, dar deodată simţi un braţ în jurul gâtului său şi fu dat jos din şa. Ţipă furios, apoi i se tăie respiraţia în timp ce căzu pe pământ. Un bărbat îl ţinea jos, iar Sir Guillaume încercă să-l lovească cu sabia, dar calul său rănit cădea, ameninţând să se rostogolească peste el, iar atacatorul lui Sir Guillaume îl eliberă, apoi îi întoarse sabia francezului.

— Stai acolo! ţipă o voce la Sir Guillaume.

— E mort ticălosul blestemat? răcni episcopul.

— E mort! strigă Thomas.

— Slavă lui Dumnezeu! Hai! Omorâţi!

— Thomas? se agită Sir Guillaume.

— Nu te mişca! spuse Thomas.

— Îl vreau pe Vexille!

— Au plecat! ţipă Thomas. Au plecat! Stai nemişcat!

Guy Vexille, atacat din două părţi şi cu stindardul său roşu căzut, îşi trase cei trei oameni rămaşi înapoi, dar numai ca să li se alăture ultimilor călăreţi francezi. Însuşi regele împreună cu prietenul său, regele de Boemia, intrară în învălmăşeală. Deşi era orb, Ioan al Boemiei insista să se lupte, aşa că garda sa de corp legă frâiele cailor unul de altul şi puse calul regelui în centru, astfel încât acesta să nu se depărteze de ei.

— Praga! îşi lansară ei strigătul de război. Praga!

Prinţul Charles, fiul regelui, făcea parte, de asemenea, din grup.

— Praga! ţipă el în timp ce cavalerii boemieni conduceau ultimul atac, exceptând faptul că nu era un atac, ci o avansare greşită printr-o încâlceală de cadavre şi corpuri ce se zvârcoleau şi cai terifiaţi.

Prinţul de Wales încă mai trăia. Panglica aurie fusese pe jumătate tăiată de pe coiful său, iar muchia de sus a scutului era crăpată în şase locuri, dar acum conducea contraatacul şi o sută de oameni îl urmau, mârâind şi ţipând, nevrând nimic altceva decât să le provoace pagube ultimilor inamici veniţi în lumina fadă către locul morţii, unde atât de mulţi francezi îşi lăsaseră viaţa. Contele de Northampton, care adunase rândurile din

spate ale batalionului prinţului pentru a le menţine în linie, simţi că bătălia se întorsese în favoarea englezilor. Presiunea asupra soldaţilor englezi scăzuse şi, deşi francezii încercau din nou, cei mai buni oameni ai lor erau însângeraţi sau morţi, iar cei noi veneau prea încet, aşa că răcni la oamenii săi să-l urmeze.

— Omorâţi-i! ţipă el. Omorâţi-i!

Arcaşi, soldaţi şi chiar suliţaşi, care veniseră din cercurile din căruţe ce protejau tunurile pe flancurile liniei, se înghesuiau către francezi. Pentru Thomas, care se ghemuia lângă Sir Guillaume, era la fel ca furia lipsită de raţiune de pe podul din Caen. Era nebunia dezlănţuită, una ce-ţi fierbea sângele, dar francezii aveau să sufere din cauza ei. Englezii rezistaseră până în seara lungă de vară şi voiau răzbunare pentru teroarea de a privi caii imenşi cum vin spre ei, aşa încât îi tăiau, îi loveau şi îi căsăpeau pe cavalerii regali. Prinţul de Wales îi conducea, luptând alături de arcaşi şi soldaţi, doborând cai şi măcelărind călăreţii într-o frenezie sângeroasă. Regele Maiorcăi muri, la fel şi contele de St. Pol, ducele de Lorena şi contele de Flandra. Steagul Boemiei cu cele trei pene albe căzu, iar regele orb fu tras jos pentru a fi măcelărit cu topoare, măciuci şi săbii. Răscumpărarea unui rege muri împreună cu regele, iar fiul său, grav rănit, sângeră peste trupul tatălui său, la fel ca şi garda sa de corp, îngrozită de caii morţi care încă mai erau legaţi de armăsarii în viaţă, fură căsăpiţi unul după altul de englezii care nu mai urlau strigătul de război, ci ţipau într-o frenezie înspăimântătoare ca nişte suflete pierdute. Erau pătaţi de sânge, stropiţi şi înmuiaţi în el, dar sângele era franţuzesc. Prinţul de Wales îi blestemă pe boemienii care erau pe moarte, învinovăţindu-i pentru că îl împiedicaseră să se apropie de regele Franţei, al cărui steag cu albastru şi auriu încă mai flutura. Doi soldaţi englezi loveau calul regelui, garda de corp regală se grăbea să îi omoare, şi mai mulţi oameni în uniformă englezească alergau ca să-l doboare pe Filip, iar prinţul îşi dorea să fie acolo, să fie el cel care să-l ia pe rege captiv, dar unul dintre caii boemieni, pe moarte, se clătină într-o parte, prinţul încă mai avea pintenii şi unul dintre ei fu prins în valtrapul calului muribund. Prinţul se împletici, fu blocat, şi atunci Guy Vexille zări armura cea neagră, tunica regală şi panglica aurie ruptă şi văzu, de asemenea, că prinţul se clătina printre caii muribunzi.

Aşa că Guy Vexille se întoarse şi atacă.

Thomas îl văzu pe Vexille că se întoarce. Nu-l putea ajunge

pe călăreţ cu sabia, pentru că asta însemna să se caţere peste aceiaşi cai unde prinţul era blocat, dar sub braţul său drept era o lance din lemn negru de frasin, cu vârful de argint, aşa că o apucă şi fugi către cel care ataca. Skeat era acolo, de asemenea, urcându-se peste caii boemieni cu sabia sa veche.

Lancea Sfântului Gheorghe îl lovi pe Guy Vexille în piept. Lama de argint se îndoi şi se încâlci cu stindardul roşu, dar suliţa veche din frasin avea destulă putere pentru a da jos călăreţul şi a-i ţine sabia departe de prinţ, care fu eliberat de doi dintre oamenii săi. Vexille lovi din nou, iar Will Skeat zbieră la el şi îşi îndreptă sabia spre mijlocul lui, dar scutul cel negru pară lovitura, iar calul antrenat al lui Vexille se întoarse din instinct la atac şi călăreţul lovi cu putere.

— Nu! ţipă Thomas.

Lovi din nou cu lancea, dar era o armă slabă, iar frasinul uscat se despică în scutul lui Vexille. Will Skeat se prăbuşea, ţâşnindu-i sânge din rana ce se vedea prin coif. Vexille ridică sabia pentru a-l lovi pe Skeat a doua oară, în timp ce Thomas se poticnea în faţa sa. Sabia căzu, lovind capul lui Skeat, apoi viziera întunecată a lui Vexille se întoarse spre Thomas. Will Skeat era la pământ şi nu se mai mişca. Calul lui Vexille se întoarse pentru a-şi duce stăpânul acolo unde putea să omoare cel mai eficient, iar Thomas văzu moartea în sabia strălucitoare a francezului, dar apoi, într-o panică disperată, înfipse capătul rupt al lăncii negre în gura deschisă a calului şi scobi cu lemnul adânc în limba animalului. Armăsarul se încovoie, nechezând şi săltând, iar Vexille fu izbit puternic de spătarul şefi.

Calul, cu ochii albi în spatele măştii şi cu gura plină de sânge, se întoarse spre Thomas, dar prinţul de Wales fusese eliberat de calul muribund şi adusese doi soldaţi ca să-l atace pe Vexille dintr-o parte. Călăreţul pară lovitura sabiei prinţului, apoi văzu că era pe cale să fie copleşit, aşa că dădu pinteni pentru a-şi conduce calul spre învălmăşeală departe de pericol.

— *Calix meus inebrians!* strigă Thomas.

Nu ştia de ce. Cuvintele îi veniră pur şi simplu – erau cuvintele rostite înainte de moarte de tatăl său, dar îl făcură pe Vexille să se uite înapoi. Acesta se uită printre despărţiturile vizierei, îl văzu pe bărbatul cu părul negru care ţinea în mână propriul stindard, apoi un nou val de englezi răzbunători se împrăştie pe pantă în jos, iar el îşi îndemnă calul printre cadavre, muribunzi şi visele distruse ale Franţei.

Un strigăt de bucurie se auzi de pe dealul englez. Regele

ordonase ca rezerva sa de călăreţi să-i atace pe francezi şi, în timp ce aceştia îşi pregăteau lăncile, şi mai mulţi cai erau scoşi în grabă din zona bagajelor, astfel încât şi mai mulţi oameni să călărească şi să-i urmărească pe inamicii învinşi.

Jean de Hainault, baronul de Beaumont, apucă frâiele regelui Franţei şi îl târî pe Filip departe de învălmăşeală. Calul lui era unul de rezervă, deoarece iapa îi fusese deja omorâtă, în timp ce însuşi regele fusese rănit pe faţă deoarece insistase să se lupte cu viziera ridicată astfel încât oamenii săi să ştie că era pe câmpul de luptă.

— E timpul să mergem, Sire, spuse uşor baronul de Beaumont.

— S-a terminat? întrebă Filip.

Avea lacrimi în ochi şi vocea îi era lipsită de încredere.

— S-a terminat, Sire, spuse baronul de Beaumont.

Englezii urlau ca nişte câini, iar cavalerii Franţei zvâcneau şi sângerau pe o parte a dealului. Jean de Hainault nu ştia ce se întâmplase, ştia doar că bătălia, drapelul şi mândria Franţei fuseseră toate pierdute.

— Haideţi, Sire, spuse el şi trase calul regelui la o parte.

Grupuri de cavaleri francezi cu valtrapurile zăngănind din cauza săgeţilor treceau valea către pădurile din depărtare, care se întunecaseră odată cu noaptea ce se lăsa.

— Astrologul, Jean, spuse regele Franţei.

— Sire?

— Trimiteţi-l la moarte. Sângeroasă. Mă auzi? Sângeroasă!

Regele plângea în timp ce se îndepărta cu puţinii oameni din garda de corp care îi mai rămăseseră.

Din ce în ce mai mulţi francezi fugeau pentru a-şi găsi un loc sigur în întunericul ce se aşternea, iar retragerea lor se transformă într-un galop în timp ce primii călăreţi englezi intraţi în luptă se iviră printre rămăşiţele formaţiei lor distruse, pentru a începe urmărirea.

Panta englezilor păru că se mişcă atunci când soldaţii umblau printre răniţi şi printre morţi. Erau de fapt smuciturile oamenilor şi cailor muribunzi. Pământul din vale era presărat cu genovezii care fuseseră omorâţi de propriii stăpâni. Deodată se aşternu liniştea. Nu se mai auzeau nici un zăngănit de oţel, nici un strigăt răguşit şi nici o bătaie de tobe. Se auzeau scâncete şi plânsete şi câteodată icnete, dar totul părea liniştit. Vântul agita stindardele prăbuşite şi tremura penele albe ale săgeţilor căzute, care îi aminteau lui Sir Guillaume de o întindere de flori.

Bătălia se sfârşise.

Sir William Skeat supravieţuise. Nu putea vorbi, nu mai era viaţă în ochii săi şi părea că e surd. Nu putea merge, deşi încercă atunci când Thomas îl ridică, dar apoi picioarele i se înmuiară şi se îndoi spre pământul însângerat.

Părintele Hobbe îi scoase lui Skeat coiful cu o extraordinară blândeţe. Sângele curgea din părul grizonat al lui Skeat, iar Thomas se abţinu să nu scoată o exclamaţie îngrozită când văzu că sabia îi tăiase scalpul. Erau bucăţele de craniu, şuviţe de păr şi se vedea creierul lui Skeat.

— Will? Thomas îngenunche în faţa lui. Will?

Skeat se uită la el, dar păru că nu-l vede. Zâmbea pe jumătate şi avea ochii goi.

— Will! spuse Thomas.

— Va muri, Thomas, zise părintele încet.

— Nu! La naiba, nu va muri! Mă auzi? Va trăi. Ai să te rogi pentru el!

— Am să mă rog, Dumnezeu ştie cum am să mă rog, îi spuse părintele Hobbe lui Thomas, dar mai întâi trebuie să-i îngrijim rana.

Eleanor veni să ajute. Îi spălă scalpul lui Will Skeat, apoi ea cu părintele Hobbe aşezară bucăţelele de craniu spart ca pe nişte plăci de faianţă zdrobite. Eleanor rupse o bucată de cârpă din rochia ei albastră şi legă craniul lui Will Skeat cu delicateţe, făcându-i nod sub barbă, astfel încât atunci când fu gata acesta arăta ca o femeie bătrână cu eşarfă. Nu spuse nimic cât Eleanor şi preotul îl bandajară şi pe faţa lui nu se citea dacă simţea sau nu durere.

— Bea, Will, spuse Thomas şi îi dădu o sticlă cu apă luată de la un francez mort, dar Skeat nu schiţă nici un gest.

Eleanor luă sticla şi i-o duse la gură, dar apa i se vărsă peste bărbie. Era deja întuneric. Sam şi Jake făcuseră un foc, folosind un topor pentru a tăia lănci de-ale francezilor pe post de lemne. Will Skeat stătea lângă flăcări. Respira, dar nimic mai mult.

— Am mai văzut asta, îi spuse Sir Guillaume lui Thomas.

Abia dacă vorbise de când se terminase bătălia, dar acum stătea lângă Thomas. O urmărise pe fiica sa cum îl îngrijise pe Skeat şi acceptă mâncare şi băutură de la ea, dar nu spuse nimic.

— Îşi va reveni? întrebă Thomas.

Sir Guillaume ridică din umeri.

— Am cunoscut un bărbat căruia i se tăiase craniul. A mai trăit încă patru ani, dar numai pentru că surorile lui din abaţie au avut grijă de el.
— Va trăi, spuse Thomas.
Sir Guillaume îi ridică o mână lui Skeat, o ţinu timp de câteva secunde, apoi o lăsă să cadă.
— Poate, spuse el sceptic. Ţineai la el?
— Îmi este ca un tată, răspunse Thomas.
— Taţii mor, replică Sir Guillaume tăios.
Păru secătuit, ca un om care îşi întorsese sabia împotriva propriului rege şi eşuase în misiunea sa.
— Va trăi, spuse Thomas încăpăţânat.
— Dormi, zise Sir Guillaume, îl veghez eu.
Thomas dormi printre morţi, pe locul bătăliei unde răniţii scânceau şi vântul nopţii agita penele albe care acopereau valea. Will Skeat era la fel şi a doua zi de dimineaţă. Stătea, cu ochii absenţi, privind în gol şi mirosind urât deoarece făcuse pe el.
— Ar trebui să-l găsesc pe conte, spuse părintele Hobbe, şi să-i cer să-l trimită pe Will înapoi în Anglia.
Armata se urni încet. Patruzeci de soldaţi englezi şi la fel de mulţi arcaşi fură îngropaţi în curtea bisericii din Crecy, dar sutele de cadavre franceze, toate în afară de cele ale marilor prinţi şi ale celor mai nobili seniori, fură lăsate pe deal. Oamenii din Crecy puteau să îi îngroape dacă doreau, lui Eduard al Angliei nu îi păsa.
Părintele Hobbe îl căuta pe contele de Northampton, dar două mii de infanterişti francezi veniseră chiar după crăpatul zilei, cu scopul de a întări o armată ce fusese deja înfrântă şi în lumina ceţoasă crezuseră că oamenii călare care îi salutau erau prieteni şi apoi călăreţii îşi lăsară în jos vizierele, îşi coborâră lăncile şi dădură pinteni. Contele îi conducea.
Majoritatea cavalerilor englezi nu avuseseră şansa să lupte pe cai în lupta din ziua precedentă, dar acum, în această dimineaţă de duminică, li se dădu ocazia, iar caii mari de luptă străpunseră brutal rândurile soldaţilor inamici, apoi îi măcelăriră pe supravieţuitori, semănând teroare. Francezii fugiră, urmăriţi de vajnicii călăreţi, care tăiau şi loveau până când braţele lor oboseau de atâta omorât.
Pe dealul dintre Crecy şi Wadicourt erau adunate o grămadă de stindarde ale inamicului. Unele dintre steagurile sfâşiate erau încă umede de sânge. Oriflama îi fu dusă lui Eduard, care o

înfăşură şi le ordonă preoţilor să mulţumească. Fiul său trăia, bătălia fusese câştigată şi toată creştinătatea va şti cum Dumnezeu a susţinut cauza englezilor. Declară că îşi va petrece această zi pe câmp pentru a marca victoria, apoi marşul va fi reluat. Armata sa era încă obosită, dar acum dispunea de ghete şi avea să fie hrănită. Vacile mugeau în timp ce arcaşii le măcelăreau, iar alţii aduceau mâncare de pe dealul de unde armata franceză îşi abandonase proviziile. Unii adunau săgeţi de pe câmp şi le legau în snopuri, în timp ce femeile lor jefuiau morţii.

Contele de Northampton se întoarse pe dealul din Crecy urlând şi rânjind.

— Ca şi cum ai măcelări oi! spuse el foarte bucuros, apoi cutreieră în sus şi în jos locul bătăliei, încercând să retrăiască emoţiile ultimelor două zile. Se opri lângă Thomas şi rânji către arcaşi şi femeile lor. Eşti schimbat, tinere Thomas! spuse el fericit, dar apoi se uită în jos şi îl văzu pe Skeat stând ca un copil cu capul legat cu eşarfa albastră. Will? întrebă contele încurcat. Sir William?

Skeat stătea pur şi simplu.

— I-a fost spintecat craniul, Milord, spuse Thomas.

Orice urmă de afectare din expresia contelui dispăru, ca şi cum n-ar fi existat. Se înclină în şa, clătinând din cap.

— Nu, protestă el, nu. Nu Will!

Încă mai avea în mână sabia plină de sânge, dar acum îi şterse lama de coama calului şi o înfipse în teacă.

— Aveam de gând să-l trimit înapoi în Bretania, spuse el. Va trăi?

Nu răspunse nimeni.

— Will? strigă contele, apoi descălecă neîndemânatic din şaua care zăngănea. Se ghemui lângă bărbatul din Yorkshire. Will, vorbeşte cu mine, Will!

— Trebuie să meargă în Anglia, Milord, spuse părintele Hobbe.

— Bineînţeles, spuse contele.

— Nu, îl contrazise Thomas.

Contele se încruntă la el.

— Nu?

— Există un doctor în Caen, Milord. Thomas vorbea în franceză acum. Şi am să-l duc acolo. Acest doctor face miracole, Milord.

Contele zâmbi trist.

— Caen este din nou al francezilor, Thomas, spuse el, şi mă îndoiesc că te vor primi cu bunăvoie.

— Va fi bine-venit, spuse Sir Guillaume, iar contele îl observă pe francez şi uniforma sa neobişnuită pentru prima dată.

— Este prizonier, Milord, explică Thomas, dar şi prieten. Te servim, aşa că răscumpărarea este a ta, însă doar el singur îl poate duce pe Will în Caen.

— E o răscumpărare mare? întrebă contele.

— Enormă, răspunse Thomas.

— Atunci răscumpărarea dumitale, Sir, îi vorbi contele lui Sir Guillaume, este viaţa lui Will Skeat.

Se ridică şi luă frâiele calului de la un arcaş, apoi se întoarse la Thomas. Băiatul arăta diferit, gândi el, arăta ca un bărbat. Îşi tăiase părul, asta era. Îl ciopârţise, oricum. Şi acum arăta ca un soldat, ca un bărbat care-i putea conduce pe arcaşi în luptă.

— La primăvară te vreau pe tine, Thomas, spuse el. Vor fi arcaşi de condus şi, dacă Will nu o va putea face, atunci tu va trebui să-i iei locul. Ai grijă de el acum, dar la primăvară mă vei servi din nou, mă auzi?

— Da, Milord.

— Sper ca doctorul tău să facă miracole, spuse contele, apoi plecă.

Sir Guillaume înţelesese ceea ce se spusese în franceză, dar nu şi restul, iar acum se uita la Thomas.

— Putem merge în Caen? întrebă el.

— Îl vom duce pe Will la doctorul Mordecai, îi explică Thomas.

— Şi apoi?

— Mă duc la conte, spuse Thomas scurt.

Sir Guillaume se înfioră.

— Şi cu Vexille cum rămâne?

— Ce e cu el? întrebă Thomas brutal. Şi-a pierdut blestemata de lance. Se uită la părintele Hobbe şi vorbi în engleză. E înfăptuită penitenţa mea, părinte?

Părintele Hobbe încuviinţă din cap. Luase lancea ruptă de la Thomas şi i-o încredinţase duhovnicului regelui, care promisese că vestigiul va fi dus la Westminster.

— Ţi-ai înfăptuit penitenţa, spuse preotul.

Sir Guillaume nu vorbea engleza, dar pesemne că înţelesese tonul părintelui Hobbe, deoarece îi aruncă lui Thomas o privire chiorâşă.

— Vexille încă trăieşte, spuse el. Ţi-a omorât tatăl şi mi-a

omorât familia. Chiar şi Dumnezeu îl vrea mort! Erau lacrimi în ochii lui Sir Guillaume. Vrei să mă laşi la fel de distrus ca lancea? îl întrebă pe Thomas.

— Ce vrei să fac? întrebă Thomas.

— Găseşte-l pe Vexille! Omoară-l! Vorbea violent, dar Thomas nu zicea nimic. Are Graalul! insistă francezul.

— Nu ştim asta, spuse Thomas furios.

„Doamne Dumnezeule, gândi el, cruţă-mă! Pot fi conducătorul unor arcaşi. Pot să merg în Caen şi să-l las pe Mordecai să facă un miracol şi apoi să-i conduc pe oamenii lui Skeat în luptă. Putem câştiga pentru Dumnezeu, pentru Will, pentru regele Angliei.”

Se întoarse către francez.

— Sunt un arcaş englez, spuse el aspru, nu un cavaler al mesei rotunde.

Sir Guillaume zâmbi.

— Spune-mi, Thomas, zise el cu blândeţe, tatăl tău a fost cel mai mare fiu al părinţilor săi sau un fiu mai tânăr?

Thomas deschise gura. Era cât pe-aci să spună că, bineînţeles, părintele Ralph fusese un fiu mai mic, apoi îşi dădu seama că nu ştia. Tatăl său nu-i spusese niciodată, şi asta însemna că probabil îi ascunsese adevărul la fel cum ascunsese atât de multe lucruri.

— Gândeşte-te bine, Milord, spuse Sir Guillaume apăsat, gândeşte-te bine. Şi adu-ţi aminte, Harlequin ţi-a mutilat prietenul şi Harlequin trăieşte.

„Sunt un arcaş englez, îşi zise Thomas, şi nu vreau nimic mai mult.”

Dar Dumnezeu voia mai mult, se gândi el, iar el nu voia acea povară.

Era îndeajuns că soarele strălucea pe câmpuri, peste penele albe şi peste oamenii morţi.

Şi era de ajuns că Hookton fusese răzbunat.

NOTE ISTORICE

Doar două acţiuni din carte sunt pură născocire: atacul iniţial din Hookton (deşi francezii chiar au debarcat de mai multe ori pe coasta englezească) şi lupta dintre cavalerii lui Sir Simon Jekyll şi soldaţii lui Sir Geoffrey de Pont Blanc din afara oraşului La Roche-Derrien. În rest, toate asediile, luptele şi ambuscadele sunt luate din istorie, la fel ca moartea lui Sir Geoffrey din Lannion. La Roche-Derrien a fost atacat de pe uscat mai degrabă decât dinspre râu, dar am vrut să îi ofer lui Thomas ceva de făcut, aşa că mi-am îngăduit să modific unele detalii legate de realizările contelui de Northampton. Contele a îndeplinit ceea ce i se atribuie în roman: capturarea oraşului La Roche-Derrien, traversarea reuşită a fluviului Somme prin punctul de trecere de la Blanchetaque, de asemenea, faptele vitejeşti din bătălia de la Crecy. Capturarea şi jefuirea oraşului Caen s-au întâmplat cam aşa cum au fost descrise în roman, la fel şi bătălia de la Crecy. A fost, pe scurt, o perioadă înspăimântătoare a istoriei, ulterior asociată cu începutul Războiului de 100 de Ani.

Când am început să citesc pentru a mă documenta pentru roman, m-am gândit că mă voi ocupa mai mult de cavalerism, de curtoazie şi de eroismul cavaleresc. Au existat acele noţiuni, dar nu pe aceste câmpuri de luptă, pe care confruntările au fost brutale, necruţătoare şi străine de idealurile cavalereşti. Epigraful cărţii, citat din regele Ioan al II-lea al Franţei, înlătură orice dubiu: „Multe lupte crâncene au avut loc, cu oameni ucişi, biserici jefuite, suflete distruse, tinere fecioare violate, soţii respectabile şi văduve dezonorate; oraşe, domenii şi clădiri au ars, iar jafurile şi ambuscadele aveau loc la drumul mare.” Acele cuvinte, scrise la vreo paisprezece ani după bătălia de la Crecy, au explicat motivele pentru care regele Ioan a cedat aproape o treime din teritoriul francez englezilor; a fost de preferat umilinţa decât continuarea unui război atât de înfiorător şi înspăimântător.

Bătălii ample precum cea de la Crecy au fost rare de-a lungul războaielor anglo-franceze, probabil din cauză că erau complet

distrugătoare, deşi numărul victimelor în Crecy arată că francezii au fost cei care au suferit, şi nu englezii. Pierderile sunt greu de estimat, dar francezii au pierdut cel puţin două mii de oameni, poate chiar aproape de patru mii, majoritatea cavaleri şi soldaţi greu înarmaţi. Pierderile genovezilor au fost foarte mari şi cel puţin jumătate dintre aceştia au fost omorâţi de propriii aliaţi. Pierderile englezilor au fost neînsemnate, probabil mai puţin de o sută de oameni. Meritul li se datorează în mare parte arcaşilor englezi, dar, chiar şi când francezii au trecut de perdeaua de săgeţi, au înregistrat pierderi grele. Un călăreţ care se desincroniza în ansamblul atacului şi nu era sprijinit de alţi călăreţi devenea o pradă uşoară pentru pedestraşi şi astfel cavalerii Franţei au fost măcelăriţi în învălmăşeală. După bătălie, căutând explicaţii pentru înfrângerea lor, francezii au dat vina pe genovezi şi au avut loc masacre ale mercenarilor genovezi în multe oraşe ale Franţei, dar adevărata greşeală a Franţei a fost să atace în grabă, târziu, într-o după-amiază de sâmbătă, în loc să aştepte până duminică, când ar fi putut să-şi alinieze armata cu mai multă grijă. Luând decizia să atace, francezii nu au dat dovadă de multă disciplină şi şi-au irosit primul val de călăreţi, iar supravieţuitorii acelui atac au îngreunat a doua şarjă mai bine condusă.

Au avut loc o sumedenie de discuţii despre dispunerea forţelor engleze în vederea luptei, majoritatea concentrându-se asupra locului unde erau plasaţi arcaşii. Cei mai mulţi istorici îi plasează pe flancurile englezilor, dar eu am urmat ipoteza lui Robert Hardy cum că ei erau aşezaţi atât de-a lungul liniei de atac, cât şi pe flancuri. Când vine vorba de arcuri, arcaşi şi faptele lor vitejeşti, trebuie să-i acorzi atenţie domnului Hardy.

Bătăliile erau rare, dar *chevauchee,* expediţia care urmărea intenţionat devastarea teritoriului inamicului, era un lucru obişnuit. Era vorba, bineînţeles, de un război economic – echivalentul secolului al XIV-lea pentru bombardarea unui teritoriu. Contemporanii, descriind ţinuturile Franţei după un *chevauchee* al englezilor, au notat că Franţa era „călcată în picioare” şi că era „pe punctul de a fi ruinată complet” sau „torturată şi devastată de război”. Nici un fel de cavalerism aici, cam puţin eroism, dar şi mai puţină curtoazie. Franţa avea să-şi revină mai târziu şi să-i elimine pe englezi, dar numai după ce învăţa să facă faţă la *chevauchee* şi, mult mai important, arcaşilor englezi (şi galezi).

Cuvântul „longbow[16]” nu apare în roman, deoarece acel cuvânt nu era folosit în secolul al XIV-lea (din acelaşi motiv Eduard of Woodstock, prinţul de Wales, nu se numeşte Prinţul Negru – este o expresie inventată mai târziu). Arcul nu era decât un arc sau poate marele arc sau arcul de război. Multă cerneală a fost irosită pe originile acestui arc lung, dacă este de origine galeză sau engleză, dacă este o invenţie medievală sau dacă exista încă din neolitic, dar frapant este că în anii care au dus la declanşarea Războiului de 100 de Ani s-a dovedit arma învingătoare. Ce a făcut-o atât de eficientă a fost numărul de arcaşi care puteau fi strânşi în orice armată. Unul sau două arcuri lungi puteau provoca pagube, dar mii distrugeau o armată, iar englezii, singuri în Europa, erau capabili să adune un astfel de număr. De ce? Tehnologia nu putea să fie mai simplă şi totuşi alte ţări nu produceau arcaşi. Această situaţie se explică prin faptul că este foarte dificil să devii un arcaş expert. Era nevoie de ani de practică, iar tradiţia acestei instruiri exista numai în unele regiuni engleze şi galeze. Probabil că au existat asemenea oameni pregătiţi în Bretania din neolitic (arcurile din lemn de tisă, la fel de lungi ca acelea folosite la Crecy au fost găsite în mormintele neolitice), dar, la fel, poate că existau doar puţini arcaşi. Pentru un motiv sau altul, Evul Mediu a cunoscut un entuziasm larg împărtăşit pentru tragerea cu arcul în anumite părţi ale Angliei şi în Ţara Galilor, entuziasm care a condus la ascensiunea arcului lung ca armă de război. Când acest entuziasm s-a diminuat, arcul a dispărut subit din arsenalul englezilor. Îndeobşte se socoteşte că arcul lung a fost înlocuit de tun, dar e mult mai corect să spunem că arcul lung a intrat în declin, în ciuda existenţei tunului. Benjamin Franklin, care nu se lăsa păcălit cu una cu două, credea că rebelii americani ar fi câştigat războiul mult mai repede dacă ar fi antrenat arcaşi cu arc lung şi e sigur faptul că un batalion de arcaşi ar fi putut bate cu uşurinţă un batalion de veterani ai lui Wellington înarmaţi cu muschete. Dar un tun (sau o arbaletă) era mult mai uşor de mânuit decât un arc lung. Arcul lung, pe scurt, era un fenomen probabil hrănit de o pasiune larg răspândită pentru tragerea cu arcul, care l-a transformat într-o armă învingătoare pentru regii Angliei. De asemenea, creştea

---

16 Tip de arc foarte lung, cu aproximaţie egal cu înălţimea persoanei care îl foloseşte, folosit în special de arcaşii englezi în epoca medievală (n.tr.)

rangul infanteriştilor, deoarece până şi cel mai prost nobil englez ajunsese să înţeleagă că viaţa sa depindea de arcaşi şi nu era de mirare că arcaşii erau mult mai numeroşi decât soldaţii greu înarmaţi în armatele engleze ale acelei perioade.

Am o datorie imensă faţă de Jonathan Sumption, autorul cărţii *Trial by battle, the Hundred Years War* (primul volum). Este interesant pentru un autor ca mine, a cărui profesie este scrisul, că un om care este un avocat de succes poate scrie astfel de cărţi absolut superbe în puţinul său timp disponibil, dar sunt recunoscător că a procedat aşa şi recomand istoria sa oricui doreşte să înveţe mai mult despre această perioadă. Eventualele greşeli din carte sunt în întregime ale mele.